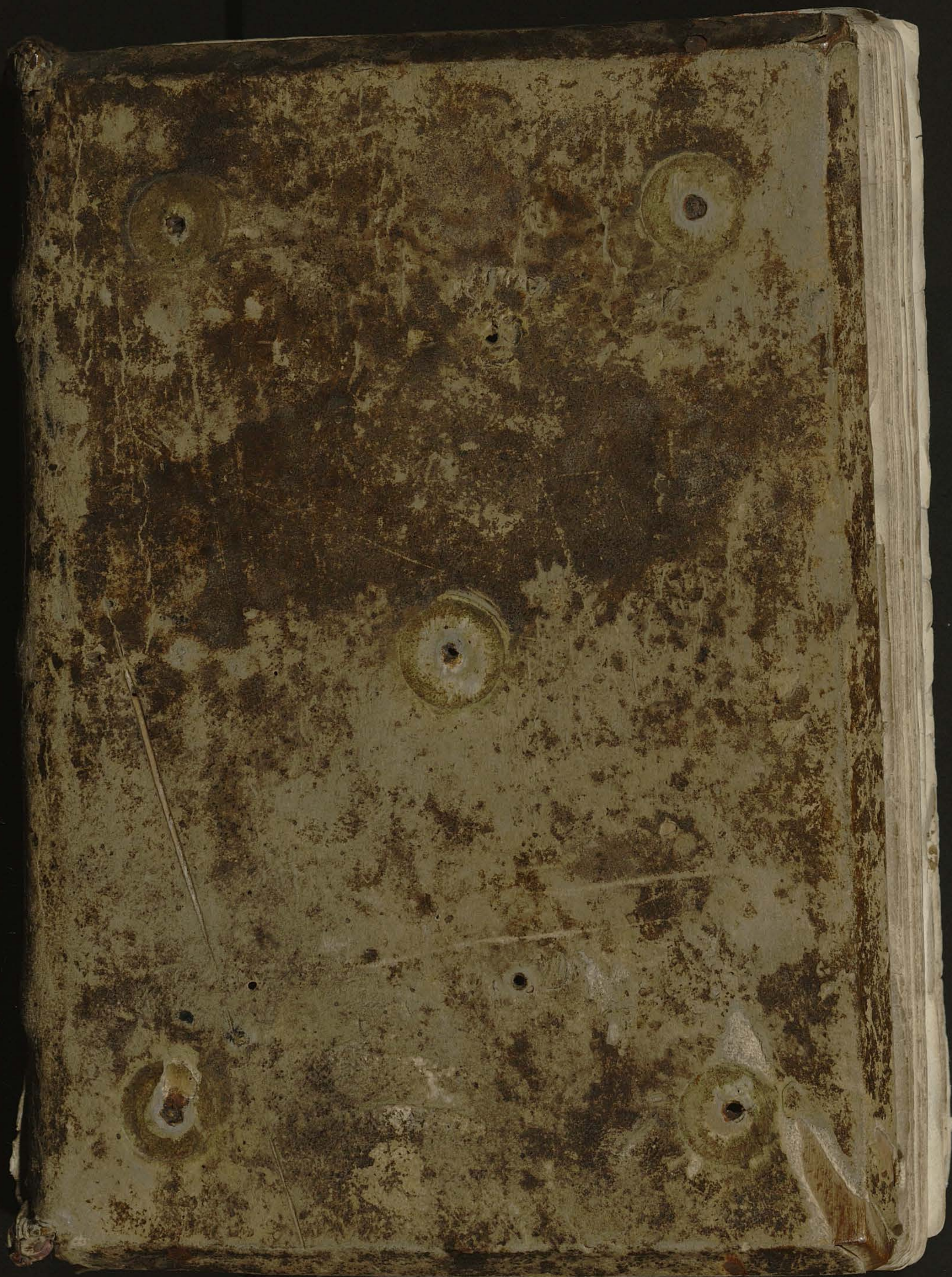

Item [illegible] est in [illegible] parte [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] xxxviii de [illegible] [illegible]

Auctoritas [illegible] [illegible] Nanum portatus super humeris [illegible]
plus videat quam gigas portans [illegible] [illegible] de [illegible] qui sunt [illegible] quod
[illegible] plus vide et esse [illegible]
per naturam [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] qui sunt antiquiores Et probat hoc
[illegible] [illegible] [illegible] et tunc capit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] est in [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] capit pullos [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
in defunctio et [illegible] capit pullos [illegible] 2o [illegible] [illegible] [illegible] est [illegible]
tamen in [illegible] volare [illegible] [illegible] In ultimo [illegible] et [illegible] [illegible]
Sic in [illegible] [illegible] [illegible] capit [illegible] et [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] antiquo [illegible] [illegible] [illegible] qui et etate
[illegible] [illegible] [illegible] in defuncto [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible]
valore et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
in [illegible] [illegible] in [illegible] quo ad [illegible] et quo ad [illegible] [illegible] [illegible] videt
esse nobiliores [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] debeat esse [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] de [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

N. Inv. 5230.

Darem od W^go Profess.
Brücknera w Berlinie 23/8 93. r.

Omnis ars et omnis doctrina similiter actus et operacio
Primus liber ethicorum determinat de fine virtutis que est felicitas
et quid in toto. Sic ipse determinat de quiditate felicitatis. Secundo
quid sit felicitas. In 2o movet questionem de felicitate. In 3o
inquirit utrum felicitas sit de bonis laudabilibus vel honorabilibus
[illegible] totum [illegible] et quid in 4o

Duplex autem in isto secundo libro ethicorum. Primo determinat de
virtute in communi et de quibusdam virtutibus moralibus videlicet
de generacione et corrupcione virtutis de salvacione et de
augmentacione et de actu

In tercio libro determinatur de principiis actuum humanorum
scilicet voluntario et involuntario

Leo Author

Conventus Crasnicensis Canon.
Regul. Lateranensium.

E F G

Exemplum xxx
Excerpere xxxi
Exercitium xxxi
Exordium xxxi

F

Fabula xxxi
Fallere xxxi
Fama xxxii
Fames xxxiii
Fatu credere
Fastidium xxxiii
Fides xxxiiii
Finis xxxiiii
Fletus
Fervor xxxv
Fortuna xxxv
Fortitudo xxxvi
xxxvii Furor
Frustra xxxvii
Fugere xxxviii

G

Gaudium xxxviii
Gloria xxxviii

G H I

Gratia xxxviii
Garrulitas xxxviii
Gula xxxviii

H

Honor xxxix
Humilitas xxxix

I

Iactancia xxxix
Ieiunium xl
Ignoscere xl
Infirmus xl
Ingenium xl
Inimicus xl
Iniuria xli
Ingratitudo xli
Impacientia xli
Inquisitio xlii
Invidia xlii
Ypocrisis xlii
Ira xliii
Iudicium xliiii
Ius xlv
Iusticia xlvi
Illusio xli
Insolentia xliii
Iudex xlv
Iudeus xlvii
Ignis xli

I L M

Insolentia xliii
Iuvenis xlvi

L

Labor xlvii
Laus xlvii
Leticia xlviii
Lex xlviii et xlix
Liber xlix
Libertas l
Libido l
Licentia l
Litere l q libertas
Loqui l
Luctus li
Lucrum li
Ludus li
Luxuria li

M

Magister liii
Magnitudo liii
Maledicere liii

M — N O P

And Sastler

Unitas [illegible] in temporalibus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
et [illegible] in medio [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et allegat [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
In apibus [illegible] [illegible] est [illegible] [illegible] [illegible] ordine [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] ordo [illegible] [illegible] [illegible]
in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] esse [illegible] et [illegible] allectus [illegible] est

Continuatio libri

Seneca in tribus libris primo

Vir dicimus in Ethicis li. primo de hoie clvj
Idem in eth. libro v. De delectatiōs clvij
Et in tercio dicit arist. in destoracam clix
Ex quarto libro dicit arist. clxj
Quinto sic incipit Amor et odium clxv
Sexto sic Comitator in plego
Septimo quod videmus si vere
Octavum sic pro studiosis ic. clxvj
Vnidine: Nasalmnprins innibe pe
ligui sequitur in libro de ve
tula in lra clxvj fere ptha partitos
Hwaltherus Doctor amoris et:
facultatis sincere Magister expertissi
in sermo de amore In Declinio
De Reprobatione eiusdem hinc
post sequitur fere p viij partitos
In paradoxis Thulino

Dives homines nec cupit ipsis audire adulatorem et gaudent
de presenti vel dividiam. Seneca de scriptis prima 2a c. 1 dyalogo ..
ubi dicit Auris varia libenter audit adulationum
ad audiendum que tacet superborum instabile rapit et et [illegible]
palpamenta [illegible] quibus stant quærens quia non sit laudis avarus
Wale [illegible] est fame adulatoribus ut [illegible] velimus nolimus
adulatoribus [illegible] aliorum favoris et [illegible] ad ipso Valerius de
[illegible] li. vi. et c. si nulla tanta humilitas quam dulcedine
gloriae non tangatur et animus [illegible] arte delectat ut castitas formam
formae et [illegible] ad celatinam [illegible] hec [illegible] vicium regnat [illegible]
adulari nescit aut invidiosus aut superbus reputatur

Polycraticus et Johannes polycrati li. viii c. ii. Vix est qui gloriae
non insistit et eam que ab hominibus est laudem non concupiscat
ad [illegible] alii virtute alii virtutis ymagine alii [illegible] alii [illegible]
fortune professionem

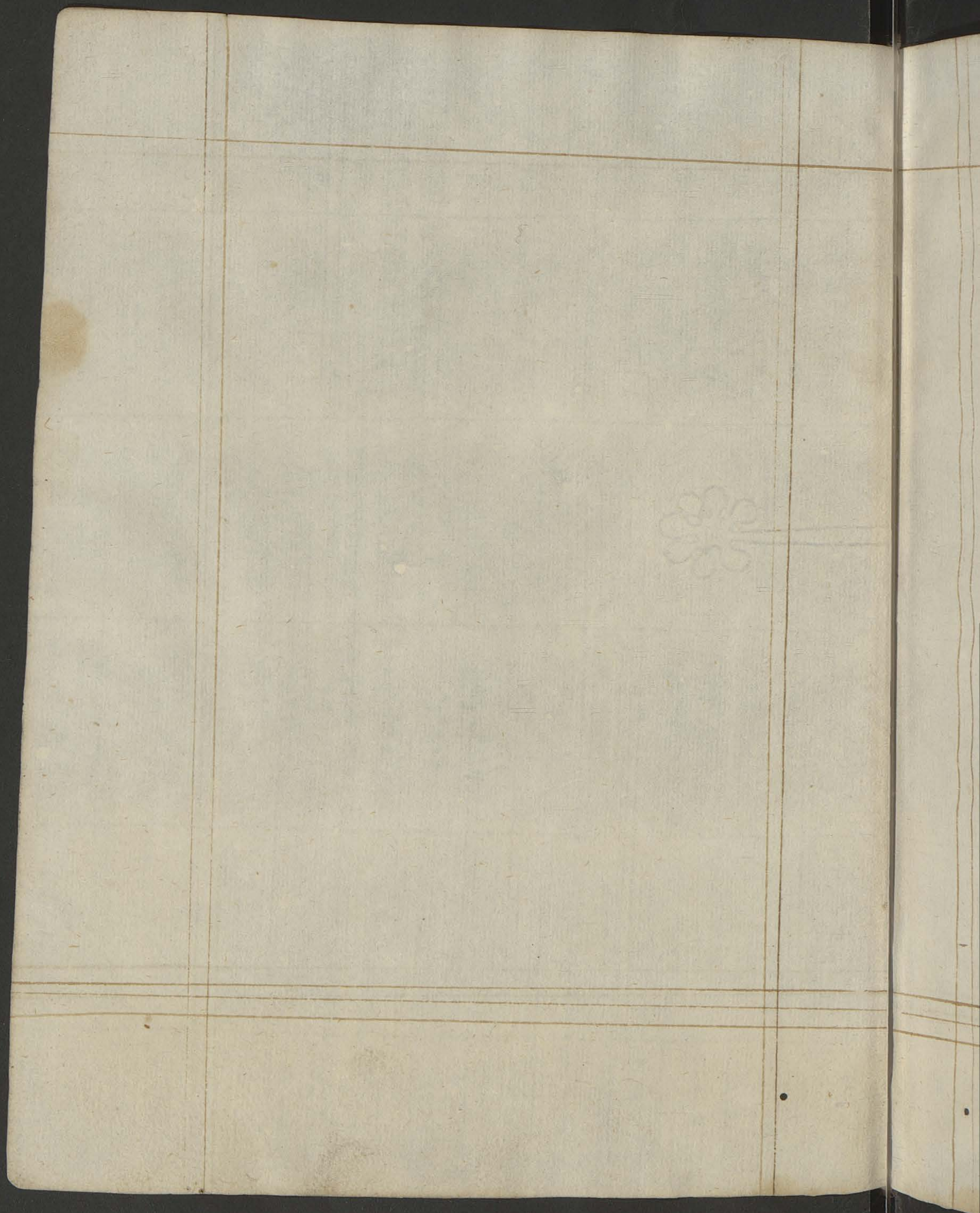
Nobilitas si sit in plebeijs multum sit nobis miranda [illegible] quia non
est minus in [illegible] vera [illegible] neglecta quia saepe de agresti fructe
arbore delitiosi [illegible] sicut est margarita inter
scintillarum [illegible] quia magnitudinis nec semper urbibus inhabitat
sed pauperum [illegible] [illegible] nobilitas cum saepe
palatinos [illegible] vitis nobilitat [illegible] fonte idalista
[illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] po [illegible] iiij

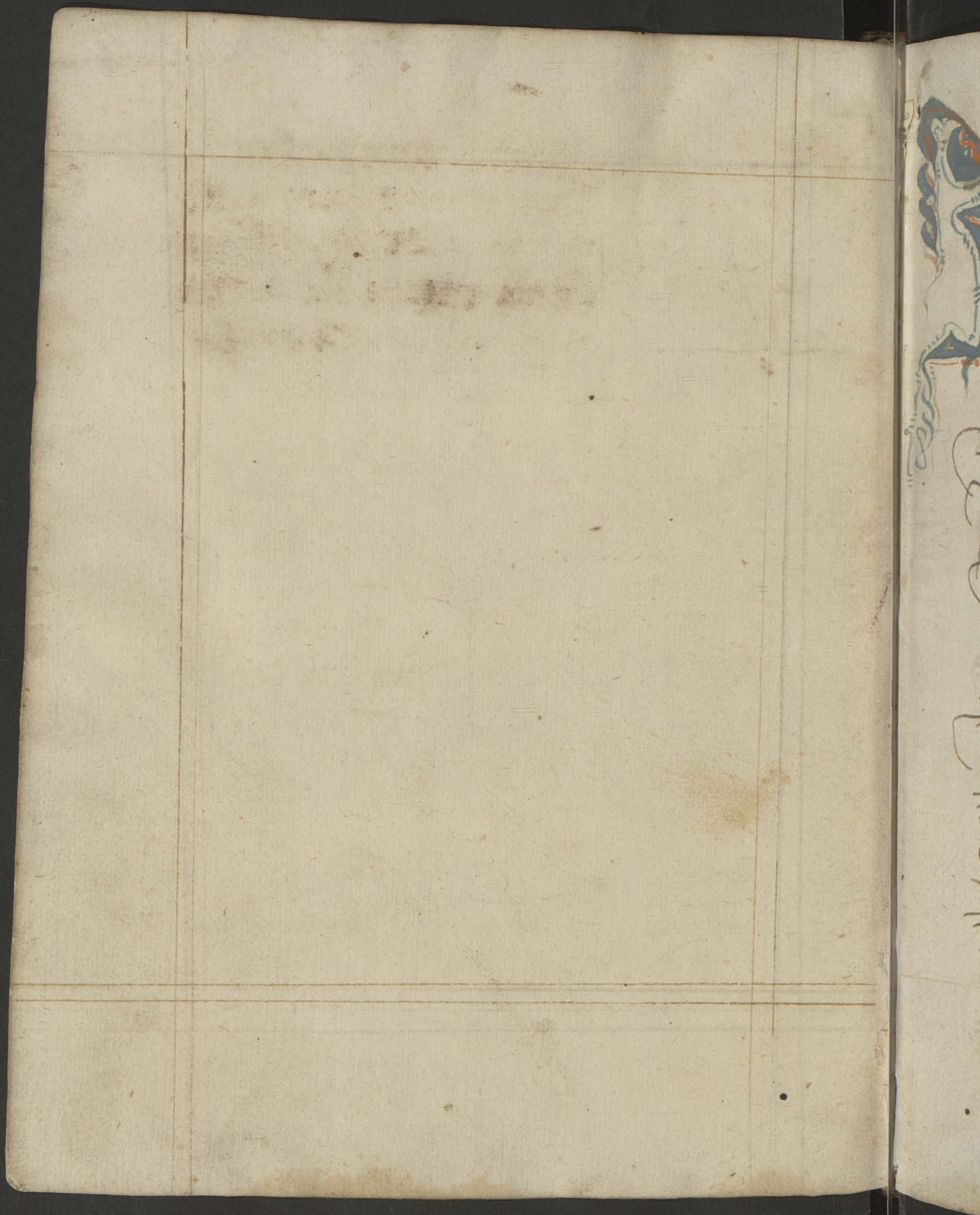
Item non est gloriandum de nobilitate generis nec est contempnenda
[illegible] popularis quia sicut [illegible] nobilis que nasci solet saepe
[illegible] sicut dicit et [illegible] que nasci saepe solet
[illegible] et hec deducitur in [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] igitur nolam de alti generis
[illegible] gloriantur frustra de gigante natus quam multos
de gigantea [illegible] quia de [illegible] [illegible] et rosa
nascitur et [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
et [illegible] [illegible] cum [illegible] [illegible] aurum et [illegible] palleam
[illegible] in [illegible] [illegible] et [illegible] in palea [illegible]

Illi errant qui se [illegible] [illegible] paganorum patres
non [illegible] reputant cum solum ille vere nobilis qui sit
[illegible] titulis virtutis [illegible] et [illegible] in [illegible]

polax Ep vj Eurac cos penitus fatear q(uod) anteo nobilitate
tamen in lumbis fregit nō in pectore cui Na nos c vtq
que sit nobilitas

Nobilitas est dupp quedam naturalis que ex generosa patrum
avorum et antiquarum diuitiarum consurgit Et de ista dicitur
in bona prima succedentes nate hominum dur nobiles de
q nate per vo saluti Et ingenuitas a naturalis notatur
est diuicie antique et nobiles videntur quibus consistunt proge-
nitorum virtutes et diuicie Et ideo in Rethorica notatur mgt
est claritas progenitorum Et ista notatur est tamen quod a
tuo vero Vnde Alanus inde placet nec facit te notatum sit
clarum nomen avorum Si famosum dixit facti tu ipse turpis Et
parum hec non perficere est te ex pluralitas vera Et aliquis
alludit Ambrosius de partibus non confiscat Et ideo tamen
Franciscus Petrarca c dixit et notatur non nascendo quantum
sed viuendo putatur cum nisi aliqui laude dignum egit
sicut magis nobilis fuisset Diogenes cum sibi hunc d ving
parentes hominum quorum vel fama qui vicissim nobilitas
sue initium ad vtrumque fuerit Tales igitur notatus quasi
est alienus alieno aut gloriam ridiculosa d iactancia
Ille vero gloriatur de avo qui nato avorum imputat
in se metipso Avorum cum multa reputatur degeneris sit
nate Alia est notatus socialis que tamen bonorum
loco de moribus est consistens cum opera virtutum ipsius
et hoc vero notatur Vnde Cassiodorus ep in verbo
magistri dicit nobilis agnoscitur pluralitas actuum non recedit Et
ideo hoc v ep in hoc est magis indubitata notatus que
moribus probatur certa Et hoc est de Comminis eximia vero
Valerius in allegorias notatur sola vtique sic grecia
Et non eget cognatione q moribus intus notatur sola enim
que moribus ornat de fine magnificum cum erit d nate
qualitate reluceat in virtutis venustate Vnde Cassiodorus hoc in
ep in vij Ain magis quomodo nec est quietum moribus
plausum et turbulenta facultate reluxit vnde resurgere
Roma ep ad turbidum plura virtutum factas nobilem
et romanum non accepit sed fecit Cum Roma magis
ita limpide claruisset nisi eos gesta et fama excellens
laus vtilis cuius opera illustrassent Teste Francisco hoc
in c mo

i bona aquesita et non naturalia

Attere temporalia her
mes trimegistus in libro
de deo deorum ad Asc
lepium quem librum Au
gustinus contra quinque
hereses logosticheos dicit, i. verbum perfectum. Omnia tempora que
tunc mali cum felicitate possidentur que modo passionum nomine
nuncupantur, quoniam non sunt nata nobiscum sed postea
nobis possideri ceperunt. Omnia que ab homine aliena sunt
et ea que appetimus corporis et ipsum a corpore apparentie nobis
est virtutum desperamus. Seneca epistola xiii. Abice omnia ista
si sapis, immo ut sapias, et ad bonam mentem magno cursu
ac totis viribus tende. Et si quid est quo teneris aut
expedi aut abscinde. Idem epistola xxii. Pyrrhe que cor tuum lace
rant que si altius extrahi nequirent cor ipsum cum eis
evellenda erant. Idem epistola lxxxvii. Contempserit aliquis pe
cuniam, habet omnia. Nemo prestat brevissima ad divitias per
contemptum divitiarum via sequitur. Idem epistola lxxxviii.
Relinque divitias aut periculum aut onus possidentium. Relinque
que voluptates que emolliunt et enervant. Relinque ambi
tiones res tumida et ventosa miseriam habet terminum. Du
plici periculo solicitatur dum molestatur aut invidet. Tullius
iii de tusculanis. l. v. Non sunt ea dicenda bona quibus
habundantem licet esse miserrimum. In prologo libri i de
vegetabilibus et plantis. Tria sunt in tota rerum varietate
precipua scilicet mobilis affluentie contemptus, futuri felicis
appetitus, mentis illustratio, quorum primum nil honestius
secundum nil felicius et tertium ad auctorem adeptum nichil
efficacius.

Abstinentia Aristoteles in secretis secretorum Multos
vidi qui diminuerunt alimenta et abstinuerunt a suis appeti-
tibus [illegible] gule qui per hac sunt sanissimi [illegible]
meliores [illegible] et longioris vite boni appetitus et levi-
oris motus. Item audivi quod Ypocras observabat dietam
pro qua debilitatem corporis sustinebat. cui quidam dixit discipulus
Doctor Ypocras si velles bene comedere non sustineres tantam de-
bilitatem / Respondit fili ego volo comedere ut vivam non vivere
ut comedam alimentum enim per durabilitatem [illegible] non
durabilitas per alimentum. Agellius libro [illegible] noctium atti-
carum / parsimonia apud veteres romanos et victus atque cenarum
tenuitas non domestica solum observatione ac disciplina
sed publica quoque animadversione legumque sanctionibus custodi-
ta est. Terencius in Eunucho Sine cerere et baccho
friget venus. Plato in Phedrone Recte philosophi
abstinent ab cibis qui secundum corpus sunt concupiscentiis omnibus.
Ysidorus in quadam epistola [illegible] est abstinentia mat[er]
[illegible] est voluptas sine cerere et baccho friget venus
et apte libero i. vino ad necessaria [illegible] vite
pertinentia. Quintus libro epistola / est usus placidus abstinuisse
[illegible] ab his quia ciborum aviditas est odiosa. Ma-
libo [illegible] arte amandi Carpe cibos digitis est quidam mo[dus]
edendi / [illegible] helluo unde si spectet edentem / videt
et dicat stulta rapina mea / [illegible] est salubris et
fructuosa. Gaufridus in poetria [illegible] famem refice dapibus
[illegible] ita plenus etc.

Abusio / Bernardus in [illegible] Magna abusio /
paupertas [illegible] avaricia Sobrietas an-
[illegible]itas creditur silentium [illegible] reputatur / Item remissio
discretio [illegible] silentium [illegible] reputatur / [illegible] affabi-
litas / cachinnatio / mollicies / vestimentorum et ciborum [illegible]
honestas [illegible] [illegible] superfluus cultus indicia / Item magna
abusio ut [illegible] regaliter induatur et [illegible] regular[is]

vestibus quam unda deseratur. Ad. in epistola. Sicut ab
visio domus ardet ignis instat atque et fugiunt prohibentur
egredi et ab his quam incendio positi sunt. Hugo li. ij
de claustro anime. Duodecim sunt abusiones claustri quibus
tota religionis forma corrumpitur, scilicet prelatus negligens, disci-
pulus inobediens, iuvenis ociosus, senex obstinatus, monachus
curialis, religiosus causidicus, habitus preciosus, cibus exqui-
situs, rumor in claustro, lis in capitulo, dissolucio in
choro, irreverencia circa altare. Ciprianus de xij ab-
usionibus. Duodecim sunt abusiones seculi scilicet sapiens sine
operibus, senex sine religione, adolescens sine obediencia,
dives sine elemosina, femina sine pudicicia, dominus sine virtute,
christianus contenciosus, pauper superbus, rex iniquus,
episcopus negligens, plebs sine disciplina, populus sine lege.
Gilbertus. Ridiculosa res aut magis periculosa speculator
cecus, prelatus negligens, preco mutus, doctor inscius,
pastor claudus.

Adversitas. Macrobius in 1o Saturnalium. Hec opinio
tuenda est hec et ydoneis firmatur auctoribus qui sine
dolore impetitos quam dissimulant pervenit pacientie
studio ad maximam voluptatem. Boecius de consolatione philosophie
li. 2o. In omni adversitate fortune infelicissimum genus
infortunii fuisse felicem. Seneca li. de providencia. Nil
est infelicius et detestabilius eo cui nil unquam advenit
adversi. Non licuit illi se experiri. Ibidem. Ego iudico mi-
serum quia non fuisti miser, transisti sine adversario vitam,
nemo sciet quid tu potueris nec tu quidem ipse. Ibidem.
Gubernatorem in tempestate, in acie militem intelligas.
Unde possum scire quantum adversus paupertatem tibi animi sit, si divi-
tiis diffluis. Unde possum scire quantum adversus ignominiam

et infamiam aut odium quam populare constanciam habeas si int
plurimis senescas | habes itaque deus quos amat plurimum in
durat verbo gestat et operat | cogant quibus indulge
videtur et parce venturis malis fruatur | Omnis l. iiiio.
Tristicia fert sapiens omnis casus paciens amat quam
frena non indomiti mare causat equi | adverbium operatur [illegible]
Boecius l. ii. pro. vlt. plus hominibus adversam quam prosperam
prodesse fortunam | illa enim semper speciem felicitatis cum videtur
blanda mentitur hec semper vera est cum se instabilem mu-
tacionem demonstrat illa fallit hec instruit vide supra in miseria pro to
Omnis l. [illegible] Prosperum(?) dat mala sumi passibus est in agere
sidera lucrant | patria quam quod siccis terra pulvis sit
Boecius rebus in adversis semper peiora cavendo

Advocati

C.. Omnis l. v. C. | Iusticia vincere solet
flare pudicicia fere studium, nunc ad pretoria prestat
Tunc iudicis adveniat et iure votaris in urbem
Tacitur ad linguam proclamatoris emendam | ne sit
in emendo causa empta sit | nummo nullus ei damno
sior adversarius illo | que reputat esse tutor sine
pathus et munscande tua diligit plus te mercator
Tamen causam non credit equitem vel agnostor | Dum modo lucre-
tur te facere succumbentem | Alius tamen metuit propter
frivolas multa tua subitaneus causa prolongat protelat sin
annos etc. vide in art. omnium flat et infra Tristicie

[margin: Tristicie oppo- / nit ... / [illegible] / ... pacem / ... Tristicie / ... / ... / tua causa ... / ...]

Adulatio

Tulius de amicicia | Nullam in amicitiis
pestem esse maiorem quam adulationem blanditiam et
assentacionem etc. vide ibi | Senece ep. vii. | Illud precipue
nobis prudenciam impedit quod cito nobis placemus et
quociens nos laudat adulacio tamquam debitam impe-
dimus optimos nos esse et ita mutamus nos volumus
quia optimos nos esse credimus mostro tibi
de sapientissimos affirmantibus assentimur etc. itaque ita mutamus nos

[margin: Omnis [illegible] / ... adulari / ... / ... / per [illegible]]

laborant
cui rei inopia abhorrent fastigia quod omnia possi
dentibus desit unum scilicet qui verum dicat Cum habeo
ex sensus sui sua dicat eorum suadet sed adulacio
certatim unum est omnium aurium officium Aristoteles in
rethorica Laudare putem adulatio est Augustinus in omelia
omnes blanditores bestias et similes simulatores Augustinus
l. j. magnorum moralium Adulator est plus detrahi
et exutis adiciam diminicias aut iniciam et ab
eis que sunt cicad aufertes cum aut in medio eorum
Architheus per quippes ad unum suum magistrum inicat
redeunt ad vocem didicit suauci sermonis Clausus
adulator ad quodamus volo statu volo relatum et si
nolo dixit ille Redeat et ic nolo sed hinc non dicam
inde Ingeminatur non semel hinc ita dicitur inde In
geminatur ita quicquid laudavit ille Nil neclimum
quicquid amo non sentit io nil visu peius est Cum
lingua vendit laudibus de malum mittit facta loqui
tur non apparet clausura dolus facundia sui quo
prosit dico sed quibus delectet hic auris vero cum
intellectu venit nec potere liberet vide alias in originali

Acceptio personarum Augustinus in quodam

sermone Absit dixit ut in tabernaculo tuo pro pau
pertatem accipiam divites ac pro ignobilibus no
biles qui potius infirma mundi elegisti ut confunderes
fortiora Ambrosius super ~~lucam~~ mathiam inter omnia peccata pec
catum magnum est quod non causas sed personas considerant
et despecto iusto paupere iniustos divites honorant
Iacobus in epistola ad parabilam consulta vos facere cogit
affectum et De pericate respicimus carpitur carpamus
et aure offendisse rectatorem Esi. j. li. De similibus
dives cito suis muneribus corrumpit iudicium pauper at
cum non habet quod offerat non solum audiri contempnitur

sed eos tam vitatem opprimitur Ambrosius de vilita. condi
i. humane. vos non attenditis vitam causam sed personam
non iura sed munera non quod ratio dictat sed quod
voluntas affectat non quod seruat sed quod mens cu
piat non quod liceat sed quod libeat / Innocens in paupere
est ita simplex oculus ut tam corporis sit lucidus / sed
aliquis semper admissum sortis fruituri Unde saturam massa
corrupit. Clamat pauper et nullus audit illum Es
... dives et quilibet applaudit. Dives lo
cutus est et omnes tacuerunt et verbum illius usque
ad nubes perduxerunt. Pauper locutus est et dicunt
quis est hic et si offenderit subvertunt eum / Intrat vir
pauper et in commune vociferat et non est qui indicet
Dimitti dicunt tu sede hic bene / pauperi non / tu sta
illic / vel sede sub scabello pedum meorum

Accidia Salustius in prologo in Catilinam. multi
mortales dediti ventri et somno indocti incul
ti que vitam sicut peregrinantes transiere quibus profecto
contra naturam corpus voluptati anima oneri fuit
eorum vitam mortemque iuxta estimo. Ovidius l. iiii. de ponto
Ingenium longa rubigine lesum / torpet et est multo
quam fuit ante minus / Fertilis assiduo si non renovetur
aratro nil nisi cum spinis gramen habebit ager
Effectus crimine volet piger ... flumen
abstrahit Scit sua sepe piger ne cesset inertia
tonet / vide labor ... pigritia

Actio Architetus plus esse locum unius deorum apostolorum
actus Ecclesie / Innocens tantum salutat personulo lin
guam Luce Eu. xvi. hoc est tepidissimum quod
...nobis obviari solet ... tractare non
opera / vide Tulli de offi

Adulterium pauper heu ypomenes ille pau
per nullum persuadet est honestum / nam adulterio prop
adulter erit **Affectibus** Seneca quidem hic ho
mines affectu ut in quo in sanitate ceteros fuere putat
Augustinus li. 14 de civitate dei. affectus non sufficit mora qui
tilias 10 de clam quicquid vero vicit affectus
est Valerius maximus li. iiij in tribus sunt affectus qui
[illegible] i amici firmo a pri pitet agunt ira / cupi
ditas et libido / vide vij ethicorum 9 c 6

Agricola [illegible] palij agricole plus appetunt lucri
[illegible] et ideo delectabilius [illegible] laborare
principi Albertus optime [illegible] est quam terre ag
cultibus est Virgilius in [illegible] O fortunatos nimium
si bona norint agricolas quibus ipsa procul discordibus
armis / fundit humo facilem victum iustissima tellus

Amicicia ethicorum 10 duobus cum [illegible] dignum
est [illegible] vite Cicero de amicicia [illegible] amicum
et [illegible] malum [illegible] non potest Aristoteles [illegible]
[illegible] divina fit amicicia etc. vide [illegible] palij
amicorum [illegible] est [illegible] [illegible] [illegible] precio
sissimum est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] est [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible]
[illegible] iustum est [illegible] amicis [illegible]
separari ab amicis et [illegible] miserabile est [illegible]
[illegible] amicicia nullo pacto esse potest etc. vide ibi et
[illegible] esse [illegible] Salustius [illegible]
[illegible] cupere / [illegible] odisse / ac [illegible] metuere / [illegible]
amicicia inter malos [illegible] est [illegible] in [illegible]
[illegible] velle atque nolle [illegible] firma amicicia
[illegible] et [illegible] [illegible] ad
[illegible] [illegible] [illegible] maius amicicia
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

nichil uberius nil iocundius cui solitudo et vita
sine amicis insidiarum plena est, racio ipsa monet
amicicias comparari. Cassiodorus l. 8. amicicia. Vera amicicia
in se solida est et in omnibus aliis utilibus adaquacior
acquiri et tolerancia se coniunxeras. Amicicia ipsa sola
in tanta virtutes alias condit / adversa temperat, ipsa pro-
speria cum iocundat. Item amicicia a nil inhonestius nil sim-
ulatum nil lucri temporalis aut in diuinis gloria re-
uertitur pro munere amicicia que non sit constituta et vitalis
Albertus dyalogi in iocunda. magis valet quam magna copia
amicorum. Ouidius de tristibus. Dum iuuat et vultu
fortuna secunda. Item libertas cuncta sequitur opes. Tempore
tu quem modo cunctis erat, vix duo tresve de comi
citat super estis amici. Cetera fortune non mea
turba fuit. Donec eris felix multos numerabis amicos
tempora si fuerint nubila solus eris. Ouidius de ponto.
Diligitur nemo nisi cui fortuna secunda est. Item et nam
pauci quos [illegible] amici. Dum steterunt veteres
amicam secunda meis. Ut fera nimbosa tumuerunt
equora vento. In mediis fracta naue relinquor
aquis. Ovidius. In fortuna macet vestro signat
et amici. Sed cum mutat tempora uterque hora fugam
Galtherus in allexandreidos. Verus amicus in
sene qui non fastidit amicum. Marcial cocus. Co-
lit integras paupertas amicicias. Item utilius nil
est homini quam fidus amicus. Ut velud stet cuncta lo-
quia cui refertur in aduersis dabit. Hic solacia fati
et gaudet utrisque magis. Terencius. Hic tempore obse-
quium amicos veritas odium parit. Boecius de
consolacione. Hec ipse est obstinet [illegible]
amicus. Ut nolite [illegible] solitarias cogitaciones
[illegible] quod [illegible] cogitat nulli [illegible]
[illegible]
vera [illegible] amiciciam utilitate [illegible]
[illegible] fortuna stat [illegible]
[illegible]
[illegible] deficiunt
[illegible] diligitur nemo ut b

Hic [illegible] it [illegible] ego

Hic incipit [illegible] ficta

ei quem diligit Allucia in iiij Nulla fides vnquam in
seruos elegit amicos Iacobus Riuentanus Omnibus est reg
bonus an fedus amicus Sz non persona carum amicum ad est
tempore puti nulli dicunt amici tolle q cupiunt et dar
nulla volunt Item probare et castigare amicorum Seneca
in epistola ad lu c 2 Nec in nocumento sapientis amicum
sit in operis amicorum manere velis Agis sunt hoc si
inquantum indigeres te silere indigere de affabili
bus ut de ineffabilibus dissere Facetus Fides cadens
cassa omnis amicus cum fuerit felix multis venerandus
amatur Sed miser effectus solus ad yma cadit Gau
hen Cum zaphi iam stabat multum gravitabar amicis Nec
domus a qua turbine flante fugat Omnis in adversis vlnus (Quia in adversis nullus amor patet certius tempore largo)
amicus ad est Bar ii in epistola c iiij Nunc amici gra
tias potiorem preterites quid pacto se gessit erga
potestos amicos credas enim et tu tales erga te semper futurus
quamdiu orga ios fuit Alius laute stas amici fecerunt
tantes persenuare Facetus Fuit amicus fraus tam
arte tacite Res lauds et que pro rerum labor Georg
Nullus amor durat nisi fructus sunt amorem Ita refugit
viso lumine falsus amor Pamphilus Gaudia pro
curat et ludicra via inuentus Et Homerum victus esse
in amorem tenuit Vsu crescit amor omnis decrescit et vsu
omnis et impastus attenuatur amor De amore

Amor ... Rethoricorum diffles amor et adiu et ... co
modum sepe non fuit vide viij Ciceronem Eneorum quod multo
labore acquiritur magis diligitur Ciceronem Rethoricorum Difficiles
morum nequaquam amabiles Ouidius j de arte Palleat omnis
amans hic est color aptus amanti Idem l ij Leandi imitat
expectans plus quod qui levit amantes Propaat mo multa
fecunda suo et lepores mathi est apes pascitur in ybla
Tenera et blactas pallades arbor est littore quod concre
tat sunt Ouidius dolere Fulgentius l iii Fala iiij dar
tu spenicilo sepe geordatum et quod du adit fore parat
Ouidius Semel ... quid maior quis quam ... Solin Fatigat
Successore nouo pellit amicus amor

Theofrasti fuit Cunctatio certa esse indicia a quo quilibet qu...
sepius ... amat Jn iudicio facilius ... ...
... ... quod amat et sapere ...
adeo credi ... ... modesta ... ...
quam alioua Hoc ... fit ... ... invidet ... ...
de se vere indicat ... alicua indicent ... ...
... ... quo fit ut ... in ... ...
delinquitur ...

amor in fastis li. iii. quid non amor impleuit audet
Claudianus in maiori Theo[dosii] ... amor
Diuitias sic mos est gaudia quae [illegible] nil ... quicquid fecerit ... vide lib.
in amat appetat ipse ... placuit dicunt

quod diligit nunquam videt quod expedit ✓ Augustinus in li. confessionum ca. iiii. Res est soliciti plena timoris amor. Quid durat non videt
videt omnia sed non ... oculis amans. Cicero in Tusculanis: res amor est amicus nimis vocatus captiuus et ocium aduentus spiritus ... esse ...
tator Zeh.bic Est autem inusta iudex adulterorum maritas. Secundum ... nas degenerans sacit ... sapit dulcescit amatur
✓ Effectus Nil ... amor videt omnia sine oculis ... ... fallitur
in ... amicicie sua ✓ Pamphilus quemadmodum ... violenta cupidinis arma
habet modum ... pauidus ...
✓ Andree ad Gualterum de amore ... Cum amat
vehementi ... seruitute ligatur et cor interius ingulatur ✓ Ora
Vincent. ... ciuis ... Sine amore ... iacens ... est ... ✓ Effectus pretendit
pascit amor sine ... ✓ Fransf. ... par ... libus alternis ... amantes. Ergo ... bello
odium linguarum. ... amor ... hac odio ... amar ... ✓ De amore ... patie ... August. li. de pantheo ... regno ...
hic in mappe natale solum dulcedine ... ducit et immemores non sinit esse sui ✓ ... sine titulo ... felix quem ... ✓ In ... ... o ... vital ... sic allicit
omnes ✓ Math... in historia Zeh.bic ... refouetur
amor ✓ ... semper ... mutat ✓ ...
li. in ... quid non potuit amor ✓ ... in li. ... Michel
est quod non effreno capta amore ... [illegible]

vide qui dicitur ... in apibus ... vide ... de ... de vi...bus de ... plus

Apes Gen. ca. 83 Apes imitando ... vagantur et flores ad mel faciendum ... capiunt. Deinde ... attulerunt disponunt ac ... sic nos ... diuersa lectionis congerimus ... Deinde ... in ... sapore ... vasa illa ... confundere ✓ ... de animalibus Apes ... rege ... ab ... nisi ... apibus ... fatigatur in palatium ... turba apium vide de ... ✓

Ars ... Ciceronis ... artifex diligit opus suum ✓ Seneca li. ... in ... liberales artes non perducunt animum ad virtutem sed ... ✓ Bern... in ... fatue ... sine ... libus ... suis ... nullo indigemus ...

Nota ... ... magnus

tu p(re)sidiis scia ut no(n) ceterarum q(uam) artiu(m) ad monimenta
desiderent ¶ Petrarcha de re(medio) utr(iusque) f(ortune) l(iber) 2 Antiq(ui)tus est p(ro)p(ter)
sua om(n)es artes in meditac(i)o(n)e (con)sistere ¶ Effacius Est pecus
ut brutu(m) pecus q(ui)cu(m)q(ue) caret arte Ars h(om)i(ne)s facit
nec sinit esse malu(m) ¶ Pamph(ilus) Ars pingit mastiuas
sepe instruit opes Ars donat sibi minime patuit Eligius pulcra dicit pulcritudinem
partes / hac exercitii iam dabit officium ¶ Alanus vitalis
in pro(verbiis) Tenuo stare ut titubat machina mu(n)di
fundatu(m) debile fallit om(n)es (con)silii si quis sublimes
tendit ad artes / p(ri)mo partes corde vite sciat doctos
p(er) partes veteres didicerit pacte fictio imaginum
pro inuenire deus / p(ro) doctum et p(ro)pria v(er)sificatos
subtilis imbutos sapi(enti)a durit atq(ue) ... tri
uio (con)tinuendo sic

cass(iodorus) l(ibro) ... demodocia laus ... de ... celsitudine ... polonos ... omnis arrogantis odio ... partis (?)

Arrogantia

Arrogantia ... Ex arrogan(tia) odium pro
ceet ... / ex insolentia arrogan(tia) ¶ Boe(tius) l(iber) iii ...
Ex arrogan(tia) fit q(ui)cu(m)q(ue) odiosus ¶ Se(neca) ... vite no
cens arrogans q(ui) nos(trum) sine arrogan(tia) postulati impetrare vide ... Superbia

Assentatio

Assentatio Tales simulatio et assentatio ...
... turpissime pestes sunt q(ue) p(ro)p(ter) p(ro)ul ab amicicia re
legentur ¶ Ar(istoteles) ... viii eth(icorum) ... fingit se esse amicu(m)
et no(n) est peior e(st) eo qui fingit falsam monetam ¶ Boe(tius)
in ... s(ed) d(ice)n(te) blandiciis tamen decipias ...
l(iber) 1 none ... ut assentac(i)o p(ro)pria iocunda cum ... capit
amicissimos affert ¶ Se(neca) ep(istu)la xlv Adulacio q(uam) similis
est amicicie no(n) imitatur tantum illam / sed vincit et p(re)terit
apertis et propiciis aurib(us) recipitur ac in precordia ima
descendit eo ipso grata quo ledit ¶ ... in p(ro)... habet
suu(m) venenu(m) blanda ... ¶ ... iiii ... adu
latorum de vita et dis(?)ficillimum (con)tinuere opus est

adulancium
assentaciones adulatorum repelle quorum sermones cum
quadam voluptate resoluunt. nullus per assentacionem ami-
ciciam mercaris nec habe [illegible] perueniendi a te alijs
aditum pandas non acerba sed blanda tua tamen
cunctis esto benignus nemo blandus ¶ Valerius
maximus li. iiij de abstinencia Dyogenes siracusa-
num olera ei lauanti Aristippus dixisset Si dyo-
nisium adulari velles ista non esses Immo inquit si
tu ita esse velles non adulareris dyonisium ¶ Ca-
tho Eximios blandos blesos quam vitare memento ¶
Ysopus in fine Blandicie plus quam dura venena
nocent Item henricus Non nimis astutus
repellat lingwa bilinguis nam dubia pariunt
verba tua fidem Hinc adulatores

Auaricia

Seneca li. 2 de q. naturalibus Tanta ne-
cessitas hominum ad desideria etiam citra incitauit
et descendit et in fundum telluris incessit ut erue-
ret aurum Non minore periculo querendum quam pos-
sidendum ¶ Idem epistola xvj Natura integros et
liberos nos genuit nil quod auariciam irritaret
posuit in aperto aurum et argentum nos in lucem
que perquireremus extulimus et tali pondere
aurum et argentum desectio trahit pondere terrenum
Salustius in kathelijano Auaricia semper
infinita semper insaciabilis est neque copia neque
inopia minuitur ¶ Tullius li. 2 rethorice noue
Auaricia hominem ad omnis mali impellit
¶ li. vj Duo sunt vero quam possunt hominem ad
turpe compendium commouere inopia atque aua-
ricia ¶ Seneca li. vij epistola xa Auarus cupidus
pecunia vbi sit non erant Auarus quis
nullo saciatur lucro ¶ li. q epistola nona In nullum
auarus bonus in se ipsum pessimus est. nulla aua-
ricia sine pena est ¶ Item de consolacione
ad helbiam matrem Auaricia sine fine est

// et propter ista ... [illegible] agi... fuit et quam ... [illegible] et alijs ... in ... //

Avaricia. Tull. li. ii de oratore: Avariciam si tollere vultis mater eius tollenda est luxuries. Isidorus li. v° ethimologiarum: avaricia est immoderata appetitio alienorum. Seneca li. ii epistolarum: Nec esse avarum intelligit neque cupidum. Seneca de brevitate vite: Salvum tempus avaria est. [illegible] li. ii [illegible]: Avarus in nullo stultus est ut sibi prodesse non novit. [illegible] li. iii: [illegible] magis quod non habet. Boetius li. ii: [illegible] avaricie nil satis est. Salustius in Catilinario: Avaricia pecunie studium habet quam nemo sapiens concupivit; ea quasi malis venenis imbuta corpus animumque virilem effeminat; semper infinita et insatiabilis est neque copia neque inopia minuitur. Tullius de senectute: Avaricia senilis quid sibi velit non intelligo; potest enim quicquam esse absurdius quam quo minus vie restat eo plus viatici querere. Idem li. de officiis: Nil [illegible] vel magnificentius quam pecuniam contempnere si non habeas, et si habeas ad beneficentiam liberalitatemque conferre. Seneca de dec. remediis [illegible] li. iii: [illegible] viciorum fundamentum est avaricia. Tullius declamatione xl: Omnia facinora nisi fallor aut libidine aut cupiditate dissimilatione [illegible]. Oratius in ep. ii: [illegible] avari [illegible] quam cupidine [illegible] [illegible] nummos aurumque recondit [illegible] [illegible] quam neque [illegible] sacro. Idem: Quanta plura parasti tanto plura cupis. [illegible] avarus [illegible] et que [illegible] [illegible] naufragus [illegible]. Idem in iii° methamorphoseos: Inopem me copia fecit. Juvenalis li. v: Sed furor haut dubius cum sit manifesta phrenesis ut locuples moriaris et egentis vivere fato. [illegible] optat qui non est [illegible] ergo paret altera villa cum rus non sufficit unum [illegible] [illegible] magna custodia census. Oratius in ep. [illegible] avaria imperat [illegible] cupidine [illegible]. Idem in sermonibus: [illegible] neque fervidus estus demoveat lucro neque hiems ignis mare ferrum nil obstet tibi dum ne sit te dicior alter. Quid iuvat immensum te argenti pondus et auri furtim defossa timidum deponere terra. [illegible] capiat [illegible] plus quam [illegible]. [illegible] decepta cupidine [illegible] nil satis [illegible] [illegible] sacri [illegible] [illegible] et [illegible]

pere sacus Laugetas aut pictis tabulis gaude thabellis ¶ Abel Lento p dicor maior
quis sibi est tanto quemque urgeret ¶ Terentius Heau. ¶ Cassilinum obsidente Hanibale
tanto maior quam sunt mures centum denariis murem vendi dixere prodita
inedie sit ¶ Plinius quam venditorem fame periisse emptorem vixisse ¶ Valerius
li. vij ¶ Claud. de ... apud ... quam ... avarus ... quanto plura petisti
tanto plura petis ¶ et quidem agros vires ardens ¶ Sic quam fame fratis defectus
copia inutilis ¶ Titius torquet avari amissi ... quam delectus quidem
¶ Hospitator ¶ ... sepultus ... sepultar ... diti spe putes quo
sub marmore putras ¶ Ido hac ... nam ... impat ... ¶ Alienigh
iij Primus ... quam ... ¶ Catho ... quesitis opibus
sed nam fuge avari ¶ Claud. de divitiis ... parum ... alienas ¶ Lucan
de ... ne ... gaudeat ... alt ... opus
¶ Vincentius sichomachie pat ne ... amor ... pignori ...
... quam ... famulus impia natus ¶ ... pestis avaritie fratri
... in ... ¶ Sancte ... pat nova ... que ... alii
dans ¶ ... quod est parum ... plus cupit ¶ Auctor ... deo
pios ... nemo ... divitias avarus ¶ Et lucro lucri multiplica
da. sitim ¶ Marcus Antonius ... ¶ Juvenalis li. v
Germanice ... vivit ... cupido ... dominus ... nec dives
fieri qui vult ¶ Et cito ... fieri sed que ... ¶ Seneca ...
aut pudor ... avari ¶ ... capulus et capulo
istius

vehementissima humani generis pestis cupiditi
nit satis est nature satis et parum. Item
l. 1 de quatuor cardinalibus: Avaricia que omnibus
abstulit sibi negat. Hugo de disciplina
salutis: usuraria et invita tenacitas. Boecius
de consolacione prosa quinta: Avaricia semper
odiosos, claros largitas facit. Tullius in
rethorica: Maximum malum est avaricia, nullus
enim magis incomodis efficit pecunie cupiditas.
Item de officiis: Nil est tam angusti animi
tamque parvi quam divicias amare. Et Seneca
de beneficiis: Avaricia semper quod sibi ve-
lit non invenit; quid enim absurdius quam
cum restat vie plus viatici querere. Seneca
epistola 12: Sicut canis frusta panis vel carnis
a domino missa aperto ore captat et quicquid acci-
pit protinus devorat et semper ad spem futuri
inhiat, ita erunt nobis fortuita expe-
ctantibus; nos fortuna perit sine ulla vo-
luptate dimittimus statim ad rapinam
alterius erecti et attoniti quia sapiens
non erit. Quintilianus de bona institucione
l. 8: tam deest avaro quod habet quam quod non
habet. Cass l. 12 epistola sua Reginam illarum
stacium ... avaricia fugere tunc cuncta
divina detestata et devocionem famulantur. Gregorius
l. pastoralis: Hinc enim amor qui vincit et su-
mus ... vult quis iam progrediamur ...
Marcialis cocus l. ... Non sibi nec
aliis prodest dum vivit avarus, at prodest
aliis et sibi dum moritur. Boecius l. 2
de consolacione metro 3: Quamvis fluente dives
auri gurgite non expleturas cogat avarus
opes, oneretque bacis colla rubri litoris,
ruraque centeno scindat opima bove, nec
cura mordax deseret superstitem, defunctumque
leves non comitantur opes.

Cass l. 12 c. v avaricia fugere

Pamphillus Dum bibit ydropicus magis et sitit et cupit
undam Sic magis exardet sp̄ audicia ¶ Actor Senty
ydropico similis nunqm saciat' auarus In felix regnie
nacte Dle q̃ caret Custos no dus optat auarus
opu ¶ Auctor de maiis medicor ydropico silis ois auarus
adest No gaudet partis q̃ tanq̃ pta vetur/ ne sibi
deficiat paup auarus eget Est silis talpe timenti
lucidore terram Ne sibi deficiat sic pit spe fame //
Notaq in luna ea Assuerad famulos Domine appellit ana
rus ¶ Juuenal l v Intra plenus tu turget sacculus
ere Crescit amor nummi quantu pecunia crescit ¶ Alan
in anti/ Et quos male collegit fallaces Dce pntis/ hanc
pcius nati Dce refundit opes ¶ Galtherus 4 tu semel
obtinuit viciorum inter in aula pestis auaricie q̃ sola in-
carcerat/ omnis virtutis spes spto modicamine inps 4 nimi
in facing net leges tua tuat ¶ Alan in problem No
sibi sed reliquius anes sua vellera portat Sic alijs
viuit semp auarus opes ¶ Ressificator 4 tur ho q̃ inimica
es per auariciam sepelis eis Eze cur hic tras eius
nam eius heres ttij sepultura ej

Audacia ¶ plo in menone pq mediu 4 Rusticus
absqz mente audeat ho leditur Prudens vero cu mente
proficit ¶ Aris 2 rez c 8 Insani sunt q̃ sepe incide
runt piclis et euaserunt ¶ Seu l 2 de q̃ ... Ng
pnicio sior hoste q̃ yne audace angustie faciunt ¶ Sa
lu pun In rebus dubijs nullum valet audacia ¶ Rich
De bo te Nup Audax audaces vim cohibere solet ¶ Omnes li
nerria In audaces no est audacia tuta Audaces deus
ipse iuuat ¶ Alan in probl Improbus et mordax canis
est in limine noto Du videt auxilium ut sibi fere tamen
ut ostentes audacior est ho nemo Nam sit in exercicio
hoste iuuante locis et audaces fortuna iuuat

nil gaude cor audax tibi ¶ Ovid. Metha° 4 l. 8 in
audaces no e audacia tuta audaces deus ipse iuvat

Audire Ovid. l. 3 de pon. Excitat auditor studium lau
data qz virtus, Crescit et immensum gl'a calcar
ht ¶ Ora. Ep. Nemo adeo ferus est ut no mitescere possit
si mo culture paciente commodz aure ¶ Alanus in
Eunuchio ... voce audivi tactu et gustu optime
¶ Aug. de ... et ... sermo audire comes ... ta
discere ... & ... aures multis permixtis et
in aque ... stultitate et garrulitatem

Avaricia Virgil. in Eneidos quid no mortalia
pectora cogis auri sacra fames Crescit vero
tormentum quando virtus surgit in anno, plenior et quanto
faciis ornatior exit ¶ Ovid. l. de ar. amo. gelida
amor ¶ Arator l. i. Dum crescit amor quo pectora
semp advenit Quo capi. morbo ... pullu
lat omne de radice malu cui violentia ardet
ambitio ... mo stimulant qz rapinis addi
ta lucra famem ¶ Mar. ... maiestas auro
corrupta iacebit
quid de ... lateat ... vivit qz ...
... fac ... de ...
... de ...

Auxiliari Cass. l. 12 ... sub ...
sub ... si no pascit extinguit ¶ Polic. 4 ...
... largiri et auxiliari delectabilissimum est
¶ Aug. ii Re. Dummodo arbitrimur auxilium
in iusta paciebatur. Sed in ... ut in adversis
auxilia ... in studiis concedat ¶ Ovid de pon.
peccatis ... ...
lapsis ... et melius ... laudare
labor ... et ... voluntas
... ... assume

Sequitur capitale de B

Melius est ut ipse sub ... quibus pudor est ... de
... aut ... ut ... si velint ... po
... in ... l... vi ... ...

Marginal notes (right):
viij audire
... sermonis
tuis et ...
... ...
audiens sapiens sa
pientior ...
... ...
... auditore
Jac. xxx° audi
... ...
... ...
... ...
... ... audi
re ...
... ...
... ...
... ...
... ...
... ...
... ...
... ...
... ...
... ...
... ...
... ...
... ...
... ...
... ...
... in estate
... ...
... ...
... ...
Omnia
palpat ... et
... ...
mondana ...
... cultu
... ...
... ...
... ...
licet ...
ex ...
...

Bellum Tullius de offic

Bellum ita suscipiatur ut nil nisi pax quesita vi
deatur etc. vide ibi de l. de audacia. Hic tamen
quod bellum gerere cum eo cum quo familiariter vixisti
Suetonius l. de xii imperatoribus Octavianus bellum susce
piendum omnio negavit nisi maior adesset spes lucri
quam periculum damni. Siquidem faciens comparabat piscatoribus
cum hamo aureo cuius abrupti damnum nulla potest
recompensari iactura. Vegecius de re mi l. i c. 2 Sci
encia rei publice audaciam nutrit. Nemo enim facile me
tuit quod se didicisse confidit. In omni prelio non tam
multa et virtus indocta quam ars et exercitium
solet prestare victoriam. Ideo cum languido etatis et
temporis annorum arte bellica tradidit sed potius ex
ercitacio. Ita in pugna usus solet amplius prodesse
quam vires. Idem l. iii c. xiii. Ordinatura attencius
tria debet dux prospicere: solem, pulverem, ventum.
Nam sol ante faciem eripit visum; contrarius ventus tua inflectit
et deprimit hostium adiuvat tela; pulvis ante
frontem congestus oculos implet et claudit. Ibidem
l. ii: plenum terrorem armorum splendor hostibus importat.
Cuius enim credit militem bellicosum, cuius dissimulacione situ
et rubigine arma fedantur. Petrarcha: multi bello
credo vicissent si tantam loricis aut eburneis stratis
impenderent curam, veris militibus impendissent.
Sed hoc est in regno stulticie commune ut tanta
verum minor est fructus et cupiditas delectacio
maior est. Morlanus de Lublingau

Nam si doctrina cessat armorum nihil
[illegible] esset a [illegible]
[illegible]

Beatitudo futura que erit premium. Seneca in tragedia in hercule furente: sinistras fertur ad umbras / inclita virtus vivite fortes nec letheos saeva piger vos fata trahent / sed cum summas exiget horas / consumpta dies iter ad superos gloria pandet. Boecius in iii de consolacione. Est premium bonorum quod nullus deterat dies nulla minuat potestas nullius fuscet improbitas / deos fieri [illegible] ita [illegible] de malorum inseparabili [illegible] Cassiodorus in epistola / In celesti beatitudine sine fine gaudium est sine angore tedio manet semper claritas et inspectio palam domini ut efficit ut beati esse possint / ibi videant per [illegible] / ibi iocunditate accumulat. Valerius [illegible] loquitur beatum esse statum [illegible] congregatum [illegible] adipisci. Est enim [illegible] veri boni [illegible] ad [illegible] error [illegible] Apuleius de [illegible] [illegible] debet [illegible] videri [illegible] et bona [illegible] et quia [illegible] carere [illegible] valet [illegible] ingenium [illegible] Alia [illegible] ad perfectum [illegible] est [illegible] contemplacionem summum [illegible] felix [illegible] manet. Macrobius super [illegible] facit [illegible] alia [illegible] adipisci [illegible] [illegible] esse [illegible] esse predicant. Rex poetas [illegible] de [illegible] [illegible] fata [illegible] qui [illegible] Oracius in carminibus [illegible] pecunia [illegible] possidentem [illegible] [illegible] sapiens [illegible] Seneca [illegible] Cato despice divicias si vis animo esse beatus [illegible] qui [illegible] mendicat semper avarus. Oracius in sermonibus [illegible] qui [illegible] patria [illegible] [illegible]

Bellum. Tullius de officiis [illegible] et [illegible] [illegible] valde [illegible] et [illegible] postulat [illegible] et [illegible] [illegible] est. Valerius [illegible] [illegible] est [illegible] bellum [illegible]

videamur. Sed sufficiens est et si id nec nos penitus offeramus sine ea quo nil
salutis esse est ¶ Valerius li. iii a ab urbe condita Certare pro certamine [illegible]
artes bonae et virtutes auspiciis et publice quam civitatem suam ¶ Vegecius de re
mi. li. i c. iii. praeterea libera [illegible] exercitata paucitas ad victoriam promptior est
et mallius [illegible] indoctis multitudo exposita est ad caedem ¶ [illegible] ideo
aut inopia aut superventibus inclinatus est [illegible] armatae quam [illegible] solet
[illegible] asserere [illegible] fortunam quam [illegible] / licet aut [illegible]

Beneficium

[illegible] de [illegible] / dandi et accipiendi beneficii causa
sunt pro vita [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] pare [illegible]
¶ Cassi. li. iii. ep. xxxiii. Nunc de ceteris cogitandum est [illegible] ratio
[illegible] expetit ¶ li. ii. ep. viii. Beneficium dici [illegible] quod [illegible]
sentit ¶ li. iii. epl. xxxiii. Dulcius accipitur quod sine [illegible] dilatum
[illegible] quod [illegible] sine [illegible] ¶ [illegible] amicitia [illegible] aco
[illegible] impendere [illegible] **Beneficium** [illegible] gratiores fructus
quae [illegible] productior [illegible] ¶ Auctor qui incipit astrologia [illegible] filii [illegible]
Theod. hanc quam [illegible] ¶ Beneficio iusto et [illegible] Seneca xii et [illegible]
[illegible] [illegible] beneficare [illegible] ¶ Sapientis est beneficare [illegible] ¶ Macr. de
fine eius beneficare [illegible] xxxiii [illegible] ¶ Beneficiat [illegible] ¶
¶ Beneficite et [illegible] datum [illegible] ¶ Beneficite qui a [illegible]
¶ Cap. Nemo de suo beneficium cogitur x [illegible] precarie et de [illegible]
[illegible]

Bonum: infra: malum: **Beneficium** [illegible]

[illegible] salutem et vide [illegible] [illegible]
[illegible] malorum [illegible] / [illegible]
largitur [illegible] religionem et [illegible] clarescit [illegible] per
[illegible] et [illegible] [illegible] quod [illegible] ceteris astris [illegible]
Sol [illegible] magis [illegible] et [illegible] ceterarum stellarum [illegible]

xc 19

Beneficium Macrobius l 2 Sat publicum

publius sicca fuit beneficium dando accepit quia digno dedit. Seneca li de benef. Nullum tam bonum beneficium quod non vellicare malignitas possit nullum tam angustum quod non bonus interpres extendat. Mattatias sive Cecilius de beata vita l iiii beneficiorum nulla est vicissitudo nec est pretium igitur amicis gratia tam non indigentibus tribuitur. Seneca de benef. Multa quibus veniunt quia de facili quod plena manu datur. Item ad lucilium gratia est beneficia quia sunt parata facilia occurrentia in quibus nulla mora fuit nisi in accipientis verecundia. Idem ibidem ita vitandum est in dando beneficium sit ipsa superbia Non refert quid et quantum detur sed quo animo detur quia beneficium non in eo quod datur consistit sed in dantis animo. Diffugit et decipit quem ipse cogitat cui dare tamen dedit beneficium turbat narrat qui accepit. Boecius in consolatione c 2 beneficium mal assidue alentibus cauerent nam illi impedientes parum nihil quo libet latent. Deus de civitate dei 4 c ubi iurati volunt nulli facere aut fugiunt. Ambrosius de officiis l i benef sine detrimento comodari possit id tribuatur etiam ignoto. Seneca l 2 de benef. Angustum est beneficium quod dum inter manus dantis hosit ... gratia quod nunquam dici ... bonitas ... et ... libenter facientis cito facere. Non est exprobranda beneficia nec quicquam triste ille misericordia. Seneca vii sive ... beneficiorum memoria fragilis est inuria non tenax. Cassiodorus li epistola xiii non decet difficile esse beneficium quia non patitur sui largitate ...

Idem ep̄ 21 Non est beneficium quod prestatur invito nec
unquam utile quod adversa voluntas concedit Hg l z
ep̄ viij Augusta est beneficia capere non enim ceteris qui futuri
aliquid polliceantur Vid. Ieronimum ad Salterium li de
amore Cum munera oblata recusat accipe offe-
rentis animo perturbat ruborem et se ipsum indicat avari-
tie vitio continere Kato Sic bonis esto bonus ne te
mala damna sequuntur Officium alicuius multe natu-
rae merito ac aliis eciam beneficium tempore silecto

Bestialitas Vid. [illegible] homo malus dicitur
multiplex est peior bestia plura vitia enim mala faciet
homo malus bestia Hg l z magni moral. Sunt tria
que sunt in anima sua que peruerti dicuntur malicia incontinencia
bestialitas Bestialitas est quando abundat malicia
Aliquem enim dico primo non hominem dicimus esse sed bestiam Hoc
l in pro v Sicut et quem tot sceleratum viciis videas
hominem extimare non possis Omnia fuerit avaricia domi-
ciarum violenta extortor lupo similis dicitur ferox atque
inquietus lingua litigiis exercet comparabitur insidiator
occulta subripuisse fraudibus gaudet vulpecule exequi-
ire intemperatus fremit leonis animum gestare credi-
dus ac fugax non metuenda formidet pro damis
habeatur Segnis ac stupidus torpet asinum vivit Ille libidinis ac
Bonum Hg l z magni moral. In exterioribus bonis
que circa corpus sunt super abundans fecerit peiores sed
puta divicie multe desperatores et fastidiosos Sic
et in aliis bonis principatum honore magnitudine pulchre
habeat magnum facit peiorem fecit Vid. Paulum Item
cuius hic labor et ingens industria mentis
declinet ita fit ut qui celeste desperant regnum
omnem dominandi gloriam tempore iam possit utatur in saeculum

Vide ibi
Ille libidinis ac
incontinens
studia
imitatur
et animo
sit effectus
inde ...
...
... git
bona ... e
prophe...
... volup-
tatibus

Nosce verati cagitudi[?] vrbos sepe bos medie meti
opinio primos atque ego promouet ipsa malos sepe sub
agnina latet virtutis intus pelle licaoni subque teatae virtutis
presidet ipse vero [illegible] sub sis int latz hispida molle
tegmine sanguineo tincta rubore rosa Seneca ep
iiij Bonus vir sine deo nemo est sed vnus quisque bonorum
virtute virtus habitat deus Tullius de off homines non nec fa
cere sed ne cogitare audeant quod non audeant predicare
Seneca in ep l ii Socrathes dicebat solum bonum
scienciam et solum malum inperitiam opes aut conquisitas
nihil honestatis habere Seneca de consolacione ad paulinum
diuicia ita bona quod speciosa esse putans sed fallaci vo
luntate delectabilis, potencia, diuitiis, pompa alia
quam cum plura aliorum mentem et humani cupiditas obstupe
scit cum labore possidentur cum inuidia conspicientur
eos denique ipsos quos exhonorant premunt et plus mi
nantur quam prosunt lubrica et incerta sunt semper
tenuere nec retinebant [illegible] mala non sunt
ista mala nam bona sed recte male vtentium nequitie
nunc eum cum passim quam actore ministri dei Si beneficia
eius contempsit et nunc fuit contra efficiens Tullius l iii tus
culanus melius nasci quod facere tum bonum velut xij agere
bonum contento animus sibi tanto diuinus Boecius iiij de con
solacione manifestum est malos esse impotentes et bonos potentes
bonos sunt felices et contra mali miseri Seneca vij palladium
bonum autem primo sine bonis noster deo superbo
ius opcionibus non est felicitas quod ipse felix nullorum
bonorum consistens vtitur bonum age optime et di
gnissimum

Sequitur Capitale de C

[illegible] bonus tollerans malum [illegible] per [illegible] cum fecit se fore et ad
predicacionem [illegible] cum de [illegible] creaturis dedit xxiij quinque ca
bonum vidit deus cuncta que fecerat et erant valde bona
[illegible] duo mala [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ingruit [illegible] [illegible] patre [illegible] id [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] xij de [illegible] et
xxij [illegible] iiij [illegible] [illegible]

Cantor orationem in l(ibro) sermonum Vrindbus hac vicii
inest cantantibus ut inter cantus immisce indicat omni cantare
vagari in iussi inique Deo p(re)stant

Cantela

Cautela Sen(eca) ep(isto)la xxii Pertransibit animal(is) remanet intelle
ctus prospectus venit at stultis fortune credere omnia fiunt
ignaue et inopinata mala nouitas l(egitur) ideo sapiens assuescit se mal(is) futuris et
quid alijs diu parando fiunt levia hec levia sibi facit
diu cogitando ¶ Teren(tius) in Phormione Cum tam maxime
gaude res sunt tunc maxime meditandum est qua pacto
erumpna adversam ferat ne quid aliud sit nouum et si
quid preter spem euenit in lucro est ¶ Cass(iodorus) l(ibro) iii ep(isto)la
Prudentie est cauere eciam qui non putantur emergere
¶ Cato prospice qui venit habes tunc esse secundos levi(us)
leuius ledit quicquid preuidimus ante Ideo l(ibro) suspicionem sunt cau
tissimi disserere quid sit Ita nam solent pro quibus neglecta nature Augustin(us) contra Iulianum ut est adversa cauendo
rebus in adversis melius sperare metu ¶ Sen(eca) de paupertate
sicut eciam habe Dominum in illis Cassiodorus in lectio
semper petenda caucio Non est securus ¶ Eg(idius) p(ri)mo p(ar)te
habes hostem munire caucio ¶ Macrob(ius) lib(ro) v Securitas
vada tibi pertusis in cauendo nature prudencia licet
sunt vident

Certitudo salus quorum in m(u)n(do) non deuet etiam pro
incertis mutand(o) ¶ Macrobius lib(ro) plurimum melius est
confidere rebus securis valoribus non vouam pre[?] hec ¶ Cato
Rem promissam certam promittere noli
noli sperare dubiis Certitudo medio constat in congita
tam ¶ Boe(tius) i de Tract(atu) apparet Animi capiti via etiam
Descendit ordinem lectos non est cepitur ¶ Tho(mas) Prosp(er) falsa
Laus certa et dimitte incertum de pro omni quisquis
licia non est dari etiam quid xii est quam unde loco meliore
intulstari demum de venire in fi

Vocabulis est di
lectus scriptura
cantela Do am
quam et v q(ui) c(on)

Nam igitur deus pro nobis certa reliquit ¶ Seneca ag[?]
plus valet in magnis malis passer etc.

Celeritas Cito Apostolus vi c[apitulo] ety opari q[uod] ozt
velocit[er] consiliata consiliaud aut tarde ¶ Salu[stius] i[n] iug[urtha]
mortalem precepts ad complendum animi cupiditem animo cupiti
nil satis festinatur ¶ Se[neca] l. v ep[istula] ... nil ordinatum est
quod precipitat et properat ¶ Aug[ustinus] ... Diu deliberandum cito
facere est celeritatis in depondendo mora est / ad penitendum
properat qui cito iudicat ¶ ... sententie vite Nil est subitum
ut omnia ante prospiciant ¶ ... l i ... omnia subita pro[n]tur
incauta ¶ Cass[iodorus] l iii ep ... Malum cito p[er]petrat
augetur et remediabile bonum est in petum accelerata
correptio ¶ l ix ep ... humana gaudia ut cele
rius adepta fastidiosa sunt ¶ Eo l ii ... Tom dis
subita mutatio ... quod conflictu attingit ...
¶ Statius l 10 Male cuncta ministrat impetus ¶
... qui incipit ... labi ad ... ne cito ...
¶ ... causet effectus fragilis impe
tuosa ... [illegible]

Clementia Tu[llius] in oratione pro quinto ligario
Homines ad deos nulla re propius accedunt quam
salutem hominibus dando Nihil habet nec fortuna maius
quam ut posset nec natura melius quam ut velit conservare quam
plurimos ¶ Cass[iodorus] l iii ep ... principis ... ad
clementie ... ¶ Tu[llius] l de off
Nil laudabilius nil magno et preclaro viro dignius
placabilitate et clementia ¶ Se[neca] in de clem[entia] l ii
Clementia est temperantia animi in potestate ulciscendi vel le
nitas superioris adversus inferiorem ... dici inclinatio
animi ad lenitatem in pena exigenda ¶ Ibidem Nulla clementia
magis ex omnibus quam regem et principem decet

clementia efficit ut nec vestem et tiaram magi-
sterii dissimulans [illegible] tractu dissuunt sunt apes et propter hu-
iusmodi pervenisse adversis et aculeos in vulnere re-
linquunt. Rex autem apum sive aculeo est. Voluit enim
natura nec sevum esse nec ulcisci petere. Telum quo-
que detraxit ei et illius iram inermem reliquit exemplar. Vide
Seneca li. i. de clementia c. xxi. Genus quibusdam ad ira est placabile
ire et faciles motus mentis generosa capit. Item re-
magnanimo satis est prostrasse leonem pugna suum finem
cum iacet hostis habet. [illegible] et [illegible] nate fera

Cogitatio

Sunt quidem animo cogitatio magis reddit
a vero. Vide re'ne pueri dicere de cogitacionibus in
bonum. Seneca epistola [illegible] quod difficile et arduum quod non
humana vis pervincat et in familiaritatem perducat assi-
dua cogitatio. Vide regis quaere li. c. [illegible] quod
assidua cogitatio nos faciliores reddat

Cognitio

Animus quisque offendit [illegible] sequitur ad sciencie
et cognitionis cupiditatem. Ut vide de [illegible] [illegible]
hominis [illegible] abstracta difficultatibus [illegible] in
ipsis rebus obscuritas et in medio [illegible] infirmitas.
Vide Seneca ad Lucilium epistola 16 precogitati mali mollis
ictus venit. At stultis et fortune credentibus omnis vi-
detur nova rerum et inopinata facies. Magna autem pars est
apud imperitos mali novitatis. Ideo sapiens assuescit
se malis futuris et que alii diu patiendo faciunt levia,
hic levia facit diu cogitando. Vide Cato [illegible] qui
venit hoc cogitare esse ferendum [illegible] [illegible] cum quod
[illegible] Seneca epistola vi ut [illegible] est [illegible] cum
[illegible] melius [illegible] vicia sua que prius ignorabat
videt. [illegible] epistola [illegible] [illegible] mee [illegible] [illegible]

Hec magis [illegible] nusquam est [illegible] tam peculiaris [illegible] maiestate [illegible] [illegible] sola [illegible] [illegible] dei vide [illegible] [illegible] et aliis [illegible]

Cogitatio [illegible] [illegible] [illegible] in cogitacionibus Ecclesiastici [illegible] [illegible] cogitacionum [illegible] [illegible] cogitacionum [illegible] [illegible] [illegible] cogitacio [illegible] Ecclesiastici [illegible] [illegible] cogitacio [illegible] Ysaie [illegible] cogitacionum [illegible] [illegible]

Cogitare iudicia dei [illegible] [illegible] cogitare iusticiam et iudicia dei Ecclesiastici xvii. [illegible] doctrina [illegible] cogitaverunt [illegible] xij cogitavit [illegible] dei [illegible] v. [illegible] cogitacio [illegible] difficile [illegible] [illegible] sunt et que in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] investigavit [illegible]

hereditarium onus in domo mea remansisse hec fatua subito
desiit videre Incredibilem rem narro sed veram nescit se esse
cecam pedagogum suum rogat ut migret dicit domum tenebrosam esse
Et cum hominum ... hoc quod in illa videmus nobis omnibus
accidisse liquet Nemo se avarum esse intelligit nemo cupidum ceci
ducem querunt nos sine duce erramus et dicimus non ego
ambitiosus sum sed urbs magnas exigit impensas non est
meum vitium quod iracundus sum quod nondum constitui certum genus
vite adolescentia facit quid nos decipimus non est extrinsecus
malum nostrum intra nos est in visceribus sedet sed ideo
difficulter ad salutem pervenimus quia nos egrotare nescimus collacta
tio Nullus sciam ... anime ... que cuius viti ... gratia
aut sui et sua proprietatis ¶ Jeronimus ... indicat
quod cognoscit ¶ Hugo de sancto victore utilius hominem qui cognoscit seipsum et magis necessarium
melior es si te ipsum cognoscis quam si te neglecto cursus
siderum vires herbarum complexiones hominum naturas animalium
celestium et terrestrium scientiam habeas ¶ Augustinus Multi multa
sciunt sed seipsos nesciunt cum tamen summa philosophia sit sui ipsius
cognitio naturalis ¶ Tales interrogatus quid esset difficile ait
seipsum cognoscere ¶ Ambrosius vero etiam ... seipsum non cognoscit
cognoscere ¶ ... speculum nisi possum ... quam non
ipsos etiam actibus quam preparas ¶ ... magister
difficillimum est nasse seipsum ... nobis
ipsis speculum non possumus ¶ ... non
tamen ... ut seipsum videat at ut oculus sic animus se non
videt aliunde ... seipsum ... habeat
¶ ... ipsum ... aliorum vitia ... et oblivisci
... ¶ ... aliena vitia ... actores ...
... ¶ ... rei publice
... quod vincat sed ... aspicit et illius
... videre ... quam ...
... ¶ Salustius in Catellinario ...
... videntur ¶ Tullius in ...

Humane infirmitatis natura ista est ut ex operibus actibus quis
putat quisque quod pati. Et vero de Alano hec audivi
Natura est ut per aliorum calamitates propria minstra atque intol
levanda videatur. Et de statu vite Tercius liber Eleatoris vero quod se vete
indicat ut Seneca quod non ad liberum Quintilianum impetita hostili
tas plura primit et cedit se scire quod nascitur. Oracius
Poeta Tu tua prudentas animi humilia lippus in virtutes cum
a aliorum vicijs tam cernis acutus. Prosper. Vero pene medios
ubi putat. Et Bernardus quis impetuosior viciorum dominus plures ad
notat per quidam cuiusque corpus capitas dans nigres uti
le vel Et Marcus corporis in fris culpas aspicere tu lumina
partas adtua consideras nam hinc arbitris

Concupiscentia

Aules in Rethorica circa prologum. Juvenes
sunt concupiscentia et quales sunt, quorumque concupiscunt, Juvenes
sunt cito saturabiles ad concupiscentias et vehementer con
cupiscunt cito aut desinunt. Et in politicorum c. iiij: infinita
est natura concupiscentie ad cuius repletionem multi vivunt. Ip
etiam quelibet ad quod puerorum est Terencius. Proptereo pedagogi a
vince se et concupiscibile assuetas bonis. In Ezapire
magis timendo quod sonos concupiscencie molestant

Concordia

Salustius in Jugurtino: Concordia parve
res crescunt et discordia res maxime dilabuntur. Et Varro
in Semisque aliud autem concordia meos et civitates unas
firmat ab deus semper ita at disfusio atque Rotibilitatio
Et Tu de animi Litterata vis animi et concordie quod sit
ex dissensionibus atque discordijs percipi potest ut Sedulius in
Mira ornamenta et gloriosus quod fratres i dicentia gratie. Et Va
lerius libro iiij c. ij: Sic plantis mater ex aspero tota quod
ex mobilis seorsum tamen aspectu patitur sic suaviter parte
vinitatis belium gravius affert. Et Seneca Ira odium generat
concordia nutrit amorem. Vide

Amen

// pauperum Gwing //

Audiat omnis quod
concupiscentia propria
Lucam in p
concupiscentia adtu
ab mo ea est
xxviij proponit
concupiscentia bellum
xxxij Item
in concupiscentia
ferent Item
ij Exemplum
concupiscentia de
iij Item
corpus de radix
omnium malorum est
de Ravero

Quicquid est contra conscientiam edificat ad iehennam de Crisippo [illegible] iij
vnde q. i. c. omnis. Item de consti[tutione] extra de consu[etudine] c. quia interrogavit [illegible]
de consti[tutione] c. i. et [illegible] ad quod sic inducta venerat de sponsa
que lex est q. i. et consentientes et facientes pari pena puniuntur 8 q. i

Conscientia Aug. li. [illegible] nullus beatus vite
et conscientia [illegible] est. Se[neca] in prov[erbiis] plerique famam con-
scientiam pauci verentur. Macrobius in primo Scipi[onis] [illegible]
[illegible] in conscientia ponit [illegible] Cassi-
odorus [illegible] Aug. [illegible] conscientie non
habere [illegible] conscientia [illegible]
Se[neca] ep. xliij. Bona conscientia turbam advocat, mala autem
in solitudine anxia et sollicita est. Si honesta sunt
que facis, omnes sciant; si turpia, quid refert neminem scire cum
tu scias. [illegible] [illegible] [illegible] plus [illegible] estimare
[illegible] illi [illegible] qui [illegible] famam
perdit nec conscientiam perdit. Boecius de [illegible] conscientia
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] conscientia plena [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] occupatur [illegible] multiformis [illegible]
variis affectibus [illegible] atque laceratur [illegible]
[illegible] labore [illegible] et ad scelus [illegible]
solicitus [illegible] penarum [illegible] torquet

Consilium Tu[llius] in [illegible] consilio [illegible]
[illegible] [illegible] Salus[tius] in Catilinario: Omnes homines qui
de rebus dubiis consultant ab odio, amicitia, ira atque
misericordia vacuos esse decet. Haut facile animus verum providet ubi
illa officiunt. Tulli[us] [illegible] pro Marco Marcello
[illegible] est consilio. [illegible] [illegible]
consilia [illegible] [illegible] adversarii [illegible]
[illegible] consilium [illegible] adversarii [illegible] dispositi
[illegible] convertit. Sen[eca] [illegible] [illegible]
consilia [illegible] et non [illegible] ad [illegible]
Bernardus [illegible] consilio [illegible] placere
[illegible] consilio [illegible] videtur
non [illegible] in longo consilio aut [illegible] aut
[illegible] est. [illegible] [illegible] plurimam laudem
[illegible] consilio [illegible] [illegible] [illegible] xxxij [illegible] consilia [illegible]
[illegible] vir consilii [illegible] consilium [illegible]
[illegible] consilio [illegible] [illegible] xx [illegible]

-tinentes in suis moribus applicant consiliis de negociorum
-rentis ambiguitatibus ad petendum consilium pervenerunt. ¶ Sat
velox consilium sequitur penitencia maior quam consilio grauia sunt
festinando et ira. ¶ Verte q re xi l iij. Quod fieri debeat
tracta cum multis, secreta vero secretum tuum paucissimis
et fidelissimis vel pocius ipse tecum. ¶ Seneca sap. Salomon
consule non delectabilia sed optima. Qui volunt quod facere
non sequeris voluntatem tuam sed queras consilium per quod stima
virum. ¶ Hug. etiam. Oportet quod velociter consilium aut tarde
¶ Vo palij. Consilium mulieris est invalidum pueri
aut insufficiens. ¶ [illegible] reg pueri. Consilium est omnium futurorum
¶ Cato. Ad consilium ne [illegible] accesseris antequam voceris
consule, utile consilium dum ne despice servi. ¶ Ban
sit in [illegible] tunc [illegible]. Consilium bonus sepe bon-
sit. ¶ [illegible] Seneca [illegible] audivi [illegible] con-
via non est. Consilium compositum stat [illegible] est [illegible]
ingenium. Sape multa valde recepta [illegible]
bonus homo [illegible] turbare cessat [illegible] mentis
[illegible] ¶ Ex [illegible] Dema-
ne consilium de pro [illegible] consilium [illegible] medicorum

Constancia. [illegible] est quod [illegible]
at in [illegible] consilio [illegible] capido [illegible] constancia i [illegible]
¶ Voc [illegible] constancia incidimus quod i constan-
[illegible] ¶ [illegible] in [illegible] historiis varie constan-
[illegible] ¶ [illegible] inconstans
est [illegible] ¶ [illegible] ita [illegible]
[illegible] ad vitam fugit [illegible]
[illegible] appetet [illegible] novi [illegible] ut i a [illegible]
credas [illegible] et [illegible] tibi putavimus [illegible]
repudias. Vide [illegible]

Consuetudo. [illegible] in [illegible]
[illegible] fiunt [illegible] nati [illegible]
[illegible] ¶ [illegible] Consuetudo [illegible] dolorum
labores

Mala consuetudo [illegible] tolerabilia [illegible] vitanda
[illegible] radicitus [illegible]
et [illegible] et [illegible]
[illegible] Venerandi [illegible] mala
vite [illegible] consuetudo [illegible] vite [illegible]
[illegible] consuetudinem [illegible] laudandi
[illegible] xi [illegible] consuetudinem
[illegible] statuit [illegible]
[illegible] sit [illegible]
[illegible] ita [illegible] consuetudinem [illegible]
[illegible] xi [illegible]

efficit faciliorem sic laborem eternis usum consuetudo
docet ¶ Aristoteles in secret. secretorum qui consuevit semel
vel bis in die comedere si hoc mutet non sine offensa
prima consuetudo est altera natura sed tamen mutanda si ne-
cesse fit ut discrete ¶ Item vii ethicorum Consuetudo autem ad
affectum venit natura est in hominibus ¶ Quintilianus de oratoris
institutione libro i Consuetudo est certissima loquendi magistra utendum plane
¶ Tullius ii rethorice istud consuetudinis aliud iuris
comprobatum quod sine lege vetustas comprobat ¶ Item
in de amicitia Maxima vis est consuetudinis si vetusta
¶ Seneca de moribus Conversatio et disciplina mores
faciunt et id sapit quisque quod didicit vel induxit Boetius
itaque consuetudo cumulat quod mala instituit ¶ Item
libro de 4 naturalibus qui non intelligat summa consuetudine
rem suam videre ¶ Gregorius nisi super Gramm... in
verum est consuetudinem ¶ Tullius ii ethicorum ...
contrarium alii assuescunt ¶ i rethoricorum quod con-
suetum velud innatum est quia consuetudo similis est
nature ¶ Item in mor. consuetudo est altera natura
¶ vii ethicorum difficile est resistere consuetudini quia
assimilata nature quia facilius est transmutare naturam quam con-
suetudinem ¶ Et poetrie suave est homini quod consuevit
tota vita sua ¶ De regimine principum mutatio consuetudinis
non est subitanea sed successiva ¶ i rethoricorum Quod
consuetum est delectabile est unde consueta observant
quod antiquum est sepe videtur ei quod verum nam sepe est
quod sepe et quod semper est ante tamen consuetum semper con-
suetum aut continuum sepe ¶ vii polli. cap. Expedit
ad singula consuescere a parvis pueris hoc enim et ad sa-
nitatem et ad bellicas actiones maxime proficit (aliquid proficitur) omnia que-
cumque possibilia consuescere non inchoantibus melius

Nus? per consuevimus ut ... legibus ... et ... ad ...
... i de que ... glo. i de ... ad aptitud. glo. iii
... mala corruptela ... est de causa ... aque
... est ... aptitudo ... de que
... ... et ... de que ... ...
... oblivia... instituta ... est ... mora.
... de que ad ... Item ... corrupt. con...
... est imitanda ... item ...
... ... non videntur ... ...

Marginal notes (left): hec ... invise ... est ... ... sere ... ...

Marginal notes (right): planam ... ...

Oracius in epla quo semel imbuta diu servabit odorem
testa recens. Ovi de arte li° iij nil consuetudine maius
... quod male fers assuesce feres. Ezophus sordibus nasce-
ti nequeunt dimittere sordes assueti qui didicit falle[re] fraudes.

Contentio Seneca li° ij de ira. Cum pare contendere
anceps est, cum superiori furiosum, cum inferiori sordidum. Idem
de sen. vi. contendenti facile cede, licet in iurgiis dis-
ceptationes ... defende. Macrobius li° ij Saturnalium altercationes
de vitas, dimittitur. Oracius in epla Altercantur sepe de lana
caprina. Katho contra verbosos noli contendere verbis. Sermo
datur cunctis, animi sapientia paucis. Ubi unus vis intercedere
(Sicut si sit corpus parvulum aliud)
virtus cresscit, ... Solitudo noli maledicta referre. Idem ...
tha° li° iij quoniam est contendere ... qui ... In ..., nam
Jacobus bene ventandum lingwa omnium parit ... facit
tibi litem effreno lingue surgere bella solent.

Corpus Seneca epla 65 corpus hoc est animi pondus [ac] pena
et cum illo urgetur in vinculis est nisi philosophia accesserit
et illum respirare nature rerum spectaculo iusserit et a ter-
renis ad divina dimiserit. Idem de quatuor ... nullus ... Quemadmodum
in corporibus magne sunt dissimilitudines ita in animis
sunt maiores. Nam plerumque diversitatem corporum sequitur
diversitas animorum. Apuleius li° de deo Socratis. Sicut
in emendis equis phaleras non consideramus et baltei ne...
lineamenta sed ipsum equum sic contemplandis hominibus noli aliena
estimare sed ipsum hominem penitus considera. Aliena autem
voco que neque parentes pepererunt que fortuna largita
est, que omnia aliena habebit. Generosus est, parentes laudas. Dives
est, non credo fortune. Validus est, egritudine fatigabitur.
Formosus est, expecta paulisper et non erit. Pernix est,
stabit in senectutem. Ad bonis artibus doctus et eruditus
ad plenum magis, bene homo sapiens et boni consilii ...
... ipsum vero laudas. Hec non est vera ... pluribus he-
reditatem nec casu pendentem nec ... corporis ...
Idea est inter corpora et specula ... corpora facilis ... edificent, specula vero fragiliter edificentur ... deprimit
... de ... inter corpora. Corpus quod corrumpitur aggravat
animam. Sapientie ... et per corpus ... appetit
terra, eo quod in ipso patre venit ... sic ... specula tibo nos
operare dei ... ... est ... quod perdit
et ante ... ... misto

Correptio

Correptio. Tullius de offi. li. 1. emendandum bonum in peccato accelerata correptio etc. De amicicia. Sepe amici admonendi sunt et obiurgandi / et hec et monicio acceptabilis obiurgatio contumelia careat. Seneca de copia verborum.

curiositas

Esto tu viciorum fugator. aliorum scrutator. nec acerbus reprehensor. sed sine exprobracione ita ut admonicionem hilaritate preveniat et errori facile veniam dato. Idem li. de moribus. Nobilis equus umbra virge regitur, ignavus nec calcaribus concitari potest. vulgi tui imperium ad res iustas sola restringit necessitas. Terentius in andria. hoc tempore obsequium amicos veritas odium parit. Valerius maximus li. 2. de disciplina militari. Aspera [illegible] castigationis genere militaris disciplina indiget. quia vires armis constant que ubi a recto tenore desciverint oppressura sunt nisi opprimantur. Ambrosius de officiis li. 1. Evangelii [illegible] corrigas quae in proximum dixerimus. Cassiodorus li. 1. c. 2. et ut sit de virtus sua vicio venerit esse pacificus. li. 2. c. 1. Malum quod prevenerit augetur et remediabile bonum est in peccato accelerata correptio. Ter. resistat assiduus. Cassiodorus li. de amicicia. Primum secundum suae mentis impetum et non verum vix a nimis interrumpendo hostium tardius petentem solum quod prodesset solidat. Tullius li. 2. rhetoricorum veteris li. 1. Doceri ab aliquo facile et libenter [illegible] continuabimus. Turpe est enim in patria cognoscere, sed in patria cognito, stulte et diu perseverasse turpe est. preter quod alterum quod infirmitate hominum alterum singulari cuiusque vicio est attributum. Idem li. 2. de inventione. hoc peius est quod in eo peccat cuius profitetur scientiam. Idem de oratore li. 2. homines imperiti facilius quam stulte dicentes reprehendere quam quod sapienter tulerunt laudare possunt. Seneca li. 2. c. 2. Et remotionem in se nimis ingenuitatis est. Arte non vincit / Sane cumque [illegible] accedendi et corporis temperancie ceterum multum se diucius omnique [illegible] debuit. Seneca li. 1. c. 1. Inicium est salutis notitia peccati. qui peccasse nescit corrigi non vult. Quintilianus c. 2. ut professione praecepta cum diu mentis error obstruxit est. Unde bonestis rerum scientia animus germinat que admonicione excitantur. li. 19. c. 2. Facile est eruditione contra adversa [illegible]

ad corrigendos [illegible] diligenti cautela [illegible] de [illegible] et [illegible] noli arguere derisorem ne oderit te argue sapientem et diliget te, da sapienti occasionem et addetur ei sapientia [illegible] in [illegible] ix [illegible] difficile [illegible] corrigi [illegible] melius est a sapiente corripi quam stultorum adulacione decipi [illegible] quem diligit dominus corripit et [illegible] in filio complacet [illegible] melior est manifesta correptio quam amor absconditus [illegible] xxvii [illegible] meliora sunt vulnera diligentis quam fraudulenta odientis oscula [illegible] filius [illegible] xvi [illegible]

ita omnibus eius na fundamentum et seme qui virtutis
Ovid. ep. 10. vitia nra quia amamus defendimus et
malumus excusare illa qui excutere. Id. l. x. de ira. aliq
mentiendi est metus hoc apud quos vo ni pfat Id.
declam. l. x. in prohemio Hoc equale omnibus est ut vitia
sua excusare malint qui effugere Id. in pvb. Cu
tuos vsare qui te corrigunt. Seneca ad monte amicos
palam lauda Crudelis est in re adversa obiurgatio vel
iurgatio Ep. aliqs blandiciae admiste
viciis Amicus libens si inito te obiurgaunt aliqs
scito qui profuit. si immerito scito qui prodesse voluit
Seneca in tragedis Cui non vetat peccare cum possit
iubet Oracius ep. i. Nemo adeo ferus est ut vix
mitescere possit. si modo stultitiae culturae pacientem commodet
aurem. Ovid. de fastis Audias peccas turpius ipse
tuo. Catho Que culpare soles ea tu ne feceris ipse Tur
pe est doctori cum culpa redarguit ipsum Marcialis coci
hunc hoies nosse et vitiis loquitis Vor hos cum vitid pectore
fige tuo Marcialis Cui maculas alios maculosior
omnibus albi Et carpi dignus carpe non metuis. Juue
vernans mordaci dente refringis Vulta dissimilans
que tibi in ore sedent Adsus culpam te sero
Ovid. de remed. l. i. Cu furor in cursu est currenti cede
furori difficiles aditus impetus omnis habet
Stultus ab obliquo qui cum descendere possit Difficil
odio vbi mentis let. Aggrediar melius tunc cum sua
vulnera tangi Jam sinet et veri vocibus aptus erit
Quis matrem nisi mentis inops in funere nati Flere
vetet non hec illa loco monenda. Cum dederit lacrimas animumque
impleverit egrum Ille dolor verbis emoderandus erit
Temporis medicina Id. de ponto Herent ad
motus vulnera tarda manus Non est in medico semper re
levetur ut eger. Interdum docta plus valet arte malum
Non contractari timens esse puto Crudus incepta
fieri maiora videmus vulnera que melius non tetigisse
fuit. Val. l. 2. tristicia. Exit

+ Qui ex deo est verba dei audit Jo. viii. Si peccaverit in te fr
ater tuus vade et corripe eum inter te et ipsum solum Si te audierit
lucratus eris fratrem tuum Si te non audierit adhibe tecum unum vel
duos ut in ore duorum vel trium stet omne testimonium Quod si non
audierit dic ecclesie Si autem ecclesiam non audierit sit tibi sicut ethnicus
et publicanus Mt. xviii. Si peccaverit ...
ouem pastore non respondeat vi qui ....

// Data tempore prosunt et data tempore nocent Apto tempore vina nocere solent //

Deo poto ... hec ... ad ... miss ... calcar apud

me doma dolorem Catho ait monens aliquem nec se velut ipse monet ... Et est tacitus nolo de ipso ceptis Et quod nosti factum non rem nolito fatere ne videaris nullos imitari velle tacendo Claudianus in maiori ... tententur et actus ut liceat reliquis ... vine ...

Credere Boetius in ix hor ... Expedire potest ... credendi temerarius ... Aristoteles ... Modestus magis ... Juvenes sunt faciles ... Seneca ... Seneca de clemencia ... quo credito ... et omnibus ... Fulgencius ... Credulitas ... Petrus ... Seneca de moribus ... et ... credulitas ... aliquibus ... Seneca ... Quintus ... Seneca ... Seneca ... consilium et ... Ovidius ... Credula res amor est ... Tullianus ... Ovidius ... Consciamens ... Claudianus ... Ovidius ... Prosper in ... facilius ...

[illegible]

vigiliis in ...

Nam est crudelis qui cadaver iugulat
Nam suppositis circa patientibus crudelis iudicia / sed crudelis patientibus videtur
putat xliii di v

iuvat credi ne libeat ¶ Ovidius ep. 4 ep. 16 Cre-
dulitas damno solet esse puellis ¶ Virgilius 3
Nec dictu facilis nec visu affabilis ulli ¶ Seneca
Ep. 2 Caveo ne cui dicere plus quam tibi velis ¶ Vetus
lingua tenenda fides quia multa mala evenerunt ¶ Catho
plus fala ¶ Non satis est tutum mellitis credere verbis ¶ Eg.
Ex hoc melle solet pestis amara sequi
poeta / Credulitatis ... not ¶ Matheus in

Credulitas

Seneca prov. / Multos timere debet quem multi timent. Numquam crudelis fuit sanus est dux qui per crudelitatem et credulitatem scelera vindicanda est itaque reprime ne sceleratos extirpare ... scelera ... iam ... est ista rabies est sanguine gaudere ac vulneribus et abiecto homine in silvestre animal transire. ¶ Ovidius de arte / Nec lex equior ulla est quam necis artifices arte perire sua

Cupiditas

Salustius in Iug. / nam animus ... est adimplendum animi cupiditate ¶ Tullius in pro ... veteris / Certa ac temeraria est mater animi cupidi- ¶ l. 2 Rhetoricae novae c. 6 / Stultitia parit immo- nis cupiditates ¶ l. 1 de fine bonorum et malorum Cupiditates sunt insatiabiles, cupiditatibus odia, dis- sidia, discordie, seditiones, bella nascuntur. Ina- nium cupiditatum nec modus ullus nec finis in- venitur ¶ l. 3 de q. tusc. / Animus eger ut corpus aut ... nec pati nec perpeti potest ¶ l. 7 Stultitia et si adepta est quod concupivit numquam se satis consecutam putat ¶ Seneca l. 3 ep. 1 / Nobis certa cupiditas ... nec ... ¶ Ep. ... / Alia cupiditas ex fine alterius nascitur ¶ Tullius in p. adoxis / Neque enim expletur neque satiatur cupiditate

//vinci que sunt ea que est libidinis auferendi etiam aut[em] pro ex[er]ciciu
ani[mi] vendendi
sitis / vnq[ue] etc. ¶ Ier[onimus] ep[istula] 22 Nich[il] facilius q[uam] amor
rerum dicit ita h[omi]nes nichil disponere despiciunt rerum q[ui]
ante cupiditate flagravit et oculos et aures ad
ea que relinquit cito auertat. Affatus q[uo]q[ue] ipse
vitat revelat ¶ Epicurus dicit Cui pa[rum] non sufficit
licet Varius mundi sit dominus tamen miser est Si vis
divitem facere non pecunie adiciendum sed cupiditati det
trahendum ¶ Didimus ad arelem Omnia possidendi
cupiditas nil turpius est enim ferocissima pestis cu
piditas que solet egentes quos capit efficere diu
tiue querende tamen eius erit sed magis quo fuerit con
templata mediatur ¶ Archita[r]enius Cur avaricie semi
iemma cupido. Ita fugit pupis infelicissima morte
filia fas abolet cancellat iura resurgit federa pa
cta movet leges abiegit honesta damnat. Civi
ciarum rumpit divellit amorem Iocunditas sed
plena est distractio questus ardor. Ut pugnat
¶ Bo[ecius] 2o de co[n]so[lacione] metro 7 Sed seuior ignibus ethne
ferviens amor (ardet) feruet habendi ¶ Ex[empl]o Epictol[?] ffallaciis mundi ex torquentur
humanis et in ala mundi mutat tam a
rapi etc. Et gratat eius ij et spontaneus
Cura Sortes in exhor Omnibus curas gerens q[ui] in animo erit
ita vitandi sunt. ¶ Alexis Surge oportet primus domini mentis ignea bod
finis et dormire postremus oportet curantem fieri dies pacius dare
noctem in nocte neq[ue] in die dormire ¶ Tulius l. j curis ante et
de officiis c. 13 Difficile est curam rerum alienare recipiendi manis
Eu
nuchus 7 dialogi Stulta est cura que premium non habet
¶ Sen[eca] ep[istula] 17 l. 1 c. j Nichil est quod non expugnet pertinax
opera et intenta ac diligens cura ¶ Vegetius de re mi[litari]
l. 7 Sicut providos cautela tuetur ita negligentes
extinguit incuria (i. incuria facta) ¶ Cass[iodorus] l. 1 ep[istula] 2 Illa est
robusta illa diuturna que providencia incipit et cura
custodit ¶ l. l. ep[istula] 31 Vituperandum quando que in
inicijs conatibus cura deseruitur ¶ 2 politic[orum]
c. j Minime cura sortitur quod plurimorum commune est

p aliud Tak pravij sarcha sobije vzit lanka

17 v

de operis aut maxime curant omnes ut de quibus aut nunquam
letitia admirari non sciunt ¶ C in Ture dum se
dentes videmus quod spatium sibi vix habitet ¶ li. jeronimus ii. nos
curat similiter aliam et ipsa ¶ ii Reud Conspiciale nisi
quod operis est negotium. eo quod aliud ¶ palladius li. agricul
tura c vi/ pecunia domi prosternet agri ¶ pacia mille
rerum ipsos curando nulla in ille ¶ butib [illegible] superiam
insipidus aliena colit proprium quod relinquit plus alios quam
se quis nisi stultus audit Vnum inquit medicus de cama

Custodia vii politicorum iuvenes custodiendi sunt ut nec
dicant nec audiant aut malum quicquam quia ex dicere et audire
aliquid turpe consequens fit ¶ Maximus magister ab ebrietate
custode ergo ¶ palii/ ergo nunquam dominum incustoditam esse
sic et cuiusque ¶ Cass[iodorus] li. iii. ep. 30 facile est edificia
ruina incolarum subtracta custodia ¶ li. ii ep. xliii. tunc
studiosius diligimus aliquid quod cum custodimus ¶ aug[ustinus] in
sancte scriptura Teste hermogene duo sunt spiritus qui
te custodiunt unus a dextris et alius a sinistris cu
stodientes et scientes opera tua, et servantes eadem
demonstres faciendo in vite hac sensum debet ratione aliam ape
in hanc sto ¶ Apuleius de deo socratis Ex hac parum deorum
copia ipso amittat singulis hominibus in vita agenda
testes et custodes singuli additos qui nemo conspicui
semper arbitri verum assunt, non modo actiuum sed et cogita
tionum itaque vel ipsis custodibus perita cum vel ex
secreto esse et qui omnia curiose ille visit et imp[er]
fectissimus incitibus vite conscie repetitur hic custos singul
profectus domesticus speculator proprius curator intimus cog
nitor malorum inspector bonorum probator et subito
cum advenit sedulo cogitat religiose colatur in rebus ac socie mo
incertis prospectator indubius gemmitor in periculis viator tetris ac mysti
in certis opitulator qui et ceterat tuis in somnis ceris ac instru
in signis tu in fortasse cum tu usus postulat mala
deteriorat bona prosperat humiliat sublimat mutata
fulciat/ obscura clarat/ secunda visit/ adversa corrigit
¶ Item custodit a somno et singula peracti xxi. Custo di et
te adiectis de iu custodiemus proelios d. pos. Exui
tempus custos fratres ipse ipso Ecce in custodie ergo legens imp
atorum de decipulis Quamquam pastor gregem et declarate
cum non commendat xxii q i c i custodite legens imp ne et
vos cum cum ad tua quod ut traps lectici xx

Dare iura dicitur extra de
donationibus / hanc sibi quoddam civitas legem
imposuit ut doleret quod sponte tribuit extimet
et si in blasfemijs suis evenit tamen se prestitisse putat
¶ Terencius in phormione / Tamquam inquam olim patiu… ut hij
qui minus habent pre aliquid addant ditioribus
¶ Ieronimus Eliodoro / Nil dedit quod non habet ¶ Gl Tronica de
unge precum c de rebus ad culpandum quod improbo tribuat
aut non tenui homini, sed grauati ¶ Cassiodorus quando dona
dona illari vultu serena facie et sermone iocundo / sed
ne studeas munificentia tua ¶ Tullius l vi philo-
picis Terencius tacito quid affert languoris animo quod non videt
¶ Cassiodorus l ij ep. so. Non passim extimare iocundum
quod ingrata fuit dilacione suspensum ¶ Idem l ij ep.
ep. hic humana conditio iudicauit adepta sa
studio sunt dum omne preciosum vilescit oblatum. Uel
tunc accipi quod sub grauamine dilacionis prestatur ¶ Bru-
no de seculo l j Reus … tempus semmel remittit
albas semmel … media … rara … ¶ Sen
l ij de benef. dabo … sed non ut ipse … suum
… pitturo sed non ut ipse … ¶ Tullius in alia
prodigalis … nulla re … prodig
accedunt quod dando ¶ Euangelium Tempore … ut
quicunque placet laborat / dicit / capiat / gratis plura
… nichil ¶ Mar… Scevola tu
… apud … nullum apud te / Alterius …
… tua … tu redde vices … desine
… reuocare / … est semper semmel … dare
da facie leta / … facie … dedas
perdas … quod … donas triste dona
et … perdis / … nisi …
… ¶ Esopus fabula … tamquam pro … nulli re

… est dare quam accipe … accepistis ad …
gratis date Mat. x … dabo … Gen. xxij … vos
… bona … Gen. xlv … fructum …
… bona dabit … date et dabitur vobis Luc.
vj … date et … date … et … omnibus …
… dabitur ei Luc. viij … dabo … Apoc. ij
… dabo … Apoc. xxj Nec … Jere.
… Eccl. vj …
… Act. j … dabit
… Job … data est … Job … dati
… dabo … data … Apoc. vij

… hylarem da-
torem diligit
deus / Cor. x…

// Sic des pro modulo censusque ne prodiga dandi
Sit tibi in victum collatorale ruat

tradere debes ¶ Matheus Vindocinensis in Thobia
Verus amicus dantis in effectu non datum pensat
Da cito da grate gratum ne tarda fuit ¶ Seneca / grato
animi gratus eris // Est dare leticie vox / gratum
vim / mellis fallaca dolentis gratia dantis honor / largitio
rugata rogantis si pateris superat merces munera honor // amor
¶ Pamphilus / Cum dati reblatum rugosa fronte reuelat / plus in dyplo displicet ille dator / Dona
ferunt hos carum quos fuerat amicum / atque datum facie duplicat in ceteris quod donat vel dantis fine spe
reddendi ¶ Vincentius in metris / Ad opem bonis ora fecunda / omnis mora longa est nobis quia gaudia differt
¶ Tho. prosper / Gratior est fructus quem spes producitur cepit ¶ Alanus vindo in pace / Stipulationis
nouerca est dilatio / polliciti tedio languet vltior mora ¶ Pamphilus / Jam meo ad denigrat dormire
quod morat sed cito reedificat munera prava mag
¶ Archithrenius / Sedet dominis non da vnda rodo rodere
plang ad plenos opibus veniunt ipsa partes Retorquet
tibi tecta dari maiora quam magis accedunt percipe
bonis si plus abundas / dantis plura feras si his
caret ipse careat maior apud aciem capit ¶ In publicata
rerum satis est his plura a lucris vndique fertur his
datur his ceditur pauper vndique iacet Beneficium

Delectatio

est in magnorum aequalium / Sunt assuetudo
et consuetudo inter delectabilia / multa enim corporis non
sunt delectabilia cum assuefacta fuerint delectabiliter
fiunt // delectabile est salvatum recensiti laborum / et
post augusti ab delectatur vir memorans quod multa
passus fuit et qui multa gessit // Quinque pueri a leti
ficiunt et sperantes et memorantes ut in pluribus /

Nequid officia da
Di rogat vina
in animo
oratio in corpore

propter qd ira sti delectabibile est * In ploratibus et lame
tacionibus inest quedam delectacio punire delectabile / vincere
delectabile / diligere delectabile / est / diligi delectabile
est / in admiracione esse delectabile est Quod contrarium delecta
bile. ut ad naturam est secundum naturam est delectabile quia que
eiusdem generis secundum naturam naturam invicem sunt cognata et similia
delectabilia sunt ut in pluribus, ut homo homini / equus
equo et iuvenis iuveni Videri sapientem esse est delectabile // omne simile et eo
ludus delectabilis est omnis remissio et risus delectabilis quando simile est
est Ideo est risibilia delectabilia esse et homines et verba et aliud sibi primum dele
opera ¶ Rethorice ~~est~~ l ij c iiij Causa delectacionis cetibus ctabilissimum est
lusoribus est quia putant quod ipsi equale astutiis ex videri
cedant magis propter quod et iuvenes et divites contumeliosi sunt
credendo cum putant contumelias inferentes ¶ l ij c ij Delecta
bile est quod mirabile est quod brevius est propter delectabilius e
¶ ij c Addiscere quoque facile est, delectabile naturaliter omnibus
¶ i poetice homo naturaliter delectatur in simphonia et metro
¶ ij Ethicorum homo propter indiget delectacione aliqua que quasi recreacione
propter multos labores qui sibi occurrunt ¶ vij Ethicorum Dele
ctacio magis [semper] est in quiete quam in motu ¶ l viij Ecclesiastici
delectacio operacionem magis singula indicat et eius quod egerit
cum delectacione operantes // ipsa ~~opera~~ delectacio confirmat operacionem
et diuturniores et meliores facit l ipso Operacio delectabiliorem
eam delectabiliorem appellit ¶ de sompno et vigilia delec
maior appellit minorem ¶ i poli c v Non est unusquisque delectabile
est semper naturam sed alteram alterum ¶ vij de animalibus prosequntur
omnia eam que est secundum naturam delectacionem ¶ polit i li
tiri et ancilla ad lamias aut cetucias delectabilissime
¶ Ethicorum li ij Re ve Que rara et ardua sunt cum accipi
endo pulcra et iocunda hominibus videantur ¶ Sene l
m 3° c 3 Effeminat animos amenitas nimia ¶ l de
fug aud aliquid in sanie iocundum est vel quod oblectat animum
quam amicicia fidelis et dulcis ¶ Cassiodorus li ij ep 29 sum
dat vide scribendo ¶ l 3 ep 72 paucos ratio capit / aut

aut probabilis oblectat in taciis Ad illud potius turba
ducitur quod ad remissionem curarum constat esse inventum
Expedit interdum desipere ¶ l 8 c 20 Sequitur gaudio
confert dulcedinem temporum premissa tristicia ¶ Boet
in exhor Societas omnium mala ¶ Alex l Re 4 c 2
Consimilitas delectabile est in natura unde bonum dictum est
simulatio omnium dulce ... hec eius que ad te delectabilia
sunt ¶ Plinius l 12 histor Nulla est voluptas que
non assiduitate sui fastidium pariat ¶ Cass l 3
Epistola xlii humane consuetudinis mos est ut variata
plus capiant et crebris in usu eximia fastidium prestat oc
quod faciat ¶ l 1 c 30 In estimacionem rerum
magnum nichil constat esse fastidium dulcedo mellis
si assidue sumatur horrescit / seu a ipsa que mo
diu longissime desideratur nisi sit adepta sordescit
Non in multo consistit hoc cominal nature sue deside
rat qualitas ¶ l 4 c 22 Copia plurium solet
generare fastidium ¶ Petrarcha hec in regnis stulticie
que est ut quanto rarior tanto carior est fructus et cupidi
tas et delectatio maior est ¶ Ovid l 1 de Re(medio)
quam oblectant animos studium quam colendi ¶ l 2 de pan
temporis in agrum cultu consimile dulce est ¶ Juve
nal l 4 voluptates commendat rarior usus ¶
Matheus in poe Varietas tollit fastidium ¶
Galf in poe plus mellis est varia voluptas

Derisio Oratius in poe Denique ridentem dicere verum nil vetat ¶ Solinus ... Ex derisione nascitur
odium ¶ Sen de in vita Wibi lem ... hanc sat
risus aut simplus aut clarus aut malignus

Derisio est pessima Tu cum risus est delectabilis ...
... est quod ... esse delectabilia et quo
... derisio ... est mala ...
sit ... malorum et ... que displicent ...
... quod ... ut ... Seneca

Discretio Discretio est inter 4 virtutes. D. off. custos est tc. et d. off. de cura pastoral. in glo.

Derisio risus Oratius in poetria: Si dicentis erunt fortunis absona dicta, Romani tollent equites peditesque cachinnum. Intererit multum Davus ne loquatur an heros, maturusne senex an adhuc florente iuventa fervidus et matrona potens an sedula nutrix, mercatorne vagus cultorne virentis agelli, Colchus an Assyrius, Thebis nutritus an Argis. Petrus in sermone. Unguis post hec in multis risus diversis variis. Architrenius: Risum magna fecundi gloria lesa iacet. Laudis quam sua damp[n]um ludibriosa dolet et in aula maior habetur. Ignorasse magis risu ledente notatur. Grandiloque fame titulo incognita virtus. Hermia que Davus recipit meminisse Homerum. Ipsa sibi utque odium parit aulica radit. Virus scelera. Virus mores et laudis eclipsis erat astris. Livor et in tenebris et in gloria pallet honestas. Et virtus titulos sua inter pignora perdit.

Desideria naturalia in de anima: Omne cuius natura desiderat permanentiam sempiternam. Desiderium pueri oportet esse in proportione doctorum. Chrysostomus super et ... desiderium spiritualium vadit in infinitum. In decretis: natura parvo contenta est. In moralibus ... naturam solam desiderant. Cassiodorus li. 2 epistola ... cum celerrima per desideria semper desideratur acquisitio. Laudes sine titulo ... in ultimum. Petrus ... hic inter dictos ... cupiditas. Quicquid sinatur capit magis ipsa quam sine ... parvi quam potest alter amat. Petrarcha: Anima quod nil velles nisi quod postulat usus deberes ut pauper alienam vestem ... tegat aut ... mediocriter ... explorat quam ... nec ... trahat ultra. Aristoteles ... student adipisci nec sufficiunt vite dispendia ... erunt.

Derisio / Nam si in pacta c[on]tra ridiculosa ... ... pl[ur]es ... ...
s[e]c[un]d[u]m ... ... laudas se ridiculose ... sed ... ... in
... ... illas ... ...
... ... plus mordeat ... ...
tollunt ... in altum ... ... mancat ... ...
... ... hanc ... ... sedet
pilus in capite ... in ... ... illa
... ... in studio ... ... de ridiculosis ... ...
... ... indice ... ...
... ...
iactitat ... ...
... ...
illud ... ... filius eius ... ...
quasi rostro ... quasi ... ...
... ...
... ...
Et ... vita ... ... tollunt ad alta ... ...
... surgit in altum ... pungit ... ...

Desideria astrologia / ... est ... ... capias ... ...
... ... Eccli ...
... ... apud hos
... ...
... ... potestatem ...
... et magna ... est Eccli vi.

et furtum aut alienis malis euictus ¶ Juuenal
li loripedem rectus derideat ethiope albus hil
ht infelix paupertas durius in se quam quod ridicu
los homines facit ¶ Bayard co q l vnde Invidus
invisor vicinum cum gaudet Et pauci miserum
terram quam terram cupit ¶ c ii Deridens alios non derisus
abibis ¶ Catho Neminem miseris miserum noli ir
ridere Cum sapias animo noli ridere senectam ¶ Bas
in pac ca ridiculos si vis insurge placere Singeri

Desideria

Sen ep 16 Naturalia desideria finita
sunt ex falsa aut opinione nascuntur non desinunt fine quo ha
beant nec enim terminus falsi est ¶ Ambros in ser de pastore
Nescit ex parte primus et perfectus mortificat omnia
desideria sua in hac seculo etc ¶ Sen in pro Ecc
celeritas in desiderio mora est ¶ Cass li iii ep
desiderium vi grrj gliteapt meus honesta caggra ¶ l 9 ep 6
Magnum est haud iam desiderata incepisse sed
in ghrioss rectius gtior plenderis amicitias sed
vtilitas captionis ¶ Andr ad Swaltenn
quam li 2 amor cum quibus ta nec affectu desiderat
semper timet ne aduerso turbetur Auctu ¶ in cum
Desiderium prius ozt esse sui paptus dactor ¶
quod sic Titu li Quod licet ingratum est / quod
non licet acrius vrit Quod sequor fugio quod fugit ipse
sequor ¶ l in 3 Nitimur in vetitum semper cupimus quam
negatum ¶ Petrus claudit se nec ne invet aliquis pomifera
plaument fructus in carte certis ¶ Et laycus ticet et
fuana ibia rend vesti paudes sichani summa
esse ¶ Se ep 39 Magnum animus est magnum contemnere
et mediocria malle quam nimia ¶ Sen ep 62 vidisti
canem aduo missa frusta panis hec cano
aperto ore captantem quicquid excepit protinus i tarnit
et anchius est vide quod capias quam desiderare quod nescis ...
et quod vanitas est et presumptio ... Ecc vij Ecce audi ... quod
vidi sub sole et quod sumus apud eos vir vn doctor ...
ad tyrann et gaudere et ... dicte ... sui ex omnibus in desiderat
... hic ... et ... demus ut comedat ... quod sit ... de
vorabit illud hec vanitas et magna miseria est Ecc vij

desiderium

fine vide in ...
tulit ...

et

Xxii detrahit fre pro ... est de ... vide ... Seneca ... prout
... detractioni lingue custodiant quod fratres suos et sicut ... de ...
... sua ... indicabimus ... vi ... tercio ... et iii ... detractores ... et vita
... eorum ... his ... acri ... per ... dirigunt ... vita
... ... aut ... ... Caritat ...
audiat ... ... detractat vel detrahentes

Devorat & semper ad spem futuri. ¶ Idem. Cenent quem expectandum fortuna provexit illud sine ulla voluptate dimittimus statim ad rapinam alterius erecti & attoniti atque in ... illud ... de ... miser est. ¶ Seneca sap. Alienum nobis nostrum plus placet alius. ¶ Varro in sum. Desiderata non habita magis sunt habita molestant. ¶ Ovidius sine titulo. Quod licet ingratum est quod non licet acrius urit. quere titulo ...

Detractio

Valerius maximus lib. iiii cap. de amicitia et dilectione. Nulla tam modesta felicitas est que malignitatis dentes evitare possit. ¶ Boecius lib. ... Numquam nocivum est imprudenti estimacione aliorum detractio. ¶ Ambrosius de offic. Detrahere aliquid alteri propter suum commodum magis est contrarium quam mors. ¶ De legibus & canone ... nec etiam potest ieiunare nec orare nec alia bona facere nisi prius a detractione revocetur.

Detrimentis

Cassiodorus lib. ix cap. xxiiii. Deo auctore prosperantur ad summa redduntur ... quem muniunt dextera celestis. ¶ lib. x. Deus consuevit casus asperos in prospera commutare. ¶ Idem cap. xxi. Omnis profectus ad divitiarum munera est referendus. Nec aliquid constat esse nisi quod ab ipso demonstratur esse collatum. ¶ Ezechiel in lib. de re. prin. Sed inde est difficile & sine eo nil possibile. possidetur de invocatione divini auxilii. ¶ Boecius de consola. prosa viii. In minimis quoque rebus divinum tamen auxilium implorari ... cum ... omnium rerum ... quo promisso nullum rite fundatur ... ¶ Marcus in de ... In omnibus archane ... ipse est invocandus. ¶ Architre ...

Xiii student ... ...
... aut ... posse ... ... qui student
... dona ... sapientia ... fortitudo ... pietas
... his ... ...
... ...
... pietati ... timori ...

... detractio ...
... de ... pro ...
... alio ... ...
... ... alterius ...
... vi ... pastorum

Thema

Quis me inde potestis facere

qui secretos hominum cunctitis (habenas) arenas Et mos claudis In-
bud inconstancia fatum · Sidera qui nosti merito ne in
certum surgat aera nec fugiens noctis litus recessus
Et solus celis vincens limes quam meatum vocis deus et etas
in tanto indicet visu astrorum concursus Et fatere lati
tes nec deus influe menti celicam rore sursum infu-
de labellis distillaque favos et dirige quod tibi dex-
tra committit dextera dextram Cindarem parimiterque rima
mentis habenas effrenatam quam rege quamque dictaverit
Spnes arridior oleum suffunde favoris In primis verbum
tui mens tu dextera vis expediat vim meile mentem
dextera dextra Ambrosius in fastis paragendis sine pace
Et nomen deus humane rom

Dicere (quis) a Zelos primo re si per plurima aliqui dictum
magis plurimi quod de Crisostomus Thomas conturbat
Han Keutz quod sepe de Aristoteles ethicorum qualis unus
quisque est talia dicit talia operatur et talis vivit
Seneca de moribus quamquam dictus est antiquus alius dixeris
tibi dicas Ethicorum de uri fi Anatasius scita
vituperat ab archita eo quod scita foret ibi in inquit
docere primum tu vel prius Anaxarias audientem
quod paratus esset athiniensibus nequaquam inquit sed
tibi hinc Socrates audientem talis mala dicit
tibi bene loqui inquit non didicit Dyogenes
videns quendam puerum iuvenem male moicatum
ait o quam pulcra domus malus pessimus hospes
Salustius in vectiva in tulium Tyramit et iniqus eius
maledicta tua pate si te sciens inditio magis quam
morbo animi petulantia ista uti sed tu in te nec
modum nec modestiam ullam animadverto respondebo t
ut si quid maledicendo voluptatem cepisti eam male
audiendo amittas Tulius in vectiva in salustium Ea
demum magna voluptas tibi est equalem at pare

Fallit quod et fallit ut Ethicorum ...

verbis vitam agere, namque ... tam absconditam dicere tantum non abun-
tia pilicie animi quae ... tractas videat, ut omnes quo
mollibus consuevit ita cum qui vivit ut tu alii loquuntur propterea tu
Valerius Maximus libro ix c de fiducia sui Euripides de scriptis a
tragico pacto, qui eum conveniret, quod eo triduo non ultra tres
versus maximo impenso labore educere potuisset atque is
se centum perfacile scripsisse gloriatur ... Euripides
tu tres in istos mei vero in animo tempore sufficient ... Zeuxis hic
sit in altissimo deitas alios ut te ... ethica palam
Valerius Maximus ... Antimus ... tutus ... omnibus ... centos in ...
et solus ... promendi esse cato ... ut ... in ...
platonicar ... ultra ... tua saepe fuit ... Va
Hic incipit ... et ironica
Valerius Maximus libro ix c de fiducia sui Spartanus ... refute quod
sagittas persarum solem obscurare dicere ... navare igitur
in umbra eum melius praelia habimus ... Valerius Maximus libro ix c de similitudine
forma In Sicilia proconsuli ad modum similis ... fuit ...
pro consuli dicere mirari se quod ... filius ... esset
cum pater suus in eam provinciam numquam accessisset at mater
meus inquit Romam accessit ... nam lacessita
... sue pudicitiam ... suspicium ... eius re-
tortam ... Valerius Maximus libro ix Octaviano
Augusto simillimus ... adolescens ... intuitus que Au-
gustus ad se perductum interrogat dicit ne adolescens fuit
unquam mater tua Romae negavit ille, nec contentus adiciat sed
pater meus saepe ... itaque apparet te urbana naturam omnium et
familiariter ... imperatoris ... Valerius Maximus in pollicitu ac
libro viii Cicero consul ... in palatio domum emere vellet
et pecuniam ... non ... a Silla ... mutuo
sexcentum ... accepit, ea res ... emitur ... ita
est in vulgus exivit, obiectum quod est ei ... pecuniam domum
emendi ... accepisset ... Cicero importuna expro-
bratione ... accepisse se negat dicens se domum
esse empturum ... esse ... ut
verum sit me pecuniam accepisse si domum emero ... cum
postea emisset et hic mendacium ei ... ab ... obiceretur

Dicta pulcra et visa communicatoria / Bias ad pusillanimia
Diuiterum kit non qui possidet opes sed opes eum / Aristides ad gloriantheum
gratia de magna uirtute oriundus fuit ait Non hoc est attendendum sed quo
-modo dignus sit magna gratia / Ualerius maximus li. vi titulo libere dicta
aut facta / Helius Gaurius Formianus filium ultro sanctitatis lucium libanez
apud censores accusabat / In quo etiam ille / sed pompeium magnum humili re
ei etate quod expilatus ab inferis illud ad accusandum illum inmisso dixisset
Non mentitur inquit pampei / Uenio enim ab inferis / sed dum illic moraretur
uidi uenientes / Domicius Gnadobarb defunctus quem summo genere natum est
integerrime uite amantissimus puer / ipso imperatori sed tuo iussu esset
occisus / Uide per crudelitate gerens / Caesar fro laceratum generatio id super pias
perfidia ac deinde cum crudelitate tua occidisse vidi / Cicero urbane formam
prenitas / Hec bona quod precio tui defensore pugna in Campolatu cantatum
qui ab te ei fieri iusserat uinctum obstate aliis absentate te adiung aute
scelas et triumphas adhuc in summo ..ut ex impio acte ista bono truncidari censu
in uita uere indignetur / quod condempnati publice adolescentulo carnifice uel
cecidissent / infra Stacius ore et fortissimi erat Cicero Pampeio maledice et
tetissimus / Rex pocus / Homo in Eunucho / Quid lupo commisisti / Uomini de archos
peripetri tunc duas tradi suos columbas / Cha... / Plenum quod totum ouile lupo
/ hec de ...bgli .v. pro adeo tradi ... abiecti ut infra / ... quod sum infima
quo mel ... / ... ut... et ... / ... ... soli altissimus
Dicta curiosa et ironica / Frontinus li. ij... c. v. / Leonides laudemo
... dicunt sagittarum multitudine umbra esse facturi fertur dixisse ...elius in umbris propugnabimus
Dicta ridiculosa ex audacia et parum verecundia / Ualerius Maxi
-mus li. iij titulo de fiducia / Spartanum quidam in certatus agnosceret quod in acie clau
dus descendit pugnare Nam sibi fuge ... esse iudicit / Idem li. vi titulo
Quicumque dicta aut facta / Spartanum quisque in petitione ingratus ..ty maxime
sibi ... quod aliquos gratia se meliores ... / quo honore repulsus alios
repulsos honori adnecti / Exuratus ... arguit eo quod ... clauda
recepisset in commilitonem Nam se ... pugnare ... ut leporem

venaretur ¶ Proverbium metrum Senecæ Sepul album matris ossa rufum Ito
ine si quis sit vide dicta dzt ¶ Proverbium quod zagiecze ho stoku
Mazimirowcho olenie swornowcho prutkem do buchu
budess zdraw

Dicta iocosa: Excusatoria

vide Magnum walerium li v c de
humanitate aut clementia (?) in margine ubi est scriptum ex ato

Dicta Magnanimorum Gratiam

waleri maximi li iii titulo de
fiducia sui ¶ Scipio Emilianus ... ¶ Lucius ... victor cum vultum
... innumeris ... ut ... menia eius fecerit
... ne ... compositum hostes in presidia sua ... ferro
cere possent ¶ Redit ... et cape aliquid velle et time ¶ y
... libro iii c libet dicta aut facta ... sunt dicta aut facta ...
to cum ... pene lusitania ... dedisset ac sola ... cuius ... cuncta
... arma ... temptatam ... vestes eius
fis ... reddit ¶ ... a ... quo ... vno ore ...
libitates ... auaro ... tenuit ... quo
... vno et alto ... ¶ Item Alexander Rex ma
... matre et filias in ... ad decem ... milibus talentum
... redderet ... dixisset ... ¶ Alexander fit
... victoriis ... digna ... essem vocat credit
... tribuetur

Diffinitio sententiarum i indicando

... li ethicorum c xii
... est ... de ... de quibus ... sunt et eligenda aut fugienda
... sicut ad ... iudicat ille qui ... dicit ... de agibilibus ¶ Dicta
... ¶ Seneca de moribus vel autor de forma vite
... ne in ... vite ... civitatis ... videantur

Risit / satis atque in ridendo democritus inquit hanc esse
ad ignavis predictis et cauti pusillanimis esse quem emere velit
id emptorem sese negare. propter competitores emptionis sic itaque
quod iussi quam nos potuerat urbano facto quam diluit dicto /
similiter signum habebat ut ocius obiectum tempore ab-
iugare nec posset responsionis iaculo illud eludere. Valerius hic in maiore de tedio ... est translata
l v c quod [illegible] aut clementia primus regum audiat
quod in convivio tarentinorum parum honeste de se sermonem
habuisse accersitos qui interfuerant percunctabatur an ea
ad aures eius pervenerunt dixissent. Atque unus ex his
nisi vinum nobis defuisset ista que relata sunt
plus que loqui erant lusus ac iocus fuisset. Atque tam
urbana crapule excusatio tamquam super veritatis confessio
iram regis convertit in risum. Atque hanc clementie et
moderationi assequuta est ut et sobrii tarentini sibi gratias
agerent et ebrii bene precarentur. Hoc in epistolis quemquid. hic in maiore diffusio ... dicendo
detinere et considerare pro summa plurimum cum lingua mitti
putitur. Cuius in regem frementes sint omnia putant et affir-
mant. Seneca quia multis civibus vixerunt et in plurimis decep-
ti sunt plurima prava negatione non affirmant. Et ad magis aulae omnia que sunt et putant / dicunt aut ... et dulcis sententias
[illegible] et dulce sententias apponit ... et
forte, et omnia dicunt ita sepe aut nullo ... quantum
et cor ... multarum sermonibus inducti ... et ad pauca
respicientes faciliter vincit aut ... de dubiis vel auctoribus
a forma vite de dubiis non diffiniat sed suspensam teneat
sententiam nullo incepto affinens / quia non quod visibile est statim
et verum est. Lactantius vel cecilius l ii sapientia sibi a divi-
nanit quod sine ullo indicio inveniat malo non probat et ab
aliis more pecudum ducuntur. l iiii. Nemo de se putet vere
indiscrete

Fuit et sepe in quo fuit ... cui videtur ... non quanto ... est

Dignitas

Tullius in oratione pro marcello nulla est
tanta vis quam non ferro ac viribus debilitari possit
Animum vero vincere / iracundiam cohibere / victoriam temperare glori-
osum non modo extollere sed etiam amplificare eius dignitatem ... digne
sic enim facit non ego te summis viris comparo sed simillimum deo
iudico. Seneca l 7 epistola 30. Res est inquieta dignitas ipsa
se exagitat movet cerebrum non ullo quiete ... in aliud

Est malum quod vidi sub sole quasi per errorem egrediens a facie principis
positum stultum in dignitate sublimi Eccl. xo

imitat hos in penam illos in luxuriam hos inflat et [illegible]
mollit et eos resolvit. Magister sine reversione [illegible] elatus
Claudianus in 4 libro. Si quid malos cumulasse [illegible] grav[iore] tollu
tur in altum et lapsu graviore maneat [illegible]. Oracius in poetria: par
turient montes nascetur ridiculus mus

Difficultas

Ambrosius in Exameron [illegible] difficilia sunt [illegible]
sunt sine [illegible] modico tempore difficile cum doctrina aut [illegible]
[illegible] aut [illegible] temporis. Idem [illegible] difficile est [illegible] concipere multa
[illegible] nulla res est tam facilis que non fiat difficilis
quam invitus facias. Idem [illegible] difficilimum [illegible] Tria
[illegible] difficilimum est in omni [illegible] exordium. [illegible]
[illegible] difficile et arduum quod non [illegible] menti
vincat et infirmitate [illegible]. assidua meditatio
Hoc [illegible] diligentia [illegible] operis [illegible]
[illegible] sine opus difficile [illegible]
[illegible] in [illegible] difficilia et laboriosa sunt [illegible]
quia [illegible] sunt [illegible] labor [illegible]
[illegible] est labor [illegible] necessaria
[illegible] loquitur non labor [illegible] [illegible]
[illegible] violenti [illegible] [illegible]
[illegible] quis [illegible] [illegible]
[illegible] fit quicquid amatur [illegible] In causa
facili cuivis licet esse disertus Et minime vires frange
[illegible] valent

Diligere

Augustinus iii confessionum. Omnis diligat magis sua
opera ut parentes et poete. In ethicis [illegible]
[illegible] et [illegible] opera que magis diligit. Tullius in 2 officiorum
[illegible] omnium rerum nec aptius est quicquam ad opes tuendas ac
tenendas quam diligi nec alienius quam timeri. Tullius de amicitia
[illegible] nihil est virtute amabilius nihil quod magis alliciat ad diligendum quippe
virtute et probitate etiam eos quos nunquam vidimus diligimus
[illegible] dilectionis [illegible] Beda [illegible]
[illegible] absentes [illegible] ut [illegible]
eos absentes [illegible] [illegible] tibi [illegible] invenire
[illegible] [illegible] amicitie [illegible]

Tria sunt difficilia mihi et quartum penitus ignoro viam aquile in celo viam colubri super petram viam navis in medio mari viam viri in adolescentia Proverbiorum xxx

vel quod magis alliciat ad diligendum

hic incipe diligendum absentia

Fortis ut mors dilectio Cantica viii // Diligite dominum omnes sancti eius Psalmus xxx // [illegible]
viii // Diligite inimicos vestros Luce vi // Nolite diligere mundum Johannis ii // Qui diligunt te tabernacula [illegible]
[illegible] vii // Dilectus meus mihi et ego illi Cantica ii // [illegible] vii // Ego diligentes me diligo
[illegible] xi // Diligite deum [illegible] vi // [illegible] in domo mea
[illegible] xx dilexit vos et tradidit semetipsum pro vobis oblationem et hostiam [illegible] // Fratres ambulate in dilectione
[illegible] // Ego mater pulchre dilectionis et agnitionis et sancte spei Ecclesiastici xxiv // Timor domini initium di
lectionis Ecclesiastici xxv // Cum fide et dilectione que in Christo est [illegible] // Dilectio dei
honorabilis sapientia Ecclesiastici i // Diligite inimicos vestros benefacite his qui oderunt vos benedicite
maledicentibus vobis orate pro calumpniantibus vos / et qui percusserit te in unam maxillam
prebe ei alteram Luce vi

Dico eciam ¶ Cass. 10 epistola q. visitatori semper maior affect(us)
gratissime committitur qui assiduo et suavi sermone colligitur
¶ Beda super de [illegible] vale egentibus sed non ut ipse egeas
amici ¶ Cass. li. 1 epistola 1 de tunc extime cogitandus est dando
se [illegible] ipse necessitati compleuit ¶ Marcialis coci
ne noceat tibi sic aliis prodesse memento ¶ Ecopius
in fine [illegible] semper egens rem nulli tradere debet ¶ Theob
benevolentis [illegible] potest dominatum non dabis
ulli te viuente tuo nulli prebebis honorem Sz tibi con
traria dilectis ut esse [illegible] ¶ Richardus
[illegible] plus aliis quam se quis nisi stultus amat
Diligencia Senec. li 2 epistola [illegible] est quod non a
[illegible] optimas opera et intenta ac diligens cura
¶ Apuleius de deo Socratis [illegible] nulla res est que esse [illegible]
[illegible] simul [illegible] nec umquam [illegible] hic poss
laudi diligencie simul et [illegible] hec
¶ Boecius de disciplina diligencia [illegible] operis [illegible]
tas permollitur ¶ Betrandus [illegible]
diligenciam sociabis cum infortunio sz raro [illegible] pigricia
infortunium separabis ¶ Sidonius Appollinaris li
epistola [illegible] hominum [illegible] cura sit maxima tam
opera impendenda est [illegible] moralibus vide [illegible]
Discere discipulina Tullius de senectute solo
de [illegible] aliquid [illegible] dixit se senem fieri / ego
[illegible] senex [illegible]
tute stipata studiis iuventutis ¶ [illegible] de officiis hominis
mens discendo alitur et cogitando aliquid semper
requirit et ut videndi audiendi que delectatur
dominatur ¶ Seneca epistola quinquagesima octava
[illegible] multum est [illegible] etate parte [illegible]
dispensandi [illegible] nec [illegible] Nunc autem

que dementia est super vacua discere in tanta temporis
egestate Sen. ep. lxxv Et illud stultius quam quia diu
non didicerit nolle discere Sen. ep. lxxxviii Tam diu
discendum est quamdiu nescias et si proverbio credimus
quamdiu vivas Tullius de ora[tore] in rectis... [Seneca ep. lxxv Et illud stultius quam quia diu non didicerit nolle discere quam diu discere quamdiu nescias ad mortem vivas]
etas hominis tunc maxime formanda est cum
...di nescia est et percipientibus credit facile
Idem li. iii ut preceptoris officium est docere sic
discipulorum se prebere dociles. Alioquin neutrum sine
alio sufficit. Sicut enim frustra iacitur semen nisi
ea foveat premitus sulcus ita sua convalescere
nequit nisi sit sociata tradentis audientis que
concordia Sen. li. de moribus Doctrina et dis- [hic in alio capitulo (?)]
ciplina mores facit et illud sapit unusquisque
quod didicit Pithagoras in preceptis suis Qui
brevi tempore pro pudore disciplinam non patitur
omni tempore in pudore insipientie permanebit Va-
lerius li. iiii Socrates cum se addiscendum se pauperem
credidit ad docendum se locupletissimum fecit Salomon prov.
Sapientes plus ad literas insipienti ... ...
... corpori reportas Plato in Menone Boni itaque
fiunt disciplina Aristoteles ethicorum c. ii ... neque ipse
intelligit neque aliud audiens in animo potest ... hic inutilis
vir est. Aristoteles problematum parte ... delectabile est discere [et si va... (?)]
Aristoteles elenchorum oportet credere eum qui discit Aristoteles rethorice
ve c. nono Is maxime est docilis qui attentissime
paratus est audire Tullius li. rethoricorum novorum c. iiii docilis qui
attente vult audire li. iii quatuor Audienti di-
scipulo intento est opus animo ne scientia dilabatur
si verum quod dicitur fugiat Sen. li. iii c. tercio

Si vis vacare animo aut pauper sis aut pauperi similis
¶ l. iiij d. Seneca in prologo Acutior est cupiditas ista
ignota cognoscendi quam nota repetendi ¶ Et Seneca
Aliud puto multos potuisse ad sapientiam pervenire nisi
putassent pervenisse ¶ Ad idem super Cupidus esto
et docilior que ignis sine occultatione ignarum tibi
postula impartiri ¶ Cass. l. iij c. v Indocile est
aliud ad vicia ibi ¶ l. vj c. ix Ille magis studiosus
acquisitur quam cautior scienti interrogationem non sentitur
¶ l. 8 c. 9 Magna est infinita quam prodesse quod inde
sit assequitur ut eam non vitio et per alios querere
videtur ¶ l. x c. viij Ille sapientiam invenit in altero
pereat que est sine magistro Cato iuste docet
tuis animum ne desiste discere Nam sine doctrina vita est
quasi mortis ymago Disce aliquid nam cum subito for-
tuna recedit Ars remanet vitam quam tuam non deserit
unquam Disce sed a doctis indoctos ipse doceto Pro-
paganda enim bene doctrina bonarum Non pudeat que
nescieris te velle doceri ¶ Autor rudium Fenerancium
que nescimus ignoro frequentis acquirere videtis posse satis
fieri prudentes non est varias inquirere causas Ut valeat
animarum incolumitas certificari sua Et quanto pacior tanto prodecior
extat Acquirere vz. disce quod studeat semper
ambiguus causaque ita laborat laudibus quis ingenio
dignus habetur absque disce sed si ipsum pecunia
sepe retardat implicius in sibi ... Et ... audeg eit
¶ Karolus bruer Disce sed artem in facili tempe-
ratos Aliud vz. ingenium tuum cuncta bene Nam
pugnum malleo ... pertusit inceptio Redditur et durum
quodlibet ingenium ¶ Seneca Sed nova teste capit
illi veterata sapit ... non assuescat studiis de...
Extravagans vir sine doctrina vix invenit absque ruina

Difficile est ut bono peragantur exitu que malo inchoata sunt principio
Vincentius in sermone palmarum

Hic incipe distinctio capax etatis

Hic incipe distinctio discipulus

ff de genere artium [illegible] libro I ... de [illegible] artibus ... domini

Dispositio ad discendum ... hic incipe [illegible] ... [illegible] dicimus

inueterescit a viciis nesciat discedere qui senescit ¶ ff
Disce puer dum te habes dum sufficit etas ne tem-
pora perdas Tempora labuntur more fluentis
aque ¶ Vege(tius) de re mi(litari) l(ibro) i c(apitulo) iiii Vbi tamen tolerius
sed perfectius imbuitur quod discitur a puericia ¶ ff
de fidei commissis liber l. apud Iulianum cupidi-
tas discendi et optima ratio proficiendi Iulianus di-
xisse fertur et si alterum pedem in sepulcro haberem
discere quidem vellem ¶ Cip(rianus) ep(istola) ii disciplina
custos spei retinaculum fidei dux itineris salutaris
fomes et nutrimentum bone indolis magistra virtutis
¶ Hoc de dis(cipulis) discipulus debet esse beniuolus et
attentus docilis // docilis ingenio attentus i(d est) exer-
citio beniuolus in animo attentus ad intelligendum
docilis ad retinendum beniuolus ad recipiendum ¶ Non
est dignus scientia qui scientie insurgit ¶ Ptolomeus A
lumine seniore studeat se discipulus alienare ¶ Ffe-
lix discipulus discreto magistratui se gaudeat
subiici cum quem metuendo diligat fideliter quem colit
¶ Seneca l(ibro) ... liberalibus studiis filios erudimus
non quia virtutem dare possunt sed quia animum ad
recipiendum virtutem preparant ¶ Ar(istoteles) ... quia affectos
carne ineptos intelligimus ¶ In proble(matibus) parte ...
omnes excellentes viri aut secundum philosophiam aut circa
politicam aut secundum poesim aut alias artes vi-
dentur melancolici esse sicut de pantheo (?) ...
quanto ... quem magis gracili corpore nostra
valet

Non est discipulus super magistrum Luce vi

ellitos restringende sunt potius quam laxande Seneca et vtique non nullum infi
quam non est meum cum huic est / et qui non colligit mecum dispergit luc. vj

Discordia in politicorum popularis homines discor
dant per inequalitatem possessionis (quando si aut potes
inequalitatem honoris ¶ Tullius de amicicia Que do
mus tam stabilis que ciuitas tam firma que non
odijs et dissidijs funditus possit euerti ¶ Boecius de
Consolatione l. iiij pro. vj vt probis et improbis nullum
fedus est ita ipsi inter se improbi nequeunt conuenire
Quomodo in quem a semetipsis discrepantibus conciliaz vicijs
quisque discerpat Cass. lib. xi cap. ix ffuror contra ei pro
potato turbulento studio proposito

Discordiarum seminatio Nemicum [?] appetes
inimicum suffodias [?] in alla [?] ¶ Castellar
petrum [?] compesce nec [?] bilingues Perfer vlt me
ndique bella fiunt et furor excitat armis Incumbunt
reges regibus ruinijs impia confusio Deuit discordi
am mundo pax abijt terris prudentius [?]
chie nil difficiale firmum est vide supra Contentio
[?]

Disputatio octauo Topicorum Qui litigato
rie interrogant male putant Tullius libro [?] to
q. Tusc. Arte disputantis illud est non quod quisque di
cat sed quid cuique dicendum est vide ¶ Macrobius l. 2
Saturnaliorum Nimium altercando veritas amittitur ¶
Ora sepe rixantur de lana caprina Rixantur
tantos altercantur quam zophiste ¶ Seneca de arti libe
ralibus Audi quantum mali faciat nimia subtili
tatio et quam infesta virtuti sit etc. viij topicorum
~~[?] disputantur [?]~~
~~[?]~~ Pitagoras ait de [?] re . vtrumque
partem disputare posse [?] et de [?] in
vtramque partem disputabis sicut [?] ait [?] que
videntur nec magis esse quam non esse [?] ait [?]
que videntur nec esse [?] vnum [?] aut
[?] aut [?]

Divicie Salustius in Catel. postquam divi
cie honori esse cepere et eas imperium et gloria seque
batur, vilescere virtus paupertas obprobrio ha
beri innocentia pro malivolentia duci cepit
Valerius libro sexto Caduca nimium et fra
gilia puerilibus que consentanea crepundiis sunt
ista que vires atque opes humane vocantur
et vide Secundo Topicorum peiores sunt
nuper ditati quam ab antiquo ditati
De Regimine principum Noli appetere quod
transitorium est, prepara tibi divitias immorta
les Platho omnium solicitudinum pecunia caput est
Oratius in libro sermonum virtus, fama
decus, divina humana que pulchris divitiis
parent, quas qui contraxerit ille clarus
erit, fortis, iustus, sapiens, etiam Rex Oratius
in epistolis Scilicet uxorem cum dote fidem et ami
cos Et genus et formam regina pecunia dat
Juvenal l. iiii Et cum plures nimia congesta
pecunia cura strangulat Cantabat vacuus
coram latrone viator, pauca licet portes argen
ti vascula puri nocte iter aggressus gladium
contum que timebis Et mote ad lunam trepida
bis arundinis umbram l. v Tantum quisque
sua nummorum servat in archa, tantum habet et fidei
Galtherus Nam si vera loquor aufre

b// Etenim int cetera nostri temporis monstra vel corruptiones isto

pecunia mores non auferre solet ¶ Architrenius
b inopes virtutis opes ¶ Aristoteles iiij Ethicorum — hic incipe diviti arum amissio
velociter delinquunt substancia dantes et dicitur
qui videntur prodigi esse ¶ Au lib ij philip-
dialepta maledicabuntur ¶ Cass li° ij Ch
Solet facile labi quod sine difficultatibus po-
tuit inveniri ¶ Autor qui intitulatur Astrolabi Quae
multi multo quaerunt tempore partes stultus ab
modico dissipat opes ¶ Senec de tranquil animi — hic incipe divitie mediocres
Optimus pecunie modus qui nec in paupertate
cadit nec procul a paupertate recedit ¶ Aris e-
thicorum c 1 Contingit moderata possidentes agere
que oportet ¶ iiij poli c ix Bene fortunium est
possessio quod media diviciarum facillima est eius
obedire ¶ Cato Crede nimium fugito x^mo standi (reg) medio
Tuta magis puppis modico quam flumine fertur
¶ Aris / Rethor c vii divitie est in uti — hic incipe diviti arum usus
magis quam in possidere ¶ Se de beata vita divi-
tie apud sapientem virum in servitute sunt apud stultum in-
imperio ¶ Cato vite quesitis opibus fuge nomen avari
Quid tibi divicie si pauper semper abundas ¶ Ora-
cius Quid non divitie suo gaudent impoti ¶ Greg
fab 2 pauperibus melius est quam miser usus opum
¶ poli c 2 dant quod ob pecunias ¶ ij Re Sapiente — hic incipe diviti arum vilitas
e vide ad iacturas divitiarum servitutes ¶ Salust iug
Omni etate est opulentior e / cetera si accipit accessit iniuria

tu q plus pt facit vi laborando oia ¶ Ouid l ij
de ar paup amet caute · timeat maledicere
paup aspta cu dinitibg vio paciencia ferat
¶ paupertas dum mo sit diutes cognacio tabu
buloi / eligit enim ille que velit illa viro ¶ Rich
de p trat Inup / denarius bos e sancg comunicay
petit dabit · denario tiuta pace pstos ¶
Autor de maioribg medi c vt / Bella monet
nunng cadisedare vi cuius st discordes vna
nimes q fat Regibg et ducibg gnar oibg
ipe Impat atq pcest et dnat eis Si carrat
inmmis saps q n g habe Et fatug sapus
dinces y... ho Nummg amici ab inopi dat
nunng honores / vix sine denarijs vllg gtur
honor Nummg honestos fat atq timet Rex
regum nummg dub niact et dnatur omg
metuiat et famulatur ei / destruit edificat
nummg fat omia que velt dub et mstiaiad cu
vois vetat ¶ Senaga Nummg hostis sine mi
mo nullg amatur ¶ plo in phedrone pter
pecuniare possessionem vniuersa nobis plia fiunt
¶ Salust in cluitt Jmpij et dinitiay ca
bella atq certamina oia inter mortales pit ¶ Sen l
iz ep iz diuic irritat aios plia pariunt i vidia
gnt dinic isolentia dat vel est aud isolentia q
ocos ple magnitudis ¶ Cassi l q dilectiaz v copia
diuiday quar oppricat illi se grauior molestia
solicitudinum torms p turbatiua qnietis
incutiunt ¶ Johannes libro 7 pollicitay

Hic incipe diuiti
arum ...

¶ Nummg
minuit vi tollas
struit et destru
it ellas

¶ diligentia

als boetas
Johannes li 3o policratus Tractans thebanus preceptor
in mag nagi pueros cum paucis abite inquit mali cupidi
tates ego vos inmagistrare ipse magar lavabo ¶ Crastinus
ii° Tanto plura parasti tanto plura cupis ¶ Seneca
epis in herculis dices si patebat historia / Ditis / quitas
vitius sublimius ascendunt fortuna victum storia pauper serva gerit
¶ Lucanus li iiij° O prodiga rerum luxuries nunquam
pavo contenta paratu et quesitarum per terras per aequora
ambitiosa fames et laute gloria mense / desiste alluat / pro
educe sortitas et quantum rura petat ¶ Juvenalis li ij
prima peregrinos obscena pecunia mores intulit / et turpi
fregerunt secula luxu divitie molles ¶ li Intolerabi
lius nil est quam femina dives ¶ Cato despice divi
tias cum vis esse beatus ¶ Richardus de p[illegible] invp
Denarius castella simul perdutur et urbes / Denarius falli
sepe puella solet / Denarius quando dives erat efficitur
fur et panni minus cum mens esse nullum / Denarius fedus
maculat pauci fiscal Cum illo comitis si magis lare
dat ¶ Cassiodorus li iij° Ep viij Cunctis lege putatur Hic incipe dimittam
ubi bona gesta pietatur ne perditur aut quia prece possit acquisitio
perfice si indicatur probatus fuit amisisse ¶ Cassiodorus h' incipe diminucionem
Nec minor in rebus ars invenitur est gloria et Conservatio
divitijs Conservatio debet si nec ista custoditis acquiritur
laudata perfectio ¶ li v ¶ Seneca studiosissime dilige expendunt
Diligentia acri gloria custodiri ¶ li v ¶ Tito expendimus theca
que assidua sua solent additione fulciata / thesaurum ipse
facile perditur si nullus iterum pecunijs impleat ¶
Bertrandus in Cronica sua melius est quam pati fa
mem quam patrimonium vendicare ¶ Ovidius li ij de arte
Nec levior virtus quam querere parta tueri Casus inest illic
hic artis opus et effecta sed lavis est querere si
retineas labor ¶ Carolus Juvencius Rem bene custo
di quam habes dissipare noli ne dispendia et deficit
copulare cautos illius est magna vis sua cogitat et
auget obsequium cum si male tenet ea ¶ Ex naturalis
Dives diviciis non conservat absque labore nec tenet
absque metu nec deserit absque dolore tanta pre
tiosa custodi // Divites eguerint et esurierunt ps xxxiij°
Benedictio domini divites facit pro x // Omnia divitiae multi pro
viij // Sit pauper dominus pauperes Eccl xvij // Ecce mundus factus
est cum divites esset in Corinth viij // Divitie si affluent nolite cor
apponere pso lxj // melius est nomen bonum quam divitie multe pro
xxij // Divitie addunt plurimos amicos / a paupere autem hij quos
habuit separantur Sap in pabulo xix // Sic cum spargit pecunia sic capiat
Eccl vij // Beatus est dives qui inventus est sine macula et qui post
aurum non abijt nec speravit in pecunia et thesauris / quis est hic et lau
dabimus eum fecit enim mirabilia in vita sua te et cum patient fuisse
dicit Eccl xxx

Docere Doceri / Ex Cronica de mensa philosophorum

Aristoteles dicebat doctrine radices esse amaras sed fructus
dulces / Primo [illegible] [illegible] docet qui tacite de
singulis sicut [illegible] [illegible] sit posse docere / Boe
de disciplina scolarium doceri est per facultatem industrie
Macrobius super sompnio Scipionis [illegible] re nata absentia qui magistra
pandendo [illegible] [illegible] est sup fundit addit tercia
veras / Animae [illegible] [illegible] concepta ratio de
scriptura [illegible] / Seneca li. 1o ca. [illegible] plus tibi
Coniunctus // vita [illegible] et [illegible] sermo proderit / pythagoras magis
oculi [illegible] auribus [illegible] / [illegible] quod longum iter est
per [illegible] et efficax per exempla [illegible] et [illegible]
Jo. [illegible] [illegible]
et amicus [illegible] mittitur [illegible] sapientia plus commodis
[illegible] [illegible] traxit / Idem / ca.o 18 / Eos elige
Doctrinis / Doctores qui vita docent qui cum dixere
rint quid faciendum sit probant faciendo qui docet quod vitandum
sit nec unquam in eo quod fugiendum dixerint deprehen
duntur / eum elige auditorem quem magis mireris cum
videris quam cum audieris / Varro in [illegible] [illegible] [illegible]
ge auditore qui magis [illegible] in suis quam in alienis in
magnificando [illegible] qui [illegible] nec [illegible] / [illegible]
Doctrina plenius / Doctores pueros vel antiquis circa solebant
qua ut amatores [illegible] vel [illegible] [illegible] instituti eos
ad [illegible] [illegible] imbuere ut [illegible] aut [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] / Seneca [illegible] [illegible] [illegible] Male respondent
coacta ingenia / Boecius [illegible] [illegible] [illegible] doctor
esse [illegible] mansuetus / rigidus [illegible] [illegible]
[illegible] non arrogans / [illegible] quia [illegible] [illegible]
ut [illegible] [illegible] / mansuetus qui [illegible] clarorum
[illegible] optimum est [illegible] mansuetudine [illegible] est [illegible]
[illegible] / [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ut [illegible] [illegible]
est ut [illegible] vindictam imponit / sophistice [illegible]
[illegible] / oblatrantes [illegible] / [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] / [illegible] non [illegible] sed [illegible] [illegible]
[illegible] utrumque [illegible] / amor erit [illegible] / [illegible]
[illegible] est [illegible] et [illegible] [illegible] est [illegible] /
[illegible] arrogans [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

ibi
bellator recipit unde animi virtute roboretur Inde p[ro]u[er]b[iu]m
accipit quo populum sub eq[ua]litate componat nec aliqua[m]
[illegible] [illegible] fortuna quia no[n] auget litere [illegible] erudicio
[illegible] [illegible]

Magistratu[m] arrogancia voluntas [illegible] descendere [illegible]
[illegible] ¶ Agellius [illegible] noctium atticarum [illegible] medi
[illegible] [illegible] [illegible] dicebat et q[ui]dam opti[mi] sunt [illegible]
pallio et mitra facundissime acciperent [illegible] vi[ci]js
[illegible] ¶ Tullius li. 2 [illegible] Ager q[ui]a fer
tilis sine [illegible] cultura esse no[n] p[otes]t [illegible]
animus ¶ Id li. 6. [illegible] [illegible] [illegible] indoctus [illegible] in
[illegible] ad virtute[m] [illegible] [illegible] ¶ Cass. li. 8. [illegible]
Desiderabilis est [illegible] erudicio que tam laudabile exi
[illegible] [illegible] ibi cum prudens invenit [illegible]
[illegible] [illegible] ¶ Aristippus docti abundante[m] [illegible]
ad [illegible] equi abundo [illegible] et [illegible] [illegible]
philosophie [illegible] amertus et [illegible] 2 [illegible] [illegible]
[illegible] et dicebat doctrina[m] [illegible] esse [illegible]
in adversitatibus [illegible] refugium ¶ Tullius de amicicia [illegible]
[illegible] ingenii et virtutis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
capit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ¶ Seneca. [illegible] hic incipe doctrina

Doctrina

nec multis opus est verbis [illegible] efficacibus [illegible] sunt que
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
¶ Oracius [illegible] dixit [illegible] [illegible] [illegible]
libencius [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] ¶ Ovidius et [illegible]
li. 3o [illegible] ¶ Casus [illegible] valet [illegible] [illegible] rapiat [illegible]
¶ Nova [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ¶ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] est [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ¶ Ovidius li. 1 [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ¶ Oracius in poetria [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] oculis
[illegible] fidelibus ¶ [illegible] [illegible] [illegible] ut cito
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] fideles ¶ [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] doctrina [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ¶ [illegible]
[illegible] ¶ Auditor [illegible] [illegible] doctor [illegible] [illegible]
et sterilis [illegible] [illegible] ¶ Ovidius in metha[morphoseos]
[illegible] est et [illegible] doceri ¶ Marcialis [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

¶ Cepit ih[esu]s facere et docere act[uum] i // Docete me et ego tacebo Job
vj // Docebit mites vias suas ps. xxiiij // Ego d[omin]us docens te
utilia [illegible] xlviij // Docti [illegible] daniel xij // [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] xxxiij // [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
ad doctrina[m] sacerdotibus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] labia sacerdotis
custodiunt sciencia[m] et legem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] sacerdotibus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sacerdotale
officium [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in lege [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] xxij [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
ecclesiasticis [illegible] et officiis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
de [illegible]

terre nescimus ipe terr // // Nam male confundit ro propstera ingres
tabus inmodestia fuerit ¶ Auctor sedem fidaalis sci
bernard [illegible] ¶ Mathei [illegible] i poe [illegible]
abscondita ¶ Chanfir [illegible] dorcalis autos et [illegible]
seruis arti [illegible] gaudet [illegible] [illegible]
[illegible] ti by conuta [illegible] venit [illegible] va
[illegible] dicit [illegible] vti [illegible] in [illegible] [illegible]
[illegible] pinna [illegible] parula dactrice [illegible] homo

Dolor [illegible] ¶ Jnsipientes [illegible]
Dolet ¶ [illegible] [illegible]
[illegible] na est et [illegible] [illegible] patet
quod paciat ¶ Sen li. 1. in [illegible] li. iii [illegible]
[illegible] quod venit quod dolor Dolor recens [illegible]
[illegible] Jnveteratus vlad [illegible]
A. [illegible] Dolere nemo [illegible] ¶ Ep.
[illegible] [illegible] dolorem aut [illegible]
[illegible] facit ¶ [illegible] li. c. 3 Non affligatur
[illegible] Non affligatur
[illegible] amissione [illegible] [illegible]
[illegible] expectat quod est [illegible]
[illegible] sibi
¶ [illegible] li. ¶ [illegible] dolore si [illegible]
[illegible] ¶ Cassi. li. 7. c. [illegible] Graviter [illegible]
Dolet inuria que [illegible] et [illegible]
Dolus [illegible]
[illegible] dolor [illegible] ¶ [illegible]
[illegible] habet ¶ [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] venit [illegible]
¶ [illegible] c. 6 [illegible] dat [illegible]
Dolor ¶ [illegible] titulo [illegible] dolore
[illegible] ¶ [illegible] Dolor vires [illegible] ¶ Clau
[illegible] dolore [illegible] augebat ¶ [illegible]
[illegible] dolent [illegible] [illegible] dolere ad
[illegible] nulla refert ¶ [illegible] [illegible]
[illegible] ¶ Claudi [illegible]

Dolus [illegible] decipientibus sed decepti [illegible] venit [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] heraid [illegible]
[illegible] sponsa puella [illegible] simplis [illegible] fuit
[illegible] [illegible] post [illegible] pudorem
[illegible] [illegible] Cro
[illegible] [illegible] et dolus [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] // [illegible]
[illegible] est qui mittit sagittam in morte ita vir qui fraudulent
[illegible] suo et [illegible] fuit [illegible] de [illegible]
[illegible] pudor [illegible] producere
fraude puellam [illegible] est [illegible] fallit [illegible]

Domus. Architrenius: Heu quo descendit tanti [illegible] ... labores [illegible] tot [illegible] / ipse domus studijs [illegible] laboris ... / quam [illegible] dignat [illegible] ... si varie [illegible] ... / domorum turba vel si mille lucet ... similia sola [illegible] / capit una domus.

Donum [illegible] munus [illegible] est datio irreddibilis. Seneca: Dare et donare ... / de beneficiis: Semper attendi dare quod velles accipere. [illegible] / ... sunt [illegible] facultates et [illegible] ... domus ... / et quod sit grave et [illegible] ... / [illegible] ... Turpissimum genus beneficij ... / datio. Martialis: Munera ... magna ... / quam dabis ... Arbitri vendit liberiores opes ... / munera ... vendit arbitrium ... / septem. Gualtherus Alexandreidos l. i: ... / ... dissoluit omnia iudicis acta ... caligine ... / ... Munus cum ... mores ... de / ... gemmis ... hostium ... / vallo ... ambit ... pax ... / ... fedes ... regnat ... discor / dia ... subiectis ... / tibus hostium est dare pro ... / ... Claudianus: Munera ... / ... Petrus [illegible] / ... corrupti ... / ... gaza ... super [illegible] ... aquilus.

Right margin: ... dat et donatio ... / fecerit ... / viro date ... / ... donatum facere ... / ... ad ... / ... / dona ... / non ... / dona / ... / ... / ... domus ... / ... sacra ...

Ebrietas. Seneca: Ubi possidet animum nimia vis vini, / quicquid mali latebat emergit. # Horatius: Quid non ebrietas # Oratius epistolarum / designat? operta recludit; fecundi calices quem non fecere / disertum? contracta quem non in paupertate solutum? Bachus / ... plenus ... regna ... / putat. Ovidius libro de arte: Vina parant animos / faciuntque caloribus aptos; cura fugit multo diluiturque / mero. Tunc veniunt risus, tunc pauper cornua sumit, tunc / dolor et curae rugaque frontis abit. ... / vinis stimulante ... Lucanus: ... vina premit ... / # ... ad fera bella manus.

non faciunt species parvula [?] vina reum
cum tota nocte bibisti // ¶ Oratius in sermone ¶ Condita
cum veraxque aperit precordia liber i[n] bacchus ¶ Architrenius
fecundo fecunda meo fecundia surgit Et vino vis quod sentit
si lingua licet generatur quod sapit etc. ¶ Ebrietatis lotis
incestum procurant xx q. i. Inebriaverunt vinum et ebri
etas aufert cor Osee iiii tumultuosa et luxuriosa
res ebrietas pro[verbiorum] xx Est crapula et ebrietate clerici
diligenter abstineant quia ad ebrietatem mens inducatur cum
bus et libidinis provocat incentivum De vi[ta] et ho[nestate] crapula
In omnia clericis specialiter ebrietas que omnium viciorum est fo
mes ac nutrix itaque eum qui ebrius esse constiterit ut ordo
patitur a xxx dierum spacio h[ab]e communione sub monita aut
tali subditum supplicio xxxv di[stinctio] c. Vehis ¶ Sobrietas ¶ Eloquencia
et veritas verba eloquar actuum xxvi vir eloquens apollo
actuum xviii fluat ut ros eloquium meum deu[teronomium] xxxii ¶
Bene dictum eloquium tuum ¶ Reg[um] xxv Dimitte a diu[?] me
eloquium meum Job ¶ Quam dulcia faucibus meis eloquia
tua dulce super mel ori meo et ibi[dem] Ignitum eloquium tuum
vehementer Eloquia domini inflammant cum ps. cx et ii adde poenam
eloquii mei aures vestras

Elocquentia ¶ Tullius in Rhetorica vetere in prohemio Me
quidem diu cogitantem ratio ipsa in hanc potissimum
sententiam ducit ut existimem sapienciam sine eloquencia parum
prodesse civitatibus eloquenciam vero sine sapiencia nimium
obesse plerumque prodesse numquam ¶ Tullius in Oratore
Nihil tam tenerum atque tam flexibile auditum quam sapientibus
ferme quibus quam vis ornata oratio et perfecta quid
sperat [?] in theatro aut secundis a magistris humanitatis
quod sermo factum aut nulla in re videri ¶ Idem libro
Is est eloquens qui et humilia subtiliter et alta
graviter et mediocria temperate potest dicere Is erit elo
quens qui poterit parvula submisse modica temperate ma
gna graviter dicere Idem Sed sapientia maxime adhibenda est
eloquenti ut sit temporum personarumque moderator non semper
aput omnes eodem ducitur arbitrio ¶ Idem libro ii de questionibus
effectus eloquentie est audientium approbatio ¶ Clericus

Ebrietas est ministra erroris [?] ph[ilippus] xxxv di[stinctio] per totum

in prohemio declam. Quod plura scripta inscripta sunt plura
in eloquentia prestatur ut l. ij. c. 3 Sic stabile est opera
facile vel magnos viros dulcedo orationis abducat a vero
ut Ier. de consolacione ad paulum pat(et) quod eloquentia
que propria s[illegible] appellatur pro magnis rursus
magna s[illegible] attenuans et ad nichil deducit ut Cass.
in prohemio epistolarum loqui nos quibus datum est solum ornatum
qui discunt indoctos ut l. 8 c. 3 Anima siquidem bona
titulatur lingua dissita ut Tullius in paradox. Nichil est
tam incredibile quod dicendo non fiat probabile etc. ut
Quintil. l. 1 ad Athenienses Quod cum hiis carmina passim
l. 3 Nec abest facundie gratia dictis victis ut Auguistinus (margin: [illegible])
Et facundi calices quem non fecere disertum vel facundum ut
Fecundus Quamvis facundus in via pro vehiculo est ut Pam-
phillus Excitat et nutrit facundia dulcis amorem Et
blandicies amorem mitigat ipsa feros ut Iuvenalis l. iiij
Reddunt mores aurea lingua malos ut Auctor in de re (margin: [illegible] Ela [illegible])
c. i Non sufficit hec que oportet dicere sed recte ad hoc
ut oportet dicere ut Tullius l. iij de oratore Difficili-
mum est omnino expolite et expedite pronunciare Sicut
l. 3 firma magis placeri in dicendo voce continuare sicut
in domine sedata et depressa voce pariter dicere magis
ea laudi decora sicut auget illum voce sermulsa est acu-
clamare impletum Quod insanum quam eclear in principio
tac nimium alta voce continuat. Quam sivas convinvocere dicam
reddat et auditor parum cogitare relinquimus Agitata
exclamatio fauces voluerat eam laedit auditor
voce obtinenda nichil est utilius quam crebra mutatio
Nichil perniciosius quam effusa sine intermissione continuatio
nec suavius quid quam quod sunt non modo dicte par vel
efferatur offendit aures quod est auditum superdissimum ne
temptari claudi mergeram oportet ait ut Tullius l. iiij rursus
Sicut patet ut recte quis sciat et id quod scitur polite
eloqui non possit ut Tullius l. 7 c. 7 Sicut admodum
sapienti viri in rebus moderatum quamvis ita oratio ipsa

Hor audax sua qd firmat est tardiloqui te ex verbo
valens Maximus Eloquentie cumta in pronunciatione
verum apta et conveniente corporis motu consistunt quibus
cum se quis inportunis talibus modis ingerit homo
auribus cornu percutiendo oculos demulcendo aures mulcendo
Terencius Nichil est quod male possit narrando depravari
Sanctus augustinus In veritate sonent tres lingue et vide
Horatius in poetria Tristia mestum vultum verba
decent iratum plena minarum ludentem lasciva severum seria
dictu Orator etc Sedulius in carmine pascali Cum sua gentiles studeant figmenta poete
Grandisonis pompis modis tragico quoque boatu ridiculo
quoque gethe seu quolibet arte canendi etc

Error

Tullius de qua triste libro Lelia ergo est erat
nec peti nec peti pot neque ... desinit Sanctus Lin
ius bonus est errans nullus hic sapiente in errantum perseuera
re ... cum cogitaciones ut asinit solent ex sapientibus
Horatius quoque bonus dormitat homerus Juvenal
tercia S. Amor probas est ab errato descende et ab ere
quesitis mus recte fecerit resipiscere Sanctus Gregorius Magnus
homo contra errorem contra tenebras ... ut reputet
sola neglienda bonum Ad hec Jo Tele ... medici
...issimus fuit ante ... sit de longe plus ...
... Nolite errare fratres in doctrinis variis et
peregrinis nolite abduci et statuta Deus et apostolicorum
virorum canonum ... ut ... eorum
vicem iacula ... valeat ... nolite

quid ... medici
... sit ... ingens

Exempla

Exemplum Seu l ... declamat facilius quam imita
... quid vitandum sit ... docet Seneca Cum
his conversare qui te meliorem facturi sunt illos admitte quos
tu potes facere meliores Tullius ... Eraclito
pictor ... helene ... pingere deret
plures virgines formosissimas sibi praeberi misset i e aut
ex omnibus eligeret quod pulcherrime reputabat ... puta

bant omnia que spectaret ad venustatem verba in com(mun)e ... re
se passe(?) / eo q(uod) in simplici g(e)n(er)e ex omnibus p(ar)tibus ... [expolivit]
Iste paradoxis vita et facta s(an)c(t)or(um) viror(um) illustrata
sunt ... subtilit(er) disputat vide(licet) Salustius
in prohemio in Jugurt(ino) aym (?) ... veh(e)mentissime
... animum ad virtute(m) accendendu(m) ... [accendit]
... sed memoria rerum gestar(um) flammam ... [...mus]
... neq(ue) prius sedari q(uam) ... [aequaverit]
Quintilian(us) ... institucio(n)um ... p(er)ducit ...
... vero q(uod) est optim(um) ... facit ... imitatur
... ut bonum ... tunc
... onere virtus ... Et ita(que) in
Boecius ... tamq(uam) i(n) speculo ... hom(in)um ...
... Quintilian(us) ... [Quintilianus] ...
... vicia facilime ... ad alti...
... exempla ...
... est ... ut ... facit ... pape

[marginal note: ... auctor]

videatur. Seneca li(bro) ... longum iter est per precepta
breve et efficax p(er) exempla. Juvenal(is) lib(ro) ... velocius
et citius nos corrumpunt vicio(rum) exempla domesticorum
Autor ... est informacio ...
facta si malus est ... mala. Autor
... bonorum ... 4to
... facile ... de ... et ...

Accepere Salmandus (?) in Jronicis (?) Virgilius ... ei ...
... alteras ... et
imaginem esse ... extorquet ... animum
herculis

Exordium

Difficillimum est in omni con
quisitione rationis exordium ... facile est
... ut edibus et templis vestibula et aditus
sic causis principia ... rerum proponere. Itaque ...
... ab ipsa ... ex ordine ... sepe ...
... ubi fundatum non est edificari non
potest ... non ...
... ut ...
... paradiso ... in ...
... longe ... et ... multo ...
... assiduo ... ratione ... nil ...
... ingeniu(m) ... longe ...

Exercitium Ethicorum 2º Ex operibus ita singula habitus
fiunt insensibiliter. Tullius 2º li. Rethorice nove
studiosi discitur inferiorem est arte preceptio sine assidua te
exercitatione. Magister Sulo Iusta re reppertus ad
erant post seminant messes per lacrimas ipsi per exilium
paradisi. Quidam lib. l. tantum multos ingenium
longo rubigine lesum carpet et est multo quam fuit
ad ruris sterilis assiduo semina renouentur arato nil h...
tu semper conspici exhibebit aliter tameudt ingenium pa
tiens longa malorum. Vegetius de re militari li.
1º c. 10 Omnes artes omnia quod opera quotidianis usu et
iugi exercitatione proficiunt. Allattatis sive Ac
tivus ... sapientia nisi in actu fuit actu quo vi sua
exercitat in animo et falsa est. Cassiodorus li. 2º c. 20
Ars bellandi si non preluditur cum fuit necessaria non habetur.
Bertrudus in Leonora sua. Quitze medicus scientia
plenus exercitatione non proficit. Cato exercere studium
... perpetis artem ... usus
Fabula Tullius 1 Re. no. Fabula est in qua nec vere
nec verisimiles res continentur. Historia est res gesta
ab etatis nostre memoria remota. Cenistig sup.
... fabula si externis inspiciatur nil ... sibi
si aut interius consideretur nil ... aptius
re ... deducit fabulam eius ... fi
... videns genera suas ... fuisse ... ta
tas. It nota ... exemplo in dramis ... vide electio electi
in aliis ...
Fallere Tullius de officiis totius iniustitie nulla capi
talior est quam eorum qui tunc maxime fallunt id agunt
ut viri boni esse videantur. Marcialis cognomen
inscrutabile est animale fidei nostre abissus. Pro
per fallacias ... ... conficiuntur audi ... mala ...
... gaudia ... magna habet. Esopus fabula ...
Fabula ... Bruneta ... in tesoro suo ... et grecos quod ... fabulas
adinvenit. Fabulas ... invenisse ... Alanus ...
Aesopicus / appellantur que ... apud ... hac re vigent
... fabule aut ... aut ... fingunt sed ... ...
... inter se ... fingunt ... que ... ut
verbis arborum montes petre flumina / ... homi
nes bestijs aut ... cum ... fingitur ... conm ...

Vnde genus pestis sipat mens dissona voci Al fabula
de ma^a ase detulit fraude pelle fraude pari
affectus falle fallentem hac nulla lege veta^z Co dicit ut fallax comat
Gaufredus lex est eos dolu^z ec Esopus falle qui arte pia
didicit falle ipi amat Alanus in yblen sepe
piatorem ~~[illegible]~~ nana no veta credita fallit sic pucis
socius no vetus ymo nouus Jnnocens ffraus et dolus
tulli deus patrimad dum in septe lex ffraus Talum
nia perturbat sapientem et pdest volunt condelicie Erit eos
In hoc falsa labiciencia se remedia que vera piure
sunt tm bra dc celo
Fama Tullius de off li ij c ij Vehementer multitudinem
amor commo ipa fama et opinionis liberalitis beneficere
in statie fidei viri qui cari v[ir]tutis que ptinet ad maiu
petudine iniur ac felicitatem l de oratore Bona
fama diuitijs prestat Sen de for vite bone fame
estate ne tue seruator nec aliene inuidus ffulgenc
tinus l iij mitis Dn quod fama timeat sapiens est
Cass l v^o c xj pulcrum est commod famme sedare
gloriosisse lucra pecunie l vij^o c xxiij^{Re} Thauri
separam quod fame commodes aplurag Tas l vij^o
policitici Socrates quesiti exitus quod fama optimam
comparat dixit si esses inquit optima et laquitur fuerit
paucra Arisstles in secrete secre pm dixit ut ex de side
rant bone fame qua eum vere desiderat bona fa
ma am famosus est ab yleasis et qui ficte desiderat
se famam confunditur fama acto est hodie pui hoc ipi
appletur in virgie qui regimini no appetitur hyptr se cond
pri bona fama finitud quod sapies intelligit desiderat
rand bona Seca c xj Nec hoi nihil plus fore
estimat vitute nec illi magis deuotum esse qui boni
viri fama perdit ne perdet conscientiam Aulus Gauicia

Non est negligenda bona fama ¶ Seneca c ix Magna
dementia ut ait Seneca sitque verum nec infamem ab
infamibus ¶ Agellius pro vertis bona fama est ab aliis
studiose estimari vel hic aliud tale quod omnes appetunt
aut multi aut boni aut prudentes ¶ Seneca in proverbiis
Bona fama omnis tutior est pecunia Damnum est appellandum
lucrum cum mala fama pleraque forma [illegible]
conservat bona fama in tenebris splendet optime
¶ Isidorus v ethimologiarum Fama nomen certi loci
non habet quia plurimum mendacio est adiacens multa
vel de veritate demit quae tam diu vivit quam
diu non probatur at ubi probaveris esse cessabit
et exinde res nominatur non fama ¶ Aristoteles
topicorum c vii fama vulgi est quoddam multitudinis testimonium
¶ Rutilius libro de [illegible] xvii Rumor est
res sine teste sine iudice res quae mittit impressionis
fallax malignitas ¶ Seneca de forma vite Assiduis
bonorum suspicionibus nunc sis credulus sed potius
in aliquibus qui per suam simplicitatem ad nocendum
aliquibus subrepunt suppositissimis ¶ Ovidius
libro fastorum [illegible] mendacia fame mandatia
ridet ¶ Idem libro de vetula felix qui possit vitare
pericula sed qui scandala vitaret longe felicior esset
Magis quod mortis moriens carere ita verax est fama
quod manet in eternum sic sunt peiora pericula scandala
corporeis cum sint gravia fame felicissimus est qui
vitat utraque ¶ Pamphilus et autor rudium Re-
tunica crescit sed non cito fama quiescit crimen
moritur crescit eundo [illegible] ¶ Facetus fama repleta
malis pennis evolat alis fama boni lente vo-
lat invidia retinente ¶ Alanus in proverbiis Tui ra-
mos fame non radices intorum extendit late sit
quod ipse cadet ¶ Autor rudium Neglector fame

Sed non est verum verecundia tua primus

fiat neglector honoris / et multo magis e converso erit Et
huius quoque famam cupiat retinere celebrem Seneca qui
studeat ostendere se esse benivolum / sit multis magis affabil
itate benignus / sublevet ut non prospera fama sua /
et si displiceat quibusdam non solicitetur / Infamia vero pravis
nec placuisse / apud placere bonis quibusdam odio sit hic
Malis quoque solet odio esse placere bonos / Nam qui placitor vel sibi
conscio displicet / sed et bonos sepe gloriosa displicent bonis
Item Tullius in apologetico ffama nulla
quo non aliud velocius ullum / Virgilius fama malum
quod plurimum mendax que nec timet quod cum aliquid veri
afferat sine nec dicti vitio est detrahens vel adiu
tricis de veritate Ea quoque illi iudicium est ut non insp
icit inventum per se nocet fame quoniam non credit inspectio
consideratus quia sapiens non credit in dicto ne forte idoneos inveniat
quam seminavit quod sepe fit aut invidia emulationis
aut arbitrio suspicionibus levitate non nova sed ingenita
quibusdam maledicendi voluptate Tullius de ... pos
sunt loquacium mala ... est quod invidia ... ad ta
fugimus nec usque ... putat in aliis
facere sermones ... quod ... inveniat
vanitas Matheus Vindocinensis in historia Tobie
est fame ... famam ... fama labat vita
... perit labitur ... honor Pamphilus
... mater ... infama ...
ad ... nulla labat ... Autor ... mat
... destituta ... anima fame
Virgilius in ... Eneidos ... ...
it famam ... ffama mala qua non alia velocius
... mobilitate viget vires quoque acquirit eundo
... metu ... mox ... attollit ... ...
... solo et ... inter nubila condit ...
... gemuit ... et ... et ...
... alis ... ingentem ... sit ...
... tot ... oculi ... tot ...
... tot ... tot ... aures nocte vo
lat celi medio terreque per umbram stridens nec dulci declinat
lumina somno luce sedet custos aut summi culmine tecti
turribus aut altis aut magnas territat urbes tam ficti quam pravi
tenax quam nuncia veri

Fames Tullius de fine bonorum et malorum l. ii. So-
crates dixit esse condimentum cibi esse famem potationis
sitim. c. [illegible] de [illegible] Plinius 10. Nos excitant vna
pudor et fames. fames asperam [illegible] capitalia hominum
concordia carpit aut tantum [illegible] tabes [illegible]
peccandi durissima necessitas. deformissima malorum [illegible]
ad hunc apud [illegible] magnitudinem [illegible] aliorum periculum
incommoditates prostituit. Haec saepe [illegible] fidem frangit [illegible]
verecundia populi publice dat. c. Vegetius l. iii de re
militari. Ferro saevior fames est. c. Ambrosius [illegible]
[illegible] intelligere [illegible] et vincit [illegible] sine ferro
c. Cassiodorus l. iii c. vi. Fames [illegible] contemptibile [illegible]
[illegible] possit complere. c. Seneca l. v c. [illegible] ma-
lo pane [illegible] bonus fit [illegible]
et siliginem famis reddat. c. [illegible] l. 10
[illegible] nil non ausa fames

Fati errore positum Seneca l. v q.
[illegible] fatum [illegible] quod [illegible] repetit
[illegible] varius [illegible] quod [illegible] est
et in [illegible] c. l. vii. Fata [illegible]
in [illegible] placuit [illegible] non [illegible]
flectit [illegible] rapidorum aquis torrentium
[illegible] se non recurrunt nec moratur [illegible]
super [illegible] praecipitat sic ordine fati rerum [illegible]
series rotat [illegible] haec [illegible] lex stat decreto [illegible]
[illegible] c. [illegible] pro [illegible] (superscript: indicantia) [illegible] et in [illegible] dictata
lege decere quae fata nos [illegible] (superscript: docuit) et [illegible]
restat prima nascentium (superscript: hora) [illegible] disposuit. c. [illegible]
[illegible] ad [illegible] fata non possunt. stat
(margin: dura et) [illegible] c. [illegible] Flaminius [illegible]
[illegible]
de re [illegible] fatum [illegible] fata [illegible] (superscript: iudicio quod)
Nam [illegible] fato libertas arbitrii [illegible] (superscript: ut infra)
[illegible] libertas [illegible] fatum fatum [illegible] fata [illegible]

(left margin:)
[illegible]
et [illegible]
[illegible] et littora
[illegible]
fati venit [illegible]
[illegible]
fortune et felicitate [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] et morarum
[illegible]
[illegible]
[illegible] stabilitatem
[illegible] esse

sequitur ¶ Pamphi. Casus fatorum nescit mens nulla
virorum soli hoc est deorum noscere futura dei ¶ Anticlaudianus
sed nec consilium nec vox nec terrea virtus nec prepi
tur ea homines fata valent ¶ Architrenius
fati certum decretum temporibus et tenui dea dependet filo

Fides l. 2a de offi. Fundamentum autem iusticie est fides
id est dictorum conventorumque constantia et veritas ¶ Tullius ille tullius
stans non esse quibus non videt que quibus metu co
actus vel dolo deceptus promiserit ¶ Senecam sap
rem fidem perdit nec habet ultra quod perdat ¶ Tullius
c viii fides lux est tam loquendi cum credi non potest ablata
est ab eo omni veritate fidem dicti sermonis auctoritas ¶ Se
ad lu c 82 fides est sanctissimum humani pectoris bonum nec ulla
necessitate ad fallendum cogitur nec premio corrumpitur ¶ Idem in
Agamenone mimus intrat regnum lumen fides prius pacta
vincit ceteris fidem ¶ Tullius in Re. Summa levitatis
est in vanum fidem spem habere quia perfidia contra deceptum
fit ¶ l. ij hystoria hec vel ha... plebs ea quiet q...
fide ¶ l. d. Avaricia ceteraque virtutum nulla fides ¶ li
de re ... nunque fide ... non potest ¶ Lucanus
l. ... fides pietasque viris qui castra sequuntur ve
nalis est manus ibi fas ubi maxima merces ¶ Virgilius
in iiii Eneidos Nusquam tuta fides ¶ Ovidius de ponto
et cum fortuna statque caditque fides ¶ Lucanus Virgo
vidua per se fides rebus ... consigit ¶ Ju
venalis l. Quintilianus ... ~~...~~
immense fuit ... ... et fidei ¶ Cato ...
fides ... multa loquuntur ¶ Mathei in poetria
sua ... fidei ... / palpitat in
... rara fides ¶ ... nunc ...
... fide ... ... fide /
... frustra ... si ... fides desit
... tibi ¶ ... in c ... ...
rebus varior est fides ... ... debet

Classi l. duricia e[st] vir dz in aquo integritatem fidei depellit. C. 4 xvj. Fides in recte vocabi[tur] C. Cicero lib. rec. cetera fidelisque premeditata vi[r] [et] supconsultu dic[itu]r v[er]o putat

Et d[icitu]r finis quia [illegible] operis [illegible] cum [illegible] in fine [illegible]

Finis Sen[eca] in epi[stola] c iiij. In omnibus operibus non ita p[ri]n[cipiu]m ut finis p[ro]videndus. C. Ysa dicit. Glos[a] [illegible] est lex et finis [illegible] C. Paulus. Nam sine fine p[ri]ncipiu[m] nocet. C. Baufre. Si [illegible] non [illegible] a [illegible] vertia [illegible] actu[m] describe dicens [illegible] ab actu C. Marcial. caq[ue] l [illegible] vndi // Sed sine fine pax reddit [illegible] sepe dolor leto poterit [illegible] C. pro super [illegible] p[ro]ficua q[uod] ca[usa] [illegible] finis ht C. Exe[m]pla fabula comica [illegible] age [illegible] agas et respice finem C. Pamphilus p[ri]n[cipiu]m sine fine [illegible] compellat [illegible] fit [illegible] et [illegible] p[ri]n[cipiu]m fine quo [illegible] vi[r] ut nulli passi premeditata [illegible] C. Autor [illegible] Nam [illegible] [illegible] exemplo [illegible] p[er] [illegible] nitens [illegible] pro [illegible] prima fit [illegible] C. [illegible] mundo [illegible] a [illegible] p[ri]n[cipiu]m [illegible] C. [illegible] [illegible] [illegible] q[uod] in opare incipias fiat fit ut apta [illegible] p[ri]n[cipiu]m sapiens et fine [illegible] [illegible] est [illegible] de [illegible] C. [illegible] sapiens stulta [illegible] # C. [illegible] p[ri]n[cipiu]m fit [illegible] [illegible] premeditato [illegible]

Incipit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Finis [illegible] [illegible] [illegible]

Fletus meror se de [illegible]

Nulla [illegible] est [illegible] q[uod] [illegible] non posse C. [illegible] li[ber] ijo q[uod] [illegible] [illegible] fletu [illegible] [illegible] [illegible] C. l vij c xvj [illegible] est in [illegible] [illegible] dolor [illegible] [illegible] C. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et desperacio [illegible] [illegible] duram[que] [illegible] [illegible] [illegible] lacrimis ac

luctibus suis credit accedere quicquid dignitati si miseriis de-
videatur ¶ Seneca in tragedia c. in fletu crimina lavat
¶ Spectaculi aspectu enim maius est vicem levite in
tragedia volita / cum gemitibus ¶ Seneca l. vij c. ... nec sicci
sint oculi amico amisso nec fluant lacrime ... non
ploremus ¶ l. xij c. ... noli mala tua facere tibi
ipse graviora et te querelis onerare ¶ l. c. xvij ... nichil
stultius est quam dolorem ... vim accipit et ... restat
stultius nil est quam famam captare tristicie et lacrimas ap-
probare quod indicio [illegible] ... ¶ ... amicis ... [illegible]
flendo dissimulo irarum ¶ l. in ... c. in 2 ... flere
voluptas ... lacrimis ... quam dolor [illegible]
melius atque ... et ... virorum multi ... [illegible]
¶ Pamphili Stulte quid ... cur te dolor urget
... accipit gratia femina ... tempus ego tuum
... et ... fletu ... tuas lacrimas ... [illegible]
facias ¶ Valerius Si doleas sive ... dolet ... [illegible]
quam doloris ... fatiscit quam si dolor ... ora carpit
et ... [illegible] hostem nutrit et ...
... suggerit illi ... tua membra dolor
¶ Oratius in poetria ut qui conducti plorant in funere di-
cunt et faciunt prope plura dolentibus ex animo sic de-
risor ... plus ... ¶ Architrenius pec-
... lacrimis fletu ... [illegible]
... hic humore rigorem ... [illegible]
... pluviam quam loquitur ... [illegible]
facillima fleudi / ... dicit quam ...
... lacrimis ... dolorem reparasse dolo-
res ... ¶ ... fletum ... pueri ... [illegible]
actus / et lacrimas ... et famam pallidus auget
... dolor ... quam ... [illegible]
dat ... dolor ... [illegible]
damna levat quod ... querimonia ... in domino

Fortuna Seneca in polito c. 10. Res humanas fortuna
ordine nullo regit / spargit que manu munera ceca ¶
ffulgentius in philosophia (hec) ... felici fortuna noua que
diuana quid quauis nil fit pro negociis ¶ Bernardus
in lectura c. j. licet diuersas mundanarum status et
exitus negociorum sub fortuna laborant / non tamen que tenere
est vincendi ea ominittenda c. xxiiij. Seneca doctrina
vas acu sibi fortuna / vas diligenciam in infortunio
tibi / sed variam augustiam in fortunio pono ¶ Aulus
in ... nos errant / qui in prosperitate ... fortune
impetum se putat effugisse ... cogitat qui
tempora ... scandis ... ad ... dat ¶ Seneca
l. vj. illa ... magna ... ¶ Agellius
ste. illa ... dolor atque voluptas inuicem ce-
dunt ... leuis hora ... ¶ ...
... fortuna ... rebus ... celeri ... rerum
... Quagesimo c. ij. Multum placida ... ertud
nec sui ... dien ... fulmina colles / cor-
mortuum aura ... Et xxij. ... tempus felicitatem
¶ leuis est fortuna cito reposcit quod dedit ¶
... fortuna nulli ... contenta est ¶ fortuna vitrea
est que cum splendet frangitur ¶ Et ... felicitatis
litati ... meminisse ... dic
vbi luserint nauigia ... ¶ Aulus gellius ... =a
non enim solum ipsa fortuna ceca est sed eos etiam plus
que efficit cecos quos complexa est ¶ Seneca ludit fortuna
cum ... quae dedit aufert / et quae abstulit
reddit ¶ Numquam fortune ... putaueris insidie ...
... age ... voluit que plurimum ... fortune ... ¶ De
... fallunt / et tempore ...
honore / in prosperis ... iste dedicit ¶ De re-
... fortuna per intelligis et ...

Hic incipe fortune ... tabilitatem ... prosperitate in aduersitate

fortuna ut meditio ... multos ex-
cecat non cum ...

Nec umquam ... illa
... habet

parant loca. Dampnum putas remedium est ¶ Bug-
hum electiones videbis quod nunquam fortuna reperit quos non
deserit ¶ Bacq de Ven doctr Si vitae vela co-
mittes et pro que in luce ludiq rota volubili orbe versamus
infima summis summa infimis mutare gaudemus ascende
si placet sed ea lege ut cum ludi mei ratio posset
descendere iniuriam non putes ¶ prov. de fortune
ad impossibilissimum quoque pervenerant evenit etc ¶ Publi-
us suis ffortuna plerumque eos quos plurimis beneficiis or-
navit ad duos casus reservat ¶ Se in Octaviano cito
ruendum quid est excelsum cadat ¶ Labaruntur ergo certa
probat quia certos tollet videntes de primo deiecte
nos multo prius bonos ¶ Boecius de consolatione Dum
tantas lubrica versat fortuna vices premunt insontes
debita sceleri noxia pena sed perversi resident celso
mores solio sanctaque calcant iniusta vice colla nocentes
latet obscuris condita virtus clara tenebris tulit quod
instus crimen iniquo sceleris nil periuria nil nocet ipsis fraus
in kadaver compta colore ¶ Lucanus li tumida fatorum
series summisque negatum stare diu in se magna ruunt
¶ Marcial coquus Extolli noli cum te fortuna beavit
hecadlanath et eadem premit ¶ Altior ascensus graviior plerumque ruina
4 u nos ascendis petis cito tumida ruina et gravis et subi-
ta de sede timenda tibi ... fallacia surgit et cece-
cidit ¶ Esopus fab 36 ascensus ... nimis ruit
aptius in ... locus est ... ¶ fab ... penatibus // di a ruina gravis //
... cum bonis ... in miseros ... nimis
esse patens ¶ Paup ... O deus o ... subito fortuna rotatur
... maledicat mobiliore rota sors nulla sors
peior sors pessima sors est maligna factum tempori
prosperitas arte ... ¶ 3d promonent ... fortuna volu-
bilis ut ... secundum perpetuos fecit ad ymum rotet
¶ Saus ... lapsu ... et cito se prospera rumpunt

Rinne Insidias ponit ff ff fons appeo blandis / Sub
inclion statu semper specioa trancto illa fides vero
sequitur / pot nelle venem et claudit nox altra diem
nebula et serem Cu saltant hom feliat sia vati
Maiori lenitate solent adusa teuti / hoc vim psic
potes qz nulla stas Esse nosa pt qz res fortuna
tendas impetrat ce buc ll / buis est distam leti dm
tius et mesti no est vicina dei / pamph c i An
multi nellis dedit multi ipa venem ec vide ibi /
Durinscia futui retam prope principi v. d. — llaboriuntq / per me q rexit fruit / qui florunt art / et
qui gaudebat omppicte dolet / Nobilibq cupidis plat
surgit adheret / accedit prine gla minuq honor
re retrahente manu vilesat gla minuq / decresat
Ffprine vthaicq febs / tenes labor dextzi — fimuq attenuatur hor / actus garrulitas timulat dect
vacuatur / Illutq adulantq reuentia plebis cuq parts / in
fanco. parit. obedit. adest. sana / pq fletu ptq gaua
sermo luctu / pq luce tenebras pq leoie brasa imbar
Dimia in rebus est i gstam fre / est i gtrma mobi
litate / patiemor t pdurod mistare labore / qz ale vil
biles kathedre pgenerabit honor / hic quond vi
grut nuc languet florunt art perpit frunt fructifi
cet ergo certa pbbr zc / Wrabq cutc rcs
plus equo delectant sende Mutate qz quatut
Undiq in de pathp / omnia sunt hom tenui pedem filo
et subito casu q valuc runt ellude i hrials Dim ha
pati rebus / et tua pris vip ht hora fide / kathp
labi ex iguo qd ptim tpe longo stindulget fortuna
malis ut lede possit fronte capillata ptq ht oma
sed calua / seq ancen paf / Zahiras de illa regie / Ille stat et lapsis
imetrint Jacet utqz resurgat exptas alt nqt ht bu cogt
Possit i adusis rai nil timet ymo rectu La nsc pstat tu
tior ille totge lsic ipsue leta fouet camouilo Dinisa
secundis Cura vigil macerat solicitat qz timor

prosperitas igitur est prosperitate carere Nam vt cassala pro
speritate dolor ludit in humanis rebus fortuna paruulos
deprimit et ipsos eleuat prodest aliis augens hiis nocat
dat ut auferat ut spoliat efficit incostans quam firma bal
terat illa vices fortune status absque statu tenor absque
tenore fortune quam fidere sola carere fide Alanus in an
ticlaudiano alias in Anthicruffino Rupibus in abrupto
suspensa minatur quam ruinam etc vide in 6 2 metro in pro
libri octaui optima sunt // Luce xi Cum fortis
armatus custodit atrium suum omnia sunt in pace etc in Ewo

Fortitudo Aristoteles in Ethicorum Assueti sustinere tribu
lia efficiunt fortes et affecti magis poterimus sustinere tri
bulia Rurum sustinet pericula et gaudet forte se quam aut
tristatur tedio // Pe Petri 4 Difficilius est tristicias sustinere
quam adelectacionibus abstinere // Lucas malum mortalium
in fortis erit non enim timet omnia neque enim nichil
c Ecclesiastici c 33 Si quis non timeat tedium timea quam carni
status aut aliquid super eorum tribulando est non fortis est
sed insanus c c 38 non vtique omnino absque passione
et metu sit fortitudo c 1 Petro c 13 fortitudo per quam
singuli sunt actus bonorum operum in periculo et ut lex precipit
et obsequiuntur legi tradit tibi aut grauid c 1 politicorum c 10
virtutum studiosius vir et paupertate et contumelia et aliis per
ipsis fortius fert c Seneca ad Lucilium ep 81 Nusquam ad
est ruina quam ubi ultioni se posuit et fecit sibi pace
nec timendo fecit sibi Deo iniuriam nec concupiscendo
c Tulli li i de offi fortis animi et constantis est non per
turbari in rebus asperis nec tumultuantium de gradu
deicii sed presente vti animi consilio nec a racione discedere c In
Rethorica Partes fortitudinis fortitudinis sunt magnificencia fiducia paciencia
et perseuerancia c 1 Ethicorum 7 recte non Si non nullum ab
esse per fortuna qui si firmus in virtute est tum persidui

collocavit ¶ li ij de oratore / Magna laus et admi
rabilis videri solet tulisse casus sapient adversos non
fractum esse fortuna, retinuisse in rebus asperioribus dignita
tem ¶ li ij q̄ tusc / Nunquam ingemiscat vir fortis et sapiens
forte ut se intendat ad firmitatem ¶ Tullius
de beata vita li x / Malorum victrix est fortitudo ¶
Boe ij de con pha / beata sors omnis est equanimitate
toleranti ¶ Seneca in hercule furente c iii Invictum
fortem videns miserum neges ¶ Idem in medea
fortuna fortes metuit ignavos premit fortuna opes
auferre non potest ¶ De providentia / Ignis
aurum probat, miseria fortes viros ¶ De tranquil
litate animi / talis accidit est in quo capitis angustia
solatium non inveniat ¶ Terencius in phormione / fortes fortuna
adiuvat ¶ Oratius li ij sermonum / Vivite fortes fortiaque adversis opponite pectora rebus
luctuosa ... ¶ Claudianus l vij / fortissimi ...
... et discrete ...
... ¶ Valerius l v ...
... ¶ ...
... fortuna
... militat ...
... ut aspera ...
... furor ... lege ...

Furor ¶ Ovidius in Re. / Ovidius li ij Furor in tristicia
crescente crede furori / Difficiles aditus impetus
omnis habet

¶ ... est omnibus una ¶ Kato
... ¶ ... fortuna
... ne te frangi

Sequuntur auctoritates

Frustra ¶ Salustius in iugurtha / Frustra niti neque aliud fatigando
... est ¶ ...
furor est ... stultitia ... ¶ ...
... faciet ...
¶ Ovidius de arte ... littora ...
... frustra nemoribus ... curat
... cadit

Effugere pitagoras / Effugienda sunt omnibus modis et abscidenda languor a corpore imperitia ab anima luxuria a ventre sedicio a civitate, a domo discordia a communi rebus intemperantia. In paradiso xviii Octaviani quit quod [illegible] recede ab amico

Gaudium Aristoteles xii [illegible] c. viii facts quod volunt gaudent omnes ¶ Valerius Maximus l. iii c. iii [illegible] placida iuvare ex [illegible] [illegible] sermo hilari aspectu sentitur [illegible] bellum pace mutatum plurimum gaudium affert ¶ [illegible] Seneca l. viii Sepiti gaudio confert dulcedinem venti premissa tristitia Stacius l. i achill / Sunt gaudia vires ¶ Pamphilus / Gaudia semper amat et ludicra verba [illegible] Est tibi leticia pulchrior omnibus his / leticia mentisque frons decor triste senex fronte tristis leta decora placida vita ¶ Seneca l. 3 [illegible] difficilimum est tibi differre gaudium ¶ [illegible] in [illegible] nil [illegible] tempus destituta spes torquet ¶ Seneca l. xvii omnes tendunt ad gaudium [illegible] stabile magnum et [illegible] et proprium [illegible] gaudium gaudium at hic non nascitur nisi ex scientia [illegible] nec [illegible] nec decipit quod cui [illegible] dedit fortuna non eripit ¶ Hugo [illegible] / hoc cui sola [illegible] gaudium [illegible] maiestatis divine ¶ Senti [illegible] i l. [illegible] Nil difficilimum tempus differre gaudium ¶ Seneca [illegible] fundatum bone mentis est non gaudere vanis ¶ [illegible] [illegible] gaudium res severa est [illegible] aeque soluto [illegible] hilari [illegible] mente [illegible] voluptati [illegible] voluptatem [illegible] sub freno [illegible] [illegible] [illegible] hic [illegible] se [illegible] magnus [illegible] est [illegible] blande [illegible] delectat [illegible] teneri gaudium [illegible] fundamento caret

Gloria Cassiodorus l. i [illegible] / Labore [illegible] non [illegible] qui virtutis gloriam [illegible] l. viii c. [illegible] affectat [illegible] gloriam sua c. 3 i [illegible] erudita [illegible] possit [illegible] gloriam [illegible] frequentia non [illegible] homo [illegible] se novit ce laudari aliquando [illegible] fama tollitur [illegible] tua vita i [illegible] [illegible] autem ¶ Macrobius l. [illegible] c. 3 / desinit [illegible] gloria [illegible]

Gratia / Aristoteles iij° Rethoricorum

ut in factura amicicie est gratia et in registrum
facias sed fecerit quam manifestari sic eciam ipsum
dum per aliquid non eciam in ipsos gratia videtur
reconciliari cum [illegible] ei qui graciam fecit felicitatis semper gratia
¶ Gratia est nexus in qua amicicia et officium ¶ Augustinus de
inuencia et communicandi voluntas [illegible] aliquando
[illegible] in quo vsu tanta non potest grata [illegible] ¶ in philippis
est grata magis amicicia [illegible] capere possunt ¶ Cassiodorus
tanta dignum est et quod [illegible] vt vite repedantur
obsequenti afficimur gratias largientes ¶ Tullius [illegible] danti
ti [illegible] officium [illegible] natura [illegible]
[illegible] alijs [illegible] ipse silete [illegible] mouetur
dat e paruum [illegible] accipito placide plene laudauit [illegible]

Beneuctamus ¶ Jacobus [illegible] accepti [illegible] munus [illegible]
[illegible] tibi [illegible] parue factus compensare stude
[illegible] sentit suggerit [illegible] non vidit ipse
[illegible] ingratum [illegible] tibi quid [illegible] esse [illegible] ¶ Matheus
[illegible] in [illegible] non est quod dabis [illegible]
[illegible] sola voluntas [illegible] mouetat [illegible] ¶ Seneca
[illegible] fortune graciam agunt [illegible]
et ad [illegible] non est verecundia sed [illegible] graciam [illegible]
est qui [illegible] arbitris gratias agit

Garrulitas

Seneca [illegible] phia [illegible] pauce va
[illegible] prouite et [illegible] pudore perdere ¶ De Claustro anime
libro garrulitas hoc solum celat quod ignorauit ¶ Sin
[illegible] patiens in [illegible] vna [illegible] est vt qui balbutiunt
plus loquuntur [illegible] affectat cum [illegible] copiam sermonis pro
[illegible] deserui ¶ Oratius [illegible] per totum [illegible] fugito [illegible]
garrulus hic est [illegible] semel emissum valet irreuocabile
[illegible] ¶ [illegible] sapit ille parum garrulus est

Gula

Seneca [illegible] iij [illegible] Sapia ciborum subti
litas impedit ¶ De forma vite [illegible] ede [illegible] dulce
[illegible] citra ebrietatem [illegible] tibi [illegible] facili sit [illegible] ad vo
luptatem sed ad cibum attende palatum tuum famem

exatet no sapient no cit t scurilitas sed gta vrbanitas
Julius li v Rete hanc ede sat ut vindos nay vine ut edas
Macrobius li ij saturnaliu Socrates dicit multos hos ppter
velle vive ut edas Macrobi li vij saturnaliu Socrates dice
bat multos hoies ppter velle vive ut edent et biberit se
bibe et ede ut vivet li vij Ipa imoderato ciboy ex vaute
nasatur stitillante gula et ad sucios plura incitate vocate
Theatre corpus li viii Esta quid simpx sanie sat ac
valente sed sanie multi destitue ibi Alusio su sa
mey reste Dapibg na pis ita plenus ut no appoi ceat

honor

Honor

Valerius li ij magnoy moraliu c vij
A utute honor st honos indignis ferus peioris sat
et Agellius c xvj mente ambitos st honos
maxime aut amatores victorie li ii t Cicero
honos honoreid Valerius maxim li ij virtutis vberi
mu alimentu est honos Tulius i tralud honor alit
artes omes qz igniur ad studia gle Apulerus de
dognate plenus Iusticie distributiua est ut bonis
quisqz na et industria honoribg pferatur et officiis
pessimi omes carent hac dignitate Macrobius
dignius li viii c ij Rufus ong magnu dum
magnu quis honores z sollicitudo quis est
ipa atres honor Valeriu In historia Italie
qui quera honor ong mira habari Rich est
honor ille tunc aliis que fecerit ipe

humilitas

Humilitas

Valerius de officiis victory et uti
hum humilitas nititudt gressu mediocter cca qz
parte erigit et ferid modera gaus voltid sp
mud sp mulld sp sese sp se sp qtuor
hec bona sunt Boethius li iij non i sestat Di
scipulus qz sine se p scrutatilibus aula et ceste
regni quis possit maior autor haben nt deus

alias hospitato

que melior ny humi na qz deorum qz servitus ad homines una cedat qz studens ei circuitus

A si delectat honos ong adiaret exit ec fructus bag hois fructus hois ong

ut deus et doctor mirabilis omnibus insit ... est
quilibet civis quam paterior ubi / qui victus ... erit
sepe quam bonus / Romana ... velut iste videtur
plurimis ut irrat ... ... pro / ... ingenio
tenens ... et cum / non alio ... ...
mollior ... / nil pompe ... amat non ama
bit ... nec re ... tue ... ...
... fit ... ... quam ... que ...
... fingit ... Valerius li. viij. ... ... quali
tas ... dulcedine ... non tamen ... Omnis ... arte ...
iactancie ... ...
... ... deus ... Iactancia

Iactancia

... de re militari ... aut ... im
... rusticitas plura promittit et ocdit ... ...
... iiij. ... iactator ... et ... ...
appetit aut ... ... gratia ... fingit ... ...
et felicitas qui ... ... fingit ... ...
... ... Rufus. ... ...
iactancia ... Ganfridus ... ...
fingere ... et ... ...
... ...
... iactancia ... Seneca epistola ... ... Iactancie
... est ... ... et ... ... quatit
turbam ... ...
aut ... hoc ut ... ... loquatur ... ...
... ...
... est iactans ... ... non ... ...
... quam ... facit ... ... et
... et ... ... ideo quam ... ...
... ...
videmus / At qui se ... ... et de
... ... quam ... ... videri
... qui ...
... velut ... ...
... ... videt ...

Ignoscere Seneca ep. 81 .4. in [illegible] nichil non
[illegible] oportebat [illegible] [illegible] legendi [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
in [illegible] [illegible] alii [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
in [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] Ieiunium

Ieiunium Cassi. l. [illegible] ep. [illegible] [illegible] [illegible]
ieiunus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] audaciam [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] fuit [illegible] [illegible] [illegible] ep. v
[illegible] [illegible] solet [illegible] ut [illegible] [illegible] possit
explere ep. xiiii [illegible] [illegible] [illegible] ieiunus [illegible]
[illegible] [illegible] de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] l. [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] tunc [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ieiunus [illegible] [illegible] gaudet ad [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ieiunia laudat [illegible] ieiunus [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] ieiunus [illegible]
in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ieiunus [illegible] de [illegible]
[illegible] ieiunus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] pupilla [illegible]

Infirmus [illegible] de [illegible] non [illegible] medica [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ad medicum [illegible]
[illegible] ut [illegible] infirmus [illegible] pupilla [illegible]

Ingenium [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible]
ut [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] ingenio [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] l. [illegible] [illegible] ingenium [illegible] [illegible]
[illegible] doctrina [illegible] l. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] male respondit [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] sine [illegible] [illegible] fuit [illegible]
[illegible] [illegible] ingenium [illegible] [illegible] [illegible] immoderato
labore [illegible] et [illegible] [illegible] exercicio [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ingenii [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] amplius [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ingenio et exercitacione

esse d3 ¶ Cato: Tua fere vinceret erat mundi ...
logice ignorans et ipsi ingenii confideras ¶ Nisi ex ...
te in studendo (senum) ut ingeniosi esse videamur ¶ Ex ...
hoc est bonum ingenium ... vita eliges ... et fuge falsa
¶ Esopi fabula xiiij ingenium vires superat ...
in pace ... longa anxietas ingeniosa sapit ... ¶ ... videt
ingenium ... ¶ Ovid. ... ... adde ... ingenium
longa rubigine lesum torpet et e multo quam fuit ante minus
fertilis assiduo si non renovetur aratro nil nisi cum spinis gramen
habebit ager sic qui longo stetit male ... ¶ ... i poe
... vide quid ... studium sine ... ...

Inimicus ¶ Nisi ... c vi effectum a ... inimice ira
¶ ... in ... inimicitia est ira ... obs
... ... in ... ¶ Salustius plerumque res parva
¶ Seneca ... ... et ... alienum ...
¶ De fortuna ... adversus ... adversus inimicos au-
xilia ... ... aut ... optimum
... ne loquaris male ... cogitatos ... ... qui
... ... est ... Miserable
... ... ¶ Boecius iij de con. p. v. que
pestis efficacior ad nocendum quam familiaris inimicus ¶ Seneca
i ... c viij ... gladio ... ... vici ... inimicis
... inimicus capitalis ... ... custode ... (in margin: ... inimicus capitalis ... potest est)
habebis inimicum / qui ... non habeas ... sic cogita
... cogitat inimice ... ... inimi-
... et ... sed fuga ad ... ...
... ... potes ... ¶ ... ...
... ...
et ... ... ad ... ...
ffert ... ...

Iniuria. Salustius in Katel(ina). Nulli mortalium iniurie sue
parve videntur. [illegible] de [illegible] vii [illegible]
humilitas facilius vincit dignitas [illegible] Se(neca) l. xvi ep(istola)
in iniuriam vincere est oblivio. [illegible] moribus iniuria virtus
in contraria tenax est. [illegible] iniuria qui vim facit
iniuriam [illegible] Seneca li. [illegible] iustici [illegible] ut
iniuriam facias alteri quam ipse ab altero pati nolis. [illegible]
l. iii ep(istola) xvii. Detestabile est [illegible] iniuriam [illegible] facere; contingunt in specula [illegible]
et se inde [illegible] dolis [illegible] recordia [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] iniuriate [illegible] [illegible] [illegible] Eleucherius? iniuriam
pati melius est quam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
et iniuria [illegible] iniurie illator [illegible] iniurie acceptor [illegible]
[illegible] l. iii [illegible] extinctam iniuriam [illegible] [illegible] iterum
[illegible] [illegible] sibi [illegible] nolunt fieri non inferat
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] fieri non [illegible] velis
[illegible] alicui [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
fieri [illegible] [illegible] aliis [illegible] impaciens
[illegible] ut adhuc [illegible] arte [illegible] et odio [illegible]
[illegible] est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] tangi ea
sunt et vos [illegible] [illegible] **Impaciencia**

Impaciencia. [illegible] ca. v. [illegible] infirmitatis
ista [illegible] est ut ex omnibus accidentibus [illegible] possit
[illegible] pati. [illegible] ca. x [illegible] est nisi [illegible]
[illegible] ab impacientia dolor [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] fat. Julius Celsus. Facilius reperiuntur qui se ultro
morti offerant quam qui dolorem patienter ferant. [illegible]
[illegible] in Katel(ina). Nulli mortalium iniurie sue parve videntur.
[illegible] in [illegible] blandiciis [illegible] erit mali
[illegible] pati [illegible] [illegible] pati vel amara [illegible]
[illegible] [illegible] l. ii [illegible] et [illegible] et [illegible] amarior
[illegible] est [illegible] [illegible] felle madent

Ingratitudo. [illegible] [illegible] [illegible] memoria

[illegible]: fac hoc [illegible] / [illegible] dolet / iniuria [illegible] / [illegible] vide
[illegible] vide [illegible]

beneficiorum et graciarum suarum immemor aut tenax || Item beneficii ingra-
plurima in India quam vicia [illegible] est frequentius ingratissimus
titudo cum Seneca li. iiij multa sunt vicia sed [illegible] ingratus
est qui se beneficia accepisse negat ingratus
ingratus qui non reddit ingratissimus qui oblitus est Item dissimulat
Seneca epistola Si ingratitudinem vitare volueris
beneficia recordare ita ne apud alium te
petunt Jacobus || Item || Noli [illegible] dicere
filii mitte mordeat te [illegible] malum Item Amor
nobilis medicina || Ingratitudo [illegible] superbia
reddit

Item De illusione nocturnali sine pollucione

Queritur utrum [illegible] Item de illusionibus [illegible]
[illegible] in [illegible] valde necessaria
[illegible] accidat animal
[illegible] cum [illegible] superflu-
itate vel in [illegible] volumus
[illegible] ne [illegible] illusio
[illegible] contulisse
[illegible] vero [illegible]
petitum [illegible] nuper [illegible]
[illegible] ad [illegible]
ad [illegible] nec [illegible]
[illegible] fantasie [illegible]
[illegible] aliunde
est [illegible] compellit Ita si [illegible]
[illegible] valeat illusio
[illegible] apertum [illegible]
docet sed [illegible] arbitrar
[illegible] illusio
vel imaginacio non [illegible] Ita [illegible]
ita [illegible] illusio [illegible]
[illegible] in [illegible]

Si v(er)o ex(tr)a vigilan(tes) cogitac(i)o(n)es aut illusio i(n) mente dormie(n)tis p(ro)
ced(it) [illegible] | vid(e) cu(m) aq(ue) radice i(n)q(ui)nac(i)o i(n) p(ro)cessit | q(uia) ex p(ra)va
cogitat(ione) [illegible] v(e)l p(ro)tulit [illegible] | p(ro)pt(er) h(oc) palu(m) c(ir)ca dic(i)t
assac(i)o illusio(n)is ad [illegible] | e(st) p(re)cedere c(ir)ca ipsa cogitac(i)o v(e)l
i(n) suggestio(n)e vel delectac(i)o(n)e vel c(on)sensu [illegible] co(n)cedit |
[illegible] n(on) d(icitu)r simpl(ici)t(er) [illegible] p(e)cc(at)u(m) s(ed) suggestio(n)e delectac(i)o(n)e et
[illegible] | et s(ecundu)m t(empus) p(e)cc(at)u(m) q(uod) volu(n)tate [illegible] imagi(n)ab(i)l(ibus) illu(d)
[illegible] et vinc(u)lo [illegible] ill(u)d q(uo)d n(atur)a palu(m) [illegible]
[illegible] memo(r)ia t(em)p(or)e cogitata s(ed) [illegible] at [illegible]
vel temptare culpe p(er)t(ine)t [illegible] i(n)dic(i)u(m) [illegible]

Ignis

[illegible] ignis [illegible] ext(ra) [illegible] ex(tin)guit(ur) | ip(s)a [illegible] ext(ra) ex(tin)gui(tur)
[illegible] s(ed) sp(irit)ualit(er) ex(tin)gui(tur) | [illegible] calor fla(m)me [illegible]
[illegible] ap(u)d ip(s)a ex(tin)guit(ur) ip(s)a [illegible] | [illegible] i(n)ge(n)ie [illegible]
[illegible]

Inquisitio p(ro)p(ri)a

Inquisitio

Aug(ustinus) [illegible] c(apitulo) [illegible] certitudine(m) na(m)
ap(er)itur i(n) o(mn)ib(us) s(em)p(er) exq(ui)rere s(ed) i(n) si(n)gul(is) s(ed) [illegible] scie(n)cia [illegible]
[illegible] et [illegible] l(ib)e(r)t(a)t(is) [illegible] et g(e)n(er)al(iter) [illegible]
vel ta(m) difficile q(uo)d [illegible] i(n)vestigari possit [illegible]
[illegible] i(n)daga(re) n(ec) ta(m) [illegible] ta(m) [illegible]
[illegible] | [illegible] i(n) p(ro)hemio d(e)cla(ra)c(i)o(n)is
[illegible] q(uo)d [illegible] n(on) [illegible] alio(rum) [illegible]
[illegible] i(n) p(ro)hem(io) [illegible] q(uo)d [illegible] vel(it) [illegible] *hic incipe [illegible]*
[illegible] q(ui) [illegible] i(n)telligat | q(ui) s(u)nt i(n)tellige(n)tes
[illegible] s(i)m(i)l(ite)r [illegible] i(n)telliget | [illegible] alio [illegible]
[illegible] respo(n)sa et q(uo)d [illegible] alio [illegible]
[illegible] | [illegible] cu(m) [illegible] o(mn)i(um) p(ro)p(ter) [illegible] ad [illegible]
[illegible] i(n) me(n)te p(ro)fu(n)de | q(uia) [illegible] vel(le) [illegible]
[illegible] q(ui)d [illegible] lab(or)e [illegible]
[illegible] et [illegible] magist(er) [illegible]
[illegible] familiar(iter) et [illegible] magist(er) [illegible]
[illegible] vel [illegible] similib(us) [illegible]
[illegible] labor(is) [illegible] publica(n)di
[illegible] q(ui) [illegible] q(ui) s(ibi)
[illegible] s(ed) [illegible] i(n) [illegible]

Invidia

Aug(ustinus) [illegible] c(apitulo) 13 [illegible] e(st)
[illegible] amatores
[illegible] q(ui) v(e)l [illegible] amatores [illegible]
[illegible] amatores [illegible]
[illegible] sapie(n)tes | s(ic)ut [illegible]

Salustius in Jugurt. post gloriam invidiam sepe memorat
vitamque quo clarior est eo magis anxius ac solli-
citum esse oportet. Tullius li. 2 de oratore laudi
atque glorie maxime invidere solet. Invidet homines
maxime paribus et inferioribus. Invidet sepe et vehementer
et eo magis si intellexerint se ... extollere
iure et prestancia dignitatis aut fortune sue ... vident
Plerumque sunt invidi, quia hic qui est vicinus invidet
prestanti flori et fortune. Et hic ... minuatur
Et in ceteris opinione fortune eius laboribus et
miseriis permixta videatur. Et de ceteris invidi perplex
nemo invidet. Boecius de clam... Que in-
pendentis livoris ... que ... malignitatis clausa
est. Seneca de consolacione ad paulinum. Edax et
amens est semper alienis prosperis invidia. Ambrosius
de officiis. Invidia se ipsam quod cremare ... in sepulchro
bo est. Simplicem enim perversis est aucto... acceptam.
Cassiodorus li. 1 c. 5. Temporibus invidia dicitur vetus non
...nta. li. 10 c. 2. Prosperis quoque primum et indubitanter
invidia. Invidia tellicanda ... contra ... fecit
angelis. Ambrosius in sermone ... Invidia ...
generat medacium quod est ... ...
et inde invidia generat detractiones, detractio odium,
... generat iracundia. Iracundia inpugnacio(?) repu-
gnancia ... ... bellum. Bellum vero leges
destruit et ... et est ... ... quod ...
... destruit totum corpus. Seneca de moribus. Invidia est
paupertatis contemptus ... ... invidiam. ...
... ... et ... ...
... ... et
de ... felicitatibus ... ...
invidia ... ... Seneca de ...
... petit ad ... ... altissima ... ...
... potuit dextra fulmina ... ...

odium generat ...
... ...
... generat ...

Quem non liuor adit Pamphilus ... non [illegible]
caret carpe liuor edax ... Mathei in po[illegible] ... castigat
invidi[illegible] ... omni ... Oracij ... [illegible] alterius
... macrescit opimis et videt illius ... [illegible]
... gaudij ... [illegible] est alienis
semper in agris ... [illegible] gaudij ... est
... in modo ... acerbi nulla
... placatur ... videt et
... [illegible] ... rumpit in
... [illegible]
... [illegible] ... quod ...
... [illegible] ... invidia
... [illegible] ... autor
... [illegible] ... nulla
... [illegible]
invidet ... [illegible]

invidia ad ... felicitatis

Insolencia ... [illegible]
... [illegible]
... in [illegible] ... est
... sape ... est

Ipocrisis ... [illegible] ... maxime fallunt
est ... [illegible]
fallant ... agunt ut boni viri videantur ... [illegible]
... [illegible]
... alud ... [illegible]
et alud simulantes ... et ... [illegible]
... [illegible]
... [illegible] simulacio ... tollit
... de amicicia ... [illegible]
... veri ... [illegible] ... videtur ... [illegible]
... [illegible] ... in [illegible]
... [illegible] ... in malis
... [illegible] ... ad mortem ... pacto
... [illegible] ... simulata ...
... [illegible]
... [illegible] ... bono
... [illegible]
fallunt ... [illegible]
... [illegible] ...
... [illegible]

pectore volpem. F[illegible] de conflictu viciorum habitat
lupus ore cruento latet [illegible] [illegible] sub [illegible] vili
melle. Pamphilus. Saepe sub lumina latet [illegible] sub vili
pelle [illegible] [illegible] [illegible] pro [illegible] ipse [illegible]
[illegible] mala [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] dissimulasse [illegible] Plenum est hypocrisi
Mathei c. 23. Hypocrisis [illegible] [illegible] Ethicus in
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Job [illegible]
[illegible] in [illegible]. [illegible] [illegible] qui se [illegible] amare
in [illegible] [illegible] [illegible] ipse [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible]
[illegible] apparent [illegible] [illegible] [illegible]

Matheus in hoc c. 6 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] Tullius de amicitia [illegible] [illegible]
[illegible] cum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
et [illegible] se [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] volt
[illegible] l. 2 de oratore [illegible] voluntate [illegible]
[illegible] [illegible] l. 1 de [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] est et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] volt [illegible]
libro 2 [illegible] [illegible] admittenda [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ira [illegible]
[illegible] [illegible] et blanda [illegible] [illegible]
[illegible] in [illegible] est [illegible] est [illegible] [illegible] ad
[illegible] in [illegible] [illegible] l. 3 [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
offenditur [illegible] l. 3 c. 2 Medicina [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] est l. 19 [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] est [illegible] [illegible] est [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] putat
[illegible] vel [illegible] [illegible] l. 2 de [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in omnibus [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] 93 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] est ad
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

// Omnis sapientia intelligitur morum precium contra finem virtute cui vendicat //
in eius facile credimus [illegible] cui me [illegible] gravis sit [illegible]
Fulgencius li. 2 fabula quam furor etiam aliquis sapientibus
sub rapit // Quantus sepius furore sunt mente cordi
celat ‖ Cassiodorus li. 2 c. [illegible] Iracundior creditur furere
[illegible] plerisque proprietate li. 4 c. 10 Omnis iracundus
est quod delectat malum [illegible] et [illegible]
[illegible] quando in vindictam [illegible] furore dolet
[illegible] li. 6 c. 9 Iracundia humanum [illegible]
li. 2 [illegible] [illegible] semper [illegible] qui [illegible] [illegible]
li. 12 c. 1 [illegible] est [illegible] [illegible]
et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] Iracundia [illegible] [illegible] liberior [illegible]
[illegible] auctore [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] furor [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] est [illegible] iracundia [illegible]
[illegible] [illegible] est [illegible] iracundia [illegible]
qui [illegible] [illegible] superat [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] remedium [illegible]
dolor [illegible] [illegible] est ingenium [illegible] debilitat
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
iracundia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] sanguine [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] Cassiodorus [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] fieri
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et
[illegible] [illegible] de [illegible] [illegible] li. [illegible] et
[illegible] li. 2 [illegible] calore iracundie fit vel
[illegible] [illegible] est [illegible] apparent
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
iracundia [illegible] est [illegible] et victorie [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] furor est [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] furor [illegible] [illegible] propter [illegible]

. xy ra Ira furor brevis est cum nisi qui non paret
imperat [illegible] hic [illegible] [illegible] catholicis [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Quid
admirat ira marius l. 3 de arte via tenet ira
nigrescunt sanguine [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ira
si [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] victor [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] Ira [illegible] [illegible] si [illegible] logice
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] agitata [illegible]
furor [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
posse [illegible] c. 1. Habet ira [illegible] [illegible] [illegible]
ira que [illegible] [illegible] ira [illegible] [illegible] Medea [illegible]
[illegible] l. 1 [illegible] [illegible] semper est
[illegible] c. 2. Vince animos [illegible] [illegible] [illegible] Quid
[illegible] c. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ira [illegible] l. [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] furor [illegible] [illegible] furor ira [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] de arte [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] sanguine [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] via tenet
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] furor [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] maior est magis est placabilis ira [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ira [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ira odium [illegible]
[illegible] [illegible] de arte [illegible] [illegible] [illegible] vide [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] sanguinis vita vim [illegible] [illegible] [illegible]

Indicium

ut in Tullio de legibus l. 2 [illegible] magnificentius
[illegible] [illegible] in manifestatur [illegible] l. 2 de oratore [illegible]
[illegible] indicant odio aut amore aut cupiditate [illegible] [illegible]
aut dolore aut letitia aut spe aut timore [illegible] [illegible]
[illegible] mentis [illegible] [illegible] aut scripto aut [illegible] [illegible]
aut [illegible] formula aut legibus [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] legibus [illegible]

amicabilis unius accepcione ne sui quisque dolor iudex sit
et assidue sedendo causis se intersint. Seneca in
Secundus iudicii favor afficit et hic primo ad penitenciam properat
qui cito iudicat. Item Statius. fingit primum iudicium fingit
Item Theophilus de Cantilogo et ex Boecio et Senece de malo
ecclesia quod iudicasse curae sunt. Cassiodorus libro 3 c. 21 ita
dum iudex dicere sibi dum causa putat. Ep. 39 remuneraverat
faciendo publicos consules tenantes voluntates vel in Ep. 8
Item de Castelliona. Confusionem distabit si per vim litigia
finiunt. Ep. 21 generale est equitatis aut iudicis negaverit ut
timeant crimen quae neque vel sibi habeas culpas
cui se tunc regnum quod grave conspexerit cogitet sive arte
nulla dampnat in altera est ita de tuas ei ut inter
partes iudicare quod se egerint admisisse. Ep. 15 gla
hiis est carere iudicis corrupcionis. Quod iudicibus esse
ut qui cotidie elegerunt sed eo vendunt aliena causa sua
faciunt esse peta. l. 10 c. vi. Item iniusta comite ille
Quod clamosus qui aufert non quod ep. 19. Item se vendit velud iudicia
nemini valuerint vel ulla civitatis l. 11 ep. 33 Non est
suspicionis intellectus nisi non est iudicis venale auditum
Seneca ad lucillum quod stultum est quod eum emptorem res
ipsum inspicit sed stratum eius frenos sic qui quoque expugnet
aut excusaret simulat. Item iii media c. iii etiam sta
tuit aliquid parte inaudita altera eque licet statuerit
equum non fuit. Cato. ceteri iudices est autem forti in foro te para
fo dampnabit inique nemo dum gaudet qui iudice vincit
iniquo. Affectus venal erit iudex eius erit comperisse
Galterus in alle
Si malus est iudex sit plus quam malus
causam liberi si lis incidit te iudice dirige libra iudicii
nec flectat amor ne munera palpent nec moveat
stabilis personae acceptio nec alterum. Petrarcha. Item
faciunt legem nisi sola pecunia regnat aut vel pauperis
vince nulla potest. Item nunc iudicium nec est id publica
curia venalis est patrimonium cere rem regnum et quam
in ambiguam litem respondet. Seneca de beneficiis

h(ic) incipe iudicium pro aditus et severitas | Seneca ... Severior esto iudicio quam sermone vita quam
vultu. Cassiodorus l. viiii ep. Iudiciaria ubi est lingue blandi-
ciis abundans est mentis tyrannica custodie. Claudianus
Rapit turpilla precio quam violenta rigit. Ipsa turpi-
h(ic) incipe iudiciaria causa | tuget impiosa gloria. Tulius in oracione pro Scripsisse
video in causis aliquis mali fuere hos minime malorum
Tulius pro Sulla. Nec te vel vos fallit opinio
iudices si ullam causam ita vindicem defendi liquere
posse putatis cum ita mendatium valuisse confitentur. Bibl.
vide signa | Iudicandum enim est signa cognoscitur. Unde Cypri-
Cyprianus optima non bello cum fuerit post ... ac
in quos quis prositetur assit fecunda causam vite sepe
eligentis agatur.

Iudex. Iudex dicitur dictus quasi ius dictat populo sive
quia ius disceptat sive aut disceptat quasi iuste indicat
quia non est enim iudex si in eo non est iusticia. Tantum iuste indicat
et de vano et ferendo. Iudex est pro iure qui
ad implere quod diu in iudicis omisse sunt scit tales
de pestilencia sane per ... quis ... ingreditur ad
cum falsi sunt et ... et ... judices in officio
sic est ad repellendum ... exceptionem.

Ius. Terencius Ius summum sepe malicia est. Tulius in rei
veteris ... tuis circa dicendum vi. ... quis
est quod natura sua opinio sed quedam vis innata afferat
ut religionem pietatem graciam vindicacionem observanciam veritatem
consuetudinis ius putatur esse id quod valuit eius
lege vetustas comprobat. Consuetudinis ius
quod sine lege ... aut ... sic opinio ... Cassiodorus
Lex ... pura publica iusticia ... vite
solatia ... famem ... patenda ...
helia ... vita ... est ... arbitria ... tenet ...
deliciarum ... sub ... vim ... cupiditatis ambitu

fecerunt imprimis a temeritate succedunt ¶ Notandum
libro primo, ideo | Sed iniqua fallax nescit [illegible]

Iusticia

Aristoteles vo. ethicorum [illegible] preclarissima virtutum
videtur esse iustitia et neque hesperus neque lucifer ita
admirabilis. Tullius in rhetorica [illegible] ¶ Iustitia est virtus [illegible]
sua sunt singuli habent [illegible] ¶ [illegible] iustitia
facere est [illegible] valente [illegible] legem [illegible] iniustitia pati vero
faciendum est omnium arbitrium [illegible] iustis patientibus
vel magis [illegible] ¶ Iniustitia est in legum lesio aut
in preceptorum [illegible] | [illegible] ¶ [illegible] optimum [illegible]
[illegible] est [illegible] separata a lege et iustitia [illegible]
¶ [illegible] iustitia [illegible] ¶ Iusta violentia [illegible]
est [illegible] ¶ [illegible] iustitia [illegible] est [illegible]
[illegible] ¶ [illegible] iusta et quod [illegible] est [illegible]
[illegible] aut [illegible] ¶ [illegible]
et [illegible] vite ¶ [illegible] iustitia [illegible]
[illegible] in [illegible] iustitia [illegible]
iustitia [illegible] et [illegible]
[illegible] ¶ [illegible] iustitiam [illegible]
[illegible] et [illegible] ut [illegible]
[illegible] vel [illegible] pro
[illegible] nulli nocere et [illegible] iusto [illegible]
[illegible] et diligere [illegible] iusti appellantur
iusti ut [illegible] et [illegible] pro
[illegible] ¶ [illegible] Iniustus est
iniustum [illegible] est [illegible] ; iniustum
¶ [illegible] iustitie [illegible] sit
[illegible] ipse [illegible] alto [illegible]
¶ [illegible] ¶ [illegible] iustitie [illegible] libertatem est
¶ [illegible] ¶ [illegible] nescit [illegible]
[illegible] iustitie [illegible] letatur
[illegible] ¶ Iusta [illegible]

anus benedictus sicut recitat Traianus in regimine
et Theodericus rex ait pro capite suadeo et nos Valerius
timur audire cum est obedire oportet libro vii capitulo de Demogrud
cum discentur iustitia nunc putatur libro q capitulo ii ornamentum
decet sub iustitia tamen debent nec possint dici iniustiti que
cuncta pro lege 20 Antigonus de Utopia iustitie cum
cum causam exercere libro ii capitulo 3 Iustitia decet clarissimos
quas sua prestitera pacem solum at cum laude decorat
quam iniustitia excitat Tullius in secreto secretorum de side
eciam iustitie generat iniustitia lusitia generat de
Laudibus largitatis largitatis familiaritatem fame
liaritas amicitiam amicitia conseruat et innatus
sicque fuit cum iustitia et leges humanis constitute
Cum tempore si omnes essent iusti non esset utile fortitudo
sed si omnes essent fortes adhuc iustitia esset utilis vile
Et ideo melior est iustitia quam fortitudo et Tullius i de offi
Iustitia est virtutis splendor Seneca Magnus # et li 3 Tanta est
iustitie virtus ut nec illi qui maleficio scelere pascunt
sine ulla parte iustitie vivere possint (memo iniustitie
quod cum morte aut dolore sine exspectate esse dicta a cag
li 4 Iustitia est una cum qua regina ... sicut ... sicut
Macrobius super Somnium Scipionis hinc iustitie amor et dili gracia
cui solium regis sed nec exigua humana culpa et in paupertatem
domus quod persua constabit Hanibalis et Tullius sic
Iustitia sine remisso magis nature in vindex

Iuvenes Tullius in Rethorica ad Herennium Iuvenes
sunt concupiscentiam et quales fuit genere concupiscentia
iuvenes sunt sanabiles eorum concupiscencia quia cum venerea
Iuvenes facile permutabiles sunt et cito satiabiles
id concupiscencias et vehementer cupiunt concupiscunt celeriter
depressit autem sunt voluntates et vite tamen Iuvenes
sunt amatores honoris magis amatores sunt
victorie excellenciam cum concupiscunt iuvenes victoria
autem excellencia quedam // Iuvenes nimis sunt acutos
//et amicos hic magis quam peius aetas//

Splendor equo[...] dei deuot autem

et principes lauda[...] ... in quod differ[...] ... aut a in firmitur[...] ... a vinquunt

visus

pecuniarum propterea quod non dum indigentiam experti sunt
Iuvenes etiam non sunt maligni immo benigni propterea quod nondum
viderunt multas nequitias. Iuvenes sunt faciles
creditivi propterea quod non multum decepti sunt. Iu-
venes bone spei sunt propterea quod non in multis re-
pulsam passi sunt. vivunt enim plurima spe. Iuvenes
erubescentes sunt. magnanimi per vitam non humiliati sed
necessitatis inexperti et magnificant se ipsos in magnis.
magnanimitas est autem eius qui bone spei. Iuvenes faci-
le seductibiles sunt propterea enim faciles. Iuvenes vilioris
sunt animosi enim et bone spei. Iuvenes plus eligunt
honesta quam conferentia. Sunt amatores amicitie et
animi et similitudinis sodalium magis quam aliarum etatum
quia gaudent in convivendo. Iuvenes valde omnia agunt
amant enim valde. Iuvenes omnia scire putant et affirmant
Misericordes sunt quia omnes bonos melioribus arbitrantur sua
enim innocentia proximos mensurant quod non indigni pati
estimat ipsos. Sunt amatores risus propter quod eutrapali
Ethicorum octavo. Iuvenis in etate aut sim-
iliter inveniens || vide de 6 etatibus. laudamus quidem iuvenes
verecundos senem vero nullus laudabit neque enim recommendabilis Ego
Iuvenes levi cito sicut nos. Pamphilus. Blandia
Iuvenes semper amat et ludicra. Iuvenibus. Stans sedens
semper amat et ludicra. Iuvenibus. Audiens videris
laborem sunt mercata iuventus || labor vertit solus inveniendo
etiam iuvenem fores deum esse scire

Labor. Salustius in Catilina vigilando agendo bene con-
sulendo prospere omnia cedunt. At ubi socordie atque
ignavie te tradideris nequiquam deos implores irati infesti-
que sunt. Catho libro 4. capitulo 23. Laborem quippe non refu-
giet qui virtutis gloriam concupiscit. 4 capitulo 38. Nam sicut
humana sic corporalis labor instruitur ita per otia torpens fa-
tiscatur. libro 2 capitulo 22. Dum laborem sibi vendicat
qui incepta vie. Prov. notabile 4 capitulo 36. Ala-
bant ... semper inspectas. Prov. Studium alius

Post labore [illegible] in vit(a) prima trinita magna dabitur
Virtutibus et est plenus utilitate labor ‖ Ovidius 2 de ar-
[illegible] vires animi [illegible] sumunt tolerare labores
tracto era senecta [illegible] ventre memores [illegible] Vent
estate senecte ‖ Hic nullus [illegible] [illegible] nobis alunt [illegible]
‖ [illegible] et [illegible] deus et labor amantes
[illegible] ab[illegible] deo nullus in orbe labor ‖ Sit deus
[illegible] mei [illegible] [illegible] labori ‖ Lucanus[illegible] ‖ Nec
labor herculeus nec [illegible] id monet ‖ fine religio-
sa [illegible] monent [illegible] [illegible] ad [illegible]

Iudeus

‖ Iudei sive Saraceni et testamentum [illegible] [illegible]
adversus christianos in [illegible] causis [illegible] illi [illegible]
[illegible] testibus [illegible] [illegible] recipiendi esse censemus et
anathemate [illegible] ‖ [illegible] ‖ iudeos [illegible]
in hac parte [illegible] voluit [illegible] [illegible] subiace[illegible]
et [illegible] pro sola [illegible] sententia [illegible] ‖ [illegible] stat
in [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] ‖ [illegible] iudeos
[illegible] et [illegible] [illegible] constituit [illegible] ante
[illegible] natatur lxxxvi [illegible] pasche

Laus

‖ [illegible] in [illegible] et [illegible] laudat [illegible] adulatione
est [illegible] ad ‖ [illegible] [illegible] est non ad
[illegible] ad [illegible] [illegible] ‖ [illegible]
‖ Magnificum est laudari a laudato viro laude digno
‖ [illegible] ‖ laus non [illegible] laudantis blandientis [illegible]
[illegible] [illegible] sibi ipse [illegible] est ‖ [illegible]
[illegible] laudantes [illegible] ‖ [illegible]
[illegible] ‖ [illegible] laudat [illegible] ‖ [illegible]
‖ [illegible] non [illegible] in [illegible] ‖ [illegible]
laudamus [illegible] [illegible] fama tolli [illegible]
[illegible] ‖ [illegible] ‖ Magnus [illegible]
[illegible] est laus [illegible] illis [illegible] comparatur
[illegible] auctoris ‖ [illegible] ‖ Hic [illegible] morbi
ob [illegible] sensus [illegible] sentiunt [illegible] libidinosi

Laudacio ad affert exhortacionis sensum ipsis audientibus ex ardore spiritu animos stimulat

et auari laudis questus non sentiunt ... se ma
lis displicere laudare est ... ep° ... laud. vere amore
quod ab illis a quibus laudari et quos ipse laudat non
spatit # ... in ... pre laudem plurimi vitupa ... hoc
... ... lx ... tantum laudatur sanctis ipse more
est ut laudibus erubescat ... Vale ... sub ea
Religionis consecrata vitis ... nulla preparata laudatione ... // quia si multi accepta sunt ep ... suspiciis adiacere ... blandi non sperant uerum ... Oz quia vite ... inuentitum
... parte ... hortatur auditur cum laudata al(ter) studium
virtus crescit et ... gloria calcar ... affectus
alterius laudes moderate dicet laudo ... ab eo
si sapit ille refert ... in ... ...
... aspire ne mox ... aliena ... ...
... ... Nec tua laudabilis studia
prodas ... ... Cato ... collaudes ne
sint aliena ... ... in ... nostra
te ... ... laudare
... de ... ...
... ...
... ... et ...
fat ... laudis amor ... in ... ...
in imagine ... ... laudant
... ... debemus omnibus ... ut ...
laudis ... ...
... merita et in ... ... agi ut ...
... ... stimulat
posse ... quas ... laude audite ... si
... ... in ... ...
... aut uera laus ... ita falsa ...
Ennodius liberior ... laudare ... ... decipit
... ... adiuerat ... ...
... ... qui laudat Cato ... te ... laudat
... laudes esse memento ... alijs ... ...
... ... laudare ... ...
... ...
... ... laudatio
[illegible] ... ... dilecto filio
... ... laudis gloria ... ...
... ... ut laud... ... ... [illegible]

Frustra legis auxilium invocat qui committit in legem. Extra de [illegible] c. bone [illegible]. Ipsius tamen frustra. Sicut vero leges non dedignantur sacros canones imitari et ita et sacrorum statuta canonum principum constitutionibus adiuvantur. Di. x. [illegible]

Lex ius divinum in naturale et morale. Naturale continetur in lege et in evangelio quo quisque precipitur alii facere quod sibi vult fieri. Omnes autem leges aut divine aut humane sunt. Divine natura, humane moribus constant. Di. i. c. i et ii. Sub isto generali sed [illegible] aut est [illegible]. Di. c. iii. Lex est constitutio scripta. Di. c. lex. Consuetudo autem est ius quoddam moribus institutum quod pro lege suscipitur cum deficit lex. Et non differt si scriptura aut ratione consistat. Porro si ratione lex constat, lex erit omne iam quod ratione constiterit, dumtaxat quod religioni congruat, quod discipline conveniat, quod saluti proficiat. Vocatur autem consuetudo quia in communi est usu. Ius gentium est sedium occupatio, edificatio, munitio, bella, captivitates, servitutes etc. Ius militare est belli inferendi solemnitas, federis faciendi nexus, signo dati egressio in hostem vel pugne commissio etc. Ius publicum est in sacris et sacerdotibus et magistratibus. Ius Quiritum [illegible] in quo agitur de legitimis hereditatibus vel de curatelis vel tutelis etc. Lex est constitutio populi qua maiores natu simul cum plebibus sanxerunt. Plebiscita sunt que plebes tantum constituunt et vocata plebiscita ea quod ea plebs rogat. [illegible] constitutio vel edictum est quod rex vel imperator constituit vel edicit. Di. ii. [illegible] Regula [illegible] [illegible] Di. c. [illegible] [illegible] [illegible] aut [illegible] [illegible] permittit [illegible] vetat [illegible] aut vetat ut [illegible] nulli [illegible] celebrare liceat aut punit ut qui [illegible] capite plectatur. [illegible] pena [illegible] [illegible] ut [illegible]. Di. iiii. c. i. Facta autem est lex ut eius metu humana coerceatur audacia tutaque sit inter improbos innocentia et in ipsis improbis formidato supplicio refrenetur nocendi facultas.

Letitia habet in extraneis [illegible] c. 2 [illegible] in [illegible] contingentibus [illegible] non [illegible] mediocriter in accidentibus [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] c. 2 [illegible] [illegible] letificant [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] plurib[us]

Salmus t. e. tristis q. Eo. viciu confusio omni
in letitia quod in duplo estimare. Sed de s[illegible] te
Cassiod[illegible] dicit vite [illegible] eius q. [illegible] [illegible]
dissima est. [illegible] li. 2 c. 18. [illegible] est m[illegible]
tristes velle gaude et [illegible] [illegible] [illegible] dolorem
[illegible] [illegible] alienum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
letitia nos [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
tristem tristorem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
vatt [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] tunc [illegible] [illegible] fuit
tunc dolor omnis [illegible] q. [illegible] abest [illegible] [illegible]
[illegible] fuit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] vita [illegible] [illegible] [illegible] vita [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] leta [illegible] [illegible] vita [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] letior omnibus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] est apta [illegible] [illegible] letissima [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
letitia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] tunc [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] timoris et q[illegible]
letu videat [illegible] loquens [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
in lete [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nulla
[illegible] fortuna [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] letitiam
[illegible] nulla [illegible] [illegible] casibus letis q. sit vita nimia
et [illegible] [illegible] [illegible] nemo videre sit
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] est [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 16 [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
et [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] accidat [illegible] [illegible]

Consuetudo [illegible] lex est [illegible] que attendit [illegible] exemplu-
lis accedit 4 [illegible] l. i. [illegible] ti
civium leges patrie [illegible] subinde parte [illegible] hec [illegible]
[illegible] atque discordia [illegible]
[illegible] quo [illegible] 4 [illegible] l. [illegible] c. 2
[illegible] voce [illegible] inchoat [illegible]
[illegible] l. i. titulo capitulo dictum aut facta. Valerius
[illegible] leges [illegible]
[illegible] valencia [illegible] tela
[illegible] et [illegible] legibus
[illegible] et [illegible] ad [illegible]
[illegible] Ex [illegible] Nam=
[illegible] edidit

Valerius dicit leges fulminib(us) ... quas ... mandet ... ... residerit ...

Moyses gentis hebree [illegible] divinas leges sacris libris explicavit. Foroneus rex grecie primus leges iudiciaque constituit. Mercurius trismegistus primus leges egipciis tradidit. Solon primus leges atheniensibus dedit. Ligurgus primus lacedemoniis iura ex appollinis auctoritate confinxit. Numa pompilius qui romulo successit in regno primus leges romanis edidit. Deinde cum populus seditiosos magistratus ferre non posset decemviros legibus scribendis creavit qui leges ex libris solonis in latinum sermonem translatas xii tabulis exposuerunt [illegible]

Liber [illegible] l. [illegible] distat [illegible]
[illegible] leges [illegible] legis
[illegible] erat [illegible] libere [illegible]
[illegible] sanctius est [illegible] quod
[illegible] et [illegible] apud [illegible]
[illegible] consulatu [illegible]
[illegible] est [illegible] et [illegible]
consul. [illegible] est magistratus [illegible]
[illegible] est [illegible] quod [illegible]

Libertas Val. li. 6. c. 2. [illegible]
[illegible] imperatore [illegible]
[illegible] corpus in ea [illegible]
[illegible] fabellam [illegible] obsistebat [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] interrogabat [illegible] si posset in ipsa[m] pervenire
[illegible] ait si accepit [illegible] et ipse ascenderit
[illegible]
[illegible]
[illegible] ait videtur [illegible] adversarios [illegible]
[illegible] Tullius [illegible] libertatem
[illegible] qui nulla [illegible]
[illegible] est [illegible]
[illegible] libertatem vite [illegible]
[illegible]
[illegible] libertas [illegible] c. 12.
[illegible] liber [illegible]
iii [illegible]
Summa libertas est [illegible]
[illegible] liberalis esse [illegible]
[illegible] libertatem [illegible]
[illegible] libertatem [illegible]
[illegible] vivit ut vult [illegible]
[illegible] apud [illegible]
[illegible] longe [illegible]
[illegible] recepit [illegible]
[illegible]
[illegible] libertatem [illegible]
[illegible]
[illegible] fabella [illegible]
[illegible] est libere [illegible]
[illegible] bona [illegible]
[illegible] pro toto libertas [illegible]
[illegible]

Maxime gaudet officio suo vindici vi considerata atque principe qui legibus iussit non permittunt parere [illegible] atque colit id quod salutare magis [illegible] libenter ac libere [illegible] consilia [illegible] omnes quis [illegible] ab ipso proficiscuntur nec ulla res est quam plus apud ipsum valeat quam ipsius voluntas atque iudicium

Liberos Tullius li. [illegible] de oratore in summa [illegible] lingen
[illegible] li. 7 [illegible] [illegible] conveniet libido
[illegible] li. 9 de [illegible] vita libido appetit [illegible]
Tullius de senectute libido [illegible] et [illegible] adolescentia
appetit corpus tradit senectuti [illegible] in paradisus [illegible] a est libe
[illegible] Hieronymus 3 [illegible] 10. [illegible] li.
[illegible] [illegible] libido [illegible]

Licentia Cassiodorus li. 2 e. 13 Melius est [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] licentia [illegible] li. 4 e. 27 [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] licentia vide supra Iudaica

Littere [illegible] [illegible] insipienti [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] tuste [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sit in [illegible]
[illegible] [illegible] li. 3 e. 33 [illegible] est
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] li. 10 e. 3 [illegible] est [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] vel [illegible] sine voce

Libertas obligat ad [illegible] non potest [illegible]
sacerdotes si voluerint cum suo affine [illegible] ad va
[illegible] [illegible] [illegible] est [illegible] miserabili [illegible]
[illegible] **Loqui** [illegible] ne [illegible] loqui [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Loqui [illegible] sapientes et [illegible] in [illegible] philosophorum
Chilo lacedemonius unus ex septem sapientibus
[illegible] suam linguam et presertim in convivio [illegible] quod
lingua [illegible] intellectum [illegible]
[illegible] sapientibus [illegible] diligere [illegible] audire
loqui [illegible] in hoc [illegible] ut libentius audiat

quam loquacis amicus frequentius vite quam lingwa . De for(mula) vite
honestam sermonis esto retributam lingua loquax odium parit et
facit tibi litem Effrenem Effrena lingua surgunt bella
solent per linguas multi iam periere viri . Autor ad st(?)
salicij Copia verborum ubi non est copia sensus constat ornatu
multiplicare vias prevalet in lingua quam non est fortior
armis nullus in hac (pocto) vita plus meretur fit . Seneca in — hic incipe loqui aptune
exhortata duo tempora tempora loquendi vel quod prodesse nostri
vel quod necesse est facere . Tullius his etiam solis hominibus prestat silencio
tamen ceteris viris prestat silere quam dicere . Alanus in proverb(iis) Tanc
vocis et silencij tempora mentis . Tullius li(bro) de oratore
Ipse dicere nemo est non ineptus nisi cui est necesse . Cato
vobiscum lib. in . Seneca in prohemio . Tullius tamen quorum sepe
qua locis et temporibus aptare sermonem . Socrates Seneca
loqui debet qui vult urbanus esse nec sermo tacere
sed meditata proferat . Pamphilus vere tacere — nec verba superflua fundat
Nec verba superflua fundam (dictas) . Seneca de implacabili
vicium verba habent aptius si non moderamen habeant de
quo nec minus nec debet esse loquax . Papias hec
erat in ore sapiens sed verba repletat lolium et non
est totum sensus in ore tenus . Socrates in epistola Seneca — hic incipe loqui premeditate
Octavius est sagitta prius sincera plura cum lingua mente
protulit . Cassiodorus li. 12 . Loqui pertenda loqui
cum profunda prius sine tedio examine . Pamphilus vere
prius finem quam conspice velit ut nichil possit premedita
ta loqui . Socrates mente dum tenecat sicud putat
ipse loqui . Socrates in pac(?) . Dummodo planicum(?) nimie
sit est vi et male ducta frustrat semper . Autor
qui mittit verba prudenter ad dum quid recte dicere possit
vir sapiens stultus immeditata profert . Papias h(?) sapiens
delibitat antequam loquitur (loquitur) . Seneca cum lingua mente fari de
ligat premeditatam premeditata loqui bene quem sapienti
. Seneca(?) Intus cautas ita respice bene ut tamen
erratio te putet ille loqui . Scripta sua sumant que dat
pagina (?) verba putabunt dunc fuerit teste gerunt
Socrates in epistola t ij Esto quando non sermo rebus — hic incipe loqui plenarie

verbo vero facetus Est aut sermo salutare ornamentum sa
cerdos alloqui eos lepidis verbis ¶ Theofrastus dicebat
Litum esse assiduum in corpore effrenum que vero intempestivo ¶ Ecclesiastico
lxo Saliva liberat blandus sermo ¶ Ovidius libro de arte
Asperitas odium seva que bella movet ¶ Esopus fabula 28
Dulci pro dulci pro turpi turpia reddi Verba solent odium
lingua facit que parit ¶ Dicitur de imperatore vicerum Grata vir
lingua cum que placere solet Comparat que facta que si decipit non
desunt verba benigna Nam multos caros mellita lingua parit
¶ Bonus sic legis et vita cohereat in moribus lingue
Rich de vite imperatoris Parce sermo bonus gignit et gaudia
mentis Cordibus infundit suspiria que lenat sermo bonus iras
magis que facta parat / nil sermone bono ytique esse solet
Chylon dicebat non maledicendum esse vel pro aliis aut
dictis quibus quis tristetur ¶ Augustinus in vetia in salu
stio Sepe vidi quem offendere aures auditorum eos qui aliena
flagitia aperte dixerunt quam eos qui commiserunt ¶ Ysi
dorus Carnisipus / Infandorum criminatores hic faciunt
Sacerdos cum ne peccas est age eadem nam fiunt homini cri
mina ¶ Salomon Ne mala loquaris Seneca in proverbiis Animo
tuo loquaris malum sed cogites ¶ Iheronimus li ix Epistola 8 verbum
videns bonum corruptas ibi quo mores arcta destitui sse
nec erit dubium quod moribus Turpia ne dixeris pau
latim enim pudor per verba dedisatur ¶ Aristoteles 4 polit
ic ubi Sed dicere de facili turpiter turpia fiat et ipse face
re ¶ Auctor de fide virtute Sepius turpibus abstinendum Turpia
loquia eorum imprudentiam ostendunt ¶ Auctor Aristoteles ibi Nolo
viro dicatur verba turpia amat ¶ Iuvenalis Hoc sine ti
tulo Ad vitam id non sit turpia sermo verba quia marito / nec
quicquid turpe audiat illa mat ¶ Pharetra Quia
turpiloquium turpia verba loqui ¶ Ad Corinthios / Corrumpunt bonos
mores corrumpunt colloquia mala ¶ Rich de vite de
verbis / Sermo quos prouinc Raro accendit ad iram / letitiam tradit
in ventra magis movet / Amaro dolore bonos sermo corrumpit
inimicus Solvit autem sanctum arma Contra prelia / Discordiam
facit concordiam frangit Pax ignavit Sermo nam malus que mala facta
movet

Hic nota non loqui mala de aliis aut turpia verba

ly ly 64

Luctus | Tullius de senectute | Non est lugenda mors quam immortalitas consequitur | Sen. ep. 63 | Tunc aut ferat hos qui negligentissime amicos habeant miserrime lugent quam amant quempiam nisi perdiderint Ideo tunc effusius maerent quia verentur ne dubium sit an amaverint sera quam indicia affectus sui quaerunt | Galterus in alex. Orentibus ad lacrimas accessit amor | Catho | Femina dum plorat hamum parat labant | Ovidius de fed. | flent oculis cum dicis saepe

Ludus | Ovidius de vetula | Cantibus avium patria me relevabam solos devitans deruas quibus allicuntur ... de nulli de quo sunt omnia miror cum vide in libro pro certa nec pro... explicabit ... orationis in sermonibus Ped. in amato quaeramque semina ludo | Alanus in problemate ... dicat talorum casibus ... Alanus providet ne nimis ... | Cato Interpone ... ludi semper ... ludus parit ... iram subito | Evagrius optimus est ludus cum virgine ludere ludus alter nudus

Lingwa / Presens q mors et vita est in manibus lingwe Pro xxx
secundo in glosa vocatus palos / Scilicet / vnus venit aliud lingwa
tripartita ptr pda dicit Crux esse scelus et precipuas lingwas et dicit
Crux sunt lingwe sacre scilicet hebraica greca et latina q toto orbe
expcellunt Greca aut lingwa int alias gentium clarior habetur
Est etiam latina et omnibus lingwis potencior

Luctus ¶ Ecci sap homo tacens mutus quia res amittit
suos ¶ Sen Ep placeat homini quicquid deo placet qui
dum dixit falsa sunt non senties quod abstrusisse ne affligi
sapiens debet amicorum amissione non amicorum Ep cum
amicum fert illorum mortem quos sunt expectat ¶ dicit vide
ne sicci sint oculi amico amisso nec fluant ne plorandum
agamus ut iocunda nobis fiat amicorum recordacio amissorum
quando Michi amicorum defunctorum cogitacio dulcis ac blanda
est habui enim illos tamquam amissurus amisi tamquam habeam
Idem de Remedys forte Stultus est qui deflet mortem
mortalium nichil hoc nomine aut miserius ¶ Sen l.
c. 8 Nulli nisi audituro dicendum est ¶ Charitibus
Saturnalibus in phenicis Exposicionem video in sapientis
nota per se ¶ Cassi l. 2. Ep 29 Semper cum est de
Iustina collegium cum patribus ¶ Ovidius l. 3 Raro in mali
alienidas si cautes plurimi amicos Aulus contra vide

Vide Lucru ¶ Ecconomia philosophi de inquis [illegible] indigenti quod
faciens homo lucrat lucrans ait ars lucri viri de
c vol Indigere amplius est lucrum ¶ iij re c 16 Seneca Ep
unt lucro ¶ publ de quibus dissidat tamen fit lucrando
honor ¶ Aug in adeptis perandis negligere lucro in mayori
lucrum est ¶ Cassi l vo c 3 Sufficiens est commodum fida negle
gisse lucrum patrie ¶ l 9 c iii Honesta sit lucra et que nemo
leditur ¶ Ep v 18 hi possumus vere dici lucrando quod hostat dampna
iudicia nam pura ¶ l xxi c xxii Velut quod cupidum est
est Dominum velle sibi de quo quis nocendi ¶ Macrobius
Summa Est id turpe lucrum quod decora honestatis afferre solet
Dampnum enim est plura lucrari

Ludus Cicero usque in requies et ludus in vita esse necessarius l. ii
c. ¶ Frequenter assimilatur ludus ¶ Sen de fin vite Christiani inter
serias iocans tropicos et sine detrimento dignitatis et Veneris ¶
Valerius l viij c vnj scipio et lelius Scevola optime pila
lusisse tradi [illegible] quod Sicilicum suum forensibus rebus
exercitis fatigatum cursus ferre solebat ¶ Sor Cum sua parens sat vel sapiens
obscurata fuit in parcium acrimonie cum ibi fuit lud solvit
fabulis ludendis ab altripiade reprehensus est ¶ Aristoteles ultimo

pollicis labsadus indiget requie ludus aut [illegible] ¶ Tullius
li. j° officiorum Neque ita comparati sumus a natura ut ad ludum et iocum
facti videamur sed ad severitatem potius et ad studia quedam
maiora [Ibi pre] pueros non sic licentiam damus ludendi sed eam ad
honestas actiones compellimus ut in ipso ioco aliquid probi ingenii
[Contra ludos] lumen eluceat ¶ Katho/Aleam fuge ira perdit ludi ¶ Virgilius [ludi alea fugiendi]
Alea fortune sortis est ¶ Oracius [illegible] [illegible] barchi tapi
llos et meretrices infamia [illegible] omnes [illegible] Sic tapillos
ludi vitae [illegible] nulla [illegible] inde [illegible] fuisse
per que tua perdere passus ¶ [illegible] [illegible]
passus passer [illegible] ¶ [illegible] in proverbiis [illegible]
via [illegible] et [illegible] alia [illegible]

Luxuria

Aristoteles [illegible] parte problematum probabile [illegible]
[illegible] luxuriosi magis sunt ¶ [illegible] [illegible] cauta et [illegible]
et ab [illegible] fit ¶ Lactantius [illegible] vita [illegible] libido [illegible]
in [illegible] ¶ Fulgentius [illegible] fabula [illegible] libido [illegible]
[illegible] fuit [illegible] tanta surgit maior ¶ [illegible]
in Eunucho Sine Cerere et Bacho friget Venus ¶ Ovidius
[illegible] de arte [illegible] gaudet [illegible] alta [illegible]
[illegible] blanda [illegible] arte [illegible] ¶ [illegible]
[illegible] adult [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] adhinit [illegible] alitur
luxuriosus [illegible] pariunt [illegible] nisi [illegible] [ubi] [i. ultra modum]
ut [illegible] multa mero [illegible] [illegible] [ultro]
[illegible] ¶ [illegible] venerem [illegible] ergo cito [illegible]
[illegible] ¶ [illegible] [illegible] fugit [illegible] modo [illegible]
[illegible] violenta cupidinis arma [illegible] surget [illegible]
[illegible] luxus [illegible] et [fame] [illegible] hostis amor ¶ [illegible]
[illegible] [illegible] mentem pulcra puella viri [illegible]
[illegible] audita et tacta amans [illegible]
[Hic maxime luxurie [illegible]] ¶ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et
¶ [illegible] multa [illegible] libido ¶ [illegible]
[illegible] nunquam fuit [illegible] libido ¶ Seneca [illegible]
[illegible] tam [illegible] luxuria est ¶ [illegible]
in [illegible] vincit [illegible] libido ¶ Fulgentius [illegible]
fabula [illegible] qui [illegible] amat ¶ Ovidius
[illegible] cum [illegible] amorem ¶ in [illegible]
[illegible] non videat [illegible] amans ¶ [illegible]

amor est quod cum temeraria dicor ¶ Prosp[er] [illegible]
[illegible] quod dulci pace salutat que [illegible] vera [illegible]
[illegible] dulce [illegible] dulcitatem [illegible] amara [illegible]
[illegible] salem [illegible] amari dementat [illegible]
[illegible] amor [illegible] dampnosa [illegible] [illegible]
[illegible] malli [illegible] rapit ¶ [illegible]
Veneris [illegible] cupido voluptas [illegible]
[illegible] ¶ [illegible] non facile [illegible] visa [illegible]
[illegible] sulphura [illegible] [illegible]
[illegible] ignis est ¶ Claudian[us] [illegible]
Dulce malum [illegible] carnis arbitrium [illegible]
[illegible] Membra que [illegible] effeminat [illegible]
[illegible] Nulla [illegible]
[illegible] ¶ [illegible]
[illegible] vita [illegible]
[illegible] fugiendo [illegible] [illegible]
[illegible] fugit ¶ [illegible] Subtrahe ligna [illegible]
[illegible] flammam [illegible]
[illegible]
[illegible] pallet [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible]

hic incipe [illegible] libido
[illegible] fulmine [illegible]
[illegible] velati [illegible]

Magister

¶ [illegible] [illegible]
[illegible] magistri non recipit [illegible]
¶ [illegible] [illegible] ¶ [illegible]
[illegible] ¶ [illegible]
[illegible] magistri [illegible] vide ibi et [illegible]
[illegible] vide [illegible]

Magnitudo

¶ [illegible] magna [illegible]
[illegible] magnitudo [illegible] ¶ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] magnum [illegible] videtur
[illegible] vide in pulchritudo

cum base sua illum mictit / hoc tamen laborantis (?) et tueri quin magis esse quod est, sed adiciam illa que ad certum est ... vel vera estimacionem hominis ... patrimonium, ponat honores, et alia ... mediati corpus ... ipsius ... cum intima ... sit, utrumque alico an suo ... sit

Maledicere

Seneca libro ... Terrarum ... cuncta sunt imperatori comicia et ad honesta ... tenuerit est ipse contemptus. Quia libro ... Elegit denique quo veniret ... esse ... imperatori ... ipsi ... sonent. Vel ... malis vocibus. ... Consuetudo est est iniurias atque offensas ... despice / ... loco ... ac more ... mala ferre ... contumelias non respondeas. ... silenti ... tacendo cito ... blandimento ... dissolve. Vince ... leuitate, vince maliciam bonitate. Ovidius in libro ... Di tibi dent nullosque lares inopemque senectam Et longas ... Terra tibi fruges, amnis tibi deneget undas, Afflatus ventus neget et aura suos. Nec tibi sol calidus, nec sit tibi lucida Phebe, Destituant oculos sidera clara tuos. Nec se Vulcanus nec se tibi prebeat aer, Nec tibi det tellus nec tibi pontus iter. Exul inops erres alienaque limina lustres, Exiguumque petas ore tremente cibum. Nec corpus querulo nec mens vacet egra dolore, Noxque die gravior sit tibi, nocte dies. Sisque miser semper nec sis miserabilis ulli, Gaudeat adversis femina virque tuis. Accedat lacrimis odium, dignusque puteris ... Idem ... Causaque non desit, desit tibi copia mortis, Optatam fugiat vita coacta necem. ... Cum mala tot tuleris plurima, plura feras ... de ... maledicit ... vide et in ... se ...

Malitia Tulius iiii Tusc. quod malitia est voluptas
ex malo sine alterius emolumento ¶ Boe. iiii de con-
sol. Infeliciores necesse est esse malos cum cupita per-
fecerint quam si abesse posse non puto nam si miserum est
voluisse prava potuisse miserius ¶ Ibidem iiii Si miseri
a viciosis fiat (facit) miseriores fit necesse diuturnos namque
infelicissimos iudicarem si non eorum maliciam eterna mors
finiret ¶ Nullo est malicius homini indulgere dum eadem semper plus [illegible]

Mansuetudo iiii Ethicorum mansuetus non est pu-
nitivus sed magis condonativus ¶ [illegible] mansueti
est non penitus neque contendere ¶ Architrenius (?) insita pectori
absolvit et excipit amicum mansuetudo naturam

Maturitas Apuleius in prologo de deo socratis [illegible]
[illegible] ut esse eam festinata et excogitata [illegible]
[illegible] quod habet [illegible] laude diligentie [illegible]
festinantie ¶ Macrobius [illegible] Saturnalium Divus augustus
duobus libris [illegible] manente ut ad rem agendam [illegible]
assistit industrie celeritas et tarditas diligentie
ex quibus duobus contrariis fit maturitas ¶ Statius in
Thebaide l. iii Nulla festinatio (fracta?) promitte calenti da
spacium tenuemque moram male cuncta ministrat impetus
¶ Ovidius l. i de arte est mora tuta brevis lentescunt tempore
cure vanescit quam absens et novus intrat amor [illegible]
mora non tuta est tutius in malis remedium utile et admisso
[illegible] [illegible] ¶ Idem l. iii Fastorum differ habent parve
commoda magna more ¶ In epistolis [illegible] nimium properas et
adhuc tua messis in herba est ¶ [illegible] [illegible] est
fundare dampnosum non [illegible] actio [illegible]
Sallustius volo consilio sequitur prima malorum quam consilio
[illegible] sunt festinatio et ira ¶ Varro in [illegible] ex-
perientie [illegible] est quod difficilimum est [illegible]
¶ Ex proverbiis [illegible] celeritas in desiderio mora est

Tolling est gtior multis actio bonis ¶ Symacus Fin re
apta piget esse prolixum in tedium aut rebus multum
valet laucior diligens Seneca omnis affectio impatiens
est et iniste et ultime tarditatis

Medicina

Cassi lib ep 19 Inter utilissimas ar
tes quas ad sustentandam humane fragilitatis indigentiam
divina tribuerunt nulla videtur prestare simile[s] adequi[s]
ut auxilium medicina conferre[t] ipsa enim morbo p
iclitantibus materna gratia assistit ipsa contra dolores pro
nostra imbecillitate consurgit et ibi nos nititur suble
vare ubi nulle divitie nec potest dignitas subvenire
¶ Ovidius de re principiis obsta sero medicina paratur cum mala — longas ... valuere moras
¶ Anthigilandias Nam medicina silet ubi morbi causa longevit
¶ Ovidius in [illegible] Non est in medico semper relevetur ut eger
¶ Alanus in [illegible] Quid prodest medico plagas sanasse du
centas Si manet extrema quia vulneratur homo
¶ Ovidius tempus est in que ledunt ocius festinas demere si quid
est animo differs curandi tempus in annum ¶ Bru
nellus Dicimur a populo medici sed non solo sed deus
est medicus nomine re quoque filii ¶ Lucretius Accede ad
medicum protinus eger eris ¶ Tullius plus medetur est te
durius inde utque nigra dolcas [illegible] medela facit ¶
Non est sanus necessarius medicus sed male habentibus Luce 5
et Math 9 Mar 2 et 5 et 11 multi ¶ Thandra medicum pro
merito tenet ... eccl 38 Et medicum hic
est ... valere ... quod non sancti in gloria a
... et fidei ... in duabus ... Non
in medico ... ad ... in gloria ... medica
... in gloria ... effectus

Contra medicos vide pre... terra ... in vie ... ... et ... solo ... fama facit

Mediocritas

in politicorum c q In fortuitorum est
possessio omnium facillima omnium racioni obedire Superpul
crum aut super forte aut super ingenium aut super divitias aut via
libus super extremum aut sed debile aut sed valde vile difficile est
racioni sequi ¶ Oratius primo sermonum Est modus in rebus sunt certi
denique fines Quos ultra citraque nequit consistere
Rectum vide in principio

Medium Arist. lib. 2 ethi. Omnis sciencia sup[er]
habundanciam et defectum fugit medium at[tendit]
querit. Solius medii est conveniencia ... quod est super habu-
dancia et defectus virtus autem medietas est. In omnibus me-
dietas est laudanda extrema autem non recta nec laudabilia
sed vituperabilia sunt. Arist. 1 ... vix quoque medium accipere
difficile est. Arist. politicorum. Quod medie optimum est et quod
medium quae media optima sunt ... est quod medium
semper. Sen. ... in Herculi etheo. Quicquid medium defugit
iter stabili nunquam ... Ovidius methamor. ... Me-
dio tutissimus ibis. Macrobius. Maior enim medii gra-
tiis ... Prosper. Medium tenere ... — de fetonte

Meditacio

Memoria Plato in Thimeo circa principium. Certum illud
... puericie tenaciorem esse fere memoriam
que ... quia forte in illa ... aetate ... cognicionis
... insignis mentibus cognita. Arist. de memoria
et reminiscencia. Meditaciones memoriam preservant in reminiscendo.
Hoc autem nil est aliud quam speculari ... sicut ymagi-
nem et non sicut per se. Quint. inst. ... Reminiscibiliora ...
ordinacionem habent quae intelligencie intelligimus velociusque reminiscimur.
8 ... de animalibus. Memorator est ... Arist. 3 rethoricorum.
Et omnes memorantur ... magis quam ...
... quod mensurant. Tullius 3 rethoricorum. Si quas ...
res videmus parvas usitatas cottidianas eas meminisse
non solemus ... nulla autem nova aut admirabilis re
commovetur animus. Aut si quid videmus ... egregie
turpe aut honestum inauditum magnum incredibile ridiculum
id diu meminisse consuevimus. Usitate res facile memoria
delabuntur insignes et nove diucius manent in animo. Arist. 2
de na. deorum. Nichil est difficilius quam a consuetudine
oculorum aciem mentis abducere. Sen. ep. 1 ... — Incipe ad meditacionem
plus prodesse si pauca precepta sapiencie teneas si illa in
promptu et in usu tibi sint quam si multa quidem didiceris sed illa
non habeas ad manum. Fragilis est memoria et rerum
turbe non sufficit. Sen. ... declam. ...

querenti non comparuerit aliud agenti presto est. Ysidorus li. 7. ethimologiarum
Turpe est seni aut conspiciendi senectute et comitatus
sepe aliud est meminisse aliud scire. Macrobius in pro
hemio Saturnaliorum Disiuncta melius sciuntur in animo.
Cassiodorus li. 1 c. 29. memoria mea et si capax retinet
verba commutat. Hugo in Didascalicon li. 3o. Memoria labilis
est et brevitate gaudet / et si in multa dividitur fit
minor in singulis. Idem in compendio philosophie. In omni
doctrina breve aliquid et certum debemus colligere ut ipsum
in alta sede mentis recondamus. Seneca ij de cla
Memoria est res ex omnibus rebus delicata et fragilis
in quam primo senectus incurrit. Tullius / de senectute Nec
vero quemquam senem audivi oblitum quo loco thesaurum
obruisset omnia que curant meminerunt. Quintilianus
li. 11o de oratoris institutione. Ingenii signum precipuum est
memoria cuius duplex est virtus percipere facile et fideliter retinere
O quicquid omnium horum memoriam et penitus nullo pacto
magis divinitati est attribuendum quam humanitati [mortalitati]. Bernardus
Cellula que memorie est cella deliciarum et Vide ibi.
Oracius dicit cum ricius meminit quam liberum aliud
Ad quid dividet quam quod volet et veneratur
Pictagoras pluribus intentus minor est ad singula sensus.
Tullius de oratore. Memoria est thesaurus om-
nium rerum qui nisi custos inventis excogitatis que rebus ad
hibeatur omnia etiam si preclara fuerint in oratore fore
peritura. Amen

Mens. Quintilianus de oratoris institutione li. 2o pulcerrimi
operis studio mens nisi omnibus viciis liberata careat
primum quia in eodem pectore nullum est turpium honestorum
que consorcium et cogitare optima simul et deterrima non
magis unius animi est quam eiusdem hominis malum esse
et bonum. Nichil est tam occupatum tam multiforme
tam variis affectibus concisum et laniatum quam mala
mens. Nam cum insidiatur spe cura et labore distringitur

Mentiri [illegible] est ibi [illegible] culpa tunc [illegible] culpa [illegible]
[illegible] de [illegible] [illegible] [illegible]

etiam cum sceleris compos fuit sollicitudine penarum
[illegible] torquetur ¶ [illegible] po. de [illegible] met. [illegible]
nubibus atris condita nullum [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ¶ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] mentis tua [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ingenio [illegible] tibi [illegible] [illegible] ¶ [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] est [illegible] [illegible] platonici [illegible] [illegible] phos
mens tua semper fuit ¶ [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] est [illegible] [illegible] [illegible] polit

Mentes ¶ Cass. [illegible] [illegible] [illegible]
est ut [illegible] [illegible] labor [illegible]
et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] augmenta ¶ [illegible] [illegible] labor [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]

Minari [illegible] [illegible] [illegible] esse [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] est ¶ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
offendit ¶ Cass. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] pena [illegible] ¶ [illegible] [illegible] [illegible]
at [illegible] [illegible] [illegible] ¶ [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dissimulatio
[illegible] [illegible] [illegible]

Mendacium [illegible] nil [illegible] [illegible] ¶ [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] est ¶ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ¶ [illegible] [illegible] [illegible] ¶ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ¶ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] mendacia [illegible] [illegible] [illegible] ¶ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] mendacia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] Nolo velle mentiri [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
mendacium [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] est et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] mendacii [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] mendacium [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] mendacium [illegible] [illegible] [illegible] mendacium [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] mendacium [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] mendacium
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] mendacium [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] mendacium [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] mendacium [illegible] [illegible] [illegible] est
mendacium et homicidium [illegible] [illegible] [illegible] esse [illegible] mendacium
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] mendacium
[illegible] [illegible] [illegible] mendacium [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] mediatio non efficiet [illegible] x x [illegible] ad [illegible] mediatio
[illegible] [illegible] est et [illegible] tergo et interiora [illegible] videt et
[illegible] in [illegible]

Mirabile Seneca l. 6 de q[uestionibus] nat[uralibus] Ita compositi sumus ut [illegible] quottidiana [illegible] admiratione [illegible] que [illegible] minimarum [illegible] [illegible]

Misericordia Tullius in oratione pro Ligario Nulla de virtutibus tuis plurimis nec admirabilior nec gratior misericordia est. Homines enim ad deos nulla re propius accedunt quam salutem hominibus dando. Nihil habet nec fortuna tua maius quam ut possis, nec natura melius quam ut velis servare quam plurimos. Cassiodorus l. [illegible] volo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Electra [illegible] [illegible] alii [illegible] Aristoteles 2 rethoricorum c. 6 [illegible] misericordia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Seneca l. [illegible] [illegible] Tullius [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] Seneca l. 6 de [illegible] [illegible] [illegible] Valerius [illegible] l. 7 [illegible] laudabile est [illegible] [illegible] [illegible]

fabula [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

hic incipe misericordia [illegible] est compassio [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Moderatio Cassiodorus l. 1 epistola 27 [illegible] vindicta [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] paulatim [illegible] [illegible] [illegible]

Morbus. Quidi[illegible] in [illegible] oppone [illegible] sunt subiecti [illegible] ubi [illegible] est [illegible] incipiens in [illegible] agens. cf [illegible] nascentes [illegible] pelle morbos. [illegible] tardam [illegible] et [illegible] cf [illegible] Mille [illegible] mille [illegible] morbos [illegible] aut [illegible] de [illegible] Cogunt [illegible] multas [illegible] [illegible] quam [illegible] cf [illegible] constituen[illegible] [illegible] emergunt [illegible] indigent [illegible] etate [illegible] [illegible] est adhibend[illegible] [illegible] morbus [illegible] de [illegible] et [illegible] plures [illegible]

Modestia Tulius l. 3 [illegible] c. 2. Modestia est [illegible] cf [illegible] Modestia est [illegible] que [illegible] loco suo collocanda [illegible] domus [illegible] est [illegible] corporis adhibenda est [illegible] cf [illegible] sine [illegible] sine [illegible] sine [illegible] sine [illegible] modestia [illegible] sine [illegible] [illegible] Cass[iodorus] [illegible] iiij [illegible]

// [illegible] sine [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] facile [illegible] //

Modus Cass[iodorus] l. 1 c. 18. Modus [illegible] laudandus [illegible] cf l. 9 c. 27 [illegible] est [illegible] cf [illegible] [illegible] quod ultra [illegible] cf [illegible] cf [illegible] cf [illegible] modus est adhibendus [illegible] cf [illegible] modus est in rebus habendus [illegible]

[illegible]

Monachus cf [illegible] pastor [illegible] flagellis. [illegible] ut [illegible] fabula [illegible] et [illegible] et [illegible] et subiit [illegible] et [illegible] [illegible] tradit [illegible]

[illegible] ... diligit ... / [illegible] ... afferendi qui ... [illegible]
et ... [illegible] ... ad ... xvi ... [illegible]
... [illegible] ... sic ... vita, ita ... [illegible]
... [illegible] ... et ... quia ... [illegible]
... [illegible] ... Moneo ... [illegible]
... [illegible] ... et ... [illegible]
et ... [illegible]

Mora / Tullius l. 6 philippicarum: Ex pertractu quidem ... afferat languorem ... quod ... [illegible] Affectus qui sustinet moram. [illegible] Celeritas in ... omnis ... odiosa est ... [illegible] ... sapientem facit. Idem ... in epistola: Quod ubi quaerit ventus ... [illegible] moras. Cassiodorus l. ... lesionis genus est postulata tardare ... in pessimis existimare ... quod ingrata ... suspensa ... [illegible]. Ovidius l. epistolarum 18: Longa mora est nobis omnis quae gaudia differt. Idem ... [illegible]: Nam mora dat vires, teneras mora percoquit uvas et validas segetes quod fuit herba facit. Tempus ut extentis tumeat facit uva racemis. Tempus et in canas semen producit aristas, et ne sint tristia poma sapore cavet. Hoc tenuat dentem terram [illegible] findentis aratri; hoc rigidas silices, hoc adamanta terit; hoc etiam saevas paulatim mitigat iras; hoc minuit lacrimas maestaque corda levat. Cuncta potest igitur tacito pede lapsa vetustas. Lucanus l. ... Tolle moras, semper nocuit differre paratis. ... [illegible] ... Seneca epistola 66: Gratior est fructus quem spes produxit ... Ovidius l. 1 de arte: Tempore difficiles veniunt ad aratra iuvenci, tempore lenta pati frena docentur equi. Ferreus assiduo consumitur anulus usu, [illegible] ... Quid magis est saxo durum, quid mollius unda? Dura tamen molli saxa cavantur aqua. ... [illegible] paulatim ... Ovidius de remedio: ... [illegible] ... Principiis obsta: sero medicina paratur, cum mala per longas convaluere moras. Sed propera nec te venturas differ in horas: qui non est hodie, cras minus aptus erit. ... [illegible] ... dilatio longe dampna tulisse.

Mores Tullius i. de off. Nulla est ac [illegible] et copulatis
amore similitudo bonorum in quibus sunt eadem studia. eadem vo-
luntates in hiis fit ut eque quis altero delectetur ut se ipso. ut d(icit) Seneca
l. de moribus. Educacio et disciplina mores faciunt. Sap(iens)
[illegible] quod didicit. Seneca e. l. i. opus est aliquo ad quem mores
corrigant nisi ad regulam [illegible] cum [illegible]. Varro
in suis [illegible] est in senectute puerilitas. [illegible]
in pueris [illegible] mores [illegible]. Sapiens in ipsa [illegible]
[illegible] accipiunt et [illegible]. Boecius in [illegible] ^ Et ego [illegible] hoc quod nunquam deterrat dicens nullius nisi mali pietas nullius fuisset inhabitas doles fieri [illegible]
[illegible] mores sua [illegible] lugerit. 12. [illegible] cum [illegible]
bonitas est [illegible] malis [illegible] et [illegible] est [illegible]
[illegible] 20 ethicorum xxvi. Inuenies cum [illegible] mores [illegible]
[illegible] quia non [illegible] in [illegible] civitatis [illegible]. i. de
moribus [illegible]. Aristoteles ethicorum c. l. [illegible] quod delectabilia Hic incipe dignitate mor
[illegible] quia [illegible]. Politicorum c. 7. [illegible]
[illegible] delectabile [illegible] altera [illegible]. Ovidius i. de arte. [illegible]
[illegible] mores et moribus [illegible]. Ovidius d(e) [illegible]
[illegible] hominis [illegible] et [illegible]. [illegible] Hic incipe [illegible] ad [illegible] mor
[illegible] mores est. Oracius [illegible] tacio mor
[illegible]. Maximus. [illegible]
Ovidius i. de arte. [illegible] mille [illegible] mille [illegible] [illegible] hic [illegible]
[illegible] viribus illa. Convenit [illegible] alter [illegible] bonis [illegible]
[illegible] mores tot [illegible] in orbe [illegible] mille
hominum [illegible] et rerum [illegible]. [illegible]
captus erit [illegible] nec voto [illegible]. Seneca
in carmine pastorali [illegible] et [illegible]
[illegible] alter [illegible] alter [illegible]
alias [illegible] est [illegible]. Alexander libro [illegible] auferre [illegible] ut [illegible]
[illegible] afferre [illegible]. [illegible] mores copia [illegible]. [illegible]
[illegible] Non [illegible] cum [illegible] moribus [illegible]
[illegible] est [illegible] moribus [illegible] Se-
neca l. [illegible] mores [illegible] et sua [illegible]. [illegible]
[illegible] vivito more. Si [illegible] alibi vivito ut in
[illegible] mores [illegible] mores. [illegible]
[illegible] Non [illegible] redimit mores [illegible] lingua malos. [illegible]
[illegible] moribus. Aristoteles 8 ethicorum [illegible] hic incipe [illegible]
est [illegible] et opera [illegible]. [illegible] 10 [illegible]
[illegible] opera [illegible]. [illegible] ethicorum [illegible]
[illegible]. Tullius 2. [illegible] ymago animi est
[illegible] ymago [illegible] animi
[illegible] [illegible] effecte. [illegible]

Cass° 4°

Quo dispar moribus vir sit mulieri ¶ [illegible] pandit animus
puella ¶ Eccl. 6 cap. Corporis vanitate gestibus patet Ira
cundiam in furore declarat. Subdolus tremit [illegible] amat affectu
lenis intestancia prodit amarus [illegible] allicit [illegible]
[illegible] complena ¶ Eccl. c. 16 Solliciti [illegible]
et velut [illegible] prodit [illegible] ¶ R. 12 Sicut [illegible]
pdunt. [illegible] obscurum [illegible] apparuit in sua fronte [illegible]
[illegible] qualis cum habitaculum corporis
. Ad Balthezar. Exterior [illegible] manifeste [illegible] ¶ Indicans [illegible]
[illegible] ¶ Galen. [illegible] turbat [illegible]
[illegible] ¶ Sen. l. 14 c. 8 [illegible]
¶ [illegible] in theatrum. [illegible] signat [illegible] ¶
Sen. in [illegible] in [illegible] [illegible] mentis sa
[illegible] revelant. [illegible] sunt inter [illegible]
[illegible] ¶ Pamphilus vir [illegible] amor [illegible]
[illegible] maxime [illegible] ¶
[illegible] ¶ Mathias [illegible] in pace [illegible]
[illegible] contraria [illegible]
[illegible] dolore [illegible]
[illegible] notas ¶ Bamfre. formido pallet. rubet ira. [illegible]
[illegible] ¶ Bernardus [illegible] testa [illegible]
[illegible] Vide // De [illegible] et [illegible]

Mulier / Sen. d' rem. fortu. c. [illegible] [illegible] mobile [illegible]
femina re voluntas [illegible] vage ¶ [illegible] in [illegible]
[illegible] in [illegible] femine [illegible] amor ¶ Indicans ad [illegible]
[illegible] amor l. 3 [illegible] animus [illegible] et [illegible]
[illegible] ¶ [illegible] l. [illegible] uxoris [illegible] est [illegible]
Astucia [illegible] in [illegible] [illegible]
[illegible] ¶ Juvenalis l. 2. [illegible] audacius
[illegible] atque [illegible] crimine [illegible] ¶ Ja
[illegible] Non [illegible] mulier [illegible] vincat
[illegible] et [illegible] est. [illegible]
[illegible] femina [illegible] masculina [illegible]
[illegible] leonis [illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible] femina [illegible] femina nulla bona
[illegible] bona [illegible] mala [illegible]
[illegible] ¶ Arestes de [illegible] l. 8. c. 1 femina [illegible]
[illegible] ad [illegible] et ad [illegible] et [illegible]
[illegible] et est magis [illegible] et [illegible] et [illegible]

// [illegible] // [illegible]

// [illegible] ad [illegible] [illegible] est [illegible]

et rixosa, et negaciones emerunt [?] est in femina quam in viro
et [illegible] prius et firmior, et mendax magis quam vir est. Alius fragilitate
verecunda et faciliter decipitur corpus mulieris est mollior et ideo
frigiditate coagulari aliquid fortius movetur in malis et ipsorum
[illegible] [illegible] et [illegible] est super [illegible] est [illegible] et [illegible]

Secundum philosophum. Mulier est hominis confusio, insaciabilis
bestia, continua sollicitudo, indefficiens [illegible] viri, [illegible]
naufragium, humanum mancipium. Ex libro Sapientie. Mulier
perversa est templum edificatum super cloacam. Tullius 1°
rethorice c. 12. Mulier regens amare est. Mulier [illegible]
[illegible] audacia. Tullius c. 2. Cognoscat michi quod
toto fiat in orbe [illegible] vidit famam [illegible] quam illa [illegible]
tos. Ex [illegible] ad [illegible]. Ovidius 2 [illegible] [illegible]
[illegible] hominem [illegible] [illegible]. Alanus in parabolis. Non est
[illegible] in speculo [illegible] speculum [illegible] [illegible] et non est
in mulier fides. In comedia de Chasonula [illegible]
vel [illegible]. Non [illegible] absque [illegible] non [illegible] absque [illegible]
villus erit, nec fel absque [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] sexus femineus nec erit femina casta. Crisostomus
Est aurum pulcre si femina pulcrior auro. Simplicior
femina prudenti viro. [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ablactet [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nisi qui [illegible] a
lacte. [illegible] allega[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
fecit [illegible] si quis [illegible] ad [illegible] mulierum [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] vir non placet [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] reddat sed [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] apparet. Ecclesiastici. Nequam
mulieris [illegible] inmutat faciem eius xxv. [illegible] [illegible] [illegible] mulierem [illegible]
ad latus eius [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] mulieris non [illegible] eo
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
mulier [illegible] et [illegible] [illegible] xxi [illegible] [illegible] [illegible] mulieris
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Ecclesiastici. Mulier [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] vi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] in [illegible] [illegible]. Sicut sol oriens mundo in altissimis sic mulieris
bone species in ornamentum. Lucerna splendens super
candelabrum et species faciei super etatem stabilem. Columne aureae
argenteae super bases argenteas [illegible] pedes [illegible] super plantas stabilis mulieris.
Fundamenta eterna super petram solidam et mandata Dei in corde mulieris
sancte eccli xxvi. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] xxv

intrusionem [illegible] [illegible]

Multa et pauca

Aristoteles 8 ethicorum amicitia non contingit quod neque amare multos sicut ... perfectis
possibile est .i. multi similiter videntur quia ... sed ... pauci vero ...
¶ Cato 8 ... ad ... optime persuasum ... nisi
facile est vincere ... multa ¶ ... c. 3 difficile fortis ... complere
sed legem legi ... civitate que multorum ... non ... ordo ...
... per ... ordinem ¶ Tullius rethorice ... l ... civitas
... maior populus tanto magis est ... ¶ Seneca ...
... est ... multis magis ... potius fieri ¶ ...
... vita ... Augustinus ... ¶ Sallustius in ...
in magna civitate multa ... ¶ Valerius ...
... varie ... data ... plena potest
... pauce ... fuit ¶ Aristoteles politice magne civitates
... magis ... est multum ... in primis
... in ... et
... ¶ ... l. 2 ...
... singula multa ...

Item Cassiodorus ... l. ... in ... ... agit ... (marg.: ... de dilectione)
optimis ... presentium ... est ... collata ...
beneficium ... fuit ¶ Alanus de planctu nature ... et
... labentibus magis ... ¶ ...
... l. 3 ... commutabilis homine
... multa attulere ... fortuna ... munera
... et ... ¶ Valerius maximus ...
... fletus ...
... ¶ Valerius maximus ...
... ¶ ... l. 1 ... accepto ... in quo
... et ... (marg.: alias extra)
... ¶ Seneca l. 6 de beneficiis ...
... est ... aliud ...
... tolerare ... est ...
... et ... l. ...
... dat ... et ... dat ... est
¶ Valerius ... est ... beneficium ... non ...
... est ... ¶ ... facile ...
est ... fiat ¶ Macrobius ... l. ...
... ¶ Pamphilus ... ad ...
... ... vide

(marg.: Accipe ... arte ... rationabilitas; ... de dilectione; ... tio 1; Cauta)

MUSICA delectat unumquodque potius quia ut ait ... sensus ce-
teris omnibus hominibus delectabilissime cantat habet et
musica delectationem naturalem, propter quod omnibus aetatibus
et omnibus moribus usus ipsius est acceptus. Quintilianus libro primo
Oratoriae: Duae sunt res quae praecipue mulcent aures, sonus et numerus,
cum longitudine et brevitate in sonis sicut accentuum
genus quod vocis sonum mediante repraesentat in omnibus in-
collocavit. Macrobius de somnio Scipionis: omnis anima sonis
musicis capitur. Libro ... in ... Boetius ... ora-
tor verba ... liberius sub numeris pergere cogit. Boetius
in Musica sua c. i: Nulla omnino est aetas quae a cantilenae dulci
delectatione se vitat, ut sese corporis affectus habitus quodam
impulsu congruentibus motibus invitat. Augustinus: quod
dulcior sit causa deflendi. Et qui suaviter cantare
non potest, tamen aliquid canit sibi ipsi, quidquid musica dul-
cedine eius ex animo proferentes, quoque non superat delectatione.
Manifestum est in bello pugnantes animos tubarum carmine
accendi. Non est dubium quin conturbatae mentis iracundiam aut
immanem cupiditatem modestior modus possit abstringere,
cum ... cantilenas libentius auribus atque animo capiat, ad illas
etiam non sponte convertitur ut motum quoque aliquem similem audite
cantilenae corpus efficiat. Et Aurelius ... poetarum
... patrum ... naturali ... instinctu fabri-
ad carmina. Cassiodorus libro ii Epistolarum: Musica iucundat tristitiam
rapiam(?), iracundias furores attenuat, cruentam saevitiam
efficit blandam, excitat ignaviam soporatamque languentium,
vigilantibus reddit quietem, vitiatam turpi amore
ad honestatis studium revocat, castitatis sanat mentis taedium
bonis cogitationibus semper adversum, perniciosa odia convertit ad
auxiliatricem gratiam. Et quod beatis genus curationis per dulcissi-
mas voluptates expellit animi passiones, efficaciam ... [illegible]
est ad promovendum animos quod eos decet cantare laudando ...
resultantes. Hinc est appellatur christianorum corda ... facile
corda ... Musica est animae recreatio, ... [illegible]
tristitiae ablatrix, laetitiae fautrix et cordis laetificatio et ...
facilis consolatio ... [illegible]

vel maximam

vel

Lauta

Quid possit musica vide Isidorum

Ipsas quoque bestias ac serpentes volucres atque delphinos ad auditum sue modulationis musica provocat. Sed et quicquid loquimur vel intrinsecus venarum pulsibus commovemur per musicos rithmos armonie virtutibus probatur sociatum esse

animalium revolvens consolatio firma / hoc est etiam scientia cum non sit in vocis [illegible] sed est in [illegible] studiis scientia sos- hoc est scientia cum septem liberalium quos [illegible] hominibus [illegible] modulatas sed et angelis et archangelis iocundissima modulacione [illegible] quam [illegible] ad laudem alme trinitatis [illegible]. Bestia [illegible] cantores qui non canunt arte sed usu [illegible] vox [illegible] fit artis sed documentum / [illegible] differre cantor et musicus sicut [illegible]. Isidorus Sine musica nulla potest disciplina perfecta / nichil enim sine illa nam et ipse mundus quadam armonia sonorum fertur esse compositus et celum ipsum sub armonie modulacione revolvitur. Musica movet affectus provocat ad diversum habitum sensus in preliis quoque tube concentus pugnantes accendit et quanto vehementior fuit clangor / tanto ad certamen fit animus fortior / siquidem et tanquam remiges hortatur ad tolerandos quoque labores animum musica mulcet et singulorum operum fatigacionem modulacio vocis solatur / excitatos quoque animos musica sedat sicut de David legitur qui apud [illegible] Saulem arte modulationis eripuit

Vide in puericia

Ut Natura

Tullius 3 de questionibus Tusculanis Natura nobis parvulos igniculos dedit quos celeriter malis opinionibus depravatos sic restinguimus ut nusquam nature lumen appareat. Sunt enim ingeniis nostris semina innata virtutum que si adolescere liceret ipsa nos ad beatam vitam natura perduceret. Nunc autem ut editi sumus in lucem et suscepti sumus in omni continuo pravitate et opinionum perversitate versamur ut paene cum lacte nutricis errorem suxisse videamur. Seneca epistola 32 Dedit tibi illa natura que si non deserueris par deo surges. Parem autem te deo non faciet pecunia / deus enim nichil habet / fama / nulli enim deus male existimat et impune / forma et vires [illegible] nichil horum patitur vetustatem / [illegible] quid vetustatem [illegible] querimus. Quid aliud voces hunc quam deum in humano corpore hospitantem. Cassiodorus li. iiii e. 38 Repugnante [illegible] quod [illegible] natura. Aristoteles Ethicorum 2 [illegible] naturaliter [illegible] moribus [illegible] natura aqua [illegible]. In magis naturalibus [illegible] sunt [illegible] naturalia [illegible] ex consuetudine [illegible] consuetudine reperiuntur / natura enim nulla reperitur. Tullius 2 de divinatione [illegible] natura videt et pontes et [illegible] / et plerosque [illegible] ac [illegible] offerre [illegible] libera quod non contingit [illegible]

Hic incipe ... de naturalitate et de [illegible]

Matrimonium

(dum cognoscit ad cognoscendum et iudicandum in causa matrimoniali scilicet secundum
(canonicum et qui habeat iurisdictionem ordinariam vel delegatam ar(gumentum) [illegible]
[illegible] et ar(gumentum) quod causa non est delegenda a iure [illegible] et [illegible] ar(gumentum) [illegible] de [illegible]
in [illegible] et [illegible] in causa matrimoniali non [illegible]
ut [illegible] matrimonii [illegible]
non admittitur [illegible] apud Grecos et Latinos [illegible] apud fideles [illegible]
ut [illegible] de divortiis et [illegible]
[illegible]
et [illegible] de
[illegible]
[illegible] in matrimoniis ut de sponsalibus [illegible]
[illegible]
It(em) [illegible] matrimonium [illegible]
[illegible]
[illegible]
It(em) [illegible] consanguineos [illegible] sponsalia
de futuro et [illegible]
[illegible] consanguinitatis [illegible]
It(em) [illegible] baptisma [illegible]
[illegible] de infidelibus et [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] de divortiis [illegible]
[illegible]
[illegible] fideles)
It(em) [illegible]
[illegible]
[illegible]

Item nullus contrahit cum uxore ... prescripto xxxiii q. v. ... dico et ... ... Item vir qui a sponsa ...
... et ... q. ... alio late ... ... appellato ... ...
desert a sponsa et ... ... descendit ... ... matrimonialis capitulum
... ... ad ... ... Item ... quibus ... filiastra ... filia uxoris ... altius
... fornicatus fuit ... a uxore ... ... filiam ... ... nulla
... ... parte ... ...
xxxiv q. viii ... ... dormivit ... quibus ... et ... ... ignorat
xxxiv q. i ... ... quod ... ... petere ... dot
... ... affinitate ... ...
et ... ... allegato ... ... ad
... ...
... ... per adulterium ... parte ... ...
... ...
... ... et ... ... per adulterium ...
... ... adulterium et ... ...
adulterium ... ... matrimonium ... ...
per ... ...
... ...
... ... publice ... ...
petat ... ... ad ... ... adulterii ... ...
... ... ad ... et ... ...
matrimonialiter ... ... adulterium ... ... adulterandum et ...
... ... et ... ... filiam ...
... ... ad aliam ... ...
... ... et ... ...
... ... xxxii q. i ... adulterii ... ...

et na(tur)a (con)sequentur tribuent q Sen(eca) l. ii ep(isto)la c xxiiii Nulla
sapia / nalia corporis aut ani(m)i vicia ponuntur / quicquid insi-
tum et ingenitum est lenit exterior vinci q Oratius i ep(isto)le
l. licet superbus ambules pecunia fortuna non mutat genus natura penitus insita recipit mutare
q Maximi(anus) Quod na(tur)a negat reddere nemo p(otes)t [illegible]
quod na(tur)a negat nec feliciter audet displicet imprudens unde
placere studet etc q ~~Sen(eca) [illegible] viciosa [illegible]~~
q Fuerit quippe na(tur)a in malo ... tutus sup(er) consuetudine op(er)is
[illegible] pro eo [illegible] concessisti q [illegible] proclivus [illegible]
ad voluptatem na(tur)a imitatio est vicio(rum) q [illegible] in [illegible]
q [illegible] proclivis [illegible] in [illegible] q [illegible] na(tur)a
prona est ad dissolutionem [illegible] acceptionem [illegible]
[illegible] ad [illegible] putat q [illegible]
[illegible] sunt ad [illegible] malum [illegible]
[illegible] si [illegible] fuerint [illegible] etc [illegible]
[illegible] ~~[illegible]~~ // de nobilitate morum vide plus i[n] [illegible]
de [illegible] et hic in isto titulo

Nimietas

Sen(eca) de [illegible] viciosa [illegible] est / quod nimium
est q Plini(us) l. [illegible] naturali historia [illegible] est in omni
vita quod nimium est q [illegible] [illegible] vita
[illegible] [illegible] non placet [illegible]
putatur q Oratii [illegible] [illegible] sapiens nomen ferat [illegible]
[illegible] ultra quam satis est virtutem si petat ipsam q [illegible] ad
[illegible] sapiens in rebus honestis q [illegible] quod nimium est

plus [illegible] de mundo // [illegible] q [illegible] [illegible] placere [illegible]
q [illegible] quod est nimis [illegible] in [illegible] vicium
[illegible] in usu q pauper [illegible] quod [illegible]
[illegible] in usu [illegible] [illegible] [illegible]
q [illegible] et [illegible] quod sapit [illegible] viciosa [illegible]
reddit q Marc(us) [illegible] familiaris [illegible] rei [illegible]
contemptus [illegible] [illegible] familiaritas [illegible]
q [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ad [illegible] et [illegible]

Nobilitas

[illegible] m(agister) [illegible] c [illegible] morum Nobilitas est duplex vide eciam [illegible] post registrum
hiis qui [illegible] possident et [illegible] qui ab antiquo [illegible] quod [illegible]

magna et acra mala sunt imp(ro)bitati / q(uia) ei ignomi-
dicerem divitiarum est nuper ditatus ipse ¶ 5 polit(icorum) [illegible] ratu(m)
Ingenuitas est virtus et divitie antique. Nobiles vi-
dentur quibus existunt progenitores virtute et divitie
Nobilitas et virtus cum pariter inveniuntur quia nobiles et
clari in specie sunt contra ¶ Sen(eca) l(ibro) 1 ep(istola) q(ui) habet in se
hoc optimum quod sit animus qui gerat ad honesta. Namque cog-
nitionem virtutum multi [illegible] et sordida ¶ [illegible]
vitium Nobilitas est homini quod sit animus ¶ Aristo(teles) in Retho(rica) No-
bilitatis mos est magnum honoris amatorem esse [illegible]
[illegible] ad illud cumulus [illegible] Nobilitas
aut claritas progenitorum est. Est aut(em) nobile cum [illegible]
[illegible] aut [illegible] digna esse [illegible] in [illegible] non [illegible]
cum nobiles [illegible] valores sunt ¶ Themistocles [illegible]
ille non qui plura [illegible] est nobilior / sed qui digni-
ora [illegible] est nobilior ¶ Sen(eca) ep(istola) [illegible] animus facit nobi-
lem cui ex [illegible] super fortunam licet surgere ¶ Boeci-
us 3 de con(solatione) [illegible] Nobilitas [illegible] vide Genealogia
¶ Cass(iodorus) l(ibro) [illegible] ep(istola) [illegible] Talem decet esse [illegible]
viros [illegible] bona [illegible] frontis appareant et possit
[illegible] moribus [illegible] videntur [illegible] plerumque de
nobilibus est et si [illegible] nobilitat ¶ [illegible]
[illegible] est orare [illegible] que [illegible] nobilem
facit ¶ Boeci(us) in 3 de con(solatione) [illegible] homines [illegible]
[illegible] surgit ab [illegible] ¶ [illegible] par(s) [illegible]
[illegible] amorem / sed [illegible] ingenium [illegible] facit
¶ [illegible] Nobilitas [illegible] est [illegible] imago Nobili-
tatis [illegible] clara propagatio Nobilitas [illegible]
[illegible] Nobilitas [illegible] morte [illegible] Nobilitas
[illegible] nulla [illegible] ¶ l(ibro) [illegible] [illegible]
[illegible] amore [illegible] nobilitas [illegible]
¶ [illegible] in [illegible] nobilitat [illegible]
[illegible] migrat in [illegible] nobilitas [illegible] ¶
[illegible] Nobilitas sola est animi [illegible] ornat
nobilium est [illegible] que nobilitat [illegible] ¶ [illegible]
[illegible] et fortuna [illegible] [illegible]
[illegible] plurimas [illegible] nobile [illegible]

Ad nup(ti)as [illegible] tibi notam quod clarum non [illegible] di
[illegible] ipse tum ¶ Et nobilitas est animi si quis
virtute refulget decorem est [illegible] cum mala vita [illegible]
Tanto spiritualia temporalibus sunt digniora quanto ipsa anima
perfectior corpore [illegible] et [illegible]
pontificum et regum [illegible] dolite [illegible]
Katho(licon) ¶ [illegible] est [illegible] fame [illegible]
[illegible] nobilitas est ¶ Doc(trinale) [illegible]
sit in [illegible] qui non vident [illegible] ad
beatitudinem [illegible] alia est [illegible] nam [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] ¶ [illegible] Sicut [illegible]
[illegible] est [illegible]
[illegible] fatiga [illegible]
[illegible] ¶ [illegible]
[illegible] glosa notabilis [illegible]
[illegible] deo [illegible]
[illegible] et sapientia illustrat ¶ Nam katho(licon)
[illegible] nobilitat [illegible] in capitulo nobilitate
[illegible] extollit [illegible] auro [illegible]
[illegible]
[illegible] ¶ [illegible] ¶ [illegible]
¶ Avianus [illegible] adornat
[illegible] digiorem [illegible]
Nam tanto [illegible] inter
[illegible]
[illegible]
[illegible] et villanis [illegible] nobiles [illegible]
[illegible] possidet ¶ [illegible]
[illegible]

Novitas [illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible] nova [illegible]
[illegible] ordo [illegible]
[illegible]
[illegible] nova [illegible]
[illegible] ad [illegible]
nova [illegible] ad [illegible] ¶ Plinius [illegible] histori
[illegible] nova [illegible] ¶ [illegible]
[illegible]

Itaque [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ordo [illegible]

Hec de novis conveniunt novo indigent amicicie Et nova vos novas [illegible]
et remedium [illegible] pastoris in [illegible] de novo Et novis morbis
inveniunt nova antidota preparari [illegible] et [illegible] [illegible]

proverbiorum

Nam tollitur nisi ad illum necessitas novitas abroganda [illegible]
Cum non sit novitas molesta que probata est [illegible]
Semper novitas nota bona [illegible] pari [illegible] succrescere
novitas gratissima [illegible] nova placent [illegible] Augustinus [illegible]
[illegible] mores [illegible] me [illegible] fatigat successio [illegible] nova
pellis [illegible] [illegible] Item [illegible] nova [illegible] sapit
quod in ore dulcis in ventre fallit [illegible] capite [illegible]
in [illegible] fabula [illegible] [illegible]

Nuncius [illegible] legatum [illegible]
[illegible] legatio [illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible] referenti [illegible] aliquid [illegible]

Obediencia [illegible] fatigabat [illegible]
[illegible] tanto [illegible] [illegible]
[illegible] Sapientes et [illegible] dicit [illegible]
[illegible] legalibus [illegible] non [illegible]
sed in vera obediencia et [illegible] ut cogitat [illegible] timere deum
[illegible] esse subiectum [illegible] [illegible]
[illegible] et timere [illegible] videat [illegible] et timere deum
[illegible] [illegible] pari [illegible] est
[illegible] digres[illegible] [illegible]
[illegible] neque [illegible] facias [illegible]
[illegible] acerrima [illegible]
aliquid facit [illegible] est sed [illegible] compa[illegible]
ut quecumque [illegible] Salustius [illegible]
[illegible] negatio lege [illegible]
[illegible] Sapiens [illegible] fac [illegible]
est [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] Seneca [illegible]
[illegible] ferebat [illegible] [illegible] verbis
[illegible] facerent
[illegible] politicorum [illegible] necessariam esse [illegible]

Ocium [illegible] politicorum plurime [illegible]
[illegible] principatum [illegible]
[illegible] pace [illegible]
[illegible] dicit [illegible]
[illegible] esse [illegible] nec [illegible]
[illegible] est [illegible] magnis [illegible] sapiente

Semper aliquid facito ut te [illegible] inveniet [illegible] occupatum [illegible]

Digna que declarat illud et in ocio de negociis cogitare
et in solitudine secum loqui solitus ut nec cessaret unquam et in
colloquio alterius non egeret ¶ Item l. 1 de q. tusculanis Cui est
enim dulcius ocium litterato ¶ Sen. ep. 82 Ocium sine litteris mors
est et vivi hominis sepultura ¶ Aug. de civitate dei [illegible] Ocium post
[illegible] [illegible] in ocio pigior [illegible] tristiciam que
[illegible] studiis perdurati [illegible] adducunt frigiditate [illegible]
¶ 2 de planctu [illegible] videtur quod in mota [illegible] corrumpitur et [illegible]
agitata [illegible] multos vicios ocium [illegible] abigere [illegible]
¶ Cassiodorus l. [illegible] Vere est in [illegible] ut ocium [illegible]
[illegible] occupat ¶ Valerius maximus l. 8 c. [illegible]
[illegible] quo [illegible] ¶ Sen. de moribus
[illegible] vite [illegible] ocio [illegible] aliquando
[illegible] [illegible] consilia [illegible] acceleravit [illegible]
[illegible] appetit [illegible] ¶ [illegible] l. 19
[illegible] ocium [illegible] ¶ [illegible] de clamacione [illegible]
ocium [illegible] ¶ [illegible] l. [illegible]
ocia [illegible] ¶ Ovidius de re[illegible] Ocia [illegible] periere
cupidinis arcus contempte [illegible] sine luce faces
[illegible] platanus [illegible] gaudet [illegible]
[illegible] Ca [illegible] ocium [illegible]
ne [illegible] ¶ l. [illegible]
[illegible] ut ignavum [illegible] ocia corpus [illegible]
[illegible] ¶ [illegible] Ocia corpus alunt [illegible]
[illegible] ¶ [illegible] l. 1
languida [illegible] tractat [illegible]
apud [illegible] [illegible]
ipsa [illegible] actus [illegible]
[illegible] ¶ [illegible] Ocia [illegible]
[illegible] Ocia [illegible] tormenta [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ¶ Ovidius [illegible]
[illegible] agros [illegible]
[illegible] Expurgati alia [illegible] tolle.
Oculus Sen. in de [illegible] oculos [illegible]
[illegible] via [illegible]
esse veritatem [illegible] ¶ Aristoteles l. [illegible]
hinc quidem iudicium et [illegible] vident oculi hinc adulte
[illegible] hinc [illegible] hinc [illegible] hinc [illegible]
[illegible] incitamenta viciorum [illegible]

liberatus est oculos perdidisse | Oculi sunt porte per quas paruptate
fem[illegible] non possunt. Hec non coniunctio cum vita perpetuat
hec in ipsis [illegible] ad animam per quas [illegible] mulier respexit facie
tale | oculi tota nunc lucerna Exclamatio libro [illegible] iiii
[illegible] magis [illegible] [illegible] [illegible] de sta
[illegible] [illegible] oculi [illegible] simplicitas [illegible] vita
[illegible] | Honestas [illegible] [illegible] forte
versum [illegible] [illegible] oculi [illegible]
[illegible] | [illegible] oculos [illegible] [illegible] annis [illegible]
[illegible] oculi in capite cum [illegible] | [illegible] oculi qui videt qui non [illegible]
et [illegible] | [illegible] singulorum est dilectissimum ut [illegible] solum oculi
[illegible] [illegible] lingua [illegible] [illegible] [illegible]
videbunt [illegible] xix | [illegible] apparent oculi [illegible] [illegible] xxxv | [illegible] oculi [illegible]
peccatum [illegible] cum [illegible] | [illegible] parvule [illegible] [illegible]
[illegible] oculi [illegible] xxiiii | [illegible] oculi [illegible]
[illegible] | [illegible] est oculi [illegible] | [illegible] oculi [illegible]
[illegible] | [illegible] | [illegible] oculi scandalizauerit te [illegible]
[illegible] oculos [illegible] | [illegible] [illegible]
[illegible] oculos [illegible] [illegible] iiii [illegible] oculi [illegible]
[illegible] xxxix

Odium

[illegible] | [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et si [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] | [illegible] | [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] l. 6. c. 12. [illegible] [illegible] malum
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] | l. 9. c. 3. [illegible]
[illegible] | l. 4. c. 1. [illegible] est
[illegible] | Oracius epistolarum [illegible]
[illegible] | [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] | [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] | Oracius c. 11. [illegible] [illegible] malum [illegible]
[illegible] | [illegible] ut [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] | Ovidius [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] | [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] | [illegible] [illegible] xxxi [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] | [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] xxxiiii [illegible] | [illegible] [illegible]
[illegible]

Nil occultum quod non aliquando sciatur

Odium. Exilium de quo [illegible] [illegible] Odium est ira inve-
terata. Inimicicia est ira [illegible] temporis observans. Aug. ho.
de amicicia [illegible] [illegible] fortis [illegible]
in odijs et discordijs possit [illegible] Lxxiii sapien[illegible]
[illegible] est odio [illegible] [illegible] [illegible]
non [illegible] amare [illegible] oditur sed odire tamquam amatur
Terencius in andria: Veritas odium parit. [illegible] in [illegible]
odia plerumque ex [illegible] [illegible]. Boecius [illegible]
Ex arrogancia [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible]
est [illegible] [illegible] [illegible] Cass. li. [illegible] [illegible] de [illegible]
odium [illegible] Aug. ad [illegible] [illegible] tanto [illegible]
vel amicicie [illegible] alligatur si [illegible] [illegible] sive uxorem
vel filium vel [illegible] [illegible] esse amare [illegible]
[illegible] non [illegible] [illegible] odij [illegible] et [illegible]
venena [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] veteri atque [illegible]
[illegible] immortale odium et nunquam sanabile volunt [illegible]
altissimi odio [illegible] [illegible] odio [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] sunt que odit deus [illegible] oculos sublimes linguam
mendacem manus effundentes sanguinem innoxium, cor machinans
cogitaciones pessimas, pedes veloces ad currendum in malum, proferentem
mendacia testem fallacem et eum qui seminat inter fratres discordias
[illegible] [illegible] odio [illegible] [illegible] [illegible] lxxxvi [illegible] odio [illegible]

Operari [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] est [illegible] et operari
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et in [illegible] operari [illegible] maxime
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] operari [illegible] [illegible] operarium
[illegible] [illegible] magis [illegible] [illegible] operari [illegible] singula
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Ben. [illegible] hic maxime operis
[illegible] [illegible] operari [illegible] [illegible] plus [illegible] [illegible] [illegible] operacio habilitas
[illegible] pessimus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] labor et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
Odium [illegible] [illegible] [illegible] odia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] qui te oderunt

Vide discordia et inuidia

continue

Et debiles humeros imponere onera. Et inadvertenti ne
decora exhaustis clara virtus deserat. [illegible] multos lance [illegible]
Omnis a suo fructu cognoscitur arbor. Item sicut multa sunt genera
que non habent eundem actum, ita et ordines in ecclesia non habent
idem officium. Quia non omnes apostoli, alios deus dedit apostolos, alios
prophetas, sicut dicitur habet ad Corinthios. Extra [illegible] corda in manibus
dei coram vobis. Non advertit vel aliquis manum mittere [illegible]
[illegible] aut penam luere quod digne concepit [illegible] [illegible]

Opinio. Boecius primo de consolatione philosophie vix tamen mentem
esse inanem ut quamvis abiecerit ita falsis opinionibus induitur.
Item opinio maiorum sinceri debet de [illegible] c. ii in glo. ii q.
de offi. [illegible] de [illegible] offerri. Et ibi re dubia [illegible] est
Sanderus [illegible] xiiii [illegible] grave

Orator. Tullius libro i. de oratore. Hoc proprium oratoris est
[illegible] genus et ornatum. Hic eorum communia [illegible] quum [illegible]
que sunt decore [illegible] pronunciet et [illegible] et [illegible] et ornate
cum quadam actionis dignitate. [illegible] aut [illegible]
[illegible] aut etiam vocis absoni. Atque etiam [illegible] motu [illegible]
[illegible] atque agrestes [illegible] [illegible] alia valuit [illegible] in
oratorum non [illegible] non [illegible] aut [illegible] in [illegible] abiles
etiam non [illegible] ornati et non nate [illegible] ab [illegible] [illegible]
esse videantur. [illegible] [illegible] de nobis [illegible]
multa sunt [illegible] nisi orator a natura habet non [illegible] a magistro
admirarer [illegible] est [illegible] orator [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
et orator [illegible] eloquens esse non posset. [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] l. v. c. xi [illegible] in [illegible]
[illegible] oratoris [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] io. c. vi. Oratoriam artem [illegible] cum [illegible] esse
fateantur quicquid [illegible] disciplina [illegible] ab [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
nulla [illegible] [illegible] [illegible]
est [illegible] sibi [illegible] [illegible] l. 2 [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] orator [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] c. 12 [illegible] [illegible]

Opinio
plus [illegible] quod est
in [illegible] quod est
[illegible]
[illegible] opinio [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] tria [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]

Rethorice

Hic incipe Oratori[illegible] [illegible]

cuiusque ciuitatis hec [?] morem n. unicuique magis esse consuetum
merito ad vnumquemque et Tullius pro Rabirio ne c. i. Pericles si
assiduitate dicendi non innatam valere. Tullius l. 2 de oratore
Nemo potest dicere ea ne quis non nouit non suppressione dicere
Te in qui nos eruditissimos homines adducunt, quid et acuta
in cogitando. Quis in pronunciando expeditus si est in consuetudine
ciuitatis in verbis institutis in moribus ac voluntatibus
ciuium suorum hospes non vestrum ei loci proderit illi concessa ac
commoda erunt. Hec adiuvant in oratore lenitas vocis
pedes [?] vestibus [?] et [?] verborum comitas. Si quid autem vitii
ut oratio fieri videatur. Tullius consulendum de re publica dicendi
vtile
opus est nosse mores. ad dicendum vero probabiliter nosse mores
ciuitatis quia crebro mutantur. Sallustius in pace bi[?]
est suadendi dicendi ante ab illo constitutam maturitatem [?]
continuitatis

Tercio Summe orationis vis et potestas

Tullius l. i de oratore: Neque vero mihi quicquam prestabilius videtur
quam posse dicendo tenere hominum mentes, allicere voluntates,
impellere quo velit, unde autem velit deducere. Hec una res in omni libero
populo maxime in pacatis tranquillisque ciuitatibus semper floruit semperque dominata est.
Nam quis nescit maximam vim existere oratoris in hominum mentibus
vel ad iram vel ad odium aut dolorem incitandis vel ab hisce eisdem
permotionibus ad lenitatem misericordiamque reuocandis. Tanta vis est.
Et Illa quidem a bono poeta dicta est flexanima atque omnium regina rerum
oratio ut non modo inclinantem erigere sed etiam aduersantem atque
repugnantem ut imperator fortis ac bonus capere possit. Idem in
Paradoxis: Nihil est tam incredibile quod non dicendo fiat probabile, nihil tam horridum tam incultum quod non splen-
descat oratione et tamquam excolatur. Quintilianus l. xi c. 3 Quam dulce
est cum facilis est magnis viris dulcedo oris abducat
a re. Valerius maximus l. vi c. 9. Pericles adolescens potentatum
liberis Athenarum ceruicibus [?] ... tamen
apud ... nihilominus ... quod senex eum vocare solebat
... Pisistratum ... iuuenis ... patere
...
... per ...
... turba doctorum ... et ...

et clarissimo eloquii et prudentissimo terminate [illegible]
[illegible] · [illegible] et [par] [illegible] cum [illegible]
[illegible] suo [illegible] gravitate [illegible] [illegible]
de modestia et temperantia [illegible] cepit [illegible] gravitate simul
respicere [illegible] [illegible] [illegible] capitis detractionem
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] / [illegible]
[illegible] communalis [illegible] disposuit / ad [illegible] totum
[illegible] [illegible] · [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] l · b · c · q [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] est ut et athenienses [illegible] [illegible] capite [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] videt [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] que erat
et alii qui prudentissimi civitatis libertate [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] sit mala [illegible] [illegible] deputata
ut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Bartoli
[illegible] voluntarie mortis appetende [illegible] [illegible]
[illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] eiusdem
delectationem et [illegible] [illegible] [illegible] methaphorum
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] de oratore [illegible] est [illegible] oratoris oratio [illegible] et ornata
et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] quo sit ut [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sit [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] apta
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] placeat [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] nichil est [illegible] [illegible] et
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ordinatus est [illegible] ordinatio
[illegible] [illegible] est [illegible] de memoria et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] appellat paulo
et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] accepta [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] male [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]

Contra partem

hic incipit oratio ex qualibet vis dicere de statu

[T]hoc ordo fit ordinem facit i[n] [illegible] ubi [illegible] in ordi-
nate sunt acta [illegible] p[er] ordine ag[itur] [illegible] glo[ria] [illegible]
=derisi[?] in eff[ectu] [illegible] ag[?] [illegible] ferre et [illegible] perfidia
Effectiva [illegible] est ordo [illegible] compulsa[?] ante de
Diffinitur // figura [illegible] et de [illegible] ordo de optima via [illegible] ante [illegible] de [illegible] in melius in [illegible] et [illegible] ordo

Paciencia Tullius in Rethorice paciencia est ho-
nestatis ac utilitatis causa rerum arduarum ac
difficilium voluntaria et diuturna perpessio. Hec ad [illegible]
[illegible] est difficilium perpeti [illegible] honestatem [illegible]
[illegible] magis [illegible] fuerat et [illegible] et [illegible] fortuna
irata. Ambrosius Plus tocius philosophie robur est paciencia
Ex primo Sap[iencie]. Cuiusvis doloris remedium est paciencia
Nota publicum est h — Macrobius in Sat[urnalibus] feras [illegible] culpas [illegible] mutare [illegible]
[illegible] et [illegible] ideo [illegible] patris
[illegible] est [illegible] tolleras [illegible]
[illegible] posse pati facile est [illegible] impaciencia [illegible]
Ovidius de arte [illegible] Repugnat [illegible] victor abibis. Cum — // de [illegible]
male feras assuesce feres bene. Ut corpus [illegible]
[illegible] et [illegible] Ut [illegible] valeas [illegible] tollerare
[illegible] de ponte [illegible] confert ingenium paciencia multa
maiore [illegible] Non [illegible] amat quod [illegible]
[illegible] testimonium fert sapiens [illegible] paciencia
[illegible] more [illegible] equi. Prudencius
de conflictu viciorum [illegible] virtutibus [illegible]
nam vidua virtus quam non paciencia firmat. Gwalterus
in Alexandreide [illegible] Flandrensis [illegible] mollis patri
fortuna quam dura pati et [illegible] Nobile vincendi
genus est paciencia. Vincit qui patitur si vis vincere disce pati
[illegible] Non opus est armis [illegible] suppressa
[illegible] ad [illegible] bonus [illegible] accidere
[illegible] legem [illegible]
perdidit. Macrobius Sat[urnalibus] [illegible] doloribus [illegible]
simulant [illegible] maiorem voluptatem [illegible]
maior est [illegible] laude. Tullius [illegible] paciens
[illegible] paciencia aut probacionem [illegible] spei [illegible] ad [illegible]
[illegible] ad Romanos v [illegible] per pacienciam [illegible]
[illegible] melior est paciens viro forti et qui dominatur
animo suo expugnatore urbium Proverbiorum xvi [illegible] ultra proporcionem
tollerat [illegible] venient [illegible]
[illegible] de [illegible] paciencia [illegible]
[illegible] in [illegible] in [illegible]

Parentes Boetius in ethicis c. i. Sicut natos sibi sic et prime delectionis esse heredes
Jeronimus ad ... dicit et parentibus ... reddere ...
Cassiodorus c. xi Quamvis sint choros parentes ...
... non merentur ... corpore ... puri corporis
... sentit nobilitas ... pollutione ...
... ... parentes ... alter ... ...
... sit Ambrosius in ... ... vita multa
... ... qui ... ... qui alit ... qui
... ... Terencius in heautontimorumenos
c. ... ... parentum non ... ... Thomas ...
... Dilige ... ... pietate parentum ...
et tollerans ... ... Terencius in adelphis ...
... ... aut ... ... parentes ... ...
... ... Jacobus ... natus ... natus
non ... amorem ... gestis ... ...
... ... est ... in culpa si filius est vitiosus
... ... Moralis ...
... ... parentum ... ... est
... ... et
... ...

Agitis in prole ... ... vide ... ...

Paritas ... ... De ... parsimonia est ... ...
... sumptus et cultus superuacuos ... ...
... ... Vegecius ... ...
... ... est ... ...
Parce ... ...
... ... Cassiodorus ... ...
... ...
... ...
... Cato ... ...
... ...

Parvum ... Bruno ... ... magnis
qui ... parva ... ... ut possint grandia
... Jeronimus ... ...
... est Ut ait ... ...
... ...
... ...
parva ... ... magnis ...
magni ... ...
... ad agenda negotia ... est ... ...
... ... gravitatem

Parentes nati Socrates in exhor(tatione) c(apitulo) ii parentes cole ¶ ix ethicorum ob
hoc enim magis diligunt quam diliguntur ab ipsis amato facto ¶ Idem li(bro) ii magnorum mor(alium)
dicunt ipse ipsi fecerunt ad hoc quecumque et bonum vale sunt pater ego quando contrario bonus
ad filium enim contrario factorum maior et ipse ductum ipse quod magis pater filium amat
quam filius patrem ¶ Boecius de disciplina scolarium Euripides sentit probo qui caruit liberis
infortunio dicitur esse felicem ¶ Idem de filio amoris notu ... pro ¶ Cassio(dorus) i. epistola
quem contingit displicet filium plerumque quam servum **Ang poc** Tamen in genitoribus
annorum omnium filiorum et pro adiutorium auxilio in patria anima solet esse ¶ Seneca
tragedis in Herculem furentem perfer impium patrem ¶ Statius putes ama, putes pa-
tientia vince ¶ Idem offer patrem impium ad vim cepit in verum ¶ Geminus fac
xxx ... cepita naturam tantum doctrina putet cupiat alios capiat fructum sperata
... solet ¶ Pamphilus saepe solet filios filium esse pro ¶ Maraldus ipsa
puer patrem fer simul atque matrem ¶ Statius Achilleidos Non unquam putet
blanda augurium ¶ Liber de pr(ov)identia Formosam innicem quam puer se cogit amari
et mirum mollit et vetat esse ferum pulchre et irate visum vide puti ora
ti similes pie moretur erat nec speciem spire spe pecus discussit animatum formose so
boles gratia mete virum. Quando esse sue soboli mater parabat cepit mirum sue
quid esset amor ¶ Claudius in li(bro) ii dulce patrem agno pro nomine ¶ Idem nulla
... te pietas flectit nullum quam patrie amor ... re ¶ Idem Heu dira patrum
... nate quam pariter ... ¶ ... alis ... ... pro honore ... sine nato
serva stigiatam spes vis pede nasum ¶ Brunellus ... ... cunctis ... est
... fame ... ... semper ... esse solet

Paritas Vegetius ... li(bro) ii ... pars profert ... fortis ... ...
... sunt fame qui fragilitate ... liberam paupertate inter copias
suas ceperunt ¶ Sp(ecu)l(u)m ... tenuit etiam quam pro ... uti ¶ Spiritus ... ...

66 dod. v.

Paupertas sive dampnum paupertatis

¶ Seneca de remed-
fortuitorum c. ult. primarios iam ipsa nabilitas primo loco cessit ¶ Cassio-
primo c. xviii. Penuriosa res est et impatiens tenuitas ¶ li. v. c. xiiii. Bo-
-rici dampna corporis fuerint domorum aut rerum dispendio vulnerant vel ine-
dieci et iniuria rerum videntur ¶ Andreas ad Gualterum li. iii. de amore ¶ Item
plerumque cogit alimentare divitibus multis iactantiis et gaudiis ¶ ad inopie
-mittar ut fortunam divitiarum recuperare possit amissam ... statim ¶ Valerius
c. iiii. Attilius regulus cum summis rebus prefuisset ¶ Frontinus li. iiii.
cum coniugem liberosque tolleraret agello .i. pro agro quem colebat per unum villicum adeo pauper fuit ut se et
¶ Item Gneus Scipio pro rebus prospere gestis in Hispania in summa paupertate decessit
ut ne ea quidem relicta pecunia que sufficeret in dote filiarum quas ab inopia pub-
-lice dotavit senatus ¶ Idem. Cum ad senatum scriberet adeo ... ex privatis con-
-parare ampliaret modicum agri quem ... militum accipiebant graciarum
... fuit malum cum dicerent cum non esset quod ... ¶ Idem
Flaminius qui Karthaginensem captum in Italia ... tabulis
statim ... adeo ... ut in uxore ... filiam eius inope senatus ex
publico dotavit

Secundus paupertas

... sive ... li. iii. Curia pauperibus
clausa est dat census honores ¶ Ovidius libro ii de arte. Ipse licet venias
musis comitatus Homere si nihil attuleris ibis Homere foras ¶ li. i. trist. c. v.
Horrea formice tendunt ad inania numquam nullus ad amissas ibit amicus
opes ¶ li. i. de fastis. In pretio pretium nunc est dat census honores
census amicitias pauper ubique iacet ¶ Item ... pauci
¶ Marcialis cocus li. v. epigrammatum. Calit ingratus pauper amicus ¶ ...
libro undecimo. Sit pauper et plenus et sapiens animo vel animis negatur. Sit
... recte pro patria amittitur

Capitulum — Sicut dampnum paupertatis

Paupertas. Aristoteles 2 Rethorice capitulo 26. Omnis indigencia
mala est. [illegible] Tullius secunde Rethorice: Ut due
res sunt que per hominem ad se querendum commoneant(?)
inopia atque avaricia. Boecius de disciplina [illegible]
est disciplina [illegible] Cassiodorus libro [illegible] 18. Indigencia [illegible]
[illegible] que suadet [illegible] [illegible] Nil est
infelicius paupertate [illegible] quam quod ridiculos homines
facit. [illegible] paupertas [illegible] est [illegible] regit et purgat
[illegible] advocat [illegible] dentibus [illegible]
Boecius in [illegible] amplectitur magis iustam penuriam — Hic incipe paupertatis utilitas
quam iniustas divicias. Hec enim iusticia [illegible] pocior
Seneca libro 3 [illegible] Si vis vacare animo aut pauper sis aut
pauperi similis. [illegible] non potest studium fieri sine frugalitate. Cum
frugalitas autem paupertas voluntaria. Innocencius libro [illegible]
Cantabit vacuus coram latrone viator. Cato [illegible] — Et fugito [illegible] grande [illegible]
Et pauper modicus [illegible] fertur. [illegible] Pauper [illegible] paupertate
nichil [illegible] esse potest. Seneca epistola 2 [illegible] honesta res est — Hic incipe commendacio paupertatis
[illegible] paupertas leta [alia vera] illa vero non est paupertas [illegible]
[illegible] est. Qui cum paupertate bene convenit dives est. Non
[illegible] qui parum habet sed qui plus cupit pauper est. Seneca epistola [illegible] Non ne
[illegible] fortuna [illegible] fiat nobis paupertas famili-
aris. [illegible] divitibus [illegible] quo non est [illegible]
pauper esse. Seneca epistola [illegible] non potest pau-
pertatem [illegible] illa est que veros et certos amicos retinebit
[illegible] non te sed aliud [illegible] ergo [illegible]
amanda est paupertas [illegible] amici [illegible]
[illegible] facilius est cum paupertate laudare [illegible]
[illegible] paupertas est [illegible]
[illegible]
[illegible] Lucanus libro 2 [illegible]
[illegible] paupertas [illegible]
[illegible] munera nondum intellecta deum. Fortunatus pauper [illegible] vultu
[illegible] Innocencius libro 1 [illegible] pauper
[illegible] ambitus [illegible] sublime regnum [celi] [illegible]
Paupertas [illegible] leta [illegible] res est [illegible]
[illegible] [albis] [illegible] paupertas

Noli auertere faciem tuam ab ullo paupere Thobie iiij Ut pau
per sps qui opprimit est eu luce vj Item si quis sua culpa
eget indignus est ei subvenire ff de dep. bona fide et
deposito contra iniquitatem Item pauperes non possunt testificari ut i
q iij premis et iiij qui si testes usu Pena Penitencia diffinitur
sic est dolor cordis et cruciatus anime pro malis qui quis
commisit vel consensit Vel sic penitencia est mala preterita
plangere et plangenda iterum non committere Uel et quod penitencia
cogit peccatorem omnia sufferre libenter de pe di i c penitencia
Item sit tamen confessio ad confectionem penitencie non ad impe
trandam veniam de pe di i hi enim Ambrosius ergo vide etiam in ira
et in viciis Item penitencia nullo persequente peccata utilis est
non tamen ideo denegaranda est de i di in in fine Item licet
penitencia quibus in eternam et celica ciet provoc de pe di i
Item de prima Ratione est vulgare et de anteriora homi
nis tacet includuntur solitarii per xl dies ad agendum penitentiam
Tertio homines l di in capite et de accusatoribus c ar[?] glo
Qui Despicit pauperem exprobrat factorem eius et qui in
ruina leta non erit inpunitus prov xvij Melior est pauper
sanus et fortis viribus quam dives imbecillis et flagellatus
malicia ecci xxx Item qui culpa sua eget indignus est
sibi subvenire ff de po bona fidei et est ei contra adhibentes
Kelonem de non satis ut si sine suo vicio egestatem
incidit est ple de qsue ecclesie Dicat sunt tributa egenorum
animarum c vi q i decie Item dives et pauper obviaverunt
sibi utriusque operator dominus proverb xx
Patria Cass[?] ~~ligat bar~~ licet unicuique patria sua
carior est Cl c 23 Patria expedit pariam negligere ut sa
pienciam quibus possit acquirere l z c w Nobilissimum est pro commo
dis patriae augmenta cogitare c l q c 30 Decet quod omnes pro
sue augmenta cogitare sed etiam maxime que respublica suis
honoribus obligavit Tullius Pugna pro patria Ouidius
in l de ponto Nescio qua natale solum dulcedine cunctos
ducit et immemores non sinit esse sui Walterus alexandri
l pe De patria nalis amor pro alliciat omnes Ps in l vj Dulce
est patria aliena conspicere absens Nemo Quintus Curtius omnia est
homini ad genitale solum vendere Aristoteles Quis fit ti[?]
in felix que sua terra tenet Michael nobis de hijs q fix
sunt in ep ulta z deinde Si mistice in glo et de dine genesis
in glo

Hec debent sunt cives pro patria pugnantes

Peruersitas Sen. in Agamemnone reperitur moribus fides
et pietas et iura nescit omnis peruertit pudor et scelera
sceleribus [illegible] est tutum [illegible] Deficit [illegible] vbi
[illegible] vicia in moribus fiunt. Galfridus in katholicon plurima
[illegible] magis [illegible] nobiles sunt [illegible]
industria vel [illegible] sororis [illegible] in [illegible]
liber nec delicie nec libidini obnoxius [illegible] nos
[illegible] auaricia et luxuria laudatur [illegible]
[illegible] bonis et malis [illegible] nullus [illegible]
ambicio possidet [illegible] Nam [illegible] vera [illegible]
[illegible] bona aliena largiri liberalitas malarum rerum audacia
fortitudo laudatur Boecius [illegible] moribus [illegible]
debita scelera [illegible] pene [illegible] peruersi [illegible]
moribus [illegible] sancta [illegible] valeant [illegible] Ouidius
libro [illegible] metha[morphoseos] [illegible] irrumpit vene peioris in euum / pibiore //
[illegible] [illegible] fugere pudor verumque fidesque [illegible]
fraudes [illegible] doli [illegible] insidie [illegible] et amor sceleratus habendi
effodiuntur opes irritamenta malorum bonorum Iamque nocens
[illegible] ferro nocencius aurum prodierat prodit bellum quod [illegible]
[illegible] viuitur ex rapto non hospes ab hospite tutus non socer
a genero fratrum quoque gracia rara. Imminet exicio vir coniux illa
mariti Lurida terribiles miscent aconita nouerce venena filius
ante diem patrios inquirit in annos victa iacet pietas et
[illegible] Alanus de planctu nature [illegible] postquam [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ad dolum armat [illegible]
[illegible] amicos [illegible] amor [illegible] [illegible]
[illegible] Tullius [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
omnis a capite [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] Ouidius [illegible] non [illegible]
[illegible] nichil in nubibus [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] Iuuenalis Raro quippe sunt boni numero [illegible]
[illegible] portis vel diuitis hostia [illegible] [illegible] sunt
[illegible] Oracius [illegible] [illegible] media [illegible]
aut ob auariciam aut miseria ambicione laborat
[illegible] [illegible] a moribus [illegible] [illegible]
[illegible] argenti splendor stupet [illegible] [illegible] [illegible]

Primus in senibus amplexibus flore senectus. puericia legitime Iacob
aliud Gedeon filiis stetisse sed R[illegible] inspiratum non mandata
Verbe de progenitis patris [illegible] filiis [illegible] et
pro [illegible] et priores [illegible] patre [illegible]
[illegible] prius [illegible] filii sunt prole pro patris amor
non patre [illegible] · [illegible] regnat [illegible] migrat
[illegible] [illegible] regnat in [illegible]
tribunal [illegible] **perficere perfectus** hic incipe
Deus opus perfecti quis non novit [illegible] **Perfectio** [illegible] in plage [illegible] ph. 4 hic [illegible]
de [illegible] est perfectus [illegible] spiritualis et de aliis
Hic incipe perfectio Rei — hominibus [illegible] Cass. li. 7 ja [illegible]
[illegible] est inchoatur [illegible] perfectionem
[illegible] est [illegible] desiderata [illegible]
Hic incipe perfectio quando sine defectu [illegible] — aliis in [illegible] hominibus [illegible]
[illegible] in [illegible] Lanctantius [illegible]
Nemo [illegible] et non [illegible]
[illegible] de [illegible] l. 1 Nemo mortalium omnibus
[illegible] [illegible] super [illegible] [illegible]
[illegible] est [illegible]
[illegible] bonum [illegible]
Nichil est vita deo sit hic labor [illegible] hic incipe perfectio operum — [illegible] et [illegible]
[illegible] Pamphilus et [illegible]
non [illegible] retardat
[illegible] **Perfectum** [illegible]
[illegible] et [illegible]
petit et [illegible]
[illegible] quod petat [illegible]
filius non portabit [illegible] filii
iniustitia [illegible] et [illegible] Ezechiel
[illegible] sunt [illegible] petere sunt
[illegible] a
una parte [illegible]
[illegible]
[illegible]
ad [illegible] et
[illegible] ad [illegible]
Peteze [illegible] l. 2 de [illegible] [illegible] constat [illegible]

[illegible] empta ē philosophum [illegible] est ^constitutio [illegible]
[illegible] Tullius de amicicia [illegible]
[illegible] ut neque rogemus res turpes neque rogati faciamus
Cassiodorus li. 9 c. 3 [illegible] videtur qui vendit rogatum
de amicicia generosi animi [illegible] magis [illegible] petere
Seneca li. 2 de clementia c. 1 Nemo fortiter rogatum [illegible] hic incipe peticio [illegible]
[illegible] cui negatur [illegible] negando
[illegible] Matheus li. 2 [illegible] c. 18 petite
beneficium est quod petitur [illegible] negatur Seneca [illegible] in [illegible]
Qui timide rogat docet negare Ovidius [illegible]
[illegible] et ulla petentium [illegible] ego [illegible] stultus et
[illegible] li. 8 metha. [illegible] fortuna [illegible]
[illegible] est petere vel quod videtur honestum
Nam stultum est petere quod possit iure negari Matheus [illegible]
[illegible] vox importune pudoris ^ largius [illegible]
prodigii [illegible] plena [illegible] Sepe repulsa rogati [illegible] pateres
[illegible] impetrare repulsa [illegible] munera
[illegible] ligant [illegible] Est orare deum [illegible] violenter [illegible]
[illegible] supplicat [illegible] petere [illegible]
[illegible] precibus lacrimas [illegible] verba [illegible]
perlegas et lacrimas finge [illegible] petit accipit
et pulsanti aperitur [illegible]
[illegible] est male [illegible] bonorum [illegible]

Philosophia [illegible] vere videtur philosophia admirabiles de-
lectationes habere puritate et firmitate et magis speculantibus
[illegible] laborent
[illegible] Pythagoras quod asserunt esset [illegible] philosophia [illegible]
[illegible] Tullius in tusculanis li. 2 philosophia
medicina animi [illegible] sollicitudines [illegible] cupiditatibus liberat
[illegible] timores [illegible] est [illegible] ad medicinam philosophie [illegible] adi-
[illegible] philosophia [illegible] est Boecius 1 de consolacione [illegible]
[illegible] Tullius li. tusc. 7 [illegible] vite philosophia dux [illegible]
indagatrix [illegible] expultrix viciorum [illegible] ^ tu inventrix legum
[illegible] esse potuisset Hugo [illegible] tu magistra morum et disciplinae fuisti ^
[illegible] felicia antiquorum tempora in quibus [illegible] contemptores mundi
[illegible] philosophie studio dederunt ut [illegible]

Inter Cesarem Tholomeum regem | Angliz [illegible] plus erant
[illegible] ipsis diu tarum liberalium in ipsis studia florerent
Seneca . e . 18 . philosophus non [illegible] sed in [illegible] est quam
[illegible] et [illegible] | vita disputacionis dixit . agenda et
omittenda docuerunt . Ar . li . 28 . philosophus [illegible] debet
[illegible] exortabatur ut deo liberent | patriam et fortune
[illegible] firmam [illegible] dicebat ut [illegible] [illegible] 78
Va . li . Valerius . [illegible] ut philosophiam [illegible] et [illegible]
[illegible] in [illegible] philosophus [illegible] in [illegible] que ad [illegible]
ad [illegible] [illegible] | [illegible] est [illegible] | et [illegible] sunt [illegible]
[illegible] | [illegible] esse [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] | [illegible] ut [illegible] ut est | [illegible] ut [illegible]
et [illegible] | alter dixit quid agendum est ut [illegible] | alter
quid agetur in [illegible] . alter [illegible] [illegible] . [illegible] et
[illegible] ad [illegible] | [illegible] [illegible] [illegible] alter
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] | et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] De [illegible] | [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] | [illegible]
in [illegible] [illegible] [illegible] ante [illegible] [illegible]
dixit [illegible] et [illegible] [illegible] | [illegible]
sed [illegible] | et [illegible] [illegible] [illegible] | [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] | [illegible] | [illegible] sunt [illegible]
qui [illegible] et [illegible] [illegible] qui [illegible]
[illegible] [illegible] | [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] | [illegible] sunt | qui [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] de [illegible] [illegible] erat ad [illegible] publica
[illegible] | [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] | ut [illegible] [illegible]
in [illegible] agendis [illegible] [illegible] [illegible] qui in
[illegible] | [illegible] [illegible] [illegible] plurima [illegible] sunt et ibi
Aristoteles . li . 3 . [illegible] . [illegible] sunt [illegible] [illegible] vid[illegible] plura [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] | [illegible] | [illegible] [illegible] finem
que [illegible] [illegible] est [illegible] li . 8 . c . 2 . [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] | [illegible]
[illegible] . c . 1 . [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] . [illegible] 2 . [illegible] . p . 6 . [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ut [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] | [illegible] . li . 5 . c . 48 . [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] quod a [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] vane [illegible] [illegible] [illegible] audiende

Marginal notes (left):

et per [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] philosophi [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Pietas. Ex. in tercio. Nulla vis maior [illegible] que
vera est. Valerius li. 5. Illa arbitrate fortune debet per
[illegible] clare [illegible] crudeliter | quia eciam [illegible] | ipso mi-
seri [illegible] est [illegible] | De filia | que matrem dampnatam
in carcere lactavit quam ad immutabile spectaculum hominum
ad miracula [illegible] pene [illegible] | Quo
enim non penetrat | aut quid non excogitat pietas [illegible]
[illegible] et [illegible] pectus [illegible]
[illegible] patris sui [illegible] [illegible]
[illegible] pectore [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] Beati mites quoniam
ipsi possidebunt terram. Math. 5.

Pietas. Ex. li. 2. c. 7. Capitis [illegible] potestas [illegible]
[illegible] et [illegible] non [illegible] in [illegible]
li. 9. c. 1. Comparare [illegible] magnum est [illegible]
[illegible] in [illegible] [illegible] appellatur
est [illegible] accipit [illegible] quia [illegible]
[illegible] li. 4. Dionisius [illegible] ab [illegible]
[illegible] [illegible] quid ei [illegible]
[illegible] [illegible] quod tibi inquit [illegible]
[illegible] quia [illegible] facto [illegible]
quia [illegible] dicens imperator [illegible]
[illegible] admirans Dionisius [illegible]
[illegible] Dionisius imperator. Archita [illegible] nulla
[illegible] [illegible] venit [illegible]
[illegible] operam [illegible] ad [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] planctu [illegible]
[illegible] [illegible]
Valerius in [illegible] [illegible] est [illegible]
in altero. Ex. [illegible] media. c. 6. Nemo potest [illegible]
[illegible] | [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] religiosi [illegible] et [illegible] nulla sit
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] Marie
Non est deus omnipotens [illegible] pietate
[illegible] pietate [illegible] pietate [illegible]
[illegible] est [illegible] [illegible]
qui vite et mortis habet potestatem [illegible] pietatem
[illegible] [illegible] et [illegible]

potestatem super te in vita tua Eccli. [illegible] Potestatibus carnis ne
est abstinendum [illegible] dico illis [illegible] multi dubitant plurimas
passiones [illegible] potest posse corrumpere [illegible] indisposuit
Non licet [illegible] potestate [illegible] [illegible] [illegible]
Sic etiam [illegible] potestatem [illegible] [illegible] et [illegible]
et [illegible] vos [illegible] [illegible]

Puer Planum in prologo [illegible] ut [illegible]
vigorem [illegible] ut ad libitum [illegible] planta [illegible] Cum [illegible]
fuit [illegible] vigore non [illegible] [illegible] caput
[illegible] torta [illegible] sursum [illegible] ut est [illegible]
[illegible] [illegible] puer est [illegible]
[illegible] malis [illegible]
[illegible] ut vult [illegible] in [illegible]
[illegible] agit [illegible] sub [illegible]
Et puer studio [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] pectore [illegible] puer [illegible] melioribus [illegible]
[illegible] est imbuta [illegible] testa diu
[illegible] in remedium Et puer [illegible]
[illegible] [illegible] ad
[illegible] est ad malum [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] ad delectandum [illegible]
[illegible] Ve regno cuius rex puer est [illegible]
cuius rex nobilis est Ecclesiastes [illegible] loqui
quia puer sum Jer. 1. [illegible] studijs [illegible]
[illegible] studijs

Pulcritudo [illegible] Non deformitate corporis [illegible]
[illegible] sed pulcritudine [illegible] corporis ornatur Boecius de consol.
[illegible] oculis [illegible] ut corporis [illegible]
obstancia [illegible] penetrare [illegible] intus posita [illegible]
[illegible] corporis [illegible] pulcritudinem [illegible] pulcer
[illegible] sed [illegible] insufficienciam [illegible] reddit
[illegible] [illegible] sola [illegible]
corporis [illegible] est [illegible] forme et [illegible]
[illegible] facies [illegible] pulcris [illegible] formam
[illegible] mulieris [illegible] et [illegible]
[illegible] forma [illegible] amat [illegible]
[illegible] capilli [illegible] egregie pulcris in
[illegible] [illegible]
[illegible] est [illegible] manu [illegible] de arte
alias de facere malum

Puer Alan[us] in Anticl[audiano] .i. fi[ne] hic bis puer est qui sex [illegible] licet / De pueris [illegible] puer
facit [illegible] viridis de sene puerum reddit / Ut Nason est barbati plaustello [illegible] inge
[illegible] Non [illegible] multiplicare [illegible] / His puer est hic sex vir qui virilibus
una [illegible] barba [illegible] domat / Idem de nuce fit corulus de glande
fit arbuscula quercus de parvo puero fit saepe peritus homo / Oratius sermonum [illegible]
[illegible] ut olim pueris blandi doctores crustula dabant / Blandita velut [illegible]
[illegible] prima / Idem ibidem Non satis est pueris [illegible] vicium [illegible] corrigere / Idem [illegible]
[illegible] pueris scribis [illegible] narrabit / Idem in poetria [illegible] qui vacuus iam scit puer
et reddere [illegible] signat humum gestit paribus colludere [illegible] capit [illegible] / vide ibidem
Idem [illegible] multa tulit fecitque puer sudavit et alsit abstinuit venere vino [illegible]
[illegible] timuit [illegible] / Iuvenalis / Maxima debetur puero reverentia si quid / Et pi
[illegible] turpe paras nec tu pueri contempseris annos / Idem Stace puer vigila
causas [illegible] rubras [illegible] / Poetria Erat puer [illegible]
[illegible] ingenio [illegible] manstrat [illegible] pueri [illegible] puellas
Et [illegible] quod puer est [illegible] puella fuit

Pulchritudo [illegible] in [illegible] / [illegible] est forma fugax / [illegible]
pulchritudo [illegible] felicitas / [illegible] / Boetius [illegible] ad
[illegible] videntur [illegible] sunt / et pavo velox est / et [illegible] / [illegible]
[illegible] / [illegible] mollior [illegible]
pulchritudo [illegible] et [illegible] saepe [illegible] et pulchritudo
[illegible] / Idem [illegible] michi visus est [illegible] pulchra
[illegible] indiget ipsa [illegible] in [illegible]
[illegible] / Ovidius in poetria [illegible]
[illegible] / Fuga [illegible] fraude [illegible] erit
[illegible] fuit [illegible] formosa [illegible] et [illegible]
Oratius [illegible] v. Non tu corpus eras sine pectore / Dii tibi formam dii tibi divitias de
derant artemque fruendi / Statius [illegible] pulchra [illegible] auro
[illegible] / [illegible] formae [illegible] gloria
[illegible] tenit ut [illegible] / Pamphilus pulchra [illegible] est pulchra
ipsa puella [illegible] placet / Idem [illegible] et pulchra

cernimus aliud copia generibus ¶ Ganfri. in poe. ¶ Femineum si vis placere formam de-
decorem et cetera vide ibidem ¶ Tullius de off. ¶ Salustius [illegible] lege renuerim a

Placere ¶ Super benignitas ¶ Vale. li. v titulo de ingratitudine // regem
religionis neque vite summe sinceritas neque constantissimus erga patriam amor
neque legum salutaris exquisitate auxilio esse potuit / quo minus in festas
[illegible] exciperetur ¶ Scipio cum ex lapidibus petitus publico foro pulsus ¶ Sen.
leo ad ultimum ipsa patre late pulsus est ¶ Eundem alie facient velles ubi
est illa que constantie et moderationis et [illegible] sibi laude ven
dicavit tamen magna adeptus tamen initio extitit /

Placere populo ¶ Terra est deus neque velut [illegible] ¶ Idem est in [illegible] // Ipsarius
volui placere ¶ Idem etiam placere. placeant placerent ¶ Terentius ¶ Si
spero me habere ¶ Ovidius per [illegible] ¶ Salustius in Katil. [illegible] fama
repudiat eius [illegible] magne ad eius capie currebant ¶ [illegible] Euntho.
Si [illegible] est qui placere se non studeat bonis [illegible] plurimis et minime
multos ledere

Premium ¶ Terra in qua [illegible] scripta erat lex in medio civitatis bin
[illegible] premium ¶ In polit. Regimine [illegible] premium virtutis ¶ Hac de
[illegible] probans [illegible] fama non relinquit ¶ Sic [illegible] ipsa [illegible]
contingit esse sine pena [illegible] ipsa [illegible] est supplicium ¶ [illegible] Sic vitia no
non [illegible] pena sic virtutes sine premio ¶ [illegible] Beati [illegible] est premium [illegible]
[illegible] ¶ [illegible] temperante [illegible] virtutem ubique non [illegible]
[illegible] legit ¶ [illegible] et in [illegible] sup
[illegible] deesse supplicia ¶ [illegible] si [illegible] fama [illegible] sele
[illegible] est [illegible] premium [illegible] nichil
[illegible] xxviii [illegible] a multis laboribus compensacio premiorum ¶ [illegible]
[illegible] ut [illegible] laborem [illegible] vide [illegible]
[illegible] largam [illegible] nutrit ingenia ¶ [illegible] ix [illegible]
[illegible] dignum est [illegible] premia qui parere [illegible] voluntati [illegible] so
lum

Fforma viris neglecta decet Jdeo [illegible] est nulli vel sine fide placet
[illegible] castus presumat formosus. Forma bonum fragi-
le quantumque accedit ad annos fit minor et spacio carpi-
tur ipsa suo. Nec lilia semper candida nec [illegible] florent
[illegible]. Cupit formosus videri. Et si quis est alio
formosior invidet illi. Ovidius de Medicamine faciei. Forsan
populabitur etas. Et placuisse [illegible] vultus [illegible]
Stacius Achilleidos li. 1o. O quantum gaudium forme accedit
Auctor qui incipit [illegible] Agnus. Talet esse frequenter
[illegible] sine femina pulcre viris formosis videns quod
amor se cogit amari. Pamphilus. Concipit [illegible]
animos fiducia forme. Est [illegible] pulcior [illegible]
[illegible]. Cultu forma iuvet; hanc femina dote supplet
hanc placet illa viro plus quam illa sibi. [illegible]
[illegible] O formose puer nimium ne crede colori
alba ligustra cadunt vaccinia nigra leguntur [illegible]
pulcri pedes evangelizancium pacem. Iste in pulcritudine
[illegible] Cantica [illegible] nazarei [illegible]
zophiro pulcriores [illegible] abiit [illegible]
a pulcritudine [illegible] Cant. 1. [illegible] pulcritudinis
[illegible] et speciem [illegible]
[illegible] mulier [illegible]
[illegible] Ecclesiastici [illegible]
[illegible] complacuit [illegible] pulcritudinem eius [illegible]
[illegible] in pulcritudine [illegible]
pulcri [illegible] Cant. in
Placere [illegible] Cantica
[illegible] vero omnibus esse [illegible]
mi placeas [illegible] facta
Claudius [illegible] arte [illegible] contexit [illegible] mollia
brachia [illegible] Et qua [illegible] potest arte placere [illegible]
Ecclesiastici [illegible] placere [illegible] principibus placere populo
Ecclesiastici [illegible] 12. [illegible] volui placere [illegible] non potest placere [illegible] nescio
38 [illegible] potest placere [illegible] placet [illegible]
placere amor [illegible]
[illegible]
[illegible] tibi [illegible] tempore
amor [illegible] potest [illegible] est [illegible]
[illegible] potest placere [illegible] Non [illegible]
quod tibi [illegible] ab alio [illegible] et [illegible]
[illegible] tibi [illegible]
[illegible] potest omnibus

placiditas

placere de actu glorie et ipsi [illegible] Quod gentes velle
ut vobis faciant homines vos facite Math. vij et luce vj

Prelatus — Prelatorum superiorum clericorum

Adam non potuit velle superiorem sibi
obedire non potuit. Lucifer eciam hic prior [illegible]
secunda [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] quam [illegible] antiqua [illegible] super [illegible]
quam [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] quam [illegible] [illegible] de [illegible] ministrare
[illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quam [illegible] [illegible]
quam [illegible] [illegible] hic [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et qui [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] de [illegible] [illegible] [illegible]
in [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] quam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quam [illegible] [illegible]
[illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible]
est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] a [illegible] [illegible] a subditis [illegible] [illegible] [illegible] de [illegible]
et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible]
[illegible] est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Hindebrandus [illegible] hanc gessisse veretur

[illegible] propter placorum

Papam [illegible] [illegible] pauperis curam [illegible] in ora

vide [illegible] folio paulo plura De premio vero est [illegible] hic

Premium

ff. [illegible] [illegible] premii [illegible] [illegible] laborem
[illegible] de [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible]
[illegible] et premia faciunt meliores [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] punire et remunerare
[illegible] Cassiod. li. [illegible] [illegible] [illegible] exempla
[illegible] [illegible] [illegible] est [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] est et [illegible]
laborum sui [illegible] industria et cui [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] publicum labor [illegible] [illegible]
[illegible] de [illegible] laborantibus non [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

conpensacionem claudatur. Leviti. 22. In districti h[ominis] ...
merces gessisse vulgaverint si aut culpa formidine
aut utique pena non cohercet. L. i ... cap. 12 sicut
egros ... desidiose laborantium pena ... ita
... conlaborantibus remuneracio optata ... Le[viti].
21. ... est ut sequitur vita ... liber[alis]
et ... gradus ... quos ... quiddat
integritatis effectum. Ambrosius ad ... l. i. de ...
... nichil ... spontanee perficit
... ea ... coacta ... grata
... et ... indicant. ... de
... medita[cione] ... liber ... Apia si labor ipse
... studiosi ... perit in ... vol[untate]
... tollat ... fac dimisso studio
... ponto ... fit ... l. 41
... pertz ... proh... Melius est non ... quam
... ... venite ... commedite pane me[um] et ...
... ... ve ...

Premeditacio

Premeditacio ... Hug. de S. V. ...
... multorum ... ad ... Ad ... rectore
... qui magna negocia ve-
... dei cogitare ... qui magna ... homi-
... age ... L. ... Phil. ... sapientis est ... Seneca l. 7 c. 3 ... pre-
... posse ... Seneca ... Dd ... deliberacio
... mali ... Apud ... deliberacio
... mora est ~~...~~ ... mora est ... odi
... mora est ... ... fac ... Cass[iodorus]
... sapientem ... deliberacio ... l. ... et
... 8 c. 13 ... deliberanda sunt ... ubi nil
23 ... de ... deliberacio ... sapiens deliberat
... ambiguum ... sapiens deliberat
... facias ... quis ...
... ad ... impetuose ... intempestiva
... ... subordinare ... vide ... orator
conditor ... ...

Presumpcio

Presumpcio ... Rubrica l. 8. de ...
... est ... fiducia ...
... magnum ... est qui ...
ipse ... Cass. l. ... c. 13 ...
... presumpcio ... sub ...
... consc[ienc]ia ... Matheus ... in ...
... presumpcio ... nulla ... dilapidat

[illegible] Architenem [illegible] hic ego quero [illegible] est [illegible] [illegible]
respicit Contempnit [illegible] parentes indignatur [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] omnibus [illegible] [illegible] [illegible] agit
Bannsir [illegible] [illegible] licet [illegible] [illegible]
[illegible] alijs [illegible] [illegible] [illegible] sed [illegible] Elogi [illegible] [illegible]
[illegible] doctrina [illegible] ut plures [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
plus posse putat sed quod [illegible] [illegible] posse [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]

Princeps [illegible] 6 7 ethicorum principatus [illegible] est honor
et gloria [illegible] [illegible] ista non sufficiunt [illegible] tyranni [illegible]
principatum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] principari [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] est [illegible] qui [illegible] est [illegible] [illegible]
[illegible] tales dat [illegible] plus de bonis et [illegible] tyranni
2 pol 4 [illegible] volentes et non volentes principari [illegible] [illegible] [illegible]
dignus est principatu 3 pol 4 [illegible] principari [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] est posse principari [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] principari ~~[illegible]~~ et [illegible]
et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] apparuit et bestiam
[illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 1 pol 4
c 8 [illegible] principes non erit [illegible] et [illegible] [illegible] principabitur
bene [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] subiicit [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] moralem [illegible] [illegible] 2 c 6 principari
~~[illegible] qui non sub principe fuit~~ [illegible] principari [illegible] [illegible]
facile [illegible] [illegible] 2 c 2 [illegible] est [illegible] principari [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] principe fuit [illegible] [illegible] [illegible] principe
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
magnorum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] 4 principari est [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] fuit [illegible] athenes et thebas [illegible]
fuit [illegible] [illegible] fuit [illegible] [illegible]
[illegible] non [illegible] [illegible] est [illegible] [illegible]
2 [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] principes non [illegible] [illegible] Cassiodorus [illegible] [illegible]
principes non tam [illegible] velle [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] 3 c 12 [illegible] est [illegible] quippe [illegible] est [illegible] [illegible]
quod [illegible] [illegible] principes [illegible] [illegible] publicam
[illegible] 2 c 2 [illegible] [illegible] boni principis [illegible] fortuna
Assiriet [illegible] 1 c 16 [illegible] principe [illegible] [illegible]
et [illegible] [illegible] iusta [illegible] [illegible] cogitat [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] amittere disciplinae [illegible] xiiij vel xxviij

21 Tale est semper eligendum cui voluntarie debeant obedire
omnia si voluntas [illegible] vagam relinquit [illegible]
culpare gloriam | Ieronimus [illegible] credendum nimis est [illegible]
[illegible] | Augustinus [illegible] facilius erit pacem
[illegible] subiectis et debellare superbos
[illegible] ad [illegible] (principes) [illegible] | Et debent
[illegible] debent [illegible] [illegible] principio
[illegible]

Principatum [illegible] pollicetur [illegible]
[illegible] medium [illegible] | [illegible] magnum [illegible] (et multa [illegible] sunt per ipsum)
[illegible] et [illegible] ad [illegible] | [illegible]
[illegible] | [illegible]
[illegible] est a [illegible] est
[illegible] in fine [illegible] | [illegible]
[illegible] in fine [illegible]
[illegible] | [illegible] est [illegible]
[illegible] | [illegible] in [illegible] est [illegible]
[illegible] magni [illegible] | [illegible] in [illegible] est [illegible]
[illegible] in fine fit [illegible] magnum | [illegible]
[illegible] in fine fit | [illegible] | [illegible]
[illegible] in [illegible] sunt [illegible]
[illegible] | 2 [illegible] 4 in fine | [illegible]
[illegible] | [illegible]
[illegible] est in [illegible]
[illegible] | [illegible] et [illegible] | [illegible]
[illegible] in fine [illegible] | [illegible] (servire)
[illegible] sunt [illegible]
[illegible] | [illegible]
[illegible] | [illegible]
[illegible] fit [illegible]
[illegible] | [illegible] est [illegible]
[illegible] est [illegible]
[illegible] | [illegible]
[illegible] | [illegible]
[illegible] | [illegible]
[illegible] | [illegible]
[illegible] | Valerius [illegible]
[illegible] | [illegible] 29
[illegible]
[illegible]
[illegible] | [illegible] | [illegible]

verus sparsa [illegible] aqua [illegible] de vem[illegible]
[illegible] extra [illegible] [illegible] opera
[illegible] sunt [illegible] [illegible] morbi [illegible] [illegible]
[illegible] magnis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
in Allexandr[illegible] [illegible] parva [illegible] magis [illegible]
Cum neglecta fuit modica scintilla lucire | prosterne [illegible] [illegible] surgit per multa [illegible]
de [illegible] parva [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] fonte
pusillo [illegible] termini [illegible] grandis [illegible] arbor [illegible]
[illegible] [illegible] sunt male cepta bonum [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] cepit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] bonum cepit et finis [illegible] [illegible]
[illegible] fiat [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] constat

Proditor

[illegible] [illegible] [illegible] hoc ergo te [illegible]
[illegible] ut [illegible] [illegible] [illegible] omni [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] amore [illegible] sub
[illegible] mors [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
et [illegible] [illegible] Vale[illegible] [illegible] vj° titulo [illegible] anno
[illegible] [illegible] [illegible] Crassus [illegible] [illegible] [illegible] de [illegible] filiam
[illegible] [illegible] vide [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] dare [illegible] [illegible] Pirro [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Pirro [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] victoriam
[illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] meruit

Procrastinacio

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] cras postme
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] cras illud [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] apud [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] cras id [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] annos [illegible] vide supra [illegible]
in [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] cras [illegible] cras [illegible] [illegible] [illegible] hodie [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] cras [illegible] [illegible] cras illud [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] cras illud [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] cras [illegible] sit [illegible] [illegible] [illegible] vide [illegible]
b [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] cras esse solet
[illegible] [illegible] [illegible]

Prodigus

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] alit

In morte moriens [illegible] fac gulam litigare
cum bursam [illegible] Et cave cum advocatis
clericus [illegible] vel gulam et bursam [illegible] clericus
[illegible] no [illegible] frater sumus et [illegible]
indicas cum gulam quia avaricia legit bursam [illegible]
multe et [illegible] cum [illegible] ambulabat [illegible]
[illegible] [illegible] intendebat [illegible] [illegible] Gibet
[illegible] pauperibus [illegible] et [illegible] de [illegible] [illegible]
cum [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] pari et [illegible] edificium vendere [illegible]
[illegible] [illegible] archa [illegible] fac [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] fit [illegible] ad [illegible] [illegible]
[illegible] quia [illegible] Archytium [illegible] de pleno
[illegible] [illegible] [illegible] de [illegible] [illegible] de
[illegible] [illegible] [illegible] de [illegible] vel de [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] nomine [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] indigens [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
Orationes in sermone blande fornit una
[illegible] Dampno [illegible] Archytius Carptor apud
Pelegrit inops [illegible] dimite [illegible] dat [illegible]
Post [illegible] blande mendicat undique [illegible]
[illegible] orat in [illegible] prodigus et stultus dat quem
[illegible] et adit [illegible] [illegible] [illegible] et fit [illegible]
Vir bonus et sapiens digne ait esse [illegible] [illegible]
[illegible] quid [illegible] ora [illegible] [illegible] ut [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
Dare [illegible] [illegible] [illegible] prodiga [illegible] [illegible]

Promittere [illegible] c. 13. [illegible] promissa
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de [illegible] [illegible] promissio
facias [illegible] de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] promitte
[illegible] [illegible] promissio [illegible] Cassi. l. 7. c. 24.
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] promissio [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] facite [illegible]
promitte [illegible] promissio [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
Reddite [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

anima Nihil spondent fidi longe minus donaque
qui dare se promittit verba decora [illegible] te fert contra
fides nulla tibi est Catho Item tibi promissum
[illegible] nolo Quid prodest potest ne [illegible] promissis [illegible]
est Pamphilus Est nisi promissum [illegible] contraria sepe
legitur Nec [illegible] sequuntur que loquuntur Jacobus
[illegible] Martialis
[illegible] spondet aliquid
[illegible] alterius verba [illegible] sequuntur [illegible]
qui [illegible] Item spondet multa [illegible]
solet Quid dare [illegible] nulla spondet [illegible] debent ut
Auctor de moribus mediarum [illegible] dicit [illegible] mictos
promittit [illegible] multa Tradit promissa [illegible] p(ro)prie
[illegible] Alanus in [illegible] [illegible] bonos
[illegible]
dat [illegible] Architrenius [illegible] verba dat [illegible]
promittit [illegible] Gallicus [illegible]
[illegible] Brunus [illegible]
[illegible]
promissa [illegible] dat [illegible]

Valerius l. 8.

Promulgacio [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
ad [illegible]
[illegible] auditorem facit [illegible]
[illegible]

Ammitte [illegible]
[illegible]

Prosperitas Sen. ad Lucilium et Deplaracius ad specialitatem
Stradis optime felicitatem extollunt et [illegible] dele-
ctabilitatem fuimus et Valerius maximus l. 8. c. 1.
Secunda victores proventu implent abunde ut
adversus felicitati opus Pers. Persius satyra 1. et q. Boucius
corporalibus temporalibus bonis extollit et ut nullis frangit
Tullius 1 de officiis Jn rebus prosperis superbia fugienda
est Salustius in Catilinario Secunde res sapientum
animos fatigant Terentius Jd maxime homines
secundis rebus tunc maxime oportet meditari quo pacto
adversam erumnam ferat ne quod animo novum eveniat homini.
Preter spem evenit lucro deputate Ag. Seneca 2 de Ca-
liginibus hominibus adversam quam prosperam ferre fortunam
Oracius l. 2. ode. c. 3. Equam memento rebus
in arduis servare mentem Ovidius l. 2. de art. luxurie
aut cum rebus prosperis secundis Lucanus l. 1 Mortis
rebus reperitur secundis Matheus in Thobia
Blanditia fortune cui te prosperat altera vincat Maior
in adversis sed prosperitate minor Sen. in agamenone
e l prospera animos Gualterus in Alexandreide Tragedia
cladibus magnis magna patent Sen. c. 6 de
prosperitate Patent pectora divum quibus cunctis sublimis
surgit fortuna metus Gualterus de Castellione in
Alexandreide hunc que leta fovent alit medium prospera pande
Vna vigil metuit prosperitas est timor

Providentia Sen. de clementia Providentia Prov. in
difficile est Tullius in adelphis Jstud est sapere
non quod ante pedes modo est videre sed etiam illa que futura
sunt prospicere Tullius 1 de officiis In omnibus negociis
prius quam aggrediare adhibenda est preparatio diligens
Tullius in Rhetorica Vt providendum est ne quod fieri
aliquid fiat aut quod fiat Sen. l. 8. c. 2. curandum
fieri potest tamen factum cogitemus Sen. l. 17. c. 2.

Nil nobis inprovisum debet esse In omnia premittendus animus
cogitandum non quicquid solet sed quicquid fieri potest
Cogitanda sunt omnia et animus adversus ea que possunt
evenire firmandus ¶ Sen. l. 19 c. | Sed agendum est hec
quam nobis inopinatum sit / et quia omnia novitate
graviora sunt hec cogitatio assidua prestabit / ¶ De
futura prospectum intende Et prudens esse cupis in
gere animo tuo ppone ut tibi possunt cuncta contin-
gere ante prospiciatis Nam qui prudens est non dicit
non putavi hoc fieri quia non dubitat sed expectat nec
suspicatur sed cavet. preterita secundum futura provide. preterita
recordare Nam qui de preterito nichil cogitat perdit vitam
Cum nichil de futuro premeditatur in omnia incautus incidit
ppone in animo tuo et mala futura et bona ut illa
sustinere possis. ista moderari ¶ Boecius 2 de consolatione
O providencia est ipsa divina ratio et ¶ Arles in sentenciis
sanctorum / opportet regem futura precogitare et futuris casibus
providere scire ut possit adversa levius tollerare ¶ Tulius
de offi. / Istud est ingenii magni cogitatione futura percipere et
ante constituere quid evenire possit et quid agendum sit cum
evenit ¶ Sen. e 80 / Rerum vehemencie morte hilaris
excipiet nisi se ad illam composuit ¶ Dracius Samo-
nius parvula tua exiguo exemplo est magni formica laboris
ore trahit quodcumque potest atque addit acervo Que sciens
haut ignara mali incauta futuri Que simul
inversum contristat aquarius annum non usquam prorepit
et illis utitur ante quesitis ¶ Archilitenus & Armor
est prognostica fati applicatos / unius pressa flagellant Et
quia fortune laqueum prudencia solvit Sapientes tibi ubi
cavendus te quod omnibus id est ob cautela et eventus preminiat
et tibi toti Sit oculus totus animi solercia lampas

pruina nocturnam fienat insopita lucernam ¶
Et opus in ea pingas nimis. Eadem tela sola ¶ Sa
ticus / nichil facias quod post modo velles non fieri / meus sit
tanta perambulas sitis ¶ Auctor nodum / Omnibus in rebus
modus rectus est et discretio summa Et modus in rebus res facit esse
bonas Nam quecumque facis si non discretio amet Que
temporibus fine sepe venire solent ¶ Prudencia
Origenes · rethorica c 13 / prudencia est virtus intellectualis sim
cum bonum consilium proficit de bonis et optimis ad feli
citatem ¶ libro 2 magnorum moralium / Nam absque
prudencia alie virtutes sunt nec prudencia perfecta est
absque aliis virtutibus sed cooperantur quodammodo ad se
invicem consequente prudenciam ¶ 6 ethicorum prudens
malicia et merito sunt qua practica principia
quasi manifestum quod impossibile est prudentem
esse non entem bonum ¶ Euphilon parte 3o / prudencie
capitis prudencie eius sunt qui sunt magni capitis
¶ Seneca de forma vite / prudens falli non potest falle
re non vult ¶ Cassiodorus libro 6 c 10 / Magna est infinitaque
prudencia quam nemo potest assequi ut eam non notis et
per alios querere videatur. Seneca ipsud sapiam (?) consilio
distinctis (?) ¶ libro 12 c 3 / utrumque probat nimia esse prudencia
cum rebus omnibus videtur ad singula commoda ¶ Tullius
consiliacione / prudencia est scientia rerum bonarum vel malarum
vel utrarumque ¶ Seneca de virtutibus / Si prudenciam amplectaris
eadem ubique eris et prout rerum et varietas temporis exigit
ita te accommodes ipsi / non in aliquibus te mutes sed
potius aptes sicut manus eadem est cum in palmam
extenditur et cum in pugnum restringitur / prudentis
est examinare consilia et non cito facili credulitate

ad falsa prolabi ¶ Tullius in paradoxis / Certe (?) non
nichil perstringat (?) / sicut plurimos sensualitas facit
bestiales / ita multos divinos prudentia ¶ Socrates (?)
ita talentum (?) / Cum in eo (?) fuisset (?) plato interrogatus
dixit nichil tam nobile animalia homini dedit
quam intellectum in agibilibus rectum et hic est prudentia
¶ Macrobius super somnium Scipionis prudentia
rectum iudicium virtutibus ~~[struck]~~ ipsarum opera rectificat
¶ 6 ethicorum nota et prudentiam dicimus esse
recte ratio circa humana operabilium prudentis maxime
opus dicimus bene consiliari / prudentia facit intencionem
rectam / non est electio recta sine prudentia ¶
1 ethicorum prudens ordinat vitam suam ¶ 1 politicorum
unicuique tantum adiacet felicitatis quantum virtutis et
prudentiae ¶ 3 politicorum prudentia est propria virtus
principis / nota est in civitate sicut in solido ar-
ma sic et prudentia qui iniusta insequere conatus
¶ Ovidius de arte Cum in fine ne plus ventura
silentia vitet proponas animo multa secunda tuo
¶ de ponto Tu quoque fac timeas et que tibi
leta videntur dum loqueris fieri tristia posse
putes ¶ Seneca (?) successum pararunt omnia per
concipe mente Et vires metire tuas / si fortis
es aude tremenda / si fragilis sinuet (?) minore
mora / Si doleas sine teste dole nec quis (?)
dolorem / ignorare facies si posses per totum
dilates animum per totum debile mens sit forte
et aliquas vices supplere mentis (?) spe gradi
¶ Pamphilus principium finem quis simul

Bernardus finis ... [illegible]
prudencia spectat ... Et opus de cuncque agis
prudenter agas et respice finem ... Gellius attice
... Et prudens sub modico ... honeste
dividis tibi divicias opus est que amor ...
parant quanto plura parabis tanto plura petes

Aulus Agellius primo noctium
atticarum dicit Socrates ... statu ...
dies et noctes a solis ortu usque ad alium
solis ortum inrubens immobilis ... ve
stigiis oculis atque ore in eundem locum directis
cogitabundus tamquam quodam secessu mentis
atque animi facto ... Claudianus ...
... [illegible]

Marcus Tulius de officiis ...
Eius appetitus racioni obediat ... [illegible]
[illegible]
[illegible]
... si vis ... subice te racioni ...
regas ... ab illa discedas quod et que
ad modum aggredi debeas ... ab ... in homine
... in qua ... alia accedit ...
et consequitur ... debemus ... racione
faciendum ... ... de
officiis ... qui racionibus ... precepta ... quod ... causas ... earum ... progressus et quasi an
tecessores non ignorat ... rebus
presentibus adiungit atque ... futura facile
totius vite cursum videt ad eam ... agen
dam rebus necessariis ... de qua ... ... | ... ... cui ... | ... antecessores

bn adhibita ro[n]e sunt qd optimum sit neglecta vo[lun]tate
implicatur erroribus Sen l 8 c 7 Ro[ma]ne audi
et quam in corpus humanum pro divisionibus incipia
nullum bonum sine ratione. l 16 c 2 ratione valet
fugit anima vim huius te amor corpori
sima armabit. l 10 c 8 omnia ad ignem
renovanda sunt deinde in mo[do] inter pace vim facit est

Rapina Tullius 3 de officiis detrahere aliquid
alteri et alterius incommoda suum augere comodum
magis est contra naturam quam mors vel vide
Sen ep 4 8 Nulli cum rapina feliciter cessit gaudium
rapta durant in potentia Tullius philippica 2 male
parta male dilabuntur Fulgencius mitologiarum li primo omnis
rapina avida et in strictis omnibus rapina adcumulat
et celerima Cassiodorus l 8 c 7 pulcrum et tibi rapere quod
nescis alienum fraudare Ovidius l 1 sine titulo
armorum non habet eventus sordida preda bonos
Cato alias noli cupere Esopus fabula
[illegible] cane decepto vitam rapere invidia instans
alterius dampnum in sua dampna redit

Raritas Sen de beneficiis cum vis gratum esse rarum
effice l 2 q naturalium sic nobis aliud in solitum
et quam naturam oculis non nisi comprehendimus nec cogitamus
quid illa facere possit si quid fecerit quod diu deerit
magnitudinem corporis consuetudine seducit ita enim animi
compositi sumus ut cottidiana et per ammiratione
digna sint nobis transeant et minima quod ratione per in
solita sunt et una dulce spectaculum sunt
l de clamationibus amor et cupiditas ignota
cognoscendi quod nota repetendi est infirmioribus

hoc in civitatibus hoc denique in omnibus rebus videmus
accidere ad nova homines currunt adeo ut quamvis insolitum
et in turba notabile sit ¶ Cassi l 8 Bonum insolitum
plus amatur Plinius l 12 de naturalibus nulla est volup
tas que assiduitate non sui fastidium pariat Tulius
de fi bonorum et malorum l 2 In omni arte vel studio
vel que videtur scientia vel ipsa virtute optimum quodque
rarissimum est ¶ l 2 rethorice ad c 7 omne rarum et
ardua sunt ea exprimicto pulcra et commoda que
minus videntur ¶ Cato rara quidem gravius placent nam copia
vilescit condicamus ¶ Cansie plus mellis habet per
rupta voluptas ¶ Juvenalis l Satira
voluptates commendat rarior usus ¶ l 7 Sen
quippe bonum minus ¶ Jacobus bon te pfcq no
tamquam amicis adee ¶ Marcial cotta vilia divitibus
nostra et plerique placent non quod sint vilia sed quod sint
rara libera Sic plenius premit pecora sequacior usus
¶ Ezopus fabula 23 omne bonum prius nimio
vilescit in usu et quod est rare carius esse solet
¶ Montkenarius omne quod est rare se crebro carius
ipso ¶ Panphe omne quod est crebro more sordescit
in usu omne quod est rarum carius esse solet Regula
¶ Ben c 2 opus est aliquo adque moneat
se coniungant regulis ad regulam prima non coniungens
¶ e 2 2 una scilicet vivendi regulam pretende et habeant
omnem vitam quam aqua ¶ Frigitenius dicitur quod
vir declinet regula ... sit fancia phi
losofantes Requies dicitur ... vide requies
et ludus in vita esse natura ¶ l 10 c 7 ocia certa
contraria non potest continue operari impotentes continue operari
requie indiget Requies fit gradus operacionis ¶ 8 pol
laborantes indiget requie ¶ c 2 Requies natura

virtutis quo thebas poterit vel divitis quo stia ... vide ... tacit

Delectatio est / enim cum quis per labores tristitie medicina
quedam est ¶ Tullius l. p[rim]o Rethorice veterem animi defessi
aut admirationem integrat aut risu nouat ¶ l. i de
oratore liber esse non videtur qui non aliquando nichil agit
¶ Seneca l. z. et z. reparari corporis viribus debet et per ocium
remissio meliores acriores quoque requiem surgit
vastat et assiduitate laborum amorum deditio quia
et languor ¶ de forma vite Non semper in actu sis
sed aliquando animo tuo requiem dato et innes sine desidia
fit ¶ Cassi l. z c io Mutata est vita corporis qui nimia
fatigatione lassantur ¶ Ouidius de ponto Da requiem
requieta ager bene acceptum reddit fl. cepit quoque crescit alterna
requies durabile non est quod caret requie vires fessa quoque membra
renouat ¶ Cato nam diutina quies vicijs ali
menta ministrat ¶ Matheus in epistola tobie quoque
surgit perpetuo semissima lupus / ac mugier et fame
prodigus hoste amor labore langwescit virtus nisi
age in morbis ad ... ¶ Jacobus bene fomentum vicijs
dat diutina quies ¶ Helinandus in speculo et nisi si
dum vult prius finiat Et qui vult requiem nostrat
quod petat ipse labor ¶ Impone tuis interdum
gaudia curis ut possis animo quemuis sufferre laborem
¶ Salternus alio Nam vehementis studij
matre labor afficit actus Rethorica ¶ Tu
lius l. i rethorice ve. c a Exordium est oratio animum au
ditoris ydonee preparans ad reliquam dictionem. Quod eueniet
si eum beniuolum attentum docilem quoque confecerit beniuolentia
ab auditoris persona beniuolentia captatur. Si in rebus ab
his fortiter sapienter mansuete gestis proferemus...

Hic incipit Rethorica ... tis

Hic incipit Rethorica ... partes oratoris ...

ut neque assentatio nimia significetur. Si de his quae
honestatis existimationis coniuncta est cum iudicii et auctoritatis
expectatio sit ostendatur. Attentos faciemus si demonstrabimus
ea quae dicturi sumus et de rebus magnis nova incredibilia
aut ad omnes qui audiunt aut ad aliquos illustres
homines aut ad deos immortales aut ad summam
rem publicam attinere et pollicebimur nos breviter causam
nostram demonstraturos. Dociles auditores faciemus si
apte et breviter causam nostram demonstrabimus. Dociles
auditores faciemus si apte et breviter summam causae
exponemus. Cum docilem velis facere et attentum
facias oportet nam is est maxime docilis
qui attentissime est paratus audire. Idem li. 1 rethorice
nove c. 2. Secundum principium dicitur per quod
animus auditoris vel iudicis constituitur vel preparatur vel
aptatur ad audiendum. [c. iusto] Attentos habemus si pollicebimur
nos de rebus magnis novis inusitatis verba
facturos aut de his quae ad rem publicam pertineant
aut ad eos ipsos qui audient aut de deorum immortalium
religionem et si rogabimus ut attente
audiant. ¶ Idem 1 rethorice veteris c. 9. [margin: hic incipit insinuatio oratoris]
Insinuatio est oratio quae dissimulatione et circuitione
obscura subiens animum auditoris. In invidiam ducentur
adversarii si eorum potentia divitiae cognatio
pecuniae proferentur atque eorum arrogantia
intollerabilis ut his rebus magis videatur
quam causae suae confidere. ¶ Insinuatione utendum
est cum auditoris animus infestus est. ¶ Id autem tribus in
causis fit maxime: si aut inest in ipsa causa quaedam
turpitudo aut ab his qui ante dixerunt iam quid

dam persuasum sit videtur aut eo tempore dicendi locus
datur cum iam illi quos audire oportet defessi sunt
audiendo. Si cause turpitudo contrahit offensionem
aut pro eo homine in quo offenditur alium hominem
qui diligitur interponi oportet aut pro re in qua offenditur
aliam rem que probatur aut pro re hominem aut pro
homine rem aut pro eo quod odit ad id quod diligit
auditoris animus traducatur et dissimulabis te defe-
nsurum id quod existimeris defensurum deinde cum
iam mitior factus est auditor ingredi pedetem-
ptim in defensionem et dicere ea quibus inde indigent
adversarii deinde cum lenieris eum demonstrare
nichil horum ad te pertinere et negare quicquam
de adversariis esse dicturus nec id nec hoc et
Benivolentia quattuor ex locis comparatur a nostra ab
adversariorum et a iudicum persona et a re ipsa
unde agitur. Attendentes auditores faciemus si ea
que dicturi sumus nova et magna et utilia
esse demonstrabimus et nos hec tam inter compositiones
pollicentur dociles eos faciemus si aperte ac breviter sum-
mam cause exponemus. Cum eum docilem velis facere
simul et attentum facere oportet. ¶ Et multa [illegible]
[illegible] nisi [illegible] multo labore assiduo studio varia
exercitatione plurimis argumentis altissima prudentia
prestantissimo consilio constat ars dicendi persuadendi aut
et persona et gravitas et auctoritas et dignitas dicentis
postremo et aspectus ipse sine voce ¶ gravis et
venustus. Necessarie partes rationis orationis sunt [illegible]

Deinde causa eius similem [illegible] alii [illegible] pertinere demonstrare [illegible] defessi audiendo aut admiratione integratur aut risu renovatur

h [illegible]

psuasio epilogus / pheim ac principiu sit m pocsi
plogus et insinulacon pludiu / omnia cum hec principia
sut et velud ppacio ad sequens ¶ Tulius l ij de ora
tore oz ut edibz et templ vestibula et aditus sit
caus principia ppositon rez ppone Itaq in pluis
at sequentibus causs abrupta re e dordi sepe comedia Vnde Narratio
¶ Terencius in phormione tempil e quo male narrando
possit depravari ut orator loqu eloquencia

Regnare Sen declamacione quinta e regem qd
certis aialibz lic agnoscere ut apibus ¶ de gesto
certis aialibz lic agnoscere ut regnis rector ac gub
lacon de maatrid/ turpis e naufragii rector au gub
narla fluctus eripuit qui fluctuancia vela de
servit pmisit tempestati ratem ¶ In pn male
imperando summum imperiu amittit ¶ de regno
deicimus l 2 / maiestas imperatoris sm deum ge
ni humano diligenda e et colenda Nam
cum imperator nome augusti accepit tamen
pnti et corporali deo fidelis pstanda e devocio
impendenda pervigil famlatus ¶ Cassi l 2 e 29
Regnantis e gloria subiectoris otiosa tranquilitas
l 3 e l 2 Theodricus rex gottorum ait nobis
ppositum deo iuvante sic pvinc ut subiecta se do
lleant nrm dominy tardius aquisivisse Io
e ij Dunequid assidue ppsisset regnancium
laudibz applicatur ¶ l n e 2 hec e pfecto difficilem
regnandi gens decorer in muneri in suis ser
sibus pncipatum ¶ l 12 e 3 omnes qui
regnore ceptra petimus nicos similia desciamus

Sit in nobis fronte libera ut aliorum possemus
invadere peccata. Hec racio ponat remedium
diversa qualitas passionum / Sic qui impellis per
esse cognoscat non uno consilio poterit invenire
effectores discrecionem puniendi sue / mansuete aut
crudeliter amonendi caute / simpliciter solempnitate
tractandi sue / ~~[illegible]~~ cap. xix. Rex letus optatur ab omnibus
Ar. in politicam p 7 Traianus optimus imper-
atorum arguentibus eum amicis quod nimis
et ultra quam imperatorem deceret communis esset respondit
privatum optasse. Seneca in sentenciis sciendum
summa sapiencia in rege semetipsum regere
Inter omnes peior est et multo reprobandus
Rex largus sibi et subiectis avarus. Seneca de
consilio: Regnum est nolle regnare cum possis.
Solon interrogatus qualis esse debeat rector ipsi civi-
tatis respondit qui prius se quam populum rectificare
aliquando erit velut ille qui umbram curvam
conatur rectificare prius quam virga curvam um-
bram faciens recta fiat. Chylo Lacede-
monius dominatorem mansuetum decet esse
ut eum subditi magis revereantur quam timeant
Seneca tragedia: violenta imperia nemo
diu continuit / moderata durant / regnare
perdit regnum quo iacet loco / regnum non
facimus opes nec vestes tirie coloris / non
aureus nitide tecte / Rex est qui posuit metus
et diri mala pectoris / quem non ambicio
impotens et nimis instabilis vulgi

Sub concitacia ira face sub maturitate distringe

Se legi imperator esse professus quia leges imperatorum sibi [illegible]

/ qui constituto pectore excelso omnia infra se videt /
favor amonet // ¶ Claudianus. sola in vulgus ultrix
loquitur veneria regem ¶ Ovidius de arte l. 2
non bene cum sociis regna venusque manent
¶ De ponto. Regia crede mihi res est succurrere
lapsis ¶ Methamorphoses l. 2 circa. bene conveniunt
nec in una sede locarint / maiestas et amor
¶ Lucanus. ulla potentia longa est / Sceptrum
vis non patitur / exeat aulam qui vult esse pius
¶ Alexandreidos l. 1 gente consimili sis facilis erectam
frange superba / instabile est regnum quod non
clementia firmat ¶ Seneca tragedie in thieste c. 3 ubi
non est pudor nec cura iuris sanctitas pietas fides
instabile regnum est ¶ In medea. Equum atque
iniquum rege imperium ferens ¶ In octa-
viano c. 8. Omnis regentes clementer valet
¶ Seneca in agamenone c. 2. Nunquam placida
sceptra quietem certam vel sui tenuere
diem ferunt etas cui alterna vices animum

Incipit **Regere** Seneca l. 2 de beneficiis facilius est barbaras
gentes impacientes alieni arbitrii regere
quam animum suum continere et sibi tradere ¶ Se-
neca. Facilius reges animi nulla vani-
tate vitium timentes ¶ Plato in 2 Rei p.
suam animam que una est gubernare non
potest quomodo multorum hominum gubernator erit
¶ Boecius. Consolatione Bulterim et ut vult quomodo
imperat alteri cum sibi ipsi imperare non potest
¶ Seneca l. de ira. hominem non dico posse
esse aliorum victorem et dominum qui suo

Si pondus tanti
iustitia crescit
cum ipsius ingenii
No mi
nor armis
constructa
tur amatum

aliquid faciendum potest imponere ¶ Hora. li. 1 e. 2 Animum
rege qui nisi paret imperat hunc frenis hunc
tu compesce cathenis

Risus ¶ Arest. 1. rethorice c. 20 omnis remissio
et risus delectabilium et necesse et risibilia
delectabilia esse et homines et dicta et opera Iuvenes
sunt amatores risus propter quod eutrapeli. Eutra-
pelia autem erudita contumelia est ¶ 4 ethi-
corum Qui in neque ipsi dicunt aliquod ridiculum et dicen-
tibus molesti sunt agrestes et duri videntur esse
moderate autem ludentes eutrapeli sunt
¶ Tulius li. 2 de oratore hec ridentur vel
sola vel maxime que notant vel signant
turpitudinem non turpiter. Materies ridiculorum
omnis est in hiis viciis que sunt hominum vide de gesta ridiculosa
¶ Catulus c. 7 Risu inepto res ineptior
nulla est ¶ Sen. de forma vite Reprehensi-
bilis risus est si immoderatus et si puerili
effusione sed muliebrem facit hominem. Risus autem
superbus aut clarus aut malignus aut furtivus aut fortuitus
aut alienis malis evocatus Risus sine
cachinno sit ¶ Cato non ride solus est
risus solus oris nequam vel stultus post hec

vide supra de sponsa
Sacerdos Plato in thimeo sa-
cerdotum a ceteris separatum ab alio populo manere-
tur ne contagione aliqua prophana castitas
polluatur ¶ Ieronimus contra Iovinianum li. 2
Cheremon vir stoicus dicit quod sacerdotes egypti
omnibus mundi negociis et curis pro posite

semp intemplo fuerint et rop nas cas qz
vos fidei contemplati ne se mulierbz misceue
rint nec cognatos vel liberos vel ppinquos
viderit et eo tpe quo receperit pro cultu domini
ymo z car nibz abstinuit maxime ppt appetitu
libidinis qui carnibus et potu nascit Dyon
Dyma de tempore Et nemo se diu sacerdoti
cui venalitate nuit cui quibus in altari
no cui dare sufficiat estimet pro em
quis locus tutus e que cpatur esse corrupta
si venerabilia dei templa pretiis expugnant
comunione integritate aut valuati fidei pro
videbimus si aut sacra fame penetralia
veneranda corripit Deus pcipue omnes suos
quos putantes sacerdotum Alanus mysplen
pecc dolor midenimus tumet dolor et sedus
studi ex emit celiam Dum tenet alteca

Saturitas Socrates in epistola c 2 Societas omni
mala decr z rethor c 26 Iuvenes sunt cito
saturabiles ad concupiscenciam z velociter quod
concupiscunt acriter aut desistunt Julius
li de q iust Temulentia et si adepta e ....
concupiscit nunquam tam satis se gloriam putat
Boecius de cons Cupiditati nil satis e Nature
satis e parum li 19 c 2 Nemo cui se
licitas sua et si tota evenerit satisfaciat
Lucanus de cons ppa in paucis minimis
qui nil grenta e cuius societatem supsiciatis
si unge velis aut in somnis aut in fundere

fiet aut neque ¶ Cassiodorus l 2 a 2 unius faciat
non valet omnium ~~medietate~~ vota ¶ e 3 dicitur est
multorum desideriis satisfacere ¶ Oratio ¶ Insani
sapiens nomen ferat equus iniqui ultra quam
satis est virtutem si petat ipsam

Sapientia Tullius i rethorice Existimo sa
pientiam sine eloquentia parum prodesse civitatibus
eloquentiam vero sine sapientia nimium obesse plerumque
quam nunquam prodesse ¶ In paradoxis Sapientes animi
magnitudine contemptores rerum humanarum tolleran[illegible]
contemptores fortune virtutibus muniti sepius
c 1 ¶ Sicut impio et stulto et inerti nemini
prodest bene esse sic bono sapienti et forti non male
esse non potest ¶ Animus sapientis liber est stultus
servus est ¶ l 2 quam tu sapiens Sapientis est nihil quod
penitere possit agere non invitus sed splendide
constanter graviter omnia nihil ita expectare quasi
certe futurum nihil tum accidere admirari sed suo statu
iudicet ¶ De amicitia In principio sapientem
esse sapientem intelligentes existimat ut omnia
sua intra posita esse dicat humanosque
casus virtute inferiores esse putet
¶ 2 de officiis c 2 Sapientia est rerum divinarum
et humanarum causarumque quibus hec res continentur scientia ¶ l 2 de q tusculanis Sapiens semper
eo contenta est quod adest ¶ l de legibus [illegible]
quod absolutum atque perfectum nominat tunc sapientia
¶ Idem l 2 de divinacione Sapientem
esse potentiam est sepius existimare

pefuisse arbitror quem sapientem fuisse ¶ Sen(eca)
de benef(iciis) l(ibro) 1 Uolo plus prodesse si pauca precepta sapientie
teneas et illa in promptu et usu tibi sint quam
si multa quidem didiceris et illa non teneas ad manum
¶ Sen(eca) [illegible] fortunam accipit sapiens ex illa non
nabit aliquid accipi efficit sapiens et custos
domandi mala dolor egestas et ignominia carcer
et illud vulgus horrenda ad hunc cum pervenerint
mansueta fiunt ¶ l(ibro) g(esta) e(...) Socrates qui totam
philosophiam revocavit ad mores hanc ait esse summam
sapientiam bona mala quod distinguere(t) [illegible] magna
et speciosa sine sapientia ¶ Socrates [illegible] sine
sapientia temeritas periculosa putanda est ¶ Sen(eca)
de tranquillitate ad [illegible] cum [illegible] tue
et sapientiam volo hoc est ultimum vite instru
mentum et ut ita dicam adiumentum ¶
Apuleius de deo Socratis Sapienti nil horum [illegible]
pre que ceteri opinantur mala [illegible] omnia accidere
reputatur meliora [illegible] adeo [illegible] diffi
cile sufficiat suscipiet quod persuadeat [illegible]
res suas ad deos immortales nec mortis
diem mortis sue expectet eo quod de immortalitate
anime confidat. Nam vinculis corporeis anima
liberata sapiens transmigrat ad deos ¶ Sen(eca) l(ibro) 7 de
benef(iciis) sapiens et cuius sunt omnia dicebas [illegible]
quomodo potest dare aliquid sapienti si omnia sapientis
sunt Nam quod sibi donatur [illegible] et communi [illegible]
omnia sunt regis et tamen illa in singulos domos
sunt distributa ad regem enim potestas omnium pertinet

sapiente i(n) q(ui)a sua [illegible] et [illegible] ta sua dici futuri et [illegible]

et primo vite pri mum [illegible] hoc [illegible] se [illegible] scilicet

ad ea singulorum proprietates videns ergo quid sperni pot-
est quibus accipiendo quod suum est minime accipiat
Crisippus solus sapiens dives omnes stulti
insaniunt. Apuleius rempublicam plato nullo
dicit non posse consistere nisi is qui imperat extat
sapientie studiosus aut is ad imperandum eligatur quem
esse sapientissimum constat inter omnes mortales.
Jacobus de vitriaco apud thebas quam diu philosophi pre-
fuerunt civitas illa felix fuit. Prosper epigmate
in magna egestate sunt divites sapientes
thesauros non sentiunt. Macrobius super somnium Scipi-
onis divinos vere sapientes vere appella-
bis eos tamen dicunt sapientes qui ea superna mentis
acie requirunt et querendo sagaci diligentia
comprehenderunt et quantum vivendi perspicuitas prestat imi-
tantur. Lactantius sine titulo l. de beata vita
ubi sed scientia iuncta sapientia est. Natura enim
hominis hanc deus voluit esse ut duarum rerum
sit appetens scilicet religionis et sapientie sed homines
in falluntur quia aut religionem suscipiunt
omissa sapientia aut sapientie soli student
omissa religione cum alterum sine altero
verum esse non possit. Idem l. de beata vita primi
sapientes qui divus et falsa intelligere secundus vera cognoscere
Sed sapientia nisi in aliquo actu fuit quo
vi sua exerceat inanis et falsa est. l. 6 nec
potest dici iure beatus nisi qui sapiens. Aristoteles primo
magnorum moralium Sapientia est ex intellectu et
scientia composita quare erit circa hec ~~ea~~ que in-
tus et scientia. Sapientia est circa preciosa et divina
prudentia autem circa conferentia homini. in metha

Sapiencia est principium sciencie ¶ Et parum sa-
pientes boni sunt ¶ primo de moribus Seneca
est magis opere precium videri esse sapientes quam
esse et non videri ¶ Boecius 3 de consolatione homo
preditus sapiencia dignus est reuerencia ¶ Cassiodorus libro 6 capitulo
Sapiencia est que honores meretur ¶ Commentator super
3 de anima cum homo copulatus fuit intellectui
possidet omnium rerum tunc est quasi deus ¶ Oracius in
epistola ad [illegible] sapiens vno minor est ioue diues
¶ Ouidius 2 tristium Contulit ingenium patria
multa [illegible] ¶ Prosper in epigrammatis Tranquilla
et vacua cordis sapiencia mentis Tribuit et placidi
pectoris hospes erit ¶ Seneca Senibus sibi sapiens
est ¶ Cato Sermo dat cuique animi sapiencia paucis
¶ Plautus in [illegible] A placido placebo hinc capit
a sapiente Insipiens sensum quo quasi luce
imitatur ¶ Idem in de planctu nature Cum sapiencia
nullis temporibus nullius fructus promittit stipendijs
nullius fame aut fauoris auram extollat
Sapiencia vero pecunia honores titulos et laudes
emat premia sola tamen sapiencia super omnem
possessionem permanet [illegible] posse [illegible]
¶ Hugo in didascalicon libro 1 omnium expetendorum prima
est sapiencia in qua perfecti boni forma consistit Ouidius
multa est solamina [illegible] sapiencia [illegible] qui invenit
felix est et qui possidet beatus

Sciencia

Scire Scire Socrates [illegible] philosophorum Socrates
dicebat pene se scire nichil nisi ipsum ignoraret
[illegible] mete Sciencie [illegible] est posse docere
¶ [illegible] Clementor [illegible] sepe [illegible] ignorancia
ac bona fortuna est vbi animus [illegible] est melius sapiencia [illegible]
[illegible] in celeste [illegible] in immobile caducum [illegible] dei fieri [illegible]

[illegible] que [illegible] colli-
gitur erogata
[illegible] publice
[illegible] non [illegible]
[illegible] thezaurus
[illegible]
[illegible]
fructus [illegible]
[illegible] acquiritur
[illegible] est sol [illegible]
sola [illegible] que
[illegible]
dicitur [illegible]

Et intellectu nisi deus ¶ 2 rethorice c(apitulo) iste inuenies
omnia putant scire et affirmare ¶ 2 rethorice Seneca
parum aut nil consequentur aduitates ¶ 5 rethorice oportet esse
bonum et scientem geometriam & malum hominem
¶ fulgencius in plo uniuersi Seneca uestibulum
puto scire quam nescias ¶ lactancius de beata
vita li(bro) 3 Sciam parum est ad bonum suscipiendum
nisi accedat virtus / virtus cum sciencia iuncta sapia
¶ Seneca de beata vita Eodem loco pone homines
quos in malis peccat et a talium retrahit na
ebetes et ignorancia sui / nil mirum est nec
hos et illam qui in illis nulla ratio inest que
sua docens ¶ de ipso homine pignorancia
quantam amisse ratam ¶ Tulius inuectiuis homo
audacissimus cum sciencia ¶ Imperator omnes qui
aliquid scire videntur tamquam domini timentur
prudens Seneca tunc nil nisi te scire hoc sciat
alter ¶ Damascenus fuit aliqui qui scire volunt
sed non operari [illegible]

Secretum est a multis ita declaratum ob sua
sermones secreta custodi ¶ Seneca li(bro) 8 c(apitulo) 2 hos
mores et per illos hos inperitissimus cuiusque in
secreta irrumpere cupit ¶ li(bro) 18 c(apitulo) 7 habeat
vnusquisque aliquem cui tantum credat quem ipse
creditum et ut garulitatem suam custodiat
et contentus sit ¶ de moribus Quod tacitum
esse velis nemini dixeris si tibi non imperasti
quomodo ab alio silencium speras ¶ Iuuenis dul
cius quam hic amicum cui quo omnia sic
tecum audeas loqui ¶ 38 pro autor de spera

Vite ubi nisi honesta aut e iusty seneca no pandit
tacenda cum tacet loquenda loquit atq ita illi alta
pax e et secura tranquillitas Augerius de re publi
li 2 e vl Quid si dedicat tota cu melior qd scitur sis
cu paucissimis tal porig ipe tecum Andreas
li 3 ad Swaltey de amore Secretum tuum ab
omni sermone custodire stude Tulius de offi po
aslet tranquillitatem appetentes ancgoris
se publicis removunt int quos nobilissimi
philosophi et quidam homines severi nec principum
nec populi mores ferre potuit vixerunt non nulli
in agris Seneca ep 2 no invenio ad quo te
malle esse quam tecum fuge multitudinem fuge
paucitatem fuge unum solum Tullius in suo aqu
mento miserie opposite e solum quiete Seneca
Innimitatum meliorum questio utrum quo maior
est populus eo insecurius eo plus periculi e Nam
et avarior redditur et ambiciosior et luxuriosior
et crudelior et iniquior quia inter homines
fui vade in te ipsum quantum potes Seneca 73 cuncta
impedimenta dimitte et bone menti vaca
nemo cum ad illam venit occupatus
Sudias li 2 tristiam vive tibi et longe magis
nominis fuge pessime Scitan lege
pue nec cuiusquam quieti si mei aspernitu
libera corda vacant Alanus in poetria vinum
Anguis vinum committe noli ut semper
sensum quereris velis Stultior e stulto
qui mandat balsama cibis Et vbi plus
vita tacenda non Seneca tragedia ypolito Aliud
scientie qui volens pius silet Cato qui predicat

Hanc tranquillitas sup ... consilium ... loqui A

vt sumptum

Sapientia sed ... silentio ... pena ... sedendi

Secretum prudens celare memento prouectus teste
saluo tamen an pudore consilium utriusque potte ∥ celato omen
amica consilium archanum tacito committe sodali
¶ Ovidius li. sine ti. | diuus furor est que nocte
latent in luce fateri Et que clam feceris ea
referre palam ∥ Altius secretum nec tu scruta | oratius in epi. |
bey amicis ¶ Lincolnus | asserit in medium male
res commissa duobus Qui tacet hic lingue pro[?]
alter erit ¶ Jacobus briue | Qui secreta sui cordis tibi
pandit amicus reporti filius ne reserato tue
Non bene secretum mulier tenet ymo reuelat
tacaturitas Quam magis stultus nil celat quod est sub corde
reuelat

Securitas Anacharsis philosophus | O pissitudine
nauis tamen inquit nauigantes a morte di
stare ¶ Tullius in philippicis | ajectum et ob id esse odio
inuidiosissimum est et detestabile imbecillitatis [?] ei
ducum ¶ li. 2 de caritate et beniuolentia tutum
secundum est esse principem non crimus ¶ Seneca
li. 1 [?] Tuta scelera esse non pure tutum est
innocentium trepidare ¶ li. 18 c. 7 Nemo potest
esse intutus securus securitatis magna portio
est nichil inique facere ¶ li. 2 de ira necesse
est ut multos timeat quem multi timent ¶ li.
de clementia Illius magnitudo stabilis fundata
que est que omnes tam super se quam pro se
sciunt eius tutum et cubare pro salute singulorum
atque uniuersorum cottidie experitur Clementia
Non tamen honestiores sunt sed et tutiores
preter ornamentum autem imperatorum est

et etiam salus [illegible] domus regale illum qui tecibus atque
rapinis potenciam exercuit cum suspecta sibi cuncta redderet
tam extranea quam domestica qui ubi timuisset
que fecit que conscientia est sepe mortem timet
sepius optat ¶ Errat si quis estimat tutum
ibi esse regem ubi nil a rege tutum est securitas
securitate paciscenda est non est opus
in altum structe arces nec in acclivia
tibus se munire lateribus et sepire saluum
regem clemencia in aperto prestabit unum est
inexpugnabile munimentum amor
civium ¶ Regum, decem libri 3, amplior securitas
solet quam, destitue hec Boecius de consolatione
libri 3 nullis metus tamquam quibus esse similis sub quo
solida et in concussa securitas ¶ Idem libri 1 quoniam
nondum scriptum esse ante in rebus humanis perpetuum
aliquid omnia vicisse et dominisse vicia ¶ In
mirabiles qui suos sunt qui illos qui
urbes habuerint in ptate paucissimi q
se quod est perpetuum cum in instabilitates
fortis et continuatur lumine nos adversus
tam si infesta qui facit fortuna non expectat
si faciat et adversus utrumque intrepidus
intrepidus et incassus pace si non
multo opus est a corpore seduxeris
et tandem in oculis certam stabilitatem
sterilitate veritatem inquiramus ¶ Seneca
Quisquis ergo tutam vitam agere voluit expectata
ista Iusticia debita In principio cursus
istius huius crevit tempore vite certus est

nec diu se igitur a principio deorum... deinde... quo... in regno... populi est

tullius 3 Ille est ditissimus et securus sui possessor qui crastinum sine solicitudine expectat Claudianus de raptu(?) tutior in terris locus est quem turribus altis Qui iacet in terra non habet unde cadat Imbres et venti tonitru et fulmina turres flatibus eluctant stante sed ima sinunt Seneca tragedia in Hercule furente c 2 Novit paucos secura quies Seneca ad Lucillium e 1 8 Nunquam non periculosior est hoste fugientibus sit omen vel fortune incomodum magis instat cedenti et adverso Prosper de contemplativa vite Tu in mundi sepac labores dilige quos semper verus amator habet Nam nichil est in te carnalia vota quietum nec pax sollicitus nec mora est cupidus Insolo est mens tuta deo Oracius et ei hic murus aeneus esto nil conscire tibi nulla pallescere culpa Ovidius de tristibus Quod licet hoc tutum est Esopus Dum mihi vivat opes securam duce vitam Qui vicolus qui tutore caret nescire, comissa tuetur

Sedicio Aristoteles 5 politicorum c 2 Ubi multum quod est medium minime fiunt commutaciones et sediciones Policratus Et magne civitates sunt magis sine sedicionibus propter eandem causam quia multum est medium In parvis autem facile dividere omnes in duo ut et nichil relinquatur medium et omnes fere egeni vel opulenti sunt Aristoteles 5 c 1 Ubique propter inequale sedicio est totaliter equale querentes sediciones faciunt minores existentes maiores

Ut puer ludebat reperies aliquis p[ro] vere fecerit

pt maiores de quibus dissident cives sunt honor et
licencia li. 5 c. 8 Politice quod sedicione divisa est li. 5 c. 1 regnum
ab extrinsecis minime corrumpitur per se ipsum et multi temporis ex scripto
plurime corrupciones accidunt ¶ Tullius philipp. li. 12 Nec privatos fo-
cos nec publicas leges nec libertatis iura videtur cara habere
quem discordie quem cedes civium quem bellum civile delectat
eumque ex numero eiciendum ex omnibus humane nature exterminandum
puto Nichil [illegible] nichil [illegible] deterius si a omnis
a homo [illegible] est qui civile bellum concupiscat Decretum
decretali li. 3 c. 10 Nulla quantumvis minima pars ab adversariis
debellanda [illegible] facultatibus si ipsa consumpserit Nam civile
bellum ad minorem [illegible] [illegible] ad utilitatem sive defen-
sionis in animum [illegible]

Senectus

¶ Tullius de senectute Nemo tam senex
qui se annum non putet non posse vivere Manent ingenia senibus
permanet studium et industria ¶ Nec vero quemquam senem audivi
oblitum quo loco thesaurum obruisset et multa [illegible] ¶ li. vj
de offi. Senibus exercitaciones et labores corporis minuendi sunt
exercitaciones animi augende ¶ Sen. e. 2 hoc proprium est
[illegible] senum auctoritate sicut vicia precedencium [illegible] predecessorum
[illegible] infancium ¶ e. 12 Quid est turpius quam senex in
[illegible] vivere ¶ e. 63 Ante senectutem curavi ut bene
viverem in illa ut bene moriar ¶ li. de moribus Nichil
similius est avaricia senili Quid enim stultius quam via defi-
ciente augere viaticum ¶ [illegible] lxx [illegible] Senes et senes
tanto minus sunt amici quanto sunt minus discoli

Ista bona
Ista falsa
[illegible] dat
[illegible]

b Illud enim senectutis subripere vigilia quo in iuventute irreprehensibiles ... fuit

et mutue colloquiis gaudentes Hec enim maxime videntur
esse amicabilia et factiva amicicie Et Bernardus primo Senum
et honestis complacere stude Et Cassiodorus in epistola Indigne
transacta adolescencia odiosam efficit senectutem et honeste
acta superior etas senectutis caput auctoritatis admiranda Senum
(capillorum sunt ... insignitis etatis ...)
nd sunt canicies annorum tituli sunt laborum preteritorum stipendia
merendorum [illegible] Sed quid gemimus quasi quod doloribus
plena senectus malis deformis pro cute pellem dissimilem quasi
sui et tetrum ante omnia vultum pendentes quasi genas et tales
aspice rugas quales in vetula scalpit mater symea buccas
Oracius in poetria Multa senem circumveniunt incommoda et vide ibi
Et Maximianus Omnia sola tibi sedis inscanda senectus
Cum cedit quamquam vincere victa solet Singula tempore quodam
quesita referre Et quod ... iam modo ... stat tremulus
dubius quasi senex semper quasi malorum Credulus et stultus
quod facit ipse timet laudat preteritos presentes despicit annos hoc
tantum rectum quod facit ipse putat Se solum doctum se iudicat
esse peritum Et quod sit sapiens desipit ipse sibi Deficit auditor
non deficit ille loquendo Sola senem garrulitate senes
Boecius de consolatione metro primo Gloria felicis olim viridisque iuvente
Solatur mesti nunc mea fata senis Venit enim properata malis
et vide ibi In libro de ... Canicies et mentis non ut
et albam Non semper retinet alba senecta fidem Albi temporibus
nigri sunt mores Signant tempora canaricie Cordis do-
losa pectora Quod per ipsius nostri modus etas Et tunc
stulpet enim senio non senisse senes Hec ... in

sequitur vita perit nec honor. Divitiarum [timor] modo recedit in
firma vita secundum 2 s[ecundu]m lites seu ventres dolet sine
dolor. Ut post loculos minimis emigre possit. Pro hoc do
lor cum propheta [?] vendit utique fidem. Iurant non deos sed
eros [?] non res sed [illegible]. Non animi sed equos non in opes
sed opes habent seu vanis seu unus sine veneris. Prece
bona volunt una venena vivunt. Libros [liberos] non libros [libris]
relegunt parent quam moneris non moventi. Spacio non precie
inpar. Pro alia intrare sed alteram norunt plus in
regis [?] salomone quod cum salomone legunt. Maximianus de senectute
Cur, que longa cum mihi gravius est et vilius etas vivere
cum nequeam sit mihi posse mori. In (?) sensibus dulcis odor nulla
est iam grata voluptas. Heu lethea meas serunt oblivia
mentem. Nec mea consulta iam meminisse puto ipse quod me
spes quondam delecta relinquit. Et videor forme mortis
esse [?] ... purpureo [?] cutalo [?] quam prius [?] ... ora
pallor et exsanguis funereus quam color. Stat turva
dente rigidi sunt viridus cum nervi. Et lacrimant unco
scabida membra cum manu ... videntes oculi ... tunc
forte promissa [?] ... Et sanguis penas nocte dieque suas
Et quos grata prius [ciborum] cibos teguebat desinit inadbens [?]
crispida silva perit. Ut red [?] inclusi ... perit de antro [?]
Iam pavet et vidisse sene nec cernere possum hunc habet
humana cum rem carit. Et libros repeto duplicata se [?] ...
sunt littera lacrigior [?] occurrit pagina nova cum magis. Non
spectare licet celum sed prona senectus

Terram qua gemita ad redditura videt sit q(uod) tapes procursus quadrupes spet p(ro)fluit visus Et sordes flebilem fiet hu(m)ani Hic est q(uod) baculo innitit(ur) iunctura senectam Assiduo pigram verbere pulsat hu(m)ani hinc in seros scabies tussis anhela fatigat Continuos gemitus egra senectus h(abe)t Et Cassio(dorus) li. 8 e 9 Senes magis sapiam discunt (Arist.) li. de anima c 8 Corporalib(us) sensib(us) emeritis p(ro)fundius [illegible] q(uod) tractanu(m) hinc est q(uod) in etate matura melius sepe iudicam(us) q(ui)a senescentib(us) membr(is) et corporalib(us) sensib(us) emollitis pr(ox)ima p(ar)te in q(ua) [illegible] eciam ubi animi mens amplius occupat robustius virtut(em) ad modat(e) officium

Sermo de l(itte)ris 10 Ethi(corum) Si sermones sint q(ui)bus consonat op(er)ib(us) illis et consentaneis Si ac dissonat sint suspiciendi sicut leves h(abe)nt q(ui)bus sonat materia Et sermones morales et hortatorii quid(am) provocent liberalem in venes ad bonu(m) et virtute(m) Multos tamen qui non sunt nati obedire verecundie s(ed) timori et pene qui ad p(re)sentes suas delectationes ut esse bonu(m) non p(ro)fit transmittat in bonu(m) Ibid(em) Et li. 2 Sermones s(ecundu)m materia(m) expetendi sunt v(ir)tutes mud sermones in non solum ad sciendum utilissimi s(ed) ad vita(m) q(ui)a convenit op(er)ib(us) dicentis credunt et provocat intellectus vivere s(ecundu)m s(er)monem Et 3 Rethorice Sermo rethoricus de esse clarus h(abe)tur oratio quid non manifestant non facit opus suum s(ed) nec sup(er) dignitatem oportet esse sic dicentes Dissueta loqui facit videri honorabiliores Et sermo clarus sit

laus principium et finem et magnitudinem bene conspicabiles
et delectabiliter et facile a discipulis capiuntur et
metra memorantur magis Seneca e[pistola] 38 Plurimum
proficit sermo qui minutatim irrepit animo nec multis
verbis opus est sed efficacibus ¶ Sampsonis? Sit sermo
domesticus aut Oracius in poetria Tristia mestum vultum
verba decent iratum plena minarum / ludentem lasciva
severum seria dicta 18 et in eadem precepta esto brevis ut
cito dicta percipiant animi dociles teneant que fideles
¶ Crisostomus Sermonis opus est mo[do] tristi sepe iocose
defendentem vicem suo rethore aut poete interdum
urbani parcentis viribus atque extenuantis eas ¶ Alanus de claustro
de quibus loquuntur cognatores et esse sermones ¶ Tullius hic incipe sermo illa / tenus sermonum
3 rethorice c 8 Dicendum est loco si fiat passio
cillatina sive aliquid conflatum passio locuta est / Si at / Si quid fit cum ira aspere locutio /
in prima et turpis moleste ferendo et verendo dicere
Si at laudabilis congaudet / Si at miserabilis miseratur
et cum aliis similiter Semper compatitur qui audit semper ei
qui loquitur passionabiliter Si mollia ...
sciant / ... fit nova dupla et adiectiva plura
et sententia maxime conveniunt loquenti passionabiliter
Tullius li. 2 de oratore Non fieri potest ut doleat is
qui audit aut oderit aut invideat aut pertimescat aliquid
ut afficiatur in miseriam aut ... ipsos omnes illos motus
quos orator adhibere volet in ipso oratore impressi

esse ante imprimenti videant q l. 3 Rhet. is qui audi-
tor intendet nisi ardens ad eum premet dicto
dicas impo^a ut identibus accident ita flentibus
assint humani vultus Si vis me flere dolendum est primum
ipse tibi tunc verba decent 20 q Arte 3 ethi 64 c
18 Oportet non prolixe narrare sicut non prehemisare
prolixe nec persuasionem dicere Antho l. Rethor ve. c
10 Sepe res parum est intellecta longitudine magis
quam obscuritate narrationis q c. 11 brevitas orationis
cum nisi necessariam nullum assumit verbum c 12 Commodum
etiam dicentis in genere morari non oportebit quemadmodum
enim dicat Appollo rethor lacrima nihil citius are-
scit fortior rethorice non. Quia brevior eo lucidior et
cognita facilior narratio est q l. 2 Commiseracionem brevem
esse debet nihil cum lacrima citius arescit q l. 3 De logica
brevitas magna laus est in summa nec est unquam longa
oratio operis utendi ... in prologo In magna operis
materia impossibile est aliquid prefinire brevitatis expone
ideo spacium uniusque peto q l. 3 ... vto sim ... doctr
modernum brevitate gaudentes ... ymox in poc pli-
xitas est noverca memorie ... verborum confusio noverca
est intelligentie et doctrine prendit offendiculum
prolixitas fastidium procreat et clarum ... ... generat
generat longius et tedia sermo ... Ethic. ... exprimi
semper ... sermo brevis longo gratior esse solet

4 tua me infortunia
ledent Te sicut me
sed ...
... intempestivo
... prolixitas
et brevitas

Servus Arestoteles p° politicorum c. 3 Omnis ser-
vitus per naturam est. Servus est organum animatum alterius
homo servus Salust in Jug. Melius visum est amicos
quam servos querere tenemus quod est valentius quam creatum
imperare. Tullius Philipp. Servitus postremum
omnium malorum non modo bello sed etiam morte repellendum
Tullius l. 3 Omnis servitus est misera. Cum sit fedius servitute Homini dici non potest liber tate servitute miserabilius
l. 1 Nec turpe est inferiori bella gerendi. Quia servitute
depulsio misera est si non sit molesta quia vero est ini-
micum posse si velit Sen. l. 1 c. 8 Quam mira
libertas capit per acerbissimam servitutem effundit non quod
iussus est quod facit minus est si quis cum voluntate Quo q. nemo
liber est eius qui servitutem effugit gravissimam, nam servitus
est et semper invenit sibi servitus quam deserere facile est
si deficere multa posse Sen. c. 28 Quid interest quomodo
dominum sint servitus una est Hanc qui contempsit cum omni
vita dominandum liber est. Sen. c. 24 Alius libidini servit
alius avaritie omnis timori nulla servitus peior
quam voluntaria. Anselmus de pacibus Unius ai dolo
tas et simulitas et ficta timiditas servitus est Quamvis
neget aliquos omnis diuinos in plures esse servos vel vi. ubi
totum peccatorum. Quid Anselmus dicens Naturale est
omnis homines studio libertatis et odio servitutis
accendere Quintus Curtius ad Alexandrum Secundum

ad servitutem cogere quos nobis fecit casus ita regemint
et omnibus a deo precipue quibus spondet honores hereditates

Hic incipit sermo domestici

Societates cum extorta. Esto omnibus tractabilis non
blandimentis nec desperatione timoris ut quidem tollerant sunt
in modum vero tollerabilem timeri ferunt aliter Sen
e. 18 c 7 Animo domini plus quam foris molestum
est tam a servis quam a liberis s 6 c 7 Vive clementer
cum servo et in sermone illum admitte in consilium et convictum
sunt tamen potius te ament quam timeant Boecius de conso. pro
Nulla pestis est efficacior ad nocendum quam familiaris inimicus
Detrahendi in presencia familiarem alium cordis repelle
et futurum inimicum familiarem tuis moribus blandientem
repelle familiarem disciplinam recommendantem dilige ut
filium architriclinum Nemo invitus maceri non suadet
amor sed cogit castitas imperii quam timor et in aspera

Hic incipit sermo de co

opera cupido. Seneca sine momento quo solo regnare
potest nec tota collatis cum deum Iussa quamquam negocia
tractes primum ad superiores odias omnia quam caritas humana
libertas est summa ingens cum esse pondus maiestatis sibi
in maiestate potestas Seneca impetu flere est non flere dolere
non dolor est more absque modo situs absque fine esurire
cibos Ysidorus Ethi. l. v. Servitus a serviendo vocata
que est sola malorum omnium postrema que liberis omni supplicio
gravior est nam ubi libertas perit omnia ibi pereunt et omnia

Sero Sen vitam plerique sed pusillis sunt Sen

in tragedia in thieste Serum est tandem tempus in medijs ma
lis. Quidam in agamenone Sera nunquam est ad bonos mores via
Baldus Rafaela Jam nimis est serum pessima punicia pu...
serum presumptuose stultum pinguisse sua[...] Montanus
utilius solo quam meus lingunt clades per bella discant
quos est molimus scio quam meus penituisse
Signa mentis [extenora] Ira ... Furibus sunt velud
dati mortem ante sinceros palescunt Rinaldus de da
... Nocentibus solent ob via ... palpamia
verba variari Decla... et ultra integritatem primo simplicitas
est inter timidos Amidus 3 de arte Sepe tacens vocis
verba quam vultus ... vultu damnosa superbia
vicio Sepe tacens odij seminat vultus ... sine ...
In tacito vultu scelus ... 2 ... quam
difficile est crimine non prodere vultu pallor in ore sedet macies
in corpore toto Russus ... livet rubigine dentes
pectora felle virent lingua est suffusa veneno ... Risus
abest ... quam alienum ... dolores nec fruitur sompno ...
quam vincendo ... vita ... implicem
quam sinceris est ad opera quam inhibent ... cepit facit plura
quam ... quam ... lacrimatur ad ... lacrimabile
... ... mebra ... et ...
... pectore ... atrocem ... vide ubi Prud
... Pallor in ore ... [indicio languoris]
facti dat signa ... depressa ... et
color albus ... status intimus
extra ... lenitas ... sciens ...

oculta / culor mirantes / latentis Copia sit mentis thesaurus ym
ecta velat Prodat deus velat aperit que abscondita mors
Speculum interius et motus vocis muste loquenti Indicat exterior
vultus pagina legis Hec tacens in tristicie fuerit in vultu
tenta ymago facti

Similitudo

Arist. 8 ethic. c 2 Simile sibi simile appetit q 9 thopi Omnes differentes secundum similitudinem differentie [illegible] se differunt Anshelmus li. 1 de natura deorum Similimus formis dispares mores et modos figura similis De fato in natura hominum dissimilitudines sunt q de senec. Pares cum paribus veteri proverbio facile congregantur

Societas

Plato in thimoto [illegible] finem Ad Rome de [illegible] si vero malus gravi stat prodest et [illegible] vero est Socia [illegible] in exortacionibus c 1 Pravorum quidem consuetudines pan[illegible] si bonus [illegible] Studiosus [illegible] no quidem [illegible] adolescit [illegible] c 2 placabilis [illegible] ad omnes [illegible] sit ille quidem [illegible] no [illegible] at amicabilis [illegible] indigentibus tractabilis non solum [illegible] ac tractabilis [illegible] nec implacabilis aperit omnis litigiosus nec ad [illegible] asper obvians si in [illegible] [illegible] si ille quidem [illegible] obvians [illegible] vero ira obiurgans nec [illegible] ridicula studens [illegible] in [illegible] ubique [illegible] nec gravis ingratus [illegible] amator [illegible] Consideratur in democracia [illegible] [illegible] est [illegible] Aristotiles ab [illegible] nec [illegible] est Arist. 2 [illegible] c 6 Species amicicie est [illegible]

[illegible] Ira deprecienti [illegible] vix [illegible] tollerabunt [illegible] modo vero tolle [illegible] alacrit [illegible] dt.

et domesticitatis/ (et cogitatio) Actiones cum aliquo vult quod est ita
cum morem gerat. Anthime hic te talem vc. Animi virtutum
similitudo procreat et maxime et cognacio. Item Tullius
de claris in sponsis etatis in eandem carne virtutem [illegible]
similitatis efficiunt. Item Seneca libro 1 c. 7. Omnino est melior
conversatio tenere amicos et parum tenere [illegible] [illegible]
est populis facile est cum transitur ad plures. Seneca in tempore quod
[illegible] Item hiis conversare qui te meliorem facturi sunt
illos admitte quos tu facere potes meliores vel [illegible] [illegible]
sumunt a conversantibus mores. Item de [illegible] [illegible] Item [illegible] potest
[illegible] et in [illegible] quoque (?) transsiliunt (i. generat) et contactu noceat. Item
Eucharitis (?) c. 2 et Seneca in prima. Comes facundus
in via pro vehiculo est. Item Cassiodorus c. 38 Illi [illegible]
[illegible] [illegible] quam melior bonorum conversacionibus [illegible]
[illegible] Item l. 6 c. 3. Nemo amplius acquirit quam qui
se bona conversacione tractatur. Item Seneca l. 16 c. 3 Nulla
res magis animis honesta induit dubiosque et in pravum
declinabiles revocat in rectum quam bonorum conversacio paulatim
enim descendit in pectora et in vim preceptorum obtinet sic
quem aspici frequenter audiri. Idem. Item in conversacione sapiens
[illegible] eveniet ut non deprehendas quemadmodum aut
tum [illegible] eveniet ut non deprehendas quemadmodum aut
quam tibi prosint compertis deprehendas. Ambrosius l. 1 de officiis
c. 2. Animum pascit nulla prestancior nulla maior vel
firmior quam ut viri boni moribus plena familiaritate iuncti
sunt de amicicia societas / anima cum sunt que

hic qua [illegible] ad [illegible] ut optima [illegible] quam
caritatis est in qua anima/

putant homines expetanda honestas gloria tranquillitas animi
et iocunditas ut cum omnia hec assit vita beata sit ut sine
his esse non possit. Et / Sen. c. 6 Nullius rei sine socio
iocunda possessio. Et / Ouid. De ponto scilicet quod congenius
aliquante concordia mores. Et firmat studium socias quisque suum
Rustica agricolam miles fera bella gerentem ~~rectorem~~
dubie navita puppis amat / Saltho ... virtute ad possis
Cuiusdam esse sodali / Cum bonis ambula Et / Matheolus
In trivia consonat et redolet melius mixtus bonorum
plures odorem sapiunt lilia mixta rosis. Et / Teofrastus
In Aureola Sapiens numquam solus esse potest habet enim
secum omnes qui sunt quique unquam fuerunt boni et animum liberum
quocumque vult transfert quod corpore non potest cogitatione comple-
ctitur. Et si inopia hominum fuerit loquitur cum deo. Nunquam mi-
nus solus est quam cum solus. Pamphilus Nil peius quis potest
sociare mihi potestis. Et / Ouid. in ponto Saepe viatorem
nova non vetus orbita fallit / sic socium socius non vetus
immo novus / Nec omnis socius fidus nec omnis fidelis
Petrus nec omni me sociare volo. Cum socius vellet esse
meus non alter si idem fiat ego / quia non satis est alter ego
In tertiam socius quem scit quod nesciat nisi quem / sed quod non licet
per aliud esse. Ad mala secta malus socius socium trahit
ut sic fit malus et nequam qui fuit ante bonis. Et / Sen.
in Agamemnone c. 2 Nec regna socium ferre nec tede sciunt
Et / Essaia Doctor efficiat sermonum associat homo

placet stulto nisi dicat quod libet illi Et malus officium quam
sonat ei Amor rerum Stulta suum faciet assentire tecum
Juuenis Conueniet eas non tenet una domus Interior casto
labii Imponet fugiat tua conversacio semper Et socios gaude
te meliore sum

Sobrietas Papias Sobrietas firmat memoriam
acuit sensum Emendat intellectum Dirigit verbum mitigat
pudorem mitigat vicia vigorat faciem, elimit ancas
et [illegible] cerebrum exprimit linguam, explicat sermo
nem, nutrit [illegible], confirmat sanguinem, purificat
venas, constringit neruos, contempnit libidinem, curat corpus
propagat senectutem prosperitatem [illegible] et hominem stabilem
[illegible]

Solitudo [illegible] Solitaria difficilis est quod
vita [illegible] amicus bonum cum aliis diligibilius
est quam solitarium [illegible] Separari ab amicis et corpore
ab [illegible] confusio debilitas [illegible] [illegible]
de amicicia Nemo nisi tam ferreus esset [illegible] non [illegible]
ferret fructum voluptatum cum solitudo [illegible] [illegible]
[illegible] Cratetes cum vidisset adolescentem secreto ambu
lantem interrogavit quid illic solus faceret [illegible] inquit
loquor cum [illegible] Caue ergo diligenter ne cum
malo homine loquaris [illegible] anima nostra mala solitudo
persuadet cum iam [illegible] ut sit [illegible] tibi [illegible]
[illegible] dimittas pedagogium [illegible] te [illegible]

Auctoritate custodi Sen. e 2a Circumspice singulos Nemo est
an non sanctus cum quorum esse ignarum scimus Sunt porne
ite mente recede cum esse cogeris in turba / si lenis vir si quietus
si temperans aliquis in turba non intercedendum in te eum
malo vid proximus esset Sen. e 82 Sic ecce vivendum est
sicut in aspectu aliorum vivamus sic cogitandum tanquam aliquis
in cor nostrum respiciat et inspectus intimis inspicere possit
Quid prodest ab homine aliquid esse secretum cum deo nihil
est secretum Interest animis nostris et cogitationibus mediis
intervenit sic intervenit Dico non tanquam aliquando discedat
Sen. li. 3. q. 10 Magna pars peccatorum tollitur si peccaturis
testis assistat Sen. Macrobius contra cumulo feci pecto soli
omnia dum cadit ille non habet levantem in se ipso spem
sibi omnes possunt sedeant dum sperant dum serviunt habere
fidelem dominum perdidit ut sese nemo invadere velit esse fore
te quid velles spem reperire fidelem Sen. per mores secula
et ita negant Jacobi bn Stat male solus quod male
cadit et ipse Cum vivit solus mors sibi vita manet

Somnolentia Quid sine ti. li. y. consilium
vita quiete quiesce nocte sustinet Orationes explanans
Et tu poscas an deo libri ad lume si non intendas animum
studiis et rebus honestis invidia nec amore vigil torqueat

Spes Sen. Sen. ii. a declam Omnia tibi fortuna abstulit
si spem reliquit tolle spem nemo infelicior extra negotio
alicui aliter appetat questa neque naufragus eveniet

Spes est ultimum adversarum rerum solacium · et io Spes
ymita bonum nomen est ut l 2 q naturalium Nemo vnquam
sine magna spe in mortalitatem se offerret ad mortem
et nescio quomodo inheret mentibus quasi seculorum quoddam augurium
futurorum ut Simonides poeta Spes est somnium futurorum
et malorum Ovidius epistolarum Ut Nealdes ex merito spes venit
apta venit Spes bona dat vires Spes bona sollicito
vita timore cadit Cadit fallit augurio spes bona sepe
suo ut l 2 Tristium De meis non possum nullam sperare
salutem Cum non sit pene causa curente mee ut Prosper
[illegible] tracia est fulcta que spes prodicior edit valido
obicitorum vale adest penis ut Cato rem tibi promissam
c p n Raro fides ideo multi [illegible] ut Galtherus in allexandreide
Spes quam [illegible] non peruenit a spe Deciat et [illegible]
dat esse permitto nomen [illegible] Est spes in dubiis semper comes
optima rebus Statius Achilleid [illegible] me spes lubrica
fallit ut [illegible] Ut suadent homines semper sperare
[illegible] Donec spem vacuam res male lapsa probet

Studium Socrates in exhor. c 1 Corporis medi
corum labores [illegible] studiosissimorum angore nata
est Expende quam vite ad officium audiendi sermones
Expende dilectam vite in affectu audiendis sermonibus
Sic enim cum difficultate excogitata sunt [illegible] facile
contingere addiscere Salust in Iugurt ubi [illegible]
ingeniorum valet Tullius l. 2 De oratore Super [illegible]

Nemo sapientie laudem et eloquentie sine summo studio et
labore et doctrina posse consequi ut dicit Tullius. Non est tamen in rebus
obscuritas ut eam non penetret acies viri ingeniosi intenta si modo asper-
xerit ut dicit Cassiodorus libro ii capitulo i. Si quid in nobis redolet studiorum
flos ut dicit Sidonius in epistola maceratum reddit si amore lectionis
torpeat ut dicit Tullius libro 2o rethorice. Studium est animi
assidua et vehemens ad aliquam rem applicatio magna cum
voluntate occupatio ut dicit Tullius 3 rethorice. Studere debemus
ut ingeniosi videamur ut dicit Seneca capitulo i. Certe ingenium demittit
tam orator. Si vis aliquid trahere quod in animo fideliter sedeat, multis
est quam ubique est. Vita in peregrinatione agentibus hoc evenit ut
multa hospitia habeant nullas amicitias. Idem accidit his qui
nullius ingenio se familiariter applicant sed omnia cursim et
properantes transmittunt. Non prodest cibus qui statim sumptus
emittitur. Nichil ita sanitatem impedit sicut remediorum
crebra mutatio. Non convalescit planta que sepe transfertur.
Nichil tam utile est quod in transitu prosit. Distrahit librorum
multitudo fastidientis stomachi est multa degustare que
ubi varia sunt et diversa inquinant non alunt. Cum ergo
multa percurreris unum excipe quod illa die concoquas et ita
[illegible] te torqueas in illa questione et materia quam volueris
contempsisse quia solent quidam non perdidisse habere terminum
non perdidisse ego habeo terminum [illegible] declamationes scolastica
studia leviter tacta delectant contractata et presumpta ad [illegible] mota
fastidio sunt ut dicit Alanus contra [illegible] Instructus sterilis

[illegible] addiscat [illegible] in [illegible] notanda i [illegible] et
[illegible] prosit vita sunt [illegible] nec [illegible] aliquid

aratrum facit agger sulcos Et labor cum in seuis est
sine fuge sterilis et frangit herbas Tempus ad est fructus
vitis dedit ipsa librum sats Preter rosa venit aspera spina
dum Et musa manet auditore carens docili doctrina
magis Ingrata et sterilis semina perdit humo Et Architren
ius li. 2 Ardet ares oculum mordente lucerna quidque
lens studio et macies alet ardet utroque languidus
In sompnus et oculo pectore noctes Et thyt alter vero vi
giles oculos quam lucerne pervigil et lippit et lippitudo tor
quet oculum Et libro et cubito dextre quam tinxus
et aui Amat nova quam veterum prope cautela recor
dari ~~et~~ omnia custodit pectus quam sudavit anxius inter ocio
sine mente mae haurit utroque illa plus illa minus inter
lecta animo Et cogunt ingenium memorari quod in pectore
nocte Astringit pressus et draconis Et in postes ante diem
libri cum lune Vel si mittas cum studiis et rebus longe
In media vel amore vigil torqueneda Hoc opus hoc
studium parvi properemus et ampli Si patrie volumus si
nobis vivere cari Idem simon Amor capiendi vivere
totius studiorum mulier multa vita in perpetuo docere
Catho Disce ne cesses cura sapientia fac discas Et
Marcialis coquus Qui missa dum vos sit prius amissa
Candida lucalis philosophia valet Disce sed assiduo disce
ut sapias Summa parvum prodest quae mox a
mittitur ista Bos quam est ~~passus~~ passus animi
narratur ad Mathei vnde in proc. Est verum decime

Nemo de imbecillitate sua consequitur actionem ff de fur l itaque fullo et si nemo
nec stulti excusantur ... [illegible] ... ff ... [illegible]
[illegible]
glo. de ... [illegible]

carens doctrina scolaris Jnutilis fit gemmatum vigeat
usus facit ingenium / Jn hystoria thobie Doctrine pars
est usus doctrina scolaris Jnutilis perit gemmata vigeat Gauf.
in effectu Sunt aliqui qui scire volunt sed non operari licet studium
penam quod pati modicum iste talis vult pisce sed non vult piscari

Stultitia Tulius de .q. tusculanis Stulticie proprium est ali-
orum vicia cernere oblivisci quod suorum Jnsipientia quam in-
sanitatem quidam appellant est et l. 7 Stultitia et si adepta
est quod concupivit nunquam tamen se satis consecutam putat et
Aug. in li. soliloquiorum Quibusdam dictum est ita stultos
omnes insanos esse sicut omne scenum olet quod non sapit sed domum
commoveris seneca et Aug. Stultus si quid recte
que sunt ea michi puto refert et Sen. de tranq. animi
Aliquid insanie commodum est (alibi) nullum magnum ingenium
sine mixtura dementie fuit Jn pro. Fortuna que
nimis fovet stultum efficit (vel facit) et lactan. l. 3 de beata vita
Stultitia est in factis dictis quod ignorantia recti ac
boni errando et Boe. 1 de cons. l. 3 Dispendium
est imprudentia Cass. l. 3 e 12 Expedit melius
desipere Tulius l. 2 rethor. no. Omnium malorum
stultitia est mater atque materia Seneca Tanta est
stulticie (consuetudinis) perversitas quod ob eam adipiscuntur adoptant
eandem ad quam accusant et l. 1 de na. deorum Multa
in comoedia sunt in vita quam sapientes commodo et compensatione
ferunt stulti nec mutare verum ... nec ferre possunt

prie Item Depedox Stoicorum summa facit omnes stultos
insanire etc. Item Seneca 9 Stultus nulla re opus est nam
omni re scit uti sed omnibus eget Item Omnis stulticia laborat
fastidio sui Item Inter cetera mala hoc est quod stulticia semper
incipit vivere Item c 27 Humilis res est stulticia sordida servilis
similis multis affectibus et sevissimis subiecta Tullius l 3 de
tusculanis In sapiencia nullum malum maius est Item Oracius Sermo
in dum stulti vitant vicia in contraria currunt In plures non
[illegible] insanit [illegible] l 3 c [illegible] misce stulticiam
consiliis brevem dulce est desipere loco Item Cato Insipiens
esto dum tempus postulat et res Stulticiam simulare loco
prudencia summa est Item Effatur Nemo placet stulto nisi dicat
quilibet [illegible] et malus efficitur qui sociatur ei

Sufficiencia

Seneca Non puto pauperem cui quantumcumque modicum superest
parvum est id quod satis est Item c 71 Cum paupertate
bene est dimittis est nec qui parum habet sed qui plus cupit pau
per est quid enim refert quod in archa iaceat si non adquisita
sed adquirenda computat Item c 8 Magne divicie sunt lege
nature composita paupertas lex autem nature fines quos nobis timores
statuit non esurire non sitire non algere ut famem sitim
depellat non est necessarium maiora temptare vel ultra
sequi ad manum est quod satis est quod iocundum est vel posse
[illegible] magnificum est parvum esse non ex fortuna pendere c 27
paupertas panem et aquam natura desiderat nemo ad hoc pauper
est ultra quod quisque desiderium suum claudere cum Iove desiderare
contendit Item Palladius li. [illegible] locupletare aque non sat ultra

Multa possidet qui modica desiderat / Varro in sinonimis Non
esse emax pauper est si esse in re nescires quid est paupertas necesse
est paupertas optima est ad summos deos progressus / Oracius epistola 28
Et ne rei pluris nimio dilatande sint cupiditate quaerent
si quid mutabile pones In vita fuge magna licet sub pau
pere tecto Reges et regum vitam precurrere amicos Serviet
eternum qui parvo nesciet uti Cui non conveniet sua res ut
calceus olim Si pede maior erit subvertet si minor urget Et
Ovidius de ponto Non rerum cumulus sed sufficientia medi
ocritas / sufficiat pauca dives erit / Et Maximianus pauperiem
modicam contemptam semper amavi (et rerum dives nil cupiendo fui

Superbia

Tullius 1 de officiis In rebus prosperis super
bia fugienda est et arrogancia etc. / Salustius in Catilinario

Magnum est adversitas sic et res immoderate ferre levitatis est

Superbiam ambicio multos mortales falsos fieri coegit aliud
clausum in pectore aliud promptum in lingua habere quidem
magis vultum quam ingenium bonum habere Superbie et am
bicio sic artifico opus est ut turpia facta oratione tegas
et cara virtutis prima ambicio possedit Et Seneca Richil
unt est si salus ... in multis Cum tedium si omnes in
pares faciant in fatiores superbiendo suo contempnam
superiorem ... remedio non inveniat inferiorem nisi ad deum
potest quanto aut quanto ... et quia ... salutet
qua procos cubet lecto qua purpurata porta vivat
si cum bona ... copia ... magnanimitas ...
... tollat facit virum minacem inflatum
... inquietum et nulli superbis cupiditas 2 sed aliud ... dem

7 p'ulij ¶ Excelsus multo magis casus notat hominis quia difficilis est
custodia glorie et multo ignominia satius est superbi gloria quam ipsius
¶ Alanus de planctu. Heu hominum vir fastus custe vox
ista superbia cum excommunicata creaturis etc. Vide ibi
planctum in causa. Hec nimium superbia parentem fecit no-
bilitatis et morum despectum, maioribus, inuidiam ab equalibus
dissensionem ¶ Ecclesiastici 10 sap. Multo fit ignominia superbi
gloria nobilitatis malum est Juvenalis l. 8 Prima
tu gallinae filius albe nos viles pulli nati infelicibus
ouis ¶ Salustius in iugurta superbia que nobilitatis malum
est ¶ Ovidius De fastis fastus inest pulchris sequiturque
superbia formam ¶ Cassiodorus l. 3 c. 3 Superbia semper domini
excusam ipse qui ... generalis assensus l. 10 c. n. De
maledicta laus ... de dacon ... ¶ Architrenius
Dolli scabies ... contagio mortis Omnia de malis ...
superbia tuta flatu ... est ... superne est
superbis extincta ... prima ... Consulta deum
... prima dolendi ... pondus leue
... mane ... tingere ... ¶ Prudentius
Psychomachie Desine grande loqui frangit deus
omne superbum Magna cadunt inflata crepant tu-
mefacta premuntur Disce supercilium deponere disce cavere
Ante pedes foveam quisquis sublime minaris ¶ Claudianus
in maiore ... Ingruit ... ad cuncta

Cuius Babylonicam vitam demollit
penalitatem cum pena
litate penalitatis mor-
tis genuit varietatem
Cuius ... vite mane
tis vita naufragium
... exilium Cuius vi-
ta aut ... aut ...
... in ...
... ab
... tiam

Superbia emorie Et Aratus in poe Omne super vacuo
plena de pectore manat Iuvenalis l. i satu. Maxima
quorum domus fuit est plena superbis Et Marciad comes
l. vnd. Ethicam ut paterem ventosa superbia tollet Et Stacius
Ut placeat multis nullum decet esse superbum Et Cato
Conflat deserit omne bonum Virtutum atque timet quam superbia
Exalat Et Versificator Cur superbit homo cuius conceptio
culpa Nasci pena labor vita necesse mori Vanus
labor hominis vana salus omnia vana Sunt vana
nichil vanius est homine per mortem vivit per vitam
sit quia cinis heu reddit in omnem glad. ... Si
tibi glad. sit sapientia fortuna quam det sola superbia destruit
omnia si comittentur Et Autor de moribus medicorum
Ingratos homines ingrata superbia reddit Et Rich.
despicit mundus Deo dicente Et conflata superbia ...
Et Omdus Et pastor / fastus inest pulcris sequiturque su-
perbia formam Et Galterus Allex. Pace mortales
animos extolle fastu Et ollate operibus aspirat quod moriens
Et Mathe. Et superbia superna nocens desit vetera
superbia morum Et ... nascitur fatuus vingo (?) ...
Et Autor ostiolabus Et sua precepit discernit quorum
superbus Intollerabilius est quam in vita superbi

Superbia in Clausura Et Mapt. magnorum
mortalium c. ... in excelsis homines quorum ... corporis sunt

Superhabundancia scita peiores facit Contradiccio multe scie
despectores et fastidiosos Similiter ac et in aliis bonis
principatu honore pulcritudine magnitudine honor ma
gnus scita peiores facit Et 2 Ethicorum Superhabundancia et
defectus vituperabiles sunt Et 2 thopicorum Superhabundancia
fugiendorum videtur esse similiter ac et egressus Et Seneca
2 de beneficio Omne peccatum excedit sic ymmo deficit

Superstitio Dindimus ad Alexandrum In honorem
deum pecudes non mactamus nec ara altaria nec
gemmis splendida dedicamus quem si ut vos bonum deo largire
superiorem te asseris si bonum parentem quomodo vtilitatibus feceris
contumelia est Nec suscipit deus sacra sanguinea diligit
incruentum vos preparat orantem ex plido et omni homine ex
magestilu[?] ne delectatur nam verbum deus est hoc verbum mundum creat
hoc regit atque alit omnia hoc veneramur hoc diligimus ex hoc
spiritum trahimus siquidem ipse deus spiritus est atque mens et ideo
spirituali[?] cultu nec largitate terrestria sed religionis
non bene divinas nec largitate terrestria sed religionis
gratiarumactionibus placat Et infra Manifestum
operibus et grammaticis nostris
occurrere et instabiles indicamus quem erigimus nostram
celestem non suscipit magnam enim deo cognacionem habere
et splendorem nostri generis vilissimis rebus obfuscare
quippe quibus est enim veneris maxima voluptas
hanc favete colite et amate et ita vos confitemini esse
quorum religio omnem est ex vita supplicium

¶ Sen. l. declam. c. 8 Fortuna quos miseros facit
eciam suspiciosos facit ¶ Aubulinus l. 2 A discedit
ab arte cum tulit hesterna gaudia nocte venus

Suspicio Sen. de moribus hoc habet omnis affectus
ut in quo ipse cum sanit inde putet omnes fuisse Quinti
lian. de oratoria instit. l. 2 Cauendum non solum
turpitudinem sed et suspicionem ¶ Terencius in Adelphis
Omnes quibus sunt minus res secunde, nescio quomodo suspi
ciosi omnia ad contumeliam accipiunt magis propter suam
impotenciam semper se credunt negligi ¶ Quintiliani
declam. 10 Semper apud sollicitos [?] credulitas prona
persuasio est Arist. 2 rethor. Senes kakoethes sunt
Est enim kakoethia in deterius existimare Senes male
suspiciosi sunt propter incredulitatem ¶ Sen. l. 2 c. 3 Quidam
falli docuerunt dum timent falli ¶ Cassiod. l. 11 c. 10
genus humana facile suspicatur de quorum illa que protulit
¶ Idem de amicicia Suspiciosum [?] curiositas inquietat
Cato sic ait si quis tacita sermone loquatur Non
sentire ipse sibi de se putat omnia dici Et suspectus
est confestim discerne quid sit Nam solent primo
que sunt neglecta nocere Suspectos caveas ne
sis unus omnibus horis Nam timidis et suspectis
aptissima mors est

Taciturnitas Seneca epistola

hoc que paul ... infra

ꝫ 9 Apud pitagoram quinqꝫ annis discipulis ta
cendum erat ¶ l de moribus ·xiii nescit tace
nescit loqui ¶ Quintilianus l causarum 16
nullam difficiliorem virtutem scio quem sile
ntium adeo promptissimo sermone delinqui
mus facile ut constantiam tacendi nec in
alijs ferre possumus ¶ c 14 Genus reveren
tie est ut tacendi scire nec velis ¶ macro
bius 9 satur Cum orator non aliter quam quis
probatur loquendo · phus non minus promp
te tacendo quam loquendo philozophatur ¶ l 2
in prohemio solet cibus tacitos efficere / cui
sumitur potius loquaces ¶ Ex prov sap Qd
tacitum esse volueris nemini dixeris non ab alio sile
ntium exige si tibi ipsi non prestas ¶ Ex nocrates
interrogatus Cur solus taceret · respondit quia locutum esse
me aliquando penituit tacuisse numquam ¶ aristotiles
in secretis honorificum est regem a multiloquio
abstinere melius est enim ut aures hominum semper sint
sitibunde ad regis eloquia quam sivis affatibus
sacientur ¶ Sen l 7 c 11 Tardiloquium te esse
iubeo ¶ declam l 2 c 8 Imparat dolori silen
tium non potest ¶ Boeci 2 de consolatione prosa · Si ta
cuisses phus fuisses vide ibi ¶ Oratius Arcebam
neque tu nullius scrutaberis unquam Commissumque
quoque tegas et vino tortus et ira ¶ Ovidius 2 de arte
eximia est virtus prestare silentia rebus At con
trarius est culpa tacenda loqui ¶ Cato virtutem
primam puto compescere linguam · proximus ille
deo qui scit ratione tacere Inter convivas fac
sis sermone modestus ¶ marcialis coci l vndecimo

Pauca loqui iubeo sed non omnino silere Tedium
Cassiodorus l. 2. e. 9. Tedium bonis cogitationibus
semper adversum est l. 6. e. 17 [13] Imbecillitas
humana raro sustinere solet fastidia Ovidius
4 de ponto Non bene cantantes labor est
audire puellas Temeritas
Temeritas Tulius in rethorica Temeritas est
inconsiderata dolorum perceptione gladia
toria periculosa susceptio Valerius l. 2 Temeritas
subiti et vehementes sunt impulsus quorum icti
bus mentes hominum concussae nec sua pericula res
picere nec aliena facta iusta examinatione exequi va
lent Seneca in hercule fure Nemo se tutus
periculis tam crebris diu offerre potest quem sepe
transit casus aliquando invenit Quintilianus de ora
tore institutis l. e. Temptanda non sunt que
effici omnino non possunt Tulius 1 de off. Con
comunem naturam nihil omnino contendamus
sed studia nostra cuiusque natura metiantur Nec enim
attinet nature repugnare nec quicquam sequi quod assequi non possis
Temperantia Aristoteles 2 ethicorum Corrum
pitur temperancia atque fortitudo a superhabundancia
et defectu a medietate autem salvatur Ex eo
recedere a voluptatibus efficimur temperati
et effecti maxime possumus recedere ab ipsis. Ibidem
Qui recedit a corporalibus voluptatibus et hoc
ipso gaudet temperatus est. qui autem tristatur
intemperatus l. 3 Mediatas circa delectationes
et tristicias et tactu et gustu factus 1 rethorice
Temperantia est virtus per quam ad delectationes
corporis ita se habent singuli ut lex precipit Sin con

temperancia est [illegible] mediocritas [illegible] temperancia est circa delectationes

tinentia autem contrarium l. 2. c. 6. sunt iuue
nes quidem viles et intemperati senes autem temperati
et formidolosi 1. poli 4 c. 8 intemperatus
existens et formidulosus nihil faciet eorum que oportet
Tulius 1 rethorice Temperantia est rationis in
libidinem atque in alios motus non rectos animi
firma et moderata dominatio, cuius partes sunt continentia
clementia et modestia Sen. e. 19 omnia dicta
et facta tua inter se congruant ac sibi respondeant
ac vna forma percussi sunt Agellius
noctium actarum Socrati tanta fuisse temperantiam
tradunt ut fere omnia vite sue tempora in offe
nsa valitudine impleuit Sene de forma
vite Continentiam si diligis circumcide
superflua et marciti desideria constringe
Cassi l. 2 e. 26 Cum temperantia diligitur ve
lociter profutura succedunt e. 8. 1 omittit
assidue qui nouit omnia temperare Idem l.
de anima c. 1 con delectationes illicitas et vo
luptates feruidas moderatrix temperantia
suffragatur Lactancius in libro de vero cultu
poete tres furias esse dixerunt que mentem
hominis exagitant Ira vltionum desiderat
Cupiditas opes libido voluptates Sed de
us hiis omnibus certos limites statuit quos
transcendere non licet Cupiditas enim ad ea
comparanda nobis data est que sunt ad vitam
necessaria libido ad sobolem propagandam Ire
vero affectus ad cohercenda peccata subdi
torum Tempus Tulius l. de senectute hue

tpus etatis satis longum ad bene honeste
q vivendum Sen e i omnia aliena sunt tpus
autem tuum est in huius rei tam fugatis tam
lubite nos natura misit vendicare te tepus
q auferebatur aut subripiebatur aut excide
bat collige et serva e 7 infinita velaci
tas tepolis magis quippe respicientibus pue
rum est quo vivimus et adue puctobivirg
e 1 Id agamus ut omne tempus nrm
sit q non nrm erit nisi nrm esse
l 2 naturalium fluit tpus et avidissimos
sui desit et pendens et magnum est modicum
fuisse eleganter ait helius tiudani dicenti
sexaginta annos habeo hos inquit lx dies
non hes Tales in pro ubys sapientis pro
dentissimum entium e tempus omnia enim
advenit Sen epa Quem m dabis qui ali
quot precium tempori ponat qui diem extimat
qui intelligat se mori cottidie In hoc omnes
falluntur q mortem non prospicimus
in trad c 7 tpus nos aviduni devota
Ovatius in tpedo l i c 7 urget diem nox et
dies noctem l 2 in eplis Singula de nobis
anni predantur euntes Ovidius smeti
tulo l i c 8 labitur occulte fallit q vola
tilis etas et celer admissis labitur aura
equis l 2 de arte forma bonum fragile
quantumque accedit ad annos fit minor et
spacio carpitur ipsa suo l 2 nec que pre
teryt hora redire pt utendum e etate cito

pede labitur etas nec bona tam sequitur
quam bona prima fuit L. 10 methamorphoseos nichil est
annis velocius L. 11 Cuncta fluunt omnis quod
vagans fertur ipsa quod assidue labuntur tempo
ra motu non secus ac flumen nec consistere
flumen nec levis hora potest sed vt vnda impe
llitur vnda vrgetur quod prior venienti vrget
quod priorem Tempora sic fluunt pariter pariter quod sequuntur
et noua sunt semper quod fuit ante relictum est
fit quod non fuerat momenta quod cuncta nouantur
Tempus edax rerum tu quod inuidiosa vetu
stas omnia destruitis viciata quod dentibus
aui paulatim lenta consumitis omnia morte
L. 6. fastorum Tempora labuntur tacitis quod
senescimus annis nulla quod res maius tempore
robur habet maximianus Cuncta trahit secum
vertit quod volubile tempus Claudianus in
mor... rem pariet tempus oratio in prosa multa
ferunt anni venientes comoda secum multa recedentes
tes adimunt Tolle moras nocuit semper
differre paratis non omnibus annis omnia conuenimus
oratius epistola Quicquid sub terra est in apricum pro
feret etas virgilius 7 eneidos non hec ita sit
tempus spectacula poscit testes
Testes Aristotiles primo rethorum Testes anti
qui sunt poete et quicunque noti sunt per
experientiam velud attamen homines teste vero
sunt et prouerbia testimonia sunt futurorum
ut si quis non consulat facere amicum senex conquerens
prouerbium dicat senem nunquam agas bene Seneca de
clama 1 in fine puer teste tercius nam ad eos annos
peruenit ut intelligat et non ad eos ut fingat e 6.
magis pro petere tollitur si petenti testes assistat o felicem

qui sic aliquem possit videri ut ad mediam eius
se componat et ordinet quod si aliquem videtur cito
erit verdidus elige cuius tibi placet vita et oratio
illum tibi semper ostende in custodem vel in posuisse
sse quem timeas quem mee cogitacionibus
iudicees. omnia enim mala solitudo persuadet Ales
.i. rethorice c. viii. nichil minus falsa coacti dicunt
quam vani et pertinaces non dicere coacti dicunt et
facile mencientes Tulius e rethorice . no. i.
[illegible] testioni cum re conveniente aliter enim veri non
potest confirmari Idem rethorice c. vlo. Testioni di
cimus omne quod ex aliqua re externa sumitur
ad faciendam fidem ibidem persona non qualiscumque
est testium pondus habet ad fidem enim fa
ciendam auctoritas queritur auctoritas in virtute
maxima est ibidem credes plurimque credit his qui ex
perti sunt Tulius in etiam salustium vere res te
stimonia assunt Quid opus verbis Cassi
l. i. c. 29. Quanto vehemencior reus tanto magis
inquisitor plus habet ne amore convicte
videantur innocentes pericula sustinere Ovi
dius sine titulo li. In et bene conducti ven
dunt periuria testes l. 12. Culpa nec ex
facili quamvis manifesta probantur Ca
to productus testis salvo tamen ante
pudore Quantumcumque potes celato crimen a
mici Ebrius insipiens pueri dicent verum
Capitolium Timor lex ff. Quod metus causa l. i.
metus est instantis vel futuri periculi causa mentis
trepidacio Alexis [illegible] Timor quedam
tristicia vel turbacio ex fantasia futuri mali corrumpti
qui putat se pertulisse omnia que ad futura [illegible]
contristati futura erunt que longe valde timentur

obduati non timent sicut qui decapitantur
iam · sed est timentibus adesse aliquam spem sa
lutis de eo de quo est agonia signum · Timor non
consiliarios facit nullus autem consulit de desperatis
Seneca desines timere si sperare desieris spem
metus consequitur · e · 14 · Nemo tam timidus
est ut malit semper pendere quam semel cadere · e ·
16 · Si vis omnem sollicitudinem exuere quicquid
vereris ne veniat venturum utique tibi propo
ne et malum illud et timorem tuum intel
liges autem non longum aut magnum esse
quod metuis et ita deme rebus tumultum
et vide quid in quacumque re sit scias nichil
in istis terribile esse quod metus nisi
timorem · De reme · fort · Stultum est
timere quod vitare non possis · R · q · nalium
Sine remedio timor est stultis sed terrore pru
dentibus excutit · Cipprianus Magna est ex
desperatione securitas et si multis incipit timere cogi
tat cetera esse timenda · Arist · 3 · ethicorum · terri
bilissimum quidem est mors · Arist 2 polit · Congre
gat separatissimos omnes timor · Sen · l · 1 · de cl ·
Nemo terribilis potest esse secure · Lactantius de
ira · Periculosus est timeri quem despici necesse
est ut multos timeat quem multi timent · l · 1 · no
bis ignorantibus utrum omnia tribulia sunt utique
quorum metum vanitas auget quorum accidunt fa
miliaria et ex insolito fortiora maiora peiora
in bello ipse timor belli · Salustius in Iugurta
metus hostilis civitatem bonam in bonis artibus retine
bat sed ubi illa formido a mentibus discessit ea que res secunde

et quod malum est [illegible]

& qui sunt nobis [illegible] in solito [illegible]

amat lascivia atque superbia incessere ¶ Tulius
in libro de oratore · Ego autem etiam optime dicit maxime
timendi difficultatem valores que eventus orationis
expectationemque que hominum pertimescat que in multis adverti
soleo et in me ipso etiam sepissime experior
et exalbescebam in principiis dicendi et tota
mente atque artubus omnibus contremesco ¶ Tulius tusc
sulanus li. 4 · Terror gradibus consilium mente que eripit et
membra debilitat ¶ Quintilianus · 4 · ca · excedit
omnem calamitatem diebus ac noctibus timere
¶ Seneca in li · de 4 · virtutibus · timidum non fecit
animum nisi reprehensibilis vite consciencia ¶ Seneca ad lucilium
e. 7 · nos autem et ventura torquent et preterito
timoris enim tormentum memoria reducit
providentia anticipat nemo tantum presentibus
miser est ¶ Idem in 13 · Illud tibi precipio ne
sis miser ante tempus cum illa que velut
imminentia expavisti forte nunquam ventura
sint certe non venerunt ¶ Tulius in oratione
tione pro marcello ego si in alterum peccandum
sit mallem timidus quam parum prudens
videri haberi ¶ Li. philippi · metui et ob id solum
odiosum esse detestabile imbecillum caducum
¶ Macrobius l · 2 · Sat · Colat te servi tui potius
quam timeat qui colitur etiam amatur
quia non potest amor cum timore misceri ¶ Seneca tragicus
in herculem furentem · ergo opprimit leges timor
Iuvenal / Quo certamine decet timeri cesarem ac plus diligi
¶ Virgilius in eneidos · soluta corda metu
atque animi sedulitate curas ¶ l. 4 · degeneres
animos timor arguit ¶ Lucanus · l. 4 ·
degeneres animi trepidant peiora quam

vsant ¶ Ex˙ multos in summa periculam
sit venturus timor ipse mali ¶ Alanus in
problem / nunquam securus dormit qui perde
vitam vna cum rebus quas habet ipse timet
sit ¶ Oratius in ep· Qui metuens viuit liber
mihi non erit vnquam ¶ Ex hoc nomine sep
fieret quodcunque innatur actus ¶ Ouidius
sine titulo ¶ multa miser timeo quia feci
multa proterue exemplique metu terror ipse meis

¶ Ex· tristium · Terretur minime penne stri
dore columba vnguibus accipitris saucia
facta semel ¶ De ponto accipitrem metuens
alis strepantibus ales / ardet ad huma
nos fessa vomere siluis / Tranquillas etiam
naufragus horret aquas / Qui semel est le
lesus fallaci piscis ab hamo / omnibus era
cibis fuit eua vncta sub ere putat ¶ Claud· in maiori
Clausa sibi cuncta putat timor est ma
lus interpres rerum metus et timet omne
augurium peiora ¶ Statius thebe pessimus
in dubiis augur timor ¶ Ouidius epistola·
est · spes bona sollicito victa timore cadit
nos anxius omnia cogit / que possunt fieri facta
putare timor ¶ Ex de arte vnius semper
que timet esse putat ¶ Ex methamor· Timidi
est optare necem ¶ Esopus · fabula 26·
Sepe gerit nimios causa pusilla metus
¶ Idem Esopus · Sic timeat quicunque timet
ne mole timoris sepe careat quibus est spe
moriente metus ¶ Pamphilus accipitris
volucres elapsus ab vngue feroci aurem
pes in cunctis hunc timet esse locis ¶ Gamfre

mei verbis ob pressis excelu
se mea hilarite
sunt perfuse in ...
loca ... quid ac
-ina timeas

in poeta Si sit timor innuet mentem simulato vultum erigat et timores vultus succurre timori ut si mens timeat facies nolit ipsa timere Si posse sit arctum dilates animum si corpus debile mente sit fortis et exiguas vires supple monimento spe grandi si forte times sine teste timeto Mathseus innador in poeta Conicitat mala quaeque metus metuenda prophetat Et dubiis rebus deteriora timet Petrus de petrar. imp. Res est stulta timor reprobos ligat arcet iniquos ad frugem vite damque res meliores pedibus timor addit alas Cassi. li. ii. eque semper bene geritur si celestis metus humanis moribus apponatur hinc etenim virtutum omnium sumitur exordio hinc sapientia virtutis sapore condita Archicrenus Sollicitus solers quam time nam cuncta videntem nil celasse potes nec eum qui totus ubique excubat evades et qui deus omnia novit falli non poterit iovis insopita lucerna in tenebris lucet secreti consilia clausum non sinit esse nephas ut

Tirannus a. reg. & eth. 4 Tirannos dicimus impios iniustos perniciosos per rura civitates desolantes et sacra predantes C. i. poli. 2 Conicit(?) tirannus tam unum ut modicum sapiat subditi nullum non pusillanimi insidiabitur Secundum quod discordat invicem nec enim dissolvitur tirannus antequam credat sibi subditi et fideles sibi sunt et aliis non credant. Tercio alios pati dei cum negociorum impossibilitas nullus enim manum mittit ad impossibilia Ex prover. sap. Talis interrogatus quid gravissimum et detestabile

Vidisset in mundo eundem sene tirannum Capitulo 8 ethicorum 4 c 7 Tirannus sibi ipsi conferens intendit rex amat quod subditorum Malus autem rex tirannus fit Intirannide minime uel parum amicicie 5 politicorum 4 c 8 Ciues custodiunt armis reges tirannos autem extranei hii quidem secundum legem et voluntariis hii autem involuntariis principantur c 9 Eorum concupiscencia tolle et furore principatum habuerunt tandem optimos conrescintiment Libro c 6 non simpliciter facile est malignari paruo tempore principantes et multo c 10 Si per fraudem principatur aliquis uel per violentiam iam hic videtur tirannus esse c 8 Sunt et olim dicta ad saluacionem quantum possibile est tirannidis excellentes perimere et sapientes destruere et neque comunicaciones sinere in soliditate neque disciplinam neque aliud tale sed omnia cauere unde consueuerunt fieri duo sapientie et persuasio et neque scolas nec alias collectiones permittere fieri vacantes et omnia facere ex quibus quam maxime ignoti inuicem essent omnes notitia enim fidem faciunt magis ad inuicem Maiorum amicus est tirannis omnia quibus reducitur tirannica politica ad has ipotezes scilicet quod ut subditi non credant inuicem Hoc autem ut non possint Hoc autem ut parum sapiant Communis custodia monarchie est nullum facere magnum sed si quid plures seruabunt inuicem Si autem aliquem oporteat facere magnum nequaquam secundum morem audacem maxime in tirannide

talis Ex mige phorum Epiiand . ait deben- [interlinear: v.i.g. d. uj ...]
tes securos tirannos fier' beniuolentia
fulti non armis Tulius de amicitia In uita
tirañorum nulla fides nulla caritas nulla
stabilis beniuolentie pt esse fiducia oia
semp suspecta atq sollicita nulla locus ami-
citie quis n' eum a' diligit que metuit
aut eum a quo metui se putet colunt tam
simlacon amicitie ad tpus Gen de clema
tirannis voluntarie seruiūt reges no cūm
ex causa ac necessitate petrus blesnens de
hiis qui s' vsurpant gosum gladij Scrip-
tum e omnes qui accipit gladium gladio
peribit nam et illi qui ptatem ex offio
acceperunt quia tn comissa s' ptate ab vsi sunt
gladio perierunt Certe si romanorum princi-
pum facta seriatim consideras nullum cor-
inuenies sanguinis effusorem cuiq sang-
uis effusus no fuit Julius cesar a bruto
et cassio Antonius contemptus e a scipo
Claudius cesar a Gayo galicula Galicula a
suis ptorianis occisus e Nero btor petri
et pauli applor occisor suipius factus e
contemptor Successit nero Galba qui inter-
fecit Ottho q' cet' pyca contemptus a scipo
Successit vi tellius cui morte occisus tur-
pissima caruit humana sepultura Domici-
anus et proximus q' btm Johem Ewangelistaz
in pathmos insula relegauit Damnatq
est a senatu et in pallatio interfectus
Aurelius et Antonius mar et martirum marci
aurelius allexander Romanis maxinus

Julianus cordianus philippus et decius Ga
llus postea et filius eius Bolusianus Quin
tillus aurelius probus · omnes hij quos prosequ
uos se et inique gladij exierunt effusio in od
gladij corruunt verbum ... vir sanguinum
non dimidiabunt dies suos Senec tragedie
violenta nemo continuit diu Ezopus fabula
62 nichil magis horrendum quam flebilis
aula tirannorum ... cum ratione
perit Raptores famuli et truces scelerum
et ministri iniustis omnis impietate placent illa
amat insontes sed sontes aula tiranni
non placet iniusto raptor iniquus hero.
Tristicia Quintilianus l. 7 declamacione hec
omnibus natura est ut sua cuiusque calami
tas precipue inseat atque intollerandia videatur
Senec in epistola c. 3 ubi leta omnis inyta in
ambiguo latent metus autem scire cum cupit
timet c. 6 ne sis miser ante tempus
cum illa que velut iminentia expavisti
fortasse nunquam ventura sunt etiam si
futurum est Quid iuvat dolori suo occurre
satis cito dolebit cum venerit Interim tibi
meliora promitte spe metum tempera l. 1 a c. e
nemo tristi libenter conversatur Cassi l.
8 c. 20 bonum insolitum plus amatur et
sequitur gaudio confert dulcedinem rei quod
premissa tristicia l. 1 c. 18 periculum
quedam contra mitis tristes velle gaudere et hila
ritatis refugit affectu qui dolorem non
sequitur alienum 3 ethicorum 4 tristicia stupefacit
et corrumpit nam sinitus delectacionem delectabi

vō nichil tale fecit ¶ Ovidius huius tristium Est quedam flere voluptas expletur lacrimis egeritur dolor
Strangulat inclusus atque estuat intus et
cogitur vires multiplicare suas. s dolor
Vanitas | Seneca Septimo de benefi
omnia ista tumida et supra modum hu
manum elatos obliviosa reddunt sue fragi
litatis queque ferreis claustris custodies iam non
sunt vestra ad alium dominum sunt spectantia
aut hostis ille aut invasor alius invadet ¶
e 29 Omnia que sensibus serviunt ymma
ginaria sunt nichil horum stabile nichil
solidum nichil firmum et nos tamen ea cupi
mus tanquam semper futura aut semper
habituri ¶ e 11 haurientium sitim conci
tant ¶ l de septem artibus liberalibus
tota natura rerum umbrosa est aut vanus
aut fallax ¶ Bern de impone viciorum
omnia que terrenis vanitarum gaudia reze
umbra velut tenuis veloci cursu rece
dunt ¶ Galter l 8 allex ob quoniam falsa gloria
rerum quoniam mundi fugitiuus honor quod nondum
manet prosper in epistola Non placeat vanis
animum summitte rebus ¶ Ezopus non igitur
debent ita pro vanis relinqui
Venia | Seneca l. de clem venia est pene merite
remissio | de forma vite | errori facile veniam
dato ¶ Cassi l 2 e 21 nisi culparum occa
siones emergerent locum pietas non haberet ¶
l 9 e 20 Non habet venie locum qui deliqui
quod ammonitus ¶ Senec in agamenone | Det ille
veniam facile cui opus est vesle ¶ ps eps
2 8 det peccatori veniam peccator et equa
Sub spe venie non debet homo [illegible] de eius [illegible] et de
[illegible]

[illegible]

Conciliet eorum condicione sibi ¶ 29 officias sibimet
parentia torda remittat nam nemo est qui
non indigeat venia ¶ Oratius in sermonibus
equum est petis veniam pascentem reddere

Verecundia Valerius maximus l 4 c 5 20
verecundia parens est omnis honesti consilii
tutela solemnium officiorum magistra
innocentie cara proximis accepta alicuius
omni loco omni tempore favorabilem pre
ferens vultum ¶ Seneca declam observat ma
trona oculos iacentes in terra et adversus
officiosum salutatorem inhumana po
cius quam verecundia sit longe ante pudiciciam
suam ore quam verbo neget nemo fortis ne
gantem rogabit iterum ¶ e 26 innocendi
est pudor qui quam diu in animo durat ubi
que bone spei locus est ¶ Quintilianus de
oratore instituto l 8 nichil est ad conciliandum
amorem gravius verecundia ¶ Aristoteles 4 ethicorum verecundia
cundia non omni etati convenit sed iuvenili
tantum est verecundari quia in eis sunt multa
peccata propter impetum passionum sed a verecun
dia cohibentur Simmachus in libro epistolarum oculo
mens honesta est imbecilla frons est

Veritas Aristoteles primo ethicorum videtur quidem
omnia consonant existentia falso autem cito di
ssonat verum ¶ sed videbitur utique melius
esse forsitan et oportere pro salute veritatem
et familiaria destruere alias quare philosophos exi
stentes ambobus enim existentibus amicis
sanctum est prehonorare veritatem
¶ 1 rethorice c 1 homines ad veritatem

opinati sunt suffi^cienter^ enim vicia et meliora
silogizabiliora et persuasibiliora sunt. Mar
crobius li 2 satur. Nimium altercando veritas
ammittitur. Cassi. De amicicia plerumque
molesta e veritas. Fulgencius li mitologie lucida
veritas omnium malorum nigrorum felicitate circum
data pollui aliqua commixtione non novit.
Orosius in sermonibus. Veritas e radix laudabilium
mater omnium bonorum que e contraria mendacio. li 2
rethorice. Vera sacerdos non sinebat filium
suum concionari si vera inquit dixeris odient
te homines si autem iniusta deus. 6 ethicorum.
Veritatem non sufficit dicere sed assignare causam
sed hic enim confert ad salutem. Tulius in
oratione pro Cluen. Magna vis veritatis que
contra ingenia natura calliditatem solleciam
contra que fictas omnium insidias facile per se ipsam
se defendit. De amicicia. Verum est quod in
andria familiaris meus dicit obsequium
amicos veritas odium parit. Molesta e veritas
siquidem ex ea nascitur odium quod e venenum
amicicie sed obsequium e molestia quod peccatis
indulgens precipitem amicum ferri dimittit
Pitagore preceptum fuit veritatem pre omnibus cole
dam que sola homines deo proximos facit. In re
thorica veritas e per quam certam damus ne
quid aliter fiat aut factum vel futurum sit
quam confirmamus. Idem rethorice veteris. veritas
e virtus per quam immuta ea esse que sunt
aut fuerunt aut futura sunt dicuntur. Seneca trag
in edippo. Crudo vero quis veritas odit mo
ras li 2 c 2. Veritas in omnem partem
veritas preferetur opinioni Bernardus super vii et ij ad
hebr. iiij viene a vite dicitur. Item hic est et omnino
rectum de pe di ij ei quis partem e fi/ nobis inest iij ambiguum
et frre dubia certa non e vada fieri xi iiij hic et in de
bis quod certius est tenendum quod ipso invenitur

sui eadem ē que decipiunt nihil solidi ha
bent tenue ē mendatium plucet si diligent
inspexeris l 7 c 11 cui vitati operam dat ord
dinitur in opposita et simplex l 6 c 6 apta de
cent et simplicia vitate vitas simplex oro ē
Idem in prohemio declam Semper ita ve
ritatem ē similitudo Solon fructus exprime
dr vitatem ē honor facetus nam semper
pro dicti credo nephas pamphil Et no
cet medium omnia veri loqui pauperibus
ritus summo sit verus titulus agenus eius
Supra mendatium

Vestitus Tulius de offi In vestibus
mediocritas optima est Alanus in pro
blemnatibus non propter pennas lau
dat gruibus volucrem non propter corenum ma
gno dispretus equus vestes ne homines est
honor at homo arthi luxuriam cultus
nullus modus ordine nullo limite nectit
luxus non claudit honestas plurimi
pretium quesisse laborant Marti cetus
l vnd intemu panno nulla ē farum
dia pelles Sz cum purpurea veste para
venit facetus Exornet corpus ne conte
mnatur ab ullo sit bene vestitus cui non
ē parua suppellex Et vagus vir bene
vestitus in vestibus esse peritus creditur
a mille quamuis ydiota sit ille hunc ho
mines decorant quem vestes honorant
Qualis ē in panno tali te colloco scamno
Vicinus Bertrandus in yconomica
sua c 8 Superbia cum commune vallenimi ē

expertus tonitrua cum sagitta partem reddit
Non vendas te potentiori sed potius minori
precio te minori totum autem vende plus
offerenti ¶ Ambrosius nichil amas in consorcio potestatis
sed pravum consortem pacienter sustineas ut
tibi faciet fortiorem ¶ Iuuenalis vlo li Sa
tur/ inter finitimos vetus atque antiqua si
multas immortale odium et numquam sanale
vulnus ¶ Iacobus bene diligere vicinos ut sis
dilectus ab ipsis vicino melius melius nil fore
credo bono ¶ Melius in speculo Inter vicinos me
dum requirunt iurgia longinqui raro illud sunt
Vicium Tulius in paradoxis pravitates animi
recte vicia dicuntur ¶ Lactancius li 9 de vita
beata animus incultus viciis sua sponte invale
scentibus velut spinis obducitur Sed cum verus
cultor accessit statim cedentibus viciis fruges
virtutum oriuntur ¶ Tulius de q tusculanis er
rat qui vllum vicium corporis aut fortune vicijs
animi gravius estimat ¶ Seneca Tunc est consum
ata infelicitas vbi vicia non solum delectant sed
eciam placent et desinit esse remedij locus vbi quod
fuerat mores vicia fuerunt ¶ Vicia nobis
sub virtutis specie subrepunt temeritas sub titulo
fortitudinis latet / moderacio vocatur ignavia quos pro cauto
timidus accipitur in his periculo magno
erramus ¶ c 7 3 ... ad que debemus irritamentum
viciorum profugiamus induranda est animus
et a blandimentis voluptatis procul ab
strahendus hanibal armis vicit / vicijs

Virys virtus est ¶ ex lib. e. si. Si uelis virys exui longe a viciorum exemplis fugiendum est ¶ Se. 69. Nullum sine auctoramento malum est. auaricia pecuniam promittit. luxuria voluptatem. ambicio purpuram. mercedem vicia sollicitant. vix effici toto seculo potest. et vicia longa licencia tumida subiugantur et iugum accipiant ¶ Valerius li. 9. Quid virys fedius quid etiam damnabilius quibus victo vie languescunt sopita gloria in infamiam vertitur. animi pariter et corporis virtutes expugnantur ¶ Lactancius de vero cultu. porro si virtutibus vicia inseras sponte decedunt sin vero vicia eximas virtutes ultimo subibunt. sic enim bonorum et malorum constituta est natura ut se semper expugnent et expellant ¶ Sen. li. 12. e. 8. Viciorum proprietates varie sunt et innumerabiles sunt facies comprehendi eorum genera non possunt. Simplex est recta multiplex pravitas ¶ li. 14. e. 10. vicia que amamus defendimus et malumus illa excusare quam excutere ¶ li. 20. e. 12 omnia vicia contra naturam pugnant ¶ li. de ira. Cum virtutibus vicia non coherent ¶ Boe. de conso. phi. Viciositas est quasi quidam morbus animorum ¶ Valerius maximus li. 9. nullum vicium ibi finitur ubi incipit fallit enim vicium specie ¶ Oratius

sincon pars hominum corpus gaudet constant
et urget propositum pars multa vacat ind
recta compescens ¶ Marciolus totus l. undique su
scepto r z vitus absque ind nonn habet vicis pendat
nil scelens homo nequam prorsus abhorret
Abelina in speculo viciorum nascitur ex vicio
vicium de cumne crimen
Vindicta ¶ Terentius in heautontumerumenon
malo ego vos prospicere quam ulcisci accepta in
iuria ¶ Tullius l. 2 rethorice ve vindicatio est
per quam vis aut iniuria et omnino omne quod affu
turum est defendendo aut ulciscendo propul
satur ¶ Seneca l. de ira Sepe satius est dissi
mulare quam ulcisci iniuriam ¶ Ovidius tri
stium Si quotiens peccant homines sua fulmina
mittat ¶ Iupiter exiguo tempore solus erit
Prosper ultimo epigramate vindictam le
sus nesciat exigere ¶ Allexander vindictam differ
donec pertranseat ira ¶ Seneca in pro nunquid scelus
scelere vindicandum est ¶ Pamphilus heu scio
defecto quod semper culpa redundant in misera
qui non unde tuetur ¶ Nil non vindicta pec
toa lesa levat ¶ Cassiodorus recte dicimus vindicare subla
teat quod prius moribus obsecundat super clerica
Vir apuleius de deo socratis ... de similius
et statius quod vir animo perfecto hec que dicta retidi
ancillam quorum ipse a diis immortalibus distat ¶ Tullius
2 de officio vir bonus non modo facere sed nec cogitare audeat

quod non audeat predicare ¶ Sen. ep. 2 q. vivi
bonum concedas summe pietatis erga deum
necesse est itaque quicquid illi accidit ego aio susti
nebit. sciet enim illud accidisse lege diuina qua
omnia procedunt debet ergo parere deo nec
excandescere ad subitam nec deplorare sortem
suam sed patienter excipere fatum et facere
imperata ¶ Varro in suys dicit bonus pater
suam quocumque it fert secum et omnia sua
custodit ¶ Ex prov. sap. Lisandus interroga
tus cur libenter magnam barbam habet resp.
ut sub inde eam tangendo meminerim me
virum ¶ Cicero in 2 in nec. Cura ut sis
vir Sen. in ep. ¶ Inimicitias vir bonus quod ho
nestum se facturum putauit faciet etiam si periculosa
si laboriosum erit faciet etiam si dampnosum erit faciet etiam
si periculosum ab honesto nulla re deterrebitur
ad turpia nulla invitabitur ¶ Alexander induc
mente virum mateo arma capesse ¶ Cato
novus. ut fortis vir sis et metis dormata
gnes Cum tibi prevalide fuerint in corpore vires ro
bore si videas nervorum te refouere. fac sapias
alia. potius vir fortis habeberis
Virgo ¶ Cesarius in 10 mir. de flandria regione
que in templo vestem serviebat fertur quod diu accu
sata de stupro in ciuitate gled duxit vatem con
fluuium quod multa hominum nequiunt trahere ¶ Bernardus
Clare morem et similiter assignat de cuncte dei narrat

Privilegium virginitatis maximum est quod replet paradisum xxxii q. i
Nuptie quae sola patrona est deo cuias hominum ... ii art.
De beatitudine ... de probabilitate ... in glo.
... virginitatis est ... et si dicit glo. quod
Sole virgines aureolam habebunt xxxii q. v Si paulus

de scale v'gine de q virgilius fat metro3 q' p experi
satione stup' impleuit crebru aqua tiberis
et ad iudices plenu portat Ouidi l. ep' nulla
reparabilis arte pudicia lesa ... ppr originata a...
illesa intl violato corpe p dit inuiola carne ...
non maculat nec crime recipit · no mix voluptas
velle magis facinus qm tollere uuit notet
Valerius / ... / virtus e que habitu p
ficit et opus eius bonu reddit / apuleius de dog
mate platonis v'tutem platonis dicit habitum mentis
optime et nobi' figuratum qui concordem s'
quietum et constantantem eum facit nd vis ...
sed factis etiam secum et cum ceteris congruente
Tullius in parad / ... estimanda e virtus que
eripi nec surripi pt nec tempestatum nec temporum
p mutanc p mutet' q pcuti qui sunt soli sunt
diuites soli enim possident res fructuosas
et sempiternas · Idem philipp' / ceto omnia alia
iutta sunt caduca et molia virtus e una
altissimis infixa radicibus que nu' vi labe
factari pt aut demoueri loco / ... primo de natura
deorum ... e v'tute amabilius quid qr adepti
fuit · vtriusque gentium fuit diligi abeis / l. de
amicitia / virtus conciliat amicitias · et conseruat
eas In ea e enim conuenientia rerum in ea stabi
litas in ea constantia que cum se extulit et osten
dit lumen suum et idem aspexit cognouit q' mao
ad id se admouet vicissim q3 accipit illud qd
in alto est ex quo ardescit siue amor siue a
micitia / vtrumque enim dictum e ab amando · amare

aut nichil aliud e nisi eum ipm diligere quem
ames nulla indigentia nulla utilitate quesita
Tulius de amicicia nichil e virtute ama
bilius nichil q magis alliciat ad diligendum
quippe cum ppr virtutem et probitatem etiam
eos quos nunq vidimus diligamus Sen in tibeste
nescitis cupidi regnum quo iaceat loco regnum non
facium opes non vestis tirie color non aurea
nitide trabes rex est qui posuit metus et
dira mala pectoris quem non ambicio impo
tens et numquam stabilis favor monet
qui e in tuto positus loco et omnia infra se
videt Se l 2 de benefi nulli preclusa e virtus
omnibus patet omnes admittit omnes invitat inge
nuos et libertinos et servos et reges et exu
les non eligit domum vel censum nudo homine con
tenta e Se e 1 q Quamdiu virtus salua fuerit
non senties quid abscessit non affligitur sa
piens liberorum amissione non amicorum
eodem enim animo movetur super eorum morte
sicut super vitam Boec q de consolatione phia.
Virtus dicitur eo q suis viribus innitens non su
peratur adversis Lactantius sive cecilius l. d' vera
vita virtutibus amaritudo primis e vitia vero vo
luptate condita sunt corrumpunt vitia cum
corruptibus quia mala bonis adherent Tulius
in rethorica vel 2 e q virtus est animi habitus na
ture modo rationi consentaneus virtus habet quatuor ptes pru
dentiam iusticiam fortitudinem temperantiam

S

C l. 1 de offic. c. 8 Virtutis laus omnis in accione
consistit. C Socrates in exhortationibus virtute
nulla possessio preciosior est nec securior. C Sen.
l. 6 c. 7o virtus animum rectum et indeclinabilem
reddit. Idem virtus secundum naturam est vicia inimica
et infesta sunt nature. E l. de beata vita. C Briax
cum interrogatus esset quid sit illud propter quod virtutem
petam quis enim aliquid supra summum / inter
rogas quid petam ex virtute / ipsa enim me
lius nichil habet ipsa. C l. 2 de providencia
virtus libera est inviolabilis et immota et
inconcussa / sic contra casum durat ne incli
nari quidem nedum vinci possit, ad visus appa
ratus terribilium rectos oculos tenet nichil
ex vultu mutat. sive illi dura et aspera
sive secunda et blanda ostendantur. C l. 11 c. 2
Virtus non contingit animo nisi instructo et edocto
et ad summa assidua exercitatione perducto.
C Trag. in medea c. 3 nusquam est non est vir
tutis locus. C in l. mettia c. 12 summa virtuti
nulla est via. C Lucanus l. 3 Crescit in adver
sis virtus. C Matheus in thobia crescit in adver
sis virtus. C Ex pro. sap. Scias aut virtutibus hu
dare in se quam alienos. C Sen. ad Lucillium 29
pars magna bonitatis est velle fieri bonum. C Ovidius
de ponto Et tu Nam fortuna stat quod cadit quod fides non
facile muneros inter amicabiles et vide ibi. Petr.
C l. Epistolarum amplius incedit spacijs terrena
voluptas. C angusto virtus limite celsa
petit. C Boetius 1 de conso. metro 7 Cur tantas

lubrica versat fortuna vices premit insontes
et ibi vide (pauper henricus Est virtutem sit
tua cura nichil (maximianus Omnia etiam
virtus fulno peior auo   Vita
Vita Sen e 2 8 vena kathena e que nos te
amor vite (l 2 e 2 liquet hoc scio neminem
beate posse vivere nec laudabiliter quidem sine
sapientie studio (e 2 4 Nemo quam bene vivat
sed quam diu curet cum omnibus possit contingere
bene vivere nulli ut diu (e 2 7 ad utrumque
moriendum sumus ne nimis diligamus
vitam et ne nimis odiamus vir fortis et sa
piens non fugere debet e vita sed exigere (e 1 8 ne
vita tibi sit tedio nec mortis timor vitam in
odium sui adducit mortis ocium (l 2 q naturalis
pusilla res nimium hominis vita sed ingens res
contemptus vite hanc qui contempserit
secure videbit faciem fulminantis celi quid
ad me est magis sunt quibus [illegible]
[illegible] non e magnum (Iulius philippus
sed brevis nobis data est vita sed memoria bene
acte vita sempiterna quia si non esset lon
gior quam hec vita quis esset tam amens qui ma
ximis laboribus et periculis ad summam laudem
et gloriam contenderet (de q rustici Qui mor
tem non timet magnum sibi presidium ad beatam
vitam comparat (Sen l 6 e 6 Non putat qui
[illegible] degenerasse tam [illegible] qui omnia ad
utilitates suas a virtute [illegible] vincat [illegible]
vis extimere (l q e 2 2 Quid illum octogi
nta anni iuvant per inertiam exacti nec
vivit iste sed in vita moratus e nec sero mortuus
sed diu [illegible] vidisti officia boni civis boni amici boni
filii exercuit [illegible] licet eius etatis [illegible]
sit vita eius perfecta est octogesimus annos vixit [illegible]
octoginta vi annos [illegible] forte [illegible]
Dictus [illegible] Et [illegible]
[illegible] sit [illegible] vita
[illegible] pateat [illegible]
actu illam memoriam [illegible] temporale

Nota est omnis vita bene[illegible] videtur qui illam valde [illegible] variis et infi[illegible] [illegible]

videbit ma na libra [illegible]

[illegible]

hic incipe de volunta rio invite facte

Voluntarium. Cassi. l. 9. e. 1. Iniquum
est ut hominis vicio deputetur quod eius voluntate
non regitur. Tullius de parad. Soli sapienti con-
venit ut nichil invitus faciat, nichil dolens
nichil coactus. Seneca l. 1. epistola. Da operam
ne quid umquam invitus facias quicquid
facturus es, vel quia qui iussus aliquid facit
miser est sed qui invitus. l. 8. e. 1. Nichil
honestum quod ab invito aut quod coacto fit.
omne honestum voluntarium est. Cassi.
l. 2. e. 21. Non est beneficium quod prestatur
invitis. nec umquam utile quod adversa volun-
tate conceditur. Terencius. Nulla est tam
facilis res quin difficilis fit quam invitus
facias. Tullius rethorice nove. Volumus
in omnibus rebus spectare convenit. Cum
consulto facta non sunt ea fraudi esse
non opportet. Rethorice ve. l. 1. c. 2. Animo
quid quisque faciat non tam utar ad rem
pertinet. Ovidius de arte ponticho. Ut desint vires
tamen est laudanda voluntas. Seneca ad Luc.
3a. pars magna bonitatis est velle fieri
bonum. Seneca m. 11. Magna pars est profectus
velle proficere. Quintilianus l. 2. Nichil facile
persuadetur invitis. Petrus riga ut dicitur de
Balaam sed tria flagellum et dira videns
tradat asella viam. Complevit nichil quoniam
vola laborant. Sed votis obstat velle terra caro
via nos a viciis mundanis sepe retardat cor-
poris aspera dampna flagella fames

Voluptas. Tullius de fine bonorum et
malorum. Et accusamus et iusto odio dignos

audivimus Cui blandiciis pueri voluptatis delecti
delectantur corrupti quas dolores et quas molesti-
as excepturi sunt cupidi nil providentes
diffinivit voluptatem ad sublationem omni sine
vatione appreciatis se magno bono posse Cui
voluptas summum bonum est huic omnia sensu non ratione
sunt metienda maximas virtutes iacere omnes
necesse est voluptate dominante Tullius de se-
nectute libidinosa et intemperans adole-
scentia effetum corpus tradit senectuti ibidem
Impedit consilium voluptas rationi inimica
mentis ut ita dicam prestringit oculos nec habet
ullum cum virtute divinitus commercium Accipite
enim optimi adolescentes veterem orationem
Archite Tarentini magni in primis et preclari viri
que mihi tradita est cum essem adolescens
Tarenti nullam capitaliorem pestem quam
voluptatem corporis hominibus dicebat a natura
datam cuius voluptatis avide libidines
temere et effrenate ad potiendum incitarentur hinc
patrie proditiones hinc rerum publicarum eversiones
hinc cum hostibus clandestina colloquia nasci
nullum denique scelus nullum malum faci-
nus esse ad quod suscipiendum non libido vo-
luptatis impelleret stupra vero adulteria et om-
ne flagitium nullis excitari aliis illecebris
nisi voluptatis Cumque homini sive natura sive
quis deus nil mente prestabilius dedisset huic
divino muneri ac dono nil tam esse
inimicum quam voluptatem nec enim libidine do-
minante temperantie locum esse neque omnino in
voluptatis regno virtutem posse consistere

cum quo magis intelli possit fingere animo iube-
bat tanta incitatum aliquem voluptate corporis
quanta percipi posset maxima nemini censebat
fore dubium quin tamdiu dum ita gauderet nil
agitaret mente nil ratione nil cogitatione consequi posset
quo ita nil esse tam detestabile quam voluptatem
siquidem ea cum maior esset atque longior omne
animi lumen extingueret / Divine enim Plato
escam malorum appellat voluptatem
quod ea videlicet homines capiantur ut pisces Seneca
li. 1. c. 7. debilitatem nobis induxere delicie
li. 1a. c. 2. Omnibus enim summum voluptati
est li. 19. e. 9. Indulgere voluptati minimum
malorum est Tullius in parad. Volu-
ptas quo maior est eo magis mentem a sua
sede et statu dimovet Idem de amicicia
nichil enim tam altum mihi magisterio ac divini
inspice prius qui suas amicos cogitacionis ab-
iecerunt in rem tam humilem tam contemptam
temptam supplex sicut est voluptas brevis
Seneca de brevi li. A. Voluptas fragilis et
brevis est fastidio obiecta quo avidius
hausta est citius in contrarium recidens cuius subi-
iectum debilitate est ut peniteat aut
pudeat Eccl. 2. c. 2. vel li. 2. c. 2. Ipse volup-
tates in tormenta vertuntur epule cruditatem
tatem afferunt ebrietates membrorum
et corporis
tremorem libidines pedum manuum
depravacionem
articulorum depravacionem Lactancius de
falsa sapiencia Voluptas est que communis appetitur
bestiis honesti nil habet et saturitatem non affert
minus neque processu etatis minuitur ubi
et multis non contingit non est summum bonum

Sup Q fallit voluptas et cuminus longa videntur
que delectant sicut amenum et molle. Bernardus fati
gat matrob9 e satur voluptas que ex
tactu et gustu venit e fedissima quia homo
communem pecudum habet. Seneca li. de beata vi
ta. Voluptas ad vitam turpissimam venit.
Infelices quia non sine voluptate ymo ad ipsam
met voluptatem sunt. utrumque etiam malam
vitam vel miseriam non admittit. voluptatem
tem latitantem sepius invenies ac tenebras
captantem circa balnea ac sudatoria mollem
enervem mero atque unguento madantem palli
dam ac fucatam in medicaminibus pollutam
voluptas cum maxime delectat extinguitur
nec multum loci habet itaque cito implet
et post primum impetum cadit. marcet. Ovidius
p. de arte. nil non tempore innat cuve est.
sua cuique voluptas. Bernardus de remedio. Cruc
ciant amnos tantus lure cithare quam. Ovidius
sine titulo Impia subdicti melle venena
latent. Bernardus de consolatione metro septimo.
habet hec voluptas omnis stimulis agit fruentibus
apum quam pati volatum ubi grata
mella fudit fugit et nimis tenaci ferit
icta corda morsu. Vide ibi plura. Preterea
Juvenalis li. 2 mage illa iuvant que
pluris emuntur atque voluptates commendat
rarior usus. Virgilius in Bucolicis. Tra
hit quemque sua voluptas ac introduit
Amor super id mauri. Et ideo petit venire ad me et
in leges mores et hominum conficere fraga

1 Obsequit aut felicitati
que est summa talia
convalere

Explicit [illegible] usu [illegible] quod [illegible] [illegible]

Nota [illegible] usu [illegible] de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quia usu [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] vide [illegible]

frigidus opueri fugite latz anguis in herba Oratius
sperne voluptates nocet empta dolore voluptas Usus Tullius de amicitia Nos autem ea
que sunt in usu vita que quid non ea que fin
guntur aut optantur spectare debemus Nota
ibi primitus de aliquibus qui negabant quemquam
esse virum bonum nisi sapientem ad quod re
det sit ita sane si eam sapientiam interpretantur
quam adhuc mortalis nemo est consecutus nos
autem [illegible] de officiis Et ut nec medici
nec imperatores nec oratores quamvis artis precepta
perceperint quicquam magna laude dignum sine usu
et exercitatione consequi possunt [illegible] Iacobus in topi
corum Omne assuetum quasi insuetum est
Boecius de disciplina scolarium usus autem firmum pare
festinat sine usu studium parum valet usum
autem sine studio multum prodest Iulius celsus
Rerum omnium magister est usus Gregorius de re
militari Cottidianus usus non laborat etiam
si onerosa gestaverit Item Sciendum quod usum
in pugna amplius valere quam vires Cassio
dorus nisi usus prima tentandi subito
fiducia non habetur Pamphilus Cunctarum
rerum sapientia discitur usu usus et ars docuit
quod sapit omnis homo usu crescit amor omnis
decrescit et usu Ovidius sine titulo Eram in
terit usu vestis bona quid schola Seneca Item
Solus et artifices qui facit usus adest fa
stor Item Et non sentitur sedulitate labor Ca
panto Gutta cavat lapidem anulus con
sumitur usu Facetus nil valet ingenium nisi
eruditur usus Math de mundo inperfecto et
in theoria Item usus doctrine comes doctor
na scolaris Intermissa perit continuata

Sit enim intra sine doctrina [illegible] aut [illegible]

in substantia [illegible]

Viget usus facit (mentis) ingenium natura fundat inge-
nium provehit usus doctrine prodest et usus doct-
rina scolaris Ex nage Sunt duo que nullus
dediscit nisi conservat (sperat) usus scribere perfecte ver-
sus componere recte Quintilianus de orat. insti.
usitatis enim tucius utimur . nova vero la-
non sine periculo fingimus libro primo Utili

Utilitas Tullius i de offi. filio 17 capitulo non
nobis solum nati sumus etc. vide ibi et fo-
lio sexto Quicquid sine detrimento comodari
possit id tribuatur vel ignoto etc. folio 10 ubi
Unum omnium propositum debet esse ut eadem sit uti-
litas universorum et uniuscuiusque et vide ibi
Idem de amicitia cui ut minor cure est
qualis res publica post mortem meam futura sit
quam qualis hodie sit Seneca epistola . Quem utilitas
causa assumpsit tamdiu placebit quamdiu
utilis erit . negotiatio ista non amicitia que
comoda attendit Idem l. q. nalium nil invenies
tam maniste utilitatis quod non in crimen transferat
culpa Tullius 2 de offi. c. 2 Cuius experi-
mus utilitatem ad eam quam recipimur etc. Idem de
oratore Nemo est perfectum in ea ... qui putat
se petendam maxime dignitatem quam vincit
utilitas plerumque Fulgentius mitologie in prologo
... emolumentum et est negaturus causa cesset
ingenium Oratius in epistulis Quando ad divitie
si non contendit ut Quintilianus Nonne scimus
ad utile corpus Valerius allegans versus
... moris ablatum respondit amicus Cato
que notitiam teneas quamvis sint cara vetusti
utilitas operibus preponi tempore debet

ta subest i(d est) timor eo ue gloria nec digne quod posse retinuer

Refer age que prosint cursus vitae memento
In quibus error inest nec spes certa laboris
Uxor. Expositio. Sapientum. Socrates ait nulla
tam bona uxor in qua non inveniemus quod
queramus. Theofrastus in libro qui dicitur aureolus
et introducit Ieronimus contra Iovinianum sic
uxor non est ducenda sapienti. primum enim im
pediri studium philosophie nec posse quemquam libris
et uxori deservire. multa esse que matronarum
usibus necessaria. preciose vestes aurum gemme
sumptus ancille supellex varia. deinde per
noctes garrule questiones illa ornatior procedit in
publicum. hec honoratur ab omnibus. ego in conventu
feminarum despicior misera. quid aspiciebas vici
nam. quid cum ancilla loquebaris. altrum
amorem simul odium suspicatur. Et paulo post.
ffinale dimicium fere terminatur. Adde quod non
est uxoris electio sed qualiscumque obvenerit
habenda sit si iracunda si deformis si super
ba si fetida si fatua et quodcumque vicii
est post nuptias discimus. equus asinus
bos canis vilissima mancipia vestes quoque
lebetes et sedile ligneum calix urceolus
fictilis prius probantur et emuntur sola uxor
non ostenditur ne ante displiceat quam ducatur.
attendenda est semper eius facies et pulcri
tudo laudanda ne si alteram inspexeris
se estimat displicere. Si totam ei domum com
miseris regendam serviendum est. si aliquid
tuo arbitrio reservaveris fidem sibi non putabit
haberi et in odium vertetur et iurgia et nisi pro
videris etiam diligentis custodia cum uxor
impudica servari non possit pudica non
debeat. Infida enim custos castitatis

incitatus Et illa vere pudica dicenda est cui licuit
peccare si voluit Pulchra cito adamatur feda
facile concupiscit difficile custoditur quod plures
amant molestum est retinere quod nemo dignatur
turpe est possidere minori enim miseria deformis
habetur quam formosa servatur nihil tutum
in quo totius populi vota suspirant alius
forma alius ingenio alius facetiis alius
liberalitate aliquo expugnatur quod undique inces-
situr Si bona fuerit uxor et suavis que tamen
rara avis est cum parturiente gemimus cum peri-
clitante torquemur igitur non est sapienti du-
cenda uxor Solon non decet contendere cum pul-
cra quam multi in eius amore languebunt
et propter hoc ipsa despiciet maritum Cronica
de nugis philosophorum Cleobolus ait uxorem
ducendam ex paribus nam si ex maioribus ceperis
dominos habebis cognatos Ovidius epistolarum c nona
enim male inequales veniunt ad aratra
iuvenci Tam premitur magno coniuge
nupta viro Si qua voles apte nubere
nube pari li. 3 de fastis nubere si qua
voles quamvis properabitis ambo differ habent
parve commoda magna more Cato uxo-
rem fuge ne ducas sub nomine dotis Teren-
tius in Hecira c 3 In eodem omnes mihi
videntur ludo docte ad malitiam Claudia-
nus l. de claud Senem insinuisse servi-
tutis est senex et uxorie castitatis ardor
Fulgentius l. 1 fabula 12 Sicut nil
benigna superius coniuge ita nil infesta
crudelius muliere Ondicius l. de dissuasione

Nec vetule vetus si
cepit ipsa molesta
[illegible]
de proverbio

corporis si mulier anchoram alligamus fir
tibus latentibus illudis o felix vita mor
tuum si eam non corrumperent contubernia
mulierum quos coitus tam natos dicunt
ut ex simili simile non artifice procrea
vere phisici non vexas si casta fuerit sup
bia non decet si dives si nobilis tam
uxorem assignabis et formosam plerumque su
spicio comitatur si turpis nichil letus tacent
sumitur si inhesta inhesit facies im
pudens ex frequenter accidit quod vexat concepta
contemnitur deus et nunc nostra inmiria
unde debuit procedere concordia. letatur et cami
stitur si nimiam feminam forma. nec tamen
esse potest quia quo fugias non habebis
si inveneris semper dicentes contempnimus si se
nex sepe coniungitur voluptatis amor non
sequitur Bertrandus in pronosticatio et iq
dolorem de mala vexat tunc mitigabile
cum audies de negocio alienis Iuvenalis
l. 2 satira prima quod pro totum placeas non esse
ducendum uxorem Nil umquam invita do
nabis coniuge vendes hec obstante nichil
si volet hec emetur pone crucem sing
nemini quo cunque servus suppleruit
quibus quibus testis adest quid de tulit
andi o clemens ita fiunt hoc amicho
fecit esto sic volo sic iubeo sit pro
voluntas imperat ergo vir semper labori
altera quam inequaliter in quo inepta iac
minimis dormiunt in illo tunc fructus in
vita tunc orta tragedie peior dum simulat
gemitus occulta conscia facti et adulterium
particibus dissipavit amicos in tacitus ad tribus
effigies bellus dimiserit sabina pura animi imminue ingenio quod similima
tegno nil umquam invita ...

Scribit postimo versidio
Iuvenalis ... Athar
... adora
... adaurata
... in nam ... invecta
si ... capitis
... pudici ...
hibinc ... mulier
vir sufferat ... de
... ut ... tibi
... et vos ...
quod ... quod
... fuerunt ...
va ... quippe ...
nimis quod libidine
fuerunt ... formo
[illegible]
[illegible]

et dia barbe

Aut odit pueros aut ficta pelice plorat vbe(r)
ibus semper lacrimis semper et pacis contollerat
bellum mulier est quam femina dives (Iuvenalis satira ... de
penitentia mulierum) Est mulier litigiosa via pars
mortis amare nocte dieque modis mille
fatigat eum Cum bibit fundere potare quere
sed sermo Optat tunc ira migra(n)s sena pat
nam mare tunc dat unum magis pugnat rud
nam fertur quem mulier litigiosa virum
impressa suo femina prole via (Ecclesiastici ... inter
dere mulierem domini sui dispensare salua
facientem que intrinsecus sunt et obsequiatur
viro (Aristoteles ... yconomice) Bonam mulierem
(...) que intus sunt decet dominari omnibus
difficile est scire viro que intus fiunt audi
et quod virum melius in omnibus et servum de
libet et obediet etiam in eo quod ille p(re)
cepit. Quam sit viro turpe est intus aliquid
agere sicut mulieres in(ver)....re ea que sunt
foris (... etice ...) viro et vxorem videtur amici
tia secundum naturam existere homo enim in natura
coniugalis et magis quam politicum (... et
communio masculi et femine vna est maxime
maxima et honor honeste mulieri si respi
cit virum suum castum esse in eam et de
nulla alia muliere curet sed omnibus aliis p(re)ferre
et amicam esse et fidelem putet eam si
mulier cognouerit fidelem et iustum virum erga
se fore et ipsa iusta erga virum suum
erit nichil est prius nec magis viro preci
osa communicatione et fideli ad virum (...
(...) Coniugem ama (...) neque litigiosam

hic incipe (...) officium et (...)

hic incipe (...) dilectio

hic incipe uxoris custodia Si frugi est, fac moneto. Quintilianus
declam. 191: amat quae queritur quod non
amatur. Omnibus sine titulo. Lex. (alias) Lex xi
Polychemium durae viri imposito tenere custo
de puellae. Nil agis ingenua: quae
tuenda suo est. Si qua metu dempto ca
sta est, ea denique casta est. Sic (largo uxoris lingua s[illegible] fragili et [illegible])
Item Virgilius in Bucolicis
Ultima Cumaei venit iam carminis aetas,
magnus ab integro saeclorum nascitur
ordo. Iam redit et virgo, redeunt Satur
nia regna. Iam nova progenies caelo de
mittitur alto. Et in primo libro Eneidos: Talia
praestabat memorans fixusque manebat.
Nate, meae vires, mea magna potentia solus.
Sciendum quod primus versus [illegible] est de filio ad
patrem ad patrem in cruce pendentem, secundus vero
est patris ad filium. Ysidorus de viris illustri
bus dicit quod Proba uxor Adelphi proconsulis
inter viros ecclesiasticos sola posita est, eo quod in laude
de Christo versata est, componens centonem
Virgilianis coaptatum versibus. Cuius quidem non
miramur studium sed laudamus ingenium.
Homerocentonas vero composuit Eudoxia
uxor Theodosii imperatoris minoris. Ovidius
de vetula: O virgo felix per stellam sig
nificata vel [illegible] [illegible] nitet, quis in dicta
Commenta ut possim laudum fari pro magni
tudine. Nam nisi tu digna fores, non eligeret te hic
deus omnipotens ut matrem fieret ille.
Ibidem loquitur de maxima coniunctione Saturni
et Iovis que fuit tempore Augusti, cum Christus
fuit natus, dixit: Coniunctio talis fuerit
tempore imperatoris Cesaris Augusti fuit anno

bus duodeno a regno nouitate sic quod signi-
ficauit post annum septimum nasci deum potentem
alioquin magis certum [illegible] omnis [illegible] fra
ubi meretrix [illegible] prius utrius multiplicatur
et sic secundum eum tresimus natus fuisset
anno Cesaris augusti tricesimo secundum orosium
in cronica dicit quod fuit natus anno eius [illegible]
secundum ipsius et alii hac dicentes computant
a morte Iulii post cuius mortem per annos
quinquaginta natus est cristus Omnibus autem videtur
computare a tempore quo regnauit in pace au-
gustus Nam ipse post mortem Iulii labo-
rauit xii annis in acquirendo regno cuius
tempore gessit quinque bella ciuilia quorum
ultimum fuit apud actiam in quo deuicit
antonium et cleopatram et [illegible] anno et orosius

Zelus aristotiles secundo

rethorice c 12 Zelus est tristitia quedam
super apparenti presentia bonorum honorabilium
et contingentium et accipere nobis similes natura
non quia alii sed quia non habent sunt Ergo zelus est bonorum inuidia ... aliorum bonum
zelatiuus seipsum preparat propter emulationem
ut obtineat bonum Inuidus autem
ut proximus non habeat propter inuidiam. Necesse
est quod zelatiuos esse dignificantes se-
ipsos bonis que non habent Iuuenes et
magnanimi sunt zelatiui

per Nicolaum Tristani de [illegible]

Expliciunt flores diuersorum autorum
scripti ex concordanciis philosophorum et poetarum
anno domini Millesimo quadringentesimo xl° iterum septimo = 1447

Hec dicit Seneca in epistola ad Lucillum [illegible]
est [illegible] cum [illegible] fecit fabricat et disposuit [illegible]
agenda et omittenda demonstrat et ad gubernaculum [illegible]
[illegible] fluctuancium [illegible] ut [illegible]
[illegible] de ciuitate dei [illegible] ad corrige-
dos mores [illegible] ut [illegible]
[illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible]
[illegible] et finis ultima vite [illegible] hinc est quod [illegible]

Quoniam frater Conradus de Hallis lector dicta
exempla philozofantium et aliorum antiquorum gen-
tilium collegit et sub alphabeto in tribus libris
principalibus quos vocat speculum morale ordinat
in quorum primo ut dicit in prologo posuit fabu-
losa poetarum figmenta In secundo autem exempla
et facta incomparabilia In primo vero poetarum
et philosophorum dicta notabilia vel exempli [illegible]
exceptis aliquibus que de originalibus apposui et
his que ad magnificentiam alibi inserui cum
aliis collectis meis in hac libro posite admodum
preciosa et acceptatione digna reputans ac mira-
bilia ut potentia non modo [illegible] copia dicendi et
persuadendi necnon cautela et regula morum seu
vite componende sed et confusionis in nobis
causativa qui christiani dicimur. Nam cum
legimus vel audimus huiusmodi gentiles sine lumine
fidei et sine caritate divina tam subtiliter mores
habuisse et alios docuisse verbis et exemplis
Et nos doctrinam christi [illegible] et sanctorum exempla
tot et tanta pro speculo habentes ad adiutorium
fidei et lumine gracie divine et spe [illegible]
sit notabiliter et inscrutabiliter in moribus de-
ficimus et virtute. Multa inquit idem frater
in philosophorum et poetarum libris tam dicta quam
facta reperiuntur reperiuntur que corrigendis
emendandisque moribus multum utilia

comprobantur quibus et pernicii mores eorum
in aliis virtutum operibus non solum multo corriguntur
sed plurimum confirmantur Terencius Eunucho iiiio acte
multa inveniuntur poete his tamen uti volunt primo
quia utilia et delectabilia possunt teste Oratio
in poetria sua qui aut prodesse volunt aut dele
ctari poete / aut simul et iocunda et ydonea dicere
vite Secundo quia non solum sancti doctores ut
Augustinus et Jeronimus in suis libris multa metra
inseruerunt immo Paulus doctor gentium dictis
utitur eorum Nam primo dicit actuum ad Athenienses in ipso
vivimus movemur et sumus dictum est Arati poete
et illud ad Corinthios xv Corrumpunt
bonos mores confabulaciones pessime dictum est
Euandri poete et illud ad Titum primo / Cretenses
Cretenses / semper mendaces male bestie ven
tres pigri / dictum est Epimenidis antiqui poete
[illegible] domini anno et ideo talia dicta non sunt respuenda
etc. Nam ut beatus Jeronimus ad [illegible]
possibilitatis operis et studii mei est legere multa et
ex diversis et plurimis diversos flores carpam
non tam omnia probaturus quam que bona di
cturus In nomine domini amen

Ovidius sine titulo
Ovidius Tristium
Ovidius de Remedio sive de arte
Ovidius de pulice
Ovidius de amore
Ovidius de vetula
Ovidius de ponto
Ovidius de [illegible]
Ovidius Methamorfoseos
Ovidius Fastorum
Ovidius Epistolarum

Isti sunt autores quorum dicta hic ponuntur Primo philosophi

hermes trismegistus in libro de deo deorum/
Themistius/ Theofrastus/ plautus/ Maronis
commentator/ platho in thimeo/ in phedrone/
In menone/ Aristoteles in diversis/ Apuleius de
deo socratis et dogmate platonis/ Aulius de diversis/
Salustius in Jugurtino et kathellinario/ Seneca
in diversis/ Macrobius in saturnalibus et super somno
scipionis/ Agellius libro noctium atticarum/ Quinti
lianus de oratorie institucione et libro causarum
et [illegible]/ Philicinus in strategematicon/ Vege
tius de re militari/ Valerius maximus de memo
rabilibus dictis et gestis antiquorum/ Tullius in di
versis/ Varro in ennijs/ Suethonius de xij
Imperatoribus/ Boethius de consolatione et
disciplina/ Plinius in libris historie naturalis/
Didimus ad allexandrum/ Julius celsus de
bello gallico/ Plutharcus/ Bertrandus/
Gwaltherus/ Solon vel secundus philoso
phus/ Cronica de [illegible]/ Cassiodorus/
Pithagoras/ Ptholomeus/ Lactancius sive Ce
cilius/ Isidorus/ Hugo/ Fulgencius/ Johannes
in policratheon/ Prouerbia scripture explicit

Isti sunt poete prosaici

Cattho libro de moribus / Virgilius in diuersis
Ouid in diuersis / Oratius in diuersis / lucanus
Iuuenalis / Stacius / Claudianus in maiore
et minore / Persius / Marcialis Coquus / Auia[illegible]
Marcianus de Capellis / Auianus / Theo
dolus / Maximianus / Sedulius de carmine
pascali / Prosper in libro Epigramatum / Pru(de)
tius de conflictu viciorum et virtutum / Petro
nius / Thibulus / Pamphilus / Alanus
de planctu nature et in Anticlaudiano / Gau
fredus / Galtherus in Alexandreidos
Matheus Vindocinus in Thobia in poetria /
Architrenius / Jacobus Beneventanus / Rich
ardus / Seneca in diuersis scilicet in Ypolito
hercule / In Medea / In Agamenone / In
Octauiano / In Thieste / In Troiade — Thyeste
Prima tragedia Senece dicitur hercules
furens / Secunda Thiestes / Tercia Thebais
Thebais / Quarta Ypolitus / Quinta
Edippus / Sexta Troas / Septima Medea / — Troas
Octaua Agamenon / Nona Octauiana
Decima hercules Ethens etc. explicit
Orator [illegible] in [illegible] dicitur [illegible] de capello pro

Isti sunt metra poete supra in ordine scripti

[illegible] sequitur de amore
Thisbe et Piramo excelentissimo

Tidencius de amore Tisbe et Pirami poema

Nunia fingo licet iam nullus carmina curat
Nam hec carminibus prevalet usus opum
Nam puer indoctus et adhuc plurimus egens
Doctus studio doctrinata scribere studet
Spernitur omnis inops sapiens parum reputatur
Si non diviciis polleat ipse satis
Dives tunc pomposis madidet vestibus ille
Creditur ipse sciens, nil licet ipse sciat
Si sapiens egeat, nec abundat vestibus ille
Multa licet sapiat, nec tamen ipse placet
Non est probitatis hominem cognoscere cultu
Pulcro vestitu nemo probandus erit
Si lupus induitur de pulcro vellere nequam
Dicunt sua nequitia per sua facta probat
Non proprie causa tunicis est plus reputatur
Ito facit esse probum quem agger opum
Nunquam preter sapiens licet hunc devincet
Pauperis et nimia probitas hic quam dives erit
Invidus invidia rogo non mea carmina carpat
Nec me crudeli rodere dente velit
Ito quia ditari cupiam pro munere multa
Nec quia sim vane laudis avarus ego
Sed quia torporem faciat sic inercia meam
Dirige musa stilum sic te est scribere frustra
Assumpto dictandi stylo ad hec arte vires
Ardua tentare possunt a quo liberet opus
Crudelitas regnat de bonitate dei
Et metuendo nil scribere volo
Si quia prava non dices et baratrum sane
Dicendi formam cogor habere modum
Et stultus eo super stultitiam sapientum
Probe non cessant et mala facta probant
Nam multi tales sunt qui laudabile culpant
Nam pudor ergo non si mea facta premit
Et dicti pulchra verborum copia sit multa
Sed tamen incipiens pauca docere volo
Nam Babilonia urbs dicta duos habuisse
Quorum forma decens atque decora fuit
Illos dissiles sepius nam erraverit
Femina sed vir alter erat

Ambo parentele nati sunt de meliori
Virtutis titulo flos floridiore vigent
Nomina non lateat nos piramus hic quoque tisbe
Illa pari etate ambo fuere pares
Et facies hic virtutis locuplena habetur
Nam puer ipse manens fertur probanda fuit
Ferebat (?) tum(?) ut cet tristandit (?) bonitate
Et inter pariles virtutis honor
Sed sic sint ambo virtutis honore probati
Hoc quivis sapiens ex ratione probat
Tum dum tristendunt sic per amores puerilis
Nubilibus aptus utrisque fuit
Tunica (?) qui vincit utrumque illos illigavit
Atque illos sui ferre iubebat amor
Cupidinis impulsio probati cogitur amore
Nam pari velox fundet utrisque face
Hic hos amat latet hac quod illatebat eius
Sed tamen hic tacitus notificatur amor
Nullus amor patitur celari tempore longo
Hijs tamen ille diu dissimulatus erat
Ambobus tecta fundo sociantur eadem
Sed quod erat piceis dibit illa tamen
Rima vetus patuit qui muria via resuere
Non negat hac quia vix habebit iter
Illic qui venit vadens sub fronte genitoris
Et nimis dura se vincula ~~dura~~ fore fatetur
Piramus eloquium quod amore meus cruciatur
Sed vadens sit letam propter meum amorem
Et quod leticie sibi rarior copia detur
Dicam ipsa venus est cur letificari
Nam mea corda quatit si non vult quam mederi
Plurima vis sub corde meo dominatur amor
Sunt iocus hinc causa mortis quam morior
In morbum potius per magnum sepe mederi
Et parte vita finita suffulta sepe videri
Sit finita vita possit tristis ait utilis
Vidi nil possit pes magna tue probitatis
Est quam nullam clementia nostre natore
Et tu posse datur vel tamen possit habere
Nunc illud fer quia vita non posse putaris
Et cui sola fine tu vita spes habearis

Reprehensio amoris

Verba tisbe ad piramum
Sequuntur

Verba Tisbe sequuntur ad piramum

Qum Tisbe nosset hec verba viri referentis
Atque fratrem veneris fere querentis
Condoluit et magna suspiria ducit ab imo
Pectore redditur ei medicus sibila primo
Tandem hec post dicens o pirame virens
In me fecit amor vulnus tibi simile virens
Tunc eciam fuerunt et cito sigla [illegible]
Fortassis tibi multo cruciaris plectitur amore
Piramule verba loquor tibi multo amore tempore fervi
Et tuis ardentem sed clam tempore tenui
Et pauce fateor si nam ego vestra fuissem
Primo dei voce letata minime tenuissem
Sed quia tu prius causam eis sumpsisti [illegible]
Et [illegible] assensum [illegible] [illegible] iudice
Sicut moa [illegible] [illegible] [illegible] comitem — Correctio vetule
Sed vetuit pietas nec tam vincit prohibere volebat
Sed duo [illegible] effectu [illegible] patebat
His ita fictis dant basia raro carebit
Hinc rime vetule maledicit quisque volebat
Corpore [illegible] quod non pateretur amatores
Martua sic [illegible] mathias debe fatentur
Dant [illegible] quod ea latent sequuntur
Nam [illegible] sol [illegible] luna celat
[illegible] legitimo sociati iure fuissent
[illegible] sponsi [illegible] veniunt fuissent
[illegible] adderat tue [illegible] veniunt
Ad loca nota sibi sed quod secreta fuerunt
Tunc de voce [illegible] multa sequuntur
Per que tradantur [illegible] quod amor [illegible]
Tandem consilium [illegible] quod [illegible] arta fuisset
Et [illegible] [illegible] solo [illegible]
Ut [illegible] custodes [illegible]
De [illegible] domibus [illegible] [illegible]
Ne [illegible] sit errans dicit loca [illegible] petamus
Ut sic liberius nos [illegible] valeamus
Pacta placent adeunt [illegible] busta [illegible]
[illegible] [illegible] liquidas [illegible] [illegible]
De [illegible] alta fuit morus que mora [illegible]
Candida primo sed [illegible] [illegible] faciebant
Pacta [illegible] sunt [illegible] [illegible] peta
Et si quis veniat por illic apperiatur
[illegible] amor placeat ut cuncta vetina
[illegible] omnis amat quod [illegible] mortua vina
[illegible] amor vite discrimen sepe subire

Atque suis famulis dat mortis pabula dire
[illegible] avarus raro pertractat utile quid sit
Nam pro velle suo singula licere putat
Piramus et Tisbe suo sunt fecunditati
Utile quid sit hiis sed sua vota replent
Ipse ad noctem sic pacta gerunt simulatam
Hoc dedit occasionem nam sperabant erat
Heu nox tarda venit [illegible] quique debet
Et quamvis tardius sidera ipse iubar
Denotat pedibus tenuis phebe rogitamus
Ut citius [illegible] percipiat vela
Phebe [illegible] piramus amoris
Supplicio venerem fore sed utique orans
Ipse tibe fame lumen nec phebe tua noctis
Inde tuas citius sub [illegible] imagines
Phebe nube veniat sed nam apparata [illegible]
Impedita nubis si paciare ferat
Nec mora fecit hic et dicere iubet
Et nox pellare depulit alte iubar
Tisbe post lecta perit que pacta fide
Callida custodes fallit et ipsa suos
Acta pergit et tendit ad arboris umbram
Sola quia fecit amor quod audacem fecit
Forte leena ferox huic affuit ore cruento
Ista formidat [illegible] multa pericula pati
Picina fonte deposita sitim
Tisbe visa timuit [illegible] fit pallida more
Fonticos metuens aufugit atque lata
Hec que fugerat velamina vestigia ademit
Que fera rapiens pallium ore suo
Ne fallat Tisbem sua limina [illegible]
Tardius atque suo quod [illegible] sit sella petit
Heu cum venisset [illegible] repisset
Illius pepla sanguine tincta videt
Piramus obstupuit palmis sua pectora tundens
Atque [illegible] perisse putat
Instat perfide vocans lacerat amorem impius illum
[illegible] vitam deponite nam metum
[illegible] vita [illegible] ex te Tisbe fata [illegible]
Nec vereor mortem mortua sit amantis
Nam quae ire domum iussit propter noctis
Et gladium pete pectora [illegible]
Sed [illegible] Tisbe sic sit [illegible] mortis
[illegible]
[illegible] tandem [illegible] loca [illegible]
[illegible]
[illegible] Tisbem vitae spoliaverat

Hic piramus [illegible] seipsum
Quem videns Tisbe [illegible]

Ne fera posito velit pro se morte parari
Ut se [illegible] nec fera morte feriri
Et me cum Thisbes fata subire [illegible]
Ne cupii vite nec [illegible] [illegible]
Ubi sed subito [illegible] ergo
Undique sparso [illegible] amore pro illa
[illegible] tribuat [illegible] auctoritatem
Ergo dicte tellus [illegible] admittit arbor umbra
Et primo vesti basia multa dedit
Post quam [illegible] tellus [illegible] movebit illi

Piramus accepto gladio
in mortem [illegible] debitam

Et [illegible] sua viscera tota [illegible]
Piramus ut fuerat longus sanguis saliit alte
Et dicte [illegible] poma rubere fecit
Piramus ne Thisbe fallat [illegible] ab antro
[illegible] latuit [illegible] ne fera ledat eam
Et quod promisit [illegible] vestigat amantem
Hic ubi sit querens [illegible] ut aure [illegible]
Egerit optatum gaudet reperire salute
Ut requiem fessis esuriens [illegible] cibum
Ut potum sitiens [illegible] umbra
Naufragus ut portum [illegible] diem
Et sic Thisbe viso gaudet amante
Et nichil haut posset letificare magis
[illegible] vitam [illegible]
Ut [illegible] ipsa [illegible]
Sed [illegible] in morte [illegible]
Esset [illegible] futura [illegible]
[illegible] ventura [illegible]
Nec [illegible]
O [illegible] Thisbe [illegible]
Nam fructus color [illegible] dubitat [illegible]
Sed dubia [illegible] et [illegible] flagellat
[illegible] pena [illegible]
Sed viso Thisbe [illegible] illa
[illegible] amans
[illegible] Piramus esset
[illegible] cadit
[illegible] palmis [illegible]
Et [illegible] crines [illegible] ora [illegible]
[illegible] morte [illegible]
[illegible] singultu [illegible] refert
[illegible] Thisbes [illegible]
[illegible] pati
O [illegible] fata [illegible]
[illegible] Piramus vivus post mori
Opto [illegible] vita [illegible] dilato morte
[illegible] patet
[illegible] nova [illegible] auget
[illegible] possit abire [illegible]
[illegible] pixida [illegible]
[illegible]
[illegible] torqueas

Nec finis vita nec finis morte frui
Sum nec crudelis dicis non esse valebis
Armabo proprias in me fatales manus
His dictis gelidis in vultibus oscula figens
Perfudit lacrimis vulnera cruda suis
Os optans ori sic respiramina vellet
Oris sentire nec tamen illa patent
Amplexatam itaque corpus sic vociferabat
Tisbe vide piramule care sancti
Pirame vide supplico voce tibi
Ecce ego propter te volebam inire necem
Candam optime erige vota caput
Ad tisbes varem nomen fert piramus hinc
Ad nomen lumina elevat fessa nece
Tum cum vidisset eius post lumina cadit
Nunc venientis cito morte gustata iaceret
Tisbe propola sua cognovit et aspicit eius
Vaginam vacuam protulit ista dicens
Pirame nunc causam necis sentio sentio vere
Propter me miseram pirame morte peris
Pirame te propria tenuit manus impia morti
Pirame morte peras amplificate animi
Nos ergo socios fecerunt amore ligati
Condat ut ille tua sua picta forum // ti
Ast manus atque brevis tenuerunt pirame mor//
perdere debebant me manus atque vamos
Nos nunc una duos o pirame perdet amantes
Nec quos cupit dissociabit amor
Sed tu quam morte tandem pre supplicia passos
Vestris simplicibus precor unus videlicet
Ut nos coniugii nomen precisere putetis
Haud distingui non sinat unus rogus
Nos tegat urna duos quos iunxit morte revelle
Possumus et simul nos velit esse simul
Tu esse tectum duos cibis arcus gestans poma
Semper nigro fructu cede habeto notas
Hec tisbe terra cum dixit arripit ensem
Adhuc babilonico sanguine tinctus erat
Sanguis inhebebat gladio quam cede recenti
Sit tepidus per que vulnera fecit amantis
Et rapit gladium tisbe ut desineret inire
Mentis distincti mortis amara pati //multa
Morte gustata iacens dat amanti basia //

Cum vno vivit quo peremte perit
Piramus et tisbe nocte qui se moriuntur
[illegible] sa licens causis amor
Suadet aor primo quod tempore noctis affuit
Mors quod ipso piramus ense cadit
Illius est causa Thisbe prima doloris
Ipso monstre vitam tenuit ipsa necem
Intempestiva mors hos rapiebat amantes
Nec mors prima tunc dissociavit eos
Mors non virtuti mors nulli nobilitate
Parcet nec pauper dives aliter quam simul
Omnia mors equat divesque una datur
Mors rapit reges mors tunc fortia frangit
Omnia mors delet omnia morte cadunt
Cuiuslibet patens est mortis inire [illegible]
Si non cunctis esset mors dividens una
Cuiuslibet patet ut [illegible] possibile [illegible]
Sed cum divicie ad paupere [illegible] oblivie
Adveniat mortis cuiuslibet tunc ut
Hec tisbe fecit [illegible] pro forma divina
Nam color [illegible] fructus [illegible] esse niger
Sunt cum tisbe moti pro vota parentes
Quicquid [illegible] sup est quod dicit tercia capax
Ultima mutatur [illegible] prima reperitur
Tercia valis post illam litera certa
Est [illegible] hinc vocabulis [illegible] secunda
Vocal [illegible] liquidarum
Tunc [illegible] delet tria valis viri
[illegible] litera [illegible] valis et ultima finem
Semivolis retinet penultima [illegible]
Sillaba si recte totum [illegible] habebit
Nomen dictante [illegible] non vult inde [illegible]
Tunc eande [illegible] fuit hinc que constat
Cuius [illegible] nomen [illegible] ludens
Sufficit hoc nomen ut fiat manifestum
Si [illegible] cum [illegible] compassio
Piramo et Thisbe quod morte qui perierunt
His ego compaciar et [illegible] est cogitando
Deprecor illorum sint corpora pace sepulta
Explicit [illegible] p N de [illegible]
Explicit [illegible] de amore Thisbe et pirami
Anno domini m cccc xlvii

1447

Has autoritates scripsi ex Andria

Illud arbitror adprime [imprimis] in vita esse utile ne quid nimis
fiat pro ne excedat modum / Hoc tempore obsequium ami-
cos veritas odium parit / Facile omnes cum valemus recta
consilia egrotis damus / Amantium ire amoris
reintegratio / Fallacia alia aliam trudit

Ex Eunucho Terencij

In amore hec omnia insunt vicia iniurie suspiciones
inimicicie indutie bellum pax rursum incerta hec si postu-
les ratione certa facere nichilo plus agas quam si des operam
ut cum ratione insanias / Est genus hominum qui esse primos
se omnium rerum volunt nec sunt hos consector / hiis
ego non paro me ut rideant sed his ultro arrideo
et eorum ingenia admiror simul quicquid dicunt laudo
id rursum si negant / quis nego ait aio postremo imperavi
egomet mihi omnia assentari his questus nunc est multo
uberrimus / Tepi ita ut fit ubi quid in animo est mole-
stie aliam rem ex alia cogitat et ea omnia in peiorem
partem / Sine cerere et baccho friget venus / Omnia
prius experiri quam armis sapientem decet / Nam inge-
nium mulierum nolunt ubi velis ubi nolis cupiunt
[illegible] ultro

Ex libro heautontimorumenos

Homo sum humani a me nil alienum puto / Pari-
ter mulierum uniusmodi sunt ferme / Scorta scelesto
nolunt / nolunt scelesto [illegible] minor placent quique
sumptuosa atque hec sunt quam ad virtutem via vix vel animus
se post cupiditate decipit mala mente consilia eo
sequi consulta hec scitum est periculum ex aliis facere tibi quod
ex usu fiet / Cottidiane vite consuetudo cuiusque
ingenium ut sit declarat maxime / Deteriores
omnes sumus licentia / Ita quaeso di vestram

fieri ita comparatum esse hominum naturam omnium aliena ut melius videant et diiudicent quam sua. An eo fit quia in nostra re aut gaudio sumus prepediti nimio aut egritudine.
¶ Nemo est meorum amicorum hodie apud quem exprimere omnia mea occulta audeam; apud alium prohibet dignitas, apud alium ipsius facti pudet, ne ineptus, ne protervus videar. Nam ego amatorem bonum adulescentem ... que non ... Verum ut illic agas qui neque ius neque bonum atque equum sciunt, melius peius, prosit obsit, nil vident nisi quod libet. ¶ Non licet hominem esse sepe ita ut vult si res non sinit. ¶ Nichil tam difficile est quin querendo investigari possiet. Ius summum sepe summa est malicia. ¶ Nulla est tam facilis res quin difficilis siet quam invitus facias. ¶ Vultus quoque hominum fingit scelus. Adolescentium stulticia animo est dimisso et suavi ... sunt in presencia hec summa neque consulit in longitudinem.

Sequuntur auctoritates ex libro Adelphos Terentij michi scripsi

Vah quemquam hominem instituere in animo aut parare quod sit carius quam ipse est sibi. ¶ Qui metui a falle... insuevit patrem aut audebit, tanto magis audebit ceteros. Pudore et liberalitate liberos retinere satius esse credo quam metu. ¶ Malo coactus qui suum officium facit, dum id rescitum iri credit, tantisper cavet; si sperat fore clam, rursus ad ingenium redit. Ille quem beneficio adiungas ex animo facit, studet par referre, presens absens idem erit. Hoc patrium est potius consuefacere filium sua sponte recte facere quam alieno metu. Hoc pater ac dominus interest. Hoc qui nequit fateatur se nescire imperare liberis. ¶ Homine imperito numquam quicquam iniustius est, qui nisi quod ipse facit nil rectum putat

Pecuniam in loco negligere maximum interdum est lucrum
Abs quivis homine cum est opus beneficium acci-
pere gaudeas. Verum enimvero id demum iuvat si
quem equum est is benefacit. Istud est sapere quod non ante
pedes modo est videre sed eciam que futura sunt prospicere
Omnes quibus res sunt minus secunde magis sunt
nescio quo modo suspiciosi ad contumeliam omnia accipiunt
magis propter suam impotenciam se semper credunt negligi
Ita vita est hominum quasi cum ludas tesseris si illud
quod maxime opus est iactu non cadit illud quod cecidit
forte id arte ut corrigas. Vetus verbum hoc quidem est
communia esse amicorum inter se omnia. Ad omnia alia
etate sapimus rectius solum unum hoc vicium senectus
affert hominibus attenciores sumus ad rem omnes quam
sat est. Nunquam ita quisquam
bene subducta racione ad vitam fuit quin res etas usus
semper aliquid apportet novi aliquid moneat ut
illa que te scire credas nescias et que tibi putaris
prima in experiundo repudies quod nunc mihi evenit nam ego
vitam duram quam ego vixi usque adhuc prope iam
excurso spacio omitto id quam ob rem re ipsa repperi facil-
litate nil esse homini melius neque clemencia id esse
verum ex me atque ex fratre cuivis facile est cognoscere
ille suam semper egit vitam in ocio in conviviis clemens
placidus nulli ledere os adridere omnibus sibi vixit
sibi sumptum fecit omnes benedicunt amant ego ille agrestis
sevus tristis parcus truculentus tenax duxi uxorem
quam ibi miseriam vidi nati filii alia cura porro
autem dum studeo illis ut quam plurimum facerem contrivi in querendo
vitam atque etatem meam nunc exacta etate hoc
fructi pro labore ab eis fero odium ille alter sine
labore patria potitur commoda illum amant me

fugitant, illi credunt consilia omnia illud diligunt
apud illud sunt ambo, ego desertus sum, ut minus
optant, morte aut vitam expectant. miseria omnis
ego capio hic patitur, etiam

Terentij

Sequitur auctor scripsi ex Ethira

Pol quam paucos reperias meretricibus fideles eve-
nire amatores ¶ Pro deum fidem atque hominum
quod hoc genus est, quae est coniuratio, ut omnes muli-
eres eadem aeque studeant nolintque omnia neque de-
clinatam quicquam ab aliarum ingenio ullam reperias
Ita adeo uno omnes socrus animo oderunt nurus viris
esse adversas aeque studium est similis pertinatia est
In eodemque omnes ludo videntur docte ad malitiam
¶ Nos omnes quibus est aliunde aliquis obiectus
labos omne quod est interea tempus prius quam id resci-
tum est lucro est ¶ Nam maximas que maxime
sunt interdum irae iniurias faciunt Nam de re saepe quaeque in
rebus. aut eo iratus saepe est hic id eam ea
iracundiam esse minimitissimum quod inter se pro levi-
bus noxiis iras gerunt catena (?) quapropter quia enim qui eos gu-
bernat animus infirmum gerunt itidem illae mulieres sunt
ferme ut pueri levi sententia fortasse unum aliquod ver-
bum inter eas iram hanc concivit ¶ Qui amat cui odio
ipsus est bis facere stulte duco. laborem inanem ipsus
capit et illi affert molestiam ¶ Profecto sic est ut
puto omnibus nobis ut res dant sese ita magni atque humiles
sumus ¶ Nam certe vix dici potest tantum quantum re
ipsa navigare incommodum est fortunate neque quid mali
plures quam magnum numquam ea mea terra paululum nobis
decessit rem sublati sunt autem

Terentij

Sequitur scripsi ex phormione

Cum iniqui comparatus est hi qui numquam habent ut sibi aliquid
addant ditioribus ¶ Postquam non possunt mores nostros
vincit si quis quid vocat magna [illegible] est grad
[illegible] omnes ad secunde res sunt maxime cum
maximo meditandum [illegible] quo pacto adversa [illegible]
ferant pericula exilia damna pestis rediens semper
cogites aut filii periculum aut uxoris mortem aut morbum
filie quia esse hoc fieri posse ne quid animus sit no-
vum demittendum preter spem eveniat omne id deputare
esse in lucro meditatum sunt ne omnia mea ad [illegible]
¶ Quot habemus tot sunt servi cuius modi ¶
Ego aut amicis teneo semper nec quomodo amice
amittam invenio nec ut retineam [illegible] ¶ Senectus ipse
morbus est ¶ Nec [illegible] male narrando possit [illegible]
¶ Non sit suum officium fecisse si non id fecisse appareat
¶ [illegible] fortasse [illegible] tene eventu [illegible] non
audeas optare ¶ [illegible] culpa [illegible] ut [illegible]
oppetiat esse [illegible] nos bonos studeamus et
benignos ¶ Nil aut nomine et ratione [illegible] institui
[illegible] declinat miser timat // Senectute

Has autem extraxi ex Cicerone de

Non viribus aut velocitate vel celeritate corporum res
magne geruntur sed consilio auctoritate et sententia quibus
modo non orbari senectus solet sed etiam augeri
Sed si legere aut audire voletis externas maximas
respublicas ab adolescentibus labefactas a senibus suste-
tatas et restitutas reperietis
¶ Quid est iocundius senectute stipata studiis iuventutis
Apud defectio virium adolescentie vitiis efficitur sepius
quam senectutis. libidinosa enim et intemperans ado-
lescentia effetum corpus tradit senectuti
Resistendum senectuti est eiusque vicia diligencia compre-
hensa sunt pugnandum tanquam contra morbum sic

Hic agitur de [illegible] in glosa [illegible] capita [illegible] vanitatis [illegible] ad [illegible] et [illegible] de quo [illegible] vide [illegible] poetarum

Sit enim senectute habenda ratio valitudinis, utendum
exercitationibus modicis, tantum cibi et potionis adhibendum
ut reficiantur vires non opprimantur, nec vero corpori
soli subveniendum est sed menti atque animo multo magis
nam haec quoque nisi tamquam lumini oleum instilles extinguntur
tur senectute, et corpora quidem exercitationum defati-
gatione ingravescunt animi autem exercitando levantur
Pithagoreorum more exercende memorie gratia, quid
quoque die dixerim, audierim, egerim commemoro
vesperi

Accipite optimi adolescentes veterem orationem Archi-
the Tarentini nullam capitaliorem pestem quam vo-
luptatem corporis hominibus dicebat a natura datam
cuius voluptatis avide libidines temere et effrenate ad po-
tiendum incitarentur, hinc patrie proditiones, hinc rerum
publicarum eversiones

Nec quicquam esse tam detestabile quam voluptatem
siquidem ea cum maior esset atque longior omne animi lumen ex-
tingueret

Impedit consilium voluptas rationi inimica mentis ut ita di-
cam perstringit oculos nec habet ullum cum virtute commercium
Carendum igitur cum nulla cum voluptate in qua non modo vitu-
peratio nulla sed etiam summa laus senectutis est, quod
ea voluptates nullas magnopere desiderat, caret epulis
extructisque mensis et frequentibus poculis, caret ergo etiam vino-
lentia et cruditate et insompniis. Sed si aliquid dandum est volup-
tati quoniam eius blanditiis non facile obsistimus, divi-
ne enim Plato escam malorum appellat voluptatem, quod ea
videlicet homines capiantur ut pisces, quamquam immoderatis
epulis caret senectus modicis tamen conviviis de-
lectari potest

Si vero habet tamquam pabulum studii atque doctrine

nihil est otiosa senectute iocundius
Senectus est natura loquacior ne ab omnibus eam vitiis
videar vindicare
At sunt morosi et anxii et iracundi et difficiles
senes si quaerimus etiam avari contemni se putant
despici illudi praeterea in fragili corpore odiosa omnis
offensio est
Animus sumus inclusi in his compagibus corporis
munere quodam necessitatis et gravi opere perfungimur
est enim animus celestis ex altissimo domicilio de-
pressus et quasi demersus in terram locum divine nature
eternitati contrarium Sed credo deos immortales sparsisse
animos in corpora humana ut essent qui terras tuerentur
quique celestium ordinem contemplantes imitarentur eum vite
modo atque constantia nec me solum ratio ac disputatio impu-
lit ut ita crederem sed nobilitas etiam summorum philosophorum
et auctoritas Audiebam pithagoram pithagoreosque
incolas pene nostros qui essent italici philosophi quondam
nominati numquam dubitasse quin ex universa
mente divina delibatos animos haberemus
demonstrabantur praeterea que Socrates supremo vite die
de immortalitate animorum disseruisset qui esset omnium
sapientissimus oraculo Apollinis iudicatus Quid
multa Sic mihi persuasi sic sentio cum tanta cele-
ritas animorum sit tanta memoria praeteritorum futurorum-
que prudentia tot artes tante scientie tot inventa non posse
eam naturam que res eas contineat esse mortalem Cumque
semper animus agitetur nec principium motus habeat quia
ipse se moveat ne finem quidem habiturum esse motus
quia numquam se ipse sit relicturus et cum simplex animi na-
tura esset neque haberet in se quicquam admixtum dispar sui

atque difficile non posse eum dividi quod si non possit non posse interire hec pro ut apud Xenofontem moriens Nolite arbitrari carissimi filii me cum a vobis discessero nusquam aut nullum fore, nec enim dum eram vobiscum animum meum videbatis, sed eum esse in hoc corpore ex his rebus quas gerebam intelligebatis eundem igitur esse credite etiam si nullum videbitis ... animos ... corporibus ex mortalibus vinculis eum expressisset ex hiis ... Catonis

Sequuntur auctoritates collecte ex libro Ciceronis De Amicitia

Ego vos hortari tantum possum ut amiciciam omnibus rebus humanis anteponatis. Nichil est enim tam nature aptum tam conveniens ad res vel secundas vel adversas Sed hoc primum sentio nisi in bonis amiciciam esse non posse

Est autem amicicia nichil aliud nisi omnium divinarum humanarumque rerum cum benivolencia et caritate consensio qua quidem haud scio an excepta sapiencia nichil melius homini sit a diis immortalibus datum

Quid enim dulcius quam habere cum quo omnia audeas loqui ut tecum Quis esset tantus fructus in prosperis rebus nisi haberes qui illis eque ac tu ipse gauderet Adversas vero ferre difficile esset sine eo qui illas gravius eciam quam tu ferret Nam et secundas res splendidiores facit amicicia et adversas partiens communicansque leviores Cum que plurimas et maximas commoditates amicicia contineat tum illa nimirum prestat omnibus quod bonam spem prelucet in posterum nec debilitari animos aut cadere patitur Verum etenim qui intuetur amicum tamquam exemplar aliquod intuetur sui Quocirca et absentes adsunt et egentes abundant et imbecilles valent

et quod difficilius dictu est mortui vivunt
Quod si exemeris ex rerum natura benivolencie coniunctionem nec
domus ulla nec urbs stare poterit, ne agri quidem cultus
permanebit. Que enim domus tam stabilis, que tam firma civitas
est, que non odiis et dissidiis funditus possit
everti
Adhuc etiam pecudum ritu ad voluptatem omnia referunt
longe dissentiunt, nec mirum, nihil enim altum, nihil
magnificum ac divinum suspicere possunt qui suas omnes
cogitaciones abiecerunt in rem tam humilem tamque
contempta sicut est voluptas
Si utilitas amicicias conglutinaret eadem commutata
dissolveret. Vere amicicie sempiterne sunt
Scipio nil difficilius esse dicebat quam amiciciam
usque ad extremum vite diem permanere et cetera. Mutari
enim mores hominum sepe dicebat, alias adversis rebus
alias etate ingravescente et cetera. Quia summi puerorum amores
sepe una cum pretexta et toga ponerentur. Sin autem
ad adolescentiam perduxissent dirimi tamen interdum contencione
vel uxorie condicionis vel commodi alicuius quod idem adipisci
uterque non posset. Quod si qui longius in amicicia provecti essent
tamen sepe labefactari si in honoris contencionem incidissent
pestem enim nullam maiorem esse amiciciis quam in plerisque
pecunie cupiditatem in optimis quibusque honoris certamen
et glorie. Ex quo inimicicias maximas sepe inter
amicissimos extitisse. Magna etiam dissidia et
plerumque iusta nasci cum aliquid ab amicis quod rectum
non esset postularetur, ut aut libidinis ministri
aut adiutores essent ad iniuriam. Quod qui recusarent
quamvis illud honeste facerent, ius tamen amicicie deserere
arguerentur ab his quibus obsequi nollent
Nulla est excusatio peccati si amici causa peccaveris

nis enim conciliatrix amicicie virtutis opinio fuit difficile
est amiciciam manere si a virtute defeceris
Hec igitur lex in amicicia sanciatur ut neque rogemus res tur-
pes nec faciamus rogati turpis enim excusacio est et minime
accipienda cum in ceteris peccatis tum si quis contra rempublicam
se amici causa fecisse fateatur
Quibusdam quos audio studio sapientes habitos in Grecia pla-
cuisse opiniones mirabiles quedam / sed nihil est quod illi
non prosequantur suis argutiis partim fugiendas
esse nimias amicicias ne necesse sit unum sollicitum
esse pro pluribus. satis superque esse sibi suarum cuique rerum / ali-
enis nimis implicari molestum esse commodissimum esse quam
laxissimas habenas habere amicicie quas vel adducas
cum velis vel remittas caput enim esse ad beate vivendum
securitatem qua frui non possit animus si tamquam parturiat unus
pro pluribus Alios autem dicere aiunt multo eciam inhumanius
presidii adiumentique causa non benivolencie neque caritatis ami-
cicias esse expetendas itaque ut quisque minimum fir-
mitatis haberet minimumque virium ita amicicias appete-
re maxime ex eo fieri ut mulierculae magis amiciciarum presidia
querant quam viri et inopes quam opulenti et calamitosi
quam hii qui putantur esse beati O preclaram sapienciam Solem
enim e mundo tollere videntur qui amiciciam e vita tol-
lunt qua nil a diis immortalibus melius habemus nil iocun-
dius Que est enim ista securitas / specie quidem blanda / sed re-
apse multis locis repudianda est / neque enim est consenta-
neum ullam honestam rem actionemve / ne sollicitus sis
aut non suscipere aut susceptam deponere Quod si curam fu-
gimus virtus fugienda est que necesse est cum aliqua cura
res sibi contrarias aspernetur atque oderit ut bonitas mali-
ciam temperancia libidinem ignaviam fortitudo itaque vi-
deas rebus iniustis iustos maxime dolere imbelli-
bus fortes flagiciosis modestos Ergo hoc proprium est animi bene
constituti et letari bonis rebus et dolere contrariis Quamobrem
si cadit in sapientem animi dolor qui profecto cadit nisi ex
eius animo extirpatam humanitatem arbitramur quae causa
est cur amiciciam funditus tollamus e vita ne

aliquas propter eam suscipiamus molestias. Quid enim
interest motu animi sublato non dico inter pecudem et ho-
minem sed inter hominem et truncum aut saxum aut quidvis generis
eiusdem etc.
Quid enim tam absurdum est quam delectari multis inani-
bus rebus ut honore ut gloria ut edificio ut vestitu
cultuque corporis animo autem virtute predito eo qui vel amare
vel ut ita dicam redamare possit non admodum delectari
Nichil est enim remuneratione benivolentie nil vicissitudine
studiorum officiorumque iocundius. Quod si id etiam addimus quod
recte addi potest nil esse quod ad se rem ullam tam alliciat
et tam attrahat quam ad amicitiam similitudo. Concedetur
profecto verum esse ut boni bonos diligant asciscantque sibi
quasi propinquitate coniunctos atque natura. Nil est enim appetentius similium
sui nec rapacius natura. Et hoc quod omnes Grecos [illegible]
[illegible] in amicitia qui [illegible] ipsi
deficientes indigentia [illegible] se quod disputaverunt
ut frons tenet cogitata. Quis enim aut eos diligat quos metuit aut eos a qui-
bus se metui putat. Coluntur tamen simulatione amicitie
dumtaxat ad tempus. Quod si forte ut plerumque ceciderunt tum
intelligitur quam fuerint inopes amicorum. Non enim solum ipsa for-
tuna ceca est sed eos plerumque efficit cecos quos complexa
est. Itaque illi efferuntur fere fastidio et contumacia. Nec
quicquid insipiente fortunato intolerabilius fieri potest.
Quid autem stultius quam cum plurimum copiis facultatibus opibus
possint cetera parare que parantur pecunia equos famulos ve-
stem egregiam vasa preciosa, amicos non parare optimam
et pulcherrimam ut ita dicam vite supellectilem. Et cetera cum parant cui parent nesciunt nec cuius causa la-
borent. Cuius enim est istorum quicquid qui vincit viribus
amicitiarum sua cuique permanet stabilis et certa possessio
ut etsi illa maneant que sunt quasi dona fortune tamen vita
inculta et deserta ab amicis non possit esse iocunda.
Firmi sunt et stabiles et constantes eligendi cuius generis est
magna penuria. Et iudicare difficile est sane nisi ex-
pertum experiendum autem est in ipsa amicitia. Ita precurrit amicitia
iudicium tollitque experiendi potestatem. Est igitur prudentis
sustinere ut cursum sic impetum benivolentie

quo utamur quasi ad tempestatem sic amicitiis aliqua
parte periclitatis moribus amicorum quidam saepe in parva pecunia
perspiciuntur quam sint leves, quidam autem quos parva movere
non potuit cognoscuntur in magna. Sin vero erunt aliqui
reperti qui pecuniam praeferre amicitiae sordidum existimant ubi
eos invenies qui honores magistratus imperia potestates opes
amicitiae non anteponant ut cum ex altera parte proposita sint
ex altera ius amicitiae non multo illa malint.

Imbecilla enim est natura ad contemnendam potentiam quam etsi
neglecta amicitia consecuti sunt obscuratum iri arbi
trantur quia non sine magna causa sit neglecta amicitia.
Itaque verae amicitiae difficillime reperiuntur in his qui in honoribus
reque publica versantur. Ubi enim istum invenies qui honorem amici anteponat
suo.

Est enim boni viri quem eundem sapientem licet dicere, haec
duo tenere in amicitia: primum ne quid fictum sit neve si
mulatum, aperte enim vel odisse magis ingenui est
quam fronte occultare sententiam. Deinde non solum ab aliquo
allatas criminationes repellere sed ne ipsum quidem esse suspiciosum
semper aliquid existimantem ab amico esse violatum. Accedat
huc suavitas quaedam oportet sermonum atque morum haudquaquam
mediocre condimentum amicitiae.

Num debent esse amicitiae sicut aliarum rerum satietates? veterrima
quaeque ut vina quae vetustatem ferunt esse debent suavissima.
Verumque illud quod dicitur multos modios salis simul
edendos esse ut amicitiae munus expletum sit. Novitates
autem si spem afferunt ut tamquam in herbis non fallacibus
fructus appareat, non sunt quidem repudiandae, vetustas
tamen suo loco conservanda; maxima enim est vis vetustatis et con
suetudinis. Quin etiam in ipso equo de quo dixi, si nulla res impediat, nemo
est qui non eo quo consuevit libentius utatur quam intractato et no
vo; nec vero in hoc quod est animal, sed in his etiam quae sunt inanima

consuetudo valet cum locis illis delectemur montuosis etiam
et silvestribus in quibus diutius commorati sumus

Quod fac imitandum est omnibus ut si quis praestat
ingenii virtute ingenio fortuna consequuti sunt impertiant ea suis
communicentque cum proximis ut si parentibus nati sint humilibus
si propinquos habeant imbecilliores vel animo vel fortuna
eorum augeant opes eisque honori sint et dignitati

Fructus enim ingenii et virtutis omnisque praestantie tum
maximus capitur cum in proximum quemque confertur

Tantum autem cuique est tribuendum primum quantum ipse efficere possis
deinde etiam quantum ille quem diligas atque adiuves sustinere possit
Non enim neque tu possis quamvis excellas omnes tuos ad honores
amplissimos perducere ut Scipio P. Rutilium potuit consulem
efficere fratrem eius L. non potuit Quod si etiam possis quidvis
deferre ad alterum videndum est tamen quid ille possit sustinere

Dispares enim mores disparia studia sequuntur quorum dissimilitudo
dissociat amicitias nec ob aliam causam ullam boni improbis
improbi bonis amici esse non possunt nisi quod tanta est inter eos
quanta maxima potest esse morum studiorumque distantia

Nihil est turpius quam cum eo bellum gerere quicum familiariter
vixerit

Digni autem sunt amicitia quibus in ipsis inest causa cur diligantur
rarum genus Et quidem omnia praeclara rara nec quicquam
difficilius quam reperire quod sit omni ex parte in suo genere perfectum
Sed plerique neque in rebus humanis quicquam bonum norunt
nisi quod fructuosum sit et amicos tamquam pecudes eos potissimum
diligunt ex quibus sperant se maximum fructum esse
capturos Ita pulcherrima illa et maxime naturali carent amicitia
per se et propter se expetita Ipse enim se quisque diligit
non ut aliquam a se ipse mercedem exigat caritatis sue sed quod
per se sibi quisque carus est Quod nisi idem in amicitiam transferetur
verus amicus nunquam reperietur Est enim is qui est tamquam alter idem

Sed plerique ne dicam impudenter habere talem amicum volunt

quales ipsi esse non possunt, que ipsi amicis non tribuunt, omnia hec
ab ipsis desiderabunt. Par est autem primum esse virum bonum, tum
alterum similem sui querere. In talibus ea quam dudum tractamus stabi-
litas amicitie confirmari potest, cum homines benivolentia coniuncti primum
cupiditatibus, iis quibus ceteri serviunt, imperabunt, deinde equitate iusticia-
que gaudebunt, omniaque alter pro altero suscipiet, neque quicquam
umquam nisi honestum et rectum alter ab altero postulabit, neque solum
colent inter se ac diligent sed etiam verebuntur. Nam maximum ornamentum
amicitie tollit qui ex ea tollit verecundiam.

Est autem varium et multiplex usus amicitie, multeque cause suspicionum
offensionumque dantur, quas tum evitare tum elevare tum ferre
sapientis, una illa sublevanda offensio est, ut et utilitas in ami-
citia et fides retineatur, nam et monendi amici sepe sunt et obiur-
gandi, et hec accipienda amice cum benivole fiunt. Sed nescio
quo modo verum est quod in Andria familiaris meus dicit: Obsequium
amicos, veritas odium parit. Molesta veritas est, siquidem ex ea
nascitur odium, quod est venenum amicitie. Sed in hac re habenda
ratio et diligentia est, primo ut monitio acerbitate, deinde ut obiur-
gatio contumelia careat, in obsequio autem, quoniam Terentiano verbo libenter
utimur, comitas adsit, assentatio vitiorum adiutrix procul amo-
veatur.

Cuius autem aures clause veritati sunt ut ab amico verum audire nequeat,
huius salus desperanda est. Scitum enim est illud Catonis ut multa:
melius de quibusdam acerbos inimicos mereri quam eos amicos qui
dulces videantur; illos verum sepe dicere, hos numquam.

Peccasse se non anguntur, obiurgari moleste ferunt, quod contra
oportebat, delicto dolere, correctione gaudere. Ut igitur et
monere et moneri proprium est vere amicitie, et alterum libere facere
non aspere, alterum patienter accipere non repugnanter, sic habendum
est nullam in amicitiis pestem esse maiorem quam adulationem, bla-
nditiam, assentationem. Quamvis enim multis nominibus est hoc vitium no-
tandum levium hominum atque fallacium ad voluptatem loquentium omnia,
nihil ad veritatem. Cum autem omnium rerum simulatio viciosa est, tollit
enim iudicium veri atque adulterat, tum amicitie repugnat maxime,
delet enim veritatem, sine qua nomen amicitie valere non potest.
Quid enim potest tam flexibile esse tam devium quam animus eius qui
ad alterius non modo sensum ac voluntatem sed etiam vultum atque nutum
convertitur. Negat quis, nego. Ait, aio.

Secerni autem blandus amicus a vero et internosci tam potest adhibita

dilicentia q̄ȝ omnia fucata et simulata a sinceris atq̄ veris
Amicicia cu(m) vite pceditur in qua nisi ut dicitur apertum pectus
videas tuumq̄ ostendas · nil fidum nil exploratum habeas
ne amare quidem aut amari possis cum illud q̄ȝ vere fiat ignores

Virtute nam tam multi cupiunt esse q̄ȝ videri volunt/ hos de
lectat assentatio· his fictus ad eorum voluntatem sermo cum adhibetur
oracionem illam vanam testimonium esse laudum suarum putant· Nulla
est igitur hec amicicia cum alter verum audire non vult alter ad men
tiendum paratus est

Semper auget assentator id quod is cuius ad voluntatem dicitur vult
esse magnum· Quamobrem quamquam blanda ista vanitas apud
eos valet qui ipsi illam allectant et invitant/ tamen etiam gra
viores constantioresque admonendi sunt ne callida assenta
tione capiantur aperte enim adulantem nemo non videt nisi qui admodum
est excors· Callidus ille et occultus ne se insinuet studi
ose cavendum est Nec enim facillime agnoscitur/ quippe qui etiam adu
ersando sepe assentatur et litigare se simulans blanditur atque
ad extremum det manus vincique se patiatur ut is qui illusus
sit plus vidisse videatur· Quid aut turpius q̄ȝ id ut ne
accidat magis cavendum est

Serpit nescio quo modo per omnium vitas amicicia nec ullam etatis de
gende racionem patitur expertem sui· Quin etiam si quis asperitate
ea est et immanitate nature ut societatem hominum fugiat atque
oderit qualem fuisse Athenis Timonem nescio quem accepimus
tamen is pati non possit ut non inquirat aliquem apud quem evomat
virus acerbitatis sue atque hoc maxime iudicaretur si quid tale
posset contingere ut deus nos ex hac hominum frequentia tol
leret et in solitudine uspiam collocaret atque ibi suppeditans
omnium rerum quas natura desiderat abundanciam et copiam/ hominis
omnino aspiciendi potestatem eriperet quis tam esset ferreus qui eam
vitam ferre posset· cuique non auferret fructum voluptatum
hominum solitudo

Expliciunt extractiones de li° Tulij Ciceronis excepte
Sequitur Auctoritates scripte de extractionibus quinque
librorum Tulij Ciceronis de Tu
sculanis questionibus scriptis

12
q[uesti]o[n]u[m]

Ex primo libro de q[uesti]o[n]ib[us] tuscu[lanis]

Tantum pt esse in vita iocunditatis cum dies et noctes co
gitandum sit iam iamque esse moriendum ¶ Sic deos et natura
[illegible] angelos quam aut [illegible] fuit [illegible]
animos arbitramur consensu omnium nationum ¶ Magis est ingenii
revocare mentem a sensibus et cogitationem a consuetudine abducere
Nil est vero tam celere ut animi celeritas possit esse celeri te
cum [illegible] qui si permanet incorruptus [illegible] plus [illegible]
ita feratur et penetret et dividet et celum hoc in quo nubes
imbres venti que cogantur ¶ Beati animi cum corporibus
relictis et cupiditatibus et emulationibus animi corporis
nunc [illegible] liberati [illegible] ut [illegible] aliquid volumus
et [illegible] id multo tunc faciemus liberius totosque nos in
contemplandis rebus perspiciendis [illegible] ¶ Nichil quod
[illegible] multo difficilius occurrit cogitanti multo
absurdius quales animus in corpore sit tamquam alienus domum quam
qualis cum exierit ut in liberum celum quasi domum suam venerit
¶ Nisi plane in physicis plumbei sumus in hanc cognitionem
dubitare non possumus esse [illegible] admixtum nil
concretum nil copulatum nil coagmentatum nil duplex quod
ita sit certe nec secerni nec dividi nec discerpi nec distrahi potest
[illegible] qui [illegible] ac [illegible]
[illegible] interitus [illegible]
[illegible] viris [illegible] et se totos li
beralibus [illegible]
[illegible] consilio [illegible] integros castos [illegible]
[illegible] imitati in corporibus vitam [illegible] his ad eos [illegible]
facilis patet [illegible] venimus [illegible]
[illegible] vita [illegible] est [illegible]
ait omnes ingeniosos melancolicos esse

Ex secundo libro de q[uesti]onibus tusculanis

Michi semper placuit consuetudo de omnibus rebus in contrarias
partes disserendi eo quod maxima dicendi exercitatio
[illegible] est [illegible] ¶ Nam efficit hoc philosophia medetur
animis inanes sollicitudines detrahit cupiditatibus liberat
pellit timores ¶ Ut ager non omnis frugifer [illegible]
sic animi non omnes culti fructum ferunt Sed ut ager quamvis
fertilis sine cultura fructuosus esse non potest sic sine doctrina
animus cultura autem animi philosophia est

Illud et melius et verius est omnia que natura aspernatur in
malis esse que adsciscat in bonis ¶ Non videtur
vir dignus genere eiulare lamentare frangi debilitari
dolore aut enim nulla virtus est aut contemnendus omnis
dolor ¶ Si unam virtutem confessus eris te non habere
nullam te esse habiturum ¶ Consuetudo laboris perpessionem
dolorum efficit faciliorem ¶ Hoc enim constat homines
virorum fortium toleranter dolorem pati ¶ Appellata
est enim ex viro virtus viri autem propria maxime est fortitudo
cuius munera duo sunt maxima mortis dolorisque con-
temptio ¶ Utendum igitur est his qui virtutis compotes
¶ Ut eos patiamini si viri volumus esse / cum a viro virtus nomen
est mutuata / Omnia benefacta in luce se collocari volunt

Ex Tercio libro de quibus Tusculan(is)

Eger animus ut ait Ennius semper errat neque pati neque
perpeti potest cupere numquam desinit ¶ Omnes qui se sanari
voluerint preceptis quidem sapientum paruerint sine dubitatione
sanari ¶ Nomen insanie significat mentis egrotationem et mor-
bum id est insanitatem et egrotum animum quam appellarunt insaniam / omnes
autem perturbationes animi morbos philosophi appellant negantque stul-
tum quemquam his morbis vacare qui autem in morbo sunt sani non sunt /
Omnes igitur insipientes insaniunt Sanitatem enim animorum
positam in tranquillitate quadam constantiaque censebant
his rebus mentem vacuam appellarunt insaniam propterea
fit ut sapientia sanitas sit animi insipientia autem quasi insani-
tas quedam que est insania ¶ Sapientis animus semper vacat
vicio numquam turgescit numquam tumet / at irati animus huius-
modi est / numquam igitur sapiens irascitur ¶ Misericordia
egritudo est ex alterius rebus adversis invidentia ex
alterius rebus secundis ¶ Omnis perturbacio est animi motus vel rationis
expers vel rationem aspernans vel rationi non obediens Et genus
earum perturbationum que distincte sunt scilicet voluptas
gestiens cupiditas vel libido metus et dolor ...
sunt ardorem libido laetitia leticia gestiens / simili-
metus egritudo sive dolor cruciatus afflictatio sollicitudo

premeditacio futurorum malorum lenit eorum adventum que
venientia longe ante videris ¶ His autem sunt mala aspernanda
cum fuerint cogitata nec dubium est quin omnia que mala
putantur sunt improvisa graviora ¶ Ergo nichil hec et illa
prestans et divina sapiens preceptis ponitur et perpetrata
res humanas hec nil admirari cum acciderit, nil antequam
evenerit non evenire posse arbitrari quocirca rebus secundis maxime
meditari secum oportet quo pacto adversam erumnam ferant
ne quid tamquam novum accidisse animo noverit ¶ Hic enim est
vultus semper idem quem dicitur Xantippe predicare
solita in viro suo fuisse Socratem eodem semper se vidisse
exeuntem illum domo et revertentem ¶ Cuius autem
erat semper idem vultus cum mentis equalitas sunt ergo
nulla fieret mutacio ¶ Adversis casibus egritudo
triplici consolacione sanatur primum quod diu
ridere dici cogitavit quod posse accidere que cogitacio una maxime
molestias omnes extenuat et diluit deinde quod
humana ferenda intelligit Postremo quod videt malum nullum
esse nisi culpam: culpam autem nullam esse cum id quod ab homine
non potuit prestari evenit ¶ Ergo promissum ante
non fuit illud videtur fieri vehemencius et vis
dacet cum mirara esse ea que sunt visa maiora
¶ Est proprium stulticie aliorum vicia cernere oblivisci suorum

Sequuntur auctoritates de exceptis quarti libri Tulij de questionibus Tusculanis

Platho animum in duas partes dividit alteram racionis
participem facit alteram expertem in participe racionis
ponit tranquillitatem id est placitam quietamque constanciam
in illa altera motus turbidos tum ire tum cupiditatis
contrarios inimicosque racioni ¶ perturbacio est aversa a racione
contra naturam animi commocio vel appetitus vehemencior ¶ Voluntas
est que cum racione desiderat que autem racione adversa in
citata est vehemencius ea libido est vel cupiditas effre

innata, que in omnibus stultis invenitur. Egritudo animi est adversante ratione contractio. Omnium autem perturbationum fontem esse dicunt intemperantiam, que est a tota mente et a recta ratione defectio, sic aversa a prescriptione rationis ut nullo modo appeticiones animi nec regi nec contineri queant. Sed omnem animi statum inflammat conturbat incitat. Definiunt autem animi egrotationem opinationem vehementem de re non expetenda tamquam expetenda sit inherentem et penitus insitam. Hic quisquis est qui moderatione et constantia quietus animo est sibique ipse placatus ut nec tabescat molestiis nec frangatur timore nec sitienter quid expetens ardeat desiderio nec alacritate futili gestiens deliquescat, is est sapiens quem querimus. Et ideo perturbationibus vacuus animus perfecte atque absolute beatos efficit. is vero concitatus et abstractus ab integra certaque ratione non constanciam solum amittit verum etiam sanitatem.

Ex quinto libro Tulij de questionibus Tusculanis

O vite philosophia dux, o virtutis indagatrix expultrixque viciorum. quid non modo nos sed omnino vita hominum sine te esse potuisset. Omnis philosophia caritati perpetua carere esse ut ipsa se vires cognoscat, quietem quam ad omnia invicte semper ex quo insaciabiliter animo excitatur. Non scriptoribus philosophie contemnendi sunt sed ex effectione atque consecutione rerum eius, quam opinari oportet non ratione. Nisi stabili et fixo et permanente bono beatus esse nemo potest. Tria sunt ista bona: divicie, honores, copia, opes, gloria, que quis licet miserrimus esse possit. Diviciis quibus indigent criminis sceleris et illecebris non minor. Nil bonum esse cui cuiquam pro deus turar impedit. Que pars optima est in homine, in ea situm esse oportet illud quod queris optimum. Tarde fructibus vitiis non facile convincitur. Sapientis est enim proprium nihil quod penitere possit facere, nihil invitum, splendide constanter graviter honeste omnia, nihil ita expectare quasi certo futurum, nihil cum acciderit admirari ut inopinatum ac novum accidisse videatur

omnia ad suum arbitrium referre suis stare iudiciis. quis
quid sit beatius michi ēta [illegible] habere non pt
Ex hiis voluptate maxime capitur eos tamen offensa iocundi
tatem. quia victa esset. despicio non in societate ¶ Nullo
michi placuit bis in die saturum fieri. nec unquam per
nectare plenum quo igitur iocunda vita pt esse aga ab
sit pecus absit macerio ¶ patria et voces et bone
sit dulcis otio catho ¶ Maior est in legendis [illegible] audie
dis corporis voluptas

casum

Has autores scripsi michi ex Se
neca de remediis fortuitorum

Inmemis morar. Fortasse alicui malo me subducit
fortuna, et si nulli saltim [illegible] senectuti. Non
refert quo sit homo etas, sed que sit vita. Optime
est mori cum iuvat vivere ¶ Egredo veniet tempus
ut experimento mei capere. Nam in meam [illegible]. autem
[illegible] sanus apparet exhibetur ex lectulo vitus ¶ Ma
le de te opinatur homines sed mali moueri, si me
marius si katho. si lelius sapiens, si alter cato, si scipi
ones duo ista loquentur. Juuenal displicere laudandi
¶ Nemo pot ullam auctoritatem habere sua [illegible] qui dam
nandus est male dicere loquitur ¶ Male dicere loquitur
meruit si hec iudicias sentit, mecum morbo sunt [illegible] non
sed locus in [illegible] ¶ Exulabis non patria in mundi
nulla terra exilium est sed altera patria est, patria est
[illegible] est illud autem [illegible] hominis non in loco
est in ipsius [illegible] potestate est quod sit illi fortuna
si cum sapiens est peregrinatur si stultus exulat
¶ [illegible] patris Gaude impotens non erit

Iminuam accipe potius gaude facere non potes aliter
quis hic utrum avarus an prodigus sit nescis. Si
prodigus non habebit. Si avarus non habet. Iste quem
tu felicem admirantibus credis, saepe dolet, saepe suspi-
rat. Multi illud comitantur aves [illegible] sic sequuntur.
cadaver lupi. frumenta formicae. praedam sequitur
ista turba non hominem.

Pecuniam perdidi. Fortasse te illa perdidisset. Habebis
inde periculi minus [illegible] te feliciorem [illegible] avaritiam
perdidisti. Et illa quam multos perdidit, cives sunt in
via expeditiores. Domini tutores exhauserant te, for-
tuna si integrius et tutiore posuit loco. Damnum
putas remedium est. Defles, gemis te miserum
levitas quod a prioribus [illegible] es. Tuo vitio istius
iactura tam triste est, non tam molesta fieret si
tamquam perditurus habuisses.

Oculos perdidi. Quam multis cupiditatibus vita praecisa
est, quam multis rebus carebis, quas hic videre
velles, non eruendi erant. Non integris parte
diminuta esse castitatem. Hinc oculi adulterium
monstrant, hinc incestum, hinc domum quam corrumpi
spectat, hinc urbem. Instrumenta vitiorum sunt oculi [illegible]

Amisi liberos. Stultus es qui fles casum mor-
talium, ex istis nemo aut [illegible] est. Habebat
illi cuius [illegible] nisi quam tu [illegible] apud te precario moda-
bantur. Amicos et libros fortuna [illegible] ducere
rat, recepit illos non abstulit.

Naufragium feci. Cogita non quid perdideris sed quid
evaseris. Nudus exisisti, omnia perdidi, sed
non simul perire patiebaris.

In latrones incidi. Sed alius in accusatores, alius
in fures, alius in fraudatores. Plena insidiis via
est. Noli queri quod inciderunt, sed gaude quod effugeris.
Pecuniam perdidi. Forte cum illa habuisti. Si unum
unicum. Quid tu in tanta tempestate ad unam ancoram
stabas? Cum in pecunia eam magis, in multis...
Lubricum est nil tam instabile quam fortuna; voluptas
nil tam vagum. Nec optimum vincere. Ipsi enim magis
illesum fata tussim fuerunt. Mors, exilium, luctus,
dolor non sunt supplicia sed tributa vivendi.

Incipiunt auctoritates Senece de verborum copia

Quisquis prudentiam sequi desideras, tunc per rationem recte
vives, si omnia prius estimes et perpenses, et dignitatem rebus
non ex opinione multorum sed ex earum natura constituas. Si pru-
dentiam amplecteris, idem eris et per omnia idem, et prout rerum ac temporum
varietas exigit, ita te accommodes tempori, nec te angustes
in rebus, sed potius aptes, sicut manus, que eadem est et cum in
palmam extenditur et cum in pugillum astringitur. Prudentis
proprium est examinare consilia et non cito facili credulitate
ad falsa prolabi. De dubiis non diffinias,
sed suspensam teneas sententiam. Nil inexpertum affirmes, quia non omne verisimile
statim verum est. Si prudens esse cupis, in futura prospectum
intende, et que possunt contingere animo tuo cuncta propone. Nil
tibi subitum sit, sed totum ante conspicias. Cogitationes
vagas et inutiles et velut sompnio similes non recipias.
Cogitatio tua stabilis et certa sit. Sermo tuus non sit
inanis, sed aut suadeat aut moneat aut consoletur
aut precipiat. Lauda parce, vitupera parcius; nam similiter repre-
hensibilis est nimia laudatio quam immoderata vituperatio; illa
adulatione, ista malignitate suspecta est. Teste vel de
futuro premedita; in omnibus incautus incidit. Nam
semper in actu sis, sed interdum animo tuo requiem dato.

et requies eius ipsa placida sit sapientie studiis cogitati
onibus bonis exercitata, nunquam otio fluitet animus
aliquid remissi habebit nunquam solutum ¶ Nam quamvis
multis sed qualibus placeas cogita ¶ Si magnanimus
fueris nunquam iudicabis tibi contumeliam fieri honestum
vindicte genus ignoscere ¶ Compone hospitalitatis tue
frontem animum contra blandimenta que occultam voluptatem
animi trahunt. Vive cum tuis citra crudelitatem. Ludic et
clinetem. Palatum tuum fames excitet non sapores. De
sideria tua parvo redime ¶ Miscebis interdum ludos seriis
sed temperatos et sine detrimento dignitatis ac verecundie
nam reprehensibilis est risus si immodicus si pueriliter effusus
si muliebriter fractus. Non erit scurrilis sed grata ur
banitas, sales tui sine dente sint, ioci sine vilitate.
Risus sine cachinno, vox sine clamore, incessus sine
tumultu ¶ Si continens es adulatores evita sitque tibi tam triste
laudari a turpibus quam si lauderis ob turpia. Letior esto
quotiens displices malis et malorum de te existimationes
malas veras tui laudationes ascribe ¶ Commonentes
libenter reprehendentes patienter. Si merito obiurgaverit aliquis
scito quia profuit. Si immerito scito quia prodesse voluit
tuo acerba pro blandis verba timeas ¶ Esto vitiorum fu
gax ipse alienorum vero nec curiosus scrutator nec acerbus re
prehensor, sed sine exprobratione corrector, ita ut admo
nitionem hilaritate prevenias et errori facile veniam dato.
Dicenti esto tacitus auditor, audientibus promptus
receptor. Requirenti facile responde, contendenti facile
cede nec in iurgia execrationes que discedas ¶
Si continens es et animi et corporis tui motus observa ne
indecori sint nec ideo contemnas quia latent, nam nihil
differt si nemo videat cum ipse illos videas ¶
Humilis esto benignus nemini blandus paucis famili
aris, omnibus equus. Severior esto iudicio quam sermone. Vi
ta quam cultor ultor clemens scientie detestator

Fame tue neque fraudator neque aliene invidus
rumigerulus criminulus suspicionibus minime credulus
sed potius hiis qui per speciem simplicitatis ad nocendum aliquibus
subrepunt oppositissimus inimicus. tardus ad iram
promptusque adversis firmus in prosperis cautus et humilis.
occultator virtutum sicut alii viciorum. vane glorie contemptor
nullius impudentia despicias. rari sermonis ipse sed loqua-
citatis patiens. que nosti sine arrogantia possidens(?) im-
ticens(?). que nescis sine occultatione ignorantie postula im-
partiri. ¶ ... immoderata calliditas fit nimium
suspiciosa, alterutrum semper aliquid timentem aliquid
requirentem. astutiam plenam versipellem. simplicitatis
inimicam. cunctatatque culpare ¶ Primum argumentum
composite mentis existimo posse consistere et secum morari
¶ Vide an(?) est ista lectio diversorum et locorum va-
rietatibus infectari(?) ¶ Nusquam est qui ubique est. ¶
Certis ingeniis innutriri et immorari oportet si velit
aliquid trahere quod in animo est fideliter sedeat. Pere-
grinantes multa hospitia habent et nullas amicitias. ¶ Non
prodest cibus nec corpori accedit qui statim sumptus emittitur.
Nil eque sanitatem impedit quam remediorum crebra
mutatio. Non convalescit planta que sepe transfertur.
Nil tam utile est ut in transitu prosit. Fastidi-
entis stomachi est multa degustare. Que ubi va-
ria sunt et diversa inquinant non alunt. ¶ Ex pluribus
cum que legeris aliquid excerpe. ¶ Contentus esto
minimo et vilissimo cibo. Dura atque horrida veste
ipsa sanitate tantum ad utilia paretur et cum iniuria ac
sentiatur in lascivia firmetur gravatus sit fomentis(?) sit.

et pannus durus ac sordidus hac triduo et quatriduo
fer interdum pluribus diebus, ut non lusus sit, sed experimentum
tunc intelligas non opus esse fortuna. hoc enim quod
necessitati sit esse dabit et irata. exerceamur. Et
ne imparatos nos fortuna deprehendat fiat nobis pau
pertas familiaris. Quidam fallere docuerunt dum
falli timent. Diu cogita an tibi aliquis in
amiciciam recipiendus sit. Cum placuit fieri illum
toto pectore admitte. tam audacter cum illo loquere
quam tecum. Si aliquem amicum existimas cui non
tantundem credis, quantum tibi, vehementer erras. et non
satis nosti vim vere amicicie. omnia cum amico delibera
sed de ipso prius. post amiciciam credendum est ante
amiciciam iudicandum. nulla verba coram amico meo
retraham. Quidam que tantum amicis committenda
sunt obviis narrant et in quaslibet aures quicquid
illos urit exonerant. Quidam et rursus
carissimorum conscientiam formidant. Utrumque vitium est et
omnibus credere et nulli. Qui in domum intra
rit nos potius miretur quam supellectilem. Magnus
ille est qui fictilibus sic utitur quemadmodum
argento nec minor ille est qui sic utitur argento quem
admodum testa. Nullius boni sine socio iocunda
possessio est. Adhuc in nobis non pueritia sed
quod est gravius puerilitas remanet, et hoc quidem
peius est quod auctoritatem senum habemus vitia puerorum.
Nos et vanis torquemur et preterito et futuro; timoris
enim tormentum memoria reducit providencia anti
cipat. Qui utilitatis causa asumptus est

tam diu placebit quam diu utilis est
multorum quaestu facio ¶ Nemo non aliquod vitium nobis aut com-
mendat aut imprimit aut nescientibus allinit
utique quo maior est populus cui miscemur hoc periculi
plus est / nihil vero tam damnosum bonis moribus quam
in aliquo spectaculo residere ¶ Unum exemplum luxurie
aut avaritie multum mali facit vicinus dives cupi-
ditatem irritat. Recede in te quantum potes ¶ Cum his
versare qui te meliorem facturi sunt ¶ Nemo
populo placere potest cui placet virtus malis artibus
redimitur favor vulgi / nequaquam valui placere vul-
go quare cum vulgo noverit ego nescit que ego scio
vulgus ignorat. Sapientie servias oportet ut contingat tibi vera
libertas. philosophie enim servire libertas est. nisi sapienti sua
non placuit ¶ Omnis actus huic operosa est. satis
fuit eos nam habet ¶ Sapiens numquam potentium iras
provocabit immo nec declinabit ¶ Fortuna eloquen-
tia est et quamquam alia plurimum movet tamen salubris est
¶ Quicquid facias cito accurre ad eum tibi:
illud expedi illud exporta. labor modicus alit
ille ¶ Non te iubeo inminere libro ut pugillaribus
dandum est aliquod intervallum animo non ut resolvatur sed ut
remittatur ¶ Nemo neque posse beate vivere ne tolerabiliter
quidem sine sapientie studio ¶ Sapientia animum format et fa-
bricat vitam. disponit actiones. regit agenda et omit-
tenda demonstrat ¶ Hoc exigit philosophia ut ad legem
suam quisque vivat ne orationi vita dissentiat ut ipsa
intus se et vita unus omnium actionum sit color
Omnibus constantissimis in qualibet populi pudor

erupit ut fatigatis et estuantibus solet quibusdam tremunt
genua dicturis quorundam dentes colliduntur. lin
gua titubat labra concurrunt hec nec disciplina nec usus
unquam excutit sed natura vim suam exercet quicquid infirmi
et ingenitum est leviter ante eo vincitur / verecundia hec ma
gis in iuvenibus est quibus et plus caloris est et tene
ra frons nichilominus et veteranos tangit ¶ Oratoris
pes extemporaneo tangitur si contra testes assistit. atque hinc
tamquam vertatur hunc aut te preceptis suis sanctiusque faci
at ¶ Ethica putat qui nos timeat quam que fecimus id tibi
precipio ne sis miser ante tempus. cum illa que velut im-
minentia expavisti nunquam fortasse ventura sint ¶
Satis cito dolebis cum venerint et interim meliora
promitte ¶ Stulticia semper incipit vivere / quid aut
est turpius quam senex vivere incipiens ¶ Immodica
ira gignit insaniam ¶ Argumentum ire expers furor est
et ideo ira vitanda est non moderationis causa sed sanitatis
¶ Satis multum temporis perdidimus incipiamus vasa in senectute
te collige. in freto viximus. moriamur in portu
Incertum est quo loco te mors expectat tu eam omni loco ex
specta ¶ Non amo amicum nisi offendo ¶ Hoc ante omnia
fac. Disce gaudere qui videt et [illegible] decet et alac
et fidens et super omnia erectus ¶ Verum gaudium res
severa est ¶ Tunc precipue in te ipse secede cum esse cogeris
in turba ¶ Literarum colloquia. [illegible] toleo et erudi
tus sermo non [illegible] virum robur am ¶ Magis ad re
m pertinet qualis tibi quam qualis aliis videaris ¶
Vivere nolunt qui mori non volunt ¶ Circumda te amicis
sanis potius / bono animo male parant ¶ Hoc est salu
tare tuo conversari cum dissimilibus et diversa cupientibus

¶ Minus est fortiter aliquid dici ab homine mollici ac
professo ¶ Viro captare flosculos turpe e. et fulcire se
notissimis et paucissimis vocibus turpe est fora ex com
mentario sapere. pz' veritas omnibus inniti oratio parata
¶ Istos magno pre contemne qui te obiurgant qd
umbram porticus et otium qm nil actis videntur agere
ad preciam te causer. si vis salvus esse si securus agit
bitur ¶ Nil ordinatum est quod precipitatur et properat
quid receptum pt fieri ¶ Sicut sapienti viro incessus
modestior convenit ita oratio pressa non audax loqui
loquor te esse iubeo ¶ plausus aut vicinium rase
non est servus eiusdem esse namque non simul cogitati
bus ¶ Nemo vultum nisi deo disputat captum est
¶ Adulatio que plus est amicitie non imitatur illam
sed vincit et preterit. eo ipso graciosos facit quo
ledit ¶ Vive cum servo tuo clementer comiter et
in sermone illum admitto et in consiliis et in victum
¶ Servi quibus coram dominis loqui non licet de do
minis loquuntur ¶ Servi fideles pati se pro dominis
porrige cervicem, periculum imminens in caput suum
avertere. Arrogantie publicum iactantis hic pres
esse est finem non habere. ob hostes sed fatis contem
ptissimum est quam hominem excipere. aut ob quos vestis
istis nobis tradata e cuiat. Servus est sed fortasse
liber animo servus est. hoc illi noceat, sed ostende quis
non sit alius libidini servit alius avaricie alius
ambicioni omnes timori. nulla servitus turpior quam vo
luntaria Colant te potius servi tui quam timeant
Servi colitur et amatur. non pt amor cum timo
re misceri // //Explicitur Seneca de proverbiis//

Sequuntur dicta de proverbiis Senece (ex ipsis)

Ab alio expectes alteri quod feceris. [illegible] ex inimicis licet capere. A[illegible] est initium eundi ad virtutes. Alteri sepe ignoscito tibi ipsi nunquam. Avaro deest tam quod habet quam quod non habet. Avarus nisi cum moritur nil recte facit. Avaro quid mali optes nisi ut vivat diu. Animo dolenti nil oportet credere. Alienum nobis nostrum plus aliis placet. Amans cum ludit morti delicias facit. Aleator quanto in arte est tanto nequior.

Beneficium qui dare nescit iniuste petit. Beneficium accipere libertatem vendere est. Beneficium sepe dare docere est reddere. Beneficium qui dedisse se dicit petit.

Cum inimico nemo in gratiam tute redit. Citius venit periculum cum contemnitur. Cuivis dolori remedium est patiencia. Cottidie damnatur qui semper timet. Contumeliam nec fortis potest nec ingenuus pati. Contempni est gravius stulticia percuti. Comes facundus ~~pro~~ in via pro vehiculo est.

Diu oparandum est bellum ut vincas celerius. De inimico non dicis male sed cogites. Discordia carior fit concordia.

Ex vicio alterius sapiens emendat suum. Effugere cupiditatem regnum est vincere. Etiam qui faciunt oderunt iniurias.

Frustra rogatur qui misereri non potest. Fortuna cum nimie quem fovet stultum facit. Fidem qui perdit nil potest ultra perdere. Fortuna vitrea est tum cum splendet frangitur. Feras quod ledit ut quod prodest perferas. Feras difficilia

ut facilia leuius proferas conclusum est ubi ad
pietatem ~~[illegible]~~ at grauitat iracundia
Grauis animi pena est que post feri
penitet ~~Grauissimum~~ est imperium consuetudinis
Heu quam difficilis glorie custodia est
Homo extra corpus suum est cum irascitur ~~Heu quam~~ miserum
est ab illo ledi de quo non possit queri ~~Habet~~ suum
venenum blanda oratio ~~Homines~~ ledere maledictis contumeliis
In nullo auarus bonus est in se
pessimus Inopie pauca desunt auaricie omnia
Ingratus unus miseris omnibus nocet ~~Ita~~ amicum habeas
posse ut fieri inimicum putes ~~Indisciplina~~
ta iuuentus infructuosam parat senectutem
~~Iuuenum~~ est consultum dare conuenire Iratus etiam
facinus consilium putat ~~Leso~~
~~Leso~~ doloris remedium est inimici do
lor ~~Lucrum~~ sine damno alterius fieri non potest
Mora omnis odio est sed facit
sapientiam ~~Miseria~~ miserrima est fortuna que inimico caret
~~Malum~~ facere qui vult numquam non causam inuenit
Negaudii causa amaro iniqua
deficit ~~Nimia~~ felicitas si nunc turbate deciderit
~~Nam~~ si nullos habes inimicos tibi facit iniuria multos
tibi facit inuidia ~~Nulla~~ pietas quod negatur tibi
~~Nil~~ negas quod petitur cuius ~~Nil~~ prodest uidisse
laudare si careris ~~Nil~~ iniure quod alio facias quod tibi
se uiciosum est nimia fecit tradit aliquis uir ~~Nobilis~~
equus umbra uirge regitur ignobilis uero uix calcaribus
caribus gratia ~~Non~~ enim multe placitas sed quam uide
~~Ne~~ alterius uitam amittis ~~Nemo~~ cito accusandus
euenit cito laudandus ~~Non~~ appetitas quod deo conueniat

manus plenas sed qui puras admoveat. Non cum alius ipsi optimus ac deo pulcerrimus dei cultus est

Omnis affectus sit ut in quem

ipse eum sancit celatos fuisse putat. Omnis vitam differen-
tes mors incerta preveniet. Omnis itaque dies velut ultimus
ordinandus est. Amatorem te puta si tibi quod oportet prestiterit.
Adulatorem semper blandiri aliquid amisisse

Prius quam promittas de liberis

cogita ut cum promiseris facias. Peccata non faciat avaricia sed irritat.
Putandus est esse fortior qui cupiditates quam qui hostes
subicit. Omnis pro placere populo cum placet bonis omnes sit.
Interest non quid habeas. Omnia sic agas ut ne quis
amicus tuo te oderit, cum tu semper quem oderunt. Omnia magna
quod est non laudari sed esse laudabilem. Omnium sufficere
primo pro quo qui non sufficit accedit. Omnia sed singula
amicicie non desiderare divicias. Omnis plurimum habet
ex qui minime cupit. Omnis et pauci. Omnis sibi non vide-
amus. Quod tacitum esse vis nemini dixeris, quia non potes
ab illo exigere silencium si tibi ipse non prestas

Tenera memoria beneficiorum

fragilis et iniuriarum tenax. Ridiculum est odio nocentis
innocentiam perdere. Misera est qui a multis timetur multos
timet. Fragilis perire et multo quam fruendo. Misera qui
illi singulos esse vindicte timet. Infecta ingenia debili-
tat verecundia pavida, confirmat audacia

Omnis quorum corpus minorum est

ecum mille factorum finitas inter corpus desericit.
Quam inclementia felicis hominis potencia quam preciosum a vitiis
a amicicia procul data est. Si vis bonus esse cogita hoc
primum quod tenetur. Si vis placere vita tua
tibi placeat non potest. Solitudinis quietis qui vult

cum immortalitate vive | Serenissime nos adinvicem
peccantes ingerimus et ipsi casum committimus | Seneca
cum multis virtutibus habundat qui alienas amat |
Si non vides maior est [illegible] qui incepit minor est
Tene semper vias et silencium temporamentum
tum et in hoc in [illegible] ut liberius audias [illegible]
tacere qui nescit nescit loqui | Quod vitii ad mores contra loqui
[illegible] Seneca | Quando [illegible] quid nescis [illegible] vo
Dis omnibus esse nobis prius esse
ut nemini noceas | Vis habere honorem dabo tibi
magnum imperium impera tibi | videre ad [illegible] mala
esse similis [illegible] B. esse [illegible] queras [illegible]
[illegible] [illegible] abscondere | [illegible] fuit [illegible] affectuo
[illegible] nos est [illegible] ad mulierem [illegible] a multos
homines [illegible] a [illegible] [illegible] | Vel aliquid [illegible]
[illegible] per [illegible] ut [illegible] bonum [illegible] [illegible] pro
[illegible] voluntas [illegible] non [illegible] | [illegible]
et [illegible] et [illegible] et [illegible]

Sequitur de septem sapientibus

Amor prudentis opus [illegible] possit velle et nocere
Pareto legi qui [illegible] legem [illegible] | Pittacus multi
plures amicos et [illegible] [illegible] Bias
Pariter amicos [illegible] [illegible] [illegible] | [illegible]
Ignoscas aliis multa nil tibi
[illegible] malo [illegible] | Cleobolus [illegible]
[illegible] est [illegible] Periander Corinthius
Solon atheniensis | Clam [illegible] [illegible] sed palam laudabis
Prudentia multo [illegible] nobilem | Chilon
[illegible] [illegible] facies [illegible] [illegible] est Lacedemon

Tunc vincta audacias perpetuo memento
Quod factum est dici dixit lex Orathaz

Sequitur de sententiis publii sata

Beneficium dando accepit qui digno dedit
Furor fit lesa sepius pacientia
Pars beneficii est quod petit si cito neges
Beneficium sciendo iniuriam impetras novam
4 Cum sis felix invenies multos amicos
Ipsa si fuerint invisibilia solut est
Tempore felici non cognoscunt amici

Sequentia scripsi de extractionibus nove librorum maximi valerii memorabilium factorum ac dictorum

Virtus operum admiranda est hora L. 4o. Archytas Tarentinus vilico suo ait sumpsissem in [illegible] a te supplicium nisi tibi iratus essem maluit enim impunitum dimittere quam propter iram iusto gravius punire. L. 4o. Completum facit non multa possidere sed modica desiderare omnia in me mea habeo qui nil concupisco. Eo quod iam quia qui cuncta possidet omnia domino regi collabit plus bone mentis unum tempus nullum tempore fortune cepit in [illegible] L. 5o. Cum adolescens quidam amore filie Pisistrati Atheniensium tyranni virginis accensus in publico obviam sibi factam osculatus esset orante uxore ut ab eo capitale supplicium pater sumeret renuit. Si eos qui nos amant interficimus quid hiis faciemus quibus odio sumus. Hic hunc [illegible] filie iniuriam tulit sed nullo laudabilius. L. vi. Quedam senex mulier Siracusana omnibus Siracusis Dionisii tyranni exitum propter iniuriam

L. vi c. libri detraxerunt peccata [illegible] audacia et elatio inveniunt optime

morum acerbitatem et intollerabilia onera votis ex
peterent sola cotidie matutino tempore deos ut incolumis
ac sibi superstes esset orabat quod cum is cognovit
non debitam sibi admiracionem benivolenciamque accersit eam
et quid ita hoc aut quo merito suo faceret interrogavit
Tum illa certa est inquit racio propositi mei puella enim
cum gravem tyrannum haberemus carere eo cupiebam quo
interfecto aliquanto tetrior arcem occupavit eius quoque finiri do
minacionem magis estimabam Tercium te superioribus impor
tuniorem habere cepimus rectorem timens itaque ne si tu
fueris assumptus deterior in locum tuum succedat caput
meum pro tua salute devoveo tam facetam audaciam
dionisius punire erubuit li vi [illegible]
Zaleucus locrensis cum filius eius adulterii crimine dampnatus
secundum ius ab ipso constitutum utroque oculo carere deberet
ac tota civitas in honorem patris necessitatem
pene adolescentulo remitteret aliquamdiu repugnavit
Ad ultimum precibus populi evictus suo prius deinde filii oculo e
ruto usum videndi utrique reliquit ita debitum supplicii mo
dum legi reddidit equitatis admirabili temperamento se inter
misericordem patrem et iustum legislatorem
partitus li vi
Caduca nimirum et fragilia puerilibusque consentanea crepun
diis sunt ista que vires atque opes humane vocantur Affluunt subito
repente dilabuntur nullo in loco nulla in persona stabilibus
nixa radicibus sed incertissimo flatu fortune huc atque illuc
acta quos sublime extulerunt improviso recursu destitutos
profundo cladium miserabiliter immergunt Itaque neque existi
mari neque dici debent bona que ut inflictorum malorum
amaritudine desiderium sui duplicant Quid enim gygem regem
quo lidie armis et diviciis abundantissime inflatum
animo apollinem pithium sciscitatum venisset an
aliquis mortalium se esset felicior deus ex abdito

sacrarii specu voce missa Aglaum Psophidium ei pretulit
Is erat Archadie pauperrimus sed etate iam senior terminos
agelli sui numquam excesserat parvuli ruris fructibus voluptatibus
contentus. Verum profecto beate vite finem Apollo non adumbratum
oraculi sagacitate complexus est. Quocirca insolenter super
fulgore fortune sue glorianti respondit magis se probare securitate
ridentem tugurium quam tristem curis et sollicitudinibus aulam
paucasque glebas pavoris expertes quam pinguissima Lidie
arva metu referta, et unum aut alterum iugum boum facilis
tutele quam exercitum et arma et equitatum voracibus
impensis onerosum, et usui necessarium orreolum nulli
nimis appetendum quam thesauros omnium insidiis et cupidi-
tatibus expositos. Ita Giges dum astipulatorem vane
opinionis deum habere concupiscit ubi nam solida et sin-
cera esset felicitas didicit li vij. Socrates ab
adolescentulo quodam consultus utrum uxorem duceret
an se matrimonio abstineret, respondit utrum eorum fecisse
acturum penitentiam. Hinc te inquit solitudo hinc orbitas
hinc generis interitus hinc heres alienus excipiet illinc
perpetua sollicitudo contextus querelarum dotis exprobacio
affinium grave supercilium garrula socrus lingua subsessor
alieni matrimonii incertus liberorum li vij
Solon autem excellentis quendam amicum merentem videret in
arcem perduxit hortatusque est ut per omnes subiectorum edi-
ficiorum partes oculos circumferret. Quod ut factum animadvertit co-
gita nunc inquit tecum quam multi luctus sub his tectis et
olim fuerint et hodie versentur et sequentibus in seculis
sint habitaturi ac desine mortalium incommoda tamquam
propria deflere. Qua consolatione demonstravit urbes esse
humanarum cladium consepta miseranda li vij° Item
Platonis dicta asserta si sensu prevalens sua opinione eo
denique beatum orbem terrarum futurum predicavit cum
aut sapientes regnare aut reges sapere cepissent
ibidem

Non enim ille subtilis iudicii rex quem ferunt traditum
sibi diadema priusquam capiti imponeret retentum diu con-
siderasse et dixisse: o nobilem magis quam felicem pannum
quem si quis penitus cognosceret quam multis sollicitudinibus
et periculis et miseriis sit refertus ne humi quidem
iacentem tollere vellet. Ibidem. Lege Phi-
lippi quam probabile epistolam in qua Alexandrum
Macedonum benivolentiam largitione ad se adtrahere
conantem sic corripuit: Quae te fili ratio in hanc tam
vanam spem induxit ut eos tibi fideles futuros ex-
istimares quos pecunia ad amorem tui compulisses. Ibidem.
Aristoteles Callisthenem auditorem suum ad Alexandrum
mittens monuit eum ut cum eo aut rarissime aut quam iocundissime
loqueretur quo scilicet apud regias aures vel silentio tutior
vel sermone esset acceptior. At ille dum Alexandrum
Persica Macedonum salutatione gaudentem obiurgat et ad Ma-
cedonicos mores invitum revocare benivole perseverat
spiritu carere iussus seram neglecti salubris consilii penitentiam
egit. Ibidem. Et idem Aristoteles de semetipso in neutram
partem loqui debere praecipiebat quoniam laudare se vani, vituperare
stulti esset. Ibidem. Nec parum prudens Ana-
xagoras interroganti cuidam quisnam esset beatus nemo
inquit ex his quos tu felices existimas, sed eum in illo
numero reperies qui a te ex miseris constare creditur. Non erit
ille divitiis et honoribus abundans sed aut exigui ruris
aut non ambitiosae doctrinae fidelis ac pertinax cultor
in secessu quam in fronte beatior. Ibidem.
Iudicii porro subtilis Anacharsis leges aranearum telis com-
parabat. Nam ut illas infirmiora animalia retinere, valentiora
transmittere, ita his humiles et pauperes constringi, divites
et potentes non alligari. Ibidem.

Hec moralia extraxi ex doctissima historia Francisci poete laureati de

Julio cesare Sic transierunt res humane ne quo
unquam gradu aut vestigium solum extat Et Boecius
hominibus insitum libertatem amare et odisse servitutem Et
non vanum enim si omnibus insitum ut se valde expertum
facile eos cedant Et aput sene nos et aput fere omnes
homines mutati sunt mores que contrarium pessima
est ipse semper videntes Et Vitruvius stultum est qui in dubio
de salute sua ab antiquo hoste consilium accipe Et Iterum
cum nisi difficile nil preceptum Nulla est cuius in
contraria felicitas Nescio quo in pectore rerum ad vota
fluentium prosper ad ipsa se inserunt Plerumque cunctantes
evenit ut omni etate primi calliditate sint senes ac iuvenes
Quam facile in gratiam cum magnis ac reddendum
beneficiorum surrepit oblivio Et Nulla est corporis proficua
quam cum aliqua causarum debet Et Gerardo dicit Res si
tale magne res prius in tempore expediri sunt Nemo
amator hospitis intra suum limitem cadunt cum
cum armis Difficile operat ... sine periculo
suo est Sunt multi qui nil eventurum cogitare
videntur nisi quod oportune eveniet sic cum dormitur futurum
capiunt suo ... sepissime se fallunt Ipsa
acidi ... colleccabilis Dictum ...
quid in loco et dicendum plurimum nulla unquam mag
gla sine magna sunt invidia et necessabile sit
quod servus pacatus quisquam qui quereret aliquando ...
invidiam retinere vanum ingent eius ... Sic Hercules
si vixisset domi cesar nocte sine voluptate ac sompno
consumpsisset Kanc dubie hostium et invidia caruisset
Si omni fallaciam domuisset hunc multa et mag
agenda ... audiendo multorum et magnorum invidia
mereatur Immortalium semper laboriosa quidem semper
si desiderata sunt contempnit vel invidie subiacere

Ad alium pronat cupientes ad amandum de longe difficile
Solent qui in maiora alios agunt et maiora presume-
re quo inclinant sibi consciorum plus audent | Constantiam alie-
nam quisque sua mente consiliaria | Curiositas legendi
nil est credendum respicit quod cognitu dignum sit. Odium
manifesta testatum fidem levat | Petrarcha de hoste
quisquam bene sentit | Quod absque velle quis facit
quid ad se differt | Nil tam altum quod non posset
deprimi nil tam clarum quod non valeat obscurari. Itaque
tempestiva morte vel nichil | Cur consilys acrium
est quod illa sententia superet qua de [illegible] nulla exstitit |
Multa desiderat absentia que presentia contempsimus | Ubi
etiam magis plorarem ubi videt quod fieri oculis
sine superiore memoria | Prudentia solita est auctoritate
et famam minime et fructu contemptus | Hoc est
antiquius plorare sed novos dives novas res optat
Cupide spem accipiunt omnes mortales et ea sibi fieri
quia audiunt que non esse nec fieri posse cognoscunt | Nam
Dulce est non diu spectare sed cogitare et delectant |
Prius cum impleta spe [illegible] non intelligo cogitatio autem
pro anima | Multa agunt quo nec sciunt honores
illi utrique preciosum vel tutum verissimum illud lucrum
quod quisque vicit | Utique homo satis cautus est. Utique
odio cum desinit. Pereunt oculos absentium sentimus
videre tanto loqui posse quam anima dimittit indulgere
nil solet ulcisci | Difficile est tacere ubi vincere vel
fingere sunt cum [illegible] | Fortuna nichil sepe
timoris quod homo consilia vertit et dissipat | Natura
compressus est imprimis preciosa magis [illegible] dolore
Ardentes inflammare difficile est | Semper in ista
vates timor animo nobis tristia et [illegible]
fingit fortiter et [illegible] recipiunt tonitrua

generat. Unde casus contrarios non tam fortes viros nisi
opinio liberat ad fortunam omnia instabilia sunt esse adver-
sitas quam constantes quam animos suos oblitos esse non habent ac probant
ut unus sit homo sine laudatione atque imperatores suos
invenit est. Quod tenuila sit et fragilis fortuna potentia
videtur et in bellis prospera omnia praestare. Quod mutabilem
fortune suo iure utitur quod alibi ubique magnum tamen
in bellis maximum atque insuperabile est. Temeritas
ut saepe leta principia sic tristes exitus habere
in rebus militaribus et periculis fit nobilius. Quam facile
acies cito ostendunt. Nisi pertinaciam homines sequens
esset et ... clementia. Sed qui ... mortes
non responso leve et ... tum ... propter
quam plus posset victoria nobilitas ... ad salutem
publicam bona sit exhortat. Vulgaris est mos
hominum quae ... vires in caput ...
spectat ... et ... ad ...
multos possit. Effectus rei bellicae volunt. Cum
... non ... requirendum est quam ... victoria
ubi ... in pluribus non ... homines ...
... plurimi et victoria ut ... apud ... constat
... pompeio magis quam ... nocuit multitudo

Has auctoritates scripsi ex libris
... in ...

Difficilius est ... dolus ... percutit. Insidiae 17. 41-4
... nimis ... hostem ... quod
timuisse facit. Astutia et ... solertia
... Dissimulatio ... victor ...

86 158 f. Vitanda est precie canina que patet sine tacet magis
que sonus prima recipit | Sufficit et posse grandia
159 prima inicia | Primus clamor est quo prior contra
171 f. est ut tacet obsessio stratus miser hoste potenti | Est
177 f. cumulata prima perisset Consulant alios
195 f. certificare solet sibi promissio dimes Regno promissis
201 f. addere addo dote | Patuit quibus possibil quibus sine remit
albos | Omnis lex iudicia est regula recta dare | Et
217 f. pe ebetes emagis stulos sepe possit
221 fecit prius · ingerendi magnus | Pra deus
376 sine nulla tacet ut minus minus sepula vis solet arte
398 capi | Commodat ferrum dum nomine igitur in est | Res est
400 ff. forma rei facta facienda notanda est nil est quod non nichil
431 f. ~ his igitur semper alat | Semper in sacre addere nomine hinc
453 qui plures agit sine plura dixi | Scoli plurimum fit plura
459 futura | Unimet est hostem plus sine plura geretur
486 hospitio ne spernas hoc quod tibi potes | Commodis potere
490 sacrum mensa tibi | Primus aut qui plura potest licet omnia
495 f. 500 pauper | Sat sibi fautorem dimes dedisse dum ignorante
deo et pauper quod pergere audet | Effunde quod tenax totum
perdidit inopes | Quod locuples quod pauper fit locuple
tes utriusque est | Dimitte ex dono o pauperis omne parum
504 – 512 dedisse et ista habere recta licet nichil | Cuius impat
in~ p~ e duo t 505 capio quamlibet sibi dimitte quicquid agit | Mercator
inopis sit nocivus ipse sit misera Venalis re
ma et ut merita et amat Cuius inope sine me
rens sine omne dimes ipse sibi ignorat pro pietate
dei | Cura sit locuples alibi indultore egebit Ro
523 f. 5 cunt deus referet pro pietate vicem | Pro pietate minus
sed quia V rabies cor longa auget Invite exempli pro manet
ira latrus | Facta sola dicit pro pondere prudentes
527 f. Ro usurpat agens ut dicit fidet ergo caritas
ta inclinad sepe est anticipata pena Cum inia fides

agendi spadet sperare secundo fraus provendum iusta 537-9
scandere agit | Dicas hoc verbo frangit acta minuat
legendas | Nemo mala in pessimis agnat sese a?n 596
pudor femina herba vocat | Ziaida magis impleddo 632 f.
quam prodita herba molestat | Fert aurdam melos nulla 635 f 216 w!
voce per via cessat agitate vocatio ignis | Vomitus quam [687 f -6
solet non frangere saroma collud | Admat cum modicum
ausus ipse labor ... tenue quam prodit ...
... | Dominus qui ... sepe ... se +!
deprimat capiat modo ... capessat ... custos
2 modo atque dator | Pauper orat modica sed dives 701-16 - 705 f -14!
multa capesse | Fauget pia super pauper | Cum deus
divitibus ... omnia ... et offert | Omnes qui
faciat ... bona ... in opere | Get divites ...
... capitas | ... agere sunt ...
... ordine ... lege ... | Colligit et ...
colit laudam aurum | Homines et longe cognatus atque
prope | Infelix qui nulla sapit | Bona multa ...
amat et ... bono ... honor ... Nullus
amet ... nullus digne odio | Humanitas gratia
est ... | ... cupit cupida ...
... deus | Sic studeas ... ut ... 723 f.
... valeat ... ut ... | Pendens 796-8
amicus ... sola probat | Vitia fides ...
pompis ornat | Et flore purpurea ... honor
vigiam | Stantibus et facilis ... surge lapsus 817
820 ... sit stat bonum ... ruina facit ... cade 879
monet stantes vero ruina | Si unus et ... 833-6
... ageddam | Si non ... valet
auctor ... ad mala ... } Js. abbr.!
... fides | Singula ... libiat 841 f. !!
sapiens ... labor agnat ...
... Nulla ... amor ... 839
Stultus ... 867 f.

895 S[i] non ipse potes verum vincere [illegible] | Omnia fac in sonte [illegible] 914
990 Quem pudor esse vetat | [illegible] vellera [illegible] [illegible] Pro
II 23 1025 sic sepe pudet quem fecit absque pudore | Sepe facturo fata
[illegible] plus omni peccat agente | Cuffrat [illegible] [illegible]
inde [illegible] velle [illegible] | [illegible] honor [illegible] [illegible]
138 [illegible] [illegible] | Pro pingui [illegible] dogmata [illegible]
102 [illegible] | Affectum [illegible] [illegible] [illegible] | [illegible] opes
[illegible] [illegible] fit [illegible] [illegible] | [illegible] 245-8
singulos esse [illegible] | [illegible] [illegible] flamma [illegible]
[illegible] [illegible] | [illegible] o [illegible] [illegible]
259 [illegible] [illegible] | [illegible] pecunia [illegible] | [illegible]
primo facit [illegible] timor | [illegible] [illegible] [illegible] 329
339 [illegible] melior [illegible] [illegible] [illegible] fabula [illegible]
[illegible] litigium tollit [illegible] [illegible] | Pro omni 360
434 [illegible] [illegible] | [illegible] [illegible] fit sepe [illegible] 381
537 [illegible] stulta [illegible] [illegible] [illegible] velle [illegible] 477
584 [illegible] | Est [illegible] [illegible] [illegible]
(?) [illegible] [illegible] [illegible] | [illegible] [illegible] 643
[illegible] et audit et [illegible] | [illegible] [illegible] ~~644~~
[illegible] [illegible] | [illegible] [illegible] 646
[illegible]

III 1-20 +
Ex secundo libro [illegible] de [illegible]

Fortuna [illegible] [illegible] | [illegible] [illegible]
illa [illegible] [illegible] sup[er] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] illa [illegible] | [illegible]
male [illegible] et male [illegible] posse [illegible] [illegible] velle
[illegible] facit [illegible] [illegible] ille [illegible]
[illegible] [illegible] vetat | Et [illegible] in [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] | [illegible] sup[er] [illegible] in [illegible]
[illegible] | [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] faciet absque dolo | [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] | [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] quos [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] | [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

humilis erigit an[imum] nece | Amor multa bona perit magis
velascit vincit | Confidat parcis herit cecula multa
bonus vinci queat nescit decernere sola voce dolor pro 71-8.
[illegible] pecc[at] absit an assit inops | Despicit sa-
piat vivat convocat egenus nescit si sapit cadit
aula securos | Ero ac velis inops a est dengta
aule | Sic dignam pro paupere gratia putat pauperis
obsequio et merces sumpsisse licet | Est per obsequium
velle an manet Nulla amor miser nemo nunc 88
solet | Amicitia quomodo tenet | Integra prosperitas 87 84
officiosa paucis ut multi volunt parvos addisse se 165
172 reum est | Cadit mito dum rara timor | Multa 175-9
dum scripta est rebus supponere retro | Et veniam facimus
minima plura venerum | Plura quod committit magis
glorie [illegible] | Sepe sit obscura maxima nova
[illegible] | Prosperitas comitatur honores et commoda reum 183f.
| Pauper et infamis [illegible] amator erit | Alligat ac 187-96 ~ 192!
solvit legem [illegible] | Nemo sine [illegible] legibus
esse [illegible] | [illegible] ac metuenti agunt precepta
auctor | Pro gladio gladium qui tenet ille
facit lex [illegible] duo lege non [illegible] | Furtum est
precipe qui [illegible] tenet placeat [illegible] ubique
est [illegible] peccata [illegible] | Valerat [illegible] prestat [illegible]
[illegible] petat | Sepe [illegible] amicus [illegible] | Agri-
cola est [illegible] est dignitas honor amor | Nam 295-8
[illegible] nasci [illegible] facere [illegible] genus ra-
[illegible] | [illegible] merito prevent
[illegible] | Nobilis plus [illegible] amor 300
[illegible] plus [illegible] | [illegible] gratia solo 303f.
[illegible] manet [illegible] | Sepe sub [illegible] 307 339-60
[illegible] nova [illegible] nova scola [illegible] est
vetera [illegible] acta [illegible] rebus [illegible]
multa tempore [illegible] | Nec [illegible] factus est [illegible]

Munera ferens donantis virgine tota vincunt / Moribus et vita
quam fuga reddit mest / Est nec abire e hodie quos peior
pessimus ultra / Cum fuit hesterno vir vespere pene bonus /
Tum fuit penitus faciendi pessimus reperis / Moribus
hinc scandis ne pars ordo dat / Post amor offensis primum
per ora dabatur / Unde amor meritis deinde nulla
invidia / Est magna deficiente re pauca nulla
amicus / Sunt utrumque liceat promeruisse nichil / Ab
sequitur reddit ita cadit bene calorinus esse / Ut fiat
egregie tempore pompe minor / Si quod ego hoc quesierat
complectens gregie tristes / Omnia tota illa carnis domus
esset onus / Rex quod salutatus per dextimam atque sedens /
Sederet quam potuit summe atque tibi / Et quod nos in
opes fuisse imprimere veterem / Fiunt sunt hec
429-42 pompa esse solet / Sepe fit inventi res prima non
433 f. minima questi / Rara quod querenti sponte aliud venit
longe quod sua quisque tenet querit tenenda / In
varios casus plurima vota ruunt / Animo fugarum
predia sumat amara / Qui recipit extrans res dabit
ille suas / Unque posse nube da spondere pudet
in vane / Semper in aliquam nititur ille viam
Nostri misimus ad verum a pectore a fidem tangunt /
Vi cogente dabit si qua daturus erit / Ablatus
daret sua plus perdet amarus fecerit hinc nulla
468-70 + gratia plurima / Informatis multa bonorum solent et
+ bonorum metuenda / Solet contempnere felix / Hec est quod
tota trahit miser / Arrivemus pena inde sectarius 561
566-70 sponte ferent / Tarda primus se respicit vix venit
Unde rem prius maluit quod vendere pro dabitur
turtle quod res quam petit / Damnum minus censemus
res exiguus et tacet amarus pauper sepe bene
594 f. in maxima dampna tulit / Vespe scandam

Debet amica dici | Scorpio blanditur vultu pars
postrema pungit | Consumit multos crapula ante diem | 598
Esse timid potus inportunata rapit | Vita prima tum breuis 788-93
est cursus sit eternat | Sic minor pars vincere maior superat
Maxima vilescunt cum deus maiora perdidit | Animi
lesi medo precludi hominis nil intrat nisi
regem rex amicus | Dona animis in largitio plus valet 812
esto vagus | Villano terre paratus pares sat | Omnia 837. 915-8
ad plenum sincret integra reddat | Castigatum ad
habito sibi | Eua dolo sicut amor sic gredi
integra fides | Vitis sinon dimidiat rare | Sit 989 f.
cepisse quam cepta refringere ledit | Offensio
gratis integritate | Animus congruitur an 1031 f.
docet esse potenti | Differt diues in ope
blandit | Agmen pauperis diues splendit vide | Et quod 1041 f.
opes possint sit | Diues auaricia 1045
est melior pauper largo | Quidue sub tanto terra 1100 f.
mille latent | semper migrat
1104 Despicit in dolorem que sepe altera dat | Vita 1156
quando rogamus adest etc. Tercius liber

Ex tercio libro Brunonis ex Isob IV 43-60

Si vel dos fit ypocrita felix | Fidus nil
est quam simulata fides | Cum sit vix patet paupertas
pauper esto | Diues diues esse | Lan
non nescit opes moderari nescit honores | Si tibi
confert opes pauper vtrosque parit | Pauper honore dato
tumet intabescat adempto | Confert opes opes
reddit petulans etc | Optima sorte sumpto est ...
felix esse | Directo tenet semita nota gradum
nescit quam sit non vocat ... | Instabilis mod
mutat vtroque color | Et diues quod ... aut
prodiga firmat | Parce tamen sufficit sapiencia sit

Collegae qui domo quam collegat diligit est / Infer
honestatem probra mentis opes / In quo nunc probe co
mittam fingere prelio / Esto larga domi largior
109 esto foris / Ablatum quidquid aliis suspectior et sic est
111 f. Decipit extorres promissa blanda fefellit / Dum re
122 - 4 tinet fallax cum tunc [illegible] / Cogimur officiis sola
tudo regis / Vilitas cingentis per utilitate pusilla
Negligit [illegible] cum [illegible] [illegible] / Ego et vera 155 f.
sum vana est accepto forme / Honor et facile est
167 ad habenda fides / Firmat antiqua notum petat
173 - 5 uxorem / [illegible] prebet [illegible] gaudet caret [illegible]
[illegible] et caret [illegible] obit / Fiducia manifeste
235 - 40 [illegible] spiritu valentem / Certa [illegible] sunt [illegible]
[illegible] amico fecit / Nil conceditur [illegible] et mali
[illegible] manet / Singula [illegible] et petunt [illegible] petunt
[illegible] est sepe cave [illegible] / Nil igitur [illegible]
per petunt verum / Maxima [illegible] suppeditare deo
262 est / Pauperis [illegible] sufficit cum deum / Sed [illegible] pro 289 f.
[illegible] / Mensa [illegible] paratis et [illegible]
358 [illegible] / Inveniunt officio [illegible] [illegible] pro [illegible] 389 f.
pedit / [illegible] data magna rogate / [illegible] per [illegible]
424 - 6 tas [illegible] nova / [illegible] sola [illegible]
[illegible] / [illegible] et [illegible] non [illegible] debet / Sunt multi
similes [illegible] / Etas [illegible] pondere [illegible] 438 f.
[illegible] / [illegible] vento sermo [illegible] arche
459 [illegible] petit [illegible] voluntatem offert / [illegible] 489 f.
[illegible] / [illegible] potest [illegible] obest [illegible]
caret / [illegible] prudencia [illegible]
[illegible] sepe exigendo [illegible] manet / Dicere [illegible] 669 - 73
[illegible] apte quod [illegible] incepte / [illegible]
[illegible] male [illegible] refert / [illegible] ~~678~~
potest [illegible] ad deos [illegible] / [illegible] patiencie 708

Est qui vult emptus esse prior | Tandem est animo 728
sortis dispar vendere caret | Exiguum non est ubi sit 819 f.
fallacia grosse | Cogenti vitat vel minus anguis 835 f.
obest | Effugere fraus canis quem mali forens audet
Invadi non et indiga non fieri | Ad libertatem pertracti 841-3
surgit egestas | Esse nichil dire per egere putat
Et sibi dum presit mala quia plurima obsit | Ebrietas 853 f.
tota timens et tutum quod timendum est | At sapiens tru
tina pendit utrumque sua | Nemo non fide ullum 859
putat esse fidelem | Condit ... supportat 864
annuas | Multa tui metuit quem nichil esse tulit 866
Fulgor hoc fore quisque solet quo clarior extat | Et 941 f
summis ... infelicia facit | Egregiam plenam 957 f
maiorem predicit esse | Omne pars sine condigna re
dei | Despiciens quisque rapit sapientes | Itemque predicat V 1-4
sapiens in specie operis | Nisi aliquis sit sapiens
et omnia ullum | Nudum insipiens ... agit
... et utilitas non simul esse ferunt | ... 8 71-4
est verum id non est ... ullum | Per egestati suppo
suisse rapit | Nobilis est locuples ignobilis omnis
egenus | Omnia vita ignobilitate intelligitur | Nobilitas 77
veterum tacitas nunc sepulta est | Nunc in nobili 81-108
tas que non crimina tollit | ... alit viles
occulta obumbrat annos | Denique gaza mirat
et pro donante multos | ... hanc refert ...
sit amara in opes | Hec homines sapiens pro re respectu
agendi | Dum non divicias ... gerant
... ... profert honores | vel nisi divicias
non habuisse predi | Frange labor ... vel
nisi divicias ... rapine | Bella ...

V ~ weste!

tenet ira querela mine / pro dicto cedes fictio dona
rea / blandicie promissa preces munera nisi quod / Judicia
vertit fenoa ora favor / Cunctis hijs adicias et que
gula dictat / Omnia conrumpi sunt alimenta lucri / Omnia
construxerunt summus lenoa duobus / venit homo angelo
venit et ipse deus / Carnis nisi ipsi deacturum demque
clerum / Non ma pontifices papa quod ipse dicat / Papa
piscator cephas et Bariona inquit fessus tadem
sapiens est / In numeras mensas amat piscaria panis
tas / Ecclesia piscator illa iste iacet / Non manus
homines unite si perit consumi / Plena locat dantes
in meliore polo / Auri apertas admittit fistula vox
Archiepiscopi symoni forfice tondit oves / Flere resistit
142 Cristum vera movere fidem / Et iocondis putas dicit
183 rata care / Judicium placat qui sibi audit servat / 140

Ex quarto libro Brunonis auctoritates

355 Nam fundi gra congerit ordo plenis / Pro strepitu
sero porta pandendo erit / Pessima pensant effectu 404 f.
412 dampna suo / Religio varim pessima ventre exit 405
465 Secta malos gra nosse piget tam dicere tedet / Pompa
claustra patres sed opum retentum / Undique diffusis hijs 473 f.
480 - 2 opulencia fortis / Relus gerent per lingue hijs auget eas
hijs perdunt claustra hec hijs extendit adornat / Hijs tenui
inopes astrinxit iste dolis / Largus leta dedit furor et lingua 509 f.
favens / Ne tam rapiend dona dedisse iuvat / Dissimulat 565 f.
fraudem non alter alta vestis / Vos hec ut spondet magna
677 cucullis fidem / Dat sapiens parcis quandum sua tedeat
801 - 8 Sepe in modica fructus in maxima dampna paleis / Quod
in mola non astu prodire vota iuvant / Quod stultis tenere
petit hostem tradere hosti / Nescit in mo velle querere

quicquid amas / Caue quid possis qua te quesita re-
pedes / Amorem ad ludos est sapiensse [illegible] / Que stultus
magno quesita labore / Aliter ab sapiente [illegible] labore
tulit / Efficiat imperium magis [illegible] manum / Nemo fuit 934 947f.
secundum deum eterne sorte / Qui simulat simul regione
suum / Debet gloria dona magna bene / Dum pellit 1102 1142
tante vix simulata minus / Sepe bonum impeditur [illegible] 1189
ciat in magnitudine prudentia / Sponte sapiens non est in [illegible] 1210
fine [illegible] / Et sine consilio nichil est prudentem 1221
gerendum / Cum crimen esse potest misticis mediocriter arguat 1267-70
/ Cum sibi vult para parat et ipse reus / Vel tribuit
lapsum vel labi possimus omnes / Ammissum [illegible] commune 770
corrupit esto memor / (Pro pecunia fraudes dissimulat dolor 1142
Dum pellit tante vix simulata minus /)

Auctoritates ex quinto libro Senionis VI 54

Qui simulat pro certamine cuncte fecit / Robor diffidendo 135
fraude rapuisset opem / Sepe malum sapiens fecit pro peiore 143f.
fugiendo / Stulte vana timet cum que timenda timet (Quia 187f.
precepta sciamus que non est grauius agendi / Expectat
sapiens dum sapienter agat / Castigent insipiendam se- 278
cula dona gulam / Sepe volens alijs non volet 294
ipse sibi / Stulte aliena petens sua sepe petita re- 297
perdit / Crimina dissimulat longeuus morsu remordet / 305f.
Et repetens prodit fenora morsu suum / Non simul in 309-14
plurimis discretio [illegible] esse / Sinuit / liberior videtur
debilior erit / Qui iracta aliena tuis cognoscitur
videri / Cunque cum custos qui [illegible] esse sine deum
ingenio vendit [illegible] in [illegible] in [illegible] / Aspera sors 333
[illegible] esse est [illegible] nullo / Semper sua demet 341-8

Vastant extra capessunt / Quans parta pt se
Linas qui libet / Suppetat ingluuies aule in cuncta
acarit / Sobrietas inscios stringit egena casas / Pompis
ingluuies ex hausta pl'rq' archa / Perdit qua noctat
descruisse medium / Legem pone gule ne fias
parum abusis / Et male medicas de malo rapta
431 f. lucis / Reddit ingannos prud pbitate uird / obpbrium
441 primis stirpis generosa pater / Credula que reddit re
514 riusus debe mdc / Animosus oret cetum cogitat esse
535-8. lupus / Effnee raptores qr hodie solea docta parant /
Pontifices rapinis saturati fructa deuori / Nam qr inst
VII 239 f. rapiunt preda repente fora / Ut palmas ainos tor
mentis stde radones / Uerberat elatos na benigna
265 dei / Regat uinynius homo parit quemimisso comqsti /
303 Opsera mors insita unqs agg tuidae roganda
317 f. est / Arrebibus et ueute uqs in petis absit / Ianua
321-3 lateant patule nocte qr die qs foras / Afflatis ego
malis obstacula nulla resistant / Hec tenui stepitu
sibilet aua uoces / Ut tanteat Romnes / Nonbis in 326
390 signes exapunt here / Dissimulas intis nd dos
398 tenui honor / Unus amas hostem dignus amicte
407 deo est / Ductor hoc amor est uno prior
448-50 hostis amat / Nil possunt aut dona petit qr male
si honestas publica mundi / Ecinnas celebras ut
459-62 sacer orde petit / Quo magis alta petit tenel
utitur mag sima tuet / Et bonus exemplis surgit
ad alta / Loco exaltet expandet frontem dya
demate regum / Despicit qr deo iuvante paul //
537-49 [3] Que pbi innato sua sede pt apposuit felix

Placato sepe resolvunt / videas sit virtus poterat absque 534
modo et ratione non fiet dum excepta timetur / Laude caret
probitas in modicata nimis / Acris cor stultorum populata V547 f.
tacentibus in primis dum excepta repetet / Aspice per vos fides 545
me labente calescit / Tandem aspectus magno anticipanda 557 f.
da timor est / Optima pars est medicina timoris
Spina longa domina fecit pariunt sortes / Peccatando 549 f.
facile facile querere nosse tue est / Iram non sponte 559 f.
cadit mirabilis esse vide / labentes ultro suscipere
nemo incipit / Nolle unde malum penus amare 558
mala est / Cum modice prenis manet commoda 601 f.
sibi ultor / Sanguis dum tollat unde sine fine fiunt
prima cuncta sacro messem dedit uberiorem / Semina 609 f.
labrusca multiplicata tulit / Pro iure saturans 613 f.
vitiosum lis in orbem / Femina que miscebat et ne
venit item pudicam bonitas visa tenere suo est / Po 616-9
sita non subito / Zizania messuit ense horribilis
longum perficiunt nimie / Cognoverunt ursos non
causas sumunt / Explicit ista laus deo pro ista

Non enim vident eadem amantibus

et odientibus nec iratis et mansuete habentibus / Aristoteles
Adiuvetis quid sacris parvum a michel presbyter 2°
Ethicorum // Cognitio finis huiusmodi si ipsius felicitatis
est ipsius hominis multum necessaria ut ad illum finem
attingere possit / Ad vitam enim sic dicit Aristoteles / Cog
nitio eius magnum habet incrementum sicut sagittator
recte sagittaret ad signum si non videret ipsum ita
et qui finem ignorans in ipsum potest acti si non
dirigere / Et ad nostram felicitatem natura e nostra virtute

cum felicitas sit operacio secundum virtutem perfectam in vita perfecta
q(uia) p(ri)ma ¶ Quod homo non desiderat dicere bonam vitam
oz q(uod) ipsius illud finale bonum omnes dirigat actus suos
si in omni ymaginacione omnia sunt bona et secundum eius
p(ri)ma nos sic bonum ... p(ro)batur ¶ Nichil est bonum nisi
ipse finaliter causas nisi sagittator signum non p(ro)p(ri)e
non sit adipiscit in causaliter dicitur causam sic hoc illud
finale bonum ignorantes non habent tamen ipsius ipsum dirigere
suos actus suos qui ad vitam suis cognitio magnum
sed inconveniens quod ipso nomine voluptas est delectacio
sensus secundum conveniens obiecti convenientis ad ipsum
specialiter in sensu tactus et gustus ¶ Arist. in 3° Ethicorum
dicit quod incontinentes ... ea vel passione aliqua
peccantes sunt et incontinentes fiunt si tamen nec incontinentes
ipsi dicuntur nec mali quia nec ipse malicia comune
bonum inferunt Glosa sic ¶ Consequens non ... ex passione
non est simpliciter malus habitualiter si tamen est malus secundum
vel magis ad ... Arist. ut puto dicit quod homo
non dicitur simpliciter malus ex eo quod pars sensualis est
inordinata Sed si pars superior sit infecta puta racio et
voluntas ¶ Si ad operis aliquid ex passione sine electione
hoc arguit quod pars inferior inordinata est si non arguit
quod pars inferior sit penitus infecta licet non bene sic trahat in
tercia partem inferiorem racio quam non regit ideo
tali peccato non dicitur homo simpliciter et perfecte incontinens sive
malus ¶ Si at sicut dicit Arist. ¶ homo operans
ex electione ... dicitur homo simpliciter incontinens
et malus quia pars superior infecta est

Posiciones de libris Ethicorum

Seniores ipse ymorosi secundum delectationem sunt li. 8
c. 6. Amicativi non videntur esse tales senes et seniores
li. 8 c. Amat unusquisque non quod est sibi bonum sed apparens
li. 8 c. 4. Amicitia maxime necessaria est in vita
hominum sine amicis enim nullus vellet vivere habens
bona omnia li. 8 c. 1. Amicitia videtur continere
civitates et legislatores magis student circa ipsam quam
circa iustitiam quia concordia aliquid simile videtur amici-
cie esse et hanc maxime appetunt li. 8 c. 1.
Amicitia maxime ipse videtur esse iuvenum non enim
delectabile tales per se querunt sed utile et etiam quedam
iuvenum qui consuete et utile presentire li. 8 c. 3.
Amicitia minus fit in senibus et severis quanto magis
discoli sunt et minus colloquiis gaudent hec enim maxime
videntur esse amicabilia et factiva amicicie ipse quod
iuvenes cito fiunt amici senes autem non l. 8 c. 2.
Sola amicitia bonorum intransmutabilis quia non
est facile credere nulli de quo non est probatum de eo qui longo
tempore probatus est li. 8 c. 4.
Amicitia pravorum mala fit enim cum rebus operibus insta-
biles existentes et mali fiunt ad invicem assimi-
lati. Contra autem est bonorum amicitia bonis eo augetur
colloquiis et bone operationes fiunt meliores ad invicem
li. 9 c. 12
Amicitia iuvenum propter delectationem esse videtur

secundum passiones enim sic viuunt et maxime de-
lectabilia persequuntur ipsis et presentia etate autem transmuta-
te et delectabilia fiunt altera propter quod velociter fiunt amici
et quiescunt libro octavo capitulo tertio

Amicitia sequitur equalitatem et ideo si multa di-
stantia fiat inter amicos in virtute vel amicitia
vel aliqua aliorum non remanet amicitia ut patet
in regibus et principibus et sapientibus quibus non
est gratiosa vel communicatio cum indignis
libro octavo capitulo septimo

Amicitia quandoque videtur fieri ex contrariis propter
utile puta pauper diviti indisciplinatus scienti quo
enim aliquis existit indigens hoc appetens redonat
li. 8. c. 8

Amicitia non est ad equum vel bovem vel ad
servum secundum quod servus nil enim commune est
libro octavo capitulo nono

Amicitia solvitur cum non fiant ea quorum
gratia se amabant propter se ipsos
sed aliter libro nono capitulo primo Se-
quitur [illegible] et nichil est [illegible]

Amicitia non est statim frangenda sed magis adiuvari debet ad-
iuvandum si autem in malicia sanabilem acciderit l 9 c 3
Amicitiam simpliciter locorum non dissolvit sed actum eius sive
operationem. Si vero diuturna absencia fiat videtur ami-
cicie oblivionem facere l viii c v
Amicus simulatus decipiens peior est hiis qui numisma
violant quia malignitas eius est circa rem honorabilem scilicet
circa virtutem quam aliqui circa pecunias l ix c iii
Amicus ad amicum se habet sicut alius ipse quia virtuosus sic afficitur
ad amicum sicut ad seipsum l ix c v
Amici necessarii sunt iuvenibus ut a peccatis cohibeant senio-
ribus ut in defectibus adiuventur perfectis ut in actibus
adiuventur quia duo simul venientes potenciores sunt in
intelligere et in agere libro 8 c primo
Amicorum esse cum virtute multos esse non potest quia multis
commiscere et seipsum dispertire quod amabile videtur
non est possibile nec congaudere et condolere familiariter
multis libro nono c 10
Amicorum presencia delectabilis est ut in bonis fortunis et
in infortuniis alleviant enim tristantes condolentibus
l nono capitulo 11
Ad amicos solum esse refugium omnis existimat et inopia
et in reliquis infortuniis l 8 c i
Amicos plures utiles habere non est opus homini quia labo-
riosum est multis pro acceptis ministrare et impeditivum
ad bene vivere, sed qui ad delectacionem sufficiunt pauci
quemadmodum in cibo condimentum l 9 c 10
Amicissimum esse multis non est bonum quia et sufficit quot
convivere sufficiunt, non contingit enim valde esse amicum
valde superabundancia enim esse videtur amicicie ad
unum et valde utique ad paucos l 9 c 10 De
B Sequitur

Beatum et felicem non facit una dies nec paucum tempus nec una hirundo facit ver nec una dies estivale l i c 9

Benefactores magis videntur amare eos quibus beneficia faciunt quam quibus beneficium fit amant benefactores quia unusquisque diligit proprium bonum. bonum autem benefactoris consistit in suo actu qui est virtus. et ideo benefactor delectatur in beneficiato propter hoc quod in eo invenitur eius bonum Sed qui recipit beneficium non habet aliquod bonum in benefactore quod diligat sed aliquod utile per beneficia. Sed bonum quod habet hoc est bonum utile quod est minus delectabile et amabile quam bonum honestum, et ideo minus amabilis est benefactor beneficiato quam econverso. Item in memoria honestorum plus delectatur non quam in memoria utilium, benefactor autem habet in beneficiato memoriam boni honesti beneficiatus autem in benefactore memoriam boni utilis, delectabilior ergo et amabilior est benefactor beneficiato quam econverso. item sunt due rationes ad hoc l 9 c 8

Benivoli magis assimilantur quam amici qui recipiuntur adinvicem non conversantes, nec autem sic acri ut quidem benivoli sunt adinvicem senes et severi, volunt enim bona et obviant ad necessitates. severi autem non dico sunt propter non conversari nec gaudere adinvicem quod maxime videntur esse amicabilia l 8 c 7

Blanditor communicatur in aliis ut utilitas alicuius fiat in parvis l 4 c 13 in fine // vel alias consimiles

Blanditores omnes obsequiosi sunt similes et humiles libro iiii capitulo xiii

Bonum virtuosum difficile est in uno quoque enim medium virtutis accipere difficile. Non enim cuiuslibet medium circuli attingere sed scientis. sic irasci quidem et dare et consumere cuiuslibet est et facile. cui autem et quantum et propter quid et qualiter non cuiuslibet est nec facile l 2 c 8

De C sequitur capitale

Concordare pravos non potest nisi sint pauperes sicut pauca sunt animalia que volunt abundantes esse cum hiis bonis utilibus, sed volunt deficere in laboribus qui eis sunt imminentes l 9 c 1

Aucupia abducit avone, ut cum moveret vindictam paucarum avium et rerum l 1 c 7

Cognoscere et speculari magis possumus proximos quam nos et actus illorum quam nostros propter affectum quem habemus ad nosipsos l 9 c 10

Consiliatores assumimus in magnis conspectus nobis ipsis ut non sufficientibus diminuere l 3 c 6

D

Dare proprium magis est difficile quam non accipere aliud, ideo magis virtuosus dicitur magis dator laus et gratiarum actio quam accipienti l 4 c vii. Delectacionem contra nos pati quam plurimis sentis paciebantur ad helenam quod propter pulcritudinem nuper ebibit ipsius ad aspectum eius ideo pluribus clamabat ut de cum ea educeretur, et dominus omnibus ipsam dicere vere. Et alibi iactos eam nimis peccabimus l 2 c 8

Delectacio et operacio quorum videntur et operacionem non recipere sine operacione cum. Ideo sit delectacio nec potest esse perfecta sine delectacione l 10 c 7

Delectacio propria coautem cognatis operationem magis cum sint via indicant et etiam corrumpunt eam delectacionem operantes l 10 c 7

Delectacio propria confirmat operationes et diminuit et meliores faciunt ibidem idem

Delectaciones intellectuales meliores sunt quia non habent contrariam tristiciam quam expellant, et ideo non abundanciam excogitando videre et sic huiusmodi delectaciones circa ea que sunt delectabilia secundum sui naturam et non per accidens l 1 c 18

Delectacionem omnis appetit, quos appetit vivere. vita autem in quadam operacione consistit et ideo unusquisque circa illam maxime operatur et hiis operibus maxime insistit que maxime diligit, ut musicus maxime insistit melodiis amator sapiencie speculacionibus l 10 c 7

Delectaciones differunt specie sicut et operaciones eo quod delectacio sit perfectio // operacionis

Delectabilior operacio alteram expellit, propter quod gaudentes quomodolibet vehementer non operantur alterum l 10 c 7

Delectaciones in hominibus multum differunt quia eadem hos quidem delectant, hos contristant, et hiis quidem tristia et delectabilia, odibilia sunt, hiis autem delectabilia. Non enim eadem videntur dulcia febricitanti et sano. Sed sicut iudicandum est de dulci secundum quod videtur sano ita iudicandum est de delectabilibus ut autem virtuoso. Ille ergo sunt vere delectaciones quibus gaudet virtuosus et si alicui de hiis contrarium accidit propter corrupciones quibus subiciuntur homines et male dispositi l 10 c 6

Delectant quedam nova et postea non similiter eo quod in principio intenditur mens et intense circa eadem operatur postea remisso fit talis operacio propter quod delectacio obscuratur l 10 c 7

Diligit magis omnis artifex opus suum quam diligeretur ab ipso opere animato facto ita quod posset diligere libro nono capitulo 8

Ditari non est possibile per cunas sine non curantibus quemadmodum neque in aliis l 4 c 2

Delectabile idem non semper est quod quia natura hominis non est simplex et ideo transmutacionem videt dulcem l 7 c ultimo circa finem

Experti circa singula recte iudicant opera et intelligunt qualia qualibus concordant in composicionem vel latet l 10 c 2

Capitulum ille

Fantasie male sive opacionis ca. dicitur q est causa eius mali / ex quo sunt fantasia malla li. 10 tercio c viij°

Felicitatem q(ue) consistit in voluptatibus exterior abundantia multi veteres dicunt in virtutibus aut pauci extra rasi viri l j c 10

Filii sunt ca firmiter coniunctiores matri quam patri. propter quod steriles citius abiurare spera(n)t filii. habentes autem ambo l 8 c 7

Filii incipiunt tunc parentibus in hiis que pertinet ad sufficientiam multi et alias consuetudines vite hoc casu cum propter egestatem et magis eis pro sibi ipsis sunt derelictas h... primo et maxime pro et ad primi harum assimilaciones et inclinacionem l 9 c 2

Fortitudinem corrumpunt super abundantia et defectus cibi et potus l 2 c 2

Fortis est qui pericula sustinet et gaudet l 2 c 3

Fortes assueti continue possunt terribilia et sustinendo ... efficiuntur fortes l 2 c 2

Fortis est qui sustinet que oportet et ... et timet ut oportet et quando oportet et audet l 3 c 9

Ignorantes puniuntur si ca ignorantie in eis videntur pro ... debriis ... duplex ... merita ... pro ... cum ebrietatis in ipso l 3 c 8

Illiberalitas insanabilis est vi. cum senectus et omnis impotentia illiberales facit et magis connaturale hominibus prodigalitati l iiij c iiij

Illiberalitas modus in duabus consistit in defectu dationis et in super abundantia acceptionis l iiij c 7

Incontinentes incipiunt cum efficacitas. i. continentia colonia et melancolici puniuntur propter velocitatem motus

colere Alii propter vehementiam melancolie accense non
expectant rationem l. 7 c. 11

Quantum incontinentiarum illa sanabilior est qua melancolici
incontinenter agunt non preconsiliantes: quam incontinentia
eorum qui preconsiliant et non immanent per fabulas
sunt incontinentes propter consilium quod est ipsorum l. 7 c. 11

Ira et concupiscentia venereorum et quedam talium mente
corpus transmutant quibusdam insanias faciunt l. 7 c. 4

Ira videtur quid audire rationem obaudire autem quemadmodum
veloces servi qui antequam plene audiant incedunt
excurrunt et in actione peccant l. 7 c. 6

Ira propter caliditatem et velocitatem nature audiens quidem preceptum non
audiat movetur ad vindictam sicut canes statim latrant
cum pulsatur ad hostium non advertentes utrum amicus vel
alienus pulsat l. vi et vii

Iratus male vel iniuste faciens non committit propter
hoc vel iniustitiam quia non malitia nocet sed ille qui eum ad iram
provocavit l. 7 c. 8

Iudicat bene unusquisque que cognoscit l. 1 c. 3

Iustus et temperatus est non qui hec operatur sed qui sic operatur
ut iusti et temperati operantur l. 2 c. 4

Iuvenis etate et iuvenis more iuvenili nichil
differt libro 1 capitulo 3

L

Liberales inter omnes virtuosos maxime laudantur
quia sunt utiles aliis in dando l. 4 c. 1

Liberaliores sunt qui a parentibus divitias susceperunt quam
qui per se acquisierunt quia illi inexperti sunt indigentie
libro 4 capitulo 1

Laudatur unumquodque quia quale est et operatur quia laus est et virtus
si non ad aliquid refertur l. 1 c. 12

Ludus et requies in vita humana videntur esse neces-
saria li° iiij c 11
Ludere propter hoc ut quis melius studeat recte se habet l x c 1
M
Magnanimus est manifestum aliquid vel unicum et
magnis dignificat vitium cuius oppositum huius vero chuna-
laginus scilicet in abundantia scilicet quia nec describo nomine de
aliis multum laginatur tamen aut vulgus reputat non
chaunilaginus sed tamquam brutalem hominem propter hoc quod
plurimum delectatur in expressiva loquacitate. quia
tamen non est parvum ut laudetur causa est ipse/neque
laudativus est/promptus est bene facere/beneficiatus autem
verecundatur/diu sunt in timini de eo os contemnunt et non
appretiatur eos ultra quam possunt apprehendi. non est promptus
ad conviendum ad alios nisi ad amicos/ideo videtur adula-
toribus et multi iactos et placita sensualia solum
affectantibus quia ipse non possit vivere ad aliud. propter hoc
etiam quod ipse tardus est in loquendo et in verbis acutus et una
turtus in scriptis. Item magnanimus non dum recordatur
de malo quod aliis passus est. Item non est planctivus
et murmuratus si ei aliquid deficit vel est de parvis
ut ei talia tamen (?). Item motus magnanimi
est gravis et lentus et vox eius gravis et locutio
stabilis modo quia ipse non reputat magnum nec
est contentiosus libro iiij c 8
Medium apparet ex nostris multum recte. quia (?)
multum ... abducentes a primeto ad medium venimus
quam tortuosa lignorum dirigentes faciunt l 2 c 8
Mollis et delicatus dicitur qui deficit non resistendo
passionibus delectantibus quas communiter vincere
possunt li° vij c 10

Nummisma facit omnia commensurata et omnia mensurantur nummismate l 5 c 8

Operationes enim virtutes sunt secundum se per se delectabiles l 1 c 9

Operationes bene vel male in nobis et in voluntate nostra est et per quas bonos vel malos oportet l 3 c 8

Pena tristicie contrarie delectacioni turpis est medicina quaedam l 2 c 3

Peccare multis modis contingit quia malum est infiniti, rectum autem finiti propter hoc mali est abundancia et defectus, facile est contingere bonum autem sine virtute uno modo dicitur et hoc unum finitum, medietas propter quod difficile est contingere quemadmodum signum l 2 c 6

Philosophie dignitatis ad pecunias non mensurantur, neque pretium equale reddere, et qui valens sed forte reddere quod illo quod sufficit sicut et deo et parentibus l 9 c 2

Prodigus multo melior videtur quam illiberalis, quia propter multos illiberales multi, non pretium l 4 c 3

Retribuere oportet ei qui gratiam facit l 5 c 8

Sanitatem facit et auget salvat commensurata tibi et potus l 2 c 2. Sanitatem corrumpit abundancia et defectus. Senes et senectus contraria sunt

Simile appetit suum simile l 8 c 2. Dicitur de moribus non dicimus quoniam sapiens et intelligens sed quoniam

mitis vel sobrius l 1 c 19

Scire ad virtutem parum aut nihil prodest l 2 c 1

Solitario quidem difficilis est vita l 9 c 10

Speculacio enim videtur sola propter se amari, speculacio et dispositio magis facit dispositionem et speculacio l 10 c 16

Tristiciam aliquis modicam sustinet sicut contingit autem nunquam, neque virtus bonum, sed tristicie opportet l 8 c 6

Triste maxime vide na fugere oppetit autem delectabile li° 8 c 7 // l a c 18

Verum non solum oz dicere pro certo causam scilicet assignare veracem sum habitus in sermone et in vita unde dicitur cum verum est et ideo sive sit inanimatum sive in inanimatis alterius unum dicit ut turpe cum medietatibus videbitur talis aut laudabilis l 4 c 15 l 3 c 10

Vero consequuntur omnia contraria s(ecun)do at cito dissonant l 3 c 10 virtutis et vicium sunt voluntaria et in p(ar)te una l 3 c 8

Virtuosus contingit plures infortunatos esse l 1 c 16

Virtuosum fieri a iuventute per bonos consuetudines difficile nisi nutriatur sub bonis legibus propter quod oportet legibus ordinatam esse nutricionem innocencie l 10 c 11

Voluntarie sunt virtutes per et vitia et non est sic sicut eam disponendo habitus quibus disponimur ad hoc l 3 c 8

Primus dicitur **Bindam**

Auctoritates ex gestis ethicorum

In homine propter coniunctum est appetitus sepe fortis ut ...ius ad quod cuius quod certa re dicat Apostolus quod est multum difficile sine detractione vocis apparent et omnis tediosum et displicens nisi per consuetudinem ad ... situs fiunt habitus virtuosus moderatur appetitus sensitivus et inclinans ipsum ad precepta rationis unde propter hoc dicitur quod temperate et perseveranter vivere non est delectabile multis. Hoc autem non erit tristia consueta sicut consuetudo aut altera natura est (Bind dy in 1 primi ethicorum

Secundus sicut moralis non est causa propter opus pro et non speculative unde dicitur scientiam habere non oportet contemplacione(m) gratia non cum ut sciamus quid est virtus scrutamur sed ut boni efficiamur ¶ Dicit autem in hoc ... quod statum ... sunt ... dicitur

Et multi quamvis non operantur sed ad vanum fugien-
tes ocium ad phiam et se fore studiosos, et sic
aliquid faciunt labor aytem qui iuvenes audiunt
studiose / faciunt aut vel eciam que scripta sunt conve-
nienter ut magis illi hic habebunt tanquam ita mirad
nec ita ad eam ita phantes. Cap 2 pi libri ethice
Eudamus

Plures sunt quentes sunt et mitfre et age pari ocium
sunt dit pt vim huius vita cum solitaria nale et pi
est no est moralis. sed ut alteri vito puo esse
sunt humane virtutes vel vite bestiale qdiciuz assu
mens. vid arist. jo pallium ho na' simile est al
et qui immilis est ppriam et no ppt fortunaz
dedit duce bona vitam ozt zin auflon qo
vsus illud finale bonum do dirigat actus suos
zhim cuius in imaginacioz eciam sit bona et im aliud
qua vid sed dt qtar po dicere vel e bo'is insi-
per finales cus no sagittator signum no pri
vicus no pt ad ipm nisi casuat dirige sagitta
sit ho finale bonum ignorans no pt hic vsus
ipsum dirige actus suos conve scripta

Consuetudo audiendi aliquid apparencia a fuerat
illud in mente auditoris. et que audi' no assuete
sunt incognita sunt et nimis extranea videntur. ut dicit
vid. satar. plato pro tum, pcrm dt, qd ad has
sunt apparencia pra assuetum esse sunos plos erit
illa assuedo ta ad negandum vitium, ppt qo
dicit multi pueri sepe pua a fere moralis. hunc
tes qlos aymas pponit et spa zin qo cum
pati debilitas. virtuosi a ttibq similitu-
dine q innatibus qstat qm sicut mal capt

ciam sit medicina apud corpus. parte autem
medicine persuad(...) prohibit ab egritudine quadam
prius sunt disposita contra et eciam per hanc artem in-
venes qui pravi sunt ad vicia persuad(...) sunt ne
sibi inducant viciose vel tamen ita sufficit suad(ere)
ad ipsos si virtuosi sunt. Tercia puer partes habent ro-
nam at magis ad virtutem et augmentum conatur
propter quod sensibus solum utuntur adeo quod habent ad vi-
tam velut quasi et bruta. et ita necesse sequitur
passiones et quasdam assumunt in eis assuefactas. a
quibus retrahi non sunt nisi per quod videlicet semper non
pauca. propter quod in iuventute fuerint non possit
hec doctrina in eis habere effectum nisi cum hoc aliquo
in nominibus puniendo non rectum ab operibus malis
aut retrahentibus cogantur. Nam sicut dicit Aristoteles hunc
sunt sibi non dispositio cognitio sed actus virtuosi illi-
tos passionum impetus moderantes. Similiter at
ut dictum est quod assuefactum pueriles nam est non
facile ad virtutem et augmentum conatur sic ad contra
operatione sequitur sunt passiones. propter quod non coacti-
onem exigit hanc scienciam videri ad bonum sufficientem
quod autem puniendo correctionem manifeste per sufficiens non
[illegible] hiis vacare debent precedentibus ista
scientia quod non facilis est sed sine bone consueti-
dinibus aut monitionibus [illegible] quam vii primi
ethicorum

1 Sicut habetur 10 ethicorum quod quibuscumque magis
perfectus est videndo sapientes et nos [illegible] quam
esse et non videns et [illegible] sunt zote sita nec [illegible]
[illegible] est videns [illegible] et non [illegible] quod
esse et non videns [illegible] sunt zote et in parte quam
[illegible] primi [illegible]

Sententia huius [illegible] vita beata est volupte

latitantem sepius in pecunis ac libras carpentem
circa bellica et predatoria mollem enaut mod
atque vngento madentem pallidam et fuscatam i. medi
camentis pollutam. Item Seneca epistola moralium ad lucillum
vir bonus quod honestum se facturum putauerit faciet etiam
si laboriosum erit, faciet si dampnosum erit, faciet si periculo
sum. ab honesto nulla re deterrebitur ad turpia nulla
inuitabitur. Appetitu sensuali vtimur terribilissimum est
mors non appetitu rationali ipsius enim rationem rerum per
est abhorrere vicijs atque depurare ... mai
et atque acciare ... non contra ... vicijs
... vite ... et mors ... ne
... naua ... Ethicorum.

Operacio in qua consistit humana felicitas non est
laboriosa immo summe delectabilis sed circa eam
labor accidit ex parte corporis et virium subiectarum
quod in tali operacione est felicitas describitur ... immo est
iuncta et propter virtutis delectabilis quod ... contra
... vel impossibile reddit ... et laborem ...
... Seneca

Bonus homo magis eligeret cruciari omnibus aut ...
... virtutis. Seneca ...
Eustratius. Et ... facti viri contra sua afflictio
nibus certant ne possunt corporis ... re
bellare. Sicut Seneca epistola ad lucillum. ... nec ...
tracta ... est ... ne ... male ... virtutes
... virtutes ... ab ...
... quam
et ab eius ... vide vi ... sapiencie
... quod ... et ... sit ... et
sapiens ... bona ... ad bona

anime quamvis bene corpore dispositus est licet tarde
vtatur licet disparitas est ad anime virtutes et ope
rationes et sic anime presentur contra sic in phisi
nomia dicitur quod homine ad gratiam habuerit ho
minis tene melius et amicabilius alii sibi
obedient et magis suis doctrinis preceptis et
monitionibus acquiescunt et pie bonitas lar
gitio patorem habebit effectum Seneca dicit
in epistola clarius Certo michi visus est qui dixit
Gratior est pulcro veniens a corpore virtus Ho
cum nullo hanestamento indiget ipsa Seneca in libro de
divina providencia tractat istam materiam quod cum divina
providencia refantur quod tot mala viris bonis
accidunt ipsis misit deus consulit quod sicut haec sis
suos cupit devotiores illis materiam preberet aliquid
animo se fortiter quod faciendi Ad quam re opus
est aliqua difficultate hos itaque deus quos probat
quos amat indurat recognoscit et exercet cos
autem quibus indulgere videtur et quibus parcere molles
venturis malis servat Ex his arguitur illud est
expediencius ad felicitatem quo induramur et exer
cemur ad opera virtutis exequenda quam id quo molles
venturis malis servamur Sed adversitatibus induramur
mur et prosperitatibus aut molles pro malis
servamur quod expediencior videtur fore fortuna quod sic
ad felicitatem adversa fortuna quam prospera

Exhibus evidentioa fiunt opera virtutis in adversitatibus
quam in prosperitatibus quod Seneca declarat in libro suo
de divina providencia dicens Sublatis in tempe
state in acie invenitur miles hos vir passus sui

quantum adversus paupertatis et sibi amicus sit si divi-
tijs destitutus non possideat sit quantum adversus
ignominiam et infamiam odium et popularem ha-
bitus constancie / si vis plane scire tamen est / propter
quod dicitur in [illegible] Democriti vel
invenit iii° vi° infelicius eo cum vel vincitur erat
adversum / cum tamen constet quod noluit se excipi si eum
de operibus suis voluisset indicibus largis so-
luisse iuste oppositis voluisset immasse propriis
operibus et corporibus et cum potentes dicos et
cum propriis amicos puto quod non vidisset / ita sibi
amisisse fortunam sed semper rancores et inimicias
et insidias universas iniurias ostendisse quam innata sunt
sibi corporis periculum quamque pallidalem quamque
diminutam ruinam in quibus se potuisset
excipi si voluisset l. i q. b.

Oportet quod illa dei cognitio que ad felicitatem
requiritur talis sit quod ea nos firmissime absque
omni formidine iudicet qualitatem dei esse bonitate
et excellentia quam nulla sit comparabilis in creaturis universis
immo quod amore deo placere preferendum sit divitijs et
honoribus / et alijs quibuscumque creaturis bonis cuiuslibet
immo nobis ipsis et pro quibus quod melius esset velle
summe mortem pati quam aliquid deo committere
odiosum. Ideo est quod ipsa dei delectatio que ad
felicitatem requiritur sit talis quod ob eius summam bo-
nitatem nos absque timore universarum creaturarum per iram
electionum referamus ac deo placere divitijs et honori-
bus et alijs pluribus immo nobis ipsis relidem

¶ prima consuetudo et in viciis confirmacio interim ob
fuscat verum quod omnis putat iudicium verum ideo quod
aristoteles dicit verum per deceptam adoptivam. intellectus
est in continentibus et multo magis adoptiva de
pravatur illis qui puniunt in vite finali. q 3i primi
ethicorum. ¶ Voluntas alicuius potest adversari vero, vo
luntas eius potest ad appetitum sensitivum sed dum ad
subditum liberum, dum autem inmatur et diligere
subditum et compati sibi et ideo sepe eius appe
titus sensitivus sentitur cadit in voluptuosum volun
tas consentit sibi. licet non deceant oppositum quod

An hac eius differt iste qui est in viciis obstinatus
ab incontinente quia in continente voluntas tendit
ad bonum licet appetitus sensitivus ad oppositum inclinatur
sed in obstinato autem voluntas et appetitus sen
sitivus potest tendunt ad oppositum eius quod recta racio
dictat. q. 3 ii libri primi Iudicat Buridanus

Delectationes in cibis et potibus sunt
appetitui naturales sic quod
appetitus est determinatus ad delectationem in cibo bono
vel potu bono accepto et non potest in contrarium assuefieri
licet aliquem impedire possit per consuetudinem et ipsius appe
titus corrumpere, sed non determinatus ad talem delecta
tionem percipiendam excessive aut diminute et
mediocriter ideo potest ad utrumque quod debet assuefieri 2
q 2 Buridanus
Differt multum operacionem esse iustam vel bonam et ipsam
esse iuste vel bene operatam inter iniusti ideo eius iuste
et bene operatur in eo electionem rectam verum iudicium
bonum et iustum si potest bene que operaretur iustum a bonum
2 q 4 ¶ vir iustus et temperatus non quod opera
sed et qui sic operatur secundum quid ad perfectam electionem

-uit iusti et temperati operantur. Sed quod habitus vis philosophus ag-
quod secundum bonitatem operum optimam [illegible] hominis dicitur bonum sic et bo-
-uitate electionis voluntatis. sicut pedes ad currendum sunt agiles
et bene dispositi et guttur ad cantandum bene dispositum cantare, lingua
ad loquendum bene disposita loqui interpretem ad sonandum corpore
formandum. ita et voluntas ad eligendum bene disposita eligere
¶ Quod autem in voluntate generatur habitus unus et appetitu sensitivo
aliud et aliud in membris et in cetera agilia redduntur
ad optiorem operationem. unde omnis pars anime vel assuefa-
bilis dicitur glosa in primo tertii physicorum quod pars assueta
tum quod quando intus fuerint comedere venenum mixtum
quod erat eis cibus sic ergo pars infecta dicitur quod quis
eo fuit assuetus brevi [illegible] plus apparentia erit in a-
-nimo consuetudo et ad negandum veritatem [illegible]
¶ De generatione virtutis per proportionaliter intellige sicut de
generatione luminis in aere. Una cum candela accensa facit lumen
in aere et alia etiam aliud et ita lucem efficitur magis in
aere et de altera candela et quanta ita etiam una operatio
aliud generat virtutis et 2a etiam aliquid de 2a et quanta
et sic illa forma que eo perfecta fuit dicitur ultimo intendi
et sic unum corpus magnum luminosum fuit magis lucem
in aere quam est una ita una magis excellens operatio
plus generat de virtute quam decem remisse [illegible]
¶ Notandum est quod quadruplex est hominis status secundum diversa anime
ratione vita ut in tribus [illegible] Primus status est in co-
-nditione in quo homo vivit [illegible] et appetitu re-
-bellantium vero vincit eum Secundus status est
-malitie [illegible] appetitus sensitivus [illegible] assuefactionem
operari ita [illegible] ad se individuum [illegible] et electionem
voluntatis et quod eum disponat perimum et prestitit

Unde primus operatur et sine sensu et cum depravate
rationis iudicio et secundum depravate voluntatis electionem
Incontinens autem operatur cum iudicio sensus sed contra
iudicium rationis et contra electionem voluntatis. Tertius
status est continentie in quo ratio vincit sensu rebellante
Quartus status est virtutis ubi appetitus sensitivus
sequitur ad rationem et in omni operatione sua concordat iu-
dicio rationis et in subiectione ipsius et per consuetudinem in-
sequendi ipsam medicatur in suis passionibus. Sed
queritur ¶ Tentatus fuit per omnia pro similitudine et
oblacionem quoniam nature sit de bonitate [illegible] appetitus
sensitivum cum rationis recto iudicio nisi [illegible] per
virtutem moralem fuit anceps valde hec temptatio
fuit utrosque continentibus et incontinentibus. Sed non sentiunt
inordinatio motus in appetitu virtuosi sed per ipsum
esse rationi delectatio in continentie [illegible] cum
[illegible] voluntatis electionem recto [illegible] recto iudi-
cio, et incontinentie [illegible] ita quod appetitus sensitivus sequitur
et conatur, in incontinente ergo superat totus temptationis
et in continente tractus tantum ibi ¶ Virtus sed
superare passiones quantum ad eas posse reddere temptationem
sed non quantum ad eas corrumpere omnino. Sicut dominus re-
gere bonus dum non inordinare subditos. sed eum
posse tenere eos sub ira rationis sibi ¶ Videmus quod si
quis expertus vino optimo [illegible] ad [illegible] mundum
vel venenum quod tantam habet inde abhominationem
quod ex solo eius tactu ad linguam vomit, immo
[illegible] imaginationem [illegible] amara et si sit
[illegible] sive [illegible] pudor tollit delectationem

tactus circa venerea a libidinem quia propria hominis
compassio appellit appetitum ad proximum illud
ad quod homo inclinatur aqui enim est inimicus inclinari ad
malum eorum alii et illos vocamus bene natos, nobi-
litas spiritualia bene nati quia appetitus superiores sic eum sibi
delictum ducit ad malum alium, licet quod cuilibet aliquis
parum unum docuerit quia aliter dicimus nos in quantum
loci ad quod ex quo forsan facile mobiles sumus unde
inscitator inuenerim dz vide ad quid nati sunt
et ubi ita docuito si male nati sunt quis est ultima
secundum Ethicorum.
Virtus moralis triplicem effectum habet supra appetitum
sensitivum scilicet quia refrenat ipsum ne nimis procurat
repugnare iudicium sensus, sed accipit iudicium rationis
secundum vero quia determinat ipsum ad obediendum iudicium
rationis iudicio sensus repugnat. Tertium quia temperat
et ordinat delectationes et tristitias sensuales ut
earum impetus numquam tantum possit appetitum contra
iudicium rationis. Vicium autem e contrario sistit appetitum
in iudicio sensus et ad ipsum trahit contra iudicium rationis
et tantum praebet delectationibus et tristitiis impetum quod non
permittit eum de eo scrutari [illegible]
[illegible] sensitivam in natura [illegible] nullius adversari [illegible]
[illegible] quia sensus non potest sufficienter [illegible] obiectum [illegible]
putatum et ea que concomitantur vel sequuntur [illegible]
[illegible] sensus et [illegible] quod [illegible] sensus [illegible]
sibi [illegible] et [illegible] acceptat et [illegible] delec-
tatur [illegible] in futuro [illegible] at [illegible]
vas fugit id [illegible] mala [illegible] adiuncta unde
[illegible] dicitur [illegible] at [illegible] futurum [illegible]
[illegible] at [illegible] ipsum ita et [illegible] sic ad
[illegible] sic [illegible] et [illegible] ad [illegible]

equaliter utrumque iudicium ut dicitur in 3o de anima prout
appetitus utrumque cum sit naturalis consequitur delec-
tabile et fugere triste. Quamvis in vino sit ita quod
per longam consuetudinem habituatus est in excessu de-
lectabile et fugiendo triste [illegible] sensus [illegible] iudicium
quod natura obedit iudicio rationis si fuerit iudicio [illegible]
unus per excessum obnubilat et pervertit vigilantiam
quod tenet iudicium eius ad iudicium sensus. Quamvis autem
ratio consuetudinis sit utroque appetitus sensitivus [illegible] ita
ad rem excessus non presit iudicio sensus sed iudicium rationis
contrastat et respicit quod dimittens sensum illud
vult recte voluntas non excessus obstante voluntatis impedito opere
ad implendum [illegible] Et pugnare ire est diffi-
cilius ut dicitur 2o [illegible] ex eo quod inter passiones impetus
est vehementior, nam propter [illegible] sanguinis ebullitionem
excitat iram, ipsa ira est impetuosissima [illegible] exigat
impetus ire est furor [illegible] aliquid [illegible] sibi
[illegible] sed natura [illegible] ad [illegible] volens se [illegible] in-
[illegible] et excusare sit sibi cito [illegible]
[illegible] difficilius est pugnare ire cum [illegible]
[illegible] ad iram [illegible] in aliis [illegible] diffi-
cilius est pugnare voluptati quam ire [illegible]
voluptas est [illegible] sensui et appetitui [illegible]
[illegible] voluptas [illegible] delectatio [illegible]
[illegible] ad [illegible] operatio operis ad [illegible]
inclinat [illegible] passionis impetu furore [illegible]
[illegible] caritatis ut dicitur in [illegible]
et difficilius est pugnare passioni [illegible]
[illegible] operationes et [illegible] illarum [illegible]
voluptas ex pueris nobis [illegible] et voluptuosa
quotidie nobis assistit [illegible] difficilius est pugnare [illegible]
[illegible] et [illegible] dicitur [illegible]
[illegible] est [illegible] natura [illegible]
[illegible] esse.

superflua concupiscencia cum non invenit amorem non redit ad rem
sine quod tamen varie non est pro qualibet pugna passionibus li. 2 q. 12
Utrum operaciones que pertinent ad virtutem moralem sint
nobis difficiles sic nec halininig utrumque sicut scimus nos faciles
virtute dicere cum parum texere difficultate volunti arte
tamen non est difficile quod facit modum et consuetudo ad que aptata
passionem actum operantis difficile est per ipsa temporis
in aliquam ad actum alium et quod difficile est medium invenire
nisi assuetus in medio aut deum aliquis non est difficile, utrumque
aut est medium coniecturabiliter / sed ipsa facit et actus tempore
quod ad quod est inclinatur per virtute et non ad actum alium et per
assuetudinem facile est sibi medium invenire. Aliquis cum virtus
aquisita facilius est saltem in pluribus unum operis male agere
quam bene / licet virtuosa faciliora sint operacio quam malo male
quod in virtuoso ad bene agendum concurrunt sunt in malo ad
semper a difficile ad secundum sic gravans experimentum contra pes
inclinatione li. 2 q. 13 Utrum modo consistit in medio
quo ad nos vel quo non nobis non ipse est debito licet in medio
debito et non consistit in medio rei in forte accidat medium
rei in medio cum medio ad nos, Medium autem ad nos
apud omnes nam dicit quod gigantibus eo in medio autem
est medium neque omnis minus neque parum gravans esset
esset minus unde dicitur per in textu de Milone qui erat
valde fortis qui comedebat unum bovem in prandio
et decem minas li. 2 q. 16 Utrum virtus est medii
coniecturabiliter et in medio passionibus et operacionibus
sine determinate appetitus ad medias passiones et
operaciones, Sicut virtus est rectitudo appetitus ad sitis dirigitur
appetitus in suis operacionibus cum determinate vere racionis virtus
aut sunt tales abliquitates et tortuositates ipsius sed rectitudo
est media inter duas contrarietates sic virtus moralis est etiam
medium inter duas malicias et exteriores quod ad excessum
abundans sed defectum et ad excessum deficiens sed abun
dans. Sed per quod autem ipso huius est vel consistit extremum

de media racione. Item percurrit medium extremorum alter
ad alterum et vocat forte timidus quem audacem audax
aut timidum et in aliis proporcionabiliter, quia dicit vicosum
vno extremorum imputat vitioso reliquum extremorum et quia ipsum
imitat se esse medium et hoc est signum quod vtrique est
utrique extremorum magis [illegible] Incipit Tercius

Licet aliquam in defloratione

virginis fiat medium violencium appetitum concupi-
scibilis non fit violencia in uoluntate [illegible] apparet
sibi esse voluntas non eam deflorare indicata
fuit per intellectum in honesta et delectabilis voluntate
fit displicencia quare in inhonestate et applicatione
in delectacionis et voluntas contracta predicta
tamen vult deflorare vel saltem non vult cum efficacia
resistere sed permittit se trahi ad appetitum sensitiuo
Sed in ipso facta ad actum in inhonestate vult tamen
medium extremorum rebellacione et est sic sed [illegible]
sic indicat sed vt rebellio fiat vt vsque honestas
[illegible] Appetitus sensitiuo non potest ita [illegible]
voluntati quod passit tamen [illegible] causatum tamen sed forte
[illegible] passionis potest causatum debilis voluntatis
[illegible] quod voluntas [illegible] ad actum [illegible]
[illegible] vi [illegible] quod et permittit se vinci
et causatum passionum [illegible] causatum [illegible]

Nullum potest [illegible] impetum [illegible] appeti-
tum, quia voluntas in [illegible] possit in
[illegible] et [illegible] voluntas [illegible] operatur aliquid
aut [illegible] sed [illegible] appetitui sensitiuo aut
[illegible] si non [illegible] potest [illegible]

navis nauta propter suam absenciam dirigitur ac cum
et sibi debet imputare li. iij q. xx

Appetitus sensitivus non ita liberum dominium sicut voluntas
necessitatur cum appetitus sensitivus ad appetendum et mo-
vendum impetuose et voluntas ad consentiendum
et vult ad alios actus suos / aut ab obiecto / aut a pas-
sionibus / aut ab eius habitu / aut ab innata dispositione /
aut ab ipsa voluntate / aut aliis / aut ab aliquibus istorum simul
vel pluribus istorum adinvicem quoniam alias non esset
ita domina voluntas quod se ipsam totius libere compleret se
habitibus potest in atque actus contrarios

Dicit auctor libri Rethorice quod necessitudo aliqua ce-
gat dicere vim facere licet non possit velle licentiam vel impen-
dere utrum plurima sunt quandoque non facile considerentur ac-
cepit in forma li. ij q. xv

Sicut non solum in disputacionibus cavendum credatur
Thomas / sed et videtur natura / ita non posse timendo et
cavendo contra inhonestum eius qui sit vicia et opera
eorum / sed est timendum et nihil ac statim sequitur eius qui sunt
Scandalum. vituperium et infamia non est ita timendum
et fugiendum inhonestum sicut quod excipiens timore vel
fuga incurrit inhonestum omnino / sed potius
sustinendum et pacienter scandalum vel infamia quod
agatur cum virtute / Unde qui propter timorem infamie
vel scandali agit contra bonum virtutis peccat cum
indignitate vel honoris acceptione sicut est ipse est cum
ex tyrannus vel philosophus li. z q. [illegible]

Populus laudat alia non laudabile quem si studiosi sic laudarent laudat enim illud quia quod delectabile et utile placet licet per immoderatam actionem et tempus et ita saepe laudant audaces et prodigi et bono tam diuite cuius ille iiij hominum cum pluribus gaudentibus ludo et ipso consumat mediante / quare et bono tam ceteris populi applaudatur et grosse l 3 q 22

Immoderata prosecutio aut excessiua usus delectationum que sunt in cibis potibus et venereis actibus reddit hominem semper malum quia ducit ipsum ad bestialem vitam ad turpitudinem et corruptionem corporis et ad peccatorum omnium causam bonorum intellectualium et moralium l 3 q 19

Valde sunt miseri et bestiis peiores qui spreta ratione dant se totos sensualitati. Textus Hieronimi cum solo dant se voluptatibus ipso premunt rationem quia nunquam illis potest addiscere nec intendere studio opera intellectus videmus cum primo tamen in omnibus Item cum vino et cibo ventre impleuerunt ascendunt fumi ad cerebrum turbatiue in magnitudinem et tanto sensus debilitatis et ergo dormire spaciose et postea caput dolere et alia membra per dolores inde potauerunt Item alibi in de morte sua Hieronimus multum quod nullum comessationem et potum et utitur luxuria nimiis delectationibus corrumpit corpus suum infirmitatibus et langoribus Bernardus qui nullum vult voluptate vincere impediat corpus suum. et sibi suam euacuat peccato plurimo et postea mortificabit animam suam de prodigia te comessatione potu et cibo et thezaurus animi et aufertur

Appetitus intemperati numquam satiatur sed ultra concupiscit licet venter aut membra amplius sustinere non possint et multum displicet ei se comedisse ut semper possit comedere et dolorose dicat. Qui bona cibaria quae non famescit tristicias et alia incurrit ut puta dolorem aliquando capitis ardorem stomachi. guttur infectum coloicas generi [illegible] amaris et pistores quos esse non possunt infirmitates multas graves aliquando et mortem. Et cum huiusmodi delectationes exercuerint ipse eius corrumpit temperatus non quaerit semper appetitum ordinatum plus delectatur in pane et aliis melioris victum corporis. Qui fastidioso appetitum in delicatissimis cibariis sicut narrat de quodam abbate delicatissimo l. 3. q. 23.

Materia moralis tanta habet diversitatem et errorem ut dicitur propter hoc quod non est bene possibile ponere certe vel simpliciter verum sine exceptione sed sic dicitur propter reddere et quando hoc est in moralibus aliquando dicere verum licet non sit verum sed ut in pluribus l. 3. q. 26. Secundo politicae dicit aristoteles animae cura sortitur a plurimorum est quae de propriis enim maxime curant de quibus autem minus quam unicuique attineat cum tamen alter curantem ut literis magis sit in ministerialibus finitis multi ministrantes quam deterius finiunt paucioribus l. 3. q. 29 [illegible]

Ex quarto libro dicit aristoteles

secundum statum utique liberalitas dicitur non enim in
similitudine datorum quod liberale sit iudicatur
habitum quam autem secundum statum dat // Sicut licet possi-
bet liberaliorem esse in nova dante pro ea
minoribus etc. e. x. q. 2

Demus bona male utenti participes efficiatur
sceleris usus. Unde Seneca in de Beneficiis. Permittam
non dabo illi qui est suscepturus adulterium sic
ne in societate turpis facti vel consilii inveniar. al
Si potero revocabo, si minus non adiuvabo
scelus ibidem. Seneca ibidem. Frigidam ne dum
egra mittere volumus, sed interim morbum pro-
vocatam mittamus, sicut et interdum vinum ma-
ledictum incipit esse munus in quo vicium
accipientis agnoscitur. Sunt quedam noci-
tura impetrantibus que non dare sed negare
beneficium est. Negabimus igitur quamvis co-
re ardor usum petit. Seneca. Ingratum
est beneficium quod diu inter manus dantis
adhesit quod quis egre dimittere visus est
et sic dare tamquam si sibi eriperet. Et si quid
igitur mora intervenit, evitemus omni modo ne deli-
berasse videamur. Proprium enim est
beneficiantis cito facere. Qui enim tarde
et diem de die protrahens fecit, non ex
animo fecit et duas res maximas perdidit,
et tempus et argumentum bone voluntatis. ibidem.

Liberalis est dare delectabiliter. Similiter

sine sordidine amicissimus et absque re remune-
racionis. Honesta domi liberalitas plurium ange-
tur donando quilibet semper tamquam condonare
videtur. Quidem dignum inquit decipi decipias
cogitant cum dare. Similis vere possessiones
ut dicit aristoteles primo rhetorice est ita possid-
ere ut in ipso sit usus rerum. Solent autem divi-
tem esse est in multi magis quam in possessione
etenim operato est talium et usus divitiis.
reliquos non potens prudenter considerare non
recipit ea bona que perficiunt mentem intus
sed solummodo ad exteriora bona et corporis
attendit. Quo sinum honestatis bonum
reputant honores et famam propter quod et
civitatem felicitatem ponunt in honoribus. Divi-
tes pecuniam sunt illi soli qui pecunias
habent diuturnum in sinu suo consumendo et
dando et sic sunt optimum. et illi soli divi-
tes sunt. Dicit aristoteles 2o politice
Malitia hominum irrepletum est ut primum
quidem sufficiunt duo oboli plurium autem
cum hoc sunt habitum semper indigebant plu-
ribus quousque in infinitum veniant. infinita
enim est concupiscentia. Dicit seneca
liberalitas est insana e. q. l.
liberalis nulli prodest si nocet sibi ipsi. ut dicit aristoteles
liberalitas nimius affectus circa pecunias
facillime ducit ad iniusticiam et multi-
modas species avaricie. q. l.
Qui enim ardentes sunt cupiditate nimia
primus quidem undique accipiunt et ita quoque
ab indigentibus quibus dando subvenire
debent et sepe exponunt se modis lu-
crandi vilissimis et iniustis. Valde mi-
seri et inviles cum esse videntur qui cum
sufficientes habent divitias et ultra sic

timet paupertatem quod non audet uti divitiis
et repletus et ultra miseriam ducit vitam. ita
quod propter timorem paupertatis que non nisi impro-
-viso veniret prius fit statim pauperrimus exclama-
¶ Illiberalis figit affectum in divitiis
preponens eas honoribus in quo detrimentum patitur
mentis ipsius quod est peius quam corporis detrimentum pati
propter tendentiam ad honesta in consumendo de
et melius oportet perimas prodesse totam quam inor-
-dinate afficiatur circa eam ibidem ¶ Homo naturaliter
ad simile est et generaliter ut dicit philosophus politicorum
propter quod qlibet nature debito obligatur
alteri ad illud quod illi prodest et sibi non nocet
non est autem verum quod in illo requiritur lu-
-crum ad quod quis alteri ex debito obligatur e. l. q. b.
¶ Applicamus per se bonitatis et opus quia honor
est de se tecipe valde sanctificatur et renovatur prostendam
aliorum. Est enim delectatio multum augetur
propter quod dicitur philosophus rhetoricorum quod honor est delectabi-
-lissimorum propter hoc quod fit fantasia unicuique
quod sit studiosius et magis cum insinuet quos
putat esse veraces l. 3. q. q. ¶ Honor
est ipsi operanti opus virtutis sed opus iustitie
quia admodum iustitie qsuevit oportet remu-
-nerari ei qui bene egit ut dicit quinto ethicorum
sed impendo de honore vel reverentiam ibidem
¶ Appetitus honoris et glorie facit scientie conci-
-liam contemptus autem facit non scientie con-
dicit Seneca in libro de l. virtutum. Di

magnanimus fuit numquam indignatus et contumeliatus
fuerit. q. 10. ¶ Magnanimus non potest ad aliud
vivere supple quecumque voluerit quoniam ipse odit
adulatores et contempnit viciosos. Sed adulato-
res et mores boni ipse bene vivit. Verbi gratia licet ipse
in una civitate optime vivat ad se ipsum et ad
aliud tamen videtur adulatoribus et multis iocis
et solacia sensualia solum affectantibus quod
ipse non possit vivere ad aliud quia est tardus
in iocis et in verbis ideo ociosus sit et maturus
in seriosis. ¶ Item magnanimus non est bomolo-
chus scilicet in superhabundancia secundum quod eutrapelus
et secundum quod dicit stultum sive talem autem
vulgus reputat non bomolochum sed tamen
brutalem hominem propter hoc quia solummodo
delectantur in excessiva loquacitate in qua
non est peccatum. q. 11. ¶ Dubitatur secundo hic in-
quod prudens contemplat impetuose in delectacionibus
preteritis futuris memoria et spe sicut in bonum
preteritum vel futurum adeptum generaliter delectacionem.
Non est ita quia ipsum est absens sed quia spes eius
in fantasia movet aliquid et circa ipsum est
presens propter quod pro nunc etiam quod memorantes aut
sperantes quasi sentire putant. l. 10. q. 12.
¶ Dubitatur tertio hic quod numquam irasci est malum
quia virtus insipientis non potest recipere immacu-
latas nec tristari de eis. ¶ Item quia vi-
cium est numquam quod vindicatur per hoc emendatur
iniurias actus iniuriandi dicitur Seneca

in proverbiis . qui peccantem non corripit peccare
imperat ¶ Veritatem ira non est accidens huma-
ne nature nisi in bello ubi non oportet hominem
esse mitem . nisi ira sit adiutrix Cum enim fortis
bellabit et graviter vulnerabitur et mors immine-
bit . tanti erunt doloris impetus et timoris
in sensu . quod vires sensitive etiam bone adiuva-
te non sufficiant ad bellandum nisi ira calefaciens
sanguinem donum minuerit sensum doloris et
abstulerit impetum timoris . ideo dicit Achilles quod
[illegible] iuxta Homeri dictum immitte furori et vir-
tutem et furorem erige . fortis quidem igitur propter
bonum operatur . furor autem cooperatur ei quia ira vires
corporis augmentat R e q . 18
¶ Contemptibile est et simile pati iniuriam potenti
eam bene repellere . tales enim dant aliis occa-
sionem iniuriandi quoniam sicut dicit Aristoteles propter talia
transgressores solent iniurias inferre in-
docibus sollicitari enim est resistere et iniuriantibus non
enim pugnanti et in eos qui amicis iniusta
passi sunt et non exsilierunt . et tales peccant
tam mansuetudinem inquirendo deficiunt a virtute sibi
assueta sine quod oportet propter quod dicit Aristoteles quod eius
e . De mansuetudine quod iniuriantes sustinere et
familiares despicere simile est Rhe 7 q 7
¶ Seneca Ira avida pene est quae si sine vi-
ribus est magis exposita contemptui est et
derisum non effugit ¶ Ira sine regimine rationis
sibi relicta perturbat sensus et fantasiam nec
quorum statum non habemus ipsum liberum

vomius est non permittit se regi sed tendit in vin-
dicacionem dimittentem castigacionem libidinis ¶ An
virtutis quacumque difficilius est eligere bene
illum in quo sensitivus appetitus magis adversa-
racionem recte et recte electioni quia licet voluntas
non necessitetur nec cogatur per appetitum sensitivum
tamen propter quandam affectionem naturalem quam
voluntas habet ad appetitum sensitivum sicut dominus
ad subditum sibi similiter ipsa allicitur ad id in quod
tendit appetitus sensitivus ¶ Circa si ponitur nobis
obiectum sub duplici racione boni et mali voluntas
inter quod habet in se complacenciam racione boni
apparentis et displicenciam racione mali licet illud est
in sua potestate sed acceptare totum racione boni apparentis
et impellere ad prosecucionem vel refutare totum
racione malicie apparentis et impellere ad fugam vel
differre aliquod huiusmodi acceptacionem vel refutacionem
est in dominio voluntatis Quo modo constat quod illud in
quod tendit appetitus sensitivus ponitur nobis sub racione
alicuius boni apparentis propter quod voluntas in illud
habet necessario quandam complacenciam Quo modo difficilius
est ipsi voluntati eligere bene secundum acceptacionem vel re-
futacionem racione id ad quod ipsa allicitur et in quo habet com-
placenciam quam si non haberet ad illum complacenciam ¶ Et pro-
pter quod propter eandem causam plures actus paribus
requiruntur electiones recte ad virtutem quandam
firmandam et perficiendam in illo qui magis habet
appetitum sensitivum ad contrarium inclinatum ¶ Ex quo
eciam videtur quod tolerancia magis laudabilis est
de acquisita sibi virtute mansuetudinis quam…

flegmaticus nec quod propter in eo virtute esse me-
liorem sed propter bene esse plus et ideo di-
fficilius in termino virtutis acquisicionem mansive
tendo eum in volecto reperimus peiorem inclinacionem
et ipse indiget pluribus actibus operacionibus quam fle-
gmaticus ideo magis indiget [illegible] consue-
tudinis l. e. q. 17.

¶ Iactancia est magis onerosa continentibus
et sicut dicit albertus iactanciam pluribus fit magis
difficilis conterit Cum iactacio eum homini est ad alta
contendere et magna dicere presumere q. 11.

¶ Sicut dicit Eustracius excessus contingit tri-
bus quam fictis fingendo que non sunt directe
aliqua vel verbis aut et fluidus [illegible]
in sermonibus et operacionibus et ficcionibus Est
igitur mendacium falsa significacio vocis vel operis cum
intencione fallendi id est falsum dicendi vel decipiendi
vel fraudandi q. 18.

¶ Sicut prolongata et continua operacio corporis
exteriorem membra lassant propter quod indiget
requie corporali sic eciam nostri vigilie longe
visu lassant propter quod indigent sompno quo
ab opere quiescant Sic et sicut longa et stu-
diosa attencione interiorem virtutes interi-
ores animales lassant propter quod indigent quie-
te requies est eis [illegible] Verum sicut
dicit aliquis inter sompnum et vigilia [illegible]
ergo est aliquod opus [illegible] nostrum [illegible] exte-
riorem tempus [illegible] possum aliquid facere vel

Aliquid corporum que per tempus fatigari necesse defici-
ente aut lassitudine que fit per laborem seu
studium remedium non est quies corporis quoniam et
quiescente corpore talis persistit vel potest adaugeri
lassitudo, nec tamen remedium est sompnus. re-
mediat enim sensibus exterioribus et sine ga-
vimus interiori attencione lassate anime. unde experti
sunt qui cum diligencia studere solent quod non
statim possunt bene uti sompno sine som-
pniis inutilibus et aliquibus turbulis propter
ymaginationes concursus. oportet igitur tali las-
situdini remedium esse ex ipsius contrario. Sed quia
lassantur per fundamentum attencionem qua ipsius
actualis inorganis virtutum interiorum conmovetur
et resolvitur, ita oportet quod per motus dispensativos
vacacionem reducantur. mens autem sentimus ma-
xime vacat inter ludos propter quod ludi sunt
utiles. quod ne sibi mens efficiatur inutilis
alias cum ea non deduxerit nec tamen inclinacionem
ad ludos. Ex quibus manifeste patet aliquid contingit
desistere inter ludos. et provincie patet
propter errorem quibusdam non est dicentis quod semper
volunt esse quasi tristes sine solacio. non
enim est cum eis facile conversari. Et ergo
Seneca in libro de tranquillitate animi sic dicit. Sicut
fertilibus agris non imperandum est. exhauriet numquam in-
termissa fecunditas. ita animorum impetus
assiduus labor franget. vires recipient
paulum resoluti et remissi. nascitur ex assi-
duitate laborum animorum hebetatio quedam

et languor et legis quaedam festa constituerunt
dies ut ad hilaritatem homines publice congregarent
tamquam necessarium laboribus in post fructus congregatos
Item ibidem laude vero quam fructus usus cum
sit prudens omnes quam vim cupiet l. 8 17 14
¶ Dicit apostolus a pollutione pue. Ex dico refrenari
concomitante turpitudo fit et ipsum scire propter ibidem Iust. quintus
Amor et odium pertinent iudicium similiter ira
et timor et delectabile et triste et affectus lucri
et alia talia. Unde 2o Rhetoricae dicit Aristoteles passi-
ones sunt propter quas transmutati differunt ad
iudicia ad quas sequitur tristitia vel delectatio
vel ira misericordia timor et quaecumque alia talia l.
7 q 8 ¶ Non videtur alia causa quare appe-
titus delectatur et propter hoc non obediat rationi nisi
quia passiones innatae sunt ipsum ad quod in-
clinat. Obiectum vero exterius non trahit appe-
titum nisi mediante passione. Unde primum et
idem obiectum magis trahit quod magis passio-
natum ceteris paribus. Igitur virtutes non sunt circa
res actiones nisi propter quod sunt illativae passionum
Themistius contra ad convivium rationis ibidem Iust. sextus
Commentator in prologo 2i physicorum dicit consuetudo
est maxima causa impediens dicta manifestis
quod enim homo quod fuit assuetus ad aliquas leges
licet nociuant sibi erunt faciles ei et credit
quod sint utiles. Et similiter ad facit assuetus ne
simulneres flos apulia est assuetudo illa ei ad
fugiendum veritatem l. 6 q 1 ¶ Habitus in
appetitu sensitivo generatur ex assuetudine quia

~~confirmatur et presentem in nobis nisi per actus fre-~~
quentatos in et habitus in intellectu firmatur et
presentem per singularitatis consideracionem propter quod videmus
multos acuti ingenii ad habitus pervenire post-
quam nolunt illam notitiam quam per ...
tito et facilius recipiunt singularia quam per ...
gnitur ... parvis ... singularibus ...
alteram ... ¶ ... videmus si iste ...
culam exhortacionem vel ... audiendi
consueverunt alicui dicto assentire licet ...
tante firmitatis erit adhesio quod frangi non
potest ... si sibi appareat ... demonstratur ...
2o methaphisice ... aristoteles quantam vim habeat
quod consuetudo est. leges ostendunt in quibus fa-
bulalia et puerilia magis quam ... valent ... cognicionem
de hiis propter consuetudinem propter quod etc. ...
in prologo 2 ... quod ideo fides vulgi est fortior
quam fides philosophorum quia vulgus non consuevit au-
dire illud aliud ... audiunt multa ... con-
tingit enim aliquem adhesionem debilitari propter plures ...
racionis in oppositum occurrentes et ...
in ... quarti l. 6. q. 12 ¶ ... est bene
possibile quod ille solicite et fideliter ... qui laboret
cum multo affectu ... aliquid ... acquirere
divicias l. 6 q. 1 Incipit ... septimus
Decimus. ¶ ... voluntas ... efficaciter
quod intellectus plene indicabit ... parte illa ... appa-
rentia debilissima nec apparentie ...
potuit ipsum movere et aliud ... l. 6 1. q. 6
¶ Aliquis ... multi plures ...
... obiecti passionatum. ... naturalem
complexionem ... inclinat ad ...

passioni 2o propter pigritiem voluntatis negligens
resistere passioni 3o et 4o propter assuetudinem resistendi
passioni. In primis duobus modis quanto causa est
maior tanto peccatum est magis veniale propter
hoc quod ille cause non sunt in potestate nostra sed in
aliis duobus modis quanto causa est maior tanto
peccatum est peius et minus excusabile propter hoc quod ille
cause sunt voluntarie l. 7 q. 12 Questio octava

Utrum viciosos longo tempore convivere
est impossibile. quia non solent delectari eisdem cum
enim mores consequuntur alie delectationes ut dicit
aristoteles. Cum utrique viciosi conveniant in pravo nisi
voluptate sua transformarent in voluntate ipsius.
Non est possibile diu esse delectabiliter convivere propter
impossibilitatem morum dissimilium valde et eisdem non gaudere
dispares enim mores dissipant studia sua. l. 8. q. 7.
Similitudo est causa amicicie. veram amiciciam
necesse est fundari per similitudinem quia veram amiciciam
impossibile est esse nisi inter bonos. Sed boni sunt
similes. Si non secundum corpus aut extra bona
tamen secundum animam quia sunt ambo prudentes et con-
similium voluntatum. viciosi enim non possunt dissimiles esse.
Ad veram amiciciam requiritur delectabiliter convivere
multo tempore. Sed qui mores dissimiles habent non possunt
enim delectantur eisdem quia alios mores consequuntur
alie delectationes. Amicicia autem propter delectabile et
propter utile que distinguuntur ab amicicia propter ho-
nestum. possunt fundari inter valde dissimiles et non
dissimiles. Amicicia vero propter honestum fundatur super
virtute propter quod thesaurum magis intendunt beneficere quam be-
neficia recipere magis amant in quo benefaciunt quam in a quo re-
cipiunt bona. Amicicie vero propter delectabile fundatur super
defectum et indigenciam. q. 6

Ovidius naso pelignus iuris alumnus
Certus ab exilio se iam non posse reverti
Et querens utrumque sibi solacia librum
Edidit hunc in eo describens quos modos ipse
Vivendi fuerat tunc cum vacabat amori
Et quare mutavit et quo post ea vixit
Et quid vere intendebat sic quod ab amore vacaret
Imposuit quoque suo nomine titulum quoque libello
De vetula propter quam fuerat mutacio facta
In quo sic iussit condire sepulcro
Ut secum si calcem contingeret ossa referri
Fatebimur te libro reddimus habetur
Si quia nullus eis curavit respondere
Nec fuit auditum lectum nec habitum ipsum

Explicit argumentum Leonis novi Sacri pala
cii [illegible] Domini

Prefacio Leonis prothonotarii
Sacri palacii bizantei sub
Vathachio principe in librum
Ovidii Nasonis Peligni

Querentur unde michi quod opus processit istud
Versibus exametris soli nec subditur penta
metro meo penthimemeris cum in eo carmine
Hic describit et quare plexit ipsum
Sedulus inveniet fructum sic amoris
Primo me debere iugo sub duce sic quod
Respondere sibi potuit cur erat vita
Causa debuit creatus et creaturi
Usus amatorum prius veneri quoque dicatus
O quam carus erat quique optabilis ille
Femineus sexus sine quo nec vivere posse
Credebam quemcumque virum sed et in fellere
Me certe quocumque viro quod adhoc reputabam

De vetula

et Notum

Tum procul a cara me vivere posse negassem
Tam sollicite venerans unum amice
Esse michi malens unam cuique modo esset
Commodo et grata quam multiplicare puellas
Ex quibus importuna foret nunc forsitan una
Nam sic vulgare solet paradigma tenere
Sic unus centum nulla reputatur habere
Sic et habens unam pro centum computat illam
Nam nullus eis unde tenus benedicet una
Una que sufficiat quam centum solus haberet
Unicuique tamen sibi quod mavult eligit et quod
Non placet hic reicit de me scio quod [illegible]
Vellem quam mille quod concorde magis unam
Tua multas quam michi condicet una
Una propria cribrare cum libens unam
Effecta, quam si citius fortuna dedisset
Sic felices multo mirabilius essem
Interim letabar ea quod certo me amabat
Esse sibi nec orem concita dulcedine cuius
Compulsis, potius quam meam velle solebat
Postpositas curiosos modulis tenore sonoris
Vestibus ornati nitidis fulciebat amice
Castigans pectus [illegible] famosos
Nil erat incultum faciens in sola puelle
Esse videbatur solus per illa colenda plena
Nec facies neglecta fuit quam prius esset
Nec contristaret sculpi vestigia pristina
Seu lacrimaria seu rugas foramina esse
At nunc vastata quibus mete reparato
Et arbalem vadebat acuta novacula
Cui quam spoliavit naturam ferat utilitate

Carior nulla tibi non est nec dicitur ulli
Tantus honor silue mitem plag appetitum
Non pro se sed pro sexto silua vincitur vilis
Iudicat hec animos vires quos parit amice
Et qui salua vite ipsos diuina clarior sit
Ex indiuiduis moribus ipsa dedit vnde
Non in se rediens licet in se visa reflecti
Sed processiue generatis continetur
Ipsa receptricem fecundat tempore certo
Sponte refusura dulcissima pigmenta notos
Vnde superba talis generans continua ipsa ministrat
Supponat manus nimpis subiectio mira
Nam famulantur eis tanta inclinatio mira
Est iter ad septem feminea quin
Porticus lecta hinc facit ex coccus
Hic refici laute tela faciebat in aula
Tuniq tamque erat structa prope prati
Nunc spoliis multo telet sic stipite flamo
Tu vita e bonos mea larga manu satageret
Et proprius rebus tanquam quibus vti
Multiplicari dapes effunde sanguinis vite
Ille motus et vigor exigit glacialis
Ignibus accensis truncos vorate camino
Estate reuirere nouo quasi sale creato
Vt que meis possent de radice dicere mensis
Sideratas optans fieri quas nullus alebat
Sponsa sed hinc sponsi diuorcia passa
His ministeria quicquid vel musica scribit
Vel didicit manus auditu iudice facto
Pulso vel tactu vel flatu cimbala pulsu
Dulcia volunt tetu que fides et fistula flatu

Intrabam thalamos eciam si quid libebat
Secretos / ubi lux si vellem multa vigeret
Nulla quoque si vellem vel si vellem mediocris
Inde vide postes silvas agros quoque fontes
Ortos et vites fluvios prata lacus quoque
Si tamen aspectus thorum quod stringit innuaret
Rusticumque manet aspectus longius eorum
Aspectum credas et delectabiliorem
Sicut enim virtus intellectiva superstat
Sensibili / sic et visui sit proprio medio
Obiecto abiecto subsit et interiori
Luci doctrine quia illuminat mentem eciam
Numquam comprimitur [?] foret ea se lux
Nec si contulerit tenue videbis inde
Tamquam si candela velit contendere soli
Hec lux doctrine me ad [illegible] intrabat
Plus quoque fovebat ea quam / ipse que mali
Elegans erat per res vestitus amenus
Undique pictus diversis coloribus auro
Clarus ymaginibus tacite propria clamat
Artificis / non historia sed musica quedam
Decoratus illic quorum descripcio plus est
Hinc quam libri capiat presencia tota

Hic lectus erat cum precioso amictu
Tenuo posset se vellet tunc quoque puel-
Si virgo virum posse pati captaret in eo // la
Tunc vel dimittens amisso flore notur
Audacter quoque thori fedus dirupet uxor
Tunc furtivum faciens sobolem [illegible]
Orba thoro refocillat / gaudet ibidem

Dum concipit hiemi frondantis amica
Hic flos proficiens fructum quem vendibus illic
Hic viduus ramus foliis faciensque umbram
Gratus pro postquam desertus deserit illi
Fertilitas iocunda / ut tunc gressit amor
Eligit hic flores hic fructus hic quoque frondes
Esto quia credulus conformia restringit illam
Vir prudens capiat quam sigillata fenestre
Non frangitur / fenestre vero manet itaque sana
Donec prodit partus ea vel prodiga lingue
Demulceant / sancta tamen fides socialis / subit
Vel si foris cepta viro desiderat. ultra
Actum sit opus / nec cadit se dissimulare / sicque
Nunc gestu nunc ornatu confessa confundi
Dicunt / et quit oculi que diligit / illa
Gaudia differre non sustinet intrat et optat
In consulta fidem quod vidua sibi non herat illi
Verius tamen potest sit certo fuere vagatur
Uterum nupta quod adque altera pietas
Nupta potest velle vite quam consult ire
Si vincis thit ... vagi ve pellas
Se quod teables silat lubes aditura
Si matura fore per multe rebus emendes
Esse frequentandus pondet demum minimis
Illemitte se / altera gente marito
Ades si iam non sit simili de plebe / nunc ipam
His opera die queniat de lubra decus
Dicunt et modicum censet vicina vale
Plusquam vocata placet / gaudet nomine piam
Celotidie quod tat deos et in ablia finget
Votis dignum nominis / quo se prinitat itura
Nec vadit quod novit / imo vadit quod novit

Ch

Cum votum non causa vie sit sed via voti
Ergo vacet vel se dum vovisse fatetur
Forsitan in partu vel pro valitudine vovet
Se conductam ita quod perveniat eundi
Religione quidem lucrata fide sed eadem
Est sibi peccandi fiducia fit ab eadem
Porro si coitus furtivus ut sepe sequitur
Fetus semper eum tibi sponsus alet quia fi
Filios uxoris presumit esse mariti
Et quamvis dicunt solempnisare quod ille
Conculcat sed et exempta potius quod hic
Maiores vincitur quam pellice lesa // adulteri
Non tam dolet hic cum uxori vivali [illegible]
Ergo / sed in dampnis iniuria [illegible]
Arma quam iusta [illegible] quod sic possint
Fonte [illegible] dampnosa quod et [illegible]
Surget adulterium fiet [illegible]
In populo nec est qui comparari [illegible]
Vallum sui passu / ut inde [illegible] audiet [illegible]
Ast vidi [illegible] veniens quod si tam ferat, neque
Concipiat pariat [illegible] sibi [illegible]

In memorabilibus quod se [illegible] quibusdam
Aut non dum nati fiat miseranda [illegible]
Vel iam nati clamat [illegible]
[illegible] subito [illegible] stupore
Et furiis agitata [illegible] stringet
Nusquam locum tenere puerilia [illegible]
[illegible] nec [illegible] licet / sed deficiente

Aere / no repit quid cordi pulmo ministrat
Et nocitur nro dud gustato lacte panthe
Proch scelus / o supi sit ut insons fecerat ho=
Ling ps vitam ... fuit ut puer int // sterni
Manens / qui vim ab hitet fius expenatur
Morte / quia vita vix natus tpe complens
Et nunc peta lucus illi hercule q sit
Actat in ... sua victa ... cedans
Ej iust irrata in ... sit pro veneno
D bene ... si ... decorum
Sicut ... demosia publica salte
Vintrusset ... et omnis aliquid
Dic ... dic ... crudatissimum
Ad plus fecisset decerat ne ... desit
Iugiam ... utinam tu ... / na
Sed sibi fatorum series utrumque plurimum
Subs ... adhuc hodie superasse ac una
Atum ... sibi debebat adhuc totam
Dunc ... fores sit ... futura
Plus sua ... nullus fecerit velles
Musec hercule q vires supplex fuisti
Vna ... sibi ... iura
Felix qui posset vitare pericula / sed q
Scandala vitavit multo felicior sit
Illa sit melius / morte ... nomen
Sed manet ... aora piclis
Scandala / ... fuit ... sime
Feliciq ... qui vitat utrumque
Sed tu optata posset quisque pati
Ha ... volunt ... insinuare
E pr ... pr dub se velle quod ...

Propagaret animalia nam quis amaret
Femineos tam appeteret nisi bruto ductus amore
Tam foedum coitum nisi delectatio tanta
Tanta potius quam esset genitalibus indita //
Sed patuit satis, patuit tantum vide quomodo esse
O vilis cupias cum nupta quod erit // me brevis

de lege nature fixe

Legem nature sic jam ponam et illam
Carnis observamus modo que positiva vocatur
Hic quia precepta si fecero quod prohibetur
Rursus preceptum si negligo / modo quod in strum
Non quia peccatum sit / sed quia prohibetur
Sed quod preceptum tradit ipsa tacet quo tali
Lege / liquet ve multa loquens i. nudus teneo ego
Talem legem possem dixisse videri // tertio
Tunc voluissem tunc esse / meis plus quam satis
Et felix / si res quesita posset amicam
Cujus laevum capiti submitteret ipse lacertum
Cujus laevo lateri dextrum daret atque
Molle femur sed et una manus instaret utrique
Libera fortius levitatibus opto quibus et
Pectora sic essent sibi pressa quod uberis pressa
Cordis amatoris circumstarent regione
Fomentum stimulans stimulus quam datura
Et masticativa coitu sic cum gelida fauceta
Oscula densa forent sibi colluctantibus inter
Denticulos linguis dulce fugiente saliva
Alternata levi ac innuere membra quam membris
Aptaret multis quam modis multisque figuris
Luctu vagaret circumvolvendo sibi terse
Illecebras quam suas bis augendo late quam
Se quam observaret ut per pacientiudine
Quam forte foret vel procuratura enim
Semper ad veneris quas motus amica

Ebriat adiecti quasi commoriendo iacent
Tam velut exanimes facti cessare coacti
Motibus et tanta victi dulcedine quanta
Tantorum complexio dat desideriorum
Tam cito videntur animas efflare vicissim
Alter alterius faciei virtute sepulta
Et tamen sensu resurgente vita // Iam
Primus invicti mallet quam fuisse moro-
Delicias istas et gaudia tanta dare
Nullus inoptus possit nisi quam dareni
Sed quia nulli sunt editor consortia cara
Tunc alii velut consortia mutabant
Nos vincerem solus spacios me dare loco
Et quia nos pro domibus delectat esse
Mos erat interdum conmunicare nostrorum
Conspicuus fallaciis in equos conscendere saucios
Ascendere seu saltu de monte venire catulos
Precipito rivo / nos subintrante lapillum
Fructiferis et odoriferis versabar in ortis
Olfactu quasi vagos florum variabar odorum
Tempore vernali processu temporis undas
Fluminis intrabam cum essem plus quam ille
Altius motu me reddebam leviorem
Brachia sic iactare sciens et crura movere
Nec asinus quivar et asinus by leviorem
Illuctor levius quivar et me super esse
Et nos silvarum latebra nos plus placebant
Nunc blachi cenis venieng meditabar versus
Qualiter ut ipse iocunde vivere possem
Nunc cum splendidis pigentibus ut nos velut
Dum voluerim leonis ut nos erat insidias
Venti labore motu possis stabiliorem ligata
Fila subtecturis eius in scripta illic
Oblectarentur per certum deducere quasi
Saucii malatas caligas et pirasin calas

Intrassent nunquam redditure gesticulando
Ut lasciva sic pastores agitant seu ioculantur
Sic et ad cithare saltat lasciva puella
Sic vultones agitantur furiis agitatis
Sic gestiat is cum neruum resoluti hasce
Nunc quasdam laqueat quasdam tenso rethe
Quarundam vires absumit de noctibus igne
Ac improvisas involuit retibus illarum
Uno tum ambubus pandas breve ut illas
Tenuas fluminis ut quas aer a nemus educat
Prandere quas nec prima calor solinat i alto
Illec nemus occultat ut aqua sub rivo saltat
Omnimode pias fortune fraude columbas
Actibus ingeniis aliis ve quibusque fatigat
Cultrices nemoris fecundas prole gemellos
Quid mense fere sibi multiplicare potentes
Tenues vincetis vestire domesticas pter
Primitias mense quod nec simplicitati
Petras nec domo longe sunt utilitati
Dextris ornantes comedentes quod tibi cum
Non sapit et stomachum nutrit sic dux uterque
Sumentes in tempore anathematizate patiaris
In quibus alimenta verum colit sed filius eius
Hunc musce mos est venatum per nemus ire
Et spiritu ceterum quam cano et morsibus os
Sollicitare feras canibus vestigia docet
Certa sequi et nunquam mutaturus sel acta
Nunc illos docet lupos ut simplicitati
Parcant timidarum vel respice dolose
Cautelas auge vice quam repende fraudi
Animatos quam metu lepores inuente damnas
Sequaces lassari cito capras quam fugaces
Prandere et dum occultat nullum quam videntes
Arbitrantur et nullos se passe videri
Nunc ad cuniculum fauce luminine tutum
Mitte furorem quam dente lacessiat ipsum

Donec insidias ptensas vel circulanum
Se stimulans agat / male cauta ab obsidio
Nunc latitat latibulis cancellose captans
Nos sibi loca sua / pernotas ut salire
De ramo in ramum cirogrillos dissimulans
Nunc q(uod) suspicetur / modo saltu ut nutetur
Extre(m)e stat / q(uo)s in venabula torrentis
Impetus atque furor agit et tenerarum ausus
Illuc cervorum celorum succedit cunctis altis
Per sepes vepres vias ramosa ferentes
Forma et auditu q(ue) invenerat reputatione
Vel morsu strinc cauda / ut aque redeuntes
Ad longo cursu iam desit aliter oris
Sepe q(ue) macerari se q(ue) ut refrigeret hauriet
Nos q(ue) eum superat / nec fuge reparat ut labori
Et q(ue) sic famule sitibundas impleat / ut no
Incosulta q(ui)dem / nam q(uo)d sorbet ab illo
Torpente generat / cum hinc stat illa
Aut fortuit agiles / sive mos violenter adire
Ut vel se ipse reddat canibus latratibus
Vel merge sucurrebat aque mersa redeundi
Morte / metu mortis q(uo)nior q(ui) morte q(ui)busdam
Vel etiam pastinaca mox papara reperta
Exterere (cortex) cauce vestitur fraude late
Cum sperabat eum venator solitorum
Extractus q(uod) eum vocat / etiam q(uod) sagitta
Figet / mox q(ue) tunc gustato sague nasi
Credens sic q(ue) sp(eci)em quo adusq(ue) cubicula tandem
Intrat fessus / q(ui)bus immediate capietur
Sic moriens motu / lustris / sic aula
Vita iam morte nil succurrit ad esset
Festinus q(ui)e iam tutis / q(ue) more sue sp(eci)a
Ante suo non plus in ide finiet cras
Iacet et crates iam mos piscatores captare marinos
Affectibus ...res / iam hamis / iam sagena

Vlatis quosdam calices in piramidalem
Laud ptis / est inde ad flumina alios
Ne committebat / tangens vimine confecta
Decipiens colachis ubi cedet insidianti
Virgula flexibilium pisci reditus quam panti
Mandat eius cuspis spacia nequiet
Sepe decipitur aquido tenuabus hamis
Vermibus alliciatur quondam plura fila
Nodosi conexa modis in volucrum quarum
Quod elegimus quod super natat / et plumbum petit yma
Nenue vel acrem salicis approximat hamo
Vel fodiens i viscibus limi perquirit
Illudes nos alitus exalamentiis
Et inde anguillas tonitrue forte minari
Attonitas / et aque precipitat que i arecha
Cursus sectatus / sic vat tunar capiendas
Sunt et dentatis fusse pectine respe
Eu facie succesa mitibus declarate sub undis

Prohibet ludum taxillorum et

Quibus actuis patria me delectabat
Solas civitas dicitur quibus alliciatur
Mystide multi de quo super omnia miror
Eius furor e hamis expande sic sua parti
Quod pulchre cum in talibus invaniat
Quod veine pt / hamis quam talis vrat
Atque clar ludi / tamquam inrefrenabilis ardor
Quod t cum minus / quod sit minus immo plus
Quod intas por aliter veiat tumorem
Mirari non sufficio / quo undique causa
Hoc in mveat / ut pendo sermactis
Ludi lucrandi solamen obdere mane
In summo cupidibus / aliter quam aqre sequens
Et deinde fieri si possit ad te fucitas

De filiis consimilibus mortis bona ex eo relicta

Audi nullatenus eo d'pre paupe natū
Multiplicasse sibi in huius s'uatta / multiplica-
Diuitias illas & agros
Atz domos domibꝫ vidi g'ria / illa cū / esse
P dcessate apperat bona multa
Dia dispergendo / Insuper tumultꝫ adulter
Aia paulatim vendebat / et aibꝫ v'sus
Tade ad estatem suprema deueniebat
Vidi no nullū cuiꝫ possessio multa
Nc dispergendo vendebat / Aliut' illam
Sed ille incaute faciebat detrimentū
Forsitan in domibꝫ pluribꝫ tectis habitabat
Hostia desero sibi de ferro qꝫ fenestre
Pluribꝫ late mittebat sic vendi
Atz saligia loco proni faciebat conum
Expensum cāt ho depres remanebat

De potacōn: vini: in x: mlaz: q̄ pre: cꝫ

Dein procedo nunc dificil qꝫ ul'ing
Vini potādi maturos dant aues
Et bn dispergit pro gracie talis
Atz delectat igit agitamus excusatiue
Cui vo fait hc / optatiue ut pararat amores
Ut cui fuit de q̄st / desunt qꝫ lludit va
Salte numquam cara patiaꝫ amica
Atz delectat igit agitamꝫ excusatiue
Sed q̄ plures sua dispergit / nel vnde
Excusetꝫ igit / nel qꝫ e i sanū ipo
Chr'iatur iudeus nō sp no pauunȝ
Ul vendit nel emit illecebs q̄struꝫ / sꝫ illas
Vendit tue nel vaꝫ qꝫ q̄re / nel v fiunt
Et qꝫ nel vaꝫ vilem emit / hab s' nel tue
Largit qꝫ bonas et inest industria multa
Sed lucrū erit desunt lucrantibꝫ et vero
Nunc fieri possit / nō vil et nō cara

Forte tu dices quasdam prestare quibusdam
Esse minus quibus est ... vero / cum quod
Cum decius sit sex laterum / per quod numerorum
Duplicium talis inde ius sunt octo decem quod
Duorum non nisi tres possunt deciis sive esse
Hii diversimode valent / et inde talis octo
Compositi numeri non sunt / non tamen eque
virtutis / quia atque ac minores
Maiores raro veniunt / medii quod frequenter
Et reliqui quanto mediis sunt propriores
Tanto prestantes et sepius adveniunt
Hic punctatura tamen venientibus una
Talis per aliis mediante inter utrosque
Sic ut sint duo cadentie totidem quod earum
Una quibus est punctatura / duas quod sequentes
Sic ... ille / quibus sit ... duabus
... istam sit tria ... contra
Ternarius quod sic cuius accidit ...
Veniat ad medias quibus est punctura sua
Nunc reddit ... tibi subscripta tabella

xviii	666		631	622	541	532	442	433	x
xvii	665		621	531	522	441	432	333	ix
xvi	664	655		611	521	431	422	333	viii
xv	663	654	555		511	421	331	223	vii
xiiii	662	653	644	554		411	321	222	vi
xiii	661	652	643	553	445		311	221	v
xii	651	642	633	552	543	444		221	iiii
xi	641	632	551	542	533	443		111	iii

Hii sunt sex et quinquaginta modi venientes

Hec numerus bor esse potest / nec ador corum
Quod quot plures fuerint / sibi cum nim / concordantia
Ea parant etiam sex campani loca sunt
Et punctuature septem possunt bona
Sed tamen difficilius aliis est unius tantum
Alterius duo simul / figurata potest variari
Punctuatura modis / etiam si duplicamus ex sex
Pluralis adiunctis reliquis nouem inde
Producens figurata qui sex computavit
Et si duplices fuerint ad sex tres
Ante punctuaturas xx geminabis
Hec 10 / et quoniam sunt numero tres
Quatuor et maius / distinctionem totius
Si duo quoniam fuerint distinctione sed
Reliquis invicem / sic tres bis cum duo sunt
Quo tibi declarat omnis subiecta figura

3	[illegible]	punctuatum	1	Cadentia	1
4	11	punctuatum	1	Cadentie	3
7	16	punctuatum	1	Cadentie	6
6	17	punctuatum	3	Cadentie	10
1	14	punctuatum	4	Cadentie	17
8	13	punctuatum	7	Cadentie	71
9	12	punctuatum	6	Cadentie	27
10	11	punctuatum	6	Cadentie	41

R Versu sunt quedam subtilius inspiciti
De punctuaturis singula cadentiis tamen est
Et quod quelibet sit tres / a sex et prima cadendi
Nec differre licet quot simul fuerint tres
Fieri illis si vero potest unius tantum

Dissimiles / similes cum duo / tria semmata fiunt
Dissimili tercium supposito ternarum
Sed si dispares sint tres ut inveniuntur
Uti posse modum / cum quelibet ex hiis unum
Sed ternas / illis duo punctat loca / sicut
Puncta cum decet alternare sic cum
Quorum quinta medium et vi [illegible] significant
Hii punctaturis / punctature cum dicuntur
Ad hec viiio cadendi seminatibus / quibus inter
Lampsacos mos quibus est [illegible] usus
Quis per inter cas[illegible] sit distinctiva
Plene cognosces quite virtutes earum
Per subscripta tibi [illegible] declarancia [illegible]

ob plures	666	555	444	333	222	111	665	Duo plures tercius dispar
	664	663	662	661	556	554	553	
	552	551	446	445	443	442	441	
	336	335	334	332	331	441	225	
	224	223	221	116	115	226	113	Totiens
ob displures	112	654	543	435	435	114	643	
		531	653	652	652	642	541	Discotiens
duo [illegible] et tercius dispar	634	542	541	643 632	643	641	532	
	421							

De ludo Deciorum

Non igitur solus ibi casus inest ego vero
Dico quod in levibus casu non posse carere
[illegible] quod vel sorte gaudeat forti meliore
Ludens quod inest ludo ingenium in [illegible]
[illegible] casum modicum vel ac aliter cum
Qui recte iacere [illegible] [illegible] / eo quod
[illegible] sortes [illegible] proba sequuntur
Iurantur blasphemia multiplicantur
Per [illegible] pendit cum [illegible] dilaniatur
[illegible] [illegible] [illegible] tenerosque [illegible]

Solus inest casus qui non sit nisi stultus
Non si fortuna dicas / fortuna coequa
Fortunatus eris / et te fortunatior alter
Nemo patet an omnis fortunatissimus esse
Ut sciat fortunas harum / ludendi ergo
Quod redit ad casum / qui non sit nisi stultus
Adde quod in multis ludis quicumque lucratur
Non solus sua lucra refert / dabit unus / si non
Si sociis est / et ei constat quosque nocivit
Et si perdiderit non invenit reclamantem
Unde fit ut si non plures fortuna [illegible]
Eludat non poterit ludorum evadere dampna
Adde quod quod lusor se gratulatur lucrando
Nescit / perdendo nescit dimittere ludum

De fato

Si fatum pones / fatum quod fata sequuntur
Nil parco fato libertas arbitrii [illegible]
Esset / sed libertas est atque / sit ergo
Esse fatum fatuum / fatum quod fata sequuntur
Solus inest casus qui non sit nisi stultus
Non dico me non lusisse / sed via librum
Que vel lucratus fuerim / vel que sinistro
Perdiderim / firmans sic dextra creare mi breve
Diminuens / non certans solus remanerem

De ludo allee: et iactibus lusorum

Excusat tamen ludi species decoris
Nil habet / sed quod debetur alea paro
Comparatur dictis paucos distinguere verum
Posse dari / fata et dilato ludi
Qualitate ludi nec mora successio [illegible]
Stat pariter [illegible] / quorum iactus contra in se
Finetenus ludus / nec sola sorte / sed arte
Procedunt avi / et nulla industria inest
Spatium eius multimodo varietas ludi
[illegible] in iactu dispar possit / eo quod
Hic possit iactus diversificari
In qualitate propter / quod forma cadendi

Nil operatur in hoc / sed punctatura duorum / quod
lusoris faciet visso solercia iactum
Ludo milicia disponit / ibi legit unde
differat et quo / quia nec quis pro pugnare sciat
Et transeat castra ne si capiant ab hoste
Sol maste / cogantur hos sua castra vocant
Et modos perdant impressos / solidagis quam
hastiles capit ad sua castra revertere cogant
Damnificari quam hoste minus / quibus erugat ab
Distetas quam preoccupet / angustia atque meatus
Ut pateat via tuta sibi ad excludendum
Atque negetur eius ... adversarius ubi
Deficit / sed pugna precluserit via / ne ne
Dividat ferram sua precipitetque equos
Et parant quosdam capiendos parte suam
Ut vincunt vires quam respiciat obsidium
Destruat quam prius / si rupta de forte quaeque
Deducat / teneat captivas quos ipsi vix
Possit in castris cessi si castra vacavit
Velle dant quam fuissent ... ita precipitate
Sint vel desuete / quod non posset utrumque
Si quam captivam refert eo sibi cessat velut

De ludo taxillorum capitulum

Dum tu advocatum ... succedere iacti
Sepe solent / sed deputetur felice uno uno
prius iactu / cum nullus restituatur
Vn sit ... dubius casus victoria inutilet
Et confundet spes at metas ac se bruchat
Re ... victoriosum erat / depecatque quam ... impugnat
promittet quam vincere facilem / hinc ...
Spe sterili vano quam metu / Dum ...
Sed quam ... / non victores / non victi
Verum ... innat ... ...
Milicia de ludi / vel ... succumbere
... pendeat / ... hospes ...
In modico liceat / vel fortuitum sit vano

Pariter se irant / quibus nec levamen etatem
Tempus inutiliter perdunt fallere possint
Fluunt tum de lusoris intencio lucrandi
Numquam habere scientiam est ad infortunia nullum
Sic de scaccha ludere tatio ne fureat
Angitur / qui mox sua defecerit ira
Si qui liber tulit sibi porta reddere vellet
Ne umquam in media est bellis in partem
Fixant iniusti / Sed irrat ipsa hinc
Nudum blasfemat quos meme deorum
Morte quamque et te vesanum pulsat
Compellans ne deos quia velle comportat

De maledictionibus deorum inferiorum circa iniquos ludos

Alter lusoris velut non posse peccare
Constat / et alterum si irrat illa ledat
Contra non potent evadere ipsa vero
Alterius, cum nec ulla ratione
Possit utrique satisfieri / tunc quod non potest
Dicit nec quod iterant de deis / plus est pro dic
Si per fortuna ludi dare voluit / Dum
Fiunt de me tuo communiter immania est
Non contra debuerat parum pro contra negatione
Contra pari per perdo negata negatis
Sic tum ex equo / nec diis credere probatus est
Nam qui se lesus ledes quicumque potest divinis
Si posset lesionem eam / dic improbe lingwa
Quis te docuit fore ... quem contradicere
Contra ea nec vellam / numquam vos / tamen
Nemo dedit absque deo / quod fruitur deorum
In vos nullum excipiens nisi te lacessiens
Quae venenato lingwe / communiter omnes
In brutis instabilior / quod bruta datorem
Laudarent / si posse loqui deus dedisset
Sic quod non posse loqui nequius fuit / quod solum
Vel tu blasfemas deum / ut ludo cessa

De ludo scaccorum hic patet

Schach

Est autem ludus scaccorum ludus ulixis
Ludus / Troiana que fecit in obsidione
Ne nil tederet pravis in tempore truce

Vel belli / sic qui pro vulneribus remanent
In castris / ludus hic castris assimilatur
Iunctor tunc vivere est ludendo cum illo
Sed cum ludens non adiuvat / ut pauci
Rarum similitudinis sunt species sua similitudinari
Saltus in campis quoque tunc multiplicatus
Passus / quia hoc in medio nullus duo ludi
Eius simplices sunt / adiuvare pauci
Et sic bellica horum simili dissimilari
Certum inter / quando non sunt duo quod non
Distingui possent / ideo facta disparitas
Causa fit in celo / quia celi nulla fixa
Est dum similis / facta alterius motus
Hinc septem faciunt pro diversa sic planete
Et tunc est mundi finitus mortalibus ipsis
Sic et astra David fixisse legimus
Sic ludus factus motus bellorum ad instar
Est / ex finite saltus species in agris
Iussa tunc multiplicatus ludi
Sex species saltus exercent / sex quoque scacci
Milites et alphini rochi rex virgo pedesque
In campis vero de sex illis saliunt tres
Rex pedes et virgo / pedes in recto salit atque
Virgo per obliquum / rex saltu gaudet utroque
Hic rectis tunc / tamen rex quoque virgo manentur
Quod pedes solum cupiunt obliquum vel ante
Quod tunc ad ultimum stadium pervenit / exinde
Sic virgo salit / in campis vero secundo
Tres alii saliunt / in recto rochus / cuique
Sali gressus est / vult utque salire / milesque
Dubius salit alphinus / sed miles utroque
Saltu campos cui veluti ad instar
Campos sic modo saliendi scito solitos
Rex est sol / pedes que saturnus / marsque

Regia virgo Venus, alphinus Mercurius, ipse est
Jupiter et rochus dicentur luna, qui ergo
Mercurius mixtus non aliud, concordat recte
Cuius materie cuius complexio semper
Est convertibilis ad eam cui iungitur ipse
Sic et alphinus duo conversive loquuntur
Aut cum Mercurii [illegible] frigida sicca
Sic saturni licet incedere lumina, degno
Procedit ad metas pedes, extra [illegible] sit
Tempestivum quod tunc salit ut [illegible] Veneris
Mercurii est locus, dextra quoque vera
Et medium cursibus [illegible] semper eodem
Sic et alphinus duo conversive loquuntur
Nobilis est ludus ille scaccorum et sunt
Ipsius viciis, moderate dum ludat
Qui non quam victoria sola per ipsum
Non lucrum ne [illegible] poterit [illegible]
Sed decus, a quo hominum lusit in illo
Sedavit ludum, lacrimabit magis satellites
Amotus, nisi sors decior noverit ipsum
Nec fuit hic factum, sed vel quod non in pannum
De ludis puellarum. Curata hic — Ludere noverint teterum vel amor fecundum

Sunt alii ludi parva quos scire puella
Esse decebit dixi, sed prava monere pudet
[illegible] magis quam tunc pudet illa hora referre
Tandem [illegible] ludos. Hunc vero nonne [illegible] in tabula
Ubi sunt bis sex, carpit ex hostibus [illegible]
Ultra quod salit alter ut [illegible] decimum
Exigitur actus, ubi vero novem [illegible] ludunt
[illegible] ternis et [illegible] qui voluit capit atque
[illegible] quem maluit ex hostibus ipse nec ille
[illegible] tres [illegible]
Istos vel similes nec enim non [illegible] sunt
Ludus rithmimachie — [illegible] ludos veniet ad nobiliores

Optimam ludus fuit rithmimachie
Ludus arismetice [illegible]
[illegible] et [illegible] quod tantum [illegible]

Ludus ubi bellum disponunt ordine miro
Campis in geminis congressio fit numerorum
Victor imparium qui sunt in limite primo
Cum totidem paribus qui limite sunt in secundo
Principio numeri / numeris non continuato
Dicto / que sunt isti pares utrimque tenentes
Amplitudinis nam pari dantur utrique
Proximo multiplices quia ducto quolibet in se
Quadrati subduntur eis / quibus ordine bino
Subsunt superparticulares adiacentes
Toti particulari dictam per equalitate
Hiis alii subsunt que particula superaddunt
Dictas a numero vincente prius quantitate
Uno sed numero prius excedens quantitati
Ordo que binus eis numero hinc inde tabelle
Seu spacii peragit / et sunt acies bicolores
Ad discernendum positum competentes / et
Imparitas vincte sibi sunt in utraque cohorte
Distinguuntur item scaccati tabule que figuras
Hii triangulares hii tetragonici hii que rotundi
Sed ut spacii numeros utrimque rotundi
Primos acto ferat / trigoni sunt viij sequentes
Atque tetragoni reliqui / id quod duo sunt in utraque
Piramidalibus eximii ideo quod sparsi
Piramidales sunt / et est pars utraque nume
In castris pariter namque dexteris lateris unus
Constat dat piramide senarium de se
Ducta piramidi basium producit eidem
Data que piramis est nonagesimus unus
Ac latere limen pariter dextris lateris piramide
Ter et quatuor singula basium ac tanquam in se / dat
Ducta producit que piramide quadragenat
Centesimum et nonagesimum unam
Iste piramides sunt reges hiis aciebus
Et sunt e numeris quadratis aliis ambe / nec
Quod patet e tabula subiecta nostre pla=

Pares parium					Pares imparium			
2	4	6	8		3	7	1	9
Multiplices					Multiplices			
4	16	13	64		97	27	49	81
Subparticularium					Sub particularium			
6	20	42	1		12	30	76	100
Subpti vero					Sub parcium			
9	27	49	81		28	66	30	190
Superparticularium								
17	47	91	173		49	121	22	761
29	81	169	289		Piramis tercia			
Piramis perfecta					Desunt cum		9	9

1
4
9
16
27
36

Temporibus erat eius perfectus respublica quondam
[F]lorebat magnus eius sumptibus utilis
[St]atus vigilans, et eos fecerit honeste
Ut sibi conpelerent firmius in rebus agendis
[H]inc visum scientibus est in qualibet urbe
Ut pueros dociles ex patribus ingenuos
[E]ligerent mittendos ad gymnasia, causa
Discendi, quibus admitto stipendia grata
Prestaret urbs quisque sint, et ibi faciebat
Discipuli per iudicium phisiognomiorum
[T]ale quibus ars discenda foret, sic ars sua
[A]ssignabatur, sic ipse tradidit arti, cuius
[S]e adherebat, et in una quelibet esse
Perfectum, sed erat nec eius limitare liceat
[H]inc digne artes perfecte cognita quibus
[H]ec et post erat perfecte posteritati
[T]radi ... libris per ingenia vacabat
[H]inc matheseos solet doctrine nove digne
[F]ratrum habundans, tunc utilitates
[P]uerorum quod affert elaborat aput studiosos
[Q]ualiter in angulo regitat ne sua faciebat
[Q]ualiter in multo anno, per duo ... motus
Demonstrat liber de proporcionibus ...
Hec ita ... ut veteranos
[V]el discipulus sit introductio certa
Ut pateat clarius portat ... declarat
Declarat quibus vias tandem, et principiorum

Sed tunc vix medicus de quibus arte medicum
Degustat et vix a lemine quis salutant
Sed tamen veniunt ad eos varii que reddunt
Phisis quo ad quod predictor et layco vel
Clerica misterium ceptum quod vno sequente
Est pia cauillat inter hiulca quod qui
Pluribus intendit inequalis dictabitur ille
Bone magisterio deberet ergo vacare
Unum nam alias operans in eodem oportet
Cum multis in mechanicis sed physica
Exilium patitur et philosophia recusat
[illegible] Desistit vna tamen natura physice
Clerico sed non est quia captiva tenetur
Iusticia florente solet florere predicandi — De advocatis
Rethorice studium nunc ad precia prat
Quo modo ad precium dampne vatis ad urbe
advocati
Clagi ad linguam proclamatoris emendam
Nec sit in emenda tum empta non legit [illegible]
Nam dampnosior adversarius ille est
Quem reputat esse tutorque sue patronus
O miser laude tuam plus diligit in moneta
Cuius causa non creat cum centum et constet
Quo lucrum [illegible] te fore succumbiturum
In causa iactent propter frivola multa
Sua quod sub verbis tam pretendit in armos
Ac in vadem lite sat [illegible] tua tempet
Cum pace per dimidio precium habeant
Iusticie stulte per multum est pia cara [illegible]
Iusticie [illegible] de grauando [illegible]
[illegible] est pars amicus
Sic te perstituit olim iustissima virgo
Nec non [illegible] talis istos
Captivos qui te captivat nemo captat
Et hec ne captat captiuam meruisset
Quos sicut tales hodie sequerentur
[illegible] Alemanus [illegible]
[illegible] prestat [illegible] alijs [illegible] ipsa
[illegible] obtinuit [illegible] habere studebat
Sic dedignatur cupidos largissima virgo
Culpa tum magna et magna [illegible] hodie nos

Temporibus nostris in quolibet eligit urbe
Quis si non fluant ipsi concordia nota
Assumunt de ipsis quidam seniorum
Cum ipsi vite presint / concordit vnum
Vel si discordias sunt sic quod ipse
Eligi aspirat / hec se his comparant
Livor et ambitio quoniam in utroque duorum
Esse simul possunt / tanta discordia quorum
Fit / quod concordat discordia / et fit ab illis
Tercius electus / qui forte est peior utroque
Sic indignum cedat indignatio quorum
Forte nunquam dignum sic se collidere possunt
Ut se coli placeat / sed vult utrumque
Sit contra fidem quod conciliat ambitiosum
Livor et ambitio / liuidum non ambitiosum
Ille putat / quod sic adipiscitur quod anhelabat

Anhelabat dicitur ipse inhians ut cortine in quibus iactabat ioci imitatores in teatro et gestibus aptabantur / ut [illegible] talis dicitur

Homines hic heu pueros regula iam
Cum non presumpsit / sunt et vidi facta
Prefici ipsos curant factum et herba
Ut sit sed fiet factoribus et sibi ductum
In coli quorum simili ratione
Factus ab indigno indignum promovet / et non
Attendit nimis pacem nec pensat honorem
Indignorum ut auctor et honore / papie quos
Exornat mores ditat sapientia eloquio dotat
Sed eorum sublimat quos sibi iungit
Linea sanguinis / aut consortium amicitiarum
Aut spes obsequii sancta promotor dici
Est laudandus / sed plorandus premia lucrum
Vertit amicitiam / qui hic meruisse videtur
Nomine amicitie / nisi videtur ei per abusum
Quasi rem dudum [illegible] committit alio
Furtum mire dum [illegible] committit amicis
Alios dignos quos / hic cum dicta decore
Sic commutans per quod sordida preda
Perdat / ut sit laudans [illegible] eius
Istorum indignorum / indignos promovet iste
Indignos contra suum [illegible] ambitiosus

Iudiciis quibus ex dictis pardonat illos
Ordine preciso, qui palpat blandiciis ipsum
Culpa sue sit magis levigata, quam fierent
Actus vel qua sublimat deteriores
Desperat nullus, nec sicut volunt, sed habent
Sed quia de ludis fiebat sermo, quod io
Opulentius esse puto exercitio numerorum
Cetus dissimiliter vim plenius plurimum
Signati natura pro ludunt apud Indos
Illudum dictus Algabre almucgabalequibus
Aut arithmeticos ludos pulcerrimus hic est
Illudque arithmetice ... dispositio cuius
Plures capere quam sufficiat totus liber iste

De vetula liber explicit primus Incipit liber secundus in quo assignat cur mutavit modum vivendi etc.

Talibus ac aliis ludo etatis secunde
Sortibus atque fide me relevare curavi
Nos tunc a cura tante relevabar et ire
Solum felicem me omnibus esse putabam
Cui quociens vellet vixisse posset amicam
Totum laudabam cui virum ita dedisset
Ut quociens vellet posset cognoscere amicam
Aut sic furtivus ludo complexis ...
Compunctibus animis non negavit virum
Sive quibus thalamos pulsus violare pudicos
De ... in adulterio genitalia membra
Vacua ... magis ... violent ad euntes
Sive quibus captivus ... ita magistram
Cepisset, quod non ... in hostia caste
... tantus ad ora veniret
Fluxus aque putris, stomacho mandante, ...
Tergiva patiens non possit ... tolerare
Aut ... aliis ita compulit et Ovidius
Ne sibi posset qui crederet ... medicina

Orna viridesset medici replet usus
Istas seminibus mente laudo / sed istas
Dico hoc dubium ut sit semibus | velut ita
Iste qui non est quia velut non est ista

Imbarbes

Ab e quod quia defectus deviat / ergo
Sit neutrum / tam quod vel stantibus longis
Est patet / id est hic ager sive vel bonus
Est spado id non est al / nec cum sine semen
Sic hoc al i non est al / sed
Ab e non vinea / ergo sit planta quod longis
Videt frustratus fructu vel semine plantas
Pro plus est / quod eius videt radice carentes
Pro radice caret / nec prodesse necesse

amen

Sparma facit semen et fructus filius / at
Radix testiculi / prodest fundata silva
Mento quae carent carent suspectus igitur
Ne sit castratus vel frigidus / est hoc ergo
Barba vir testis virtutis testiculorum
Spermatis augmenti signum fiducia fructus
Et cum sit testiculi desint / ... audi
Spes ... / ... de est / barba caret vel
Est carentes ... solum quod deficit enim
Eunuchus / porro nec sit femina / nec vir
Nec al non planta quod est non est sine vita
Ergo quod est sit / vel est sit nisi monstrum

Gramatica

Monstrum gre quia declinabile nec sit
Quod caret / nec cogunt sibi articulum
Quod sibi ... / nec ... / ut sit
Hic a hec aut hic / ut sit que nec omne
Hic modicum minor cum non generant genitum
Cum sua ... / et quos plantat ... tum
Ablatum ... / displicat ... datos
Et quia nullus ... constructio partis
Hat nec parte ... / non est oro ... sit
Hinc ... / sed partes est sine toto
Absque ... sibi correspondente relata

Logica

Et non solus sit monstrum quae sed
Invenit ... iste ... ipso

Rethorica

Non solum quod abest alterna relatio, sed quod
quod tunc est terminus neque terminatur
Sit mirmotio quod non cadit in genus, et quod
Non cadit in speciem, cum nichil duorum
Numquam [illegible] cum carne dimidiat, et quod
Nec spes pausa, genus nec [illegible]
Degenerans [illegible] genus ipse [illegible] dividit ipsum
Nectens, quod cordi [illegible], [illegible]
Est genus et species, sit monstra magis quam monstrum
Est individuum, dicitur monstrabile monstrum
Monstrum rethorice, quod [illegible] afficiens
Fingitur, crudele est si rethoricis [illegible]
Gravitate [illegible] non instet, et sit
Non [illegible], nec cum facundia [illegible]
[illegible] studii [illegible] iudice [illegible]
[illegible] sic [illegible] [illegible] rapa lepore
Ne [illegible] facundia pauper
Versus aput rethoricos demonstrabile
Rem [illegible] gerendi [illegible], monstrum
[illegible] nec diffinitio [illegible]
In medio quod defecit in medio, [illegible]
Credere suppositio [illegible] petite
Et [illegible] dignitatis virtute [illegible]
Et quod [illegible] demonstratio [illegible]
Precipue magis [illegible] [illegible]
[illegible] in eo, quo sit [illegible] singula monstrum
Deficit a pare [illegible] sibi non pare, si non
[illegible] sit, magis quam [illegible]
[illegible] si [illegible] lira [illegible]
Monstrum nec vero mutabilius quam
[illegible] sit principium magis mutabilitate
[illegible] non [illegible], nec fatum prodigiosum
[illegible] in [illegible] si [illegible] fuerit [illegible]
[illegible] in [illegible] sit [illegible] reperire
Aut in [illegible] [illegible] spoliatos
[illegible], et reliquos [illegible] mutilatos
Monstrum [illegible] precipue [illegible] ad iam
[illegible], [illegible]
Non est, [illegible] impossibilius quam [illegible]

Ad medium / quod deficit in medio / necesse supplet
Defectum medietatem suam / complexio longi
Est sine complexa / medietatem complexio dici
Digna per antifrasim / id est contrario dicta
Est res monstrum non alle / nisi quod monstrum
Dicendi non est velita pura voluntas
Respuat / tam necesse / tam invida / nam status eius
Tam vilis necnon invidie livide valde
Nec tamen velle est / quam negare sermones
Nam maledicendo mordet : et sese lucerna
Et quod sunt id genus quae spadones
Est stultos et ambo / et habet spade vincit
Historia / sicut avaritia ceteras cum lucris
ideo Et dicitur res quod naturaliter omnis
Est prius eunuchus et quod tamquam rapax quod
Vespertilio Est prius et tamquam hermafroditus ideo / quod
velut nigrorum vestitus quod plures / et
Similis / propter quod cum non esse virilem
Esse quod rapax pede / quod quamquam pure quod
Sic quod in castitate labi fecit / ut labi fecit
Et rapax quamquam necnon prius / unde in se
Virtute quod hic [illegible] non est leve cerebri
Possimus se sentiunt elegi / quod virtus
Jure ulla habet / si non omnes habeant hic
Nec est tot virtutis castitate ut vincta posset
Hanc sed aliquid quam castitas esse spadonum
Contra reputat et non sunt luxuriosi
Sed non fit / quod quam casti sunt patiuntur
Nec debuit / sunt vero non patiuntur
Sunt in sensibilibus multum autem remoti
Si id quod singulis inesse videtur non est nec id quod singularibus in se videtur inest Et si de studiis / quod plus reputatur in se
Non sunt sic inest quod de eo magis reputatur
Non simili et methaphorice monstrum spado / non non
Dicere in [illegible] et quod propterea ad actum
Dicere nec dicere ipsum tamen post sine
Ulla que pertinet actum sine simplici
Contra saltem non est et / in ipsis que
Non de quo dici posset / in hoc virum
Esse est / quod multiplicato surgat aliquo

Possimus monstrare nichilominus aptitatem
Plagis investigat natura decorum
Alias imitatorum dicunt legis peplie
Rem ritus et historias veterum venerantur
Arbitros genus quod suo diversa sequuti
Monstrum fatebor quod si sperando forte sacerdos
Efficiatur erit sic ecce ille ista sacerdos
Vel dici possit ita neutrum et utrumque
Quoque utrisque cuiusque templo donatur
Quam deforme pecus utrumque efficiat aram
Si decuisset ut in infortunatum eorum
Infortunatissimum est hoc quo reppi
Non patitur de tot nos milibus unius unum
Ficticium a nos visum usque et sacrificium — Fictus brutorum visus rotilus:
Dederit esse patris hominum sacrificare
Cui hi et superius holocaustum ille placeret
Turpe pecus inutile quod pecora fetigero
Fetidum nisi forte pecus ut libet clarum
Quas in stabulo clientulus occupat ille
Campestre velut clarus quam rotunde clauso
Ipse lucusterum redimunt deum victimam horum
Monstrum fatebor quem tamen potissime
Mulierem sic unum esse ut in phasi unum
Femina scriptor respondet nec potissimum
Rem legisse potest in quodam codice tunc — Moyses legit libros Moysi
Omnia supparans nil deo probat auctor — dixisse dicitur quando de libro
Ac ipsum plage tenet genus codicem quendam — facto omnia supparant et nil
Exemplar quibus est benedicti vita parum — probat
Est quod fidem pia quod sequitur summarum
Ius benedicendi benedictus et apte talis
Sit dominus fratrum tuorum quod valet patriarcham
Nec fallit in hoc unum est esse filius non
Nam plerumque vident benedici fratribus illos
Quorum cuius prestat prius benedictio terre
Et abundantiam pinguedine rore celi quod
In benedictionibus lex sumit iam paradane — historia de supplantacione
Esau quem famoso nam paradisum sit — Esau per Jacob
Rore Jacob melius nos Esau ...

Comparare pt corad pre ve pt eius
Calli unda mar p tulet et absqz pilos
Pellibus i veus putat illud par velle
Ac indignus maledictum p benedicto
Induat quoscumqz cibos putat eius
Iratus i spectat eu passi os i pulsa
Et depadus faciem illuvia rubere
Vallet / et demum desit laude tatum
Exaptata diu tato cagmine / tamquam
Fuenti desiderio quesita / licet nam
Fenera prose sed cum acr guandi
Eo committat ead q sibi sit acter ancebit
Intendit posse parand / nullum posse
Heu si iudiciorum curat correctio
Cupiat adipisci examine quod nulla lapss
Hic spado no sentit labores spiritum
Ac sine passi passu no comparandum
Nec virtua genus attestat cum sit honorem
Cum plativa nunquam pungat ad illam
Tunc sed in fauste meum si afficiat
Veste videtur carum solutum iudica
Talia mox fine laudo quod vive ...
Efemicos quod carere quomodo gavius quod solem
Felices solas taitu reputat e felices
Felicas solas reputo cessat coactos
hic ostendit causam mutationis Fuerint unde in subito mutatio tata
Distite vos qb ferre nescio fastidet doris
Unus eat tato nac vultu in orbe
Virginei floris decor et decus unica
Bela feminei quanta libus / et que
Strictis dotata bonis flavet / ei quod fe
Fortune bona no decerat / io quod bona
Eat bona p prima genere no merito
Aves edi pollant in ea clausse ...
Nimbus ita patam et gratia lactea
No captans ... fortuna quod illius
Eo fecisti / cuncte et prodiga
Dimus detur cum char in stratia virgo curse

Cedat prior solitum multo meliore
Commutans in ... multis annis multis annis meliori
Largiflue sibi dans et opes et nobilitatem
Cui iam eam dederat longe meliorem
Terris ac mundi bona sed hinc quod nulla
Res fari poterat sibi moribus ingenio re
Inde quod in toto poterit esse clauditur orbe
Non erat ulla fere similis dulcedo logle
Principis in gaudiis ... addebat gloria tum
Quod fecerat semet ipsam meliora videri
Singula iudicium iustum vincere famae
Certius et quanto oculorum iudicium sit
Notum in lectura seu ... sit famoville
Vincebat ... in forma non [illegible]
Sic apparebat victoria ... moneret
Impallidum si non oculos sibi tollere vellet
Tempus cur ad eam laudandam protulerit
Descendisse velim cur ad herodia cui
Debita ... mo dis ... laudanda ...
Pars cuius haec est describo singula lustrans
Singula sunt meliora satis est dicere passim
Sed quam meminisse iuvat ... dinumerando
Formose ... modicum ... libans
Membra sigillatim describam singula mirans
Ad que lustrator oculus permittitur ire
Cum ... contendunt se vincere utrumque
... aspectu ... summa
Parte ... et ... gerunt
Sic sibi ... alterno certa ...
Silva capillorum supereminet atque rotundo
Circulo clara ... fulgurat astro
Fulgorum cum radians color invidet auri
Sed ... iussa ... gerat illud
Colligit in torque sub ... lege coercens
Nec ea lege tamen ... ad ... quedam
Exempti ... sua crispidine rara
Conexi volitant ... vagi inflexi ludere

Frons spaciosa pari concordia / magis abat
Ffrons qui planicia possit non sufficiente
Albedo matura / candensque lilia cum
Non vincit nix equat ebur non splendida cum
Cilia supercilia sinuosa linea quam iste
Exigui declivis utrumque supina mit
Virides gemmas limato limite parte
Conciliant dum mea suo cedit utrumque
Vel distinguntur a fronte spacio oculorum
In utroque tamen ubi fronti legitimatur
Nasus / sed naso quam fronte superciliis re
Volens depressa pari distinctat atque
Unda plenis candore patens equre ligustra
Subsidet his recto ridet et leta gemellos
Et tunc speculatorum fovet hospicio dom
Sunt pupilla vado cingente nigellas
Exhilarant emergirata ratatio vultus
Occultas oculos tamen sunt ibi seratim
Palpebra nec ledat eterisca ea superbos
Nec indignatus et semisperia muti
Claudit lascivo qui [illegible] prodet ados
Sunt nec a lacrimis oculorum ripis madescit
Nasus in excessu nullum se distrahit ut sit
Longum nec curtum / [illegible] sinus / ve nec villa
Tractus in oblicum / pendat [illegible]
Nec stillas [illegible] manans [illegible] pad hiatu
Nec [illegible] nec [illegible] / nasque recta
Passibilius [illegible] fetore [illegible]
Ac modicum [illegible] apta [illegible] generand
Pinna [illegible] fragmenta colore
Lilia mixta iacet in eo certa [illegible]
Confirmat [illegible] risum quam colorque
[illegible] / sic tamen rubens [illegible] alio
In [illegible] et qui [illegible] videre errantur
Fossule [illegible] addunt
In leta facie / quod [illegible] videtur

Pene igneus cui sibi conveniens pura rogat et
Et suo caesaries modica in se quam retractos
Colligit auriculas suo castiga ab illis
Tacta blandis sola blande nouda, crem
Cui videt sibi magis status iustus et medio
Labra tumet modice tua coros sibi delectat
ribes
Collectura aer ymbre sole perito, fo
Ne suo cui sit immisa pars se velle paracte
Sed quam offic videtur ad oscula suscipienda
Sed suita videre, loquitur re, sine tibante
Inter cuius compostabili crudos calthene
Clarior anfracto vino se visibus offert
Dispone sibi dentibus in serie quam locatis
Ellinus sparsis exilibus atque ... tus
Tinnis inferior fauci nobile ... tum
In collo sed collo collatio colliculi quam
Ad libera se extulit adultude que tum moderate
Colla ... tua plana, quam plena, non ... iuvi
Corda reget, suo vena tumet, cuius cultus od
Asperitate caret, nec sedat cui marulosa
Ambrida, sed nive candidior, in dedicate
Fragit ipsolensis lactata lerium, tantum
Blanda magis facile se plicet ad omnia
Est digitus gracilis, plenus torwaril, cunq
Pro quam suo lagus, volta lactea lucidi unguis
Cetera sit pelusa nil tegit ora vestis
Diminuendum tum licet, et perusa gradatim
Sed non visa venire putando, quam si melioa
Sunt visis illis, et quam captabiliora
Sed quietuta cui sunt ista quista sola
Sub qua gaudet pertussia blanditate
Stat compressa surgens tumore gemelle
Ubera cui bello Dive prola durata ...
Ac si complexu se velle premi se fatetur
Et hylexus se nolle ... sponte
Brachia lacta quam subtilia mollia, plene
Desup acclinans humiditatem quam ... sinus
Ac pedum pinguedo habitus ... lumbi

Cui super eius genus claruit simul satis ample
Nobilitas eiusdem iuncto populare preter quod
Tam levis in medio sinuosa vertice in ante
Fronte pendebat parte pallere cupitam
Et puto quod nec cultus nec quod pater
Aptior esset ei quam sine vestibus esset
Nec vivida videram si tangere medullam
Non esset parvus saltem quod sed sine dona velut
Quamvis laqueis eius haec sufficientia verba
Non sunt ad tantam speciem descriptio nulla
Nam fieret pro quia si vellet amantem
Deliciis quicunque sic redderet aptam
Haec fuerat hac ac cupidus mens invidiosa
Et collectiva suggesserat acta cordi
Cor eius audacter cepit pectore pro illa
Aut [illegible] a innumeris querere passim
Et pro solito eius [illegible] innumeris dando
Dissolvi sine ablata prius valuissent
Vera tacentes tot precibus solicitare
Reddita paulatim scintillula crevit in ignem
Inmensum fovit iam possessura medullas
Sed latuit et tamen non decrevit languidi
Pectora quod nimis pater quam mater quod
Servitiis multis et sollicite in multa
Vallabat ipsam ne blanditiis se poneret
Blanditiis si forte laceram conspiceret aura
Nunc festiva erat quaerenda fuit mediatrix
Astuta bona loqui que posset utrisque vicissim
Et facunda foret et suspicionis carens
Nuncios ut ne nisi ante licet adire
Talia dum vigili mecum meditarer a fine
Tot quod revoluisse vetulas et saepe diu quod
Singula lustrasse lustrans vetulas propositum
Accurit tandem quod erat pauperula quaedam
Illius patriae quae mecum vicina sederat aptior
Saepe dedi ei libens intuitu pietatis

Et fuerat quod dilecte sedula nutrix
huic rationis esse michi providens utiliorem
Aggrediar vestro premo probabile thema
plurima promitto licet si celauit / et si
Et si prodidit sublingo minas / vindicia
se pro tractat ventura pericula pandens
me miseram dum re si sciret pater eius
Quid facerem cum mortis ...? / aut quas
Acciperem penas ... forte negarem
Me nusisse michi nec subsidium in fratrem
Absque esse ... ne solatium ultra
Me ... in pace mea fine ...
Me rogo ... ingens eligo vivere tuta
Sufficiat quod ... paupertas / hec mea / pauper
Quos ... fatalia ... dicentur
Quam ... divicias ... sanguine ...
Esto quod evadam / nunquam eligo vivere tuta
Cum metum ... tua ... promissio ...
Tunc ... quanto plus reddebat difficile / se
Tanto ... vincendi ...
Maior ... / tanto plus instans ...
Et monstrans quod ... / ... sine culpa
... non ... debet ...
Tam ... / tam ... puella
Attendi / tandem quod tam ... mane
Non poterunt sine ... / ... mane
... saltem ... promitte ...
Sic vigebat amor / sic ad mea fata ...
Ergo die insolito dari mors ... omnis
De copia vini / de ... / de quod legumen
De ... parte / de ... / de ... / de
pabulo ... / de ... / de ... / de
... / pro commissa facienda
... que melior ... lactes
... media / ... deteriorem
... quod datur ... vita ...
Ex testata ... se devant / optat
Dona sibi / non voto ... exiret

Et quod reddit quod sincerus et narrat plurima po
Sed quanta fuit cautela narrata sinceriter
horam optimam [illegible] quod [illegible] timore
Qualiter intraret [illegible] et modico post
Qualiter [illegible] loqui [illegible] [illegible]
Non [illegible] tanto non vidit alumnam
At [illegible] descendit [illegible]
[illegible] [illegible] me laudibus [illegible]
Addit [illegible] qualem sit passa repulsam
Sed tu turbaris / sic me [illegible] tuo [illegible]
Spem [illegible] dat [illegible]
Tu sic [illegible] autem Cidippe [illegible]
[illegible] sic dixisset testes quod [illegible] deorum
[illegible] non mentitur / quid [illegible] [illegible] / [illegible]
[illegible] nec tu / credere oportet / [illegible]
Sic me [illegible] per tempora multa
Fine [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] non [illegible] [illegible]
[illegible] simulat eam [illegible]
Et [illegible] meus dixit / fiducia vite
[illegible] mea / spes [illegible] / [illegible] quod [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] deligit ista
Virgo / sed nulla id [illegible] fateri
Quae fraude pia sed me missam / miseram ve
decipienda [illegible] est / [illegible] quod nocte [illegible]
[illegible] [illegible] comedia michi [illegible] extra
[illegible] thalamos / [illegible] quod sopore sepultus
In camera [illegible] que [illegible] insidienti
Quae dormire solent ancille / ne [illegible]
[illegible] / thalamos [illegible] separem
[illegible] caput [illegible] tu [illegible] [illegible]
Post nona noctis tenebris non [illegible]
Adveniat reserato foras / et [illegible] lune
Lampade et tacite palatii [illegible] verso
[illegible] quod [illegible] [illegible] insidi [illegible]
In lecto [illegible] / [illegible] est
Si optimam [illegible] frustrabile [illegible]
[illegible] et cupidis [illegible] postulo [illegible]

Nocte / multa timet et meam multa ruinam
Ergo die festo quo nox erat illa futura
Ablui me modicum barba tunc quam regendo
Das quod tamen post medium membra mea sopor
Parat in sompno nocte ductum et inde
Me cibo sorbilibus me iuncto pasto refecti
Hinc ne dormiam me libris apto legendis
Quidque an tam horologium madertiudinem
Duxi / quo veniens fiet michi certior hora
Que placet venit tandem suffoco lune
Q dicantur congaudet impignior in hospia-
pasti collido feriatus sanguine fuso / fronte
Clamor et offendor offensus precipito me
Fas quod fidus finale deprendendo non innatos
Cum furiis me de novo furiis agitandi
Me reputo nec eum nisi vere venis
Ista sinistra salent / suppositum invoco frustra
Multa faucus famis se incipis / si sensero voces
Vere non veniunt nisi raro sola sinistra
Iltria / non solitus sonat / nudus lectum voti
Consumit / nimio male clauserat hospia porte
Turbaret quam sicca / que sinla pena furenti
Ita quod auspicii fatalia sunt fuerunt
Iam quod mei male compos erat spiritus conquerendi
Cura non decerat / confringere faciens / et appetendi
Dimitto fiunt expolia quamquam habebam
Eto / me quod tot infortunia non renovabant
Ad cave procedo damnum / quod vere simotis
Sentio / si tante faciam non posse pate
Incipio fieri letus letitia licet non habens // dulleus
Ebloante mater camera lectulo quam reperio
Ut equili strato quo sumo prefacta iacuit
Tanta putas in illa mecum deludo me-
tue de subito quo met deduletur
Cur huius desiderio / non est leve dicta
Illico tabulo indicans omnis dammosa videtur
Futuramque huius modi timens omnis ergo
Alicio vestes subito quod tempore mandavi
Adiuvamd plebis lecto nec a laudare quamquam
Nam licet / omnis ei mater est sor negata
Vegis attam sit vot pudor lex pem pa

Vera fuit ... ex ... cl...

Si non peccat reputat / eo virgine vna
Si dormisset agi si prius ipsa fugisset
Cupido Iove sic sic dormisset adire
Ipsa quod erat breve sit amare non ad eunda
Heu mea tanta meis virginis dulcedine medulla
Mens indicans nasit reppen gratia vers
Vult inclitus celsa ad solium in quod scriptum
Delicatum spes / movit fax ignis ambiss
Sed quid erat quod expar vetoso tellure misso
Fecerat amatum subito langueret quod cadit quod
Cepit vitus / frigescunt omnia intenebra
Crede quid posset / quod virgo quoque implend
Nup olimpia dedi / adeo cito sensisset
Vix quid tam medicina rosa marcuit in nova
Corpora mutans carni mirabilior quod foris
Non reperitur ibi mutatio / qua fuit ista
Talis in tem vetulam

Hic describit vetulam

Heu quod difficiles vetulis artubus artu
Vincat vetula metrum tota similes
Callida virosa / scapulam cuspis acuta
Pectore pectus / laxatum pellibus vber
Non vber / sed tam parum / quod molle vel est
Vix se pastorum / vult siccatum aratro
Frumentum clunes marcidit ... quod erat
Insectum quod venam vincens ad amata instar
Vincat vetula metrum marcida turba
Lanceam extingo cepi firmat quod illam
Appetens fere / sed mei adesse redonit
Perfusa femina que scandala ne patentur
Continuum quorum dies species eius gaudende
Iam descensisset / sic dextra quenit aer quod
Aperte vellum patuit superare dolorum
Hec fuit tamen medicina quod desperata amans
Imo probato sanitas fuit quod dignum amans
Tunc cum sic passus ut desperatum amare
Nostris iunctum si vellet amabilitati
Inde amice / sed non ... nunquam isti
Prima in culpa ... blanditur quod volebam
Expectans consilii vir vestita resumo
Vestita resumo ... me quod claudo
Pectora tam tristes quam leta ingratitudo

Atque domum veniens vix atria claudere possum
Vix cameram sive licet intro me reddo flebilis
(Incliti) Fletus evolvo mecum quam vindicta placeret
Sed non invenio condignam si moriatur
Huius pena levis quam momentanea finis
Mors igitur immat ut lituam dum seculi istud — Maledicat vetulam
Sit medicina manum non in veterem misanus
Esto si quid ei dabit modicum quam ...
Panem non comedet nisi quod dederint putrefactum
Non carnes nisi de vetula sive sine lepra
Non pisces nisi quos demiserit undique fetor
Non vinum gustet quod sit vel pingue vel acre
Tussiat continue, mentirias contra fatigat
Sternat absque tussi, sitis insaciabilis assit
Et sit frigus iners, sed et intolerabilis estus
Si possint simul ambo sibi saltem vel vicissim
Fletus sit ei continuus, lacrime quam proximum
Singultus subiti, suspiria crebra fiunt
Cum anhelitibus distenta rigoribus atque
Fetrat eructatio non emergere naris
Possit in ore fauces, desiccat tota consistens
Ut sputus hec esse, sed conciat evomitura
Nec vesica sua nec contineat vel vinum
Vel stercus, sed contra fluat anus retro
Non sit elenchus nulla tamen non possit hec
Sentiat tunc sufficiens posset vindicta videri — Hic virgo tradit ... agnito
Ecce superbum doloris luctum manat, ecce
Virgo dat thedium longinquus non illam
Sed ceteris sponsi fuscinat, erat longe ille
Ad quem nulla lingua veniendi sed dabitur
Verbum quaerens sibi simul mea solicitudo
Tam mordax innocuit, nescia sed tempus
Investigandi tot erant iis tedia thedium
O quibus mea terra fuissent amicum
De thorace meo ad cor traxisse videris
Sed sequela premi non possum, conditum malit
Hic lingua mea sed non intersit aperte
Principium etiam secrete pertinet ad finem
Coniugii vitiat qui desinat in ipso — Hic invertitur ad precam defuncto marito
At non per tempus sex erat amborum

Cum sponso fieret puer quod effecta sequuti
Et pariter iam fecimus dispendia pertinendi
Senserat esse diem suspendio claudere sponsi
Fata iubente placuit sponso genito reducere
Et dote sua procuratae relicto
Ut pateat [illegible] laute / [illegible] illi
Undique amoris / sanguinei eius et amici
[illegible] das [illegible] longius illi
Et [illegible] vis exordare simila pando
[illegible] dixit meruit esse satis harum
Esto quod diu se supposuisse putabam
Hic teste deo quod eum non supposuissem
Sed quid agit [illegible] / [illegible] illa iuxta
Iam simul ambo [illegible] ut amplexibus apti
Tunc iustae velamen nulli bene [illegible] illi
Cogamini [illegible] vetor addere quod dormisset
[illegible] mane meam ne forte [illegible] vos
Colligit / atque laud[illegible] tenus [illegible] illud
Principue prestaret floret etc / Risi
In [illegible] fenestrella / vidi duas venientes
[illegible] fortunatis [illegible] multa videntur
[illegible] erat eadem septa quod salicis
[illegible] ante palatino [illegible] de parte relicto
Accedebat laurum tradidit quod oracula [illegible]
Deorum satisfactus offerre domestica / sequitur
Esset ibi placidum vespere [illegible] vellet
[illegible] tum modica [illegible] quiete
Subiungit non domino [illegible] multa loquendi
Sed mediante sum promissa fidelem
[illegible] te mittere [illegible] dabit ipsa facultas
Paulo post adiit sponsa [illegible] quieta
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ad genitum [illegible] fabricata parati
Et iuxta duce [illegible] illum [illegible] ad quem
[illegible] iussit [illegible]
Sed quia facta domini mutata [illegible] non est
Nec [illegible] [illegible] munera vincit

Est nimis compte qd te non adderit istat
Sum michi venit dulce / prodicamque fuit
Facte qp pre venisse male putatum
Sed te delectet sors tua / finio sermo
Fundas consilio / laudo qd te pars illi
Si non possit nimium retine iocalia cuncta
Et plus unitus donum / fungar qp me incedere
Videns amicus / et qp nescias ad eam dixi
Tanc sicuas causas equa compta volisti
Sic tibi succurri sic cor furaberis eius
Certo custodire qp sit michi gratia futura
Credulum si non facerem cumulos ex sigillo
Signi plenos / retine iocalia plaudum
Sic vero semper dicunt ita successisse nostre
Nec de parte sua vincere vidisset illo nunc
Esse post dixi non sit res imperiosa
Illum / qp nimias non decipit hic habuisse
Sic amice quod semper locum committe furtum
Suggerent / et hic locum est occasio furti
Quod si commisit nec deprehendunt in illo
Dissuadeant ei / meum nec qui loquatur
Ne querat / si salua permaneat vel ad ipsam
Quod si quesierat quod erit si deneget illa
Non habeo testem nec erat testis adhibendi
Detinuerat patrum sua pignera retinuisse
Nunc non excusat eam quam pignora fuisset
Cum dimisisset tot pignora / quoque nisi nummus
Acceptis illo detineat dulcisse cuiquam
Sed volui dona mea sic ex parte largire
Tam parte quia te / qp me conferret amandam
O si conplicuisset quod alimitio michi / tantum
Dulcia fiunt si penitrat / in sufficit / hinc nunc
Volo vultu nisi tibi delectet amatorum
Talia dictis meam super hoc gratiam
Offert / plurima vel ecce predixisset
Obtulit dixit tuam te sponsa salutat
Et quod tam fieri sit grandiabile et
plurimum quod nimis fero gratis post ista respondit

Vt quoque scias quod te propter tua nobilit quere
Sed tua propter te, refero sua pigra sinu
Optio tua vult sic clausit mea sua post te
Vt tamen reserare veniemus ipse petitum
Res tua cito non patitur perfecto tradita videat
Pro quod me scio reddere nobile factum
Tempus aptari, factum iuvat istud cautus
Ale docet ut locus sit exacto dici
Hac sero veniens, sed tarde nemo querelas
Addatur testibus, quicquid non vult adhiberi
Inter partes soli duo si non tercius adsit
Vincta sufficiencia nullus sunt duobus
Hiis dictis abiit, video mea pigra voluntas
Hic sero venio metuo quod talia porto
Set tamen volo quod ea fuerint data sedes
Certe sic ea, tua quoque repperit in uno
Verax [illegible] credibile sed quicquid ad plurima videt
Et in rupta fides sit per me dacia, durat
Non quod non multi sunt quod medicina leg reddunt
Vt maiora sibi cedant, sed spes quod hic
Vna quod dabo sed [illegible] multis spondeat vim
Ad venio sonat quod foras ancilla parata
Mox introducit lux lectum mittit [illegible]
Et quod me fallax aliam decipat in parum
Attento maius rudent sufficienter [illegible] multum [illegible]
Singula [illegible] fratres sedes dici nasi labis quod
Vnde sufficiens ad magnitudinem multa
Atque si antiqui delector aurum adore
Tres fuerant meisse iuvat quanti quod sensus
Iustitiam docet magis humana tot annis
Propter quod tot partes sunt aptior vlla
Nulla quod minerva magis sunt a melioribus adoris
Et sup est tercio satis et dixisse quod vim
Venus in terris quod utrum satagit utrum
Tam ea pace eciam recepit sua pace necesse
Ecce meis in visceribus nova rixa fatur
Ellis [illegible], ira furens, ~~[illegible]~~ odium mortale peremis

Pauor in tristicias spiritus conversio dupla
Conquestio diffinit, que non solum sedat
Sed recolo continuatque merorem dolore
Quem fortuna non dedit, et quem tam adimit
Excessor hinc inde fluctuans, hic gaudio inclinans
Qui super optato tedio longo tempore viri
Unde inter versum quem tenere unde, tristor
Quem non redditum tuo sit fracta pectoris
Auget leticiam desiderium diutinum
Auget tristiciam pigra desperacio, unde
Spem leticia dicit, desperacio tollit
Nec desiderium vult leuamine dolorem
Adiuto sponte suo constant utique
Et cum intersit non possunt pari statu
Que constant vicitur neutro separatur
Nec sibi liberant mutuo facti in parastasi
Divis dictat dum contrariis sit solum, quia
Contingit videatur, ut solum longius, equo
Tunc est summa quod et contrariis dictis inimicus
Nec bona nec mala sunt sibi longa pro alimentum
Si mala sunt placeant, que si mala displiceant, quo
Non sit tristetur oportet penitus sine risu
Non sit letetur oportet penitus sine fletu
Si sibi fiat gaudium mastatus, si gaudio non sit
Si vituperium velox oblivio tollat
Si sit ei dampnum proprie tunc relevetur
Si sit ei lucrum proprie tunc dampnificetur
Si quid metuat solacia committantur
Si sit solata metu non sit securitas
Sed per morbo careat, saltem in morbo
Respirium metu alliciat mutuum securitatis
Ille extans contus sit sibi contrarius metuit
Tunc nisi fiat nimis se non credat amico
Et medium non erat medius vel peius cum sed
Si sua culpa fuit, sua culpa fuisse videatur
Sed mecum festum vertitur sed consideratur
Non festum vertitur nisi consilia possit fuisset
Non tunc omnis cum talibus commendanda

Comparatis leticie desiderium
comparatis tristicie desperacio

leticia
tristicia
hec non tollit hec
desiderium
desperacio

Semp erit mecum michi quod sit inveteratum
Hec aut meum quod non fuit inveterata
Displicet / atque placet placet obtinuisse / sed iam
Quod prius fuit tam cara vincla prius
Nmigit ad vetulam non est leve gemmae
Nuncudum vetulam meam non inveterata
Tam invictum nam prius erunt quibus in veteranis
Nec minus amorem sed quesitum / ea quod
plus timeo ne deterior foret in peiore
Tamen spere melius facturam peiusve in
Nunquam primo minus placuit quam pateteum
Et dici posset vetula iam desipit iste

Explicit Secundus Vetule
Incipit Tertius eiusdem

Iste fuit status ipsius per quem animo nullo
Vinci / sed eram solitus / ut sedecim collum
plus intrando iugo / ut nos recepisse amoris
Sed quam non ipse tacet in alma societas
Cursus / et ad tentatio plurima istat
Aliud facta / repetam ne iactis quibus ante va-
Delicijs quibus utebar mulieribus ambas // celabam
Non repetam / quod te eos non ne revelabunt
Secretum / ne eius oblivio curre
Nobis inest desiderium patrie renovarunt
Et dici posset vetula iam desipit iste
Sed scio quibus faciam studio complector anhelo
Nunc quod meum dixi hunc esse relinquam
Nunc doctrine quam vero studia causa
Etiam ut sublimius apex in philosophia
Nunc doctrine quod sit certa tracta
Non deligitur omnis philosophia reguat
Iste nobis fuit solacia vero studium fraternum // terram
Medicina quod iacens dialectica methaphysica
Simplicibus exiguis atque gramatica
Logicam ad magis grammatica quedam
Sic abscita quia quod non sine cum fuit
Algabre quod maior quam ludus arithmetica eorum
Admitta ludum et rithmimachia veteris
Invenia si displiceas quam in primi

Sunt hodie methasici qui censent mittendam
de celi capite partem quam cum sit a fiat
Ac [illegible] laudum mica cautel vitium
Appendam in celum stet demonstrato primas
Alluat et tamen astrum visitabo
Instrumenta lenuit et insimul hostiaritati
Aequalis in eam laeva in ea tempore certo
Ut verse quant per forte per suas
Inde cantate patribus intendo cantas
Venarij et dimid proximi gre cans
Lam nisi etiam in [illegible] suppressa
Saturni pectore / super animo cum [illegible]
Cum me devolucta perfecte corde / dicens quod
Componitur in huius opus nuta certa numeris
Significatum velut instrumenta dederunt
Hec prima quod regit cum ea pot ut
Dehinc in manat meo licet inveniatur
Libro / quod dixi platoniam va propositus
Vis regis facit vella qualibus orbita
Ast vincet celeste solido forme quod deorum
Vis in ipse non quod cantum et dicit vale / quod
Diffinire nequeunt nos et unus / sed uno
Constet utrum vivat celestia certa ut nec
Affirmat quod et tenetur / metum quod negare
Sed quoniam mo fuit certa indagine constat
Ast gemini denique ei sit multum / tenet quod
Nunc celeri motu / nunc tarde / nec retardat
Et nec directo / nec aut perfecto cursum
Efferat, aut contrahat per mediana dorsum
Nunc gradum / prima vel partes dyameter hic
Comparatus et denique motus eorum
Matibus ex equalibus orbicularibus in se
Et numeris certis / et certa lege manent
Hec ex constat quod medii motus absolvit
Huic elementati / sed longus decet vpsis
Matibus ipsarum non dicere possunt
Cum genus nunc manent desiciunt / et
Tabulis mirifice servant dilabi arte
Prima ipsa quod regit cum eam potest ut
Organi sit primus / sit instrumenta supremi
Cum dimicandus qui sit meo apparens / nulli

Post mortem teneor obnoxius ut deorum
Quilibet cuius teneat de diis sententia prima
Numinis est deus et deus non dicitur quia patet
Salua sit ipsorum patria salua quia si nam
Esse potest non sit deficiat consentio saltem
Non dedignetur sed sint sublimes amici
Si tamen experiar si dissentia quando
Credi queat super eo sane decreta
Ista sunt plures vel forte unus eorum
Cum dii dicuntur hic et deitatis digne
Et si sit id sunt virtutes particulares
Et non dii nisi quis accommodet ipsis
Hoc nomen deus ad virtutes significandas
Deus quod patris dicitur abusio dici
Nec ydolatria est dici hoc possit
Nec modicum peius reputatur apud sapientes
Ac si non liceat ipsis in eadem parte
Non possum credere quod eadem quod non dicatur
Aliquis esse deus unquam credita dicitur esse
Ergo loquitur liceat de primo principio
Sic est principium quod non est principiatum
Et quaeritur utrum sint plures principiantes
Exempli causa sic qui possumus nec
Ut talia principiant aliter religionum vila
Nunquam nullam deum de liceat auctor
Tamen dico quod eadem sit vel esse principium
Principium nec potest quia conceptus est sit
Nec deest ut deus divinus sub nomine
Significat ad id quod non est principiatum
Sic per quod eius videlicet esse deum
Non est conceptus deitatis quia quis addit ad eius
Repugnantia si eadem sola accipit
Ad unum vel est adeo proprium deitati
Sic posse nec id signum est deitatis id sit
Consentio quia si non est aptus quomodo
Nec deus et potest quod quia conceptus
Si non esse deus potest nec dii deus sunt
Dico quod si plures et plures eadem partes

Si quos sic igitur duo sint omnipotentes
Aut par sit equales / aut quod dependeat alio
Sunt non / istique potest quivis esse
Ille voluntate sua si velit impediendo
Facta / vel illius eorum forsitan iste
Illa si non possit / iam non est omnipotens vel
Si vero possit / alius non omnipotens est
Sic igitur alius independentibus ast
Omnipotentatum non possit in esse duobus
Dicitur nec deitas / ratio in hoc est deus unus
Summus excelsus sine omni [illegible]
Hic est de quo [illegible] quia sufficit omnis
[illegible] / virtus super ac simplicitate
Semper / [illegible] sic cunctorum [illegible]
Simplicitate sua / sit per se substantia ipsa
Non de aliis nec de parte sua sit.
Defectus sed nos [illegible] sumus ad capiendum
Esse rei [illegible] ita sufficientes
Quod necesse est intus hic sed [illegible] per se
b Quare non nisi per sua [illegible]
a Quod in ipsius veniatur cognitionem
Hunc sed vos omnis creatus [illegible]
Non [illegible] deus ex nichilo mundana creasset
Solus ab eterno / sed cum non posset aptum se
Tanta pati bonitas / [illegible]
Invidie / noluit quibus esset largus [illegible]
Et [illegible] / maius licet [illegible]
Ut [illegible] quod fieret [illegible] et [illegible]
Sed magis [illegible] in [illegible] meditari
Cogitur ut se [illegible] meditetur eandem
Nam [illegible] sit et fine [illegible]
Infinitus [illegible] forma constat [illegible]
Hec [illegible] que se reddit meditati
[illegible] lux iam [illegible] / et [illegible]
[illegible] ad [illegible]
Aptet eam / [illegible] per totum [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] sit [illegible]
[illegible]

Hic declarat quid sit deus

Sed extendens / extrema quod sit utrumque illorum
Plus ut agere patet patiens / ut agens paciente
Tamen sunt eas tantum quam proprie / sit quod
Elementi motu comparante reflecti in se
Hac fit spera vili tamen discreta turbe
Ut post lucidior sit desuper apta concepti
In opera plus de materia / de luce minus sit
Post sit et exterior subtilis et apta manendi
In qua plus de luce / minus de materia sit
Hic post celum spera quem volvit / iam quod prestat
Partes post se medium quod possidet / et in
Deus sibi constellata / regimine clausa circumdata
Sit concava sibi divisa / quod altitudo
Vicis oppositas medium continue variat
In quod nam celum extensa dicitur post
Colorum forma qui truncatum continuant post
In quorum compte superiori parte planete
Septem discurrunt diversis motibus acti
Hand sunt semper / saturnus Jupiter et mars
Sol medius sub ipse Venus / Mercurius quod
Mouens / tunc quod propior in fine luna
Stellarum virginum celum fixarum est / uno
Motu conferat / ut dicuntur conictantes sit
Data quod vinciens de usu contra plurima motus
Et rursus motus sed contra singula multi
Ad nactum celum / quintum ad naves ordine summa
Tantum ad naturam detur quod nobile primum
Nullum corpus est / sol lux diffusa per
Tantis nunc radiis remeat ad ipsum per
Tanto cum patent minus ut fieret lux
Illic visibilis nec cum id materiatum
Visibilis offert se / motu lux ita divina
Celum pellit nunc radice ramosum
Tanta rapida virtute movet / tanto quod vigeat
Et valuit / ut et celos secundum that omnes
Narte die quod post / et inclinans sunt axem
Apicis in dextra e linea / quod quod fuisset

Per centrum mundi inque polo finitur utrimque
Maior capsula est / immota que spera quiescit
Sola quiescit sed non est longissima sola
Circulus ac recte est equaliter habens
Circulus similis cum qui dividit in duo spera
Maximus est porro quod simul longissimus axis
Quorum centrum sit mundi compositum axem
Cuius describit motum revolutio primi
Dicitur equator et dicitur equinoctialis
Sed quod sit nullum motum preter incurvatum
Huius viijo celi [illegible] est equalis
Et super apicem qui mundi declinat ab arte
Quintam [illegible] in medio [illegible] et [illegible]
Quo circulus equator qui dicitur orbis
Signorum scilicet zodiacus [illegible] recedit
Axis ab apice simul declinat [illegible] ab arte
Celorum quod sub est motum describitur arte
Sed quia celi hoc motum [illegible] primi
Dicit ut [illegible] ipsum usque proprie [illegible]
Spera motum primo [illegible] esse
Non [illegible] / sed ad inventas [illegible] offert
Nemo quod [illegible] inde immoti
Et quod tardior est velocior esse videtur
Nam lux illa [illegible] vtique immediate
A primo motore [illegible] in mole primum
Et movet ipsum sic ut motor non [illegible]
Sed movet in motum licet iam [illegible] movens
Sic [illegible] movent [illegible] illa
Que [illegible] movet [illegible] movens
Applicans hec celum sic hac [illegible] movere
Ut [illegible] tamen [illegible]
Hec [illegible] mutat loca [illegible]
Individualiter quod motum [illegible] orbem
Aut vel apparent [illegible]
Hec [illegible] in [illegible]
Et [illegible] medium / quod ut [illegible] leve [illegible] est
Est [illegible] levitas vel gravitas est
Et motum [illegible] / quod [illegible] movetur
Ad medium [illegible] / et hoc leviter recedit

In medio / quod sit orbi sibi motus
Ad loca sedes est divisa / quibus se movens
Cum sit in ipsa regione quiescit corpus
Quod nec exigitur nisi per motum violentum
Hec mundi partes / celestis sub illa
Hic elementalis mundus similis [illegible]
Homo dedignatur minus licet [illegible]
Et celo vita est et victus ab quatuor elementis
Hic dictus quod sit mundi minor ad instar
Istius quibus licet ordine / natus quod in illo
Homo sensus et iacet in medio subtilis ex
Hic quod latet intimus subtilis vel sunt
Cor cerebrum renes et epar [illegible] membra
Testiculi quod licet sint exterius / sed tamen extra
Ad generativa foris [illegible] assentit
Ista que vite celorum fingimus in ipso
Et quibus se servat datum [illegible]
Cor arterie pulmo / trachea quod cordi
Vene fel et splen epati nervi quod cerebro
Sensus et motus / et renes seminaria vasa
Testiculis / stomachus quod coquens equale cor
Sol in corde manet sed arterias dividit
Vim suam per quas totus corporis artus
[illegible] magnumque patula / [illegible]
Trachea quod Mercurio lingua quod loquens
Testiculos Venus / et renes vasa instat
Sortitur sed epar iam est [illegible] quod vibrator
Splen saturnus est Mars fel et luna cerebrum
Stellatum celum ut Mars sensus est
Primum mobile motivos cum trahit [illegible]
Virtutes ibi patet [illegible] planetis
Et naturales in primis / appetit [illegible]
Saturnus retinet / [illegible] digerit aut
Jupiter / expellit Mars / [illegible] luna / nutrit
Mercurius [illegible] / post quas et sic animales
Sentit Jupiter / et sol cogitat / hac ratione
[illegible] / et [illegible] / luna [illegible]
Excreat [illegible] / [illegible] / et Mars

Iram succendit / desiderium renibus augetur
Compositor ibi et dabis humores elementis
Cetera sanguis est / est ignis colera / terra
Melancolia / flegma aqua / sic venis sanguineus ...
Membrorum quedam sunt homini danda congesta
Ossa quidem terrestria sunt atque / et medulle
Tenere carnes / cutis ignea cetera claudens
In se / sicut ibi tria sunt complectitur ignem
Deserviunt item sic officialia membra
Parte manens capud in supra / in medio ignis
Venter et dorsum terre / cumque per ea vagantur
Sic homo maioris est mundi factus ad instar
Sic homo minor mundus fundatur
Sic habens celi et infimi / elementa et pascit
Hoc specialiter est celi per una dilatat
Est hic per eam per spera rotatur
Unde eius humani celum formulamus
Mutatur est cum ex elementis
Lucidas partes celi regione per regit ignis
Mare et contrarium sublimat et terram
Subtiles et levat sedando rore vapores
Unde morbus est datus aer quoque planetis
Ad quod mare mutare temporis omnis
Procedit / et veniunt per medio tonitrua fulmine
Venti et et pluvie / luna super mare motum
Accedit et ad nos quando ad meridianum
Luna venit / quando ab oriente recedit
Fortius accedentem quibus accedit ad augem
Hec luna sui / cumque centrum et distat
Accentus mundi / nomine quod facit deinde
Cuspide agnosco ... et quibus est // circuli
Azelus in auge huius / que vocat eccentrici
Et quod utrisque simul concurrit in augem
Est sic plus esse ut accessio fortior
Hinc est propter ... ad ...
Tropice et sunt in conchis de quibus ...
Littera tres stelle fixe ... aut
Lad ... ...
Luce hic et stelle ... ...
... sed ... ...
... ... et movet ...

Unde fit quod sic stellarum materia obedit
Et igitur celum quod continet circa rapitur
Sic virtutis homo cunctis aliis precellit
Sic angelus lux est subtilior ipso
Sic hoc dignior intellectus capacior ipse
Sic et hic celum primum sanctum immobile
Sic gaudium superum super omnia diligit idem
Ut iam dictum sit circa deo propinquibus
De sit individuum huius speciei
Agitat in quorum cuncta sunt data favore
Ullis parare dans tandem nobilitate
Rerum speculationem deum numquam habere
Quod dignius est nos sibi assimilari
Infundendo celestis rerum influxum continuando
Ac talis virum in tamen sentire
Primum corporalis sed separat vincula vitis hic
Corporis parte habitum rerum licet ipsa
Nos sit ab eterno, per quem tamen vivit esse
Durat nectimus, nunc quoque gaudium
Ethicas quidam invenerunt sub tempore quondam
Proponunt quod ea fecerit lucis erat sunt
Semper et eternum confirmavit absolutum ad instar
Orizontis / quod duo tempora indi
Visibilis et invisibilis dividit eque
Separat autem se rerum de certe toto.
Nam est angelica respondente sibi pleni
Est legere sine fine manens ubi cepit esse
Hinc videre non decipi immutate
Manu sumit / voluit tamen creare
Hec uno de ira sancte cunctis
Materie lucet in fundamentum animam cum minorem
Et placuit sibi super terram quem duo modi
Et quod dicit partes quibus nunc cum tunc est
In similitudine et semper durabile esse
Nec tamen unitate sic sequitur utique
Nam sic durat tale sine fine manens
Sed materia cessare potest deesse tamen sic
Super eum durat id tempus durat semper eternum

Et motus temporis quod sibi legit esse recurva
Unde nec motus erit sine tempore nec sine motu
Tempus / quia sic cepisse modo potuerunt
Sed sic perierunt / illud tamen affirmat quod
Laudator imposuit / ut eum [illegible] in [illegible]
Impariter sic quod sit ut durante perhenni
Machina ratur [illegible] gratia / sic et
Iste statuerat [illegible] sic [illegible]
Ut [illegible] [illegible] sic et tempus [illegible] elementis
[illegible] inciperet [illegible] [illegible] [illegible]
De toto dico [illegible] vita [illegible] stat // cuncta
At tanto [illegible] venerabile statu / [illegible]
[illegible] [illegible] status [illegible] omnia sic
Est motus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
Est effectus et causa correctio [illegible]
Ubi illatio [illegible] [illegible] temporis esse
Pertinet ad statum [illegible] [illegible] pertinet esse
Etiam / [illegible] quod [illegible] et [illegible] [illegible]
Pertinet statu sic correctio [illegible] [illegible]
Actu sit motu [illegible] [illegible] stabat
Ergo [illegible] [illegible] stant [illegible] / [illegible]
[illegible] [illegible] / et [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
Ipse motus [illegible] sic est / [illegible] [illegible]
Modo est / et [illegible] sit [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] / [illegible] non [illegible] [illegible] illud
[illegible] [illegible] [illegible] motu fuit [illegible] [illegible]
Quod sit ut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] divina voluntas
Nec [illegible] / sic et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] non sufficit [illegible]
Est [illegible] et [illegible] / quod dicit [illegible]
[illegible] illatio / quod [illegible] [illegible] [illegible]
Si vero motus non stet [illegible] [illegible]
~~[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] naturas~~
Continuabit / et [illegible] [illegible] creaturas
[illegible] naturas [illegible] [illegible] multiplicat
[illegible] [illegible] sic [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sic [illegible]
Infinitus erit [illegible] / nec pro istud

Verba plathonis de [illegible]

Non patitur nec stare potest / quia nec prima
Sic stabit mundus post contra sua iura resurget
Nos primum carus cum genus nostrum missa
Nos post deucalion sit prima sinuatis id
Carus idem nimio quod habeat utique resumet
Ut quod primitus reddenda est gratia / hominis
Per culpas / opus actarum quibus finietur
Sic intelligit nostrum corpus depicta solo
Nos / nec stadet si iussit illius stadet
Nos ut dissolvat tam multa bona bone
Sunt / sed ut melius gravitas faciet iam
Forte tu tunc id non sufficit iussit ego
Ibis religans se in melius reversum
Esse / sed et mea domus in dicione tua
Esse quod in fatis vindicet afferre tempus
Et suo mane / quo tellus / corrupta quibus regia celi
Prodeat et mundi malum operosa laborent
Sed de hoc non est vobis hic cum quod primo canit
Fortis quod prius moriendo tuo meliori
Ergo deus cuncta est ubique in suprema
Tu me devoveo / tu soli confiteor me
Debitam gratiis quibus de naturalibus et quam
Fortis domus / ipse me vidit soli
Debere vineta / debere familiam
Huius civitatis hic sum in ipso / spero
Et melius domum tuum post stare videbit
Huius cultore me repulsus fuerit
Sed tu ipse habeat quod si non reperit / tui
Deus placere post cuncta nec venis
Huius et hinc moriar meliusque prius
Hodie veniat cum quod dico non placitus
Sol ab umbre / et stelle luna quibus sol
Lumine post pluvia redeant umbre vento
Inpendens dampnum seu fortem communem
Regibus videt proprium solum continet sustant
Filia certum absconderat surgere mane
Nunc sol ad vere voluit dicat quibus molestus
Ptia formidat ~~tunc~~ quibus crescat vivam
tunc erant

Confessio et gratiarum actio

Describit mortem

Flore suo canescat amigdalus immature
Capparis et lumbus impinguetur que locusta
Frangatur funiculus argenteus atque recurrat
Aurea vitta / super contrita sit ydria fonte
Cisterna et super confringatur rota / pulvis
In terram redeat sed liber spiritus ipsum
Evolet ad dominum qui desursum dederat illum
Temporis ia dicat finem faciet in vita
Victus melior sequitur / si restituo me
Gratum fetori ... que honorem
Accipe si prius sibi / si bonitatem
Huius firmat dilecto corde tenaci
Mente que perfecta / si gloriferamus laude
Nunc ... cultus imperfecto dignior
Maiestate sua / seu reddidit sibi soli
Hic in ... dicam non est in morte
Et si non aliud ideo saltem quod finem
Celsis faciet mors regibus et ...
Clamenz ... parat / et quod omnem
Urbe sua ... / et nullos inde relegat
... non ... utilite / quod ipsa
Afficiat exilium / que est ...
Equale ... / que proprie ...
Deterius ... / ubi vive certe
Non ... que morte ... are
... et malis morte ... dicat
Non ... est fine ... / ... sit ... fine
Imposterum mal / non ... vive vellem
Hic non ... posse ...
... quem ... in ... negat
Opto ... / si in vive ... fuerint
Impara / ... faciet ... mors
Hec me ... debet ... vana
... dicit ... apud ... ipsa
... que ... / que venium
Et fac... / non exilium ... / ...
... / ... si ... id
Non fuit ... / sed ...
In ... tenere volebat
Venar et pastor ... a ... forum
Illorum ... illa ...

Occupat astra, qui partem iudiciorum
Exercet et principiorum reddere causas
Sufficit, variarum effectum inde planetarum
Has aput inventus in fine planetis, ipse
Quid signis domibus ve dari
Dividit bis sex per bissex sit, reliqua
Hic divisio naturalis, et quam specialis, domorum
Domus sex que tenent vices ab utraque planetae
Quinque sunt septem, duo sunt ibi luminaria iuxta
Est quod planeta diurnus sol, nocturna quod luna
Sol calidus siccus est, humida frigida luna
Pertinet ad solem virtus activa caloris
Pertinet ad lunam passiva, sed humiditatis
Hic quod dicitur sol sponsus, luna quod sponsa
Et genus in mundo nec unum sunt generant
Humidaque luna, prestate quod luna calorem
Post sole lune quod tarde sol luna quinque
Cortinas tales, que sunt relaxant
Saturnus affinis, conjuncta quoque vita
Frigidus et siccus est saturnus calidus quod
Mercurius est et siccus, et impetit quod calidus, sed
Humidus, licet verus et humida frigida, nimpt lib
Mercurius qualibet se reddit ad omnes
Saturnus saturnus dant mars malitiosus
Sed horum saturnus mars minus, scala quod
Parte ignem venerem quod lunam plus hec munia
Mixtim meritum pandit in utrique diversum
Ex hiis principiis sit inter ceteras multa
Causa domorum stellarum reddere causam
Cur sit nona deus fidei vel religionis
Una cum saturni sit circulus altior vel religios
Quia saturni sit circulus altior, inde
Quarta domus de domorum venerari ab ipso
Causas, et postea iterum quod secunde
Nane que succedit ei, plus quod sextenciepe
Ternate religionis, domus sit septima lune
Inde tercia octava deus moderanda
Gratia per nona ioui, ni impetit, ergo
Significare fide per quaternam probatur
Ut posuit domum hanc prave capita

Magnificare fidem possit vel religionem
eadem magnificet, sic per predicta probetur
Fortunas Janus et varias hodieque esse
Maiorem quam Janus dedit Veneri quam Bonam
Fortunam duce vite sunt, quibus alia futura
Dignior illa quam quem sit quibus ideo quod
plus valet eternum quam quod parum durat
Per idem Venerem data sua super
Fortunas huius mundi sic etiam habebo
Ludos et cantus crinibus atque calores
Rerum quam voluptatem, thesauros re coniunxerunt
Et gelido libenter super omnia mundi
Bacca, quamquam in hac delectabile vita
Sic quod Jovi cessit vita fortuna future
Pessime quam humillis degebat propter
Illius nectaris virtutem deyfici qui dicatur
Sicut mel est melior vel dicendum usque
Cum eo non possit nisi religionem fide et
Tractatum acquiri multo quam recipit illas
Sicut multo dominus vos dedit illam
Et quibus ambo vocabimur, ut veniam
Per vite sue venturam consummationem
Secundum faciat sibi Lumen et religionem
Ergo 2m quam complacitur ipse placens
Et fidei sue debeat diu significare
Sic quod fides esse sanctificator esse — De fide Judeorum
Tempus adest quibus latas invenit esse
Si complacitur Saturno recipitur, et quo
Saturnum quam ... est ... ipse quod multi
Recipiuntur de aliis, omnes recipiunt eius
esse fidem dicit quod nulla constitutam
Majorem, omnem tamen meliorat hunc ipsam
Talem erat Judea fidem et sic adhuc est
Si Marti Caldea fidem credetur, apparet quod — De fide Paganorum
Ipsis adorant, cum sacrificio martio
Concedat, sed si Soli, sicut quod adorant
Magnum celi, cuius quamquam quod solet
Si Venerem, ad vanam fidem revertitur ei — De fide Egiptiorum
Cui quam si libeat quotlibet, licet putatur

De fide Saracenorum

De fide Christianorum

Scripta licet sup(er) hac no(n)d(um) lex inveniatur
Et q(ui)a q(ui)nq(ue) has p(re)cessisse videmus
Et reliquas esse p(re)nuncias q(ue) futuras
Lunarem postremam lege fore convincitur
Vel q(ui)a p(er) alias decursus in ip(su)m lunam
Vel q(ui)a lunaris motu corruptio legem
Omnes significat, talis decet per ipsam
Feda fides erit h(ec) rex in fine deorum
Sine patre aliq(ui)s violat et aliorum colore
Est inductivus, q(ui) divinus sibi cultus
Usurpare valens, occidet et opprimet omnes
Contradictores, nec facta occasio, tanta
Tempore p(ro)phete causa precessit virorum
Sed durare parum poterit, q(uia) luce secunde
Mater et lucis est imitatio que sequentur
Ast ex lege hinc mercurialis, tot
Promulganda manet, s(ed) p(ro)pter incomp(re)hen-
sibilitatem, et tot in secreto sunt(?) istorum
Difficiles credi, s(ed) om(n)is lex erit illa
Ad multas gratitates(?) ... multum quam labor(is)
Obvia nec superant plurima, sola
Concipienda fide, q(ue) dubitacio multa
Surget apud multos, nodosa quam(?) eo multa
Sed q(uia) mirum s(e)c(un)d(u)m ... s(ecun)d(u)m significator
Et mercurii p(er) q(ue) ... est stabilis
Et q(ui)a p(ro)prie no(n) est temporis hui(us)
Mira p(ro)ductione p(ro)mittit bona de vite
Tot defendetur subtilibus argumentis
Et ... stabit in suo robore donec
Adveniat cum hinc lex ultima, (et) ob
Vel solute superbat ... rex ... ne(n)ium(?)
... sublata erit ... feda
Lege sua ... ut erit ... confirmatio ... mutatis
Statu vel speciebus ... legibus unam
Omnes assument, et forte plurali ... cum
Iudei qui decepti fuerint ... omnes
Ad resipiscendum venient ... omnes
Tunc stat legum collatio, forte vir(um)
Que no(n) debuerit ... q(ue) colit ...

Vel quia in limine celi / quia nulla circa
sedes est digna coli / versus iudea fides et
ira / creatorem solum licet esse colendum
Edoceant tu eternum vel inde mercedem
promittit sed quia pueris sunt bona vite
ista voluptates promittit / etiam fluente
translat et lucet / leccatur mortale
Dicat esse fide reputanda vi / cogo
etiam ville bona promissa sit atque
ideo venit et hoc religionis fide quod
Tunc Jovis in sorte cesserunt suffragiis
Sic potior est etiam commode vite
felix quia sorte causas promisse future
possit / vertitur gradus in regione
Illius sibi vendicat modo apparet esse
Inde nunc etiam grauia vide adhuc quia

Liber: tertius: Incipit de completione: cursus Jovis:

Dicit astrologus dominum temporis orbis annos
viginti iungi Jupiter et preui
Eius duodecimus in signis triplicitatis
Eius iuncti fuerint / sed tercius ut
tradit ... tale centum ...
Ad succedentem coniunctio triplicitatis
Finem quam incipit coniunctio maior dicitur
Nunc fit in initio primi vernal et ipsa
... nongentos et sexaginta fit annis
... ... decies revoluto
... vice ... / tunc aeris ignem
tunc terre motus / tunc armone ... ...
... vices permutat et ... ...
... alicui quia fit mutata triplicitate
incipiet dicitur hec coniunctio ...
significans / mutabis quia sicut per ...
et fit per annos ... ...
... ... feliciter tempore ... super — h'tat ... ... et ... ...
Cesaris augusti / anno ... duodeno
A ... ... / ... ...

Post annum sextum nasci debet prophetam
Absque maris tactu de virgine, cuius habetur
Tipas v plus novum vis multiplicat
Cuius erat genus gnis prius future
Secte, illa nisi de signis sit durat
Nominis sic in signo virginis, illic
Est eius domus exaltatio, triplicitasque
Horum signorum, nam et tunc eius
In primis septem gradibus, deinde quoque prophete
Signum habetur ibi, quamvis sit ei nota, illamque
Hic in ymaginibus que descripserunt ab Indis
Et caldeorum sapientibus et babilonis
cruceum Dic ea ~~[illegible]~~ scriptis ascendens prima
Virginis in facie, pulcri vultu capilli
Munda quoque manibus quoque ambo, manibus quoque duos
plures habent et in ipsius manibus sunt
Spice suspensi et vestimenta vetustas, nos
Sedes super strata pueri quoque nutrit, puero
Ad comedendum dans, puerique Jhesum vocat ipsum
Gens quedam, sed et ubi ibi sedes super ipsam
Hic scripsit Ysior ille propha noce venerandus
Et obiit Ysoris Sem filius eius
Hic aut celi pars ascendebat in hora
Prima eius genitus hominis e coniunctio facta
Nuper, significans sectam quoque triplicitate
Ascendens sua nam est perfecte coniunctum
Veris illi genitus sub maria possit
Principio sine propior si fuerit filius esset
Fine et erunt anni gravidi tempore tanti
Atque novem mensibus, sed et sex pene diebus
Felix tu plane coniunctio facta patet
Etiam quoque potens fidei secte significatur
Per quoque venturi Christi gratia vite
Per quoque corporis mortem et vita prophethe
Prodeunt ponit, scire quoque ponit per causam

Et sic Petro vincat super omnia verum
et quod doctrine sane / et quod ... fecunda
... et ... / mirabilibus
... signis ... posse patrare
non est ... / sed singula ... sunt
forte nec est hominem ... ipsum dicere ...

Nam ... puero ... loqui
... / quod vitam ducebat ...
... patre somno ... cibo ...
... elongabat ab omni
... et dormita ... se carne levabat
... intendebatur ...
... / quod eius ... futura dabatur
vel somnia / ... vigilando cadebat
in mente / ... deus ipse volebat ...
Et ideo tales appellant prophetas
Alii dixerunt / quod ... de virgine nasci
debebat ... / ... et deum / et quod utrumque
... / ... naturam ...
... via non est ... causa videtur
... / ... plane

Hec ... fieri deum ...
non posset / ... capit ...
... / ... / ... tantum
... deum ... salute
non ... facere / sed ... utrumque
non ... non est / ... / ...
Et quod ab ... hactenus / et quod
... / ... condicionis
non est ... animo tale
... igitur ... / ... deum sit

Hec ... / ... deum
vellet ... / si velle ... //
non ... / ... / ... predicata
posset ... / ... voluntatem
posset ... / ego non video / ... videor
... si possem forte ...
in ... verum ... probabilitate

hic ... non posse ... deum ... differencie ...

hic ... deum esse ... si voluerit

Spiritualiter induti deus ad quid tale valens
posset / certus enim sum quod lex mercurialis
plurima naturae contraria sit positura
Hoc unum video / quod eius deus hec itidem
Celeste motus providerit esse statura
Et ibi de solis individuis [illegible] / tertia
Causa possint homines in fine consurgere medi[deleted] medii
Quae vult individuum specialiter unum
Inter eos fieri / quod naturis ambabus
Ipse natus habeat / virum quam feminam
Et una quam maior / rursus quam restringere possit
Omnis per habitus per eius dembrite triumphat
Hinc / si primus sit munera prima dationis
Sed licet ipse faciat hoc verum / nec tamen ipse
Nasci debeat proinde communiter illi
Nascuntur qui sint talis puer / quod tantum
Ac tale per quod facit incorruptio dada
Et incorrupta quod nunc nasci / debeat
Hec sunt quae cecinit cumane musa sibille
tunc in verbe sacra / quod fidei certa secta
Producunt eius / neque aut sua promissit
Consistere quod dicta fidei quam plurima ponet
Obvia naturae / hinc adest ibi quod restat
Dissere / de hoc surgit dubitatio quaer
[illegible] de poetis / quinam dixere prophetiae
Ergo deus et [illegible] / et quod [illegible] unum
Hoc aut tamen eos intellectus ab hoc erit
Ergo nec magis se ipse possit ad istam
[illegible] quod non [illegible] desiderat sui [illegible] / hunc
Dicti reddere / [illegible] radix est ibi / unum
Genita nulla [illegible] neque gena venia ad ipsam
[illegible] tamen hoc unum sibi dixere prophetae
Sed quid de [illegible] / qui pauca loquenti

Hic ostenditur fides katholica

Magna sibi esse sinus nolunt predicta dictis
temporibus in medio veniat famosior unus

Licet Aristoteles generalis philosophorum
princeps et dux, verum quod phisicam cum
libros omnes sit tres numeros contingere
naturaliter existit, nec nos contra istum
numerum, sed eum non ducit numerus
non per eum tamen plures res dicimus omnes
esse tantum, per eum quoque nos adhibemus
magnificare deum qui communis sit deus unus
est trinus et unus, sic dixit magnus cum
sanctus propheta symbolis, aut magne cum
phi. zetarus vestigia, sive prophete
dixit quod trinus, nec dixit [illegible], soli
dixit quod sic est cum numquam totaliter
intellexisse via visibili sint ipsi ubique
sint [illegible], aut celestibus [illegible]
hic aut nulla fuerit ratione, vel si
traxerit historia forte sic ex cantu et
et quod in thalamum plurimi fuerit eloquentie
omnes licet per eam vestima quod [illegible]
[illegible] nomine [illegible] non concipiat ipse
ac si nec [illegible] hoc animo tacite valeret
nec quod dicebat plane cognoscere posset

Et quo famoso sit id deficiente
nec confusior est, nisi perfectio desit
ad cognoscendum quod considerans inferior [illegible]
[illegible] quod verior cauit [illegible] vera fateri
defectivus in [illegible] meus intellectus [illegible]
in multis aliis, nec sum misteria tacta
[illegible] via sit nobis [illegible] per [illegible] lucidis
[illegible] ad obtusam intellectum [illegible]
hac ad ingenium nostrum huius materie
nec puto esse capi, nisi per quod veritate

Hic addunt aliqui de unitate
dei de trinitate

Excusat se sic eo quod [illegible]

De celo celi plene secreta vocis lucam
Tunc etenim per cordis si tantum dixit ipse
Et quia dilectum dicunt esse meo corde
Ipsum venturum iam diligo, iam quod paternum
Verbe [illegible] quam dixit esse secundam
Cultorem quod sum me repromitto filium
Sum hic ipse [illegible] quod sic nos vocat ipse
Nos placere sit, et ad ipsum nos venire
Decursum tibi est quas veniam ad ipsam
Demonstrabit quod via per quod ad velutas
Illa tamen via est, illac nos ire necesse
Et iam processit de qua virgine per quod // nos
In mundum veniet nobis erit hic ad eunda
Hac mediatrice dabit huius cum rex
Largitor venie nunc quod salutis auctor
O virgo felix o virgo significata
Per stellas veri speculator, quod est in tunc
vine / quod possim laudes facere pro tuam
Nam nisi tu presta faciam non eligeret te
Hic deus omnipotens, nam carne sumet ex te
Uniret quod sibi, nisi digna fores ei, quod
Filius [illegible] post quod sumpsit et de
Morte triumphavit / te vellet humanari
Ac sine contactum celum quod locabis [illegible]
Et si totaliter [illegible] / viderit [illegible] illam
Electa carnis parte, quod sumpsit ex te
Et carne de qua fluit ista [illegible]
[illegible] non est quod [illegible] quod portio carnis
Una tue fuerit esse [illegible] te levata
Religam alibi locet, ut [illegible] divinitatem
[illegible] circa te, [illegible] quod hic cepit, ac in
Parte tui non in te tota [illegible]

per de beata virgine dicit

Illam commenta magis fato quam iudicii datae
Perfectio perfecta decent / absit quod capit quem
Plena potestas est, illi det donare rem sua
Cui vult sublimare ceteris super omnes
Sed nec ad id quod sit prelata repugnat / oportet
Consentiret / et potestati parati maiestatis sic dicimus
Cum resurrectionis sit generalis omnis
Festinum tamen sit illi tamen specialis
Causa resurgendi / quod mater lubet illa
De se produxit carnem / quod primo resurget
Vel resurgendi vis propagabitur ad nos
Nec probabile est esse / quod ceterus de [illegible] alto
Sistatur sinu ordo generis / quod rex deus ad
Sedula danda data fato prodidit honore
Non opus est ut ea velit exaltare generati
Sed simul assumeret se et secum traheret talit
Illic est tamen memorie mee / optima virgo
Illic est filius pro nobis tela trahendus
Pro nobis te non pigeat suadere, quia ad se
Nos trahit ipse per te, quia per te venit ad nos
Et anima que per te dilectio traheat ad nos
Nos ipsum sit gloria laudibus ab ipso
Gratia sit nobis et mente nostra vite
Et morte Christo per mente naturam
Cum ipso dulce bonum dei est, quod prestitisse
Sit dimare deum quod vivum gloria nisi
Famula nigra tuis extat quod per te ichone
Utimus ab exilio mortis non possem redeuni
Per partes cunctis hinc laude reddere vellem

Unde mihi explicit De vetula
Anno Domini quibus supra

Incipit Gwalterus Doctor amoris

Cogit

Cogit me multum assidua tue
dilectionis instancia Gwalte-
re venerande amice tibi meo
famine propellare meaque
manu scriptis edere qualiter inter amantes amoris status se
servari possit illesus. qualiter vero qui non amantur quibus nos-
tris tibi cordi affixa valeat veneris iacula declinare dis-
serit namque te novum amoris militem vanaque ipsius sau-
ciatum sagitta at illius nam scienter apte frena gubernare
gibelli nec ullum posse tibi remedium invenire. Quod quam
sit grave michi quamque molestat animo nullis tibi pos-
sit facile sermonibus explicare. Novi enim et manifesto
experimento percepi quod qui veneris servitutem obnoxius
non valet saluti sue animi providentia cogitare nisi ut
aliquid valeat semper suis actibus operari. Quo
magis in ipsius posset illaqueare cathenis. vel quinimo
credit lucere posse bonum nisi illud quod suo penitus amo-
ri debeat complacere. Quamvis igitur non multum
videatur expediens huiusmodi rebus insistere nec deter-
que pendentem huiusmodi variis venatibus quia
tum propter affectum mutuum quo tibi annector tue nullatenus
valeo petitioni obsistere necnon quia etiam luce clarius
nosco quam in amorum doctus doctrina cautior tibi in amo-
re erit processus tue prout potero curabo postu-
lacioni complacere. Est ergo primo videre quid
sit amor et unde dicatur et quid sit effectus amoris
et quos amor possit nutrire et qualiter amor acquiratur
retineatur augmentetur minuatur finiatur et de notitia mutui
amoris et quid unus amantium agere debeat altero
fidem frangente vel fallente. Est ergo amor
passio quedam innata procedens ex visione im-
moderata cogitatione forme alterius sexus. Ob
quam quid talis super omnia alterius cupit potiri

amplexus, et omnia de utriusque voluntate ipsius amoris precepta
compleri. Quod amor sit passio vide[re]. Nam antequam amor
sit ex utraque parte libratus, nulla maior est angustia, quia
semper timet amans ne amor optatum possit capere ef-
fectum, et ne in vanum suos labores emittat. Vulgi quoque timent
rumores, et tamen quod aliquo modo posset nocere. Res enim imperfecta
modica perturbatione deficiunt. Sed et si pauper ipse sit, timet
ne eius mulier vilipendat inopiam. Si turpis est, timet
ne eius diffamat difformitas, vel pulcriori se annectat
mulier amanti. Si dives est, preteritam sibi forte tenacitatem
timet obesse. Et ut vera loquamur, nullus est qui posset
singulares amantis enarrare timores. Est ergo amor pas-
sio. Ille enim qui tantum ex altera parte est libratus, potest sin-
gularis amor vocari. Postquam etiam amor utriusque perficitur,
non minores timores insurgunt. Utrique nam timet amantium
ne quod multis est laboribus acquisitum per alterius labem
amittatur, quod valde magis onerosum constat hominibus
quam si spe frustrati nullum sibi fructum suum sentiat
afferre laborem. Gravius enim est carere quesitis, quam
sperato lucro privari. Timet etiam amans ne magis
offendat coamantem. Tot etiam timet quod nimis narrare
difficile est. Quod illa passio sit innata manifesta ra-
tione tibi ostendam, quia passio illa ex nulla oritur
actione visus subtilius inspecta, sed ex sola cogitatione quam
concipit animus, ex eo quod videt, ex quo illa passio pro-
cedit. Nam cum aliquis videt aliquam aptam amo-
ri et suo conformem arbitrio, statim eam incipit concupiscere cor-
de. Postea vero quotiens de ipsa cogitat, totiens in eius
magis exardescit amorem, quousque ad cogitationem devenerit
pleniorem. Primo enim mulieris incipit cogitare facturas
eius distinguere membra suosque actus imaginari, et eius
corporis secreta rimari, ac singulorum membrorum desiderat of-
ficio potiri. Postquam vero ad hanc secretorum plenariam
devenerit cogitationem, sua frena nescit continere amor,
sed statim procedit ad actum. Statim enim adiutorem la-
borat et internuncium invenire. Incipit ergo cogitare qualiter
eius gratiam valeat invenire. Incipit ergo querere tempus et
et locum cum opportunitate loquendi, et brevem horam lon-
gissimum reputat annum, quia animo nil satis festina[nter]

impleri et multa in eius modum sibi evenire constat. Est ergo
illa passio innata ex visione et cogitatione. Non autem quelibet
cogitatio ad amoris sufficit originem, sed immoderata exigitur.
Nam cogitatio moderata solet ad mentem redire, et ideo ex ea
amor non potest oriri. Hec autem est species in amore notanda,
quod amor nisi inter diversorum sexuum personas esse potest. Nam
inter mares et feminas amor sibi vendicare locum non potest.
Due namque persone sexus eiusdem nullatenus apte videntur ad mu-
tuas sibi vices reddendas amoris vel eius naturales actus ex-
tendos. Nam quicquid natura negat amor erubescit amplecti.
Ad hoc totus ad illud tendit conatus amantis, et de eius illius
assidua cogitatione perseverat, ut eius quam amat fruatur ample-
xibus. Optat igitur ut omnia cum ea compleat amoris manda-
ta, id est ea que in amoribus tractatibus reperiuntur inserta. In amantis
igitur conspectu nil valet amoris actui comparari, potiusque
verus eligeret amans infinitis expoliari divitiis vel omni
eo quod humano possit excogitari ingenio sine quo quis vivere
potest penitus penuriam eligeret quam sperato vel acquisito vellet
carere amore. Quid enim homo vellet habere nisi possidere sub-
tela pro quo illud vellet subiacere periculis quibus assidue inde
amantes et libero arbitrio se [illegible]. Videmus enim omnes
post mortem contempnere intellexisse timere minas. Divitias spernere
et ad multas devenire inopias. Sapiens tamen amator di-
vitias non abiciat tamquam prodigus consuevit dispensator ab-
icere, sed mota prudentia facultatibus suis ab initio ponat modum
impendens. Namque inopie quisque necessitati suppositus
deflexo incipit vivere vultu et multis cogitationibus affligi, omnisque
eum alacritas derelinquit, qua cessante illico melancolia contra
adversus consurgit et statim in eo sibi locum vendicat, et ita
incipit exercatus amanti ei terribilis apparere. Et sic inci-
piunt amoris incrementa deficere, ergo incipit amor minui.
Amor enim semper minuitur vel augetur. Manifesto ergo ex-
perimento cognosce quod dura superveniente inopia incipiunt a-
moris fomenta deficere, quia non habet unde sua paupertas pa-
scat amorem. Non autem tibi hec enarro amice quasi ve-
lim tibi meis sermonibus avaritiam indicare sectandam, quam
cunctis constat cum amore non posse in eodem domicilio
permanere, sed ut tibi ostendere valeam prodigalitatem modis
omnibus esse fugiendam et pariter largitatem utique
brachiis amplectendam. Nota etiam quod amanti nil
sapidum ab amante consequitur cum ex illius voluntate predat[illegible]

Dicitur autem amor ab amo verbo quod significat capere vel capi. Nam qui amat captivus est cupidinis vinculis aliumque suo desiderat capere hamo. Sicut enim piscator astutus suis conatur cibis illicitis pisces attrahere et sic ipsos hamo capere unco curvo desiderat, ita vero captivus amore suis alium sibi attrahere nititur blandimentis totisque viribus instat duo diversa quondam in corporali vinculo corda unire vel unita semper illesa servare.

4 Effectus amoris hic est quia verus amor nulla potest avaritia obfuscari. Amor horridum et incultum omni facit formositate pollere, infimos natu morum novit ditare, superbos quoque solet humilitate beare, obsequia cunctis amorosus cuncta consuevit subiectus praestare. O quam mira res amor qui tantis hominem facit fulgere virtutibus, tantisque docet quemlibet honestis bonis moribus habundare. Est aliquid in amore non brevi sermone laudandum, quia reddit hominem quasi castitatis virtute decoratum, vix enim posset de alterius formosissime cogitare amplexu qui radiis unius fulget amoris. Est enim sic mentis dum de amore suo plenarie cogitare insistit amator, mulieris cuiuslibet horridum let multum despectus. Hoc igitur tuo pectore volo semper esse affirmamus. Dualtera amare quam suo tali amor liberare offerret quam nauta suas cultas saltem procellarum mundanarum dues inquietis semper portum deduceret; sane suis sententiis vinculis perpetue obligatarem. Sed quia inequale pensionem sua solum magnum gestore de ipsius tamen ipsius iudicio conspectum vel ad plenum confido in istoria, ideoque ad ipsius eius sternendo medicum, quia saepe suas nautas vilescens unda relinquit in unda. Sed quare amor communiter equalibus ponderibus non utatur alibi tractum latiori plenius docebo. Est nunc videndum que sint apte persone ad amoris arma ferenda. 4 Et scire debes quod omnis tempore inetus aptus ad amoris opera facienda, potest amoris pungi aculeis, nisi senectus impediat aut etas aut nimia voluptatis habundantia. Etas impedit amorem quia post sexagesimum annum in masculo et quinquagesimum in femina licet homo coire possit, eius tamen voluntas ad amorem deduci non potest, quia calor naturalis ab hac etate suas incipit amittere vires et humiditas ipsa sua valde inchoat incrementa fortitudinum diversarum molestiis insidiis atque hominem in varias reducit angustias et tunc hoc seculo nulla quoque sibi sunt in hoc seculo potest tibi potius solacia. Similiter ante annum amoris

feminas et ante viginti quatuor annos masculus non solet amoris
exercitio militare. Dico tamen et firmiter assero quod masculus
ante viginti annos verus amans esse non potest quia usque ad
illud tempus pro re nimodica verecundia rubore perfunditur
qui solum perfectionem impedire constat amorem quam et bene
perfectum perturbat. Sed adhuc alia ratione fortiori invenitur
quia ante praedictae tantae aetatis nulla in eo constantia
viget sed in omnibus variabilis perseverat. Nec enim tantae
aetatis de amoris imperio et archanis posset infirmitates
cogitare. Ante vero tempus in muliere quam in masculo esse
videsset alibi forte docebis. Caecitas vero impedit amorem
quia caecus videre non potest unde suus animus valeat immoderatam su-
scipere cogitationem ergo in eo non potest amor oriri sicut plena-
rie constat esse probatum. Sed hoc verum esse assero in
amore acquirendo perfecte. Nam amorem ante habitum hominis caeci
acquisitum non nego in caeco posse durare. Nimia vero volupta-
tis abundantia impedit amorem quia sunt quidam qui tanta
voluptatis cupidine detinentur quod amoris non possunt amplecti
retinacula qui post multas etiam de muliere cogitationes vel fru-
ctus assumptos postquam aliam viderint statim concupiscunt am-
plexus et obsequium a priori amante obliviosi et ingrati con-
sistunt. Isti tales videntur totum quod rapiunt libidini commisisse.
Istorum talis est amor qualis est amor canis impudici
sed non tales a sinu credimus esse confovendos. Ea namque sola
natura monetur quae ceteris animalibus homines ostendit esse aequales
non autem ea quae rationis differentia nos a ceteris animalibus animantibus
facit separari. De talibus amantibus alibi dicetur. Capitulum

Nunc autem sequenti loco restat videre quibus
modis amor sit acquirendus. Et quorundam fuit narrare
doctrina quinque modos esse quibus amor acquiratur scilicet
formae venustatem morum probitatem copiosam sermonis facun-
diam et nimiam facultatem rei petitae concessionem. Sed nos tamen credit
opinio tantum duobus modis prioribus acquiri. Duos autem ultimos
credimus ab aula amoris penitus expellendos sicut in suo tibi loco suo
manifestabit doctrina. Formae venustas modico labore sibi ac-
quirit amorem maxime si amorem simplicis requirit amantis.
Simplex enim amans nihil credit in amante quaerendum nisi for-
mam faciemque venustatem et corporis cultum. Horum

vero

aequales

autem amorem improbare nec insisto, sed nec illum approbare contendo
quia inter incautos vel minus sapientes amor diu latere non potest, ergo
sua statim incrementa solet nescire. Divulgatus enim amor esse
maculationem non servat amantis, sed eius famam sinistre solet
catherizare rumoribus et penitentem sepe facit amatem ca-
roque inter ipsos perdurant amantes. Ipsi inter tales amor forte
quos remaneat, sua tamen non potest postmodum solatia capere, quia
immoderate precepta suspicio cautiorem custodiam facit, adhuc reppe-
ille coram opportunitatem loquendi excludit et sollicitos affectos
reddit cognatos amantis, et exinde inimicitia capitalis insurgit
in illis. Amor enim non possit solita solatia capere, immoderata
suscipit incrementa et in passiva lamenta penarum deducit ama-
tes, quia inimicus in vetitum semper et cupimus negata. Sapi-
entia laudandus non autem se debet mulierem amorem pro-
que se pingit vel corporis se cultura plus strat. Non enim
viri potest congruum forme mulieris se more ornare vel corporis
ornatu desinire. Tales enim omnino nescire redarguendo
notavi. Sunt procul a nobis invenimus ut femina compta sine
nimia colorum varietate fucatam eius non eligas formam nisi
alia vice primo ipsam eciam festina diligenter aspicere. Mulier
enim soli corporis fuco confidens non multum solet mos inesse
tibi honorari. Sicut igitur in masculo diximus ita credimus
in mulieribus dicendum, ut non formam tantum sed etiam morum
venustatem in ea sectandum proeminere. Cave igitur Eu...
tere ne inanis te mulieribus forma decipiat, quia tanta solet
esse mulierum astucia et eius tecta fraudulenta solet ipsis
...ly in reperis eius agnoscere muneribus non videbitur tibi
factus ab ipsius amore regressus. Morum probitas
liquet amorem in morum probitate fulgentem. Doctus enim
vel docta amans deformem non reicit amantem, si moribus
inter habundat. Qui enim probus invenitur et prudens
insignis possit in amoris semita faciliter demare vel coamatem
aliqua tribulatione monere. Sapiens igitur sapientem suo con-
nectatur amori. Amans sapiens coamantem sapientem sua co-
sollicite moderatione reddere cauciorem. Sapientem vero
formam coamantem tibi querere tua cura. Mulier solo
non formam vel cultum vel generis querat originem
quia nullius forma placet si bonitate vacat morum
natura quoque probitas sola est que hominem facit nobilitate beauit
nobilitatisque forma pollere. Nam etiam omnes homines
uno fuimus ab initio semper stipite derivati unamque sedem

Littera quod morum est probitas nobilitat hominem

natura eam traxerunt originem omnes. Non forma, non corporis cultus, non opulentia rerum, sed sola morum fuit probitas quae ipsos primo homines nobilitate distinxit ac generis induxit differentiam. Sed plurimi quidem sunt qui ab ipsis primis nobilibus sementinam trahentes originem in aliam partem degenerando declinant. Et si convertas non est propositio falsa. Sola ergo probitas amoris est corona digna. Sermonis facundia multociens ad amandum non amantium corda compellit, ornatum enim et compositum amantis eloquium amoris consuevit excitare aculeos et de eloquentis probitate fuit praesumptum. Quod qualiter fiat, quam brevius potero curabo tibi sermone narrare.

Capitulum secundum de diffinitione generum sequitur hic

Ad hoc tibi in primis istam trado doctrinam, quod mulierum alia plebeia, alia nobilis, alia nobilior. Item masculorum alius plebeius, alius nobilis, alius nobilior, alius nobilissimus. Mulier plebeia tibi satis est manifesta. Nobilis mulier dicitur ex procerum sanguine procreata sive propagata. Similiter nobilior mulier dicitur quae nobiliori sanguine est progenita. Idem dicimus in masculis, nisi quod in masculis nobiliori vel ignobiliori mulieris matrimonio ... Mulier enim nupta marito ... ordine suo descendendo commutat. Masculi vero nobilitas mulieris nobilitate immutationem potest variari ... in feminis ordinem reperimus quam quidam in masculis plebeis. Alterum nobilissimum invenimus masculinis ut puta

Tertium de accessu plebei ad plebeiam. Sequitur capitulum

Accedat igitur plebeius ad plebeiam et tali sermone ad eam loquatur. Primitus quidem suo more salutet, sed hoc tibi et generaliter omnibus trado amandi, ut post salutationem non statim ab amoris verbis incipiat, quia scortorum talia sunt initia facienda, imo etiam domina salutata quidam moderatum a masculo debet imponi silentium vel etiam mulier si velit loquatur. Nam si mulier prius loquenda praestat initium tandem non multo post tibi sermonis iniciatis parabit. Quia eius locutio copiosa. Sunt enim quidam qui in dominarum aspectu adeo loquendi vigorem amittunt quod bene concepta et recte disposita ponderare non possunt nec possunt aliquid recto modo proponere. Quorum satis videtur arguenda fatuitas. Non enim decet scolandarem et insipientem insipienter ad dominarum colloquia devenire. Sed si mulier

primo mulieres loquendi dilatant nimia sed silentium moderatum sa-
pienter in sermone permiscere. Propter plenius enim verba circum-
specta proferas que indiscretum aliquid contineant vel illius prole-
geniei vel patrie laudationem. Nam mulieres pro maiori
parte in sue persone patrie vel gentis commendatione le-
tantur, et laudibus que suas prorsus videntur ad laudes
facile pre omnibus credunt. Plebeio et maxime rusticano per
illa circumspecta verba tibi potest non vacatione procedere.

Sequuntur verba plebei ad plebeiam

Quando
te divina monstrant effectura nulla sibi facienda alia re-
stare, tuo namque decori nil penitus cognosco prudentie
simul, immo nil prorsus in te deficit laudabile nisi quod tuo ut in-
tellexi nemini dedisti dignum amore. Miror tamen plurimum
si mulierem tam formosam et tam prudentia decoratam Amor
extra sua castra diu militare permittat. O si imperaret mili-
tare amore, beatus esset ille super omnes qui tuo dona-
retur amore. Nam si ego meis meritis tanto essem dignus
honore, nullus in orbe vivens recte mihi esset equandus
amator.

Respondet plebeia

Tu videris falsitatis
committere sermones, quia cum mihi non sit pulcherrima forma
decoris, me tamen super omnes personas extollis mulierem
formosam. Et cum sim ornatu sapientie destituta, me tamen
prudentem tua verba commendant. Mulieribus enim ex ple-
be suam trahentibus originem sapientia summa non decet requiri.

Plebeius sic respondet

Consuetudo est sapientum
ut nunquam suam formam vel probitatem ore proprio fateantur,
et hoc etenim manifeste probitatis denotat effectum. Et tam sapiente-
rius et prudentius utuntur sermonibus ut nunquam isto vulgari
iuste valeant proverbio denotari, quia sordet in ore proprio
sordescere laudem. Unde ergo proverbium tu tanquam sapiens
nolens evitare, etiam te aliis tamen laudandam relinquis.
Tot enim sunt qui tuas laudes insistunt extollere, quod nunquam
expedit dicere pro quacumque alia persona vellem elabo-
rare. Nam et qui te tui generis rationem non diligit
de nobis illas attente laudes referre cognovi. Sed si non credis
pro mea te assertione esse formosam, cogit me hoc reprehen-
dere debes mendaciorum sicut tua mihi formositas esse videtur
omnem aliarum subire sibi formas. Amor enim deformem
mulierem tamquam valde formosam repudiat amanti. Dixisti etiam
quod tuam originem ex vili generare dicunt, sed in hac parte
maioribus te fore dignam laudibus ostendisti, et maiori

Nobilitate gaudere tamen. Nobilitatem tibi non generis vel
sanguinis prosapia antiqua origo sed sola probitas et compositio
morum dinoscitur te nobilitatis specie ditavisse. Quia cum
omnes universos ab initio prodidit una natura. Vel
quia omnes usque ad hoc tempus tenuisset equalitas, nisi
magnanimitas et morum probitas cepisset homines nobilitate
insignitos distinguere. Cum mulier plebea ait
Si tanta sum nobilitate predicata ut tuus intellectus sermonibus
indicare censuit, tu plebeius aliquam de tua plebe studeas
amori coniungere. Et ego nobilis amorem nobilis de nobili
tate requiram. Nobilitas enim et plebeitas in diversis sedi
bus non bene conveniunt nec in una sede morantur. Cum
masculus plebeius. Una satis idonea responsio in
venitur seu videtur si tamen mulieribus esset indultum ut
in eis per bonos mores generis nobilitas possit affirmari.
Sed tamen non solum femine sed et masculi morum probitas
nobilitatis induunt honorem. Sed tuo mei forsan mores nobi
litatis forte virtute coruscant. Nostras ergo primitus
an morum me cultura perlustrat, nullatenus [illegible] debet me
tui spe frustrari amoris. Magis enim congruere nobiliti
videtur sexu morum nobilitate ornatum plebeium eligere quam ad
et [illegible] querere generis, immo et si aliquis utriusque repe
ritur nobilitate pollere, magis tamen illius amor est eli
gendus qui solum nobilitate decoratur, quam qui antiquo sti
pite maiorum parante transmissam sibi nobilitatem accepit.
Iste vero ex ipso tamen suam trahit nobilitatem et tamen
etiam sibi a inclito stirpe donatam assumpsit sed sola sue men
tis optima dispositione retinuit ortam. Magis vero ei
tunc quam illius esset nobilitas approbanda. Vide enim quia
ille Rex maiori videtur laude vel primo dignus qui
ex suis debitoribus modico regno assumpto, infinita
sua possidet virtuosa potentia nationes sue subiugavit
dicioni, quam is qui plurima hereditario sibi
iure transmissa conservat illesa. Cum ergo me cognoscis
nobilitate morum gaudere, tua me versus probitatem
inclina et dona mihi spe salutem, ut tandem desiderati
amoris ut venire possim, non est mihi spes salutis
ulla si de tuo me desperas amore. Cum mulier ple
bea. Quamvis sis multa probitate laudandus, ego tamen
in iuvencula veterum [illegible] solatia. Cum masculus
plebeius. Senectus quidem improbanda res non est

Domina parit ad tam mali trahendum omnem unaquaque
ipsam eminentia natura induit cui nemo resistere potest Si noveritis
omnes potentes valere resistere et meam necessitate contra
meam differret professionem Tardius procedat
ad luxuriem ergo quod meus cum processi dies senectutis nul-
latenus culpa est ascribenda et proprio in dampnum meum
nequaquam redere debet. immo amplius dico quod si capiti
te colla extendat etatis prolixitas magnum non est ar-
gumentum pro tuo lucrando amore. quia in tam tempore
longo laudabilia multa peregi Iuventutes multas per-
certa infinita quibus potui obsequia multa prestiti
Et etiam alia bona feci que temporis modico lapsu
agere non potuissem Secundum magnis sine meritis dignus
et retribucione magna maxime commendandus Et contra
si vixissem tempore adhuc brevi non essem tanto munere
dignus quia tempore modico bona fecissem paucissima pos-
sunt Cum autem qui plus servivit et obsequia plura
facit premiis esse maioribus dignum quam qui paucio-
ra laudabilia fecit Ergo satis est manifestum quod tamen in
celesti curia regis summi senatum permissum creditorem
minus istius curie censeri piciam ut qui plus servivit ma-
iora premia ferat Hoc autem dico non sibi assendo
me senectutis gloria decoratum sed errorem istum a
tuo volens repellere corde. Quia enim solet qui adolescentie
petunt etate ab amoris militacione multa repellendum
Cum vir in adolescentia potius in multis variabilis et
inconstans existat nec enim corporis canicie certe compre-
henditur ipsa senectus multos enim videmus assidue
in minori positos etate canescere Multosque decrepitos
conspicimus Nemo nulla canicie dealbari Ergo magis
ex corde quam ex pilo senectus deprehenditur ipsa
Sed et si sit forte aliquis inna iuventute detentus
tali fortassis contrahenti mulier utitur obiecto etc.

Cum sit mulier plebeia respondit no

est mire quod ista exigit etas quia digne posses amo-
rem alicuius postulare prudentis Videtur tamen mi-
chi videtur sapienda iuventus quod ea petis quibus
penitus reperis indignam Multa enim debet pro

Hiis itaque videas. Nisi crederem te ista laudando narrasse vel ut
tue verecundie rubore perfunderes. Dicam tua plus durare pruden-
tiam. Profiteor etiam quod magnus sunt digna preterita facta
innuendo. Virtus vero unius constat splendoris quod nunc in mundo bona
vel curialis exercetur. tamen ex amoris illud fonte ductum. omnis
quod origo bonorum erit amor. et cessante ea cessat eius exercicio
et effectus. nam quis potest quod facit bona nisi amoris stimulo coga-
tur. Patet itaque largus dux amore sit ut beneficiendi tua arte michi
videatur esse indulta et pro bonis valeo moribus informis et
stabili semper firmitate durare. magis cum ad tuam laudem pertine-
tingendo. si bene tua gratum. in amore sit ut quem cum largi alia amoris
quasi ad in preteritorum factorum remuneracionem quedam sequi eum quod
ex debito facere. hic vero largitas pura versa est. potencia
tione aut doctor dignus honore quod dico discipulum
imperitia sua fit doctrina predictum. quia qui doctum sua fit
prudentem doctiorem. Novimus quod multas amoris ac in amore studes
te michi pro magistro et tue doctrine plenitudine ponitur
erudiri. Assequo eum assertum tibi honorem. si rude indoctum tua
facit prudencia doctum. Studeas cum et indoctus tali decet

amori servire cum industria incauta valeat obumbrari iuventus /

Mulier Non recte prudens in amore sapis cum aperte
videantur amoris regule tuis sermonibus obviare. Nam omnibus
precepto docemur ut qui plurima bona facit amori debeat gaudere
gaudere ac multis pluribus adiuvari ~~Sed sicut submonete velle~~
~~diffinire~~ Nam si tuos sermones veros esse iudicamus sine actibus
lucrativis nacti fuerint et cum aliis prodesse videbuntur ab eis fecisse abstinui
se et nulla bona fecisse. Sed sicut submonete velle distincta
docere hunc ergo partis vestre laborem quam mihi docte elige
dus videtur amator / quam cum meo labore docendus / Presumus
ergo expertes erudiri et non amulos docere quia minima vi
impericia laboratur qui rudes et indoctos prudentes
et astute facimus apud amorem / **Sic itaque respondeas**

Mirandum est quod dicas et cum sophisticabile
lege per ordinem et totum invenitur

bitate gaudere. Consultius quidem beneficiis multi oportet qui
domine probioris petit amorem. Quod autem sibi te probitatis
sint indicia vel que te beneficia commendant videre non pos-
sum, nec alicuius hominum relatione percepi, propter que tuam gra-
tiam tua et tam audacter petit improbitas. Si enim in dom(o)
vellem exercitu militare, strenuitate fama et probitate de-
cori ex quibus melius amantem eligere possem competenter.
Primo ergo quid petas ea facere studeas que petis in dilec-
tore et dignus intelligeris. Hic defectus patet. pareres et

His itaque respondeas: Commutandum est quod di-
cis et cum sophisticis meis sermones arguere, nam que pro-
posui non recte intellexisse videris. Nam quod superius narravimus
magis ad tuam pertinere laudem, si ex tua gratia concedas, to-
taliter intelligere debes. Ipse si duo sunt quorum unus multa
plurima fecit bona et alter nulla, et in plena reperiatur eta-
te, et ab utroque factis habita opportunitate bene faciendi abs-
tinuit. Hic qui nulla fecit bona repellitur, et qui bona
bona peregit in iuventute primo postmodum in qua vix forte
adhuc sibi sint benefaciendi facultas in articulo isto, si iste
nemo qui nulla bona peregit est eligendus amator. Non
quod magis sit dignus amore quam qui plurima fecit bona.
Sed quia magis bonum inde sequitur in mundo. Sicut enim
magis ille Rex celestis super unius peccatoris conversione
quam super centum iustorum gaudet meliorationem. Et hoc propter
nimis bonum quod sequitur inde. Ita melius facit mulier si aliquem
nimis bonum per suam doctrinam ante contingit amoris
sinaque ipsi facit probitate laudandum quam si aliquem
bonum facit meliorem. Item sicut deo est magis magna
(mag)nus lucrum super unius peccatoris conversione quam centum
iustorum emendatione. Ita magnus sit lucrum in mundo si quis
non bonus probus efficitur quam si alicuius boni pro-
bitas augmentatur. Restat autem dici qui nulla bona
fecit eius amorem potius eligendum quam qui plurima
peregit bona. Hoc vero in ultimo gradu. Sed in reli-
quis gradibus precedentibus inter procerum amorem. Sed
si forte te sermonum priorum obscuritas eorum tibi breviter
indicabo. Distinctiones graduum in amo-
re amantium. Ab antiquo igitur quatuor sunt

gradus in amore distincti Primus in spei donatione consistit Secundus
in amplexibus firmatione Tertius in osculi exhibitione Quartus
in totius persone concessione finitur Tu ergo asseruisti quod duo
sunt quorum unus fecit plurima alter vero plura nulla peregit In
forma regitur iuventute repertus quod ille sine hoc articulo qui nulla
bona fecit est eligendus amator Nam hoc debes intelligere
in quarto gradu id est in totius concessione persone Sed in primo id est
in spei largitione nam si statim velit mulier quarti gradus
amantem eligere sine ulla deliberationis dilectione potius
enim eum qui plurima fecit bona quam nulla expedit illum
eligere et hoc ideo quia de illius bonitate secura de istius vero
nequaquam pro certo enim sepius non caute relinquuntur incerta
Sapientes enim feminas non decet tam repentina quemquam
concessione ditare set potius gradibus pretermissis ad quartum gradum
statim largitionis prosiliant sed ordine solent procedere tali
Debet enim mulier primo spei uti largitione Et si cogno-
verit amantem prestite spei largitione acceptum in bonis semper mo-
ribus augmentari usque ad quartum gradum Mulier quod
vereatur devenire ad secundum et sic gradatim usque ad quar-
tum gradum deveniet Sed queris cur in articulo primo homi-
ne qui nulla fecit bona fecit in primo gradu amandus
eligitur et quarto vero articulo eligitur qui bona plurima
fecit ratio evidens apparet quia usque ad tertium gradum
similiter potest probem descendere retro Sed vero consolidet in
quarto gradu amorem non prius sine causa iustissima re-
tro debet abire et hoc non propter amoris confirmationem
que quarto gradu fieri consuevit et contingit secundum enim propter
tem magnam gratiam in qua mulier est largita persona
Quid enim maius mulier dare posset quam si suam personam
alieno disponat arbitrio Quod autem dixisti quod laboris
curandi causa velle magis amantem doctum eligere
quam tuo labore docendum satis in hoc videtur tua opinio
reprobanda dulcior enim cuilibet sapere debet fructus de
propria plantatione receptus quam qui de alieno labore as-
sumitur et carius habetur quod pluribus laboribus est acquisi-
tum quam quod sollicitudine possidetur nam et absque la-
bore grandia gaudia parari non possunt Cum plebe-
a respondet Si absque labore grandia
gaudia parari non possunt tunc vero illud quod po-
stulas sic de maioribus omnino multis operis fungari labo-
ribus vel ad quesita munera velit pervenire Cum

plebeie sic respondeas Omnes quas possum tibi referre grates, quod post labores multos amorem tuum dandum promitte promisisti. Absit enim quod tante probitatis femina ego vel aliquis quilibet liberari possit amorem multis primo laboribus fatigatum. Non enim est verisimile mulierem tam prudentem amorem suum tam repente concedere nec labores alicuius probi viri apud se permittere sine debito munere demorari. **Respondet mulier plebeia** Bonum ratione videtur rationis ordine demandare si non iniusta suis actoribus debita commoda ferant et reportant.

Capitulum quartum de plebeio amore ad nobilem variarum informationibus sequitur

Si plebeius sibi querat nobilis mulieris amorem, hoc poterit modo procedere. Si mulier quidem nobilis simplex tamen inveniatur, ea per omnia hec possit loqui que in plebei ad plebeiam sunt dicta colloquia, eo excepto quod hic pro loco sibi commendato sanguinis [illegible] dictare. Si vero nobilis mulier sapiens fuerit et astuta, primo caveat ipsius persone moderate insistere laudi. Nam si nobilem et prudentem feminam ultra modum suo sermone voluit laudare, credit eam plebeiam sermonis et facundie copiam non habere vel adulatione falsa narrare aut eam fatuam reputare. Primo igitur sermonis initia tali ad eam verba descendat. **Verba plebei ad nobilem** Si possem cor meum intra proprie voluntatis septa retinere sub silentio preterire, multa sermone narrarem que me tunc instanti opporteret sermone narrare. Cor namque meum animum meum cogit talibus voluntatem contra sue nature dirigendo secretum et maiora petere quam sim sufficiens enarrare. Scio enim si amor me cogit aliquid dicere imprudenter, nec immerito, rogo nobilitas vestra sustineat patienter et levi sermone redarguat. Cognosco igitur manifeste quod amor consuevit homines distinctionis stilo discernere et quid pares augit in suo amoris exercitu militare non recipiens formam, non genus neque sexum neque sanguinis inequalitatem distinguens, sed hoc solum discernens an aliquis sit ad amoris apta arma ferenda. Res enim est

Est amor qui ipsam imitatur naturam. Ergo amantes ipsa hominum genera aliter discernere debent, quia amor hominum sexu distinguit [illegible]. Sciunt enim cuiuscumque generis homines amor in cunctis [illegible] hominum generis amorem cogit accendere. Ita et amantes non genera discernere debent, sed hoc solum an sit sauciatus amore qui petit amari. Hac ergo munita [illegible] ratione [illegible] cuiuslibet mulieris mihi licet amorem eligere, si nullius mores me condempnant. Praeterea

Si mihi praebere velitis audientiam patientem, solum illud postulare curabo, quod mihi poterit iusta ratione negari. Si in aliquo [illegible] vestram personam verba mea, et sit contra me vestra vox aspero contendens sermone, tunc hoc mihi esset intollerabile malum et omnis causa dolorum.

Sciatis itaque [illegible] multis retro diebus amoris vestri me sagitta percussum, et semper volui totum totis studiis conatus abscondere, non quia insufficientem me [illegible] credam amoris [illegible] vestre altitudinis [illegible] pertimesco. Vestri enim vero aspectus ad eo meum penitus ingenium [illegible] etiam que libenter conciperem a tanta penitus obliviosus existo. Merito ergo meum studebam occultare dolorem, quanto magis tamen conabar tegere vulnus, tanto magis mihi crescebat pena doloris; tandem permansit vulnus absconsum, quia cum me dolorosus non potuit [illegible] superare. Postquam me vero sua virtute devicit, per magnam potentiam sua grandia me cogit postulare et instantibus doloribus remedia cogitare. Vos quidem estis mei causa doloris et mortalis pene remedium, meam namque simul cum morte vitam potestis [illegible] solaciaque multa [illegible]. Sed si ea denegare velitis, erit mihi vita penaque gravior quam subito inire mortem, potius enim esset festinanter eligere mortem quam penis gravioribus assidue subiacere. Singula enim que mens animi narrare concepit vobis apte [illegible] apperire non possum, sed deus ipse novit quos sermones [illegible]

Tua nobilis Domina plurimum est mirum et miranda res est quod ad tantam vestrum turbandum [illegible]

deserviunt clementia vel indignus corruunt ipse. Sed si quidem nobilitate
pudori ignoscere non insisterem acerrime tuos compesceret mea lingua
sermones tam ignobiles fore nimis. Grauius enim esse vix incanta
videtur et aspera quam concepta quisque proferre in urbane verba pari-
ent meus animus tollet tua dicta vere sciant tibi videat affatu
ergo tu es qui tanta munera petis tua satis inepti forma patet
et hoc generis est manifestum. Sed vbi amor deprehendi potest quoniam si
ille qui totius ebdomade tractu veris mercimoniis lucris toto mentis
intendit affectu. Septima sue quietis die querat amoris vacare
muneribus eius dehonestare mandata et ordines in omnibus ab an-
tiquo statutos confundere. Non enim ociose vel sine causa fuit ab
evi primordio inter omnes ordinum distinctio recepta. Sed quisque infra
sui generis septa permaneat et pro omnia sui ordinis finibus contentus
existat et ea que maioris sunt ordinis stabilita non sibi vsurpare
presumat sed ipsa tanquam aliena relinquat. Quid ergo tu qui tam
ab antiquo contrarie temeritate statuta sub amoris Comitto ma-
iore precepta subire tuique generis tanta interis presumptione exce-
dere meta. Nam et si a deo mei sensus deliniosa manent ut
tua verba me cogerent hinc que dicis admirarem Cor tamen tuum
non esset grandia postulare sufficiens. Nam quid enim cacatia
avis perdicem vel fasionem vtique pressa potuit superiori. Falcones
enim vel astures debet capere propriam non aue a milvore pusilla
nimitate vexari. Tua enim multum videtur fatuitas confitenda
quod alterius generis indiginus queris amatem sic enim quod asse-
ruisti tuam posse tueri famam. Dixisti enim amorem genera non
distinguere sed cunctos cogere ad amandum qui apti reperiuntur
ad amoris arma ferenda et quod amatores simpliciter non debeant distin-
guendo sed requirendo solum an sit sauciatus amore qui petit amare
Sed sine omni contradictione profiteor quod amor videtur cogere amare
omnes. Sed aliud quod sequitur scilicet amatem non debere distinguere
non suscipio quia penitus est feritate permotum. Nam si hec essent
vera illa verba locum vendicare non possent quibus fertur amorem
sua manu propria inequale gestare. Ex ista ypotetice genitum
distinctione interio tibi concluditur quod et mea famam in sua vi-
firmitate durare. Sed si forte narrare velis quod multi con-
suevimus audaci lingua proferre amorem iniquum an etiam debeas

Iudicem nominare cum inequalia pondera ferat. Tali enim te iustiorem appello quoniam amor inequalia pondera ferat. Et iustus tamen iudex potuit non iniuste vocari. Amor enim ponderis inequalitate non utitur nisi iustissima causa cogente. Nam cum teneat amor homines universos ex ipsius instinctu cupidinis, non in quolibet alterius persone libidinem persone provocare. Turpe nimis putat et quo suam statim ex adverso sententiam ponere cupit ut eam cum petit amorem statim compellat amare. Si tamen hic esset aliquis rusticus agricultur deserviens vel in plateis publice pro cibis mendicans, eiusmodi sibi posset provocare amorem. Sed ne unquam hec posset incongruitas vel rei absurditas evenire, cuilibet figurante persone concessit arbitrio ut si velit amet eum qui petit amari. Sed si amor hanc quam dicitis sine omni exceptione regulam servaret illesam scilicet ut omnis qui amat semper amatur, alterius regule cursum occurreret naturalis. Cum enim homini alterius amoris ordinis equalis sive maioris sibi quem debeat amatorem. Et ideo vice versa et mulier cum petitur amor propter regulam et cursum nature parium ordinis equalis sive maioris decenter petit amorem ne ab amoris regula generali iniqua videatur accepta. Apparet igitur ex hiis manifeste quod supervacuis laboras impendiis et tuos post modum multas agnoscas maxima cum expensa labores.

Cui nobili sic respondeas

Quod in mei presentia benignum et suave protulisti cum multa in hoc vera probitas denotatur, quia vera voluntati nature consulendo et vera verba cum conveniunt. Nichil enim magis quam probe persone potius tangunt laudibus quam si sine dicti facundia dulci firmatur. Etiam nulla magis contraria videntur generi et sanctissime nobilitati detrahere quam aspera et inurbana verba proferre. Sed quod ab optima forma vobis tu quem esse vehementer manifestum illud admiror quod vestram in hoc video plurimum errare prudentiam, cum illarum videmus errori assentire que morum probitatem sine genus ac forma recipiunt vestrum et forme venustate et generis quosdam non admissa probitate recipiunt ad quam sic assensum quemcunque absurdum atque narrare difficile. Illa nos ratio manifeste edocet que inrefragabili iure demonstrat quod ex bonis tamen moribus et hominum probitate ac curialitate forma a primordio fuit orta nobilitas. Si igitur homines sola morum probitate

nobilitatisque virtute merentur decorari / at generositatis assumendo nomen
errorem populi penitus deponere curate et sola morum probitas vos
compellat amare. Illud tamen quod mei mercimonii contumelia
michi a vobis est obiectum si auribus attentis mea curaveritis at-
tingere verba sine omni poteritis dubitatione cognoscere nullo modo
fuisse verum posse. Nam quod mercimoniorum honorabilia lucra di-
ligenter attendo in hoc mundo propositum deservire quod talia studeo meis
actibus adimplere que amica non possunt dissonare natura et
ex hoc murmura vulgi depello. Talia enim locum volumus talia
enim namque quemque facere decet que genus parit eius ordine constituit.
Sed quod collecta lucra improbi fratrem questus intuitu cumulare
non nitor sed ea prudenter et large loco et tempore aliis dispensare
contendo / In hoc maxime morum nobilitatem probitatemque ostendo
preterea si honestis et licitis non curarem insistere lucris obstruxisset me
detineret inopia / Et ideo nobilitatis opera exercere non possem et
sic mea morum probitas in solo et nudo verbo maneret que no-
bilitas vel curialitas ab hominibus nullatenus credi consueverit. Ymo
si pauper vel inops curialitatis vel largitatis sermone utatur in
hunc sibi modum vulgare alludunt homo iste qui nichil
possidet quo valeat hominibus exhibere largitatem se iactat
thesauraria si aliquid largiendum possideret in orbe talem
se hominibus exhiberet qualem suum genus et natura permittit. De
nullo enim possidentium bona procedunt ore suavi effusio effun-
dere largitatem / Sed et sufficiente michi substantia adesse obi-
cias adhuc me generi honesta lucra non desinendo quia
quanto pluribus habundo divitiis tanto poterit plures mea
largitas adiuvare / Preterea illud quod dixisti quod quemque inter sui
septa generis debeat permanere et maioris ordinis amore nulla-
tenus dissentire non possum / Sed si me morum et nobilitatis
cultura perlustrat inter nobilitatis me credo munimenta
constitutum et veterum generis coniuncto virtute / Et si me more
probitas inter nobilitatis ordinem fecit esse repositum Ideo nulla
michi reputari per presumpcio quod ex nobilitate michi quero a-
morem eligendo. Magis enim ex moribus quam ex sanguine ipsa de-
prehenditur nobilitas / Dixisti etiam et si te meis verbis

possem aliter ut meae voluntati adhaereres cor meum tamen non esset
grandia tolerare sufficiens. Sicut stultus est ille miles qui talia
sibi quaerit arma ferenda quae sui corporis non posset tolerare con-
pages alias nosgeniye (?). Nullus ergo talem equum eligat appetere qui
sibi non valeat gubernare virtutibus. Tales enim plerique sunt sub-
iecti derisioni. Credo enim quod valde sunt quae postulo grandia.
Sed in me igitur ad illud quod peto percipiendum minus sufficientem
reperitas. Illud concedat gratia tua quod sine rumoribus vulgi
potest exhiberi. Et si a me per omnia indignum repperis tuae et cum
sine me [illegible] facias derisioni, confidentiam tamen gero plenariam
quod illa mei cordis magnanimitas quae cogit me tam grandia
petere si tua mihi concesserit gratia imperpetuum ipsa mihi pacta
tenebit. Sed mihi [illegible] obstare potest illud quod vos milvio aut la-
ceratinae similem me dixistis. Nam falcones et hastures et acci-
pitres solum facit caros audacia. Vidimus enim quemque falconem de
genere levium magnos fasianos et perdices sua virtute detinere. Nam
a cane non magno saepe teneri aper. Et e contra multos conspicimus
nobiles et inermes falcones vilissimos pertimescere passeres et a
laceratina ave saepe fugari. Si ergo milvus laceratina avis audax
reperitur et audax a suis degenerari partibus haustorum et fal-
conum est dignus pariter honorari et militari laurea decore.
Si me igitur noveris a meis degenerari parentibus non contumelio-
sa milvi appellatione vocatus reperior. Sed honorabilis falconis vo-
cabulo nominatus existo. Nec tibi vilescat animo quod undique re-
perta probitas cum ex pungentibus spinis colligimus rosas odora-
tas et in vilis matris cortice aurum repertum pro [illegible] non potest pretiositate
privari. Istud autem namque quod dixisti neminem debere distinguere
nisi pro (?) sanciatus amore qui petit amari ex tua manifesta
responsione cognosco te non recte intellexisse. Tibi enim generalitas
tibi maxima induxit obscuritatem. Nam quod dixi non debere
amantem distinguere utrum sit de nobili vel ignobili genere ortus
qui petit amari. Debet autem distinguere utrum bonis cumulatur
moribus et utrum multa probitate sit decoratus ergo ista verba
primum bene diiudicare [illegible]. Amor enim quoque inaequalia pensa
sua solet manu gestare. Sed quamvis verum sit amorem quoque
ferre inaequalia pondera et tamen non potest in instanti imputari

Sufficit enim si amor alterum amantium sui iaculis attingat affla-
tu, et ex sue plenitudinis fomite initia prestat amandi. Illa
altero amantium amoris sagittas portanti ius merito altero
ipso reservatur arbitrio ut si ea fecerit que benplacita noscuntur
amati, magis sit ab ea dignis muneribus honorari cumulisque
et in plebe laudibus est efferendus. Si vero eius contrarius
voluntati peregerit contraria dignus est munera ferre. Ideo ergo ad
in amantes ponitur arbitrio ut cum amat et ipse si velit amat
si vero nolit non cogatur amare quia maiorem censetur mereri di-
gnus qui bona sponte peragit quam qui coactus exsequitur. Et hoc
ad instar celestis regis indultum creditur esse qui boni et
mali prestita noticia homini quemcumque ipso derelinquit arbitrio, ut
quidem bene agentibus ineffabilia premia promittuntur, male
vero operantibus penas intollerabiles commendando. Debet ergo
mulier diligenti animo investigare an sit dignus amari
qui petit amare et si ipsum dignum animo invenerit nullatenus
suo amore debet eum frustrare nisi forte alterius amore sit
ligata. Si igitur alterius non obligaris amore nulla
potes mihi vere excusari. Ait nobilis domina
respondit. Tantos tuos interius errores tueri facundia quod
non esset mihi facile tuis rendere sermonibus. Quosdam tamen
ex eis mea curabo ratione comprimere. Dicens preter asseris sola
morum probitas amoris invenitur digna muneribus ac nobi-
lem hominem facit reputandum. Super fluere antiquus nobilitatis fuit
ordo repertus et apta distinctione distinctus. Manifestum est
omnem hominem moribus et probitate fulgentem nobilem fore vo-
candum. Et sic nos ordinem instantes astringere nobilitatis or-
dinis institutores suos in vanum convinci fecisse laborare quod tu
sit absurdum probare. Non insisto ideo nec firmiter assero
neminem sui ordinis metas excedere sed intra sui ordinis
quemcumque probum alicuius probe feminam procurare amorem et me-
diocrem mediocris persone postulare amorem debet et
cuiusque intemeratus ordo servabitur. Et si quis amoris pre-
mio remuneratus abibit quod ad hec quod tua congruentia ordi-
et honorata meretrimonia favore meo sermone non arguo
Sed quod meretrimoniis intendens nobilem tibi queris interius

amica licet medicina res est et amare valde turpis? pla
centum Quod autem matrimonii lucra afferat tibi large cer
te facit tui ordinis femine amore dignissimum. Preterea licet
falco lacertina quisque fugiat avi, tamen ploninus tamen falco
inter falcones et lacertina inter lacertinas computabitur
aves. Ille vero vilis falco ista vero optima lacertina
avis vocabitur Sic et tua probitas te in nobilium stare ordine
non facit Sed bonum suadet te non plebeium et bone dignum
amore plebeie Apparet ergo et est manifestum et si nullis
sim amoris vinculo colligata tibi tamen que laticingula indigent
nullo reperit amore Pacholet respondit sic
Nimis nolim arguere tuos sermones, nam tamen possem rationem
video. si plebeius nobilem in probitate superaverit quare
non debeat in capiendis muneribus superare, ad quem ipsi
eodem Adam stipite descendimus Mafzla Tal
lis in mensa regia sedet avis, que in pauperis
domo vel rusticano tugurio, et longe nobilius curtalla
nauus, quam et macer capitur equus, quam pinguis valde
et optimus ambulans asinus A tuis ergo resipisce erroribus
et aliis hec sermocinia relinque Panbska
Nimis tuus me sermo depellat quam dum tu vixero, a
tui amoris proposito non recedam, quia et si mee cogitationis
fructum nullatenus sim percepturus, per te sola que est mei
cordis liberaliter assumpta, meam facit corpus tui illam
duce vitam et consistit omnis mei doloris, tue michi
inferat forte remedium Lathuza Tuo dolori
dolus dignum premia ferat Pachblet hoc solum
verbum spem induxit fructuosam et ego deum rogo ut
in messe sit mee salutis, et anima vota quiete in portu
invenidant plebeius si vult amare nobilem
Si plebeius nobiliori cupit amore coniungi, multa ipsum
oportet probitate gaudere Nam ut plebeius nobi
litatis femine dignus reputetur amore, abundare
innumerabilibus bonis debet Et convenit ut infinita be
nefacta ipsum extollant Videtur namque videri iniquum no
bili femine existere et in eius consortia plenum redundans
si inferioris ordinis sibi postulat amorem superior et media

praemissis ordinibus, nisi morum probitas suppleat, valeat
personae nobilitas compensationem inducere. Vel etiam apud quoscumque
statutos versari. Vidi per inferiorem hominum ordinem pro-
bos reperiri et bonos extra alti generis dignum amore
esse in duobus prioribus neminem dignum reperiri ordinibus,
sed omnes tamquam reprobos repulsari. Et hic tibi tenet genera-
lis regula laicorum, quae docet si illud quod magis
videtur adesse non adest, nec quod minus creditur adesse adest.
Multa quoque praeterea sunt nobiles et nobiliores excedere
plebeius, ut nobilior femina mereatur amari. Nam
quotiescumque plebeius aliquis reperiatur completus, absurdum videtur
...ius et ut ipsos vulgares per maiores reputatur occasio-
natum desperasse. Si comitissa vel marchionissa vel aliqua
aequalis vel eminentis ordinis femina plebeium suo ancillat
amori, prima namque facie promittit verum deinde nimia vo-
luptatis abundantia quae per omnia reprobanda est. Dicunt semper
nisi probitas de plebeio femina praedicta auferret supplicium
Verum haec ratio non est, nec inter nobilium ordinem
sine plebeio largiri habeat amorem. Si tamen per omnia
studiosum ac probum invenerit. Respondeo: si in prioribus
eo quod dicitur inter aeque dignus invenitur ordinibus,
ille potius est in amore eligendus. Si vero in eis nullus
est dignus inventus ordinibus, non est abiciendus plebeius
...erit ... eius excusandum constat aliqua
pro amoris largitate excessum mereatur. Vel quod ultra
terminos nostri praecedit natura, modica solet aura dissolui
et levi distrahi momento. Nam inter clericatus feritur
amor causa, quam quasdam quae sua feruente capiunt pro-
eliis, sed quod ibi ultra spatiale magis pervenit natura. Feritur
quoniam in eis non nisi ad amorem ab ea natura temporum
tendit, et possit durare ferocitas. Post multa vero
probationem, si dignus invenitur, eligi potest a nobili-
ssima licet plebeius erit eius ordinis. Sed haec ad
invicem sufficiant de plebeio et nobilissima
licet dicta sufficiant colloquio. Per quod est

alia vt in sermone plebeius vir potens multum insistere laudibus intellatem
expedire videtur / per diuersas nationes mundi partes / viri probitatis
respnat atque venustas / Preterea eiusdem videntur blandimenti optime
conuenire / laudes in aperto laudati preferre / et ergo ad primum
meum propositum / et predictis intendo que ad vos me suaderet venire
mea voluntas offerre seruicia vobis et supplicare attente ut mea digne
suscipere grata mea seruicia Talem enim uti dominum obsecro ut ea in ea gra
tia facere largiatur / que vir per omnia sunt placita voluntati
firma namque est mea cordi et stabilita amicicia vobis in omnibus
seruicia exhibere / et similiter aliquid placere et sumere Spem nam et gero
plenariam / quod nichil apud vos denegandum possit / merens sine fructu
dulcedinis labor Si mea namque intencio infructuosa solitudinis post
multas me quidem fluctuaciones atque procellas mortis subire naufragium
nisi ferre posse / merens animi quoniam fallaci regatur / nam spes sola
gemitus sit adultera / animo fallenti sustentacionis cum anchoram posset
firmare illesam

Liii mulier

Licet tua nec inmerito aliquid mens desiderat cuius obsequia recipere
vel susceptis decentibus non respondere muneribus Quem enim seruicia oblata
recusat suscipere offendere nimis rubore perturbat et semper videtur
amiciciam velle delere Quem ergo nullis sua libenter largitur obsequia
nec competentem ab aliis oblata recipit beneficia Tu autem aliud
tendis / et aliud videris venari cum sis capere dignus Nam ut
tui videntur indicare sermones a me petis amare Ego autem amore
confugio maxime hominis in tanto gradu superiorem constituto licet
infinita aliis sis probitate decoratus Sed dicis solam mei spem
amoris concessam tibi sufficere ad mortis periculum euitandum Ego autem
in hunc modum tibi respondeo / Dico enim quod ex eo quod me fraude
et mendacium decipis hinc fallaciam / quid liceat te cuiusque erroris
contagio maculari / et aliud in cordis retinere conceptum / aliud quod
fallaci lingue proferre / vnde est ab amore penitus repellendus fraudi
bus et mendaciis intra palacium amoris penitus intrare penitus eliminari
mereturus Preterea michi suadere videris ut propriam curem negligere
famam / quod est peiore deterius / Nichil probrosius vnde nobilis
cum de ipsa non expectatur premissa et spem fructus largitur
suo ex sermone fallentem / Tales enim amoris intellectus sunt
conuenire / qui metricum more vsantur / et mulierum gratia famulis
intuitu mandata subuertere / et obseruanciam eius deliberare
Tu vero ergo non videtur sanum consilium possum ex eo / tot imminet
periculi grauamina

Cler. [illegible] respondens

Fateor quod amari deposco quia dulcius cum sit in orbe vita

Sit in amore unire quod multum est difficile et hec insueta ordinis
videatur quamvis in multa consistat probitate quia quesivi sic index
qua mea non potuit persona propriis finibus continere instinctu
sed operante natura. Cum ergo natura ipsa voluerit certos amoris multis
stabilire et sublimiorum in ordinum voluit claudere fines si morum
non obstet improbitas. Unde vos in statu preeminentis prescripsi fines
et ordinum magnum subiecto. Nam antiquitus ordinum illa separata
distinctio hominis in illud reposita fuit solum qui pretexto sui
ordine reperimur indigni vel qui primum sui ordinem maiori
vel nobilitatis digni reperimur et ad hoc lex etiam asserit similiter
quod in theologica invenitur exarata scriptura qui dicit legem
non esse iustis sed peccare volentibus. Prodicta igitur ordinis antiqua
distinctio non prohibebit in maiori nobilium maiori vel ordinis maioris
premia postulare. Cum tamen multis possit alienis Iuste obiectis meis
moribus Putem quod asserui spem quamvis ingenuis largitatem
in sufficienti ad morum causam declamanda non erram quasi
vir volens glorie detrahere fame vel quod ullius sim contra vestro
fundus mandata quod consistis Sed ut vobis aperte non monstrarem
quanta affectione vobis amicitur quamvis tamen verum ad
plenum multum teneam amorem, et mei amoris vobis nota manifeste
sit saltem verum cum facilius mei met Zophia Cum
omnis probitas possit nobilitare plebeium. Cuius tamen ordinem
imitare non potest ut plebeius procerus efficiatur sive minatur
nisi per principis et forte potentia tribuatur qui potest excellentis
bonis moribus nobilitatem adiungere. Miror tibi ergo tibi dere-
gatur tibi ad amorem commisisse processus. Preterea te frequentium
comitisse decepit. Cum tanta evidens sed nimis non est aliquis
aperta prestitit. Nam in medio te conturbentis militaria nomina
et in te multa ad militiam contraria et contraria cerno. Cum
enim milites ex sua natura subtiles debeant esse simul atque parvitas
medium quod pectus et quasi artificialis quedam per singulas dimensiones
incipiat habere tunc. Cuius in contrarium scias asperis grossis
et intensis rotunditate pectus. ac breviter cunctis similis. pedes
prolixos et singulas dimensiones prolixius Clu Beatrix
Si propter suos mores et probitatem aliquis plebeius dignus
a principe nobilitatem invocatam Cur nobilis non sit dignus
amore non video Nam cum sola probitas facit clamatus
dignum nobilitati, et sola probitas nobilis digna reperitur
amore. Miror solum probitas nobilitas ceteris est digna corona

Sed ad aliud quod dimittens et remisso tenere · michi apposuisti ·
atque pede prolixo seu fullum de vene procedit / fertur enim et
est viij · quorum Italie de forte clarite · Gutum tinas subtiles
valde · et optimis partibus dicatas et in sacro pallacio clarissimo
defuncto pollute · eum quod per conversacionem sinenti quod sunt alti
dei vero dimergis · eum itaque ut dicitur est probitate destitutum
omnibus quod eum bonis moribus ornare videtur primum quod omnes dicunt /
et eo domicilia invenisse / et etiam rex est in Bulgaria alta
plurimis terris terras simul rotunda, plures quod et meliores probitatis /
et eum fere per decorem destitutus / quod tyranna innata probitate gau-
dere et lumen fulget / regalis morum corone fulgore glorie
et per universa pene mundi climata resonat preconia laudis sue
ergo qualia inde per probis vel terras debetis inspicere / sed qua-
lium moribus indutus / qualisque propriis constituat actibus
Nam cum extitudo te quamque formosis / sed contra corporis incitat
nudis in parandis est inspici credunt muneribus. Non ergo for-
me sed moribus dictatis abunde / quod forme obviando divi-
nam videmus contempnere creaturam. **Cum [illegible] capitulum**
Vocabuli te videris rationem defendere / sed que blandita signi-
ficant / que te probitas clara atque postulas dignum impe-
tracionem constituit / nulla enim persona, qui cum aliqua probitate femine
maxime nobilis ordinis opposit amare / nulla ipse debet
attollere famam / et ad eum orbe terrarum aliter minimum / dicte atque
omnis fama sublimius videtur florere. Ea igitur primo studeatis
tuis actibus operare / que potius sunt digna mulieribus ut
tua virtus magis impleta postulas videtur **Cum [illegible]**

Mulier respondeat Vestris videtur omnino ur-
banitas coniuncta sermonibus / qui tamen eundem curialitate vacare
michi laudabilibus actibus persuadet / Ideo cum videam vos
omnino omnino in amoris arte instructum / verum in amore depo-
sito doctrina / ut mea sit digne dote gratia vera que sunt ea
que exigunt in amore percipere / et que facta constituit hanc
dignissimum amorem quia eo instructus fuero / nullum me potest
errorem obumbrare defensio vel occasio accusare / Cum enim ex
amoris prima plenius procedat urbanitas / eo quod magis ex
bonis factis prestetur initium / omnibus quod bonis exemplis propagatur
et usque mea experta sunt · et ignaris amoris inventis

Non est mirandum / si ab eius aliquis invenia[tur] effectu Et eius
instruat petitio precepta doceri Tercia quod quis stato mentis
sui cupit affectum in verba solet petitionem deponere avida quam mite
suscipere Tercia pars ordinem [illegible] videris
liberalis / quod primo petis clamari et turpe [illegible] probas mo-
ribus omnibus indignum amari / et velut indoctum in amoris
disciplina doceri quod tam turpe nobis videtur [illegible] et ab avaricie
stimulis deviandum [illegible] eruditi [illegible] postulat edoceri / sua
[illegible] docta negaverit [illegible] largitatem
[illegible] curavit diligere [illegible] et [illegible] quod postulas /
[illegible] Tercia [illegible] militat . nulla
Dignus quidem avaricia detinuit / sed nimia largitate pollet / largitate
quippe omnibus [illegible] modo [illegible] et eum videant
[illegible] maxime nobilis et decorum / et [illegible]
[illegible] alicui optimam largitatem non [illegible] peticionibus [illegible]
[illegible] ad [illegible] concessa peticionem cara videtur empcione
quesita Sed si [illegible] largitate [illegible] non valeat opportunitas
abusio [illegible] potestate graviter deferat animo [illegible] in
suo corde acceptius quam [illegible] appareat / ut amice esse
largitas / quam si [illegible] possessionum acceperit Sed et si quis
pauperes esurire viderit et eis alimenta prestiterit / magis
largitas atque [illegible] reputatur Sed et si [illegible] de-
bitam ei [illegible] et [illegible] nullo
[illegible] blasphemare [illegible] omnibus [illegible] et
[illegible] patrem adesse / hominum [illegible]
maledicti [illegible] limina non [illegible] malorum
debet laudare sic mendacio / [illegible] si potest debet
correctionibus emendari Sed et si eum incorrigibilem noverit
[illegible] tamquam contumacem eum expedit a suo comitatu repellere /
[illegible] valeat [illegible] et [illegible] deputandum / [illegible]
miserabilium [illegible] decet illustrem [illegible] / litigiosum
et ad [illegible] faciendas [illegible] esse non decet / sed ut [illegible]
est [illegible] / [illegible]
[illegible] vita [illegible] / [illegible]
[illegible] visibus [illegible] / et stultos quidem [illegible]
[illegible] sapientes viros astute [illegible]
despice atque [illegible] pulcre [illegible] illude / in

in amoris namque gubernaculo plurimum condicionibus exigitur / et omnium in ca-
respondetur actiua industria / In magnorum debet cetibus frequentare / ma-
gnas quoque curias visitare / moderate quoque tripudiare / decentiam [illegible] mo-
dis / magna debet libenter antiquorum gesta recolere atque asserere
Animosus debet esse in prelio / et inimicos arduus sapiens cautus
et plurimum ingeniosus sed debet solius mulieris amator esse / sed
omni quoque feminarum pura servitor existere atque devotus / carnis cultui
moderate debet insistere / et capitis se atque tabularum et scacorum
ludibus debet dissuetare / licet quidam credant se plurimum mulieri
placere si stulta et quasi vesana proferat verba suis que se valeant ge-
stibus ludis fore dementes / Plena medicinalibus non debet uti fauci-
bus / sed et tamen debet nec nimis excessivo frumare victu / nec nimis te-
neat solicita / et nemini quoque velocitati et repentina promissione
dicat / quod valde tardius erit hilaris promissor et audax ad pro-
missa parando crudeliter sit quia plures ab se pecuniam in eo largi-
tatem cupiat / Hylari debet eam facie suscipere et nullo modo
recusare Nisi forte largitor ea sibi tribuerit optima / tunc eum te-
neri sicud [illegible] ista cum ad opus non sit magis quod sua. cum deus ea
habeat. Vos quoque illinque / ut quitum ut placuit super meos nomine
sciret. Sed et pro non debet ore turpia loqui seu verba proferre
Venia delicta et maioris de cauciis nova Venimus quoque false
promissionum frustre / quia palliatis dicens quanto esse potest / si quis eum
fictam promissionum decepit. vel minus erga eum ciuitas exstiterit non
debet ipsum suo dehonestare sermone / sed equa bona sibi retribuat /
et in secreto prout absque / et sic sedant eum cogent quam agerere
culparum / hospitalem se exhibere debet prompte libenter Etiam de
clericos. vel monachos / sive quosque religiose domus quicumque prima
iniuriosa vel turpia non debet sine iniusta verba proferre / sed eius
totis viribus tota quoque mente / eius gratia semper finguntur
officio deservire / sed et verique delictum grandissimum facere esse
quod sanctorum virum visitare sibi quoque assidue officio celebrato libenter
ex audire divina / licet quidam fortissime se satis credat mulieri
placere / si contra cuncta despiciens turbis in omnibus videns debet
esse similibus / ullum habens gestu debet invidiam penitus / Circumstan-
tibus libenter et in summa notis si altrui sua tuis omnibus preceptis
et factis exercere curaveris dignus numeraris et in amantis
curia militare

Pacholce Dicat

Dignitati vestre omnibus cogor reddere grates, quia tam diligenter
tamque perfecte mihi voluistis amoris artes explicare, cuius tamen
primae partis notitiam. Sed adhuc indesinenter postulare non cesso,
ut spei vestrae dignemini largiri petitam, sub hac saltem condicione,
si casus contingat, decrevistis per omnia verbis vestris perficere. Et ut desiderati
liminis beneficio vos provocabit, propterea ut non obstabit,
quod de turbato ordine est predictum. Nam cum omnibus constat
in mundo bonis amor prestet initium, cum in primis tamque omnium
bonorum radix et causa, publice est postulandus. Tamen

Mulier. Indecens est et inurbanum, aut pure
negare, quia apparet quod pure largita potest femina vestre manum
et spei auferre concessam. Studeatis ergo bona cuncta pagere,
ut vestre tibi appareant verba professe doctrine. Dein

Nobilis. Ad vos celestis maiestatis in aliquo constituit
ordine mulierum, quia tam perdurent omnibus preminentes videntur
nominibus, mihi quam plurima credere quam nunc postulare
Et ergo deum rogo, ut ad vos sermonem meum perducat
positivum, vobisque indicat mentem atque consummet, hi qui per-
urant ipsa postulaverunt, merita retribue atque dare.

Nobilis si vult diligere plebeiam

Si nobilis sibi velit amorem plebeie
eligere, tali eam debet sermone allicere.
Primitus eam suo more salutet. Credo potest si vo-
luerit, etiam sine licentia inter eam sibi eligere sedem. Et hoc
propter actoris ordinis prerogativam. Regulam enim trado tibi
universalem: Credo utriusque actoris ordinis masculi
prerogativam consequitur, cum mulier, ut sine licentia inter ipsius
sedere latus, si velit. Si vero cuiusque ordinis inveniatur,
potest licentiam petere, ut si inter eam sedendi pateat licentia,
quam concessam eam sedere patitur, aliter vero nequaquam. Si autem
eiusdem ordinis sit masculus quam femina, inter eam sedendi
non debet exposcere licentiam, sed inferiori loco licet sedere
postulare licentiam. Si tamen ipsa concesserit, cum ea iuxta sinistrum
sedere latus, sine timore illius potest voluntati annuere.

Postmodum vero si loquatur Lucius quid eo ego ab amoris
aula missus fuissem (que vir pro re cuius dubita-
mandat Dispalucis nodum Cum sit mulieri magis
laudanda probitas utrum nobilis sanguine an alius
qui dinoscitur quis nobilitate destitu- Am mulier
tionis apte michi dari videtur tale diffinicionem indi
tio / sed me ipsum plus tangat arbus / et in ipsa ea cuiusque
sit indicare prohibitio / quod tamen non michi licet delegationis
causare adeo super isto parum arbo / nunc eabo / diffinitive
meo stare / De tuis tamen assercionibus aliquid super hoc primitus
volo scire / ut patrimonio insita laudabilis / nulla super hac
negotio videtur probitas commendanda / cum namque que secundum cuius
quod non sciamus invenitur namque Magis videtur appetenda sine laudanda /
cum que extraneis et aliunde quis procedunt. Etenim ipsis ex
similibus magis naturalis. quod appositus color Insuper horum /
magis quod placet ab homine prolata / quam pica loquente / et aptius
valde rubeus scarlatinus color in anglicana lana videre
quam in omni pilo Campanie Sive vel Italie Sic magis
forte cumulit sanguinis nobilis probitas quam ex plebeia stirpe
divinatis Am vir Maior si hec mente teneas /
animo quod prius / que lingua naturae videtur / nec enim quod divinus
vere potest / Ecce demonstrat proposita Cum in omnibus illis humana
industria commendatur artificio et naturalia accidentalibus preferantur
Sed in plebeia probitas / ex solius animi innata fit. et inde
optimaque dispositione procedit / et sic quod naturale censetur. Vita
igitur non potest circa prudentiam vitiorum nito. Ideo credo / magis plebeia
beia / quam in nobili prolite esse laudanda Carior enim reputatur
fasianus ab accipitre / quam ab asture raptus / maius quod
nicitur primum quod plus quam debet evoluit / quam quem quod parare
debuit exhibuit / Ceterum magis compatior doctrina huius ingenii
qui ex ineptis novit lignicibus aptam fabricare naviculam / quam
qui ex optime ipsam compositis lignis edificat / Sed nunc
magis hominis ligis hominem imputatur si aliquid ex se ipso / pro optima arte
retineat / quam si ex artificio sumpserit aliunde / Ecce itaque
fatebor cogeris / unde quod in presenti negotio / nobilis sangui-
ne quam nicitur caballo reputari Am mulier
Sabia sit respondeat

Multum michi videtur supra admiracionem procedere quod tam evidenter
contrarium tuis interseris sermonibus allegatis. Illa ad nobilis sermone
ac genus invenias patet ipse conaris nobiliti detrahere, et
eam ipsius plebeie tua contendis, quod ad tu velis dicta defendere
ab initio hac dicendo sermonem, ut magis in plebeia quam nobili
probitate laudanda consistit, quia omne bonum quod caret
initio varius esse nullatenus dubitatur.

Item ille

Quam valde sermonem reputo, at certe satis opinor. Et ideo
me tecum me fateri oportet, potius esse querendum amorem
in multe probitatis plebeie quam nobilis inta probitate decore. Sed
quod plebeiorum genus minus in tue probitate preconio meruit
exaltari, non invito te michi plane, ex principio contractionis inve-
niendum dominam probitatis et pre cunctis sola dispositam. Ideo
pauperem et eo dico indesinenter exoro, ut tuo probitas inferat
firmiter quam cordi positum, mea continua summa [illegible] capet ut
quatinus in beneficiando meus possit animus inventa suscipere,
ac pro hac adoptata digne valeam munera [illegible] obtinere.

Cui illa

Nam videtur nimis tue nobilitati congruere
ad plebeye mulieris ordinem declinare, ut ex plebe amorem
appetere, ut videaris ex muliere nobilitatis nomen adeptus. Sed a
nulla tui ordinis femina amari mereris, et qui in proprio
luminibus inventus est sine militatem non credit in alio convenire
sicut recte gestare malicia. In tuo igitur requiras amore et
tuo in actio que constituas non caveas impetere, ne per eam va-
leas presumptionem digne pati repulsam.

[illegible]

Multum videris amoris ignara doctrine, sed ideo quod videtur
est manifestum te prorsus ignorare. Demonstras liquide namque
videtur omnibus ac parte consonantibus, quod non [illegible]
quositas nec decora multum species pertinet ad amoris
amittendam sagittam. Si amor est ille qui solus homines a
mandatis cordis compellit. Et propius ipsos instanter cogit
amatores aliquando mulieres amare excipere, et ordinis
et forme inequalitate nullatenus separata. Amor cuique persona
deformem et informem tamquam nobilem et formosam reputat
amanti, et facit eam plusque ab recto cuique amare dispo-
nitur, nimis convenire placere habiti, quibus omnibus dispensat invaria-
biliter abiecta [illegible] plebeia omnino amari mulierem, igitur si tu multas
sibi vi appetis, miramur quod non debes si te [illegible]

ignobilibus que omni tamen decoris morum flore et probitate ful-
gentem / tota contendo amare virtute / quod nusquam talia possu-
lo / quod amici ordinibus inferioribus essem recusatus / sed ab amore
coactus tali amare / et quia tua michi super omnibus aliis
probitas complacuit / atque nobilitas / ex qua satis tue precor
debet esse manifestum / quod a tuo [illegible] sum repellendus
amore si [illegible] sic composito. Ipse nobilis origini respondens

Mulier

Et si ea que proposuisti clara forte vite [illegible]
aliud tamen quod tuis ipsius verbis possum [illegible]
excusationis causa exponens / quod ut prior anime lata et
ante firmiter applicata / videtur sua continere / quod magis ex
plebeiis quam ex nobilibus que probet laudanda probitas / ex
quibus verbis conclusio intulisti / quod potius sit studiose virtus
quam amore sibi copulare plebeiam quam nobilem / et multa pro-
bitate decore / quis igitur non magis plebeium / morum com-
positum prefert quam multa probitate decoram / michi est eligendus
amator: queso ut michi respondeas

Cum ille

Omnibus simplici verbo asserui / magis studiose plebeiam
requirendam amore / quam nobilem mulierem atque decore Non quod
hoc intelligere debetis: nobilem mulierem non esse laudandam atque
preoptandam amore immo magis nobilem mulierem amor est eligendus
si amori gaudeat probitate / quam ipsa plebeia. Tali ergo
intentione verbum protuli magis ut si plebeia probior quam
nobilis reperiatur / potius sit quam nobilis eligenda. Si vero
in probitate passibus ambulare non potuit / equaliter
earum amor est eligendus secundum singulis regiminis [illegible]
opinionem / ego in equalitate prefata minorem etiam dico esse pre-
ferendum amori et potius eligendam. Sed si aliter nusquam ad unum
integratur / quam tibi sum conatus exponere summa sequeretur
absurditas et quibus inde oriretur [illegible] / Iam cum
vero sanguinis quod proprietas hominibus intolerabile damnum
inducere / nam tamen commoda fecit / si probior nobilem nunquam probe
postponam plebeiam / si tamen talem plebeiam inveneris / in quo
magis cum in me cognoscis probitate vigere / et tuum sibi
tuus amor largitur / tuum non insistat impetere propositum / cum
licet in superioribus tibi videar concessa licentia Mulier
igitur diligenti perquirat indagatione prout ut dignam se amore
[illegible] amori

magis ?

Cui illa In tuis video sermonibus tamquam cancri in ambu-
lando retrogradus, quia nunc negas celo tenus
quod statim audaci lingwa laudando firmabas. Et non vi-
reris virili confisum astucia mulieris quantumcumque sermonem
perdentis cum simulacione quam tamen verecunde vertere suam, et
hoc deluderes paulo ante concesserat, sua nunc assercione
negare, quod tamen probatum est abscurato dispendio, et hoc eo
quod quibus unquam recte sumant resipiscere si tua simplicem
et incautam studentes emendare doctrinam [illegible] invenias
laude dignissimum, ut ab omni prudente commendandum. Au-
diendum igitur verbo tuo michi placet, imputacio non modice quia
michi deliberare concedit, quibus michi tamquam sit eligendus
amator, quod nec illud repellitis, amoris palacii porta de-
fendendo, quos quelibet a palacio impellit ingressu, nec omnem
permittit intrare petentem, sed eum demum qui licet per plurime
consilii tenore processo, et subtili habita deliberacione admitti-
tur. Deliberacionis itaque, et per libracionem multa et
consilia dignioremque admittere cura. **Cui eclopes**
Ei anguis hic non latet in herba, et haut si callide dis-
ingenuo non exposcitis deliberacionem, suavissima hinc esset at
grossa deliberacionis velis, sed quia vehementissime timeo ne ex di-
lacionis istud procedat origine, non videtur michi tutum hunc
prebere [illegible] deliberacioni assensum. Gravissimum namque est
michi et mortis [illegible] vestigia, si per [illegible]
longi [illegible] nec paciaris abire. Amorosa namque dilacio
[illegible] solet indicare vestigia, et modica consueta
hora evenit mutare fortune. Et si tui amoris spe me fru-
stratum dimiseris, nec mortem perpetuam subire compelles, [illegible]
tua utique potest prodesse medela, et ita [illegible]
Cui illa Hominis animo aliquo pectoris non affecto, [illegible]
[illegible] ita cum sit [illegible], quod iusta causa sapiente eloquio
[illegible] consilii moderacione [illegible] non [illegible] penitudinis
[illegible] sed perpetua firmitate durare.
Cui ille [illegible] delectare non possum, Deum in-
assidue rogitare non desinam ut te faciat hoc quod decet.
Lucretia Et amori vacare eligerem, indubitat-
ter [illegible] quod [illegible] studebo, [illegible] in solacia capere

[illegible] tat [illegible]
liberum tibi esse amoris eligendi non dubitat arbitrium,
ego tamen numquam servire cessabo, sed pro te per omnibus obsequia
cuncta prestare curabo. **Mulier.** Ut vis ipse
promissis facto curaveris imple, facile non potest accidere, quin a
me [illegible] vel alia retribucionem suscipies abundanter.
Vir dicat. Tua verba Deus velit ut videtur
sinceram ferant. Ego vero quamvis corpore videar discedere,
corde tamen semper tibi colligatus existo, et omnia tibi que placent
circa servicia tue complacencie voluntati cogitabo. Secundum

Si nobilis aliquis cum muliere aliqua nobilis depostat amorem

Hic eam verbis conetur attingere, post pauca sermonis ini
cia ter corde concepta desolatur. Et tanta ipsa de
[illegible] nobilitatibus, tanta quoque curialitatis decorare
dinoscitur, quod omnia que in meo corde resident dicenda, in
tue probitatis conspectu in [illegible] licet sine reprehensionis timore nar
rare. Nam si non liceret nobilibus qui curialiter vellet coram do
minabus aperire secreta, tunc amor perisset omnibus,
qui omnium dicitur fluvius et origo bonorum, et nec sciret aliquis se
gerere, omniaque curialitatis opera penitus essent incognita.
Illa. Recte sapis et nichil michi placet audire.
Ille. Licet raro corporaliter me vestro representarem conspectui, corde
tamen et animo numquam absentiam [illegible]. Assidua namque
de te et continua cogitacio, sepe et sepius me tibi
presentem constituit, et illud thezaurum [illegible] in meo
[illegible] intimo cordis, me facit oculis [illegible] aspicere, quod
michi affert et solacia multa deposuit. Ita quod [illegible]
tot mentis affectu desiderat, quod timet ne adverso turbetur
eventu. [illegible] igitur tibi fidelis existat, quia quoque tibi
devocionem astringat bonum tibi sermone intimare non possem.
Illa ut michi videtur, si vinculum omnium fidelitatis in homines
possent aggravari persona, nequaquam tantum esset quanta est fidei
[illegible] nichil quoque tamen meo cordi
immutabile [illegible], quoque [illegible] vestre serviendi proposito

Illud michi super omnia gloriosum existeret / et pro
magna victoria reputarem / si quam possem amicis
actibus operari / que vobis existant glorie / unde quia grate
resident accepta. Sed vos si valeo videre / nulla me pos
set pungere pena / et nullius me possent insidie perturbare /
Immo locorum in quibus videndum meditarer solus ad aera tu
issus aspectus estimationem michi prestat / et semita veniendi / et so
latia multa prestat amandi. Sed vero non posse te oculi visu aspi
cere / nec vos semper constituta aera deprehendere / undique michi
premit. Contra me elementa consurgere / et variarum penarum incitat
illud quia nec vobis possum gaudere solatio / nisi quotiens
michi fessa dormitatio dormienti sompnum / sopor adducat.
Et licet fessa me quoque sompnus largitor decipiat / et vos michi
longinquus affectuosas offeram gratias / quia tam dulci atque nobili me
voluit deceptione frustrari. Talis enim sompniculosa largitio
michi modicum / vivendique michi confirmat / mortem quoque defendit
adire / quod maximum ac precipuum remedium videtur michi. Mortuo namque
frustra medicina paratur. Sed quamvis michi affluent / licet vi
ta penas / levius pro aura / ymbre michi libentius infundere /
et rorem penitus inducere. Credo namque et fiducia michi gero
plenariam / quod tam nobilis / tanteque femine probitas modo diu
permittet me penis quibus subiaceo pro amicitie angustiis re
levabit. Illa / Recenti in tua presentia / nobiliti nomini prodere
respondere / inhitaculum quod invenitur suaviter eloquia / quod tam pro
videre tam quod prodest / tua nominis vita prouidet. Sed igitur pro plag
de mea in absentia mei cogitare desperans / michi quoque in
sindalibus / in quibus paterer fruendi tue proposito dexteritas et
referam gratias. Et ego quid desiderem / in tua absentia cogita
bo / tua fruitia libenter / suo loco et tempore non detractabo susti
nere / quia tantum es / tanta pollice refulges / quod nullius
femine ascribetur honori / si tua eloquia transierit. Propterea
volo quod solius aeris inspectione sis contentus / sed una
spe potius aucte / temporali visione potitus / opposita fa

facie intueri / Malo etenim adverse et conservanda guberna
cula laborand / Cum enim mortis parare homicidij vetri
tum meum more / Ille licet tempore estus terminis possit
imbribus / vita segetum prorogari / ariditate tamen periculum evi
tare non possunt / nisi rore sint perfusa seminali / Patet
igitur in hunc modum / quod liberis tuis vitam prorogare amicis
non autem amicis liberare periculo gravior / Amicum enim
recidivum / cum in maiestatis affligere dicitur morbus dominium quod eo
git horem morte deficere / Tertius quod amiciti quod pre possi
deri videtur quod nuda voluntate separatur / Pacientem diligens
monetarum parere initium / Cum post multas penales angusti
as / mortis periculum subiacet / Dolebit proprium verum / et indaga
tione subtili perquirat / quis vero magis vir expectat honore
non vtendi re preciosum amati largiri / et ad iram tamen eripere mor
te / cui quod ad bona pagenda bona apperire mendicata / An hoc
denegando auctorum illi preludere videtur / et mortis semitam aperire
Illa Illud tibi quod possum prestare suffragium libera voce
promisi / ut quottidiana Lunae curssus dispositum vtaris Namque quod
postulas nulli posses precibus vel laboribus impetrare / Firmum
est / et totius mentis Lunae ppotio / Veneris me nunquam suppone
re intuitu / aut precibus amatium subiacere Quot namque sibi dicunt
amatores anglustijs / non posset nisi experimento cognoscere / tot
enim penis atque languoribus exprimuntur / quod non posset in explicare
in lingua docere Sed quia vivo fictia humoris illaqueati
Cathenis / tibi tamen et alijs huiusmodi vivis nativum rogabo
beneficienti prestare favorem / Vir masculus
Absit domina late mea vestram animus eorde denegare
Ille namque potius invictus quasi in multac nostram aggregan
apud hos digne laudibus indicantur / et per sua probitate
honorum meriti curia nominatur / Cum enim in hoc seculo tamen va
leat aliquid exercere video non posse / id sua ex amore sumat
originem / Dicunt quod tamen dicti / fata quod mortem pellitate
amoris perambulare semitas / eius quod vitale fortunas Nil enim
quid vel quale pro vite apte cognoscit / nisi primum expergere
approbavit visus / post quod factum venire expergefactiam / Scit
aliquid reperire probatum

Panna · Tuma In amoris curiam facias regressum
ingressus, sed propter innumerabiles amantium penas, ibi contra per-
severare displicet. Nam postquam viri amoris ingressum, nil pe-
nitus velle vel nolle, nisi quod sibi mensa propinat amoris,
et quod alteri possit amanti, quare talis curia non est amplectanda.
Habitare quidem potest talis locus curie comparari, nam circum-
tectus ad portam, cuius intrare volenti manet aperta, illi post
ingressum patet exeundi facultas. Malo igitur extra modicum
fruitionis grata adesse, et liberum eundi volendo arbitrium pos-
sidere, quam vigintiens (?) onusta argento, alterius subici potestati,
et talem multum gratam sunt pro nichilo reputans. Ideo quod aula
dulla michi odiosa quasi sit, quare aliquid agere te oportet quare fiat.
Panna Janet Liberius nulli posset esse arbitrium
quam si adeo quod quis toto mentis intentione desiderat, velle se-
parari non posset. Namque contra cuius desideret, si illud nolle
nequeat, quod toto virtute desiderat, si tamen res sit appe-
tibilis, sed amans nil appetibilius in orbe reperitur, cum omnis
boni ex eo procedat instructio, et preter ipsum nil boni adquiritur
in orbe, quare illius videtur curia utriusque brachiis am-
plectanda, illius quoque aula nobis nequaquam sit odiosa. Illa
Quamvis videatur sub amoris curia militantibus libertas et
res appetenda, michi tamen sinistra videtur, et vos per omnia
fugienda ... quod laboratis, et nullo (?) ... non
posset me ab isto proposito removere. Ille Si tali via
... ambulatis, intolerabilis te pena sequitur, cum nulla
similis reperitur, et quo reparata est difficile. Illa
Ceterum (?) ut michi asseras, que sunt pene, quibus appare-
... videtur, ut tua premissa fuerunt, ... me
iacula ... minime dimittitur ferire. Ipse Hec verba
longe prius iacula, vos nunquam ledere ... sunt, nisi prestitum
eorum depanis curavimus (?), penas tamen si placet audire
potestis, sed primo vos cupio exorare, ut michi dig-
netur dicere vera vita, cuius locus est in amoris
palacio constitutus, fortunatus eterni et est unus, in medio
amoris constitutum palatium quatuor ornatissimas

facies habens / et in facie qualibet est porta pulcherrima valde
In ipso autem palatio Deus solus et quidam meruerunt habitare col-
legia dominarum quippe portam sibi solus Deus amoris appropriavit
/ alie vero tres ceterarum dominarum sunt ordinibus destinate / Que
in meridiana ianua / semper aperto morantur residentes in limine /
Occidentalem vero ianuam fere similiter fortibus indicant apertam / Sed
ex ipsius limina porte semper reperiuntur vagantes / Que vero
septentrionalis meruerunt porte custodiam habere / semper clause ianu-
is inherent / et ex palatii limine nunquam apparent / Hec igitur
contendit esse consortio **Mulier** Que sunt in sermone
nimis obscura / nec est verba reposita / nisi ipsa tua eorum fiat
interpretatio manifesta **Homo dicit** Que semper
ianuam morantur apertam / et hostio semper resident in limine sunt ille
mulieres et domine / que hostiarius petit ingressum / diligenti
indagatione noverunt / quibus sit merito dignus / ubi querentis
probitate Que vero patentes ianue deprecat aditum / remittunt
recta fide plenaria / omnes dignos amoris admittunt / et in-
dignos ab amoris aula repellunt Que vero locum porte
vendicant occidentalis / sunt ille mulieres impudice / que neminem re-
nuunt sed omnes indifferenter admittunt / et omni persone se exponunt vo-
lenti Que autem septentrionalis custodia mancipantur / et clausa
semper porta morantur / sic femine que nec pulsanti aperiunt
sed denegant ad amoris palatium commeare / ingressum Meridionales
igitur sunt que amare volunt / et dignos non repellunt amantes
et merito perpetua eis sit in meridie curte disposita / ad ipsius
in orientale habitant et amoris meruerunt radio confortari
Occidentales sunt meretrices / que vix aliquem amant / Tunc
ab aliquo probo inveniuntur amari / et merito quod in occidentali
parte reperitur habitatio posita / igneus amoris radius a beati-
tudine / usque ad illas pervenire non potest Septentrionales vero sunt ille
que amorem nesciunt quibus ille amator amplius / et merito
quod in similibus partibus locatas / Deus non respicit ipsas / quod si male
dicte regis qui amoris vos pallat palatii dispositio
manifesta **Mulier certula dicat** Cum septem

trionalem partem me profiteor esse sequutum / sed tamen non sine
laesura. Tunc dicit / Audias igitur tibi privatas sine fic
paratas. Cum cum equo domini mei vehi voluissem armi-
gerum adhuc constitutus / et die quadam in aestu magni
caloris per regiam Franciae plagam cum ipso et multis aliis
equitarem militibus / ad quendam nos locum delectabilem
amoenum valde silvestris via deduxit. Erat autem
quidam locus herbosus / et nemorum undique vallatus arboribus
in quo cum descenderemus omnes / equis per pascua dimissis
et nos aliquantulum somni sopore refectis / excitati per
vagantes sparsim equos festinant. Sed cum meus equus paulo
longius ceteris discessisset / tamdiu me detinuit cursus
eius / quod me in ipso prato solum perspexi relictum. Cum igitur
viam ingredi vellem / et circa locum istum vagarer / undique
diligentius aspiciens aspexi a longe multitudinem equitantium infi-
nitam / per extremitates ipsius pascue deambulantem. Cum
autem eorum incederet aliorum primus equitatus / gaudiisque nimis
immodice / prout patuit perfectae militiae apparatu / tamen di-
ligentius eorum actionem visu / notare properavi / quae non adeo erat
in ipsos. Cumque magis constanter appropinquarem / et decorum
valde multitudinem intuerer / conspicatus vidi hominem pulcherrimum in
spectabili equo atque nimis formoso sedentem / aureo diademate
se decoratum vel coronatum / hunc autem praecedebant inter milites
choris atque venustis / quarum quaelibet in equo pinguissimo
formosissimo atque suavissime ambulante sedebat / pretiosis
ac variis induta vestibus et aurea clamidibus decorantibus
uno quoque a dextris et alio a sinistris militibus sibi incedentibus de-
corata. Tertium huic militem in obsequio sibi quem ipse pe-
des incedebat coram ipsius aspectu / cuius quoque ipse equi frenum
tenebat in manu / ut sine laboris offendiculo sic bene
equitaret in equo. Cui sic quidem primum omnis militum talis
erat introitus et ingressus / post eas vero sequebatur equitantium
acies infinita / quae eas ab omni laesione et strepitu praestito tu-
ebantur. Secundo sequebatur loco militum non immodica multitudo

In quarum obsequia varia hominum genera multitudo regis et pedi-
tum inseruiebant. Sed tantus erat fratris volentis spiritus, ita
quam multitudo nociva, quod nec ipse obsequia capere, nec
illi fratris commode poterant esse parati. Et sic famula copia
in maxima erat angustia et inopia versa, ut pro magno
quodam solatio reputaverit, si fratris propriis relinqueretur obsequiis.
Tercio loco secundum [illegible] militum vilis exercitus et abiectus
Erant cum illo mulieres pulcerrime, sed vestimentis erant cooperte
vilissimis, et grisis ipsius qualitati. Nam eciam in validioris
essent constitute valoris colore vulpinis et omnibus vestibus
utebantur, caballos macilentos valde, et quasi tepidantes
et necnon frena, neque sellas habentes et claudicantibus pedi-
bus incedentes, stantes labores non minabantur auxilium, quia
omni erant suffragio destitute. Preterea peccatores pedites et
equites camelis pulverem pedibus remittebant, ita quod se ipsos
vix videre poterant, quia nudos capillos habebant cruentatos et
labia impudica. Hec autem omnia cum aspiceret diligenter
et quid hoc esset vehementer cepisse omnia cogitare. Domina
quedam Salompnia forma compta, que post omnes sequebatur incessu
suo caballo macerrimo, tribus pedibus claudicantibus, proprio
eum vocavit nomine et ad se ire precepit, ad quam cum venisset
et eius vultum vidisset [illegible] faciem et decorem et eam in tali specie equo
sedere videret, mirum sibi statum obtulit equum; sed eam cum rea-
pere recusasset, illa ad proponere cepit verba: Domine mi peto
sed hic eam invenire non poteris, quia longius [illegible] [illegible] est [illegible]
et ego respondi: Rogo domina ut michi si placet viam vi[illegible]
indicare digneris. Et ipsa dicit: Nisi fratris mei ita [illegible]
potentem in propriis castris repositam invenies semitam [illegible] viam
indicare non possum. Tunc ego dixi: Rogo te ut indicare si
licet asserere, cum hec sit que domina militia, et quare tam
formosa adeo vile equum, et tam sibi prodegit abiecta ve-
stimenta portare? Ipsa sic michi dicit: Hic quem vides
exercitus est mortuorum. Ego cum audissem statim terratus
est animus meus vltramodum et facies alterata, unde cuncta
de sedibus propriis concusserunt ossa mea tremebunda.

igitur factus et nimis exhilaratus / libenter volui ab hac societate
discedere / sed hec statim cepit me confortare sermone / et me
illesum ab omni periculo conservare sic ait Senior hic et tutior
permanebis quia in domo patria. Quo audito tamen eius
firma spe dignificatum assumpsi / et cum prius accederem cepi di-
ligenter de omnibus inquirere / et ipsa serenata / cuncta michi
narrare sic dicens. Milites quos vides cunctos propter amoris
dyademate pectore coronatos / deus est amoris / qui pugnel
optimus / vnam presentium cuiusque die adiunctam melioris / et tamen
prout bene vel male gessit in vita / in ea retribuit /
merite premiorum. Milites vero qui primo post se tam honorifice
reperiuntur loco / Sunt illi beatissime et gloriose / qui deum vi-
uentes sapienter se amoris nomine probe militibus / et amare
volentibus cunctis prestare famosos / et sub amoris cornuto
sub dolore amore petentibus / digna nimis tribuere pre-
mia noverunt / pro quo nunc plenariam consequuntur mercedem /
et infinitis muneribus honorantur. Que vero secundo loco sequuntur
et tantorum obsequiis affligunt / sunt ille mulieres inde-
que dum vixerant non fuerunt vitales / se cunctorum exponere vo-
luntati / sed petentibus omnibus fuerunt libidini annuentes / et
nulli unquam sine ianue denegarunt / et per immoderata
sui largitionem / et horum indiscreta susceptionem / et indiscrete
et sine modo innumerabilibus fuerunt obsequiis / et talia
similia nocua et grata consequuntur / et in summa sunt valde an-
gustia et contumeliosa permanentes. Que autem ultimo loco sequun-
tur / cum humili dispositionem disponite / et habitu incedentes liberto
et consuetis carentes auxiliis / omnium penarum que fatigate
et macie pacentes actus conspicere possibile / in quarum et ego sum
inserta collegio / Sunt ille omnium miserrime mulieres / que dum
vixerunt cunctis amoris intrare palatium claudere volentibus / et
aliquibus bene facientibus / vel aliquibus bene facere / causam et famam
rerum petentibus / noluerunt pro meritis respondere / sed ad amoris
postulatores mulieres abiecerunt / et tamen sibi odiosos et va-
licanos repulerunt / et non volentes omnino / qui de amoris
dicam / cum militare querebant / qui postulabat amare. Ideo
hec nunc merito patiuntur / et ab amoris rege digna
tenuit

manifeste?

factis suscipimus penitenciam pro quibus deus cuius sub regitur mundus / et sine
ipso nil operatur in orbe / repleta tot sunt aliis penarum
adiecte generibus / quas nunquam posset nisi expertus sensitare et
nuncupare et non narrare / quia status earum nature difficile /
laudant igitur multi in seculo viventes / nec habent nobis sunt
omnes penarum / que post mortem nulla penitencia patiente servare

Tum ego **Sic respondi** / Ut video et mente
cognosco / qui amore dei simplicia facit / centuplicata
illa retribucionem suscipiet / et eum qui offendere fuit ausus
commissum in eum grauiter vindicare delictum / Deus igitur non est
tantum crudelis / sed in omnibus sibi servientibus iustissimus / qui talia
novit suis premiis remunerare et suos contemptores tam
gravibus penis afficere / Rogo itaque domina mea et pre ceteris
supplico ut michi licenciam recedendi largiaris / ut hic philosophis
[?] mirabilibus que vidi enarrarem / **Ipsa vero sic michi**
Respondit / licenciam recedendi hic non potes
nisi maiores ex nobis et diuiciores potes
cognoscas / et maius gaudium atque leticiam inspexeris aliam
Deinde igitur tua consuetudo longiori tempore faciemus in loco
quodam valde delectabili pervenimus et amenum / ubi erant
prata pulcerrima / mediis eius dispartita quam medium videt
vallis / Erat enim undique locus ille quasi de arboribus
pomiferis circumclusus / que quasi intus sui generis quolibet / fructi-
bus egregiis ornabatur / terra in ipsius medio lacus erat
redactus partibus tribus distinctis / Ita quidem pars in inferioribus
reparata erat / et in media parte undique circumsepta / Tercia
vero pars in extremis parta / et prima exposita parte et media
circumcludo vallabat / In prima igitur et inferiori parte in me-
dio lacu stabat quedam arbor / magne altitudinis / Universorum generum fruc-
tuum profertur abundanter / Cuius rami usque ad inferiores
partes pergebant extremitates de arboris autem radicibus surge-
bat quidam fons mirabilis / valde nitidissimus hunc aqua
que nectaris suavissimi saporis pre aliis quibus inducebat
In quo eciam cum omni pisciculorum species apparebat / In me-
dio autem fonte in throno quodam / ex auro et cum lapidum
preciosorum constructo Regina sedebat amorosa / splendidissima

suo capite gerens coronam / et prae ceteris vestibus procedebat /
in manu sua virgam auream retinendo / ad cuius dexteram
sedes erat praecipue et clare refulgens / in qua vero sedebat
femina ita pulchra et nitior videtur amoenitas / quia in ea omnia
suavia et delectabilia inveniebantur. In hac parte interiori /
sedes erat quam plurimi praeparati qui unicuique ornati ma-
nebant / ex omni parte apti palliis et purpureis vestibus. Et
prope autem fontem derivabant rivuli quam plurimi atque ramuli
tenui / qui ex omni parte rigabat amoenitatem / et singuli eo-
rum singulas partes circulis decurrebant / pars vero secunda vo-
cabatur humiditas. Cuius erat dispositio talis / Rivuli quos qui
praedictis contenti alveis irrigabat amoenitatem / frigidis nimis
tunc non ondebat. In hac parte sedes et tota inundifica-
bant humiditate / sed quae herba mixta in pede cum aqua ap-
parebat / sicut tempore veris in pratis solet videlicet plurima aliqua
apparere. Aqua vero ista per circuitum transiens fluebat partes /
ab eo fiebat frigida quod nullus eam posset tactu tolerare
videlicet / Desuper vero calor solis intolerabilis descendebat
quem nullus locus arboris arboribusque obumbraret / Hic
etiam aqua vetita in parte fontes non extendebat. Tertia
autem vero pars et extrema vocatur siccitas / et merito / quia omnis
deerat humiditas / et totum locum occupabat ariditas / et so-
laribus ibi radiis calor erat acutus / et igneo vapore
terra dissilens. Terra autem superficies erat / quasi solidum ferrum
calide / Locus autem iste ... habebat infinitos fasci-
culos colligatos / et in quolibet fasciculo lignum erat quod a terra
prominebat / excedens fasciculum duorum cubitorum mensura
et ex utroque capite ligni / vir quidam stabat fortissimus
ligni tenens caput in manu. Erat autem illic quaedam pulcerrima
via praesentem et humiditatem ad amoenitatem deducens in qua nullus
praedictorum sentiebant incommoda. Cum vero venissemus ad ista
loca, videlicet per amoris ingressus / in amplexum ab amoris
Regina est susceptus / et ea iubente in palatio sibi praecessi-
tentus / cristallina sua manu eum in virga et lecto ...
omnis / ... vi dum ... est ... at ... chorea
sequentibus / et cuncti militis ornatissimi erat lecti praecibus parata

Milites vero sedes suas sibi eligebant arbitrio. Quanta quidem
istis erat leticia et gloria, verbis non posset humana lingua re-
ferri. Nam totus amenitatis locus, istarum et voluptatibus de-
putatus, et cinguli quidam coram eis ioculatores ludebant atque psal-
lebant, et ibi omnia musice instrumenta resonabant. Secunda pars
viam tantum militum sequentes ornate thorum, et eius fines valentium
masculorum et usque ad amenitatis celum protendunt, quo cum tres
sic non possent, ceperunt per hispiditatem sua frena lapidea, et quod
ibi patiebant capere placida capiebant. Sed quia locus ille
sibi ab amore aliud erat deputatus. Ubi quidem erat stridor
et gemitus satis est difficile explicare. Aliorum et eciam militum
dolor erat augmentatus, gloriam quia videbant illas habere
in amenitate morantes. Tercio penarum locum subintratus
erat ibus militum pastorum, quem compati militibus noluit,
et usque ad humiditatem celum premit. Sed cum velit eis non
pateret ingressus, ceperunt hispiditates confundere pectus, quia ille
vero locus ab antiquo erat spectatus. Ubi dum cinguli illarum
semper primarum sunt sedes fasciculo spata et pruriti ibi ut [illegible]
Unde quos deputatos movebant fasciculi, ut omnes spi-
nando dilaceraverunt aculeis et in illis plantis igitur per-
tingebant solum. Quantus quidem dolor, tanta quippe ibi erat
afflictio, quod vix credere tamen ad eam intra spatia tangentes pectus.
Hec cum vidissem, lecticiam recordans cepi [illegible], et ipsa non se videt.
Lecticiam ego tibi dare non possum sed tunc [illegible] hic re-
linquere. Et per viam unde rex intravit amoris ad ipse festina
et abeo tamen a domino lecticiam pete cum, et quod tibi proponat
diligenter attendere studeas, et pro me [illegible]
oblivioscaris. Quo facto, ad vitam per viam predictam ad hospi-
tium suum deductus amoris, et ei dixi: Rex potens et glorie,
omnes tibi gratias ago, quia tua michi magnalia et mirabilia
tui [illegible] dignatus es revelare secreta. Nunc indefes-
cienter clemencie supplico, ut quod tibi placet tuo digneris
prope sero, et quod sint pulchra in amore precepta veraciter indicare
et illarum militum, per vim sua opera tua viso beatus
vice intercessionis animarum, superius quibusque viriis libe-
rare et ad istis quas hic video tam honorifice colloca-
tas, intra huius amenitatis loca misericorditer collocans

et p'g'a mechi comitatus preire si placet ipse vero tua reg
pausa porrexit. Nostra tibi concessa sunt vicus magnalia
ut ipse nostra valeat inquantum tibi gratia revelare, et ut tua
post visio sit multarum dominarum salutis occasio. Tibi ergo
firmiter iniungimus in mandatis, ut ubicumque puellas aliquas va
lentes inveneris, circa secreta Veneris ac amoris scilicet et omnia
scilicet revertendo, hanc tibi seriatim visione intimare pro
cures, et eas ab errore penitus revocare, ut per te possit
tam eximias cunctas, et sic in parte valeat gratia collocare.
Et noveris autem scias esse principia que faciunt amoris
precepta duarum dum sit naturam pestem effugias, et cum
amplexatus coniunctis. Mendatia dico sentiant monento. Malebetum
esse non debes. Amantium namque ipse pallator persteri. Unio
vero tui secretarios non plures habeas. Castitatem debes servare
amanti. Altius idonee copulata sicut amorem non conve
nis sibi ipsi. Tibi non curas amorem elige cum gratia alio
pudor tibi prohibet nuptias contrahere. Domini tui precepta
in omnibus obedias. Preterea amoris quod studeas ag
gregari milicie. In omnibus te vibrante gestias et
curialem. Quin amoris excedo solatia volunt non
cedas amantes. In amoris dando et recipiendo omnis decet
verecundie pudor abesse. Sunt et alia misera amoris
precepta que tibi non expedient audire, que in libro ad
Siwaltum scripto reperies. Mulier autem pro qua rogasti
intra hinc non potest annuere minimum a se postulas
collocari, et sibi ipsa opus condiderit, ut tibi gressa
domicilia ... tu tunc intercessionis tue pinguem
ac suavem equum cum freno et sella ei concedimus nos
et ut nullos ministros circa equos habeat famulos,
et de nostra hora frigidis lapidibus sub pedibus habeat
retinere. Recipias ergo hunc baculum et istam clamidem, et cum gratia
nostra recedas, et in primo flumine quod inveneris baculum
proicias predictum. Recepto vero itinere ad recedendum ad
tam que dixerat dominam vocatus, cum sex fama
tulis obviam venit ... invenit, et sic vocati lapidibus
suos herbes ... retinere, et hinc se ...

prudentissimum et certum, que modicam satis patiens pecuniam
innumeras ab inclito obtulit exercitus, statim subiunxit. Aud(i) summa
grata veredas amice, scilicet exemplum omne negotiis, simplius
vide non potes. Est enim ultra duplum quam videas, stultum
gloria maiori nobis quam pecunia interesset, que melius vincendum est
concessa. Post ipsius expugnationem astrictum et in manutam [illegible]
flumina sunt deducta, in glacies cristallina [illegible] dimissa
illesa ad ipsa remeavit. Aspiciatis o domina mea quanta
est amare volenti afflictio, quanta quam subitanea angustijs,
et quantum dolens et gemens maceror, que clamantis porta non
clausa valentibus intrare. Et vere opinionis eius deposito
pectore prima semper invicta et constans augustiatis (?) de-
clinans indicans cum sit et dolorale malum adducent
Si vulnus tam rapuit, tam venusta facie decorata peruenia-
remus, tu quidem cubiculum subiacet. Tot hec pericula sustinent, tantum
igitur ad mea respondendo, satis videtur amabilis pro dele-
gationis onere liberatum. Vos autem studeatis cuius talem
mandato recepto ut utriusque eius mereant gloriam interesse.

Sulmyzea Si vera sunt que tua praemittit asser-
tio, meritis est gloriam desiderii misterijs et eiusdem philosophie
est valde refragari mandatis. Sive igitur vera sive falsa
que narrasti, tamen tribulando pecuniam relatio me terret. Et
ideo ab ambobus humilitatem nolo existere aliena, precibus affecto
consortio copulatam, et in meridiana in parte domini
lucidi invicta. Est igitur meridiane porte dominus constitutus
per omnia consuevit ut ne quemquam veniam ne quemquam pulsante
admittam. Intrabo igitur agnoscere, quibus dignum reperit
ingressu, et ipsum examinata et cognita suspicata veritate

Pacalorie Grates ago audivi patentissime regi
in vero dignitatis posita vixisse. Diuidam quam sufficiunt erro-
re errore. Sed quod velle deliberare contendere, utrum ela-
vas ad palacij portam sine admittendis. Sed omnia mihi
verba quaerendi tamen satis accepta. Nam si de me vobis constat
probitate persone, deliberacioni non sit locus de sine parte
quod eius omnia lucubrata non potuit ad animum noticiam devenire.
Esse potest quod mea sunt vobis incognita facta, et ideo forte
ipsis ad constantiam dicam verum necesse fuit a vobis deliberatio

postulata Adeo tamen de meis confido plurimum operibus et
de vestra liberalitate plurimum explicit eius quod quero largitio
differatur / non credo tamen diu mea posse obsequia / sine
remuneratione defraudari / Velit ergo deus ut spem meam fru
ctus sequatur efficax / et sicut michi recordandi de vobis assi
dua cogitatio preminebit / ita de me absente domina
vestra frequens possit cogitari

Nobilior petat plebeiam

Si nobilior plebeye petat amorem / eiusdem potest retinere
stilum / quas usus nobilibus / ad loquitur ple
beye / sit tamen commode sibi alia forma hac respondia /
Et longis retro temporibus / diu iste desideravi et plena
ne in mente gessi / apporta vobis mea / apperui itera
te grata michi de vobis sit assidue cogitacio / Et pro
aut opportunitas visum me distulit amantes colloquium
faciat igitur me / tamque mentis cogitacio in vobis et an
choram posuisse / Nil quod me in hoc seculo posset beare
nisi probissimum vre persone thezaurus / Ita sine ipso me
in pessimam dico / et cum rerum secularium affluentia
in pessima inopia reputa / Solus autem deus amor vr
me posse regio dignitate coronare / et in summa esse rerum
inopia / me cunctis facere diviciis abundare / Ergo
si quid vestri amoris me vinculo constrinxat in orbe / ego
sum desperatus / coactus de vita migrare / Sine igitur
obsequiis dignetur vestra gratia consulare / et cunctis non
repellat amore / Eumeis cuius eo superior / tanto de
gentis uppitur amor / Absit autem hoc ratum decor /
tanta quod morum compositio ex plebe / et amantem eligit
Sagitet ergo predam vestra / denique cunctis sicut dicitur
et vos dignetur pro meritis respondere

Plebeya

Illa quidem ex plebeia esset beata / que comitis digne
reciperitur amor / Sed vos curate respice / quia vestra
laude vel premio dignus / sancte vel marchio / qui
plebeye poposit amore / quia admirabilis astur /

Ille debet iudicari qui paupertatibus et fascinis obnoxiis
et pravis passionibus et galmariis filiis sibi querere curat victu
Gaudeo ergo si comitis amore digna reperiar Amico tamen hoc
alti et gradus genere tam prava potuit amore eligere
quod illud ex sola tamen probat inopia magnanimitatis cum soli de
innata non mutur sola sancta et etiam amore pati sui mori
igitur amore vobis fuerit elargita et cum que in amo
re exigentur in vestra persona nullus defectus repiatur Et
hoc genus inhibente natura Ergo forte illa causa que non pos
sem non diu ut amor recte gubernari valeret audiui
est ergo ab amico abstinendum et post causam inceptam iam
penitudine cruciari **Comes marchio p[illegible]**
Ibi debet quilibet postulare amorem vbi amoris pre
cepta ordine explorabilitate et delectatione forme cum
quo sumit sit origine non qui ob generis tamen prerogativam quit
amare Itaque non subito percepta si et bene genere amor
inchoari digeramus querere Cum vero cupit amori pati
esse fines non audeat operare voluntatem nisi cum dignetur
amantis quoniam excellit generis sibi voluit operire palatium et ob
in sua curia exigit militare nulla ordinum prerogativa
servata plebeia ergo in amoris curia cum et comite
vel comitissa meruit in ordine permanere Ad vos
tota animi mei voluntas anhelat sine ad vos proprie
comprehensionem elige ut ex hac prava ne [illegible] valde perte
iudicabor Nam ad excelsum amoris curia digna prima
neratis honore et ad vim me cogit voluntas amore
inire magnificus vero debet me potius collocari Amico
igitur non est vobis abstinendum amore nisi bonis
me viderit moribus destitutam et amantis actibus
alienam Et aut non sit per omnia meror in hac lite vi
ctoriam reportare presertim pulchritudinis accipit suo volatu
ingeniosum capit alandum quia plumpiuncum quisculo
linea recte volante **Plebeia Respondeat**
Si certis rationibus ad vim me coartare potestis

amore / alia me vero ab hac impetitione defendit / quod si omnia
succedant vestris amplexibus prospera, si illud tamen vulgi deve-
niret ad aures / omnis aperte feminae responsio confunderetur /
quod ultra modum contra hanc metas excesserim / praeterea
cunctis constat feminis bonis omnibus amantis non decet /
et si amet cito cum fastidio amore / et ipsam plus causa
contempnit. Ad haec iniuncta cogitare vestri amoris obviare
mandatis. In cunctis omnia discrimine gentis sine laesione nequit
potuit vendicari. Sed omnes cunctique reperiuntur amantes
tamen omne conveniunt in amoris aula militare principum, et
nullius gentis maioris esse. Sicut prerogativa gaudere. Iusta
igitur a vobis defensionis occasio me tuetur / nec generis
inaequalitas meum possit propositum impedire.

Comes

Mirandum nimis videtur super praedictis verbis quod tam in cauta
deceptione nititur me munire. Quae cum constet amorem
omni probitate testante procedere / et vulgi declamat assertio
Nonne amoris proposito testante in amore sectatoribus non
decet esse plures personas valere aliquid nisi probitatis
nisi non decet aliquem hac intentione amare / ut per
asserta vulgi vaniloquia / et insidiantium rumores
suspectos / retro ab incepto amoris fructu cedat / et mala
laudabiliter voluntas suum capiat effectum. Videntur bene
nominis rei bonum est propositum semper / et mentis intentio
manifesta / fit a vilibus bonorum impedimentis / et amata
adversarum solaminibus / Vestra igitur dignitas saevitias malorum
turpiloquia contemnat / et eorum insidias declinare / nec enim
laudi facta bonis invenimus nativa quaerimus cum gaudio
non posset pravis hominibus exhibere, quia si suas proponerent
fraudes vias impedirent bonorum / De fide autem
simulata et legalitate amoris / ut et nec alius vobis plenam
fidem facere potest / quia deus ipse solus humani cordis
est scrutator et testis / et quia solus humanis cogitationes
manifesta / effectus igitur et operibus exterioribus a femina
capiuntur scilicet interior cogitatio depingendi. Si quid ergo igitur feta
opto me indignum constituit amore / et iusta valere

afferunt suspicionem / rogo ut nulla que aput vos valeam
in senectute laborum promereri Si aut propos actu nominis michi
de iure non posse nocere placeat vobis expono fiducia / ut
ex vero indicio nulla michi iniuria apponatur Ita eciam in illius
alicui suam fidem possit facere plenius manifesta / earum possi
quidem nulli amatori repellere iniquitatem / videat ergo vestra
prudencia vestra / et indagacionem sibitilem perquirat / quid decet
ad premissa respondere Nam ut primus impetus vestris feminibus
reperitur / quilibet quam vestris amatorum alto non ori inire / post
amoris iniciam equalibus in aula egressibus videtur ambulare
Plebeya Terminus malorum insidijs / quibus non debeat
impedire bonorum / tu scilicet / quod per invenire debeat bonorum
amorem quod reparans Nam in cunctis vilicis est positum arbitrio
ut eam ab ea postulatur amor / si non placet amare renuset
ut ex hoc potest aliqua iniuria despiciendi / si alicui postulati
petite rei largicio denegetur **Marthyno** dicat
vere profiteor in mulieris esse collatum arbitrium / postulatum
vel petit amorem concedere et si non concedat / nulla iniuria
videtur inferre Sed tunc sine dubio iniuria infertur amati
eam ipse bonus propter malorum facta suis meritis defraudatur
vel eam vera suspicionem / cuius labor effectum capere non potest / di
cimus cum deceat mulieri eam postulatur amari vel suum amorem
promittere / ut possis denegare petenti / vel si de fidei po
stulantis dubitetur peticione / dicat primo / beneficiis quia
bonorum prima petatis Non cum sub plenitudine relaminis (fidelis
est reconpendus amor / ita satis ut iniquus / alicuius alterius
iniquitate grauari **Plebeya** postquam vobis placet
me vobis prestet denegare amorem / quod sub forsitanco
dubio respondere si vobis amorem gerere non cuo et vos
amare recuso **Comes** Rogo quoque ut me etiam reddat
predictum verum / si aliud in corde amare disponitis
Mulier nec amoris lex / nec consuetudo me cogit
amatum / ut quod corde gero vobis fatiar manifesto Nam
et si aliud amare disponam / ut vos equere in me rusi
mulare decet **Plamyzee respondeat**

Ergo michi nullus in disputacione potuit amicus ostenditur /
nisi vobiscum pleno iure tenere / licet disputacio de coequare
utrum vos deceat vel non michi vestrum detinere amorem /
si eum in nemine aliud ... amatorem / Probo ergo quod
sive non recte pro velle amor conparare / Nam amare aut
est bonum aut est malum / quod si malum non est asserere tutum
quod satis omnibus constat et maritus et amoris lex doctrina
demonstrat / Cum neque viri neque masculini / preter in paulo
curiales habeant / nec curialiter / nec aliquem ... efficere nisi
sibi fomes prestet amoris / Sed necessario vos concludere
quod bonum est amare et appetibile satis quod utique
homo amare tenetur / Si quod amare tenemur / quod a nobis
aut pluribus detractis / malos quidem non / quia propter com-
dicat amoris / Constat quod solis bonis et vestrum largiendum
amorem / amare sic moribus nec nominibus decoratum impro-
be michi denegatis amorem / **Plebeia** / Fateor
bonum esse amare / et bonis tum largiendum esse amorem
Sed vos cuilibet amanti michi vestre tribuitis viam ab
amore concessam / Nam unicuique licet amanti amorem non
largiri petenti / Ergo et ego amoris fulta doctrina modo
vobis possum amoris responsionem frustrare / Aliud quod admit-
tere postulante / **Comes** / Aliorum amandi in vestro
in vestri collata arbitrium volueris auferri non potest / Sed
vestri deberet esse arbitrium / utrum debeatis amare / Cunctis
Non enim obligat amor / liberum voluit esse arbitrium / sunt
concessa debeatis abuti licitum / sed ut amicus apud ipsum premiis
vestrorum honorare / si in hac parte bonis / Sermonis studi-
entis elige viam / et si contigerit vos in aliud dare semi-
tam / eam non mediocriter credatis offensam / Nam vos tunc
potestis / si alium in posterum petendo per eum vestri gratiam
amoris / Nam perpetuum petenti simplex denegatio
et nunc probe per eum dicitur / Non enim amor ... in-
litibus noluit ... aliquam iacturam sentire in amore /
Sic vos rogo ne velitis ... quod alium pleno
iure detectum / **Mulier** / Ea que dicatis vix uti

Unde si cor meum prope omnino erat voluntati / mea quidem volun-
tas que premissis adimplere / sed cor contradicit omnino / et suis per-
omnia dissuadet / quod plura dependeo voluntate. Ergo si cor
contradicit amanti / voluntas eius dissuadet. Denique ut michi
asseras cui potius sit assentiendum cordi an voluntati **wlodi**

Ea pauel hanc discordiam michi non necesse amplius
audivisse / cum aliud corde aliud voluntate
queratur. Sed si est quod vis assentire illud prius debetis
eligere quod iusticia et veritas defendit.

Panna

prosztha Cum iudicis status non mediocriter exigit amantes pariter obsequia / si amoris premia
consequi non debent / ex plura qualiter passet esse amor
ex cordis voluntate presumptus. Nam quod corde penitus appe-
titur ac voluntate, id solum amoris debet amplecti immediate.
Sed aut corde nam petere id quilibet amare possem / non
largiri amorem / si ab aliquo primo fuit postulatus. Sed non
ut bestia prius fuit venatoris venabulo sauciata / si eam
prior non apprehenderit / alterius debet esse qui cepit. Certe
utique quod et secundus amator potius est habendus quam primus.

Slachczyc Et si grata non possimus vobis exhi-
bere suffragia / tamen non debemus offensam inferre. Nam cum
sola beneficii subtractione offenditur / intulit lesio provocatur
ad iram / debet autem amor si vim exprimi litibus sine debitus
honor impendatur / ergo si homini primitus / postulanti amorem
animus eius non sit inclinatus / cui tamen aliud festinat
non decet expectare / quia forte gratia sub remanet quam non sperabit
hora tamen ... possit regi amoris / in unum prorumpet
celum / quod si non posset si alio esset ... adducere fru-
obstare potest / quod ... devolutum dixistis / quia illud
obtinuit constat ... satis in ... convenire specialiter / sed quia
consuetudo per ... / quod si ... bestia fera ...
... et cum venando prosequitur / ...
apprehendit alter / ... tamen cui ... respondit consuetudo / ...
aliud ... possum ... amorem ...

Mulier Improbandum satis esse videtur, ut ab eius moribus manifeste cognoscatur declarare, si bonum quod quis sibi tribuere non potest alteri precibus velit denegare petenti. Quod ad meum non potestis tribuere amorem dilectionis et omnis affectionis, hoc mihi bonitate defectum, alios amandi non potestis precludere viam. Nam cum ipse amor nolit adversus vos tale amoris inflammatorium fundere, sed adversus aliud non spiraculum infundat amandi, ipsum possum ipsumque sine blasfemia diligere, ut tamen vobis tamen [illegible] remuneratur occasio contingendi gratia vestri amoris non curabo vacare.

Modica Haec vestra verba quibus signanter vultis videantur amoris mulcere, vitiis indagine perquisita, ratione palliatorum tegitur. Nemo homo peior, quam plus deo gratiam suorum infundit, apud deum prima sentit excusatum. Tibi nequiquam, sed etiam suppliciis maiora patitur. Ergo si a vestris indaginibus effugere et cum cupitis spiraculis inflamari ad suscipiendos amoris gratiam, vos abilez constituatis atque dignam.

Parva mora Licet utrumque bonum quibus operatur in orbe quo ad etiam laudis forma accipi data sibi valere non potest, nisi operatum fuerit id procedit origine. Tale igitur vos continentiis actibus sapientis studeatis reddere. Desinite amoris, nisi id non ex cordis affectione procedit ut ex actu dicitur amandi, ad amoris mei forma valere non potest, quoadusque radius in me protegat amoris, mei non potestis amoris spei langitate patiri.

Modest [illegible] Ego deum semper flexis genibus exorabo, ut vos cogat amare, sicut decet, et quod vere debeat celsitudinem expedire.

Si nobilior nobilis mulierem petat amorem, quo nobilis et nobilior simul uti sermone plebeio, eadem utatur et ipse excepto, quod ad quibus recommendacionem noscitur pertinere, et quod

nobilis mulieris non multis laudibus sit insistendum pro tanta
sub hac alia vel meliori forma Maiores / Ideo restat in genere
referendum quod cupiebam in orbe vivente / quia illud / deitus
antiquis vide super omnia cupiebat / nunc certi visu dominum
concessum aspicere / et sic michi credo divinum premium gess
isse per verum desiderium mei cordis Et quia voluit me
exaudire preces importune petentis / Ideo cum poterat dici vel
noctis hora pertransire continua / quod deus nos exoptare atte
ntius / ut vos michi appropinquo videbam in concedebat la
rgitate sic unum / si vos videndi / tam magis ducebar affecti
et tam grandi voluntate augebar / quia vestri decoris et sapie
ntie attollere ... / et per infinitas mei curie plures vi
de plures relatores / qui quasi cibo carnis pascunt Et ego quasi nunc
recepta vite conspecto / quia ut lingua / nec aliquis habens verum
sermonem atque speciem et nature sufficiens / et ideo maxima
quod sic / vos videndi ac fruendi voluntas / suscepta
augmenta / et altera ulterius menta resurget / Aliquid de
michi constat / et notatum / quod vos semper sit cunctis diebus
in hac vita regere / et sine gratia vestra nil possum in hoc
seculo dignum laudibus adimplere / Deus igitur spero
celestem / ut michi id semper ex gratia sua concedat operibus op
ibus actibus operari / quod vestre debeat omnia digne placere
Nulla enim deinde possit adversitas vel sinistrum impedire
fortune / et eo per cuncta bona que feceris vestris volo laudibus
indulgere / et pro omnibus vestris volo nomini deservire Itaque cunctis
feceris / intuitu bono et assidua contemplacione vanitate ce
perfectum **Mulier** Grates vobis multas referre
astringor quod tantis me voluistis commendacionibus promissis / tales
quod vobis placuit me laudibus exaltare / Hoc ergo sciatis
quod michi gaudium inducit adventus vestri undique in partes contra
patria / ego quod dico credo vos esse remedium / quia certe
Dine potestis visionem prope Gaudeo etiam sub tanta alta
titudine reperiar digna / ut vos et aliis ea ... dedicat
et bursa dei occasio / volo tamen vos quedam ammonere de nec
perpetua / ut nedum vestris tantis dedicatis laudibus exaltare
ab ipsa causa vos predicat / vero detractionem supprime / ut
nullus cunctis fame vestre tamen derogare sermone / ut

-nem potestis proinde nisi vicissim laudare ut aliquis probabilis
viro derogatum affatu. Sed ecce quod dicitis michi tam sine
esse in hac vita regnare / aliis omnibus dualibus inimica parata
iustitie videmus / quibus eque vel plus quam michi sine est
laudandum vestra iterum nullus prohibeat conferre / recusat obsequia quia
michi constare videbitur / quod ego estis nimie producti / et
multa vehementer perclarus / ac quo site refulges. Sed ego
vos genere et pleni reppererant natales eum viri nobilem
videtis tunc temporis quod cum facta migi modica rusti-
citate adiuste abstinendo gradiatur / quam ignobilis viri de-
licta satis comitia / committant. Gaudeo ergo / si nobis ea et
origo bonorum existo / et in quibus potero beneficisse probo fauorem

Nam omnia quidem esse vera. que de vobis sunt narrata
verba / certissimo nunc experimento cognosco Nam vera liquide
visione docetur / Quoniam in vos sapientia viget effectum / quanta
quam probitas vos decorat doctrina / vera quidem me cruciauit
ammirationem prorsus / quod in laude vel in detractionem cuique modi-
ficatam studeatis tenere mensuram In qua appareat vestre plenitudo
sapientie summa. Sed absit me in tam laudenti fallatia
reperiri vel quod aduertes laudari hominibus / vita delicat
falsitudi a obumbrare. Cum si bonorum hominum fame ypocrita
quispiam propria relacione detrahe / cuius de quo loquitur co-
-nio posset aput prudentes allidere famam / sed sua ipsius
nescit gradu opinionem / quamquam ego nec fraude nec leuia
sentire potestis / ne me ce huiusmodi timeretis relatorum sinistra
Singulat aut vobis nullum est negacio peccatum. quia si
laudi feceritis vestre parte / laudes nam hodie taceant siue
aut mala / tam a vobis mala precata / reticeant / quia nunquam
plurimum decet de aliquo sinistra referre. Ceterum preterea non
desistam extollere laudes perfecta malediti quibus in maledicendo
non innouari nota proprie / sed eam in eius tibi et potius
supprime famam et non reprobabit mores solita vnicus facta
referre. Ecce aut dixi forsan sine vos esse in hac vita
regnare / nullam ... credo / aliis dualibus inimica
... Cum aliis subiugando similia / vos neque grossa
prestare obsequia / et eam voluntatibus vobis seruiendo vim

protinus cedo desiderium adimplere / maxime vbi aliquibus
vbi gratia dualitatis obsequia impendunt / vera me presentia delectat
et suauis doctrina conuertit ut id studeam propriis actibus exercere
quod cum eo genere possit conuenire / et mee persone posse vere
congruere / quam verum suasioni ordo meus sciat hilaritate
suscipe / et ponere obedire paternis venerum cum genus conuiopte
/ poterunt suis actibus decet a tramite deuiare bonorum /
sicut vera fecit prius relatio manifestum Sic ergo et plus
uo / vnde vir consistere plurium / et sanguinis nec aliqua vera ma
nifeste propaga origo propriis actibus cunctis desinire Nobili
tatis vere insignis quem non constat esse generis / ut id per studeat
actionibus operari / quod nos reprimus bonis eius fidei semper
oratur augmentatum operacionem / et plena consumari voluntati
Sciatis enim quod ipse hoc quicunque in orbe per fidem peruenit et pro
imperium sumendi propositum / vestrum dignitatis inuenietur affectus
et gratiam vestram apud vos plenius mitis impetrare Ergo pre
omnibus mereor primis actibus adiuuari / vos autem
inter omnes alias aciem in dictionum presentiam ducat proponite / ut
valo per obsequiis mancipari / et singulari desiderio vir
iso cunctam desere / virum aut clementiam pro toto corde de
posito affectum / ut me vestrum seruitus harum deputetis / sic et vestris
sim per ut mancipatum obsequiis / et ut vita fata cum vos
mentem imponere primum quod opto **Similior** michi
in orbe sedet quod meus tam auide desideraret animus
ut id cumdum facere possim quod laude sit et premio dignum / et
quod in eo pre fiducia gero placitum / ob nostrum presentium largi
tum michi sumabit illesum / nos studebo quicquid facere / quod
honori sit argumentum suppositum / malorum aut detractoris obliuio
michi presens vir impleat / et durum contineo laborem Extrema
satis esset facilius flumina natura ad yma currunt / per eius al
ueum ad originis fonte velociter reducere quam quod maledictorum
ora compescere vel totum insidias cohibere / Sed quod ipsos suo
potius credo arbitrio delinquendos / quod eorum inviste cor
ruptioni / quos amat dicitur / ipsa natura prohibet emendari
Totum ergo presens abiit sed vniloquia contemperando est

gratiatio declinanda. Verum cuiuscumque modi fuit secta
bonorum / maledictorum semper zelator ea faciet infestatione
sinistra. Et ideo cuilibet homini / sufficiat conscientia pura de-
fendi / et per bonam famam bonorum hominum arbitrio sustentari
Ad hoc virum esse profiteor / quod aliarum divitiarum voluptatibus
destitutus mihi vix obsequia exhibere. Sed quod amice
decrevit vniuersa bonitatem referri vix imputabis / et iniuria
nam modicam continue / ad aliis plurime equa non sorte
ut alii gaudeant probitate / donum quod digne ipsi aut
habent. Itaque mea nobilitas tamen cupio moderamine
gubernari / ut vos et cuilibet alii bona pro me facienti /
per omnes causa dei grato pro erat augustiarum et plena
tanquam valuis. Dicite autem vos meis obsequiis per
omnia mancipari / multis quod apud me periculis diligendo
multis honorari / per me sinceri affectum / Et quod me
specialiter divinam vos contendistis diligere. Sed absit ut
nobis / vel quantumcumque alio impensa obsequia diu pos-
sent iacere irremunerata / Si quantumque non fuit notitia
iudicata. Et autem rogatis quod vos meum specialiter hominem
deberem reputare pre meis ceteris specialiter obsequiis manu-
patus / et sit optatum vos cum fratrium exhibere / celer
possem adimplere non video. Illis autem specialitatis aliis
posset preiudicium generare / quibus forsan celsius vel acrius quam
vobis est sinceri voluntas. Itaque quid sit illud / quod
a vobis perplexe per vivum exceptatur / non est mihi prorsus notum
nisi primum id / in vestra faciet noticia manifestum.
Ad vos de maledictis

Sedacitha pan euacuaui non illud asserui /
qui vellem vobis omnes inficere / amoris cognitionem malorum
sed ut vestra vobis sedula secta demonstrat / ut malorum invi-
dia sua possint per merita cognosce / et aliorum insidiis /
bonorum vos depelleat opinio / sicut certe vestra / perbeatissime
superius auctoritas indicavit / Sufficit enim cuilibet optime
sententiam contrariam confirmare. Illud autem quod in domini scriptis
in aliorum in universitatem retorqueri. Si vobis vestra consuetudine
laudibus referam / nullus videt alliciens / iniuria /

micellam qz gtiue offensam, qz nos ab omi femina / cuiuslz facta
debeat aspersio cor̄tuli, ty ho laudatus / circa sua facta / vnig
dz spaliter inlicer laudibus indulge / vt inlicer qlis p̄deu
tia / qz nos singularia sibi debeant vniuersa lucrata placere
vnig ty actus si pūt dcūt laudabili aspersio / et pūt eos det
spalibus laudibus reputare / qm mīchi pcedit exhac inuria
ex me pcat qd singulis actibus vris spaler similis obliga
tur / vos qz in dtuz ppria cogim aliis qo sufficiat et
tantud spalr obsequijs honorari qz no videt̄ earud vtilitati
bus expedire / ac nos pro eis solicite fatigari / ad vris p
omia ministerijs michi sit amica voluntas / cui prius
impari no pt peritissimi doti hac vos insimmadite
dactia Nutu cuj lucida īpritum inne bruma voluntas / q̄ intelligi
posset / accepta dispensacio antere Alie vo oue vel
michi pūt ex debito postulari / nisi ut vir contemplatione
intuitu / mea e dicta / kupliata dacigita obsequia / et
obsequiore cugine tanta placeo vetice / vos aut tanta
debiti obligacion astringar / ut in cucte meis laudabilibus
et labore tulg possit impositi macula viciari. michi lit
hoc a vos gstitit ex debito largiendo / Sic vra volui
responsione firmare / ut exhibita pnas obsequia no dili
valeant munceribus videnter qnari / Fuit aut dilatio
vra / si in me spalr affectiam deportat aliis prinditud gnare
gribus forte aur / ne ne cyllis / qz vos e simcer voluntas
Sed si cuiuslz simcudi maius sit ne qz vos ne cyle pfa
Rogo ut ita me apd vos possint inmanima sustentare
nec alig romis inta tucers / Dixisti ex exquisitam a
me vos no mitt pisse pmia / ad qd vra dat pcelt inte
tio qd ttis aput pnm largicam depso / Tuo intolerabi
lis est michi pola care / Et illud possidere largitu / tunc
esset divitijs abundare / id qz michi vos exhibere sicaue
nisi vra in forte rēppiatur obviari voluntas / Vbi i
Amor / est illud quo michi / salutis quero remedium et
quod mea studeo venacari pspe Bogumila

Panna Candida Aperte videmus arcto quodam amoris
tramite demeare et optime amatum ad consuetudinem tuis super
existe quod tam fortiter aut postulatum amorem Capitis cuius et illustris
amator quam aliquam dicamus sibi audaci prorsus incognitam
prima visione alloquitur complacito affatu non de amoris de-
uaria postulat sed primo de industria sui notitiam expli-
cavit amati et in cunctis suis dictis se illis reddit placibilem
et suauem Postmodum vero ita agere curat ut ipsi quod libentius
plura iure valeant amati sua beneficia laudare Tercio
vero loco securius accedat postulatumque amorem Possumus
ergo me accusatis tussisperio turbasse quod ideo vos fecisse recogito
quod minus me facile ad concedendum quod petitis credistis vel
quia non est late peritus vir amoris vel amore suspectus
habendus Lucrecie Dicat Si verum est me amoris
ordinem perturbasse hac michi vera vide indulsisse licet
Nam ad castos tanto et implicato sermone narrabam ut
mea posset vobis intuitu multa qui quid petitum intellaturque
intus cordis postulatis euidentiorem explicare sermone Non ego
verum facilitate vel vere repentina amoris postulata largiter
verum volui peticionem obmittere sed meum propositum cupiens vobis
indicare quo eius ordo licet ordo quendam dictis debeat
reseruare instantissime cum inuenimente turbarem Nam si nunc
me cogit affectus et intrinseco suo vulnere sauciatus amantis
iusta me veritas abhac simplicite tractum et impetum agens
veritas Verbena nec per immensa cantat Sed si vel aliquid desit
in amoris industria necessario me oportet magistre sapiens vel valo
ris amoris digesta ut per hanc mea vzat imperitia remoueat et
amoris doctrina peritus ceteri Nam si impitus impite depo
stat amacum Illud non posset amor idoneum cantare incuncta
fuerit in competenti possit statu diu durare Nam maioris an
gustiis composita stat ipsis et aliquid subrigata procella lic
iocundaque sit cuncta recontibus sicut vel pure regimine reperit et
gubernatam pito inter ipsa venturum prospera medietas sublim
gitur aura et adiuncta erit agens Utraque igitur ambelius
ratio omnia coptiam iacet dissparum sopita et in nullo meio

Dictis valeant obviare proposita **Dimonka** et
si pro omnia dignus invenimini humanis / mox tam ampla et opere
ra vos intrepido disiungit tramite / ut amoris incessu praede
solacia / locum sibi mulcatum valeat / et tamen ydoneum invenire /
amatores enim et propinquo diligentes / peccatum quem pervenit ex amo
re / alterutrum sibi possunt remedia / et in suis se compassionibus
ad amantem / et suum amorem vicinius veniens / ac laboribus continue
distantes vero suas non possunt mutuas cognoscere penas / sed
unum quemque oportet suis mederi angustiis / et suarum curarum
esse remedium / Ideo quoque ut non vice perficiendum amor / quam regula
demutat amoris / quod amantium cottidianus aspectus esse facit
amorem / unde agricola fuit / proprio amore ex certa sententia
deficere / et cum quisque consuetudine canet amans dicere ex propinque.

Slachticz panny tak praw(i) toz ma

Vos illud quod curatis asserere / quod amor videtur rem secundum naturam
emere cum per hamdig / nam facile rei optate perpetuo vilis
pariat dignitatem / et contemptibilem fat quam / sed totus pro mente
desiderat affectum / et etiam bonum quodcumque / quod professores dif
ficulter differtur / maiori quidem illud aviditate suscipimus
et diligentiori studio retinemus / Rarus igitur atque difficilis
amantium amplexus frequentiores cogit amantes amoris vinculo
colligari / et eorum nos perpetuos astrictos vinculo / Costans in
ipsius turbatos undarum pessimi / et perseverantia in adversitate co
gnoscitur manifeste / Dulcior enim quies sapit / multis laboribus
fatigato / quam in otio continuo commoranti / Et magis unius recentis
videtur augmentato caloris vapore consistere / quam manenti assidue
tempore et dependenti / Nec de iure amoris vera quod dicis / et sea
repetiatur et fallax / scilicet quod amantium rarus aspectus amorem
facit attenuari penitus unde per locorum longam distantiam
atque plurima ab amante me vio instare non patest excludere /
sed potius immichi hitationem / quia nos propinqui huiusmodi amore
nos generare decet / Nam et facilius inter absentes occultatur
amor / quam inter frequenti conservatione commorantes

Slachtiankta panna otpowiedzia tak

Ina

Amoris occultandi studium numquam credo distantis sive propinquitatis di-
spendium amovere. Nam si sapiens et ingeniosus sit amator
sive longinquus sive propinquus existat, sui amoris archana sub
tegumento poterit occultare. Cesset ergo vestra evidentissima ratione
collisa contraria questio. Est aliud non modicum quod me cogit
amare. Habeo namque virum omni urbanitate nobilitate ac probitate
preclarum, cuius nephas esset violare thorum nec cuiusquam alterius
amplexibus copulari. Scio namque ipsum me toto affectu cordis
diligere, et ego sibi cuncta cordis affectione astringor. Anti-
quo amoris privilegio decorata ab alterius amore [illegible]
nunc tractatur amandi **Puchol** Fateor et est verum
virum vestrum omni probitate gaudere, nam perfectis in orbe virtutibus
[illegible] gaudens haberi. Cum vere celitus gaudia
pro merentur amplexu percipere. Vehementer tamen admiror
te maritalem affectionem, quam quilibet inter coniugatos post matrimo-
nii copulam habere tenetur, vos velle amoris sibi vocabulum
usurpare, cum liquide constat inter virum et uxorem sibi locum
vindicare non posse, licet enim mutua et immoderata affecti-
one iungantur. Coactus tamen affectus non potest amoris vice potiri, sed
sub amoris vere diffinicionis sit regula comprehensus. Aliud
enim est amor nisi immoderata furtivi et latentis amplex-
us concupiscibiliter percipiendi voluptas. Sed quos possit
coniugo inter coniugatos esse furtivos amplexus, cum ipsi
se adinvicem possidere dicantur et cuncta sine contradictionis timore
sue voluntatis desideria vicissim valeant adimplere. Sed
et ipsa nobis excellentissima illa principum doctrina demonstrat, ne
quemquam usum rei posse furtive fruicionem percipere, ut vobis
quod dixerim videtur liberari. Coniugibus tamen coniugati af-
fectionem iungatur, cum tamen affectum non posse amoris vice perfrui,
sicut videmus in amicitia evenire. Licet enim mutua se pater
et filius diligant affectione, verus tamen amor inter eos non
consistit, quia Ciceronis hoc dictione demonstratur sanguinis
sola propagatione amoris inter eos constat affectio. Tantum
igitur distare constat inter coniugatorum affectionem et
amantium obligationem, quantum distat inter patrem et filium.

Cum mutua dilectione et firmissima duorum virorum amicitiam
quae sit nec ibi dicitur esse amor. Ita et amicitia haec fervor aliter
Dicit ergo maritus videtur amare nullatenus posse, praeterea inter
coniugatos in tempore partes, sed penitus sua solent privilegia
denegare. Sed et alia ratione coniugatis mediante videtur amorem,
quia proprius amoris sententia, sine qua verus amor esse non potest, scilicet
zelotypia inter ipsos coniugatos penitus reprobatur, et ab ipsis semper
debet tamquam pestis nociva effugari. Amantes vero ipsam omni
tempore tamquam matrem et amoris amplexari nutricem. Unde liquide vobis
constat, inter vos et virum vestrum amorem nullatenus posse vige-
re. Ideo convenit sit expediens vobis, sapiens amare, sine
crimina vestri mariti, patientis petentes admittere precibus et
postulatum vestro amore ditare. **Mulier** Vos i-
gitur pretium tueri pretium videmini, quod inter amantes certum
ab antiquis constat reprehensibile plurimum iudicari et tanquam
odibile respui. Quis enim posset zelotypiam invidiam commen-
dare, ut pro ipsam amorem tueri ad zelotypiam nihil sit
aliud quam turpis et sinistra suspicio de muliere concepta, ubi sit
cum probo aliquo. Conquerit zelotypia detrimentum, quae omnibus
videtur probis viris inimica, et cuiuslibet bonis odiosa probetur,
praeterea sub amoris diffinitione voluistis, inter coniugatos amo-
rem damnare contendistis. Dicitis coniunctos posse furtivos
amplexus, quia sine contradictionis metu sua possunt desideria adin-
vicem adimplere. Sed si recte diffinitionem intellexistis, abesse a
coniugatos amor impediri non potest, nam quod in ea per latentes
amplexus exposuimus, tunc demonstrat praecedens translative placiti,
et quod latentes amplexus sit vicissim pagere coniugatis, nam
viri nuptialiter non prohibet; nec obstare potest sua cuncta de-
sideria sine contradictionis metu concedere praestari facultatis. Ille
enim amor ab omnibus est eligendus, quem ob fecunda securitatis
assiduus facit amplexibus convenire, immo quod mihi sine
crimine potest quotidianis actibus exercere. Talis igitur
mihi est eligendus cum amplexibus eligendum, qui meus
valeat maritus et amans vice pariter ... quid

Diffinicio tradat amoris non aliud esse amorem / nisi
inmoderata cupiditatis / delectacio et voluntas / sed que ista pura
racione inter coniugatos condit hoc Scacrum
Si plerumque amoris vobis esset materia dictata / certe
amoris vos vocabula vnicam tetigissent / verum vera sua
assignaret / verum amorem non posse sine zelotipia inueniri
inter amantes / ab eo commendatam persento / et inter coniugatos
omnino mundi partibus reprobata / Et quidem coniugatis zelotipie
despicatione percepta / lucidius fina vos veritate constabit / et
cum zelotipia vera amoris passio / qua vehementer timemus in
amantis voluntatibus obsequiis / amoris attenuari affectum
inde est vel inequalitatis ex amoris trepidacio / vel sine turpi cogi-
tacione / de amante concepta suspicio / vnde manifeste apparet
tres partes in se continere / Nam vnius zelotipie propter timet /
ne deficiat amore / vt a vzant sufficere obsequia
et ut cepit amat / atque recogitet / subito cogetur amplius ad
dolorem / si eius amans alteri complacerit amanti / quibus hec
credat intulatione euenire / haud aut vltima partem coniuga
tis euenire non posse satis patet / et est manifestum / ad maritum
de vxore sine cogitacione turpi suspicionem hec non pertinet / pura
namque zelotipia applicat maritos / coniugibus subiecti vico
maculam / et desinit esse / quod erat / Nam et candida lim
piditate pela si alicuius incipiet durare arcuoso obscuritate ab ipsa
arena congere / et ita libera claritudo destituit sic et ipsa ele
mosina / quamuis etiam terminis primia sui natura mutabitur ab ipsa
tam pura / vel vane gloria cupida / pauperibus erogata sine
valere perdit officium / et vsurpatum eo primo fat amanti / Sic
igitur constat reprobatam zelotipiam inter coniugatos / nec non sibi
locum vendicare non posse Et per consequens eorum amore cessare ce
nere / quod hec duo poterit se per omnia commutare / Inter amantes
vero ipsa zelotipia est nomine consuetam naturam / quod omnibus tres partes
est zelotipie / attribute necessario indicamur amanti Ergo zelotipia
inter ipsos non damnatur amantes Multi cum ignorant in hac re
decepti esse / quod turpe suspicionem esse zelotipiam asserentes falluntur

Sic enim quam plurimi optime scimus mentiuntur esse argentum vel
cum pauca zelotipie originis et descripcionis decipimur
ignari sepissime et in durissimum trahimur errorem. Certe Na-
m inter coniugatos sciatis zelotipia locum non potest vendicare, qui pos-
no dicuntur amantes, sed aliud et aliud vocantur. Ideo ut vo-
luistis vestra sentencia fungatis. Item penitus esse diligendum amorem,
qui possit sine timore exercitii stare non posse videmini. Itaque
solacium ab illis coniugatis ultra plus affectionis vel debiti sola-
cium altera vice porrigatur, crimine carere non potest, immo satis
acrius indicatur esse sacre rei usum deformem abusibus, quam si
forte coniuncta utatur abusione. Gravior enim in uxore, quam
in alia fornicacio reputatur. Nam vehemens ut applicata lege
docetur, in propria uxore indicatur adulter. Complectatur aut vera
que super diffinicionem precessit amoris, aut approbata videtur, quia
ab ipsis antiquis tradita constat ex parte auctoribus, vel non
esse in ipsis verum diffinicionis adhibenda. Vero enim autem liquide
constat, inceptatorum vestrorum virtute destitui, ceteram vestre
diffinicionis videtur inducta pro diffinicione, quia constat de amore ~~tulisse~~
tulisse non aliquem non potest subsistere. Nam sine dubio comes
continet et amicus, qui sub amoris clima est remotus, ut
amatorum domini aule regie capella evidenter vobis docta
demonstrat. Ad meis igitur racionibus vestra racio nullus obsistere non
valet, vos nullus reputabit pertinacem, si vero me facientis
amore languere et tanti procul mortis subire tormenta

Mulier Nulla quippe quod a vobis videtur esse de-
monstrata que meam possit sentenciam infirmare, nisi me
cogat vestre amicicie voluntas, quia tamen utrumque videtur vestra sillia
iura prolata ut a vobis et me cuidam prolixis tollatur occasio
de predictis duobus capitulis, non recuso iudicium Ma[illegible]
Domine, vel probi viri scilicet utrum inter coniugatos amor sibi

locum valeat vendicare / an vero inter amatores zelotipia in-
ste valeat concordare. hec cum altercatio dissensio non videtur
sum / per nos non posse accipere finem / vel calculo recto sopiri

Nobilissima Bononia Nullius in hac lite requirit
iudicium / nisi ... si vera dicta / recta veritatis indagacione
requirere **Mulier** In huiusmodi videtur seculo aliquem in sua
ea existere inditum / Ideo si hic que vestris / meas interponere
potest / et alie prout illud committunt relinquo **Nobilis**
Arbitrium super hac discordia / nominandi vos plena sit vobis
concessa potestas / virtus non masculi / sed femine vobis fac iudicio
Mulier Si vobis placet michi videtur Campanie co-
mitissa / super hac hominum dampnatos ac discordia sopienda /
Rudet pau / hanc personam meditum prefitor / ipse
tum stabilito firmoque firmare actore et ... illibatum pacis
custodie / qui decimus sapiam ac iudicio recta libere vestrum / nunc
vero quoniam potius recte dubitare / votissime in meum consilio ac voluntate
scribat epistola litteris decurtavit tenore et promissionem et causam
facta significamus **Campanie Epistola etc.**

Comitisse scribitur Campanie

Illustri ac Sapienti femine Campanie Comitisse
Mulier quedam nobilis Salutem et quicquid in li-
be iocundius tibi salute. Antiqua nobis consuetudo
deniuat et vetus sic credo deposcat ut inde misti-
tie preaprue requiratur affectus. vbi sapiam in arte domicili-
um cogitatur innuisse et vbi vitate pacis conforte quie-
te plenitudine qui extenuate inmocum medicata suffra-
gia postulat. Femina namque vere egestas vix rusguam
aliam potest rerum copiam propinare bonarum / vel stabilitatis
abundantia derivat / in agro namque duo inopia fatigato
est inpugle divicijs presul abundat vasallum / Quod
ergo Sorte dic sub inure alti ... et extense nimis lati-
tudinis umbra primi consideramus et amoris eius otio ma-
cipati / cuius esse frequent et acerrime dissipuere conflictu

studiorumque investigare incudata duplicibus dubitationibus nos
coepit vehementer inquietare distractibus / et laboris fatigare ser
monibus / an scilicet inter coniugatos / verus amor locum valeat in
venire / et an inter amantes nimia sit zelotypia reprehenda / Cumque
super his sermo inde frequens inter nos diversa ratione tractetur / et uter
que virum sua vestigiis partem firma roboraret / neuter alterius vo
luit acquiescere voluntati / nec providentis rationibus consentire / sed unanimi
ter hac litigio postulamus arbitrium / utriusque nos partes dispositionis
tuae remissa / nec aliis subtilibus vite discussa / veram rat
ionem competenti fine sopiri / et nostrae differentiae sedatam
Nam liquida et manifesta / vite veritates / sapientia vestra ordinem
plenius possidet / posse credentes / excellentiae vestrae instantissime
postulamus inditum / et ad plenum desiderium affectu sancti
vos devotissime supplicantes affatu / Ut tamen negotii
pro nobis sententiae vestra solicitudo decompletet / vestraeque praedominie
iustitiae super hoc perdat arbitrium / nulla temporis dilatione
inventum prorogare

Prudenti ac Nobili feminae et Illustri ac prae
claro Comiti eius Campaniae Comitissa
Salutem. Cum vestras instas preces patefacie
bam / et vellis digne querentibus non debet
auxilium denegari maxime ubi amoris in articulos ober
rantes / vero postulant arbitrium rationem. Cum vestrarum literarum mani
feste nobis series indicabat. Cuius nostrae dilectionis mora
ventura diligenti solicitudine / suo curamus / affectum mancipare
vestra tibi denuntiabit pagina litterarum dubitationes originem
incidisse utrum inter coniugatos amor possit locum, et an
inter amantes zelotypia reprobetur / et in ambobus dubiis
utriusque declinat in sua sententiam / et alterius respuit adversarii opi
nionem. Et cum de inde deberet obtinere sua / modus vos

velle meo iudicio diffiniri / Ideo quod utriusque diligenti asser-
tione perspecta / et ipsa veritate omnimoda / indagine inquisita / prius litigi-
um tali volumus iudicio terminari / Dicimus enim et stabilito tenore
firmamus / amorem non posse inter duos iugales extendere vires
Nam amantes invicem sibi gratis omnia largiuntur / nullius necessi-
tatis ratione cogente / Iugales vero mutuis tenentur ex debito volun-
tatibus obedire / et in nullo se ipsos ab invicem denegare / Preterea
quid ei iugali crescit honoris si iugalis amantium more fruatur
amplexu cum neutrius possit probitas augeri / et nil amplius
videatur habere nisi quod firmiter suo more prius tenebat Sed
et alia id ratione asserimus / quia preceptum tradit amoris / quod nulla
femina coniugata regis amoris patitur premiis coronari / nisi
extra coniugii / federa ipsius amoris militie / cernatur adiuncta
Alia autem ratione dicitur amoris neminem posse duorum sauciari
amore Cognito quod inter coniugatos / amor non patitur / sibi iura
cognoscere Et alia quidem ratione eis obstare videtur / quia vera
zelotipia inter eos minime non potest / Sine qua verus amor esse
non potest / ipsius amoris regula testante / que dicit / Qui non
zelat amare non potest / Hoc igitur nostrum iudicium / cum nimia mo-
deratione prolatum / et aliarum quam plurimarum dominarum consilio
roboratum / vobis sit constanti / et indubitabili veritate directum

Si nobilior a nobiliori femina pe-
tat amorem hanc primo debet
pronotare doctrinam / ut dulcia et suavia verba
proponat et se plurimum in eius placere prestare [?] / neque
proferat que digna reprehensione iudicentur Nobilior enim
mulier providissima reprehendit et audax nobilioris
hominis stultitiam vel simpliciores arguere consuevit quam levioris [?] si sine
dictis ipsum possit illudere et multa simplicius enarrare [?] prout
se locum in hoc articulo vendicare [?] / que diligentes

lector facile advertere poterit. Sed et haec cum sub dictis poterit
amicitie forma. Credo quidem et est verum, omnes bonos in
hac vita diis displicere, ut viri et clarum dominorum volunta-
tibus obsequuntur. Et lucidissima michi videtur rerum con-
stare, quod homines nil esse preter ubique, nil quod de bonitatis
fomite oriatur perlibare, nisi civitati dominorum hoc fecerint me-
dela. Sed quibus amicicie bona cuncta parte videantur,
et multa eis dominus prerogativa gessent. Veritas tamen sibi
evidens incumbet, ut illos se ostendant bona facinoribus ex-
hibere, ut earum probitas bona quidem occasionibus animus posset
agnoscere. Nam si nulli luce ipsarum fulgeat claritudo, erit
tamquam candela latens sub modio abscondita, sicut radiis illa
invenit tenebras propulsare, ut eciam quoque splendore perfectum.
Pergo quod quilibet toto mentis et laborare conatu, sola de-
vindabus impetum ministra, ut eorum possit gratiam comparare.
Apparet autem plurimum tenditur esse placere, talibus actibus condi-
tam fuerat bonorum, et quibus prius vitis honorare. Nam
quicumque boni faciunt, dicunt quod voluntas, ad tam solent ipsarum
laudibus indulgere, et eis obsequendo perficere, ut possit in innu-
meris gloriam, sine quibus nichil perficere posset, nec laude ac in
digniùs licet plurimos aut suo, quod amoris meruerint perfe-
ctione ditari. Alios vero novi qui solum [illegible] intuentes alun-
tur. Ergo aut amoris perfectum aut [illegible] largiri manda-
tur, sola et munda de votis cogitationibus possessa sinistrorum
et plurimis amatoribus solaciis abundo in felicitate perhibetas
quo vera causa respiciet, et inde solitarie cogitatio, animi
nichil posset augmenti. Et vos quidem attentissima prece
deposco, ut amoris studeatis amiciciam non emere. Nam
ab huiusmodi aula secrete sibi ipso vivunt, et earum vita
profectum nemini sentiente prodesse aut nulli noluerit, pro-
mittitur seculo ... et eorum forma nobilitatis est di-
gna relatu, sed momento plerumque penitus sub ... manda.
Tunc vero amoris studeant ... solaciis. Sic videntur

probitatis incrementa studet / et aliorum perfectum desiderare /
pro merito dignissimo haud indicatur / et spacium vniuersi
intimum attollere fama / Hec autem me vobis non credatis fasse
vere / quod ad hec bona perficienda meis intenda vos sinis
nibus pudore / cum tanto corde confido / et fidem tuo plenarie /
quod ut vos posset occasio / absque quod bona se facta sis
vobis / et ideo me priatis vos in hac parte non amonere
curasse / quod sepius repetita vitas atque soliciane firmat
et attentius confirmatur **Zophia Regina polonie**

Reuerendissime sunt alta vestra verba / me quod perfunda / et racionis
subtilitas attingentia minores ingenij tui capacite cum
habeo illis competenti rude sermone / Anima et Tullij insi
minante doctrina / que rectiori se dictat collogio faci
lius patet : inceptionis comminus comendatur / Reuerendissime vestis dictis
primum rude inpesta / Itaque vestra me scandala caminorum
ut ea facere studeta / quod et aliis ad posset plurimis aug
mentum / quinimo michi sunt et accepta et alios / quod carendi
enim michi erant / sine denique annominatum perfice scio cuius
mulieres ut vestra nomine asserto / cuncte dei ut esse tam et ori
go bonorum / ut sit hillary facie et vibrandi vero recepta
tempus suscipiatur. Et cum hec sine qualibet pene / vestra compe
tencia dictaui / et omnibus patuit studeat curialitatis
opera sequi studio virtutum / et scilicet rusticitatis opera instar
scientia declinare / ut sicut fama proborum verum non
vocacitatis obscurare. Amorem autem scribere dignitus est
fortitude deus. et vltra mortis portare pericula / et prospera /
luminis videre inducere per caulis / et vltra loca
portare. Cum vero bonum esse putet / in conspectu iniquo
receptaculis offendere et ipse plenius letare. Non et ipsum
amatorem inde dictio statuitur sustinere pericula mortis
et penas assidue. Quapropter igitur amor cogat
homines consistere curiales / et aquare ipsos rusticitate
constituat alienos / propter hoc magna quam inde sequitur

Et incommoda / et penas grauissimas imminentes / vos ti
mendam vite / et precipue militibus odio prosequendam Nam
quibus ex [illegible] prelatorum euentum / multos videmus instare
perita / magis etiam studio [illegible] / nec [illegible] committunt
[illegible] / eius pro regi / [illegible] offense / Vos igitur
[illegible] vite expeditis / amorem vacare / sed [illegible] labori
osas angustias declinare / Amatis cum non [illegible] inter
[illegible] vigilias / variis penarum languoribus fatigari /
sed [illegible] cedendo : modo quod [illegible] plurimis cupiant
Hic cum asserunt / quod amoris laborem exagitat / et
quottidie in amoris curia [illegible] Amoris [illegible] ince
pta fantasia / cuius nam iudicare non possum / nisi contra
aliqua pertractata relatorum docerem **Wladislaus**
Vos talia dicitis / qualia qui [illegible] student / suos dictare
amores / rei tamen effectu frustrari intendunt Nam cum [illegible] hylarem
voltu in suo aduentu quicquam suscipe / et [illegible] ipsa
parare [illegible] / et ipsum [illegible] [illegible] / [illegible] natura
[illegible] / ac [illegible] / ut in [illegible] verbum opibus
[illegible] est aliud / quod [illegible] blandi sermonis dulcedine [illegible]
fallat amari / atque scipsum [illegible] contendit Ergo [illegible]
malo sacerdoti / qui de scipso plurima bona simulando / et
alios et ad eterne vite opera [illegible] ipsa scipsum sua
dampnat Nec obstat quod / quod [illegible] in amore [illegible] [illegible]
di / [illegible] liquido constare videtur / quod deo seruire summum
bonum est / atque [illegible] Hec qui deo [illegible] seruire
contendit / cuius [illegible] debet obsequiis mancipari / [illegible]
pauli [illegible] / non secularis negocio debet implicari Ergo
si deo tamen [illegible] seruire eligeris mundana [illegible] linquere vos
[illegible] / et celestis patrie solum contemplari Vos cum deo volunt
aliquem [illegible] in terris / et in celestis regione [illegible]
[illegible] [illegible] Nos quod duobus dominis seruire
[illegible] alium vos posse in terreno [illegible] [illegible] manifestum
quod ad vos venientes hylarem [illegible] suscipitis et curia

liter sed libenter verba confictis admiscens / et amoris ei
opera suadentis / Credo vobis esse consultius amori vacare
quam deo sub alicuius palliacione mentiri. Credo tamen deum
in amore offendi graviter non posse. Nam cum natura cogente per
ficitur / facile tamen potest expiacione mundari / Preterea probabile nullatenus
videtur esse id inter crimina reputari / a quo bonum hic sumit
in hac vita initium / et sine quo nullus in orbe laude
dignus potest haberi / ac etiam amor proximum nulla sentit iniuriam
id est sentire non debet / Ab alio tractus libenter pacienter tenetur
Christi tamen sic asserunt iniurie / quod nullam iniuriam videtur
continere. Nec nobis videtur absurdum / quod lex vim exigit ex
pomi vel exigere debet / quia quod ... vim evangelice legis
in quo tota lex et prophete pendere videntur / eodem modo docemur
exponere. Sic enim dicimus. Quod tibi non vis fieri vel velle non
debes alii ne feceris. Dixistis enim amoris actum esse vita
damnosum / quia ex eo pene sequuntur et pericula graviora / sed illum soli
citique cernimus appetere / quod a ... nobis instante periclis devastari
Et quod que ... non possumus labore perficere. Nam potest esse nullum
dulcior ipsa salus. Nulla enim rerum potest tueri / quod amare non sit
cunctis appetibile bonum / ad quod omnes tenemur cuncta virtute co
nari. Lucem aut delectatis amare / sicut cogitatum vobis esse non
optimo / Ille namque vir amandus / qui habet in vobis totum preter
delectationis affectum / ac cuncta studet per vos agere bona. Ecce
si fortuna adversis ... / sed non subicitur invidie / nullus
luce dignior viro inveniretur amore / quia pro vobis ...
respiciat ac devotus / et cunctis incomparabilem / largus donat
... et quecumque sub celo bona excogitari possunt pro meis sibi
debere viribus adimplere. Disputat igitur prudentiam vestram / mihi
sane ... quo ... facundus asseritur / sed
tam ... fidei sobrietatem ... iusticie inveniri

Femina Vanam quidem gloriam non affecto ... sponte vestris
vos quero ditare amoribus / sed ad meliorem vite
viam invitare nitebar. Nos quod valens ... iusticia

Sed suspiciones tales nimium dulcius cupiens decurrere
rerum dispendio obmissa / solo ad amorem utramque sed omnem
gaudens plenum si lingwa mea taceret indicium
pareret / quod Salomone testante dominus laus / ipsa potius facta lau
opera quid expectavit / tam magna et effusa largitas vestra proderit in ore
quietam dum tardat / Hec que video inspecta et antiqua
vestimenta dantem ut ingenio dimisse non abundat in litteris
diviciis et nullus reperitur egenus Wlodek Dux Cha
probum predicti autem rabiem imponere velitis / ad operta
omnia dictum ipsarum confoderet / Non enim decet aliquem plenum
domum in aliorum aspectu vel cetum vulgarem / ipsa facta laudare
Sed si quis velit / hominibus laudabilia fecit / in aurem dicere pro
ipse bona se profitetur egisse / secreto aspectu referre / id ma
rem videlicet negatur / et hoc non sine causa nonnullis esse promissum /
hominibus cum singulis in aure negatos sibi inspicere emulantes /
in summa invise detinent invidiam / ut virtutum dilectum / tamen
reperitur amicus / quam mulier alterius aspectu velit prelitates ipse
vel libuit alicui laudabilia facta recolere / et hoc est vicium generale
quod cunctos inficit homines et quam cum decuit edoctis ut presta
to prouerbio / qui inducitur excepto / Nam si alicui litigatores sumit
incognita mea / tamen calculi iuncto statura reportaret
aut ea que videtur attrita vestimenta portavi / ut licet de eo
gloriari possem / Utrum apud vos non plus pro indumentis
an indumenta pro hominibus placite merentur honorem / Ex aut ne
licet de vi mea magis apud vos / vestium cultus quam morum
ornata placere quam vere nimis plenum dicere placiti / Nam femine
rusticane / totam spem suam in vestimentorum ornatu deponunt / No
biles vero atque predictis indumentorum ornatu sine preciis cultu
recinunt / et non solum cultura tenent in habitu vicendum / opera
satis non sufficere credo / mea inter civitates largitate / nam
qui aliud pauca negligendo labores / in sue pue cultura
quam plurium studium ex paucis sumpta / mixta aqua pro inde sue

accrescet laudi. Si quis cum corpore quod in seipso impendit
plurima bona / dignus primo laudis dicetur / constanti
memoria commendari esse dinumerandus quod fama perdurans a
cunctis laudibus efferenda / qui suas penitus utilitates
paciens committit et aliorum utilitates valeant ac pe-
riculum ab adimat / Quam ego verum inopiose rusticanis
ut est dictum mulieribus verba delecta altercacione quaerantur / ut
non solum gestu et incessu eorum in loquela verum generis / possi-
bilitas apparet et per proverbia deprehendi / Pro-
verbio et vaniloquencia vos deprehendere nolo / quia pepigerunt
auditoris nimio rubore perterreant / et nullum prorsus pluralitatis
quo sit augmentum. Sed amoris dominus proprie enarratum in-
stanter postulare non cesso. **Comitissa Campanie**

A multis retro temporibus prius in vulgo narratum / quod illustri-
na probia / quod calore renituntur / magis cum auditoris pro-
vocant ad iram / quam fictione et fictione proferuntur ambages /
et ideo me talia posuisse penitet / quia ipsa vestras aures vehemen-
ter cavitasse cognosco / unde mutua collacione obmissa /
vestre tamen postulacioni respondeo / Dico enim de hac vita tamen
esse laudabilem quam caput amare / et usque ad plenum perfectam
clamiosis laude dignos constituunt adimplere / ut amoris tamen hoc
faciat compulsione suasibus / et ideo recte legitis / si vos in do-
nacio postulatis amorem quae vos per beneficia composita au-
gmentari / quia tamen amoris fructus nullatenus sentitur. potestis quia
quid dolores occulti / deneget non presentibus amare decet
in absoluta esset licencia / quod tamen ex hoc restat / quod vos
hinc cogit denegare amorem / quia fuistis alterius mari-
tatus obsequiis / et in amoris peticione fruenti. Et ideo ille
vobis merito in amoris consequencia proferetur **Kazimirus**
Cum sint tamen dolores occulti / sub quibus vos asseritis de-
tineri / et amandi vos auffere licenciam / ut non est penitus
expeditum Nam amoris solacia cunctorum sunt respersiua

Doloris et tocius restauratiue leticie Nisi forte vos amte
defuncti tristicia detineret / De cuius luctuosa memoria
qsi haud sepius amoris precepto biennal lucome temporis
superstiti amati prescribitur Sed eciam vlterius / vt vel vi-
cinam amoris iacula perpessistis / pro amante depositum luctu
obram curam vos gerere non credo Licet aut alterius me ob
sequijs et amoris peticiam assentire precium / vi meis posse
vanibus obviare / Et quod confert vro arbitrio / eciam altera presre
quod amans vita constituit pacare Etenim si alter a vos presencium
largita suscepisset amoris Nec cum illeri amor credit prestitudo
qui pro absencia prestitisset et amore asserit postulasse
Sed vnius aduiba aduma / Itera ving ipse diceret aliqua
in amore fructus / qui sola me postulacione peciit Sed
ille tum in amore re dicet aliud petere / qui amoris promeruit
prius perpe fructum Ita si alicuius pro festina pro postu
lacione peticionis excluderet tardiorem / pretiosa esset / et inde
iniquitas sequitur Nec cum qui quod peta est insipiencia
nisi forte iam amoris esset concessa largicio / et est eius sequ
tus effectum Atque hanc defunct responsum reginae audit istiu
plebem et plebeye Item in hunc de qo dicitur in quo tractatur
duam equalis / pro ipsi est largicione / si non sit vltra pessed
sine blassfemia largitur posse parvi pesia deneget
then in non propria peticio si me pacora vita tencam.

Ducissa Opavie

Numquid credidistis me vmquam amoris iacula vnquam percusse Numquam me tamen vile reputa
tis. et pro bonitate moribus me destitutam / vt mea non intra
aliquam amoris solacia capere deberem ea vero videatur obvia legi /
et ad vani gloria Sufficit cum enim si dignus insuper amatorum
dignior alius per ea sequitur accedat Nec cum melioris
alterius preuidencia est facere bonitati / vere si ab bonus et dignus
insuper amor a postulacione peciat / licet vos gaudeatis

probitate adeo / illius tamen potius videtur admittenda petitio
illa quam alterius defraudari contendentis suis viribus prelibate iuste
-ntis defraudari

Rex polonie respondeat

Absit domina mea ut umquam credere posse nos non
esse amoris aula dignissima / sed ideo vobis talia verba
dixi / quod ut non videtur vix ab viro digniori reperiatur adeo /
et licet inveniatur / vix tamen tam audax vivit in orbe / quia
sua cum vobis non dubitaret inire pugnam / ut adversum
nova postularet. Ideo aut dirigite meliorem altius non
debere iudicium ingerere plebi / ita potestis vos tueri /
nullique enim plebi petitio [illegible]. paruis vete potiit petitionem
et clude plebibus. Kominis enim tamen copulatum decandi /
quaeret [illegible] erat digna satis [illegible] Iudex tamen equi-
ssimus [illegible] paris filius ducis licet digne pete-
-tam non exaudita petitione / digniorem sibi veniet / et
ultro loco petitoris [illegible] voluit [illegible] gaude ergo
quibus sit dignior exquisita vite [illegible] quod delectis mira
reservat

Regina anglie

Si vos fleda a-
bundam voluptatem [illegible] reparant [illegible] pul-
-cerrime solaciis delectis / convocatum convertis animo rec.

Dux Burgundie

Confiteor [illegible] satis pul-
cra [illegible] et [illegible] / tota mea affectione
diligo maritali. Sed cum [illegible] et [illegible]
amore nullatenus posse vigere hec. Campanie Comitisse
sua roborate / et [illegible] vita nullum fieri [illegible] / nisi illo
ex amoris origine sua [illegible] [illegible]. Comp-
-tialia federa / [illegible] postulari amore. Tunc [illegible]
desunt [illegible] in nobiliori et nobile colloquio /
[illegible] inserta reperies. et in [illegible] Cum [illegible] supradicta

Ducissa Slesie

Illicet [illegible] valde
et [illegible] appetenda / illis [illegible] gloria mundana [illegible] /
[illegible] etate confecte / [illegible] inutilis / et [illegible]
respuenda / [illegible] et si [illegible] / non amare [illegible] /

Viduitas tam et optimi mariti tristicia / omnia michi
vite solacia contriverunt **Dux Corinthie** Si
cor vestrum senectute non superatur attritum / in persone statu / satis
videtur invincibilis fortitudinis vigere / ex quo satis apparet / quod flores
vigeat in corde vestro invictus. Dolor cuius statum mariti de
monstrat / qualis sit intus dispositio mentis. Sed ut amissi ma
nifesti viri / tristicia non potest deme nocere / quid vobis de inve
suadeo / quod continuam vobis leticiam restaurabit / eamque vobis
conservabit illesam. Amor cuius est compendium doloris claustra di
rumpit et leta solus meruit gaudia refragare / et suavia
delectationis solacia ministrare. Recedat ... dolor abominabilis appe
tenda et viri diligenda ... / et alacritatis statum cum ...
resumere. Vidimus legalem observanciam / maritalis luctus / an
nis lapsis curriculis / licenter potestis cuncta lugubria reiicere
et amictum vobis milicie copulare. Nam ultra tempus legibus
constitutum lugere maritum est quasi legalia iura contempnere / et contra
eius decreta animo temerario facta. Preterea vel legaliatus ...
nil mortuo proderit marito / et vita vestra quamplurima da
mna consequitur **Clara Ducissa Moravie**
Audacia multa videmini legis obsistere voluntati / non dicitis
temeraria fieri / si ad ultra modum per imbecillitate legis
bilis diffinitum / legem studeat adimplere mediatam / non tamen
vite decora / suppetit / ululatum consuetudinem recipit. Certo
illi pondere oblato arguiti / si quid super erogamus reddam
tibi. Ergo si lex medium constituit ad lugendum mee ...
volens infinitum consule / et est huius tempus prorogandum aliquid
addideo / per ubertatem legis fecunditatis / super affluente ...
bor contemptum retributorum et actum nimie gloriam **Magnus
Dux Lithwanie** Lex quamquam continua luctus ... pa
rentibus observanda prescripsit / non
quod volens earum infirmitati consulere / sed humani generis utilitati
cupiens providere / ut sanguis non posset presentem ... / vel di
versorum per genera commisceri / ita ut sanguinis ... certare
dinosceretur / cuidenter permisit amplius mortuo viro statim

altius nuptias celebrare. Multo ergo magis vult ipsius
temporis metas amare credit **Zophia regina**.—
Feminis appetibile satis audivi ista amare. Virginali
tamen plurimum videtur obviare pudori. Ita ut bene nominis ergo
cito perdet honorem, et eius fama modico tumore. Bene quod
discipulum aura ymmo ut michi plura suffragia etatis
et amoris anchora delicta possit industria gubernare. Fuerit
cum ex plena cuiuslibet utilitate, amor non potest firma stabilitate du-
rare. **Dux** Si aliquis virgo amare perdent decreverit,
in animo numquam potuit penitudinis remordere, et in nullo sue
forme dispendium placare. Nam si prudente virum ac discretum
suo curialli amori quesierit, secrete servabitur amor, et nulli di-
vulgabitur umquam, et numquam suum pudor patitur inde sentire gravamen.
Quod autem de etate dixisti, loqui possum in masculo conservare.
Nam masculus per propter post annos decem et octo annos sine con-
siste amator. Quamvis aut ipsa natura operante. Quoniam sit in mu-
lieribus evenire, mulier cum ab anno xii firmare per securitate
amare. Quod aut in femina ad quod in masculo accipiat natura
contingat, evidenti ratione videas. Nam mulieris constancia
interius probitatis inicia, robore solidiori firmatur, et in-
variabilis certissime perseverat, et apis veneris citius ei actus
natura concedit, quam masculis ipsis. Et hec sic contingit, quia in
mulieribus frigiditas dominatur. Masculus vero naturalis est instructa
caliditas. Sed in mulieribus mulierum frigiditati, atque est ad-
iuncta caliditas, et ex frigido modica hic caliditate
adiuncta citius calescit, quod si caliditati caliditas augeretur,
tamen potest patet exemplo. Nam si argenteo vel aliquo vase metallo
aqua liquor subdatur impanatur, aqua et citius incipit calore fervere
vas metallicum quam vas ligneum. Et si calidissimus quod liquor
intromittatur in eo, propterea mulieres citius senio conteruntur, quam
masculi sexus vigere decetur. Ratio non est minus sed citius co-
stant soli dicuntur. Nam in omnibus rebus que spiritu vitali vehetantur
licet possimus aspicere, quod que cito crescunt, citius ma-
nifestatur perfici, tanto velocius etate ipsa eadem consummatur
operante. Alio semper vero in medio cursu vite aptis vitam
comparabit.

citius calescit

Zuzanna hungarie dalmatie regina

Licet que michi pridie de talibus rebus enarrastis vobis indiscussa
relinquo / nullus adhuc vita ... rissionis medela / precipue cum
michi mecum sedeam in egro re / nisi sum cogitat infirmi / et io
expedit illa pleniter referre. Scio vera michi persuasio consulit
sapiens amare / quod competere valeat adimplere / corporales vero penitus non
est expeditum. Nec cum nutum dissimulator imbuere amoris / vel tam
fraudulenter amare / quin eo ipsius actu aut animus / eius fidelitatis
veritas non appareat explorata / et nullus plice macula viciarum
et qui suas illius studeat abscondere fraudes. Et quamvis cum sit peropus
ad fallaces amator et amoris suo studeat ingenio dehonestare
nullicianum / tempore tamen voluptatis instantis / si verum per omnia suis se actibus
perfite amatorem / et io mediacione nature credentis falsa fide fingi
possit industria in tabula sub vitis ymagine perenne / et latitas aut
sic fraudes decipita posset. Valere sapiencia prudens / et latitoris
notitia priore illa sic armis astucia utilias / que acquirere levitate
processit / et cupidinis in arma prorupit / Illius eisque sufficiet
fraudibus obviare. Michi tamen adhuc non suffragantibus / ut ex
regina sum edocta in nostra Reginullus vero refert
compluriem admiranda / quod nec posset falsitas late in argento / si
argentario lapide fortis confricetur / vel ignea exploracionis coprobetur.
Sic cum igne vel lapide / argenti vel auri veritas exploratur /
sic atringemque prius per amoris beatitudo / fides et veritas demonstratur / ex
cum ... vindo vinit / tamen modice sapiens domina vel domicella / quam si
dominam vel domicellam in vino campute / quod non sit ei facile / eius fidei
vel veritatis argumento / quin quam amat / si ipsa in amoris investi
gacione sapiens perdat sunt tamen compluriens / quod domine vel domicelle
non ... sub usurpat / se dominas vel domicellas / ex
eo solo fallant esse credentes / quod a nobiliore sanguine sunt
propagate / vel viros nobiliori commote / eo solo memores felicitas
vel sapiencia fuitas tamen nomine qui ... dignas / Vnde tamen
iniunito ... sepissime in tanta et tam vera inmiscentis / ...

cum sanguine attinent / quod proprium est sapientie vel probitatis Non
ergo debet mulier statim petitis amantis consentire voluntati / sed in primis
eum primo caute studeat ditare promissis / et sic competenti modo
dilacionem bona differre promissa / et ut eius probitate fidem
agnoscat / Sed quicunque a promissis prioribus se proposuit fingere alicuius
tamen / et nolle quod promisit adimplere Non enim tam caute et
ingeniose reperitur amator / si fructum diu sibi differat amoris
et quicunque sit plurima spe [illegible] frustratus / vel quia ecce plus
non fiat vel eius voluptas non appareat in aperto Nam si per
varietates eum vidit ab incepto desistere / vel mulieris statum
sinistris rumoribus diffamare / vel sua impetrata promissione
fiducia ponere / presumere debet / quod non sit fidelis amator Sed si
tamen in bonitate semper novit perdurare / longa dilacione non
debet promissa tardare / ne forte mulier longo labore sibi senciat mi-
nime profuisse / Contrarium autem rei et spe cunctis doctrina here-
tice cuiusque potest de pene probitati Sed excrevit propter
fructum / habitis probitas minuta cognoscit / et propterea inde sunt augmentum
sapientie producens / et amoris vos evidenter monet auctoritas Amo-
rem diligere sapientis et non sapientis doctrinam Regina
Quod quisque cupit / et pleno mentis affectu desiderat eiusdem
rem id voluntati inutiliter suadere Sed non veram indicant caritatem / qui
alieni utilitate neglecta / propria commoda / suis tamen consiliis exquirunt
Nec tamen alieni est spernenda voluntas / que sua se proprio exquirit dam-
pnare igitur cuilibet mulieri sit secundum Virginibus preposito timen-
tibus atque periculoso conficit et cum sed in ipsa tamen sic tempore ma-
trimoniali / sit amore credita virgo corrupta / tamen virtute corrup-
ta propterea erit odiosa marito et ei contumeliis perpetuis adhibet
Obsequia tamen sepe sequitur repudii forma iniustitie / et divor-
tium ea penitus Quia iste inmundam mulierem infamia esse sit / et
contumeliosa cunctis existit Evidenter quod vera caritatis in
amare suadet Comitis anthiochie Error
quidem in aperto videtur extra vera doctrina procedere /

cum in vgini bus expsse dampnat amore / qz vgies insite
et omni plite gaudere leguntur amasse · ut de felice / et ius
tina / et multis aliis vginibus refertur Ita nisi vgo amore
instinctu / si iam studeat attollere fama / ne indicitale merebitur
laudabile esse consortium / nec aliquid quide de pleno potest iure
et effectum pcipe / sed nec inde bonum potest esse odiosa marito
bonus eius sit maritus / hoc cogitabit in corde / quod iniquitate
probitatis invenire potuisset uxore / si amor esset experta docta
cius qz suscepta credere Ita i bono fuit predestinata marito
porro sibi expedit tibi marito existere odiosa / qui cum alio corde
affectionum coniungi / nec expecte pre milicis / ledi dum fama
laudata / sed odiosis inditiis se impubitans devote fuit Ego
tamen quod amo vos cupio refrenare / quod merito gero / et quod
multorum credo corda letari / vos tamen ignorare non credo / quod amor
quod est purus clamor mentis / hinc quod amor e / quod corda di
lectionis affectionum duorum amatum corda iungit / hat amor
in mentis contemplacione / cord qz consistit affectu / procedit ad nisi
ad oris oscula · lacerti qz amplexum / et ad verecunda amantibus
mundum contactum · extremo venias solacio promisso Ita pure
tamen amare proposito / de apleti virtute Amor enim dite pro
sua cognoscit augmentum / et exercuisse eius actu nemine pro
tuisse cognovimus Sed quanto quanto de eo magis apparent · tanto
plus affectat esse Amor iste tante consistit esse virtutis / quod
exercto tamen probitatis origo descendit / et una inde procedit
iniuria / et modicum deus i ipso cognoscit offensam Repleta
namque amore neque virgo neque corrupta vidua · nec coniugata pt
aliquod sentire gravamen / ut propter fame dispendium sustinere / Hunc
ego volo amore / Hunc ego sequor / et pro adoro / et instanter postu
lare non cesso Omnium vero dicitur ille amor / quod delectationum
carens fine non patrat affectum / et in extremo ope venerie limina
quam qualis amor sit ex predictis potestis noticia pcipe manifeste /

hic cum illo deficit / et pro tempore durat / et eius sepe actum
exercuisse penituit / penam namque proximi lectionis rep celesti offe-
ditur / sequuntur pericula graviora / hec autem dico non quia in plu-
rimo cum damnare intendens / sed conubium cupiens ostendere quantum sit
alti presidium / Non et nuptum ad rem verius est atque laudandum / et
custodiendum dicitur esse virginis bonorum / quamvis etiam immineat pericula
graviora / Ergo tamen puram quam nuptam adorare non prudens existit
sed puram adorare actum / in plagam extra actum vanitatis / ergo timore
deposito de duobus vos decet unum eligere / **Virgo** //
Rem audita et incognita verba proferens / et quamvis ab alio credi-
bilia indicentur / Miror tamen si in corpore · tanta carnis abstinentia
invenitur / ubi numquam voluptatis opera / adipiscitur actum veneris inci-
tamentis meruit inceptum refrenare / et tantis motibus obviare
Monstrosum namque indicatur accidens / si quis in igne positus
non uratur / Si quis eum in hac fide quam dicitis ...
sit penitus repertus / et in prefata quam dixistis continentia constans hoc
laudo et fixum propositum / et non censeo de homine dignissimum christi-
ano tam clare / nullo modo damnare cupiendo / quo modo fecit universa
universa / Sed hic virum ad rem sit electus / vobis nulla pre ceteris
decet affectare militia / Aliquis cum ceteris / tamen debet vacare
cum sanctis / et omnia carnis desideria vitare / ab aliis cum dominus
delectationibus abstinere / et suum corpus pudicum immaculatum domino
custodire / cum tanta fuit a domino dignitas / et omnis propagatio
gesta / et eius carne et sanguine / propter quod vincitur malis gestare /
et suis orationibus peccantium crimina relaxare Nam et si ad car-
nis lapsum / nunc videritis aliquem inclinari / expedit vos a divino
officio / ubi agere carnibus tenere venire / et de cunctis indicasti
memoria perversa / Non namque in sua tunica vite / trabem gestans
in oculo / ipsam de prefate cilice / quam festucam de fratris oculo eruere
sit conatus / O durissimi cum homo preelegit / si quis legatum liga-
torum studeat vincula relaxare / Non est ergo mulieribus tantum
propria contagio maculare / quos deus elegit / et puros voluit
invenire atque custodes suis ministeriis conservare // Sequitur

Ribaldus. Quamquam clericum sim sorti cinctus / tamen tam sive peccato
conceptus / et sicut ceteri homines lapsu carnis primis exortus, licet
cum Deus in filiis hominibus / et ut innocentiam divina volens clericos lar
giorem itaque fruens / et ipsos magis omnes quam amavit / cum tamen ... voluit
luit meliore sorte / ut carnis stimulum abiceret / et peccati fomite remo
veret / verum non credo eos de a[illegible] ab stimulo colligari et ... pec
cata fatigari. Clericus [illegible] nichil clericum quam laycum quiescit. testimonia
cum habitum / ad cuius ... presbitero pecunia sive corona ab illius iudicia agitat
custodie / et carnis desideria penitus evitare. Ergo eam laycum ad se et
clericum, utra possit arguere remota. Illa presbitero admonendi / et ab erroribus
revocandi / non sorum clerici adest ... collata potestas / sed eam cuius habet
Christiano adeo iuncta ita veritas compar. Sicut cum Christo
luce docemur. Si peccaverit in te frater tuus corripe eum inter te et ipsum solum.
Non cum / Si peccaverit in clerico / sed generaliter omnibus loquitur. Evangelium
volens indicare quod generaliter ... fratres clericos / et laycos / si ab
omni se delectatione carnis abstineret, et debitis operibus precium eandem
confirmaret. Consistere etiam et vivere non possunt / quia clericum ex iniuncto sibi offi
cio specialiter tenetur / ut in divina domo ... pro populo astare
nenda consistere / quam si negligentius obmittat / etiam magis potius suppli
cia evitare nisi forte delicta fructifera medicina supplantet
Si vero in lingue opere / sive tantum generat officium / ab iniuncto sit quod
ligamine est absolutus / sicut quam et alia commissa cum Ivan[illegible] ... com
munis / cum in quolibet laycum indicamus. Cum ita carnis incestuali
tudine vestigia talis sit moribus ... vivimus / et hoc est quod evangelica
clamat auctoritas videns cum deus suos clericos ... va
nos lapsimus excessus / ait / In cathedra sederunt scribe et phari
sei quecumque dixerint vos facite / secundum vero opera eorum nolite facere
qui dicat. Clericorum dictum est verbum / qui legatorum dei / sed quod
carnis temptationi sicut ceteri homines supponuntur, cum nisi ...
atis opera / si eos contingat in aliquo deviare / sufficit ergo clericis
si altari assistens verbum dei studeat plebeis annunciare /

aut. xxiiio

Unde si ab aliquo petat mulier amari / sub clerici nomine non potest praetextu repellere / primo inevitabilibus rationibus probabo / quod magis in amore clericus est quam laicus eligendus. Clericus enim in cunctis cautior et providentior quam laicus invenitur. Competentiorique mensura se politica moderatur / et amoris moderamine sua cuncta facta dispensat / quia clericus omnium rerum habet peritiam scripturae suae virtute. Unde potior ipsius quam laici amor est indicandus / quia nil invenitur tam indigere / quam omni industria rerum amorosum esse peritum / et ideo si alicui nec dignum viro amorem noveritis / hac iniusta occasione non recte potestis abuti / quia me clericum militiae videtis deputatum

Comitissa / Miranda sunt plurimum vestra dicta / quibus asseritis / non magis clericum quam laicum mihi voluptates experientes non puniri / cum sacris codicibus reperitur insertum / quod tanto maior est alicuius ordinis et dignitatis praerogativa vindictae quanto maior est ipsius delinquentis occasio. Sed si maius in clerico quam laico excessum ponamus non [illegible] delictum / aliud tamen quod feminis etiam contradicit amorem. Nam clericus amor de summa cum re placibilem et pulchram exquirat / et ornatum amatorum (?) [illegible] exigat / qui sua cuncta largiri / et quod pater conspicit et quod rebelles amorosa et omnia in plenis (?) sollicitate gaudeant et bellorum assiduo labori assiduum. Clericus quoque apparet inelegantem cultu vestitus / et capite difformis incedit abraso / nemine quam largitor primis potest administrare / nisi brava velut decima subripere / et quotidie ipse otio deditus / et solius ventris obsequio famulatur / et ideo si aliquis valoris adusque actus nobilis erit / ausus fuit aliquem exprimere de amore / in ipso suo loquitionis primordio / ab ipsa de mulier compescatur / et ignominiosa atque verecunda noverit repulsa et non solum ipse ruborem confusionis / ab huius corporis illicitis abstinere. Sed et ceteri alii plerique verecunde ruborem / timeant ille postulare / cum enim per humana verecundia / magis perjurantia vitat atque nocenda sunt (?) per divinae nostrae supplicia evitanda **Clericus dicit** / Verum est quod dixistis / quod quanto amor alicuius dignitatibus excellit /

tanto acer est delinquentis occasus non idem quo ad deum
sed quo ad homines. Velut si male loquentis opinionem magis eum
ad vnguem etiam mediocriter commissa vniuersus sepius querat et eius de-
lictum exaggerat / vitam pre ceteris (?) execratur / cum si nulle de proprio
reperiantur similia scelera commisisse. Ad quale contingat vobis
aduersus veritatem presumpsisse (?) aquilonaris (?) aut clerus indulta cultura
-uatis posset michi esse nociua / certus enim omne / ab antiquis
principiis (?) indicavi (?) credulitatis / Sed situ et morsu ab aliis hominibus
etiam distinguerunt. Vnde si vitam patrum parsa (?) subiecte / sine
emendata negligenciam / nec vos esse debetis / me vnus qui alie-
num / adiungere (?) abscondere debere / et in iuste posset obicere
valde. Apostota / et tu omnibus manifeste transgressor. Quod
aut de largitate dixistis / quod magna vide erroris fe-
cunde pertransisse. Vnde cum ab ipso vitatis amor / largitatis
virtutis … predicetur / et auaricie pressus cuius sit inhabi-
ta vita. Nescio qua fronte vos qui vestis (?) largitatis opera
denegatis / nisi forte de illis etiam vultis. Vos nuptiarum (?) se
monens / quos vidi (?) perinde et inde venire (?) propter renunciasse videre
sed nec in illis vita subtilis inquisita / vnde credet sub imo astua
veritati / Plerumque aut actus adeo est nobis in … / et hoc
cum a sanguinis effusione manus … valachiste. Ita
pro sanguinis effusionem a dei ministeriis repellatur indignum. Nam
sanguinis effusione pollutus diuino ministerio reputatur indignus. Vnde rex
sanctissimus / Dauid templum edificare non potuit / quia humanum sanguinem
effuderat / sed ab ipso domino audiuit. Non edificabis michi templum
quia vir sanguinum es. Nam si michi hoc non obstaret / in orbe
michi acceptius resideret / … actus bellicos exercere et cedis
crudelitatem demirare. Quod vero de ventris obsequio voluistis mi-
tare / nulla michi est vobiscum ratio (?) / quia mecum est reperire laycos vel
clericos / masculos vel feminas / atque prolis vel adultos / qui ventris
non immoderate libenter obsequiis desinunt / sed si illud immoderate
ab aliquo fieri potuit / contra deo et abhominabile / tam clericus vel
laycus constat esse preceptum (?) / et omnino reprehensione dignum /

Aliter cum propter multa quibus etiam deputantur in aliquo veneris ob-
sequio persuaderet, sed de mulieribus dicitur, illis est proprio viole-
ta, cum ipse esset in otium et caeli quiete moratus, immo vix sicut cum
feminis, quam cum masculos vel clericos, pro in hac parte mixta vite
possum, quod potest poni nisi quam masculus, cum esset dei mandatum vel
legem obsequia prestitisse, et dei precepta per gulam fuisse transgressa
immo nec umquam masculus ventris obsequio defuisset, nisi esset prius
ab ipsa muliere mea suasione compulsus, et ipsa instigante decepta

Crosapanna Si cernitis dicere vir aliquis contubernii, mecum
soli debet publica contentiosa impedire, et non vincis offensa cum
vos omnes mulieres decet specialiter desinere. Nam quod mulier fuit
per gulam, hoc divina transgressa mandata, hoc fecit demonis calli-
ditate decepta, et non quia ventris cupiebat appetitum refrenare
quamvis non erat, sed tamen stulta decipientes diaboli dicta credendo
deum cupiens et mali, dum prohibente sciencia possidere.

Panis rozius Timeat in mulier primo fuit, in tibi assumpsit
temptata, cum in masculum, et a cui fuisset demum victorie impu-
tatum, nisi esset prius ad gule appetitum credendum mulier liberet
potius quam masculum. **Offela** Hec ideo contigerunt, quod
mulieres omnes faciliter omnia credunt, propria racione quam masculi
[illegible] cum [illegible] simpliciter et ideo tamen credunt, unde videtis
decem masculum, non tamen primo et faciliter omnia credere, quod callidus
dolosus et ingeniosus existit, quia mulier voluit temptatorem
exaudiri, ista si temptatorem reppulisset, immo mulieres [illegible] assit

Pacholek [illegible] pueri [illegible] cito vos mea disputatio
tuo ad [illegible], et ideo hac vice alterius dimissa, ad [illegible] pro-
positum pro non videri ita a vobis oblata sicut non [illegible] videri inde

Virgo pannia Et si forte vestra vos merita [illegible] gratiam constitu-
unt, sed amore dignum, ad tamen vos [illegible] [illegible]
Est namque aliud vobis tamen [illegible] quam nobilitate [illegible] nec obsequium
volunt [illegible] dissimile, qui simplex solum petit amorem, lingwa
vero id iudicat [illegible] [illegible] vobis in amore
[illegible] Nam qui [illegible] tuta [illegible] fiducia in

in mee fidei puritate disposuit / et importuna me non vexat
instancia, sed tu liberalitate suam spem confidit capere effectum / michi
apud me excusetur ut tamen dignus ibi impetrare quod cupit / Cuius
dictis expresse michi cordis secreta revelavit / et totam spem suam
in sermonis facundia collocavit / ingenio de expressis sermonis narrare
ac vobis dupliciter cum de mei obsequii sinceritate confisus / pauca
cum pridem illius legatoris tenere exprime mea / quia nullam adulacionem
minatur / sed totius sue rei mittam in modicis nolunt conferre
clemenciam / Cum quia peritus predicus filius et vitorum alicuius
roboratus / certum est legacione acrescit **Fidelis** / Vera
michi in hac parte oppinio patris vestri [illegible] Petenti cum
sapiens dixit nunquam timidus impetrare dignus / quod absconditur
[illegible] mentibus indicare / et id expressius dicere quod cupit quia sermo
sapientis vero comitante quasi lingwe satisfacit postulat quam eius depreciat aug-
possidere / Ita enim vulgaria solet publica veritatem non ha-
bebit mentis naue [illegible] precepta / pro ea quod cupio et insta-
ter depresso postulare / Ideo vestri [illegible] ipse est auctor
veritatis testante qui ait petite et accipietis pulsate et aperietur
vobis / Illis cum expresse consequendo possibile / quia non semper plecendo
sed est instantissime postulando / vix possumus impetrare consta
et plenarie cum [illegible] optamus / immo aliquibus vix aut [illegible]
[illegible] / cum petendo tantum / debitum est quod peto / [illegible]
non [illegible] / sed [illegible] petitur instancia debitum [illegible]
cum [illegible] petita / carissime vester me [illegible] / [illegible]
[illegible] defectus patimur / cum sue peticioni [illegible] / quia quod peto
[illegible] est [illegible] michi debetur / Sed nec unquam ut
credo fuit [illegible] / cum tunc rei largicionem non petentibus voluit
sponte offerre. solito illo [illegible] pudore

[illegible] / Deo naute [illegible] naue [illegible]
[illegible] instante periculo / audite non [illegible] quid [illegible]
[illegible] ut aliis exprimere [illegible] nauis utilitate expedicionis
[illegible] videatur / Ita et multi / [illegible] non [illegible] defrauda-
ri / [illegible] quod optat / cum sermone [illegible] indicare / ut

obstat per introductionem. Evidenti sermonis exemplo ille namque quo
ad eum regis instaret iudicium petere iudicatur et inde penitenter
hostium compulsatur cum minuta propria suffragantium inimicum quam fidei pro te
quasi eum velles coartare volebam, et eius semper alte de formi
instanti vos concomitantur assere verum, multis omnibus prodire initium deuc
tate, et ipsum tamquam vacante, id quod petunt corde articulatis voci
bus indicant. talibus lingue officium, intus sibi inhiberet. Destitue
Non autem vos dicitis numquid debet, quod petitis impetrare, quia dum per
vos iure id esse debitum enervatis non per ista verum desirendi
Illud enim etc. Vim asserit in verbis cum thema in timoris proponuntur
Accepit autem quod vincere aliquis vitat dare pro venalitate. Iulleren soror
enim est res grossa, et exposita cordis nobilitate, et pura mitis libera
litate perditum, etc. Tunc dicit gratis nullis sed intervenientibus fla
mmutis largiri, accipit eum liceat dantibus solacia audita, tamquam
libere se adiuvare muneribus honorare. Sed si munera tamquam quam
placere solum amoris ipsa parare insistit, non verum petita, sed
plus scivit amore impetra per vim petitionum meare liberalitatem.
Quia non sunt amicitie munitum, quod quasi fieret, si id quod qualiter verum vo
bis facere postulare debitum, velis enim expedire aliquis postula
veri, sed liberalitatis officium non agnovit. Hic autem dicit rerum petita
esse pariter compensanda, verum quo ad petitum, non autem quod ad pos
sedente petita res esse pro illa, si quando ad solam augendam petiones
debitum indicere, sed divitiis abundaret, quas prava detine
bat egestas, et rerum inopia fatigabat. Ergo possibile autor
voluit proverbio vulgari alludere. Nam dicitur quod velut res quam sepius
petitur multa expadit, vel labor plurimo fatigatur, sic etiam co
dium vulgo solet narrari, homo item res illa tanto plurimum gravant
res tamen illa non iure et deductum, sed velut illud verbis sermo deo
tunc patere, quod dicitis videlicet pudoris obsistere, si sunt offerat
ipsa sponte non petita amare. Exhibet autem non habuit intus necessi
tatem, sunt enim ipsos sponte largiri amore, ipse tamen vult, tamen ad
cuiuslibet ponitur amare, tamen ad suam pulcre et cum aliis invi
tare dilectionem, si cognovit verum ob aliquam causam equum

quod prius aliud sibi aut opinionem artius valide prestat / Sed fi-
lia magni regis que ab huiusmodi affirmare expressissime postulat
amari / ipse tamen quod cuius regine altera filie ligabatur labore
ipsam recusavit amare videlicet intestinus sicut mere tunc quod
primo amare tacitur non fuerit negatum **Rogeth zop**
Gaudeam plurimum si vera in hac parte arrivet [illegible] opinio
laudaretur / Sed satis et inde omnium [illegible] amare valentius labor et
alternatur / eo quod melior fiet effecta quod [illegible] Sed hec tamen vos apportet
me passio / ut amore dei tacendo / Sed ipsa vera sapit et [illegible]
comprimendo meretur honore Sed nec vero liberalitatis sine inde
poterit offerri / quod quidem de auctoritate inire / Et amor debito [illegible]
tuo id asserui / quod verum non eodem amore [illegible] debitum sub ambitione
prime [illegible] / sed vehementer et cogitatus verum non [illegible]
instant petenti / quod pro [illegible] quod [illegible] taciturnitate [illegible]
Ermenalpa Iustam vera michi non [illegible] videtur [illegible]
repente [illegible] amoris [illegible] largitate sua et si ipsa vos mi-
ta / omnium [illegible] honore dignissimum / exigere tamen non debetis amoris
repentina [illegible] dicam [illegible] quod [illegible] perlitus
mulieris velocem amantis acquiescere voluntati / amoris enim vita / et minus
festina largitio contemptum parit amantis / et optatum diu vilem
facit amorem / et eius [illegible] multa dilatio ipsum reddit cariorem
Simulatus est [illegible] amor / et omnibus in eo [illegible]
[illegible] dilatacionem [illegible] quod femina [illegible] augmentum
viri probitate [illegible] / et omnibus liquide [illegible] fidem / qua
[illegible] specie [illegible] amoris **Ribalth** Egroto cum funera-
lia videntur imminere plurima aspecta / non [illegible] ciborum diete
[illegible] / et medicine [illegible] sed quicquid eius desiderat appetitus
assumere / [illegible] sit id [illegible] [illegible] tamen quod [illegible]
[illegible] medicum indulgere / parce igitur [illegible] quod dolentis / [illegible] vero
michi amore languenti / mortem regulariter minatur amara
me violentia cogunt / [illegible] / [illegible] et importune re-
media postulare / nec [illegible] [illegible] vos potest [illegible]
[illegible] / quod dixistis non decetis esse mulieribus [illegible] amore sponte

aliam largiri / Nam tua vita multiplicibus dictis relinquere ru
sticanus / que ex in ore concreverint uno quasi ictu penitus non ma
ditur arbor ergo et cum sapiens et discreta persone petite modi
ficare dz inducias / quia si unquam prius aliquem amoris suspendat
amantes / et ipse quasi a relicione est perfectus amoris / abstinere
se non potest amator / ab ipsius loci frequentacione assidua / et conspi
cabili actore apertu / unde sepe contingit / ut ceteri conspiracionem amantum
tiud / statum vulgi detractionis turpiter diffamari / Quos vir
inceptus / qui perfectus amor divulgari / et honorem pristinum impediri
dz ergo velit / cuius amor exigitur moderata tempora prorogare
petenti / si ipsius amare disposuit Magdalena penas
magnas et crucis / quas pro hac in materia dicitis / placent
sustinere delectes / per vana que eundem postulatis Nam cum pt
vanum cognoscere plenarie / visi mali penitus precepta noticia / Ita
cunt dicitis / unde sapientes decet inducias moderare pe
tenti / Verum est quod velit firmiter cepit amare / ubi ad ipsa petere
tamen non placuit hic amandi spacium / pulcre dz atque curialiter
et perdat suo ipsius sermone virtute / et eius animi nullus decet aspe
ritate turbare / nec atque promissionem suspendere / Ego autem vos tamquam
amandi incommutabili non disposita perseverat / Nolo quod vos ce
uno dicat / si ergo recusem vos fallaci dilacione frustrare / Sed ut
iterum / uterque ergo non ferat unquam causa vos condisco sine
amandi / pro quia non amare alteri obligata / et indissolu
bilibus obligata kathenis Pargolne / Dulcissime ni
saperet / cinglz angustie pectora si atque iudicia fuisse bonum
perdendum / Sed quod dicitis / Nos alterius amore ligari / Credo vos
indubitanter petere fugiamus / et vos loquendi penitus obstruere
viam / quia mandato tradit amoris / hic ab ydoneo copulatum aoy
sicut sublimitat / Sed cum iterum nullius medicum valeat augmento co
gnoscere / Nunquam tamen non merito conquestio incredulus ex eo non videor
mandati transgressor amoris / Sed si in vite consorcium amor vestri
alteri obligari / et credam vos huius ydoneo copulari / si meus
vos suasionibus possem alta copula removere / nullatenus decet tre
dentem amoris me precepta contendere / pro eius fidelitate pare

laudatis, q(uia) id amoris p(re)ceptu(m) | de quo in p(re)t(er)iti disputacio(n)e nar-
ratur | loquit(ur) de idonee copulatis | Et h(oc) aut(em) ad eu(m) idonea
qd ibi expressius exarat(ur) Cu(m)q(ue) aut idoneo tue facta copula-
ciati, ad elicit p(re)titi | no(n) exigit p(re)titi mulieris co(n)cubitu(m), sed tu-
pura cordis affectio | no(n) exigit | utri(us)q(ue) procedit. Sed et si plenis-
sciam, vos idoneo copulatam amari, q(uia) me no(n) decet vos
amorem exposcere, amoris q(uia) id inhibente p(re)cepto, michi tamen
ut credo erit licitum postulare | ut eo vestra co(n)cessione, no(n) cor-
poraliter ut p(re)d(ic)t(u)s | et ut vos vestra laudabilia facta p(er)-
cipiendo laudarem, et si me p(ro)cidere in aliquo (con)tingat, a vobis
correcta me corripere et arguere debeatis. Ergo si cuiusq(ue) amantis
amore ligata | q(uo)d nullatenus credo posse subtiliter dispicere
[illegible] a vero, cum t(ame)n vos idoneus existat amator **Mulier**
fidem huius p(re)latus facere vel et (?) ipsa vos affectu(m) no(n) possum
p(ro)m(er)e(n)ti amoris stricta | licet pluribus apparere | vel q(uo)d foren(sis)
docente | tu credo vos penitus nesciebamus | In hac parte dicere
amicis vel alii duc fidem similibus no(n) decet adhibere | Cor
aut vestrum laudare vel condere nil | Ita id exposito potius p(ro)cedit
arbitrio | laudari tamen a vobis facta libenter laudare p(er)mitto | Correp-
tionis vero officium no(n) assumo | q(uia) id p(re)ceptum amantibus debetur
observari | Verum tamen vester idoneo copulet(ur) amor no(n) e(st) cau(sa) (?) spe-
ciale, p(re)c uestrum dece vid(e)t(ur) | Utrumq(ue) amor libera(liter) cu(m)q(ue) i(n)spe-
ri(?) p(ro)pter q(uo)d | no(n) una p(er)spectat apparat magis liberalis nam ita
decens e(st) vos decet | q(uo)d me possit exp(er)te co(m)placitum valere
et unde nulla ab p(ar)te exat (?) sentire iacturam | Item aut exhis
(?) intendo adiuvare (?) gentilesse, vos plu(ri)m(um) in experientia amoris
doctrina agnosco, super quod amantis negotio vestrum exquirere
consilium [illegible] | q(uo)d mire p(ro)bitatis industria fulta duorum
amantium petentium | alterum vellet ex p(re)a electio(n)e prius admitte-
re in p(ro)pria ex timoris p(er)ita solacia dicit cum alterius verum
amici sit p(ro)bitate inferior | electa p(ro)missa | et p(re)s superior sit alter
de p(re)gulata petenti | Tenorem utrumq(ue) more exigit in intermissione
victa | illam sibi p(ar)te elegit | Et utriusq(ue) p(ro)cedere sol(us) p(ro) tem(pore)

fatetur elegisse. Et altero se digniorem et pro digniori partis
electionem in amorem proprium convertit. Comparata vero mulier sine
volens sapientie arbitrium litigantium unico concessit, quod istorum
uni eo quod postulat sit iudicandum meo iudicio equum diffiniri.
Tercio igitur quia vos utique videtur supra electionem laudabilem

Raphael Cum mihi vos quedam pecta amatis, et vos in
ud amandi occasionem reprehendit, nulla dz inutilitas re
putari, sed nocivum nec causatorum, modis studeat cumulus
tenendi, vel propriis illa sermonibus imitat. Preterea mihi amante
amicum vim effectum consequitur decernam, si meus impendit actus
vera velit servire caritati. Studeatis igitur agere quod delectet quemque
utrique amabili pro amandi procedere. Super eo vero quod petistis
nunc vobis consilium requisivistis, nemini decet hesitare ponere.
Tercius tum dubitat partis superioris solacia eligere que preferenda
inferiora petenti. Tercius igitur pertinet ad partem inferiorem solacia in
nullis penitus abiectis talibus reputari sed cibus nati in hac parte
reparavit conquirit. Superioris vero partis solacia tamquam propria conveniens
sunt alterante nec, et ipsis talibus utrique abi parva nefata.
Ergo inferioris partis elector tamquam carnis ab amore inpellatur
indignus et superioris tamquam nec amplexatur admittatur elector.
Preterea tamquam nullus unquam fuit superiori solacio fatigatus reperitus,
et eius voluptatibus saciatus. Inferioris vero delectatio parti
tito fastidit utentes, et cupiis parati penitus cogit amantes. **Angu**
lica prudens vera iniliter in hoc iudicio videtur errare sinal,
et a semitis tramite deviare. Tamquam cum homines interponunt
solacia cuius ex eo quod in particulari superiora per initia sunt solacia,
et earum omnium inde procedit origo. Si tum mulier sit alpina, cuius
forma videtur credite in orbe precedere venereis aut cupidi imperatur
tristitia, neque eius res solacia capere, sed tamquam mi deo reperitur
amantes. Superioris aut delectatio partis nulla esset, nisi particula
esset intuitu inferioris accepta, et eius contemplacionem portata,
et si huic velles respectu viti, nunc vobis cogitet ... presciteri duos

S' masculos admovere amoris non posse solacia cohibere. Adon
satis constat naturae neophanus et arte eunuchus. Sed si quis sit fri
gidus, vel alias impotens ad veneris opera pagina reputus, vel lac
ratus delectaciones affectat assumere, quia effectus actionis tamen in eo cas
situr destruxisse, quae in parte inferiori nullo regit inferiori. Quam ta
ligatur effectu remota secus merito corporis effectum. Nec obstat quod beati
is nos ut dicitur nos gineta [illegible], quia id est de ambobus utriusque partis
et naturale consuetudo in quo aliquid sui constitutus mixtio nec accidit, et vi
tiis reperitur. Sed quia in eo vera pars superior confirmatur, quia dicitur supe
rioris tantum sanari solacio, inferiori vero cito asserere fastidium.
Ille namque tibi amicus repetit indicatur, qui assumptum appetitum rursus
repellit comedendi, sed contra videtur absque continenti virtute repleri,
et eius male occupat intuitum, et contra ille quem tibi dixi
esse delectabile, quod contra replet assumptum, et recitado faciat de
fectus quod etiam esuriem promittit. Superior vero de in dubium devenit
quod partes inferiores per digniores superioribus aperitur. Itaque id videmus in
particularibus edificiis evenire, quod in eis dignior pars fundatur, dicitur
ille contingens, similiter contra vero in terre constat alimento multum, quia per
partes inferiores adminiculum habebat. Immo amplius dico, quod plerumque
ligant amatores ad haec solum tendunt, ut inferioris partis sola
ciis paciantur, ubi quia actionis completur effectus, ad quod contra puerilis
tendit amatores, et sine eo nullus nisi per actionis indicium leges pre
ludia. Pars [illegible] inferioris electus sua rugis electione et immaduri
quia digni partis desit fruenti gaudere quod quasi prorsus pars voluit
preludia postulare. **Pinturet** vero mente in inopia
laboraret, sicut haec que dicitur vellet deliberationem assere, quoniam
cum ad inferioris partis solacia constet inepta vir gestis corporis, et
plurimum femine utrimque inferiora sine superioribus operante solacia,
immo inferiori delectatione sine superiori impegerit vir esse assumptio,
sed turpis inde contra corporatio ac pecunda sequitur. Superiori autem
solacia pariunturis commodissime ac curialiter, et agendum ut is
salvo pudore sumuntur. Talia delectabile quod inferiori obvius
sed immo omnibus idem credo depositum amandi, ut superior sine parte
alia ad nullam inspexerit lascivia solacia concupitur. Postmodum

vero gradatim ad inferiora descendat apparebit cum tamen sint eorum
voluntates facere quesitum / et quod pubes sit veneris incendio prostitute
in fidelitatem tamen deceptant solacia prestet / et superiora cuncta contemnunt
quod perditum est quod in libris ab aliquo credo prescriptum / ne pubis tractantur
antiquo non studeas aquis / et audi dimitte frenum dictus at
nobis inductum / non ut perdit consilium quia alii ut corpus paricitur
assumitur. Illa vero solacia quereretur / ut carmine prius dicta ore
constat / et arte conficata voluptas / voluntas aut dicte viris
inferiora prioribus esse prelata / de quibus nemini licet saputus du-
bitare non cum terra celo / Rufinus paradiso / ceteris angelis prefertur
Sed et prius per ceteris preciosum caput / dignum in hoc indicatur
quia eum facie ad ymaginem creatoris hoc dicitur esse formatum / et ideo
hoc dicitur septimus est ut eam integrat humanum / extra amice
hominis dispersa / cumque fuit tuncque penitus infra / sed tractata in
precedo amica statum est / tamen nota a materia Sed et ipsa que
diriguntur edificia nidana et preciosa perenni non aut formositate
laudatur / et ipse arborum constructum productionum et ramorum or-
dinata sinat meruerunt summe laudes / tamen in hac parte sua
recusata / superioris partis ad amorem est admittendum dictor //

Regina Hester

Licet optimo vero multe videar vo-
luntatibus impugnasse quia tum omnia civitas iniuste vallatam et va-
riabiliter sternite in ad meo indicatur arbitrio compunctus et tamen
sub umbra vite sequenda Sed adhuc me non piget / filia ad quod
viciatus plenum huius vere consilium implorare / Rangi et cum militis
nobilis amator / Sed in regia est conspectorum perfectum / feliciter se
vitam inter ceteris omnibus decessisse / Res precepto et sub-
inquisito consiliata et varia aliis gessit iustitiam / et quod mortuus
dedicata cedit amorosi / deinde se alii copulant / post
in modica vero temporis spacia / et elapsa currit eo revertitur / quod
amator et solitus est amplexum postulat cohibere / sedens
aut condicit sibi omnino amare est perfectum atque liberum utrumque ergo venit
amatum suo sine causa dedit amore privari / Illa et si po-
tente acris instinctu vel ab aliquo amatoris postulacet amplexum
temporis felix amor alterum conspirat invidiosius / in malicie tamen

potest tibi esse excusatio / quia amoris hic fecit instigatione compulsa /
Mulier etenim ubi recto pectore nisi ubi suum sponsum tegit amoris et vo-
luntas cessit amandi / verumtamen et hic sollicitudinis amatoris / sua constat
firmitate durare / **Salomon** et mulieris voluntate dependet / instruunt quinque custodias quos
amoris speciali mandato / credo namque dominam illam de qua nunc
fabulationem narratur / recte agere si se ipsam penitus restituat
amatori / si in quocumque tempus adversus ad affectionis vinculo commune
quod si nullum adversum ad hoc est ipsam modicum spiritus manet amandi
dico tamen adhuc ipsam debere sua violenter cogere voluntate ad impetrandum
quod in aperta penitus aviditate surrexit / et eorum deceptionis compellat
Omnem namque sapientem est aliquem sine amore / absque eius errandi conscientia
vult tenere / Nec illud potest sedens amator nunc propter reputatione
sua vitali sibi credit dominare / si quod aliquis confessus fuit con-
cepto errore / et illud errore adepto relinquat / sed si sua ipsa videt
amatorem primum adeo solum revivificare non passe cognovit / ante hoc
confirmari fidem / Nam dico ut ad proximum libertatis perire nolo est
apparere turpe / et amoris precepta frangere / Ideo autem ut obstat ira
quam dixi ista nec debet sine culpa amare invenimus frangitur / Sic
dicitur amoris re in arte penitus amandi / scilicet subaudire precepi
ut quod dicitur sine culpa intellectus nec sine alia instanti causa / eorum
participis in eo recte parere / quod dixi statutum verum licet / Unum autem
constituto amari si aliquis obligatur / sed ad hoc amoris compunctionem
tenetur / Sed si ad sudeant eius subitum fides / eam cuiuslibet concurrit
sunt / Sed si ira fuerint instanter implicatas / ultra sibi licere sudeant
quod aliquis obligatur amoris / Nec eius autem dicitur eorum ne debet animum
Nec eius ne voces incolere / nec sine gestus imaginari / nec
De eo proprius cogitare / ne per mulieres fervorem / adeo patent ira
dictata cogitationem dampnas / et delectationis actionem imaginationem
sua in mulie amor firmat disiuncte suctione neruo alterius
amare appetere nam curabit **Saba Regina dicit**
Vera mihi placet in utroque dispositionum causa / quia omnes videntur docta

sapientie roboratam ut nostri igitur colloquii confabulationem pluri-
malem suscipiendi tollatur occasio, placet ut quod vestra sentiat
discretio fiat. **Sampson** Placet michi multum quod asse-
ritis vestreque hoc facto vestro pareret arbitrio. Rogo tamen plurimum
ut vos in quodam michi dubio certitudine satis respondendo benigne
utrum scilicet amator qui ad aliam accessit feminam non tamen coamandi
spiritu, vel potius desponsandi habeat affectum, debet amissione
primi puniri amoris. Video quod quivis satis vulgariter amandum, sed ipsi eo facto
coamandi animo attenta affectum, sed debet pacienter tolerare coamanti
et piam spem mitigationem corrigere. **Sara** Licet eo quod in hoc
vobis coamanda respondeo. Miror tamen circa hoc potuit vestra prudencia
dubitare. Nam amoris evidenter videtur doctrina quod amans prudenti
dicitur esse coamanti fidelis, unde non immerito hoc ipsius regulis in-
venitur mandatum quod omnis qui amans in preiudicium sit amoris amis-
sione mulctandus. Et sufficere satis credo amori esse modo prohibi-
tum, non tamen negamus condemnari licet si velit delinquentibus ex-
cessibus indulgere. **Absolon** Durum michi videtur nimis in hac parte
vestra, tale tamen auditu timeo refrigandi sed adeo modum consentit
animus. Secunda dubio est utrum amoris amissionem mulctetur amator
qui ad aliam accessit feminam non coamandi affectum, nec eam vellem
eius voluntas habuit coamandi affectum. Videtur cum aperte ab illo
dicta excessio non deberet talem quenquam sustinere iacturam, cum
alteri coamanti nullam iniuriam inbibatur prestitisse. **Martha**
Sed et iste cavendus superiori pena quod coamanti, si forte pon-
tanea pleniorem delicti fuit scrupula et ordinata fidei confessione
delinquentis animum mitiget coamantis. Non enim iuste prospera
amaris castitatem videtur servasse amanti, cum impu-
dicam cavatam mentis dedisset impudicitiam

Quoniam igitur de tribus gradibus hominum superius scilicet plebeiorum:-

Nobilium | et Nobiliorum tractatum constat habere | et inter ipsos mulie-
rum | de Nobilissimorum genere | set clericorum non fecerat mentionem |
decipere huius tractatum amoris | et unde certi generis nobilitate
processit videamus | Clericus enim nobilissimus indicatur omnis prerogativa
facultatum | que nobilitate constat ex dei generoso processisse | et divina
voluntate clericis fuisse largita | et ipso testante qui dicit Qui vos
tangit pupillam oculi mei tangit | Sed quo ad hanc nobilitatem
clericus ad amorem spectare non potest | hanc enim nobilitate imposita non debet
clericus operibus amoris deservire | sed omnibus carnis delectationibus tenetur
penitus declinare | et ad deum corporis incontaminato se immaculatum
domino custodire | Atque eidem committere militiam | Clericus cum nobi-
-lio sanguinis proximat aliquo | nec similiter utique hanc unionem potestas
sed ex dei sibi gratia tam concessa consistit | et eo instituti largita |
et adeo solo | ipsius nature non posset | ipsius tam concessum privilegia
denegare | unde manifeste apparet | Clericum clericalis gradus pertinet
claritudine nobilitatis amare non posse | deo satis vel magis nequissimum | spernere
ipsius generis dignitate | et arbitrium nature desipiens titulum amore
Abandonesque corporis actibus | Clericus existat alicui | et omnino
sed in iudicia ... alicui suam spalr et adeo nate largita-
-tionis privatus existat | quorum vix ... sine ceteris civis vivit | et
clericorum sit vita lascivia praeter alia nulla | et ciborum abundantia
copiosiorum pre aliis hominibus naturalis ... corporis temptacionem prepositum
Deo si aliter clericus amoris voluit subire certamina | sunt pro genere
suo sive gradu sed prius ordine plenarie de gradibus hominum superius
ata doctrina | suo sermone utatur | et amoris militie studeat aggre-
-ditur

De Monacha quid apparet vide

Sed solicitus querere possetis | quid de monacharum
statuatur amore | Dicimus earum solacia tamquam animae
pestem penitus esse vitandum | quia magnae proveniunt inde ce-
lestis indignationes patris | et publica inde valida potestate
et supplicia comminet etiam | et tamen ecclesiae consistit in populo morti-
ferantia in populo laude | Immo etiam ipsis prepropter mollicum amoris

ne illius mulieris dignum amorem | cuius de iure nupcie non debent
affectare. Sed si ab inicio et nunc utrisque contentos | inconsul-
tam (?) amorem | ab amicis eius vita incitur et capitur | et est tamquam
detestabilis belua fugiendus. | Nos enim decipimus fide per mutuo du-
bitalis | quod propter momentanee delectacionis actum non vetatur incre-
mentum | nec deo et hominibus fieri scandalum exhibebit. Mana-
chatur igitur paucis condampnandus amore | et eam solacia pro-
hibeam | Non licet quod virginum | quia mechia non potest amare. | Sed
quia utrisque prodest inde dampnacio mortis | Non ad ipsam solitarie
pertinent verba te paucis volumus ignorare. | Sed ad hoc quasi | Sed quis
in nobis cohortacio prodest oportunitas alloquendi | Nam amicus solicitudinis
docta non egens facundie artis sermone | cuiusque cum tunc aggre-
di voluntati et nos tamquam veritati consenti | et quid decet natura vo-
lentes | quia quod decet et quid non videt omnis amans. Et in sum-
ma nil boni cernit amor | videt omnia sine oculo | fallitur in multa ampli-
tate sua | Statim cepimus ipsius atque pulcrioris verecundie et di-
ligenti facundia colligere | Item tamen unica quo delectamur
vexamina cogitatus correpta mentis dormitacionem labore
firmo finimus capacitati. Sed quamvis multum condempnamur de amoris arte
periti | et amarum perdacti remedia | vix tamen eius nannum (?) pre-
teros laqueos evitamus | et pene carimus contagio venenoso. Tunc
igitur Ewaltem cum animalibus solita acquirere lacera et op-
portunitatem desiderare loqui, quia si lascivis ludis laudi ipsa
percusserit apte | tibi non proficiet abit quod optas | Et ista sola-
cia separata | et vix unquam pacis veneris opera evitare nequeunt (?)
da. | Sed scelera funesta committes. Sed cum omni nos astutas
ingenio et in gestis doctrina amoris virentes | tamen tociens
vacillat suavitas | Atque alter sibi tua imperita patet obstare
invictus. Ergo talis amor sit tibi fugiendus. Amice

[N]unc autem videamus an sit [illegible]
peccatum vel altius [illegible]

verus amor possit acquiri. Verus igitur amor ex sola cordis
affectione procedit et ex mera gratia et vera liberalitate conceditur.
Preciosum namque munus amoris nullis potest ex candidatum preciis pensari
nec auri nec argenti dehonestari substantia. Quod si aliqua mulier
tanto avaricie detinetur ardore ut muneris gratia se paret largiendam
amanti, hanc non amantem reputes sed falsificatricem amoris et
immundam mulierem in prostibulo consortio adiungendam. Immo magis
istarum luxuria quam publico questu incitatur meretricum. Ille namque
dicunt se suas amicitias metiri et omni [illegible] pectore. Ipso
cogunt homines amore longo languere et sub fictis velamentis hones-
tatis cupidinis sagitta percussos lucri gaudent expoliare divitiis.
Homines enim ipsa presencia fallaci decepti et dolosis ipsarum invitati et sub-
dola et [illegible] exactione satagunt sibi plurima bona largiri
quam possunt, et dulcius eis sapit quod constat esse largitum quam quod ipsis
fuit proprius conservatum. Et ipse quidem sunt omnes modos exquirendi, cum
diu videant hominem se posse [illegible] ipsum sic dilectum con-
fitentur amare, et eius non cessant substanciam exhaurire et usque ad pau-
periem allectos deducunt. Cuius bonis consumptis subito et penitus ex-
hausta virtute contemptibilis eis existit ac omnibus odiosus, et ab
ipsa tamquam apes infructuosa repellitur, et illa maritum incipit
apparere quod erat. Sed qui ad talium carnem amorem impudicis [illegible]
illorum comparant, et nullis [illegible] amplius sublevandum, videtur cum liquere
debet omnibus, quod numquam amor [illegible] existit ab equo, amor vocari non
debet, sed turpe scortum et luxuria, ut ardor avarus, que nullius
posset saciare facultas, nec denique quantacumque divitiarum largitione avaritiam
mitigare. Quinimmo ergo morum solidite firmatus studeat talium insi-
dias declinare et fraudes damniferas evitare. Amat enim mulier [illegible]
pretium et odit numquam coamantem, et cuius studet augmentari divitias
ut sibi placeat, ut largitatem suam possit attollere famam, et ubi [illegible] ab eo
sibi largiendum expectat, id suavissima solacia carnis, et cum ut eius
[illegible] ab eo constat fama laudata. Illa namque mulier sese propter se odit
quam intuitu sui et acquirendi laude aliis acclamantibus [illegible] cuius
status [illegible] et si nulla mulier [illegible] verum cogat veritas, si
amoris ipsa durum affectum [illegible] et computat alternare [illegible]

coamantis Nam si amans tam pati non debet ut aliquo tempore ipse
laboret inopia, si quomodocumque potest ipsum auxilio suffragari, verum au-
tem ad avariciam pertinet amatoris, si vero ipse fertilitate abun-
det et nulla constringit necessitas coamantem, nec ad mulieris nostre
venit pertinere pudorem, si temporis opportunitate instante innuente co-
amante accipiat et ipsius fruatur plenarie largitate. Sufficit
ergo mulieri copiose divitias amanti, quamvis grandi fruitur, laus
prout docet largitas amator accipere ergo, quia amoris affectu non
lucens affectat pecuniam, et precium inimica et cum talibus al-
pericolosum, quod cauda ferit et ore blanditur cunctas mento-
Quis cum tanta caritatis pestilencie te caris vocat ut solita
viles feminas querere velles magis tibi expedit in mulieribus
in prostibulo commorantibus negociari, et cum certo precio pro vino mer-
cando, quam sub amoris figmento ab aliqua se dicat simulata
meretricio more velle divitiis expoliare. In hoc namque mer-
cimonio ille credit contentus foro mercari, qui illud quod optat
precio minore emere. Vilius enim venali res exposita comparatur
quam si venditor ab emptore rogetur. Hoc dolemus quod dicte
Gallie nomine meretricio titulum ope exprimant. Domine in retantur
dum plures ad sua vota videant abundigiens forum vi-
usurpari, et tamen neglecta amicicia student cunctas viletari p-
dicamus. Sed cum divicias per orbem evagatus non ergo te decipiat
fallax cultus femine composita vel mulieris designante dico cum
hora blandiluta dulcedine si ad mellis plures aut exinare re-
peritur omnis excellere vel abruptio amantis. Semper cum videris mu-li- amanti
erem alterum beneficia recole, quia sua plus fuit largitas amanti
vel cum videris mulierem altius ornatam laudare, ne prave rem
pigneratam, frustram esse queratur vel sub aliquo verbo paliatam
tibi innuat aliquo ornamento deesse. Hec plenius ex dictis precatur
quod cum non amoris sed pecuniam desiderat exhaurire. Sed si aliud
tibi super predicto articulo non possit facere fidem amoris, tu re vobis
dactila durant amorem ergo et avariciam non posse in eodem
domicilio permanere. Nam cum amor ex largitate solum grandi
vivat et non contis animi concordat, non erit amor, sed fallax fi-
gmentum amoris, licet ergo grossus amor valeat invenire

qua multas cuor haurit amans. Studeas ergo summo la-
bore coamantem querere tibi, cuius fidem nec magis supervenientium
inopia rerum, nec adversitas infortunia contingens tibi possit facere
alteratam. Nam si captus fueris amore femine cum ipsius falla-
ciis et ditam quietem eius iniqua consequeris amore, fidem
primo decipieris ingenio, quia cum fletus tibi nunquam extinguet tam
demonstravit amoris, venit te avara ditabit manibus, plus quam
latitudinem premit et penalit ingenium, et propterea quicquid carius
possideris in orbe non dabit tibi facile, primo cum mutuus
fallacis amoris confregit, et mulier captus ingeniis ad non
pie compelleris litora navigare. Certus omnino deveniet conte-
mptus, vir cum tam contemptibile per orbe constat hominibus qui
pro carius ope veneris quam solatiis amplam aquam fert dissipare.
Tenuam quia sit amor qui venum pecunia venalitate gerit. Aptis-
sime tibi patet liquide ex pagina presenti. Videtur tibi preceptis spe-
cialis amice, ut quemvis aliqui presumuntur cognitus multiplic-
solito res esse coactivatum solicitam. Sed ipsa cognoscens immo illa
studeas eiusdem soliciti, et sic te insidiis vallatam obligare. Nam
si eius velimus obstruendae sermonibus, cuius quam plenam agere fidem
ipsa a te inveniens indignacionem frustratam, quia fidem eius et paratam nulla
patitur indagacionem cognoscere, nisi tu plena fuit cruoris claudo, et
te semivivum amicitiam exhausto corde dimittet. Vix cum de-
posses industria sapiente asserere, quid gerat intimum dolis fallentis
amice, quia tantas novit fraudibus suas artes et ingenia co-
lorare, quod vix unquam posset fideli itur ingenio amatoris deprehendi.
Talis est amans mulier ingenium, quem antiquitus fuit astutia ho-
stis, primi parentis cum callide subvertens. Unde si te cum ingenio
prevalet ut taliter valeas mulieris insidiis supplantare, quia si fortuna
tuo amatae, pro tuis gratis diviciis abundare. Sed tamen quis
ea mentiam velle in ipse et tua vita et fitam realem, primitum
vite mee tempora praeterire, cum secreti vas Deo veniam copiosa. Non
aut de assensu, quia haurioti volentes mulierem quam derogare

sed eandem cupientes agere vitam / que venientes cetus mulierum
non erubent de Hungarie militiam / et sub amoris prophane
commento. Absit autem nos virorum velle non posse laudabilium
feminarum articulis insidiari / vel eis in aliquo puto dero
gare libello / quia potentias ad beneficiendum dispositas ... (marginal addition: andurs)
et omnibus rerum abundantiam crescit / et eximiorum ipsarum
abundantia providetur / et ad viam veritatis reducitur animam
viam quam largitatis assumunt / immo multis laudibus decorata
virtute / ceterorum que in mundo sunt omnium nobis prevalere
dico. Hec igitur Gualtere que opulenta tibi voluntate nar
ramus si assidua lectione perceperis non eris de facili mu
lieris insidiis circumventus.

Post hec videamus an facilis rei peti te concessio ad amorem valeat per tinere

Sed primo videamus / quid sit facilis rei petite
concessio / asseritur fieri / cum mulier / sue voluptatis exer
cens cogitationes suas petenti facile largitur / hoc idem aliis
concessura petenti nullo in ea post pactum opus / amoris radiis
prevalente / vel ullo minime durante / Talis enim mulier
te noli vinculo obligare / quia ipsum amorem nullum posses
solicitudinis arte lucrari. Nam in ipsa iam veneris lubricam
abundantiam / neminem nisi nullum se posse vinculo colligare
sed multorum appetat libidinem satiari / cum fruitur quaerendo
amore / nisi te invenerit ope tua petentem aguerit / ut eius
valeas libidinem satiari quo tibi competit facultas agnoscis
... penitus desiderare. Vel misso credimus ab ipso
amore esse cessandum / licet enim ipsius voluntatis tue affectum /
eius amplexu plenarie potiaris / sua in solatia intole
rabilis pene occasio et multorum erit nigro dolorum.
Nam non amatum ... ipsius solitum affectaverit sen
tire solatia / et eam cogitationes libido alterius quis secum

et aliud adduxisse principem / quae unde amaritudo procedit
tibi rebellatrixque possit in textibus plenius edoceri. Ex his quae
diximus tibi liquet esse placatae manifesto / quod vi facilis
mulierum feminarum tota luxuria reputat / ubi amoris constat abesse /
ut se vinculo obligant / et pluribus voluptatibus desiderant
famulari. Ubi amor locum invenire non potest verus, etenim
amor tantum duorum corda dilectionis immensae affectu sic accen-
dit, non possunt desiderare amplexibus / sed mutuo tamen honore
studeant invicem solatia et lenitiis se vicibus
placere. Ut igitur tibi dicam in femina facilis petitae rei concessio / quod
inveniet nimia voluptatis ab medium nominatur / quia constat
ab amoris aula penitus exulare. Nam cum tanta carnis
voluptate vexatur ut excordetur affectu / nullis se vigilat
amplexibus colligare. Sed quascumque videt in eius impudicitiae
animo concupiscit / hic enim non amator sed adulterator
ac simulator amoris et est canis deterior impudicus, immo
impetuosus videtur asino indicandus / quae tanta carnis petulan-
tia moliet / ut unum non possit affectionem astringere. Ergo
evidenter apparet / quod nimiae voluptatis abundantia praesumptionis tanta
res alieniore / et veteris amoris in qua facilis petitae rei
concessione agnoscitur non excedit pastellis

Sed ne istud quod de plebeiorum dictum est amore ad agricolas

credatis referri / de eorum tibi amore breviter
subiungemus. / Dicimus ergo vix contingere posse quod agricolae
inveniantur in amoris curia militare / sed naturaliter sicut equus
et mulus ad Veneris opera promoventur quemadmodum im-
petus naturae demonstrat eis. Sufficiat ergo sibi la-
bor agriculturae assiduus vomeris et ligonis

que contra sunt sibi solatia Sed si quis licet vix cor
stringat ulterius in laqueis amoris aculeo excitari, propos-
itum in amoris doctrina non expedit erudiri ne videlicet arti-
bus ... intrudantur aliene ... predia ... solita
fructificare labore cultorum deficiente nobis facto infructifi-
cantiam Si vero ad illorum formas te forte amor attraxerit
eas pluribus laudibus efferre memento et si locum inve-
neris oportunum non differas assumere quod petebas, in vio-
lento potius amplexu Vix enim intus illarum exteriorum
paciencia mitigare rigorem quod optabas se faciant con-
cessuras amplexus vel optata pacient te tibi so-
latia nisi modice saltem coactionis indolem prodent
ipsarum deposito pudore Hec autem dicimus non quia rusti-
carum mulierum suadere velimus amorem sed si umquam
inde ad illas provoceris amore bonum possis doctrina
capere qualis tibi processus sit habendus

De meretricum amore

Si vero queratur quid de meretricum sentiamus amore
dicimus eum meretricum penitus esse vitandum
et ipsarum fetidissima commixtio esse indicitur et cum eis
eis sceleris fetur committe contra meretrices se
cito deum credere quo fuerint nisi munerum prime suscep-
cione contenta nimio et si quis muniuncula se coniungit
meretricem amare eius tibi amorem provenit esse constat
hominibus quia fornicacionem cum facibus eum meretricibus
habere ab omni prudente reprobatur et eius inde fama
suscepimus Ad eorum autem capescendum amorem tibi doc-
trinam non cinimus quia quecumque se affectui petenti
conccdat hoc ipse sine precii incendia laxemur Ergo ad quod
doctrinam postulas non decet

Quoniam igitur superius
sufficienter de amoris
[illegible] que tractatus hic in initio sequitur
ad docendum qualiter assumpti amantis status debeat conversa-
ri. Ergo si vere cupit amorem diu retinere illesum cu-
ram sibi maxime procurare oportet, ut amor ex suis fidelibus nec
[illegible], sed actualiter omnibus referatur. Amans enim postquam
ad plenum venit desiderii [illegible], status naturalis desinit
[illegible], et defectum [illegible] status assumpsit. Oportet
[illegible] se coamanti [illegible] saputum moderatum, nec
[illegible], et nulli [illegible] odiosus debet actibus
[illegible], sed et [illegible] convenit [illegible] coamantis.
Sed etiam si aliquem unum [illegible] eius iusta voluntas [illegible]
obedientie debet esse paratus [illegible]
amonitum [illegible]. Postea si aliquis [illegible] ab [illegible]
[illegible] fuerit, statim coamantis [illegible] forte [illegible]
illi [illegible] facere [illegible], se male [illegible] et
[illegible] aliquid [illegible] vel talem assignet [illegible]
que illi vere possit negotio [illegible]. [illegible] moderate
[illegible] debet [illegible] laudibus insistere coamantis nec
[illegible] ut [illegible] iterata. [illegible] debet [illegible]
[illegible], et [illegible] oportet [illegible]. Immo et
si ipse [illegible] aliquibus [illegible] sua videt coamantem in
aliquo collegio constitutum, ab omnibus corporis nutibus debet
abstinere, et tamquam [illegible] reputare. Nec [illegible]
[illegible] amantis male loquendo possit inde [illegible]
[illegible] sibi [illegible] [illegible] nec [illegible]
se omnibus [illegible] insidiis [illegible]. Postea [illegible]
[illegible] debet [illegible] placidus esse, et [illegible]

moderate colore formam | quia corporis moderata cul-
tura | cunctis ridiculosa existit | et talis inde sequitur
contemptio forme | valet etiam ad statum conservandum amoris
largitatis copiose habundantia | amatores enim omnes erogare
contemnunt dicunt divitias | quam ut largitatis virtute priven-
tur indigentes. Omnis namque probitas ex avaritie admixtione
sorduit | et multa inter homines improbitas tolerabitur | si largitatis
subveniat pulchre decorare. Sed et si ipse sit amator cui
contingat existere bellatorem | studere debet | ut hostibus eius per probitatem
appareat leonina | quia plurimum eius decus adoptari decet | si fidus
probator existat debet etiam amator sua cunctis indigentibus
libenter semper industria exhibere | et de propria quoque comparare | multum
quam ipsum decet humilitatis premiis exornari superbie funditus
subversa radice. Studere etiam multum quemquam decet | illa se cunctis
exhibere et neminem pigeat libenter ipsorum beneficia recolere | neque
quam inste sibi valeat actibus invidere secreta sit tamen quasi
comprehensio | et quicquid cum alter credens deposuerit | illud non
est hiis clamantibus obmittendum | sed solaciorum studio facere retinere
quo amor delectabilia et premia exercendo ceteris solacia |
facta et talia que odiosa non videantur amanti | sed huiusmodi
actus sive ceterorum gestus | amator sive et placabilis con-
venit commendari | cum pulchre et viriliter exercere studeant |
Clericus vero secularia officia vel arma non assumat. Nemo
etiam armis gestis | vel generum assertione suo non congruente ordini
clericali placere posset amanti | Preterea ad conatum cavere
debet amator | ne hominum assiduitate quisquam | et nullorum secreta
tibi enuntiare | vicium contra audatores vinctu propria sibi ipsius
contemptio parit amantis | hec autem ad utrosque personas amantes imp-
tine cognoscas quia etiam dicere iterum narrare licet et cum forte
complicans vinci quam ad cuius partem iterum vertere | quod hactenus dili-
gens amator ipsa peterit investigare cognoscere

Qualiter: autem: perfectus: amor va-
leat: augmentari: breviter narrare
tibi curabimus / et amor quidem imprimis dicitur aug-
mentari / si rarus et difficilis inveniatur inter amantes visionis
et colloquiorum affectus / quanto enim amori difficultas accedit imm-
inentia potiundi et percipiendi solatia / tanto quidem amor crescit
amandi affectus / crescit etiam amor amor si unus amantium
alteri se ostendat iratum / statim etenim alter amantium timet ve-
hementer / ne perpetua sit iratus animus amantis / amor etiam
[illegible] quoque sumit augmentum cum alteri amantium zelotipia
vera accedat / sive quidem nutrix amoris vocatur /
immo et si amans non zelotipia sed turpi suspicione labo-
rat amor inde quoque sumit augmentum et inde scias sit virtute
potior amor qui absque zelotipia / et quod turpis suspicio sit /
in feta habitu et vobis [illegible] partes consistere credebis / crescit
etiam amor si divulgatus fuerit / et cum durare contigat vix
amor non consuevit durare divulgatus sed crescit solet deficere
[illegible] / crescit etiam si primum coamantem respiciat amanti
[illegible] unde amor et vires sumit augmentum / sed et si co-
gnitus aliquid ad tue coamantis laborare subversionem / illico
tibi sine dubio augmentabitur amor / et ac si tua incipies
dilectione diligere / quinimmo amplius tibi dico quod et si [illegible]
cognitus / quod alius alius tue amantis amplexibus fruatur [illegible]
incipies eius affectare solatia in magnitudinibus et cor [illegible]
[illegible] ab [illegible] te [illegible] defendat / augmentare convenit
amorem unitas facta vel facta locorum unde correctiones et
[illegible] quam apud patriam amantes / variatur [illegible] sive [illegible]
correctio / non [illegible] consistit quia sit amorem sed [illegible] [illegible]
incepto [illegible] existendi [illegible] virginem / verum etiam ad amoris
augmentum [illegible] cogitatio super [illegible] dilectionem et [illegible]
[illegible] timore [illegible] affectus / et [illegible] amantis [illegible]

ea audita suscepta ultra pretia intercessione praestat amori ge-
stus et incessus placibiles coamanti atque facundia pulchra
loquendi suavitatis quam sermonis atque laudum praecepta relacio coamantis.
Sunt vero et aliae causae quibus amor augmentatur, quas tibi ipse
assidua poteris indagacione reperire. Nec cuiusquam sunt aliae quod
istis articulis causae veniunt ex hiis quae diximus perspicue videntur
et ex hiis suam originem sumunt.

Videamus ergo qualiter amor minuatur. Minuit autem amorem

rerum solatia percipiendi et amantis nimia videndi
et facultas et copia nimia loquendi non ineptus cultus et
incessus amantis et repente superveniens inopia rerum. Amator
enim multa inopia detentus fata rei familiaris et victus
in statu cogitationum quassatur, ut amoris non possit actibus insiste-
re et delicta nimia multa operare. Inde cuncti probos mores
improbat vitat et vitam, et sibi contemptibilis et odiosus
existit et neminem comitatur amicum. Quod dum fuerit stabilis nullas iuvatas
amicas apud se fuerint inutilia solacia erit. Vel si ipse omnia eius despicit
facies et ... mutat et cum regibus solum delinquit et videt
quod ipse penitus non valeat amanti. Minuit quoque saepius amorem
vero amanti praecepta infirma et amaricie vel illorum quam morum
et animi improbitatis audita relacio. Nec non etiam alia mulier facta
coniunctio, licet affectu coniuncta non sit amanti. Minuit etiam amor
si stulticia et indiscretio sua nimis constat amantem, vel si in
amorem exactione ipsum videt excedere modum, vel de coamante
his non cogitare pudorem nec eius verecundie nostre velle. Fidelis
enim amator potius debet amoris quiescere eligere poenas quam
verecundia coamantis exactione parare vel eius praecepto ruborem
gaudere; quia non amator, sed proditor appellari meretur, qui
ipse solum effectum desiderat voluntatis, sed coamantis utilitate
neglecta. Diminuit quoque pati ... si praecedent

mulier quam amator fidus existat in bello / vel si cognoscat
eum impatientem / aut superbie vitio maculatum / nil enim consentaneum
unicuique probo residere videtur / amanti quam humilitatis vestire circumdu-
ci et carere superbie penitus maditate / minuit quoque amorem stul-
ti vesania quam plurimi / multi namque student / et apparentem infideli-
vesaniam vacare superiore / sic illius placere credentes / si fatuum et in-
discretum sermonem ab ore tamen emittunt revera non debili decipiun-
tur fallunturque plurimum namque sensu laborat inopia / qui eum stulta
gerit se credit sapienti placere / amorem quoque attenuat in
deum blasphemia et in sanctos probos illata / et ecclesie irrisio
religionis / et elemosinarum pauperibus facta detractio studiosa
Preterea violenter amor decrescere videtur / si ab istis invenitur
amico / vel si quid aliud firmiter fateatur cum eo in ore et aliud
in corde retineat fraudulenter. Decrescit quoque amor si vel
quam decet exigat amantis dominatus consortio / vel si rebus
immodice facilis litigare contra vel contra possemus de amoris
attenuacione narrare / quae tue solicitudini committimus penitus indagan-
dam adeo te videmus necessariis aliis penitus delictis amoris
exercitiis deditum et in aliud proposito confirmatum / quod nil
te posuit in amoris arte latere / quod nullum ea in re indiscussum reli-
quimus / tibi autem te volumus intellectum instruere. Postquam amor
evidenter incepit decrescere / cito deficit nisi ipso remedio
succurritur

Breviter autem de amoribus tibi discusso qualiter ipse amor

finiatur / subsequenter tibi curabimus enar-
rare. In primis quidem amor accipit si unus amantium
alteri fraudem fecerit vel conetur fraudem facere fidei / vel si in fide ka-
tholica deviare cognoscatur. Finitur quoque amor novo superveniente
amore quoniam nemo potest se sufficienter obligare duobus.
Finitur quoque amor per quod evidenter fuit deabilitatus

atque nunc thoris prallatus / si alii ea amatrix vetitos plurimas
-mas parieti optundere plurima labascenti abundat namque nisi fuerat
rat aliquis consciens / ubi conspicit plurimi indagarando / sic fundo si decipe
fuit / contra mulierum fraudulenta corda et dolosa duplicitatem
suspectio solet fugare amorem amator namque dolosus / ubi mulier
feminam convertere et velle ad hec de nullo adimere contra
licet ab sit penitus peccatum / et contra licet capiat decere si fraude
dulcia hic amor vertitur / igitur absque mulier dolor eorum
[illegible] / et omnia ea pectus honore [illegible] amor hic duos [illegible] fidei
ut [illegible] iunctos / et voluntatis ydemptitate concordes / alios autem nito
[illegible] animus defraudare / et in animis eius [illegible] reputare / sed et re-
[illegible] fedus [illegible] fugere violenter aliquis / ut [illegible] amatorum
[illegible] doctrina docemur contra si aliquis fortuito contigat eue-
nire / ut alii amatrici advenientem importare [illegible] amor autem inter
eos durare posset non potest / sed omnis penitus delinquit amor et fu-
git et oritur furor / alii siquidem [illegible] et tunc repetimus
exortus [illegible] et [illegible] ratio dicere [illegible] finales
amor amoris tibi relinquimus explicandos [illegible] eius tuo [illegible]
volunt indulgere nec te penitus [illegible] liber

Haut tamen quiere possem utrum finitus amor valeat resummere vitam et sic
amantis defectus possit eo sanari ignoramus / sed [illegible]
tuis revivere potest [illegible] pro [illegible] defectu procedit ne
[illegible] defectum eius [illegible] non recolimus revixisse / [illegible] non
impossibile indicamus nisi forte ubi non [illegible] defectus occurrat
[illegible] et si quem contigat dolorem revivisse [illegible] penitus
[illegible] amatrix fide vallari

Hec ita disposita et brevi satis eloquio perorata de mutuo

Amoris secunda notitia tractatus superioribus adiungens
cunctis amantibus utilem / credimus licet apud nos amanti bene quae
in agendis necessarium quo indubitate agnoscere
erga eos coamantis affectus. Qualis sit
decipiatur error / cognitus amor non [illegible] consequitur [illegible]
[illegible] / et facile inde potest maximum sustinere iacturam
pluribus ergo modis potest fides cognosci coamantis / et eius
apparentia explorare. Si enim videris vanas amantis in
coamantem occasiones exquirere vel falsa impedimenta narrare / scias
ipsum non diu spe amoris gaudere / et si videris coamantem
tuae tecum solito exhibenda solatia tepidari / eius fidem va-
cillari cognoscas. Sed si coamantem aliquando se velle solito
plus tecum non videas absconsare / eius te amandi non esse
propositum. Sed et si studeat nuntio se celare fideli te sine
consilio [illegible] relinquit invida / et te [illegible] fuit amare
Item si perceperis coamantem absolute coamantis / absolute
[illegible] visitationibus abstinere / vel eius fidelem nuntium et [illegible]
nuntioque quod [illegible] solebat tecum esse remissum / vel quod ille
alienus existit / tibi suspecta debet esse coamantis
si inter [illegible] opus et [illegible] prandio solacia et [illegible]
solita [illegible] / vel [illegible] quae consuevit solacia tibi
[illegible] / eius te [illegible] amor non dubites. Item si ipsa
forte [illegible] impediat / vel [illegible] exigat / [illegible]
[illegible] vel tecum videris [illegible] prandio solatia / vel [illegible] solito
tardius [illegible] amor tuus [illegible] est [illegible]
et si ipsam tecum [illegible] vel [illegible] saepe [illegible] et
in [illegible] recolligere aut ipsius [illegible]
ingeniis / attende vitam coamantis [illegible] vel [illegible]
[illegible] ipsa [illegible] amor [illegible]
fidem atque affectum verum cupit [illegible] cognoscere / [illegible]
et visere [illegible] coamanti [illegible]
plerumque / et eius velle solitum incipiet [illegible]

timat. Ob quod verum si suam cognoscit coamantis suo lucrari. Sed
vere credat in amore confirmatam et in eo constantissime solidatam.
Item si unus amantium non curat alterius amplexibus
emori vel de eo cogitare suo suspicari amantis statum vehementer
incipit in corde et suo tribulari. Et intolerabiliter quod
celo intrinsecus cruciatur. Cuius animi dolorem intrinsecus
eius status mutat evidenter facies indicatione. Sed ut simulate
cognitionis indagationem pulcre sciunt cautius lucra vero amant idonea
invenire. Item et si unus amantium alteri se audeat invenire
et obsequi eum se indignum amanti suo sentiat. Cuius mente
patiens cognoscere sed verecunde amans se quandoque credit
nec spectiva sit indignus coamantis. Ego scio tamen indigno
coamanti coamans se ostendit indignum. Alias quando modico
tempore potest durare coamato si verius vestre actionis dispositio.
Et ceteris quando indignationibus dilectionis vincula non credens
amoris attenuat solidam. Sed et inde dicis de eo puri fica signo
Preterea si unus coamantium sit prope unum coamantis ex certam
voluntatem nisi ad hoc firmus fuit verus virtute compulsus
Nam quando amor et si fregit amans longe tamen ab a-
mantium dilectionem removetur qui amans sed inter alicuius
amicitias abundans. Sunt et alii fortassis quam plurimi
modi qui ad veniam amantis studium retineret sunt de
certe valet quos ex his que diximus lector assiduus fa-
cilime potest indagatione cognoscere

Si unus amantium alteri fidem frangat amoris. Si vir fuit
ille qui fregit et hic non pergit amoris
intentum. Et vero penitus efficitur indignus amore. Atque
illius est frustrandus amplexu. Nam ponens in eo
spiritus desit amoris. Nam impelle respondere bona
fidem probatur. Et quod assidua et immoderata de

De nimie cogitacionis sumpta origine nono non praeterit amorum
Verum quod fundatum non expellit / Ipse cum amoris [illegible] et generali
traditorum / Docetur Nemini [illegible] posse duplici fine
amoris ligari / Talis quoque amator sibi solitos [illegible] amplexus
et pariter exigat. gaudii et honoris / Ex omni aula pariter
excluditur amantis / et lege qui integra [illegible] / [illegible] nulla
super [illegible] [illegible] spiritualium [illegible] / nulla mulier velit [illegible] [illegible]
[illegible] Sed videmus si [illegible] [illegible] mulier admittat amantem
Cum in [illegible] sit laudanda [illegible] / et [illegible] [illegible] cupio mulierem
[illegible] [illegible] / quod [illegible] [illegible] forte [illegible] si
[illegible] [illegible] admittat amantem / quod [illegible] fuit [illegible] amorum
[illegible] omnia [illegible] indicatur una [illegible] / quod tanti honoris [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] / De altero [illegible] non [illegible]
[illegible] cogitationis amplexibus / Quid cum in [illegible] posset [illegible]
[illegible] [illegible] / [illegible] optate mulieris amplexibus [illegible] / Sed
[illegible] nisi ut [illegible] solitudine [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
amare / [illegible] [illegible] ante [illegible] / Et [illegible] [illegible] in nono amore
[illegible] sit [illegible] [illegible] / quod [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] / [illegible] optatum eius voluntatis capiat effectum / [illegible]
cum [illegible] solet / ut decenti amore [illegible] [illegible] amator
[illegible] vix [illegible] [illegible] [illegible] / [illegible] mulieri [illegible]
non possit [illegible] [illegible] / si [illegible] [illegible] cupit amantem
suum [illegible] celare [illegible] / et [illegible] cogitatorum [illegible] [illegible]
[illegible] / ut [illegible] illi simulationem [illegible] qui ex amoris [illegible]
[illegible] [illegible] non sit [illegible] [illegible] / sed patiatur quod agit ama-
tor / [illegible] [illegible] et tolerare confingat / et si [illegible] [illegible] ad suam
[illegible] [illegible] ad [illegible] loca mulier solito [illegible] non [illegible]
[illegible] / sed ei [illegible] [illegible] absentare [illegible] / sed si [illegible] in [illegible]
mulier sibi nullum patitur [illegible] [illegible] Cautissime
fingat se alterius viri amplexibus cogitare / ut [illegible]

vetolens amator ad gaudiosa solatia que plurima consequeretur
aviditate suspirare inter cunctis compellitur zelo et inde con
finat amoris / et eius incipiat aliqua porta procordialis affectus
solatia. Quod si ut aliis ingeniis volet amor deperditum recupe
rare sibi velit patitur pinde consilium / si tenet ipsa perditum abluci
sti / et ad amoris medicinam in declinat / Sed dicit eis ut per
dispositionem medelam sapiens adhibentis / sicut exinde meliorantis se
cuncta vulnera intempererit / recte licet pinde sit michi si parte desiat
esse amore sollicita / quia in tali tempestate optatas vires ipsat
aut tandem visurat. Et in plures mulieribus preciosis libus se amatoribus
obligare / quam parte gravia certe consequitur amor / sed in unius suis
angustiis et confinibus doloribus exponuntur. Ergo tibi aliquid postula
tamen amoris ipsa sua largitur amoris / sed conatibus recabo
ret postulatis tuis et vitam consequere / et in talis peritis in eo de
linquat recognitam / quia per sua peccata mcante necessitatem scientiam
e sapientis desiderare consilium nec corda prout tibi de castigari
Valeat. I itaque michi fallacis amoris insidiis subplantata
quia plurimum non amata sed solam libidinem contra curente / nec gravis
Sed de mulie laudata in ceterum reforme. Cum ceteris aliis
amice suum pzat laboris perpetuus fructum / dicam videndum in perpetuum te
fruemus ... vera fide et puro corde narrare / post
fructum vero laboris assumpto tempus fuerunt amati / et occulta
cordis duplicitas hominis incepit apparere et miseram
quam michi ac toulas ... se repperit fallacis amatoris ...
... incepta

Quid ergo si vir fidem fregit amanti · Non revocando amoris
intuitu sed quia ... sic compulit plurimum non

tenere sua voluntate sibi feminam reputabit incongruum. Vel si
ancillula vel quaevis famula tempore veneris imitatur
hunc de quo loquitur detrahat amanti, nisi cum suo velit aman-
tem, si semel lusit in herba, et femina quae possit respon-
dere, ipse vero amator suae coamantis non incidat amoris
indignationem, nisi forte semel vel tantum pluribus ipse tales commisit
excessus. Ita tamen ut de ipsa mera voluptate aliquando praesumat,
vel quamcumque feminam ad suam fuit aspectum allicere instantiam
vel data opera fuit labore lucratus, parte iuste meretur
amoris privari, si sic violenter praesumit, cum novi amoris initium per
egisse maxime videtur per nova ut ex ea fiat honorabilior lucro. Amat
Sed quod sit iudicium agendum, ubi suae dilectae amator passim
mulieris amoris licentiam ab ipsa quaesivit? Et fuerunt qui tenerent
asserere quod mulierem natam dedisse licentiam credere coamanti,
vel alterius mulieris sinum amplexum, immo sibi de plano
esse negare alterius se mulieris amplexibus exhibere. Sed per
hanc de nulla fuit largita licentiam. Et amator quod fuit in
ulteriora licentia usus adeo praesumendo frustra requirit ... Nam
si id non quod impetrata licentia praesumpsisset quaerimus cum nulla licentia
praecedente maxime delinquit, amoris ... tamen compescere
amatorum malitiam comprimere. Si vero amator inducta comprobent
petita licentia et amantis tamen non sunt concessa, effectum non ... volunt
mulieris ... solita venere ac et tam melius ...
... ut ... iuste valeant ... comprobari

Illud autem veterum discutiemus errorem, si mulier fidem frangat amanti, quod fieri debeat, videlicet antiqua
quorundam voluit praedicare sententia ea esse permissa mulieri
fallente femina, quae in fallaci sunt amatae natura

vata. Amicus enim licet errores non est verecunda senectus
quam maxime ubi primat errore. Absit autem quod hesitavimus
tamen quod propter mulierem ignem quod duorum non erubescit ha-
bitum post aiis | quoniam cum in masculo tollitur per ipsum
frequenter | et secundum in mulieribus kopio tanta in est simi-
lis iure nisi verecunda generantur hominibus liberalibus
propter aetenda mulieribus tamen propter verecundie sexus pudoris adeo
iudicatur quod negligamus. Ad quam tibi se plenius vo-
luptati committet sentio quam mulier reputatur et acceptus
applicari taciti cum mulier. Praemissa indiciis videtur simul
ad rem reducatur amatorem | satis amatori credatur. Videmus
in ultimis ipsius personae amplectentem. Quod simul potest vite
cognoscere quod adeo in ea credulitatem perforat | Quis igitur
sine cum prodit effectum sed duas facile adeo talis
mulieris amore languerit amator | quod ea tollitur post ardentes
oblivisci ad sua abstinere videtur | hinc autem labore alicuius
proprium remedium pro non gaudet nadac capellanus in
orbe nec enim est coeli deum non potest vita beata si sum...
dit vnum eam sed subtracto remedio. Magis cum videtur
propter quam utilitatibus expedit si per illud arbitrio re-
tinendus et enim sanctum mortem voluntas videntur | quod secundum casus
remedia dorecens. Item quod nulli abstinere possunt decer-
nerat cognoscit | ut ceterum vita affectu mulieris | ad praemium
remedio indicat indignum et quod indicatur debeat desi-
cto | Atque cum quam sed dignum vult rapere per et plu-
rat amore gaude

De eo quid si mulier extraneo praestat osculum viro aut ipsum
sustinet amplectendo lacertis sibi alligatum nulla
tenus credens | et hinc dicunt vallum in sperantem

occurre. Et dicimus quod turpis agit femina si cum extraneo sui
osculi vel amplexus munera prestat, ad hec inducta [illegible] [illegible]
amoris et nisi secundum sententiam amoris faciant gaudia exigebantur.

Est autem mulier vel amator non audent licenter possit petere amorem pro-
pter sibi opem non largiatur compare / quod sine lia-
te sine illicite illius agatur postquam homo quisque radio
fuit pectori amoris violenta cogitur alterius quibusdam radio
blandiciis tamquam subiectus arbitrio alieno. Scio tamen quemque
nunquam fac absoluti respectu quod verus amans nunquam per
amoris coopertae [illegible] nisi premium ob eam instantius
tam [illegible] cognovisset adversitatis defectum / quia vere nunquam
experimento cognovimus verissime / vera et nos excellentiam
amoris aculeo gustavimus / quamvis nullam inde sumpsimus me-
rentes assumere fructum / sed tante altitudinis cogitur a
amore languescere / quod nullo licet exponere [illegible] spe
audenis [illegible] patiri / et demum compellimur [illegible]
sentire naufragia / et quamvis in terra simus laudaremur
et in pede tempestatis unda prolapsi / denuo tamen amore
non possumus cogitare vel aliud [illegible] exquirere [illegible]

**Sed cum diligens indagatori
remaneas amor non sine causa**
forsan querere posses an purus amor possit
aliquis ad unam mulierem habere / et ad alteram [illegible]
quem / et irrefragabiliter [illegible] nostrum / neque posse
duabus mulieribus talis cordis affectionem [illegible]
cum purus et mixtus divisi videantur amores / [illegible] tamen
intuentibus purum amorem ad quod ad sui substantiam

idem tamen mixto iudicatur amori, et ipse quoque cadit amantis affe-
ctione procedit. Causa enim in illis est subtilis. Sed verumque communis
atque representatione amandi ut in corpore [illegible] sicut puti [illegible] vbi
[illegible] [illegible] bibendi vinum postmodum vero aquam solam, vel
mixtum cum ea vinum si assit appetitus, quamvis tamen sit va-
riatus appetendi modus, ipsius tamen substantia invariata semper consistit.
Sic et vos aquam puro diu fuerint amore coniuncti, per quem tandem
mixto sibi perfecte amore gaudere. Causa enim istius substantia per-
durat, quamvis licet modus et forma atque representatione sit va-
riatus amandi.

Sed queris forte an sit repellenda mulier que violenter attracta

se alterius commisit voluptati. Dicimus ergo quod
non iuste valet imputari quod violenta coacti-
one commisit, nisi forte postmodum illi rei pariter tacendo
et tacendo consenserit. Sed queris an peccet illa mulier
mulier in proposito amoris que alicui tamquam domino
amori sit ydonee copulata et sibi tamen nemo suadet
amare adherere, et omnis quidem necesse compellitur exercere
licentia hoc femine alterius amori ydonee obligata alteri
solicitare vel sibi etc.

Nunc autem querere posses utrum mulier que falsitatis errore prolapsa

se indigno prebuit amatori, licite Amalrici nomi-
amoris solatia postulare et amatorem frustrare possit. Et
si mulier quidem tali prolapsa errore indigno se obligavit
amati tamen debet mitigare labore multiplici, et coaminare
in bonis moribus reformare, et amare consueverat pariter

refrenare Quod si viderit mulier quod suo labore mitigari non va-
leat improbitas coamantis Id licite potest et sine reprehensione
dimittere et ab eius amplexibus se penitus retardare pro dem
ter credimus in amatore dicuntur que cunctis umbra deceptionis
impleta nunquam proinde se obligarunt amori

Sed consuletis me forsan an si unus coamantium amoris volens al-

terius vacare solatiis alteri se subtraxerit amanti
fidem videatur infringere coamanti et nullo illud primitus an-
imadverso ut a sociali non liceat delectationibus abstinere Re-
ruca videatur doctrina primus dei ius adversari mandatis
non cum esset eodem tutus non deberet quoque potius deo quam
mundi voluptatibus inservire Sed si postmodum novo contingat
amori Dicimus quod dubium indicio est deponit coamantis
redeuntibus amore si per coamans id voluerit postulare Sed
dicetis forsan ergo in amoris obviabitur regule que dicit amorem
non esse pluribus participandum Cui sic respondemus obviam dicimus
enim quod amantium personis exceptis talibus aliis licite non potest amor
participari Nam permittitur amatori in amoris secretarium idoneum
invenire Sed quo de suo secreto variat solaciari amore qui
ei si contigerint in amoris compatiatur adversis Sed et amatrici sic
conceditur secretariam invenire et preter istas ceteris inter minus
fidelem de qua presentat hic asseverare per quem amor occulte
et recte semper valeat gubernari Predicti ergo secretarii de
qua amantium voluntate duas tenetur adire ut sic cuncte nostro
tam eisdem veritate quod contingit personis amantium et latitant
penitus non expressum

Hic non minimo esse queri possit

Cuius amor suis precibus largitionibus tribuitur, vel ubi cuncti vel
tandem concordium suorum porrexerint initia. Et inter premissa fru-
strabit amorem cum dicitur amati frangere fidem et simul
credimus esse tenendum, ut si inter spem alicui sui largiatur
amoris vel alia sibi primitia amoris concessit, et ipse tamen non
indignus reperitur amans, magna mulieris iudicatur offensa
si diu speratam negare contendat. Non enim decet feminam
probam sua quemcumque sine causa retardare promissa. Sed si
penitus non audire suspirat, si spem vel alia primitia non
largiatur amoris pro maximo sibi solacio reputare si quod
pepigerit neglexerit ad implere, turpissimum etenim in femina
iudicatur si de se ipsa non curat explere promissa. Sed talia
meretricum fallacia convenit exagitare, que in cunctis suis acti-
bus atque sermonibus sic sunt exposita falsitati, et omnia in cordis
duplicitate confinxerunt. Et recitant volumus te super meretrice
notare. Ideo si quemque ipsam contingat [illegible] amare pro
eo amati non debet frangere fidem. Et quidem Campanie comitissa
ex quibus suis dictis sensisse causam, quod in eo causa constitisse
credimus, quod illum qui meretricis [illegible] amorem voluit [illegible] de-
more, et [illegible] [illegible] [illegible]. Nam qui tam [illegible] se copulat
amare cum adversa pati amoris illius privilegiis dicimus
meretur, sed [illegible] tolerare meretur tam meretricum libidi-
nes exercere atque [illegible] meretricum [illegible] [illegible] et eis
sciunt se [illegible] amori. Illud autem quod hic de meretricibus iudi-
camus non solum [illegible] [illegible] [illegible] attingit, sed etiam
quecumque [illegible] [illegible] se ipsas largiunt am-
[illegible]

Queris et qualiter si duo
amantes puro dum concordit

amore fruantur postmodum alter petat excessum que amplius al-
teri relictum / ad hoc igitur valemus primitus docere / Quod licet
purus amor patiatur. quia invenitur sine quibus sit cunctis hominibus
electionem notum viri licet amatori sui coamantis renitente existe-
re voluntati / nisi forte inter amoris initia concordia perficient / Ex
quo unquam qui perficiatur amor / nisi plene utriusque voluntate et
concordia postulaverit. Sed quamvis illud tale quesitum colligit amantes
quod ultra non liceat amatori nisi plena concordia postulare / Non
tamen recte agit mulier si sui coamantis igitur renuisset voluntati pare-
re si viderit ipsum in ista persistere voluntate. Cogitur namque tamquam ama-
tores in ambobus operandis solacia tenentur inter se mutuis vo-
luntatibus obedire

430
VII

Nunc igitur ad amoris iudicia procedamus diversa. Casus

Elego dum peruigil domine languebat amore tota
mentis intentione pro ea cepit esse sollicitus mulier autem cum
videret pro suo amore esse sollicitum ipsius petitum recusat amantis
Sed cum eum cerneret sui amoris sollicitudine non desinere dicit eidem talia
verba proposuit / Invite cognosco pro meo labore te diutius labo-
rasse sed non tamen te potes ipsum impetrare nisi primitus te vo-
lueris firma sponsione ligare / te cunctis in perpetuum obedire mandatis
et etiam aliquo tempore nunquam velle meo petitum amore perfrui
Cui taliter est amator / Dixit dura nimis / quod nunquam ipsum offi-
ciar erratibundus / ut tuis in aliquo de preceptis deviare obviare mandatis
et id quod postulas tamquam veniens gravissimum impendo libenter
Sed cum factum esset inter eos coniuncti licet peroptet ne ultimus
pro suo labore amor nec de ipsa inter amplexus licet audet
hoc quamvis et fuit sustinuit tam paciens amator Sed cum die
eiusdem separatim amator inquit Dum eo alijs militibus

residet a parte suos audiebat commilitones de sua turpia
valde domina loqui, quibus et licentia iniqua suis sermonibus
detrahere. Quod cum contra amorem priorum sustinet amator, et eorum
in presentia domine detrahendo diutius tenet immoratum sermonem
increpatione aspera viriliter invexit contra eos, et eos incepit
de maledictis arguere et sic dominam cepit defendere feminam.
Cum autem domine presentie devenisset in aures eius facto petitur amor
dicit prorandus, cum eius laudibus insistendo cupitum mandata
recepisset. Hinc autem articulo talis comitissa ita diffinivit:
Mitilem quod ei nullus erat in suo mandato servandus, quia non erubuit
propriis infringere sua supprimere, cum petitum se illius arbitrio sub-
iugavit, et cum proprio suo poneret amoris, et se sibi spon-
tanee ligaverat. Quam illius probe femine legem sine causa
fregisse, nec in aliquo peccavit predictus amator, si sic domine
blasphematores in sua conventione sit conatus arguere. Nam
cum ille non se ei sponsione ligat ut eius amoris feliciter impe-
traret, iniuste eum videtur ei ligasse mandato sub proposita pe-
na ultionis non debet esse solicitus.

Item quidam alius cum optima amoris frueretur amplexu,
petiit amore licentiam ut alterius mulieris liceret
sibi potiri amplexibus, qua licentia accepta recessit et sol-
itis quam consuevit a coamante domina cessavit solatiis. Post
mensem vero elapsum ad priorem dominam rediit amator dicens
nulla se cum alia domina solatia percepisse nec sumere
voluisse, sed sic coamantis voluisse probare constantiam. Muli-
er autem illum quasi indignum amore repellit, dicens ad
amoris sufficere privationem talem postulatam et impetratam licentiam.

Hinc autem mulieris regine Alamanie videtur obviare sen-
tencie super hoc consulta negocio taliter que dixit: Quippe ex
amoris coniugii natura procedit, ut sibi coamantes sepe sim-
ulatam conspirant se amplexari et exoptare nominibus
quibus erat fidei et constanciam patere coamantes.
nam offendit amorem, que suo coamanti quominus ita
retardat amplexus ut eum recusare amare, nisi solitos
agnoverit fidei sibi a coamante confracta.

Sed cum duo erant viri tam vi-
ta quam genere et moribus

et in ceteris per omnia coequales, eo excepto quod
opulentia rerum inter eos distinguit, dixit videtur cuncta dubi-
tatio quod amanti quis eorum potius sit eligendus ama-
tor. Constat inde edictum Campanie comitisse dicentis: Stulte
esset asseveras iustam nisi nobilis et decora paupertatis
opulentie pro parva minuere. Quomodo nobilis est opulentus rerum
eius ingenio decore pro parva egestati, si mulieris amor
opulentem petere. Femina autem rerum facultate laudabilis
laudabilis inopie necessitati plus amatorum debet divitias multas
contulerit. Nulla enim magis dicta certe hominis homines hanc
possunt si paupertas egestatis tenerum obsistuerit vel cognitio vite
labores. Quanto enim mulier opulenta laudatur, si opulentia rerum
omissa amatore quoniam egenum, quam sua possit opulentia sibi
venire. Nihil enim est tam utique suum amati pretiose videat
ad laudem, quamquam si pluraliter potest esse oneratur nichil coamantes.
Sed si mulier inopie obsistente conquerit liceat nisi opulentum ad
venire sit amorem. Femina utique coamantium egestatis vero

da repto cetui est procul dubio contrarium. Nam copia namque
vetitum sibi curtis prestat adducit gaudijs et cubi-
vatas [illegible] cogitationum deducit angustias et con-
tinuus vehementer coniuncte fatigat et inde consequenter
fugare solet amorem

Sed ecce erant duo in omnibus
et per omnia equales qui simul

et equaliter simul ceperunt quandam instanter po-
stulant amare. Queritur igitur quis in hoc casu sit pre-
ferendus amore. Sed eius contingit ea electione. Ubi in hoc
eventu prior petitor potius meretur audiri non in utroque in
mulieris confertur arbitrio. Ut illum amatorem studeat
eligere de duobus quem magis voluptas interior talis
exigit exemplata. Ad hoc eius glose formatis ad
ducitur indicanda. Miles quidam dominam suam immoderata
amabat et eius plenarie fruebatur amplexu. Quam tamen
eo dilectione non amabat. Miles absente domino se contulit
mulier cum eo in pristino statu itinere contendit. Hinc negato
tale dabit visum. Comitissa Neppe satis inclusa iudicio
iudicatur quod amans quidem et ipsa amare contempserit. Stul-
tus cum est qui id ab alijs contra exige quod inveniet ipse
alijs denegat exhibere.

Ex his surgit etiam dubitatio talis:
Iuvenis quidam nulla probitate

decorus et miles adultus omni parte iocundus
amorem alterius mulieris deposcunt. Contendit quidem iuvenis
se preferendum adulto quia si postulatio fuit consecuta amo-
rem ex tali amore posset morum assumere probitatem et

laus esset mulieri non modica si precedentem ad morum probitatem
reduceret improbitatem. Huic autem mulieri Regina Campanie ipsa
licet non prius invenis seu iuvenis ad amorem perveniret
sapientis ad morum valeat accedere probitatem. Iterum domine
agit mulier si preelegit improbitatem amoris, cum magistri providentia
tamquam ac morum cultura refulgens aliqua petat amorem. Non
posset enim per vitam improbi forte crebris eventibus ut oppor
tuni est sciencia percipiendo melioracionem improbitatis funda
menta non capiet, quia non possit iacta producere semina fructum

Ab eiusdem autem Regine portatur
arbitrio hic alius amoris eventus.

Quidam ignorata cognatione se copulavit amo
re a qua cognito tunc discedere querit. Alter vero amoris
vinculo colligata in amoris obstinancia ipsum iurare contendit
asserens omnem penitus excusacionem, quia ab inicio incepisset aman
tis ille culpa carere. Cui in negacione Regina vidit, fallit ea mulier
tam perplexis et licitis carere vide, quod sub erroris cuiuslibet ve
lamine incestuosam tueri studet amorem. Omnino enim tenemur
incestuosis et dampnabilibus actibus invidere, quibus etiam ipsa hu
mana lingua penitus negat et gravissimis pedibus obviare.

Adhuc miles cum domina quedam sine
puella idoneo copularet amori.

honesti posteriora coniugio sociata suum amatorem subter
fugit amare et solita sibi penitus solacia negat. Sed
huius mulieris improbitas compescatur Narbonensis domine
talibus dictis arguitur. Nova superveniens federacio maritalis
recte priorem non excludit amorem nisi mulier penitus omnino desi
stat amori vacare et ultra penitus non amare disponat

Quidem igitur ab eadam domina
postulavit ut ei faceret manifestum
ubi maior sit dilectionis affectio an inter con-
iugatos an inter amantes. Cui eadem domina physica respon-
dit. Dicit enim maritalis affectus et coamantium vera di-
lectio iudicantur penitus diversa et ex motibus omnino differen-
tibus suam sumpsit originem. Et ideo inventio ipsius sermonis
aequivoci actum comparationis excludit et sub diversis facit spe-
ciebus adiungi. Cessat ergo collatio comparandi per
magis et minus inter res aequivocas positas, si ad quem nam
unam speciem dicantur comparatio referatur. Non enim competens
erit comparatio talis, si dicatur nomen [illegible] simplicibus esse
prius vel dilectioni contra. Eadem ab eadem domina sententia
firma consistit. Mulier quaedam mulierem quandam, quae prius
fuerat uxor, et nunc a viro manet divortio interveniente
disiuncta, cui maritus fuerat ad suum instar invitatus
ambobus, rogabat se velle amari. Cui domina praefata
sic respondit: Si aliqui fuerint qualicumque nuptiali foedere soci-
ati et postmodum separantur quocumque modo esse divisi, si
aut nephandum aut venereum inter eos iudicatur amorem.
Sed et hoc vir bonus et prudens ab ea domina petit
amorem, postmodum vero accedit vir prior eo, et alter eam
instanter petit amari. Quis ergo alterum confundus amator
tor? Hanc autem litem talem [illegible] domina diffinit in melius
consilium arbitrio quam velit potius an meliorem exaudire pe-
tentem.

Aliud etiam iudicium tale processit:
Amoris cuidam satis indocte:

copulatus amori | alterius domine instantissime petit amorem
qui alterius mulieris cinghi destitutus amore | et eius in sui
cordis desideria plene consequitur | quod multa instantia supplicio
postulabat. Hic autem fructu labiis assumpto post dure
requirit amplexus | et fraude tyrannice amati tene
re. Ipsius super hoc tam nefando petit vindictam | In hac re
Comitisse Flandrensis emanat sententia: vir iste qui
tanta fuit fraudis machinacione repertus utriusque meretur
amore privari | et numquam probe femine alterius consortio
dignus. Ad impetuosa etenim in eo regere voluptas ut capellam
doctrina manifestius edocetur | mulier autem malorum dedecet re
verendiam reprobare. Ad quem mulier | que mediis laudibus aptat
esse tenera amare et interrogat quod fuit. Cum eius
intrinseca cordis secreta non sit facile perscrutari et voluptate
sensu multa saepe repit rapida conditurque, quam
tu item lad(?) post non reddit amator si in fide amatis
studet amoris perfici non est unde reperta est amator
si partem studet ut suum amoris et aliam potius quam
perficere. Consilia debitum...

Offertur quoque aliud tale dissensionis iudicium. Cum miles quidam
omnino penitus careat | et ab omni fere replicatur amans
eius domina tanta implicite postulat amorem et
ei spem de suo est amare largita. Comitissa vero
sua doctrina in suis moribus tali suo confirmat amore
tum tamen copula esset et lactatum languendo et exspectans | quod
amans pena ad summam mortis est deductus penitus | et
omnibus probitatis decore laudatus quod ipsius animus soli
deo confirmatur | et ejus mulieris decorata vite ... aliam

ad proprium

Dominam ipsam instanter invitavit amori cui et ipse miles fuit obtemperans petitis voluntatis propriae. Sed dum hanc fraudem agnovit secretarius, super quo ante aliquos nos diffinit Flandrensium Comitissa. Nam ipsa dicit eum illam decipere studentem ut prior amator sua coamante ex nulla parte aliquam amplexibus recedere que ipsa proprio labore industriam. Dicimus plurimo ad suum tamen aliter peterent addendo hanc quidem homini in hoc iudicio est multum credit que ipsa omnino proprio destituta sua credidit prudentiam et poli tice possideret et mandasset.

Item quedam domina cuius amator et ultramarina expeditione diutius residebat ut quasi ab omnibus desperaretur eius adventus, aliud sibi quesivit amatorem. Cuius vero secretarius prioris coamantis multum condolens de amicicie fide sibi servata nomine sibi contradicit amorem. Cuius mulier nolens acquiescere consilio tali defensione tuetur. Dicit enim: Si licet femine que morte viduatur amatoris aliud post biennium incitare amare, multo magis de iure licet ei que vivo viduatur amante, et que nullius nuntiis vel scriptis suis innotuisse potuit a longo tempore visitatione gaudet maxime ubi nuntiorum copia non deerat. Tamen cum super hoc negotio longa esset utriusque affectione contentio in arbitrio convenit Campanie Comitisse. Que quidem hoc contentionis tali iudicio diffinit dicens: Non recte agit amatrix si propter amantis absentiam longam suum derelinquit amorem, nisi comprobetur ipsius de fecisse amore vel amatorem suum fregisse constituit manifeste, cum secundum amator absque necessitate recesserit, commendanda est eius absentia cupita dignissima laude, tunc cum

magis maius gaudium debet amatrix cum cogitare
quam si avarum pluribus laudibus coamante principaliter vel si te-
cum fecerit ipsum in thesauris magistrum ceteris laudabilis tamen
vanitatem largiter vel mitiorum visitacionum abstinuisse narrat
magne partis contra pudore reputacione est nulli cum eo ei liceat hoc
experientie factum ita et si tali eum fuisset quam poterit obde-
iurare esset celatus in inimicis tam promite vel corporis iterum mortis
eventu sublato facile possent archana eius diffamari

Quod nulla de iure suo non possit rep-
ellere coamantem qui bellando alicuius
amisit ornatum

Exsurgit et alius eventus talis nonnumquam
secundum amator cum preliando vilit
oculum vel aliud sui corporis amisisset amatrix indignum
et tediosum a suo repellit consortio et amplexum
liter & denegavit Illius autem fama et laboribus domine
sua contradicit se eius super hac figura que venit ubi honore
similiter eius consorcio indigna quia deformitate belli eventu so-
lito contingens suo indicat amatrix amorem privari et quod solet
viliter solet evenire bellantibus hominum cum audacia maxi-
me inlicem conficit excitatur amore et talis amandi propo-
situm mutare quam membrorum deformitates et ira
ex audacia ipsa et deinceps penitus amoris da-
pno non debet afficere amatorem

De equo alterius amantis secreta-
rio et domina amante consecrato con-
sentiente et de pena eorum qui coitisse

Decimo quoque in medium itineris dubitatio talis.
Miles quandam diu peringenter dominam laboravit
amore et cui non esset pro tempore loquendi opportunitas
copiosa secretarium sibi quendam in hoc facto de militia sua
sibi adquirit. Quo mediante utrique alterius vicissim va-
lebat facilius cognoscere voluntatem, et secretius indicare mutuum
eorum affectum, ut per se et occultius amor inter eos perpetuo
curaret ipse gubernari. Quo secretario officio legationis assu-
mpto sociali fide confracta sibi nomen assumpsit amantis
et pro se ipso tamen coepit sollicitus esse. Cuius praefata domina verba
iniquis fraudibus coepit assentire, sic tandem cum ipso complacuit et
eius omnia vota perfecit. Miles vero pro fraude sibi facta
commotus Campaniae comitissae totam negotii seriem indicavit
et de ipsius et aliarum dominarum iudicio nefas factum postu-
lat vindicari ut cuius eo ipse fraudulentus damp-
naretur arbitrio. Comitissa vero accersitis sibi sexaginta domi-
nabus recto tali iudicio diffinivit: Amator iste dolosus qui
sibi meritis dignam repperit mulierem quae tanto facinori non
erubuit assentire male acquisito fruatur amore si placet
et ipsa digna fruatur amico. Uterque tamen in perpetuum cuiuslibet alterius
personae maneat sequestratus amore, et neuter eorum ad do-
minarum coetus vel militum curias ulterius devocetur, quia
ipse in militari ordine fidem commisit et ista contra
dominarum pudorem consensit amori.

Mulier accepto amante in virum legittimum amans eius amore frustrata. Iudicio Reginae Alamanie etc.

Dixit vero quidam quod in mulieri cuidam coepit
amore ligari quae amore alterius erat obligata

se prebuit amatori, militem vero prefatus spei sibi largite

talis est ab ea spem consecutus amoris. Et si quis ea con-
tigerit sui coamantis amore frustrari, tunc prefato militi sine
procul dubio largire amorem. Per medium vero sperandum spem
mulier in dicto (?) voce ... postulat exhibere, alter
... cedit assensus sui coamantis non esse amore
frustratam. Huic quoque negocio talis regina videt (?) eo
... Eam ~~[illegible]~~ vicinis (?) sine non audeo
firmo iudicio diffinire amorem, ut congregatas suas non
posse extendere vires. Ideo quoque laudamus ut prenarrata
mulier (?) postulatum prestet amorem

Constitutio dominarum in Gwasconia qui secreta de eo vulgat amoris

Preterea cum secretarius quidam archana pariter
et secreta vulgavit amoris, eiusque excessum
omnes in amoris militantes exercitu postu-
laverunt seuicissime vindicari, ne tante preva-
ricationis tale pro eo exemplum impunitatis inde sumpta
occasione usurparent alios. Dominarum igitur in
Gwasconia quadam de tanta curie voluntate assensu
fuit constitutione firmatum, ut ille ulterius ab omni spe amoris frustratus
existeret et omni dominarum sive militum curia con-
tumeliosus cunctis et contemptibilis appareret. Si qua vero mu-
lier huius fuit ausa temerare statuta, suum putans
largiendo eius amorem, semper maneat exinde ... inimica

De domina que dona militis recipiebat, tamen eum amare nolebat

Huic etiam additur et hoc amoris non incerto iudicio:
Miles quidam eam cuidam domine postulaverat

amorem / et ipsa dudum penitus recusavit amorem. Alii vero
ei satis decentia dona contulit / et oblata mulier alacri
vultu et avida mente suscepit. Postmodum vero mulier in amore
immutata mansuescit / sed primordia sibi negavit. Unde
conqueritur miles quod mulier concedendo munuscula suscipiendo
spem sibi quam videtur dedisse amoris / quam ei sine ulla
causa auferre. His talis respondit: aut mulier munuscula intuitu
amoris oblata renuisset / aut suscepta munera compensaret amoris
aut meretricum pacienter cetibus aggregari.

Utrum iuvenis aut aetate provectus magis sit eligendus amator

Erat etiam a regina quaesitum cuius magis esset
eligendus amator, an iuvenis an aetate
provectus. Quae in amatoria quadam subtilitate respondit
aliter viri scientia et probitate atque moribus comparati
laudandi / bonus vel melior amor / non autem aetatis tempore
distinguitur. Quali tamen instinctu accepto libidinis masculi
(?) aetate / avidius solent mulieres adultae / libidini
complere / quam iuvenculae quae sibi coaeva extitit / aetate
vero provecti iuvencularum potius appetunt amplexus
oscula quam superiore quam aetate mulieres adultae / et contra mulier
sive iuvencula sive in aetate adulta magis amplexus
appetit et solacia quam provectorum aetate virorum. Sed
illius contrariatur philosophia. Potius vide inquisitio rei.

Qualia vero decent amantes a coamantibus suscipere. Regina a precellentissima diffinit

Quaesitum est a Campaniae comitissa quae
vero deceat amantes a coamantibus oblata
suscipere. Cui tali inquisitioni comitissa respondit

Amans quidem a coamante hec licenter suscipere potest ora-
ludia, capillorum ligamina, auri et argenti coronam, pectoris
fibulam, pectinem, manicas, cirothecas, anulum, pixidem,
speculum, cingulum, marsupium, laterum cordulam, pocula, lavatoria,
vascula, repositoria, vexillum causa memorie, et ut generali-
ter loquamur: Omne datum modicum quod ad corporis potest
prodesse culturam vel aspectus amenitatem, vel quod potest amantis
afferre memoriam, amans potest a coamante recipere, si tamen
dati acceptio omnis videatur avaricie suspicione carere. Hoc
tamen singulos volumus amoris militantes edocere, quod si amans
a coamante anulum causa susceperit amoris, ipsum in sinistra manu
et in minimo digito debet collocare, et anuli gemmam ab
interiori parte manus semper portare absconsam. Et hoc ideo, quia
sinistra manus actibus magis communiter sceleratibus et inhonestis
vel illicitis abstinet, et in minimo digito peritorum diffinitione
mors fertur hominis et vita pendere. Et quia semper tenentur
amantes suum amorem retinere illesum, sic si visitationis inter se
amantes utantur epistolis, suorum nominum inscriptione abstineant. Preterea
si aliquando ad dominarum causae deferunt amantes iudicia amo-
rum, suas proponere nunquam debent iudicantibus indicare personas, sed sub incerta
eis celatas proponi. Sed et mutuas sibi mittere in suis epistolas
propriis non debent insignire sigillis, nisi forte habeant secreta
sigilla, que nulli nisi tibi suis quod sunt secretariis nota,
et sic semper illesus servabitur amor.

Qualiter Brito accessit ad curiam
regis Arturi pro reportando accipi-
tre, qui dicebatur super aurea
pertica residere, et ipsum cum
suo duce cum donis regalibus reportavit.

Regulas autem amoris sub multa conabor oste-
dere tibi brevitate / quas ipse rex amoris ore proprio
dicitur protulisse / et eas scriptas cunctis amantibus de-
stinasse. Vallerius quidam Britannie miles a quadam mu-
liere postulabat amari talem ab ea meruit audire respon-
sum / nunquam suum posset obtinere amorem nisi primitus eidem
victoriosum reportaret accipitrem qui dicebatur in Arturi curia
super auream perticam residere. Cum miles ab eadem domina li-
centia accepta discessit / et dum solus eundo videndi Artu-
rum / pro dicto accipitre reportando silvam regiam peragraret
et ad eiusdem silve interiora fuisset deductus quandam puellulam
mira pulchritudine decoratam / et ornato residentem equo /
in capillorum ligatura inopinate comperit / quam miles
festinanti voce salutavit / et ipsum puella sermone simili reddidit. Ait ei
puella quod queris nulla ratione obtinere poteris nisi meo fueris
munimine suffragatus / Quo audito Brito recepit eam impri-
mo sermone consilium / ob quam causam ipse veniret / et postea
credere quod puella dicebat. Tunc ille vere dixit cuiusdam
Britannie domine eum postulationem amoris / nisi ei primo
victoriosum reportarem accipitrem qui dicitur in Arturi curia super
auream perticam residere / Tunc ait Brito sua visione fatetur.
Dicit ei puella. Accipitrem quem queris habere non poteris nisi
primitus Arturi palatium pugnando convincas quod domina
tua pulchrioris forme quam aliqua que in Arturi curia
demoratur. Palatium autem intrare non poteris / nisi palatii
custodibus crudelem demonstres pro accipitre pugnam. Quod crudelita-
tem habere non est possibile nisi cum duobus militibus pugnando
fortis fortissimos in duplici pugne agone obtineas.
Cui Brito ait. Cognosco quod sine vestro posse ista labora-
do perficere non valeam vestra mihi auxilia pervenire. Pro
quo devotum volo perficere supplicium vos omni affectu
deposcimus ut vestra in hoc facto impendatis.

vt de vro michi affu credatis | qualiter vre dilecois
intuitu liceat michi valeam accipere nam amoris dne
pulcronis | Cui puellula dixit | Tanta te cepit am
datia cordis vt ea que diximus nam timeam pmittere
posses qd postulas ab impetrare | Cui Brito inquit qui in
voluntis herede postulata successit ppcius opas cuipim
| Cui puellula dixit | Sit tibi qd queris plena secum te
largitio et sic tamen osculo percepit amoris | et equum in
quo sederat ostendit atque submisit hic equus ad omnia
te loca optata perducet | te aut ozt sine ac tardacm pce
dere et tibi repugnantibus ea firma audacia resistere tan
tum studeas diligenter mente continuans vt de duobus
pandibus qui cirothecam defendunt assumpta victoria pro
ab eis accipias cirothecam | Cui ait in plio non potius
obtinere palladium nec qd desideras adimplere | Hinc ita
pacti sua Brito induit arma et comitatu accepto
cepit ambulare per silvam candidam per angustam atque fera
lacorum semitam incessanter devenit ad fluvium qui mira
erat magne vnda profundus et eius summa sublimitate
rippam quibus deuchebatur mitus | Vlterius tamen circa ripe
[illegible] ambulando devenit ad pontem qui forma erat com
positus sic | Pons quidem erat aureus et in duabus vtrimque
rippis capita tenens medium vero pontis residebat in
aqua et sepius vacillando videbatur vnda sub mersus
| Ab illo aut capite p Britannis erat accessus miles qui
residebat qui ferox erat aspectu quem Brito satis vrbane
salutat verbo | sed ipse resalutare contempsit | Dixit enim quid
species armate Brito atque longissimis ptibus abscessisti
| Cui Brito reddit | fluvium presumente transire labo
ro | Cui pontarius ait | Nimis quaeris mortem quam nunquam
Britannus evitare potuit | sed si tamen reto vel abire

arma que cincta dimitte tue iuventuti consuevit indul
gere | que tamen aliorum iura tam provida simplicitate deducit
Sic Britto videt se arma dimittere | nec esset digna
victoria laude | si armatus repelleret inermem. Sed si armato
patitur tristitiam perire querens | tunc gloria et victoria in parva
Nam si par fieri in paucis non patiuntur [illegible] via non
nisi gladio mediante curabo agere. Pantas vero hoc
audito quod inermis postulaverat gladio vibrato cepit ferre de
sidibus et manum ferrat vexare. Dixit Male qui te inime
micus Britannia misit | quia in hac solitudine morte pe
ribis | nec tibi unquam dare hinc regni fiat redire
nova | habent miser Britho quia nunc es ventris a
ferrum [illegible] emasti malis tue parte lata | et [illegible]
tangens cum Brithane calcaribus equum. Ipsum cepit
gladio impetere et undique feriens conscite. Tamen ecce Bri
thanus clipeo defendit allisus per eius latera tamen gla
dius vi dum [illegible] peterat. Lunas [illegible] pluries
lorice confringens sic quod cepit sanguis abunde vulnere
emanare. Inermis vero volens dolore percussus [illegible]
pantes [illegible] lance dixit armare et armis [illegible]
eum [illegible] perforavit | et ipsum ex equo a [illegible] prostravit
inermem. Credens vellet caput super amputare [illegible]
[illegible] depressum pantas a Brithane [illegible]
[illegible] impetus quesitus ex altera vero [illegible] parte
equus stabat [illegible] magnum [illegible] | quod vidisset [illegible]
[illegible] a Brithane superatum | et cum Brithanus pantes
tristitia fuit [illegible] audisse | [illegible] cepit paulatim [illegible] forme
[illegible] quod [illegible] sub aquis [illegible] po
tut apprehendit Britho [illegible]
[illegible] pantes [illegible] viliter [illegible]

qui multas labores angustias plurimas
euadens / per regni confinia / tandem ad portum quem sibi proposuit
deductus / ubi quos pannos agitarum captus suffocare [illegible] de
et ipsius litteris prout nictimus patuit [illegible] colligantur
Post hec [illegible] per partem cepit circuire palacium
et post duo stadia iter ingressus peruenit [illegible]
omni florum genere redolebat / in quo erat quoddam pa-
latium / mira dispositione constructum / rotundum et ad formositatem [illegible]
Ex nulla palacii parte potuit aspicere portam uel ostium
[illegible] uidere / Sed in eius [illegible] mensas inuenit ex-
ornatas / et super illas omnia ciborum genera preparata / et albissimis mappis contecta / In eodem [illegible]
to camera residebat infinita pluissima [illegible] sufficerent
equi et pabula consistebant / Extrema ad pascendum apud
ipsos [illegible] partes palatium [illegible] Sed cum [illegible]
[illegible] nullus posset [illegible] / tamen quia [illegible]
habitatorem uacare [illegible] appetitum [illegible]
cessit ad mensas / et inuento amenissime cepit [illegible]
[illegible] Et statim aduc modico comestionis assumpto
cibo / porta palacii uelociter est aperta et [illegible]
aptuata. Facta [illegible] quod [illegible]
[illegible] / ex [illegible] partibus uidebantur / et [illegible] porta
[illegible] quidam [illegible] statue gigantee [illegible]
in [illegible] manibus [illegible] / quas uero [illegible]
[illegible] manibus agitabat / qui [illegible] distribuenti [illegible]
Dixit [illegible] tu [illegible]
[illegible] palacia [illegible] et [illegible]
[illegible] mensa [illegible] et [illegible]
[illegible] abundant [illegible]
esse [illegible] mensa [illegible] / nec [illegible] quod po

tibus eam docuerat. Nam et michi licet stipendia que
militibus parata sunt sumere, quia militaris scola nunc
tuam retinuit esse quam hec tua preter laborem conpatitur
militaris. Dupliciter tamen tunc imperiale consilium michi
regiam conducere mensam. Cui Hostianus ita respondit:
Licet ita sit regia mensa, non tamen in ea licet discumbere
quempiam, nisi illos qui sunt pro palacio deputati, quia
nec neque tussire permittitur, nisi prius pugnam cum pala-
tinis circumstantibus committat et vincat. Nam si ab eis pugna
devincebatur nullus potest esse contra invidiam a mensa ad resur-
gere, ad ipsa remeare festina. Tunc ultra pluvium doloris
et que tibi sunt tuo adventu, michi te [illegible] oportet
iudicare. Tunc Tritho ait: Ego quidem circumstantiam
tuo accipiens, et hec mea adductus sunt aliquo. Circum-
stancia vero accepta, ultimus tussire studio in acturum cum
circumstantibus viciosissimum assignare. Tamen ergo dictum pa-
lacii custos ad [illegible] michi condicionem accessit. Ho-
stianus ait: O fatue, cum te duxit vesania, Tritho.
Scis cum mortuus donec invidere posset quia istam
asseris obtinere. Ergo quidem sedit palacii custos, qui
tua te pacem faciat optare frustratus est tua. Tri-
thonia ad [illegible] viduabo. Tanta cum fortitudine
pateris quod [illegible] ducti victoriam. Tritho hunc ani-
latum non possunt irato respice. Tunc Tritho est
[illegible] te asseris multa virtute pateret, tecum tunc
tempore committe pugnam, ut agnoscas quam possit
Trithania [illegible], licet non constat militare [illegible]
dite pluvia. Cui Hostianus ait: Video quod tue for-
tune rationis curatus te ad hec voluit [illegible]

perducere / et licet eo sed multitudine mea deputatis
tecum tam turpis existat te vincere. Certum a si ex hereditate
virtute succubuerit / non de minimo de[decore] eius regium militem
datia superandus. Cum Brittho reddit Absit quod mi-
les unquam cum pedite certet / Nam pedite cum pedite de-
cet pugnare / Et arma militaris [illegible] in obstaculo inruit
haste. Cum clipeum suum custos modica lesione dampnat
palatii vero custos militari gravitate ad iram exci-
tatur nam Brittanum convitia cum clamat tanta
ferocitate vibravit quod Brittonis clipeus vi-
[illegible] est percussionis attritus atque Brittho magno
fuit [illegible] [illegible] Cogitans ergo custos Brit-
tanum ictu sequenti prime feriendi eo [illegible] arma le-
vavit in altum / sed antequam in Brittonem arma de-
ne passit velocissime Brittho occulto [illegible] custo-
dem [illegible] in brachio percussit / cuius [illegible] dextra
amputatur / et prius eo [illegible] misit [illegible] in
terram / et cum eum penitus interimere vellet / clamat
custos et ait Nequaquam te per invincibilem militem
decet Brittania dixit / qui victum gladio prime-
[illegible] ~~[illegible]~~ [illegible] et si mee volunt [illegible] vite
[illegible] quamvis modicum te faciat labor [illegible] ac pre-
[illegible] vel patiens impetre. Cui Brittho ait vita
tibi hospitale [illegible] si que promittis valueris
ad implere Dixit ergo custos Si modicum exspectaveris
[illegible] tibi accipies. Cui Brittho [illegible]
[illegible] latro [illegible] deceptor / nunc [illegible] agnosco [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] Si [illegible] igitur quid defende

vitam tocius mundi studeas solide iudicare. Ubi vero
Tirotherra repperitur. Custos vero in palacium sedens deduxit
aurea columpna pulcherima residebat, que universam con
gericem palacii sustentabat in qua eciam Tirotherra ipsa
pendebat. Aula viliter aspiciens et in semet finita
ingens timor ululatus et clamor nemine viso per
singulas partes cepit resonare pallacii / heu heu nobis
invitis hostis victor nunc hodie venit / et egressus
de palacio equum ascendit / accepto quoque itinere ad
amenitatis loca devenit / ubi erant alia prata pulche
rima / omni quoque ornata decore / in quibus erant pala
cia aurea optima diversorum colorum. Erat quoque palacium
largum de vigetorum cultorum / laus dei vero ductoria
Tectum vero et cetera pallacii erat et preciosis ornata
lapidibus / pallacium vero nullis et variis sculptum
liciis erat distinctum. In digniori parte pallacii Rex in
aureo throno Rex sedebat armatus et circa ipsum sede
bant duo pulcherimi, quod sibi non patuit esse inimi
ci / astabat autem cetera militum multitudo
ei assistens. In ipso vero pallacio in medio erat aurea par
tica pulchre ... formosa / in qua optatam regi
debat accipitrem / et ibi ... accipitrem ... cum
ligati iacebant. Sed antequam ad predictum posset de
venire pallacium / astabat quoddam mirabilissimum
edificium tutissime sed palacium constructum. Ad cuius
custodiam tres sunt fortissimi deputati, qui neci
ultimum sinebant / nisi Tirotherra ... accipitrem
et nisi gladio pugnando prevaluisset ... numquam vidisset
... Tirotherra ... ... accipitrem

Cui ex aperto sermone dixit / Hec quidem via non est
tue vite salubris / sed tibi periculum indicat evidens
Brittho autem cum ad ulteriora palacii devenisset Regem
salutat Arturum / qui quare venisset diligenter a mi-
litibus requisitus / dixit se causa reportandi acci-
pitre descendisse. Cui unus de militibus tale
dixit Ob quam causam accipitrem recipere velles. Cui Bri-
ttho / quia pulchrioris gaudeo domine amore quam aliquis
istius curie miles. Cui ille ut accipitrem valeas ipse
primo te oportet id quod asseris pugnando tueri / Et autem
Brittho libenter et clipeo competenti Britanni parato
armati sunt ambo infra curiam constituti / et ex pulsis
calcaribus equis sibi invicem vehementer occurrunt et con-
fractis clipeis lanceis quoque disruptis / sibi gladiis op-
pugnando resistunt / ac sic certamina consumunt
post diutinam vero pugnam palacii miles brito uno ictu
summo ingenio in capite percussus sine intermissione
tanta cepit oculorum tenebras sustinere / quod nil sentiat
preter oculorum visu privatus. Ideo primus Brittho in-
sultum audacter et velocissime fecit in eum atque ipso
victo accipitrem possidet necnon / et apprehenso accipitre
simul et catellis / vidit appensam cartulam aste-
ted / que aurea cathenula pertice inherebat par-
tice alligata / De qua cum diligenter quesivit quid con-
tineret tale meruit audire responsum / hanc esse cartam de qua
regule scribuntur amoris / quas ipse deus rex amoris
amantibus edidit / Hanc te deportare oportet et cunctis
amantibus indicare / si pacifice volueris accipi-
tre deportare. Tunc vero assumpta et ab

cum dicti regis curialis accepta ad dominam silve mo-
dico temporis spatio sine certamine est ad dictam reversus / Et
in eodem (?) loco quo Britto tuendam reperit in quo eadem pro ambu-
laude (?) dimiserat / que quidem de accepta victoria non
mediocriter gaudens / Brittanum amicum abire di-
misit et ait / Dilecte magna tua laude carissime
prima dulcis Brittania te querit / rogo ne
tristis tibi videatur abscessus quia quamcumque valueris
adhuc mede (?) lucra (?) me pro ratione esse puta

Noto : Tricesima : duas regulas amoris : videamus ergo illas

que in carta reperiuntur conscripte ¶ Causa coniugii
non est excusatio ab amore recta ¶ Qui non zelat am-
are non potest ¶ Non est sapidum quod amans sumit ab
invito amante ¶ Masculus non potest nisi plena pu-
bertate amare ¶ Nemo potest duplici amore ligari
¶ Semper amorem minui vel crescere constat ¶ Bien-
nalis viduitas pro amante defuncto superstiti a-
manti prescribitur ¶ Nemo sine rationis excessu suo
debet amore privari ¶ Amare nemo potest nisi qui
amoris suasione compellitur ¶ Amor semper consuevit ab
avaritie domiciliis exulare ¶ Non est aptum
amare quam pudor est nuptias celebrare vel
affectare ¶ Verus amans alterius nisi sue coamantis
ex affectu non cupit amplexus ¶ Amor raro dura-
re consuevit vulgatus ¶ Facilis rei petite perceptio
contemptibilem reddit amorem / difficilis eum ca-
rum facit haberi / Omnis consuevit amans in

coamantis aspectu palescit Sub repentina coamantis vi-
sione contremescit amans Novus amor veterem compellit ab-
ire Probitas sola quemque facit dignum amore Si
amor minuatur cito deficit et raro convalescit
Amorosus semper est timorosus Ex vera zelotipia semper
crescit affectus amandi Minus dormit et edit quem
amoris cogitatio vexat Quilibet amantis actus in co-
amantis cogitatione finitur Verus amans nil bea-
tum credit nisi quod cogitat coamanti placere Amans nil
potest denegare amanti Amans coamantis solaciis
saciari non potest Modica presumptio cogit amantem
de coamante suspicari sinistra Non solet amare quem
nimia voluptatis abundancia vexat Verus amans
assidua sine intermissione coamantis ymaginacione
detinetur Unam feminam nil prohibet a duobus amari et a duabus
mulieribus unum viro

Hanc sequitur qualiter Britto putat domine sue accipitrem cum regulis amoris supra dictis curia convocata:

Has autem regulas Britto prefatus adduxit et ex parte regis amoris
illi domine pro qua amoris tantas fuerat passus angustias
cum ipso accipitre putat Que cum ipsam militis fide
et eiusdem strenuitatis audacia integra laboris illius
pro remuneratione amorem et dominarum plurimarum solempni curia convocata
spectabilis regulas easdem patefecit et eas sine amantibus sub regis amoris
comminatione mandavit firmiter observandas Quas singula dominarum plenitudo
accepit et sub amoris pena in perpetuum observare promisit Singuli
qui ad curiam convenerant in scriptis regulas reportaverunt et per
diversas mundi partes cunctis amantibus ediderunt

Finis libelli predicti Gwalteri de arte amandi:

Capitulum secundum ad eundem de reprobacione amoris

Habitur que ad tue inse-
peticionis instanciam vigi-
li mente conscribimus
Gwaltere amice carissime

Si attenta volueris aure percipere
nichil te potuit in amoris arte latere. Nam pro
nimia dileccionis ac affeccionis affectu tuis
precibus prebens animus cupiens gratissimam plenam
doctrinam amoris in hoc tibi libello edidimus
quod nos ideo fecisse cognoscas, sed ne credas in agno-
scendo habeas angustie tarditate, immo illius totam omnino
perire utilitatem qui suos labores in amore expen-
dit. Legas igitur presentem libellum non quasi tibi per
ipsum amancium querens assumere vitam, sed ut eius do-
ctrina edoctus et mulierum animos ad amandum provocare sci-
ens, et a tali provocacione abstinendo premium consequaris eternum
et maioris exinde apud deum merearis munere glorie.
Magis enim deo placet qui aptitudine non utitur peccandi
peccandi, scilicet cum delinquendi non est attemptata potestas.

Prima racio quare nullus sapiens debet amare

Sapiens autem quilibet cunctos amoris actus
et plurimum causas fore abiurare et eius semper obviare
mandatis. Multis enim racionibus ex racione cum nullus resistere
probatus est nullum cum deo posse per amorem hanc salvam

placere / quoniam amoris voluerit in fine misterio
Odit namque deus, et in vita testato iussit puniri / quas
ex actus nuptiales agnoverit veneris operibus obligari vel
quorumque fine voluptatis detineri / Quod in tantum ibi
patitur reperiri vix vel nisi quod dei gerit voluntate / Heu
[illegible] immense dolor / quanta ve vos amantes de
lectatis / cum dolor assidue cunctis horis per tempus atque
venereos celestia derelinquatis / O miser et stultissimus iste
et plus quam bestia reputandus / qui pro momentanea [illegible]
[illegible] delectacione gaudia delinquit eterna / et pertinaci rebelle
ne igitur flammis mancipari laborat / Certe [illegible] qual
tate et acuto mentis discernas inferno / quanto sit se
[illegible] horrore / qui celesti rege contempto / eius quam neglecto
[illegible] pro [illegible] [illegible] affectu / antiquo hosti
[illegible] vetur se [illegible] obligare / Nam si voluisset deus
fornicationes atque exerceri / sine causa non precepisset [illegible] ma
trimonia celebrare / sed nunquam per illud [illegible] quam per mat
rimonia dei posset plenius augmentari / Nunc igitur homines
satis est admiranda stulticia / qui pro vilissimis actibus venereis
amplectandis et brevibus / amittit [illegible] eterna / quam ipse rex
celestis proprio sanguine reparavit amissa / immo [illegible] ad
[illegible] committitur verecundiam perturbat / Et dei [illegible] potestatem in
[illegible] si carnis illecebras et carnis voluptates sequitur
ad [illegible] itum laqueos clabatur / Ex quibus laqueis pr
inceps celestis nos [illegible] filii sanguinis sine effusi
one liberavit

Secunda ratio / Quod nullus [illegible] amare / pre
terea constat amatoribus [illegible] quam obstare [illegible]
[illegible] ex [illegible] proximus [illegible] [illegible] et sine
legis in [illegible] [illegible] veritate [illegible] amare tene
[illegible] [illegible] cum modico [illegible] priori posset [illegible] rare

Tercia quoque ratio amorem amicicie custodire
suadet. Nam exinde unius ab alio dividitur amicicia et
inimicicie inter homines capitales resurgunt. Hinc homi-
cidia et mala multa sequuntur. Hinc cum amicus fracto
dilectionis et amicicie vinculo solidum si cognoscit ipsum
pro re uxoris filie vel parentis querelis instant amore
solicitudo cum ipsum statim inimicicie livore movent et
indignationis vena gerere. Sed quod peius est absque aliqua causa
haud (?) permittit alicui fere tamen vivere condicionem. Ecce tanquam
humani generis inimicus ab omnibus videtur honore depredandus
et ad instar venenose bestie fugiendus. Quando cum tam
necessarius tam vere utile thesaurus invenitur quam amicos
habere perfectos. Nam Cicerone testante nec igne nec aqua
in tantum invenitur homini usibus necessarius quam amicorum solacia.
Nec unus inter cunctos humanos repertus aliquis super omnem thesaurum
preciosior invenitur. Nil cum in orbe terre est
quod non est amico comparandum. Nulla tamen nomine vanitur amicus
quam nomine varium variantur effectus, quia ipsorum amicicia temporis
astrictum (?) resolvuntur. Veniet tamen aliquis in amicicia adversitatibus fi-
delior invenitur et in omnibus etiam constancior. Huic et simile
proverbium illud alludit antiquum: Tu fueris felix multos
numerabis amicos. Tempus igitur vafcat (?) ut possit
fideles amicos eloquencia Tullius in amicicie libro demon-
strat unum amicicie astrictum (?) atque utilitate necessitate pro
tempore paris [illegible] vel consilio sit ille inter homines
reputandus amicus qui amiciciam causa voluptatis postponit.

Quarta subiungitur ratio talia quod
ro (?) condicio (?) amoris unica et ea viciva (?) ipsam amiciciam
tractando de sui ea solebant ingnarus. Hec illud cum
necessarius amicus esse non habere fedat. Ergo

super omnibus criminibus est evitandum unde non immerito divina clamat auctoritas Nunquam nullum esse fornicationem reprimendum

Quinta: Racio: Item quinta quoque ratione amor fugiendus videtur / Qui enim amat vehementi quadam servitute ligatur suo namque qui omnia necessaria timet amans et eius animum non modica suspicionum agitat et cor intimus maculat / et enim amicam crebram volandum vel de ambulationem / aut insolita commorationem amans in coamante ex amoris zelo timescit quia res est solliciti plena timoris amor / nec facere et cogitare licet quam modicum quod voluntati adiicitur amantis / et hanc cogitationem nec vigilie / nec sompnus aufferre potest Quem enim vere gladium pertingit amoris / quottidie de amoris cogitationem sine intermissione quassatur / nullis quoque divitijs non vere posset in hoc seculo habere vel digne potiri / Quid si invita propriam voluntate suo voto finatur amor Nam et si modicum commissum lucretur amator et si amoris defunctum vel aliquid paciatur adversum / omnia sibi pro summa copia prestarent nichil quod siliquam credit posse nocere / Omnibus suis voluntati concordabit amor / omnia quoque timet amans agere vel narrare unde quoque ratione coamantis animum generaliter posset ad iram vel qualibet occasione commovere Cuius ergo tanta fallacia reperitur et amicis / qui id tenetur appetere / quod tanta servitute fore taliter habere alicuius subiiciat potestati / et alterius iudicis penitus arbitrio subiugari Preterea si coamans non offendi cavetur / ipsi crimen quando amans continuans sui alicuius viribus non posset tanquam ipse alicuius si in alio venis dicebitur amor Nunquam secundum amoris iam est tangitur vel cogitat aliud utile credit nisi coamanti placere / et cunctis suis inferiis vel ministerijs et in amore neglectum vel omissum quod male componunt alios Ergo sibi et coamanti suo tum vinc indicatum / Sexta

aliarum rerum utilitate et amicitiam negligendo, unius mulieris amore compensat; et ideo non immerito ab omnibus videtur negligendus atque immo penitus ab omni homine declinandus.

Sexta Ratio: Ista: alia ratio vera videtur amori negandi, quia ex amore detestabilis perditur esse status et ad inopie carcerem devenitur. Amor enim hominem quasi insatiabili libidine constringit, ut diversis conferat danda et non danda, quod quidem non est largitas sed prodigalitas ab antiquis patribus prodita nominatur. Secundum divina scriptura docente virtus constat esse media. Tantum in reditibus nulla posset abundancia tenere, et inde compellitur inverecunder ad egestatis deduci, et per fas et nefas homines cogit divitias cumulare, ut sua paupertas pascat amorem et suum in hoc seculo illesum possit conservare honorem. Nam qui plurimis abundavit quamvis divitiis vel opibus et ceteris mundi rebus gaudiis delectatum, postea ad inopie proximas tenebras elabitur, statimque sibi mundum videtur factum obscurum, nullum quod verum committere timens ut divitiarum fortunam recuperare possit amissam et postea paribus valeat gaudia similia celebrare, nec excogitare [illegible] modo possit nephas quod committere debet amator, si per id venit ad opulentiam, deducta egestate, ut suus valeat amore curare. Caue quod [illegible] accidentia quaerere tamen ut possis auctas sequentia. Vide etiam quos reputet esse per rapinas latrocinia furta vel alia quaeque nephanda commissa, ut qua fraude valeat inter alios commorari. Quis predictorum morte vero sine reperitur? Sed quod magnos contra [illegible] hominem quemlibet [illegible] quod aliquis per mulieris amorem absurda curatur [illegible] latrocinare

Septima Ratio: Est et alia ro satis pe
strue / q cuiq obstat pt amati / qr cuncti reputa
pena et intollerabile preter hominibus et aomn
t inexsicco penas pg morte fiat subite defunctus O qua
m libente cuncti illud dt sepe bona qd vincibilia
pena sine intermissione promittit et incipit et ma
tus victua eternas illud qr amantibus venis pro det habitu
cena in tenebris exterioribus sita circa pertica domus
serat ubi erit fletus et stridor dentium. Si valueris
hicwalde accipere consilia meis illa que bona aliis pida
relinquere eternas aut penas vincetes parant aman
tes / licet plurimum sit proprium enarrando non tibi in quibus poss
se adoceo nisi et supra fuit exposita eruditum

Octava Ratio: Alia ro non ostendit
amore penitus esse vitandum quia honesta generali
carnis sunt spatiale virtutes enumeratur / ideo eas certe
luxuria sed et carnis voluptas nemo nisi vana
reputat. Est igitur abod hominis prosequi fructum qui nil magis
cupiunt homines in orbe vivere qr mag ut gentes hunc
laudabili ac fama parbere plurimum diuulgari. Fama vero
sua sicco limida et illesam patit consuai vel bonum nomen
sui habens possidet. Nil vincendo fuit ornatus vestibus
ornatum aut sicco pt ornata tene si minimum vicium in se continue
detinetur. Nam virtus et vicium in uno non pot domicilio pma
nere immo amplexi per de valo / quod tam in sene quam in iuvene
ne tam in clerico quam in laico / tam in pedite quam
in milite tam in femina quam in masculo / castitas ac
honestas ac corporis laudata integritas et corporis sine carnis
corruptela comprobatur. Nec aliquid tam altissime lucrari poss

amore / quod [illegible] inde fama inter plebes viros atque domos
-inam tria non capiat femina vere desitu. Tunc ... amorem
amorem per aput deum et ecclesiam inveniet repletum ac blasfemium
Cur te inseris amori non ab aliquo visus ut coram deo merito ex
leras famam amittere / videlicet quod si amor te cepit desi-
re ministerijs / nullo sibi uno reputata ad laudem ecclesia
si aspice vestis amet femina communiter in masculino sexu prop-
ter audaciam amoris vel timore tolerari excessus / mulieri autem
tunc creditur dampnabile crimen / et eius inde fama suspenditur
et ab ea sapiens mentem advertat alienam et [illegible]
et exempla pessima legitur

Nona ratio: Alio igitur modo / repellatur amor
Recte namque investigantibus verum et diligenter consi-
derantibus / nullum denotatur excessum quem ex ipso
non sequatur amore. Nam constat homicidia et adulteria
inde sepius provenire. Primo quod patet inde / quia sepe
predictum et amatam dentibus infesta prestant / pluribus
auctorum patet / hac regula iudicantibus potius prima
reputarum / quod sentitur inde procedat / sexta vero ratio
de amoris repellendi sepius narrat demonstrat / Sequitur
ergo et inde testificato sibi. Non enim est aliquid mediante quo
quo amoris exigente nocte non meditantur amantes. Nam
ergo et odium quamvis provenire satis cernitur e contra Sed
et constat necessarium inde maxime provenire. Non enim repperit
ab diversis sepius creditum si maligno [illegible] iniquitate a-
moris aculeis insigere quam mulierem sibi cogitans et
affinem ac deo dicatam feminam subtrahat vim sua
libidine contraxit et quod [illegible] per assidua conspiciunt videntes
adolescentes [illegible] maxime proveniunt ex amore / et nos hac

sapientissimi Salomonis demonstrat cum [illegible] qui mulierem
amore ad deos non est veritus accedere alienos / et tamen bestiali
sacrificia multis ydolis immolare / Sed si hoc ei patitur evenire
que deus prevenientibus annis voluit mature gaudere / quod patet
suas defensare tercio qui eius tempore cum iudeis tamen
et sua sub alterius dicione degeret Nam ubi vinde
cachinosum depre deffecte ligna arida consumitur adusti
one festina

Decima Ratio Sed et alia ratione plurimum vi-
detur insidiari amanti / eo quod cum ex amore mala
cuncta sequitur nullum peccatum hominem video perde-
bonum quam delectacio carnis quod inde maxima ambi-
tate suscipit non est de forte bonum immo constat esse dampn-
cioneum / quam ex eo in ipsius conscientia ... ut venialem culpa sine
fine tolerare ipsa testante qui ait Esse in instabilibus
perpetuum sunt et in peccatis etc.

Tredecima ratio. Amorem preterea tali argumento
confundimus Amor enim non potest reperiri hominis hic in terra
ni sed est huius sancti peccati subdunt homines Ille
virum cum non invenitur velut adeo philosophus ut tanta
claris si amoris nostra vacare misteriis et carnis volup-
tati bene in fine / qui cum eos facile corrigitur humanam / immo dei
sito inventa habere fervorem et multam habeat in facie Salomon
Ille namque cum laycus tanta possit honestate pocius ut possit te
laudare si constat eo carnis domus communi ita et si tanto
carnis ardore vexare ut eius continencia nobis videatur
difficilis / si non tu valueris assimilari pure continencie castitatis
et pudicicie spe facilius erit amplecti / et carnis volupta-
tem difficulter repellere Unusquisque [illegible] te ad carnis delecta-
cionem seducat ipsa et propria quam tam valeant inducere

voluptatis [illegible] libidinis gratia / semper peniteat vi-
tare incentiva sed si oportunitas et rei non sperate circumstancie
ad carnis opera illiciant te repugnacione compellat / statim vo-
luptate conceptam tuam et oportunitatis instantis loca dimitte
Sed et si te capiunt carnis incentiva vexare Caue ne
voluntate consequitur affectus / vel rei te vrat iniquae conspectus
Nam si in luxuriae affectu pauci ex viribus constanter resistant
et victores / raros vel nullos [illegible] abea [illegible] insultus
Sed cum hec luxuria est quam prompte vincimus et eam fugi-
endo fugamus Ergo si hi qui dicuntur cordis volunt amare
propere facile erit luxuriae motibus obviare / Absit enim hec
generis nobilitate decoratum, tanta quod pulchre refulgens / venerea
posse contagione maculari vel fornicacione violari ad ipsi-
ane sedem applicans cum qualitate sive statu distinctionis
castitatis / vel sedium vel [illegible] hec [illegible] / pro-
hic ad prius obmittamus negligentiamque in eius [illegible] acutere
nam / et quia cuncta multa sunt [illegible] / solacii ad proxi-
mum [illegible] vita / amore [illegible] dissuade Ac ad corporis
te pudiciciam admonere / quod si prius [illegible] dona pre-
[illegible] patronum perficere voluntate / vel nobilitas [illegible]
[illegible] cognoscas quod corporis pudicicia et carnis
continencia res est quod apud deum et homines [illegible]
[illegible] in homine [illegible] excessus vana quam [illegible]
tolerantur Nam si homo pudicitiam inveniret et largus nullas
detractionibus facile [illegible] fama [illegible] vel [illegible]
[illegible] detractionis [illegible] ergo [illegible] si id [illegible] studeant
adipisci laudem quam virtus [illegible] [illegible] [illegible]
et nullos [illegible] in quibus occultare [illegible]
[illegible] sibi perdita / addidi [illegible] ad longe[illegible]
Nam sine longitudine [illegible] vita in [illegible] mortua est
et vitalis videtur [illegible] in fructus [illegible]

[D]icte testante [illegible] Sicut fides sine [ink blot] operibus mor-
tua est sic amor [illegible] in se [illegible] [illegible]

Duodecima racio est talis. Aliqui-
bus euidenter apparet videtur et in natura. Nam ex di-
uturno et vehementi opere debilitatur humana mem-
bra, et inde homo efficitur in bello minus potens
debilitatur aut etiam tempori[illegible] [illegible] naturalis. De causa
Nam ex ipso vehementi opere ut vitalis monstrat auctor
corpus [illegible] pars marcescit. Nam per amorem et corporis
[illegible] et cibus et potus [illegible] mittitur. Ideo non
[illegible] debet esse potest humanus [illegible] amor tollit so-
mnum et ad [illegible] [illegible] [illegible], sed [illegible] [illegible]
in homine fit digestio mala, et corpus debilitatio
[illegible] et [illegible] [illegible] philosophi possumus
[illegible] est cum [illegible] ut ait [illegible]
[illegible] [illegible] virtute [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] dici potest [illegible] [illegible]
[illegible] debilitatur. Nam per [illegible] [illegible] [illegible]
in homine [illegible] et vite [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] est corpus [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] valeat [illegible] [illegible] [illegible] vel [illegible] [illegible]
[illegible] amore aut [illegible] [illegible] predicta [illegible]
sed [illegible] corpus [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible], et inde fiunt febres et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
sed et [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] defectus et [illegible]
corporis inde procedunt [ink blot] [illegible] nec [illegible] tempore
in quibus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

veneris op[...] tamquam ipse senserunt / et te amplius
non amare propriis amoribus contendo

Tredecima ratio. Alia quidem
ratione te non amare persuadeo quia sapiens per
amorem suum insipientiae potest officium adqui-
rere / quantumcumque enim sit aliquis sapientia plenus / cum ad veneris opera de-
venerit necesse est quod nullo modo / vel sua sapientia / vel mores suos
valeat moderari / vel ante maturis senibus infrenatis
vino sapientes maxime insanire. Sicut amore
et ardentibus carnis voluptates adimplere / quas cum-
bare sapientia gubernante. Sed et magis sapientes viri
propter hoc in amore delinquunt magis quia solent ab ceteris esse
remoti / quia qui mediocri sapientia fulti / quibus cum
Salomone fuit nemo sapientia plenus / qui tamen sine modo
luxuriando peccavit / et amore mulierum deos ve-
neravit alienos. Sed quis [...] aut clariore Da-
vid propheta repperitur qui tamen in eminentia [...] uxores
huius [...] [...] vitam male gerebat et eam adul-
terando stupravit virum quoque eius vitam tamquam perfidus ho-
micida necavit / Cum ergo nullus amator suam possit
cupidinem moderari / si in viris tantae sapientiae subtrahente
[...] [...] amore sapientia sua non valent officium
[...] modo potuit luxuriando servari

Quarta decima ratio. Atque ama-
torem alia ratione convincimus. Amore namque
[...] quae in femina quaerere invenire non
potuimus nec cum [...] aliqua diligit suum
virum / nec amanti [...] [...] amoris vincu-
lo colligari. Mulier namque credit in amore ditari
non aut amanti [...] solacia exhibere / nec id est

idem in [illegible] eius de na proc[illegible] mulierum
animus de sep'ns q'ualis na [illegible] vicio auaricie ma-
culantur. Et petunt cp̄stu et lucrum attente vigilem-
que solicite et intente. Aymundi na[illegible] plurimum
seruiq et diligenti commendarum et quibuslibet aque re-
pre tuo pretium qui muliere acquirasse appeat deuisse que
pruite debita instanti postulacion non cessat. Et si ob-
lata et accepta munera non agnoscit quia ab amore
tuo retrahetur accepto [illegible] et si mulier sibi largi-
tum fuerit infinitum si ter solum munerum te vidit pre-
tarum remissum vel inopiam iam deuenisse cognoscit in con-
tinenti te et qui [illegible] reputabit et in auditu odiosum
et tediosum estimat. Quod et non possit facere nisi
que tota per affectum vigat vel constanter solidetur
si aliquis quamuis ad eam munera confundo largiat
que sine fine furgat amor. Tanta cum de mulieribus ava-
ricie ardor [illegible] quod larga munera non sup-
petunt in eius capitis clausula disrumpit. Nam et si inter
septa velut domus [illegible] in eo quod petit [illegible]
permittet abire, atque si largam [illegible] munerum
dimittam ad mulierem huius possibilitatem largitam. Omnia
et si regio decoras haueat si [illegible] tu attuleris vel patri
apertam imperii valeo. Et vero non duras sed [illegible]
sibi [illegible] saltum [illegible] patrasse videtur nec in te femina
tanta quod alterius decorari vel digne vendere
ari. Paucorum oblatio non frangit auariciam et tua
decipiet et obiecte pure solicitate non possit larga
et abundanti copia reuice. Nam si tota et argentum simul
penitus tribuerit in anno vix mulieris posset auariciam
mitigari. Quod hec inter omnes [illegible] reperitur auara inter-
sed et in malitia aliarum ma[illegible]

Vicia no

